هذا
كتاب الخزائن
من مؤلفات العالم الفاضل الكامل
المحقق المدقق النراقي
رحمه الله

بسم الله الرحمن الرحيم

يا مالك الملك والملكوت وصاحب العظمة والجبروت ويا رب اللوح والقلم
ومولج الظلم في الانوار والانوار في الظلم والمتفرد بالالوهية والربوبية والقدم
وخالق الانسان ومعلمه ما لم يعلم فلا دراية الا ما علم ولا هداية الا ما الهم حارت
لطايف الالباب في ساحة قدس جبروتك وتاهت فايق الافهام في غمرة عز ملكوتك
بشت عن احصاء صفاتك انامل الوصف وخرس عن حصر كمالاتك لسان الوصف
فما اولى الامور الاقرار بالعجز والقصور عن ادراك عظمتك واحرى الاشياء الاعتراف بالتقصير
في اداء خدمتك وطلب الحاجات وقرع باب رحمتك اللهم نور بصائرنا بانوار الحقيقة
وطهر سرائرنا عن كدورات عالم الطبيعة ووفقنا لتلاوة اياتك ومتعنا بلذيذ مناجاتك
وخلصنا عن زخارف دار الغرور وطيرنا الى ذروة عوالم النور وصل على عبدك ورسولك
محمد صلى الله عليه وآله صلوة تضمحل عندها صلوة المصلين وتدفع عنا اهوال يوم الدين
وبعد فيقول المحتاج الى عفو ربه الغني احمد بن محمد مهدي النراقي بصره الله بعيوب نفسه
وجعل اليوم خيرا من امسه لما كانت طباع المشتغلين بعد الارتياد عن الغوص في المسائل
مائلة الى مرتع فيه يلعبون ويرتعون وقلوب الطالبين بعد صرف افكارهم في استخراج المطالب

بانواع

بانواع الوسائل داعية الى حد يهتز بها المتنزهون ويفرحون والهي وصغير تولع فيها الطباع

المشتغلين واحسن حد يهتز بها خواطر المتعلمين هو مجموعة كانت مشتملة على

متفرقات الفوائد ومحتوية على مختلفات القواعد وكان كتاب مشكلات العلوم من تأليف

الوالد الماجد العلامة قدس سره شكر الله مساعيه الجميلة محتويا على عقائل مسائل لم يسمع بمثلها

الافكار ومشتملا على حل مشكلات لم يصل اليها ايدي الافكار من اخبار وآيات والغاز

ومعميات وامثال وابيات وعبارات ومغالطات واسولة حسابية ومسائل عقلية ونقلية

وفوائد عجيبة ودقائق غريبة لكنه طاب ثراه اقتصر فيه على حل المشكلات واختصر الكلام بشرح المعضلات

وكان خاليا عما يميل اليه كثير من الطباع المنزجرة عن التدبر لكثرة الاشتغال عادما عما ينجذب

اليه القرائح العاجزة عن التدبر في المعضلات لما حدث لها بالتفكر من الكلال من حكايات شائقة

وابيات رائقة ومطايبات رائقة ولطائف ومكالمات وطرائف وقواعد كلية وفوائد جزئية

وآثار الباحثين واخبار الغابرين فخطر ببالي ان اجمع كتابا يحتوي على كثير مما ذكر ويشتمل على

جم غفير مما سطر واجعله كالتابع لهذا الكتاب فشرعت في تلفيق هذه المجموعة متوكلا على

الله لو هنا ولم اذكر فيه شيئا مما كان في الكتاب المذكور مذكورا بل اقتصرت فيه على ما

لم يكن فيه مسطورا فادرج فيها ما هي في حدائقها واقتبس انوار الحكم من مشارقها حتى تعثر على نكات

بديعة لم يسمع بمثلها الافكار وكلمات عجيبة تشوق النفس الى عوالم الانوار وابيات شائقة

اعذب من الماء الزلال واشعار رائقة تحكي ايام الوصال وقصص ينفث غبار الملال

عن صفحات الخواطر وحكايات تقر بها اعين النواظر ولطائف تنشرح بها الخواطر الحزينة ومطايبات

اصفى من الماء المعين ونوادر افكار يتحرك لها الطباع وفوائد ابكار يدهش بها الاسماع

ومعضلات لم يكشف عن وجهها اللثام وخفايا مباحث بقيت الى الآن في حجاب استتار

عظماء السلف و اخبار ملوك الخلف و سمیتها بالخزائن و لما کان بعض ما یذکر فیها من الامور المخزونة و المطالب التی کنت علیها مصنونة فرقت المطالب فی مطاوی الکتاب و الراجع ما یتعلق بمقصد احد فی مقام واحد حتی لا یحصل تمام المطلوب الا بعد الاتعاب فاتخذها یا حبیبی متبوعها و نبقین لسفرک و جلیسین لحضرک صاحبین لخلواتک انیسین لو حشتک و لا تنسنی من الدعا و هو سامع الدعوات و موضع الرجا

حدیث قال سید البشر و الشفیع یوم المحشر علیه صلوات الله الملک الاکبر طوبی لمن انفق ما اکتسبه فی غیر معصیته و جالس اهل الفقه و الحکمة و خالف اهل الذلة و المسکنة طوبی لمن ذلت نفسه و حسنت خلیقته و صلحت سریرته و عزل عن الناس شره و طوبی لمن انفق الفضل من ماله و امسک الفضل من قوله

قاعدة قال الشیخ البهائی فی خلاصة الحساب اذا اردت ضرب عدد فی نفسه فی جمیع ما تحته من الاعداد فزد علیه واحدا و اضرب المجموع فی مربع العدد فنصف الحاصل هو المطلوب و لا یخفی ان هذه القاعدة مختصة بما اذا اردت ضرب العدد فی نفسه و فی جمیع ما تحته الی الخمسة و قد خطر ببالی البالی فی لیلة الاثنین و عشرین من شهر صفر المظفر سنة ۱۲۱۲

قاعدة اسهل مما ذکره الشیخ جاریة فی ضرب العدد فی نفسه و فی کل ما تحته من الاعداد التی تحته سواء کانت منتهیة الی الواحد و هی ان تجمع من العدد المنتهی الیه سواء کان واحدا او غیره الی هذا العدد و تضرب المجموع فی العدد فالحاصل هو المطلوب ففی المثال المذکور و هو المسئلة فی مفروض الشیخ ضربنا الخمسة و الاربعین فی العشرة حصل ۴۵۰ و هو المطلوب

معمّا باسم علی

چه نام او که در صوامع ملکوت بقدر مرتبه هر یک جا بلند شوند
یعنی هر یک ز حروف تهجا که ز ا و جیم و الف است بقدر مرتبه خود ترقی کنند یعنی از احاد بعشرات روند پس ز اعین می شود و جیم لام و الف یا و از جمع مجموع اسم علی حاصل می شود

حکایة

حکایة قال الاصمعی خرجت الی البادیة ومعی کیس فیه دنانیر فاودعته امرأة من الاعرابیة فلما طلبته انکرته فقدمتها الی شیخ منهم فاقامت علی انکارها فقال الشیخ للعرب قد علمت انه لیس علیها الا الیمین وانی کنت اعلم انها لا تنکل من الیمین فقلت ایها الشیخ کانک ما سمعت قوله تعالی ولا تقبل لسارقة یمینا ولو حلفت برب العالمینا فقال صدقت ایها الرجل وهددها فاقرت وردت الی مالی ثم التفت الشیخ الی وقال فی ای سورة تلک الآیة فقلت فی قوله تعالی الا هبی بصحنک فاصبحینا ولا تبقی خمور الاندرینا فقال الشیخ سبحان الله لقد کنت اظن انها فی انا فتحنا لک فتحا مبینا **حافظ** شاه ترکان سخن مدعیان می‌شنود شرمی از مظلمهٔ خون سیاوشش باد میتواند شد که مراد خواجه از شاه ترکان قوهٔ عاقلهٔ ملکیه باشد و از مدعیان قوای بهیمیه و سبعیه و شیطانیه یعنی شهویه و غضبیه و وهمیه باشد که جنود شیطانند و مراد از سیاوش نفس ناطقهٔ قدسیه باشد که مانند سیاوش از وطن اصلیهٔ خود دور افتاده و از مصاحبت دوستان و هم جنسان خود که ارواح مقدسهٔ مجرده و عقول مجرده هستند باز مانده و بغربت گرفتار شده و خلاصهٔ معنی آنستکه عقل که پادشاه مملکت بدنست تدبیر خود را از دست داده و بفریب لصوص قوای بهیمیه و سبعیه و شیطانیه که بمنزلهٔ مدعیان‌اند مغرور شده و باعث هلاکت نفس قدسیه گردیده ربنا نجنا من ظلمات مضیق الطبیعة برحمتک ورأفتک **مسئلة امتحانیة** ای مربعین یکون التفاضل بینهما زائدا علی مضروب مجموع جذریهما فی تفاضلهما بواحد هذا مما یمتحن به المدعون للتدرب فی علم الحساب فان الماهر فی الفن اذا نظر فی لوازم المسئول عنه یعلم استحالته لوجوب مساواة التفاضل بین کل مربعین لمضروب مجموع جذریهما فی تفاضلهما **مطایبة** نقل الراغب فی المحاضرات انه کان بعض امراء بغداد یقال له کوتکین اصابه قولنج وامره الطبیب

بالحقنة فوصفها الى ان قال وتوضع الابنوبة في الاست فانتفخت اوداج الامير وظهرت آثار الغضب

في وجهه فقال في استي من خلاف الطبيب قال في استي ايها الامير **فائدة عظيمة**

اعلم ان لتخفيف المصائب وتسهيل الشدائد اسبابا اذا دبرتها وصادفت عزما هونت

وقعها وقللت تاثيرها فمنها اشعار النفس بما تعلمه من حلول الفناء والمصير الى الانقضاء

وليس للدنيا حال تدوم ولا لمخلوق بقاء معلوم ومنها ان يستشعر ان في كل يوم يمر منها

شطرا ويذهب منها جانب حتى ينجلي وانت عنها غافل ونعم ما قال الشاعر تسل عن العموم

فليس شيء يقيم وما همومك بالمقيمة لعل الله ينظر بعد هذا اليك بنظرة منه

رحيمة ومنها ان تعلم ان في ما ولي من الرزايا والبلايا ما هو اعظم من رزيته واشد من

بليته ومنها ان تعلم ان طوارق الانسان من دلائل فضله ومحنه من شدائد نبله ومنها ان

يستشعر انه يعتاض من الارتياض بنوائب دهره والارتماض بمصائب عصره واستقامة

عود وتجارب لا يضر معها رخاء وثباتا لا يتزلزل بعده بحلول شدة ومنها التاسي بالانبياء

والاولياء والسلف الصالحين فانه لم يخل احد منهم مدة عمره عن تواتر البلايا وتراكم الرزايا

ومنها ان بازاء كل مصيبة محو سيئة او رفع درجة وغفران ذنب ومنها ان يستشعر نفسه

بانه قد علم بالتجربة ودلت الاخبار وكلمات الاخيار على ان بعد كل مصيبة فرحا وسرورا

وعقيب كل شدة بهجة وراحة كما قال الشاعر در نوميدى بسى اميدهاست پايان شب

سيه سفيد است ومنها ان يستشعر بان هذه المصيبة نزلت به من خالق القدر وبارئه الذي

هو العدل الحكيم الرؤوف الرحيم ولا يصدر عنه بالنسبة الى مخلوقه الا ما هو خير له غاية الامر ان

عقله عاجز عن ادراك خيريته ومنها ان يعلم ان الصبر والرضا في كل مصيبة يوجب اجرا جزيلا

وثوابا كثيرا لا يكاد ان يصل اليه العقول والافهام ومنها ان يستشعر بانه لو لا صبره ورضاه

من الهموم

صلابة عود

فاي امر

فمتی امر بفعل **قاعدة** سنحت بخاطری الفاتر اذا اردت ضرب عدد فی نفسه وفی جمیع
ما فوقه الی ای عدد ترید فاجمع هذا العدد الی المنتهی واضرب المجموع فی هذا العدد
فالحاصل هو المطلوب مثلا اذا اردنا ان نضرب الخمسة فی نفسه وفی جمیع ما فوقه الی العشرة ضربنا
الخمسة والاربعین فی الخمسة حصل ٢٢٥ ویجری هذا فی ضرب کل عدد فی اعداد متعددة
متصلة او منفصلة کما لا یخفی **فائدة** یکی از شعراء دکن که در علم عروض تالیف
نموده است گفته است که هر که بسرعت تمام چند دفعه پی در پی بگوید خواجه توجیه
تجارت کنی الشخص فصیح است **مطایبة** گویند جامی روزی که این شعر را گفته که
بسکه در جان فگار و چشم بیدارم توئی هر که پیدا می شود از دور پندارم توئی
شخصی را آنجا حاضر بود گفت بلکه خری پیدا شود گفت باز پندارم توئی **فائدة**
سر بعد الطعام ولو خطوة ثم بعد الحمام ولو لحظة بل بعد الجماع ولو قطرة **قاعدة**
اگر کسی انگشتری یا چیزی دیگر در یک دست گیرد و خواهی بدانی که در کدام دست است
او را امر کن که از برای دستی که انگشتر دارد یک عدد زوجی بگیرد و از برای دست خالی
یک عدد فردی پس او را امر کن که ضرب کند عدد دست راست را در عدد زوجی حاصل
را با عدد دست چپ جمع کند پس مجموع اگر فرد باشد انگشتر در دست راست باشد و اگر
زوج باشد در دست چپ باشد **مسئلة امتحانیة** ای عدد اذا قسم بقسمین یکون
الفضل بینهما نصف الفضل بین نصفه وبین کل منهما وهذا مما یمتحن به المدعون
للتدرب فی علم الحساب والماهر یعلم استحالته لوجوب کون الفضل بین قسمی کل عدد ضعف
الفضل بین نصفه وبین کل من القسمین **قاعدة** قد سنح لی فی ضرب التسعة فی العدد
المرکب قاعدة سهلة وهی ان تضع صفرا فی یمین هذا العدد وتنقص هذا العدد

المربع فالحاصل هو المطلوب مثلا اردنا ضرب التسعة في ٢٥ وضعنا صفرا في يمينه فصار
٢٥٠ نقصنا عنه ٢٥ فصار ٢٢٥ وهو المطلوب معمى باسم مسعود آنها بهر نثار افشاندند دل بر سر
نهاد شمع در بزم تو وز دودش سر یکسر شنیده بود مراد از آنها نقطهای شین شمع
و مراد از دل میم شمع است و مراد از سر و دود دال و لست و بقیه واضح است **فائده** بدانکه
طریق شناختن چوب بنوس آنست که چون در آب نهادند فرو رود و اگر در آتش نهند
بگدازد و بوی خوش دارد درخت او کسی ندیده و منابت آن پیدا نیست آب دریا
آن را می آورد و مردم آن را میگیرند و آن بر دو نوع است سیاه و ملمع آن بر دو نوع است
یکنوع ملمعی آن برنگ سیاه است زرد فام و یکنوع ملمعی آن برنگ سرخ لاکی است
و سفید صنبک **قاعده** في استخراج العدد المضمر من اضمر عددین فمره ان یضرب احدهما في
ضعف الاخر وان یزید علی الحاصل مربعی المضمرین و علی المجتمع حد المضمرین و سله عن المجتمع
فما کان فاطلب اقرب مجذور الیه من اسفل ما زاد فهو احد المضمرین فاطرحه من جذر ذلك
المجذور فما بقي هو الاخر والاصل في ذلك ان اقلیدس قد برهن ان کل عددین ضرب احدهما
في مثل الاخر وجمع الحاصل الی مربعی العددین یکون الحاصل مجذورا وجذره مجموع العددین فمثلا
حتی تعرف التقریب مثلا اضمر ٢ و ٣ امرناه بضرب ٢ في ٦ فصار ١٢ ثم بان یزید علیه ١٣ فصار
٢٥ و ان یزید علیه ٢ هو احد المضمرین طرحناه من ٥ بقي ٣ فهو المضمر الاخر **لاادری** آتش
افسرده از کار او وامانده ام همرهان رفتند خاکستر نشینم کرده اند **شجاع** شده اینقدر
گناهم که بحشر از خجالت نتوانم ایشان بصف گناهکاران **نظامی** چه داری کمر بسته
افلاک چرا گرد نکردم مرکز خاک چه میخواهند ازین محمل کشیدن چه میجویند ازین منزل بریدن
در این محرابگه معبودشان کیست وزین آمد شدن مقصودشان چیست چرا آمد چرا بست

المطلوب

در لسع

ابن صفلب

این منقلب نام که گفتن این را بجم از بیادام هم هستند سر کرد این چیز که در پدید

آرند خود را حزب دار **فائده** بدان از جمله چیزها که دفع سرخیت و زال میکند از جمله مجربات

تخم بجر را کوبیده و با سرکه و نمک ممزوج کنند و چند دفعه بر قضیب طلا کنند بغایت نافع است

کلام لبعضهم ونعم ما قال من اثبت لنفسه تواضعا فهو المتکبر حقا وجه ان التواضع انما

اه عن رفعة فمتی اثبت لنفسک تواضعا فقد اثبت لها رفعة انت تتواضع معها فانت من

المتکبرین **فائدة** اذا اردت ان تعرف قطر کرة مصمتة کانت او مجوفة فان کان بحیث امکن نقلها

وتحریکها فارسم علی سطح مستو خطا مستقیما وضع علی ذلک الخط التین من المثلثات بالکونیا بحیث

تکونان عمودتین علی السطح واخرج الکرة من بینهما مماسة لهما فما وقع من الخط مثل قطر الکرة و

ان لم یمکن تحریکها فنصب مسطرة موازیة للافق وتعلق منها خیطین مستقلتین بثاقول

بحیث یماسان الکرة فما بین الخطین من المسطرة مثل قطرها وقد خطر ببالی الفقیر وجه اخر فیما

المسطرة

الکرة

الشاقول

الکونیا

یمکن تحریکه وما لا یمکن تحریکه وهو ان نطبق خیطا علی ثخنه من عظامها فنقسمه الی اثنین

وعشرین قسما فسبعة اقسام منها هی مثل قطر الکرة **مزخرفات** مسیلمة الکذاب والزارعات

زرعا والحاصدات حصدا والذاریات ذروا والطاحنات طحنا والعاجنات عجنا فالاکلات

اکلا واضافوا الیها بعض الظرفاء والخاریات خریا ومنها الفیل ما الفیل وما ادریک ما

الفیل له ذنب وبیل وخرطوم طویل **فائدة** کل مربع فهو یزید علی حاصل ضرب جذری کل

من المربعین اللذین هما حاشیتاه فی جذر الاخر بواحد مثلا ۹ مربع ۳ والمربعان اللذان هما حاشیتاه

م و ع و جذر الاول ی ۲ و جذر الثانی م و حاصل ضرب احدهما فی الاخر ۸ و و یزید علیه

بواحد حرکات امیر المؤمنین ع استشر اعدائک تعرف من رایهم مقدار عداوتهم و مواضع

مقاصدهم **فائده** بدانکه فادزهر حیوانی را از شکم بز کوهی که برند و بعض از شبانکاره بهیج

موضع دیگر حاصل می شود و گویند غذای ان گوسفند مار باشد و فادزهر در شیردان

گوسفند میباشد و در شام مانند ان می سازند که مشکل توان فرق کرد و امتحان انکه ایا

اصلی است یا مصنوعی انستکه سوزن را باتش سرخ کنند و بر ان نهند اگر مصنوعی است چون

سوزن در ان فرو رود دود سیاه از ان براید و اگر فادزهر است دود زرد که نوک

سوزن را زرد کند براید و از خواص ان انستکه چون بر گزیدگی مار طلا کنند در حال درد

ساکن شود و از مردن ایمن شود و خواص دیگر بسیار دارد **فائده** طریق شناختن مهره

مار انستکه چون بر جامه صوف سیاه بمالند سفید شود و چون بمبالغه بمالند سیاه شود

و سفیدی بماند و ان بر دو نوع است معدنی و حیوانی و حیوانی ان برنگ مار بود خاکستری

و می شود که سیاه رنگ باشد و طریق شناختن ان همانست که مذکور شد و اما معدنی ان

در جگر و سیاه رنگ و خاکستری رنگ می شود بشکل نگینی بزرگ مربع بود و امتحان انستکه

چون در میان اب لیمو اندازند در صحن چینی و بعضی اب سرکه نیز گفته اند بحرکت اید و دوان گردد

و هر دو نوع در خاصیت شریکند **فائده** بدانکه در ابتدای انکه طفل ابله بیرون کند

هر گاه حنا را با اب تر کنند و بر پای وی بخیسانند ایمن باشد از اینکه ابله در چشم او بیرون اید و ان

مجربست **لغز** للمؤلف العاصی بسم الله الرحمن الرحیم بعد الحمد لله الملک و الصلوة علی سید

الاکبر

البشر و اله شفعاء یوم المحشر یقول الاذل الاحقر احمد بن محمد محمد نگی ابی دوازلی فی الخلوات و فقا

خالیا عن دنس النفاق و فی المعضلات شفیقا سالکا مسالک الوفاق انیسا ینفث عنا

المدال

الملال من الخاطر الحزين وجليسا يبين احكام الشرع المبين انيس مستصحب مر الدهور
والايام وودّه لا يتغير بتغير الشهور والاعوام ذخيرة نافعة يوم الخلوة ولمعة مضيئة بها
يرتفع بها حجاب الظلمة لا يضعف مداركه وان بلغ الى ارذل العمر اسمه ثلاثي وان كان خماسي
الحروف هذا غريب لو نقص عنه حرف واحد بقي حرفان وهذا عجيب لو نقص ثالثه عن اوله
بقي اخره ولو نقص رابعه عن اخره بقي اوله لو اسقط طرفاه بقي ما هو عند كل احد مع ذلك
قد يطلب بسعي شديد اوله لثانيه كمال شعوري ونصف اخريه كمال الظهور لو تساوت
مراتب حروفه بالتنزل لحصل اول موضع يدخل ثانيه في الاعداد بلا ارتياب ولو طرح
ثالثه وتساوت المراتب بالترقي لعلم عدد دراهم النصاب ولو اسقط اوله لظهر الحمرة
كثانيه لو نقص رابعه لكشف البياض كاليه ومن طرح وسطه يحصل للجماعة الاجتماع
ومن تصحيف حروفه يظهر الفرج بلا نزاع اوله يساوي عدد اقسام الثلث المنصوص
وثانيه يعادل اقسام الموجودة الممكنة ثانيه جزء لاوله ومع تاليه جزء لاخره لو طرح
وسطه لكانت البواقي مشتركة ولو زيد على كل منها لكان الجميع متباينة نصف ثانيه
اول عدد يقع فيه التناسب لو زيد على زبره اصغر شطريه على بينا تجده اقرب المربعات
اليه ويحصل عدد ان يكون بينهما التجانب ثانيه عدد تام في الحساب واخره اول عدد
صرح بكماله الكتاب اذا نقصت من اخره ربع يتلوه صار حرفا موصوفا بالكمال مخصوصا
من بين الحروف بمزيد الاجلال لو نقص عن بيناته ثلثا اوله يساوي عدد عظام الانسان
لو نقص عن زبره ثانيه الا ثالثه قد حصل من تقسيمه عددان متعادلان لو نقص ثالثه
عن ثانيه بقي عدد الهيلاجات ولو زيد على ثالثه ربع رابعه علم السنوات الكبيسة وله لنفسه

لثلث اوله

صغرى العطايا ونصف ثمانية مخرج لما يرد اليه كثير من الوصايا رابعها ولد يبين الاعضاء
البالغات وخامسه في ذلك من المتوسطات ثمانية يطابق الواجبات من الاغسال ونسا بقي
يوافق شهور الحمل والفصال ان سقطت ثلاثة من الاسماء اللازمة الوضع بقي عدد
الجمل التي لها محل عن الاعراب وان نقصته من عدد الاسماء اللازمة النصب من البناء
عدد المبنيات بقي عدد الجمل التي لها من اعراب المحل ثمانية الاجتناب وان اضفت اليه عدد
الاسماء التي تنصب تارة ولا تنصب اخرى ساوى عدد ما هو عن المتبوعية ممنوع و
بالتابعية اخرى ثم ان هذا الاسم مع كونه خمسة احرف صار ظرفا لعشرين حرفا منها ما هو
يساوي نصف مجموع حاشيته بالوجهين هذا من الخواص ونصف نصفه عدد شرائط
القصاص امدادا لنصابا من ضرب وله في اجزاء معلومة وارتباط من تضعيف جذره في
بيناته وزيادة ثلثه اخماس الاسم مفهومه شبيه التقوم مع الوتر دليل وطرح نفسه
اليه سبيل نصفه يعادل القضايا الموجهات ولو نقص عنه عدد لا يتغير في الاربعات
التكعيبات لتساوي الموجودة من الكرات ومنها ما هو عار عن الزيادة والنقصان
معدود من حروف الزوايد بثلثة معان لو نقص عنه سبعة بقي ستة وهو نصف مجموع
حاشيته من الاعداد ومع ذلك يزيد عليهما من وجهين باقل الافراد يعادل عدد اقسام
النظم عند الشعراء ولو زيد عليه ثلثاه لتساوي العقول الطولية التي اثبتها الحكماء
ان اخذت جذره فهو زوج الفرد بلا ارتياب وان عددت بيناته فهو الفرد الاول عند اهل
الحساب مراتب تضاعيف بيوت الشطرنج عن تضعيفه بعدد نصفه مع زيادة ثلثه
ظاهرة واعداد الالوف المكررة فيها عن نفسه بينة باهرة اركان الخطائين من تضعيف
نصفه معلومة والمسائل الجبرية من تضعيف ضعفه مفهومة نصفه يعادل المفردات

لعشرين

وضعفه

ونصفه الاخرى يساوي المقترنات ضعفه لعدد بيوت فقه لزم معادل وثلثه لانواع

النقط قابل نصفه عدد خلفاء الذين صرح بخلافتهم الكتاب ومكعب نصفه يزيد على

اجزاء النبوة بواحد بلا ادنياب ثلثاه يعادل الرئيسة من اعضاء الحيوانات ولو زيد عليه

واحد ساوى ما للعين منها الطبقات ومنها ما هو الاعداد بمعنيين ولو لم يكن لا

تعدم جميع الحروف من البين وهو قطب الحروف واولها ومادتها وهيولها ومنها ما يكون

صفحات الجفر عن نصف مربعه بنقص خمسه واضعه وبيوت الشطرنج عن زيادة ثلثة اسماء اسمه

لا تخذ علامة ربعه بشبه ضعفا يستحب بردي الحمار ونصفه عدد اذا بلغ اليه يجب الزكوة

في الدنيا ولو نقص عنه عشره وزيد نصف ثمنه على الباقي يعلم سطح دائرة كان قطرها

اول عدد لا كسر فيه لو نسب الى محيط الدائرة ولو زيد على عشره خمسه اصناف الافعال لوا جبة

على المتمتع بينه ظاهرة لو ضرب في مقاديم لا سنا ونقص ضعفه عن الحاصل يساوي دية

مجموع الثنا آخره ولو ضرب في الثنا آخره ونقص عن الحاصل لعادل دية مجموع المقاديم

بلا نكير ومنها ما يعادل ارتفاع القطب في موضع يكون فيه الطلوع والغروب بالعكس

وسبعه يساوي الحروف التي تتصف بالهمس سبعه يعادل المنحوسة من المنازل ونصف

سبعه لعدد المفاصلات من الحروف معادل ثلثة منها مخبرة عن المصاحبة والاجتماع

وثلثه اخرى عن التشريك والانقطاع يتعين باربعة منها الامور والاحوال وباحد يفرق بين

الاسماء والافعال والاشتراك عن واحد واحد مبين واحد للاخراج موضوع معين لكل منها

ومن البواقي خواص واحوال يوجب ذكرها الاطناب والملال وقد تم في سنه يعادل مجموع

ذبره وبينات ر سجد ور نصف ثانية الصلوة على مؤسس اساس الشرع ومسدد مباينه

حبوتی هـ الهمان بر که هر حرف ببندد از دکوش و رنند دید دل مرغان چمن بسپا است

الجفر ثمانية وعشرون ... وكل كتب ثمانية وعشرون
صفحه ٢١
الحروف المعزولات الا يمكن وصفه بالعدد في الكتابة ولم يلتفت الا الهما
٢١٣

نصف ٧

من شعر حادثة قال شيخنا البهائي في الكشكول ان في ليلة الاثنين ثالث عشر رمضان المبارك
سنة الف من الهجرة يتفق قران النحسين في برج السرطان وهو يدل على وقوع فتنة عظيمة في
العالم وكثرة الهرج والمرج وانهدام العمارات العالية وحركة العساكر في الاطراف ولكن
هذه الامور لا تطول مدتها بل يتبدل الى الصلاح والانتظام سريعا ويرتفع شان
اكثرين وينتظم امر الشرع ونواهيه سيما في السنة الرابعة من هذا القران انتهى كلامه رفع
في الخلد مقامه وقد تفق قرانهما في هذا البرج ايضا في ليلة الاثنين ثاني شهر ذي الحجة
الحرام سنة ١٢١١ الف ومائتين واحد عشر من الهجرة وقد ظهر آثاره وهو انه وقع في العشر الآخر
من هذا الشهر قتل آقا محمد خان القاجار سلطان ايران في حوالى تفليس وقد وقع بسبب
قتله فتنة عظيمة في ايران وقتل كثير من العساكر ونهبت اموالهم وحركت العساكر من
ونهب كثير الاطراف واشتدت الدروب بحيث لم يمكن العبور ونهبت اموال الناس كثيرا من القرى
واضطرب الرعايا واطلق قطاع الطريق عنانهم في الاطراف ولكن انتظم الامر بعد مدة يسيرة
وتصرف المملكة في سنة ١٢١٢ الف ومائتين واثنى عشر اخيرا السلطان بن السلطان
الاعظم الاعظم فتحعلي شاه قاجار خلد الله ملكه واطمئن الناس وامنت الطرق وكان له
ورغبة ميل الى العلم والعلماء وحصل به رواج في احكام الشريعة صافي در دا كه دواي درد تنهايي
ما افسوس كه چارهٔ پرتيغي ما در عهده جمعی است كه بيداد شناسند آبادی خود نيز را
دو بر انی ما الا آدمی كريم كه فلك هم هم زاد ايد نا سازی دهر بر سر ما نايد
ياران كه شناسند كجا جمع شوند واين عمر كه بشناسند كجا باز ايد باباطاهر بی نيز باز
ببستان گل مرو ياد اگر دو پا كشی هر كه بو ياد بی ترك گل بخنده لو كشائی خنجر
از خون دل هر كه مشو ياد بی تراشكم ز مژگان توانی بی تن مخلم ادم بی برائی بی تن

در تيغ

در کنج تنهائی تنها شو و در وجد نشین تا ما حیوتم بر سراغی **لادری** من المروة ان ابیت سهد

تلقاء ابل هلالین بدموع تبیت یان الجفون من الکری وابیت منک بلیلة

الملسوع فقد کنت اجزیک الصد دم مثله لوان قلبک کان بین ضلوعی **فائدة جلیلة**

للمحبة وعطوفة الملوک والحکام یکتب یوم الخمیس قبل الشمس الله اکبر ۳ مرة ولا حول

ولا قوة الا بالله العلی العظیم ۳ مرة ثم علقه علی هرج ادی ثلثة ایام فانک تطاع ولا تعصی ما

دام ذلک معلقا علیک ولا تخشی من حیة ولا عقرب ولا سبع ولا شیء مما خلقه الله تعالی

وذلک من الاسرار المجربة من اکابر هذا الفن الشریف نقلته من خط والدی العلامة طاب

ثراه وهو کتب فی اجزائه نقلته من خط ملا محمد تقی المجلسی ره **فائدة** بدانکه طریق نوشتن

عقیق بخط سفید بکیر قلیاب که ان را بفارسی کلیاب گویند وان را در سفالی کرده و

اگر اب ند یده باشد بهتر است وان را در افتاب بگذارند تا ملح انسفال نشر کند و در خارج

سفال بسته شود بعد از ان ملح ان را گرفته و داخل سرکه نمایند هرگاه اب برگ صنوبر و

کف دریا و صمغ عربی را نیز داخل نمایند بسیار بهتر شود و بعد از ان او را صاف کرده بر

عقیق هر چه خواهند بنویسند و با تش ملایم ببرند بنحویکه اتش با ان نرسد نگاه کنند

تا سفید شود بردارند و بهترین طریقها اتش بردن ان نست که پارچه او طلق بر روی

خاکستر بگذارند و اطراف ان طلق را اتش بچینند تشکل گنبد سوراخی بگذارند که

طلق را ببینند نگاه کنند تا نوشته عقیق سفید شود بردارند **روی** عن جعفر بن محمد

انه قال من قرء فی المصحف متع ببصره وخفف عن والدیه ولو کانا کافرین **لادری** مارا

خواهی جمله حدیث ماکن خوبا ماکن ز دیگران خو واکن ما را بنیائیم یادما زنیا کن

با ما بد و دل مباش دل یکتا کن **لادری** حدیث عقل درایام پادشاهی عشق چنان

شده است که فرمان حاکم معزول لا ادری تو نام نیک حاصل کن و داین بازار ای زاهد

که در کوی که ما هستیم نام نیک بدنامی است للمؤلفه چون مرا دامان یار از دست

رفت دست در فتراک دولت رفت و کار از دست رفت دل باو دادم با امیدی واه کان

دل امیدوار از دست رفت اخترای گل عندلیب خویش را مرهمی کن خار

از دست رفت زخم دل دامی شمرد شام هجر اه کام روزم شما از دست رفت

منعم ای ناصح مکن بی روی او کز مرا صبر و قرار از دست رفت پیش زاهد پرده

از رخ بر گرفت زاهد پرهیزکار از دست رفت رشته عمر دراز از دست شد

تا سر زلف نگار از دست رفت حکایت روی ان الوزیر نظام الملک خرج ذات یوم الی

الصلوة فجلس قلیلا ثم التفت الی الحاضرین وقال هنا بیت شعر ادید لم اول وهو

فکاننی وکانها امل و نیل حال دونهما القضا وکان فیهم مسعود بن محمد الخجندی

فقال بالی حبیب زارنی متنکرا فبدا الوشاة فولی معرضا فاستحسنه الوزیر لبعض

الاصدقاء المعاصرین ذکرت لیالیا سلفت بجمع فبت لذکرها شرق الدمعی

وان کرنی نسیم ریاض نجد معاهد جیرة نزلوا بسلع وامض بارق فی الجزع رهنا ترجم

عن قلوب نابات صدع وغرد طایر یملی حدیثا یعبک خاطری ویریح سمعی بجمع لو

نعطفتم قلوب تبدد شملها من بعد جمع فنوا واصلین عقیب هجری وجودوا

منعمین عقیب منع لبعض الاصدقاء ابدر تجلی فی خلال السحائب ام ارتفعت عن

وجنتیها الذوائب اشمس نریها فی الطلوع ام انها تزیل عن الخدین ما هو حاجب

اناظر لفنا الملوام لها سیوف لقتل العاشقین قواضب اذا ذقن منها ام

الدار فزها لیوتفتد فیها القلوب ذوائب اری لکل قتلاها ولم ادر بعد ذا

امن یح

امن دمع قد ادمت المحاجر ادبها باسباب الهلال وطبعها لسفك دماء العاشقين

لاعب **للمجنون العامري** الا يا حمامات العراق اعنّني على شجني وابكين مثل بكائيا

سقى الله اطلالا بناحية الحمى وان كن قد ابدين للناس ما بيا خليلي ان قد دقتا

نمتما لبرق يمان فاجلسا على آنيا خليلي لو كنت الصحيح وكنتما عليلين لم افعل لفعل

كما بيا خليلي مدا لي فراشي وارفعا وسادي لعل النوم يذهب ما بيا وان شئتما

داء الصبابة بلغا نتيجة ضوء الشمس عن سلاميا الا ايها الطبيب الجن بالله داوني

فان طبيب الانس اعيا دوائيا وقالوا به داء يعز دواؤه وقد علمت نفسي مكان دوائيا

خليلي اما حب ليلى فقاتلي فمن لي بليلى او فمن ذا لها بيا احب من الاسماء ما وافق اسمها

واشبهه او كان عنه مدانيا اصلي فما ادري اذا ما ذكرتها اثنتين صليت الضحى ام ثمانيا

اذا ما نمى للناس روح وراحة تمنيت ان القاك يا ليل خاليا فانت التي ان شئت

اشقيت عيشتي وان شئت بعد الله انعمت باليا واخرج من بين البيوت لعلني

احدث عنك النفس بالليل خاليا ايا ليل لو اشكو الذي قد اصابني الى راهب في دير

لرثى ليا ايا ليل لو اشكو الذي قد اصابني الى جبل صعب الذرى لانحنى ليا **حادثة**

في سنة دخل القرامطة في مكة في ايام الموسم واخذوا الحجر الاسود وقتلوا خلقا كثيرا

وبقي الحجر عندهم عشرين سنة وممن قتلوه علي بن بابويه كان يطوف فما قطع طوافه فضربوه

بالسيوف فوقع على الارض وانشد ترى المحبين صرعى في ديارهم كفتية الكهف لا يدرون

كم لبثوا **نبأ** السادات الطباطبائية منسوبون الى طباطبا وهو ابراهيم بن اسمعيل بن

الحسن بن الحسن بن علي بن ابي طالب صلوات الله وسلامه عليه صرح باسمه هذا في حديث رواه

في الكافي في باب ما يفصل به بين دعوى المحق والمبطل **قال** بعض الحكماء من اكتسب مالا من نهاوش

انفقه الله من نهاره اي من اكتسب مالا من مثل افواه الحيات انفقه الله في مثل الآبار التي
يطرح فيها ما لا ينتفع به **احاديث** في فضل السكوت روى في الكافي عن عثمان قال حضرت
ابا الحسن وقال له رجل اوصني فقال احفظ لسانك تعزّ وفيه عن الصادق ع قال انه قال
قال لقمن لابنه يا بني ان كنت زعمت ان الكلام من فضة فالسكوت من ذهب وفيه عنه ع
قال انه كان المسيح يقول لا تكثروا الكلام في غير ذكر الله فان الذين يكثرون الكلام قاسية قلوبهم
ولكن لا يعلمون وفيه عنه ع قال ما من يوم الّا وكل عضو من اعضاء الجسد يكفر للسان
يقول نشدتك الله ان نعذّب فيك قوله يكفر اي يذل ويخضع والتكفير هو ان ينحني الانسان
ويطاطا راسه قريبا من الركوع نشدتك الله اي سألتك بالله واقسمت عليك
مسئلة من المساحة قال شيخنا البهائي في خلاصة الحساب في فصل مساحة الاجسام واما

ونصف سبعه

الكرة فاضرب نصف قطرها في ثلث سطحها او القِ من مكعب القطر سبعه ومن الباقي
كلت اقول ان الوجه الثاني من الوجهين سهو وخطاء بيّن واضح لان البرهان قام على خلافه ونذكره
هنا لا يناسب تبيين خطائه بالمقايسة الى الوجه الاول فنقول لو فرضنا كرة قطرها ١٢
فيكون محيط عظيمتها لا محالة ٣٧ء ولما كان مساحة سطح الكرة هي مضروب قطرها في محيط
عظيمتها فيكون سطحها ٤٥٢ء٨ فثلثه ١٥٠ء٨ ومضروب نصف القطر في هذا الثلث الذي
هو ٩٠٤ء٨ مساحة الكرة بالوجه الاول والوجه الثاني يستلزم ان يكون مساحتها اكثر
من ذلك لان مكعب ١٢ الذي هو القطر ١٧٢٨ ومجموع سبع المكعب ونصف سبعه ٣٧٠ء٢٨
فاذا نقصنا من المكعب بقي ١٣٥٧ء٧٢ وسبع الباقي ونصف سبعه ٢٩٠ء٩٤ فاذا نقصنا
من الباقي يبقى ١٠٦٦ء٧٨ فيكون هذا العدد مساحة الكرة وهو يزيد على الحاصل من الوجه
الاول بقدر ١٦١ء٩٨ فالصحيح ان يقال القِ من مكعب القطر سبعه ونصف سبعه من

الباقي

الباقی ثلثه کما فی اللباب و ثلثة اسباعه ثلث سبعه کما فی عیون الحساب **حکایة**
قال الراغب فی المحاضرات ان بغوریین قریة اهلها متناهون مر بهم رجل فسالوه عن اسمه
فقال عمر فضربوه ضربا شدیدا فقال سهوت لیس اسمی عمر بل عمران فضربوه اکثر وقالوا هذا
اشر من الاول فان فیه عمر و فیه حرفان من اسم عثمان **طاهر** از فریب باغبان غافل مباش ای
عندلیب بیش ازین منهم دراین باغ اشیانی داشتم **طالب** داشتی شام و سحر چند
دیدهٔ تر ماند دعا کنیم که نه شام و نه سحر ماند **حکایة** نقل است که میرابوالقاسم
فندرسکی در ایام سیاحت بیکی از ولایات کفار رسید و با اهل انجا از هر نوع گفتگو
و مخالطه نمود روزی جمعی از اهل ان ولایت گفتند از جملهٔ اموریکه دلالت بر حقیت
مذهب ما و بطلان مذهب شما میکند اینستکه معابد و کلیساهای ما که حال قریب بده هزار
سال یا سه هزار سالست که بنا شده و مطلقا اثر خرابی وسستی بران راه نیافته و اکثر
مساجد شما بصد سال باقی نمیماند و خراب می شود و نظر باینکه حقیت هر چیز حافظ
انست پس مذهب ما بر حق است سید در جواب فرمود که بقای معابد شما و خرابی معابد
ما نه باین سبب است بلکه بجهت اینستکه نظر باینکه در مساجد ما عبادات صحیحه بجا
اورده می شود و طاعت پروردگار در انجا می شود و نام ایزد کارعظیم در انجا مذکور
می شود بنا طاقت احتمال انرا ندارد و باین جهت خراب می شود اما معابد شما نظر باینکه
از اینها خالی است و بعضی از اعمال فاسدهٔ باطله در ان بعمل می اید فتوری در ان بهم نمی
رسد و اگر نه بجهت این عبادات می بود مساجد ما پیش از معابد شما و کنایس شما
باقی میماند و اگر عبادات ما و نام پروردگار در معابد شما برده شود احتمال انرا ندارد
و خراب می شود گفتند امتحان این امر بسیست سهل تو بیا و داخل در معابد ما شو و در

لحفظه طاقت /

انجا بطریق خود عبادتی کن تا صدق و کذب قول تو معلوم شود سید قبول نمود توکل بر
پروردگار نموده استمداد از ارواح طیبه اجداد طاهرین خود جسته وضو ساخته و بیت
در کنیسه اعظم ایشان که در نهایت استحکام و متانت ساخته بودند و قریب به دو سه
هزار سال بود که مطلقا اثر فتور و سستی در ان بهم نرسیده بود و جمعی کثیر از اهل ان ولایت
بنظاره حاضر شدند و سید بعد از داخل شدن از ان وادی مرکفته مشغول بنماز شد
وبعد از نیت بیکمرتبه دست را بجهت تکبیرة الاحرام بلند کرده و باواز بلند گفت الله
اکبر واز کنیسه بیرون دوید فی الفور سقف کنیسه فرود امده دیوارهای ان هم بر ریختند
حکایت شنیدم که در یکی از ولایات هند پادشاهی بود از جماعه هنود واو را وزیری
بود که جمیع امور مملکت در ید تصرف او بود و هر حکمی که نمودی احدی را یارای مخالفت نبودی
واین وزیر مذهب اهل تسنن بلکه قلبا وخالی از عداوت اهل بیت نبود وبا طایفه
شیعه بسیار دشمن بود و هر وقت که پادشاه بسفری میرفت او را وکیل و نایب مناب
خود در جمیع امور ملکی مینمود و در ان شهر مسخره بود که شغل وهمین بود که در مجالس
بزرگان بمسخرگی و تقلید مردم مشغول میشد واین شخص شیعه بود و بتشیع مشهور و معروف
بود وقتی پادشاه بسفری رفت و وزیر را نایب خود نمود وزیر ان مقلد را طلبید
باو گفت تقلید علی را بکن و هر کاری که علی می نمود تو نیز بکن هر چند ان شخص با او امتناع
چند نموده بمعاذیر متشبث شد سود نه بخشید گفت مهلت ده مرا تا فردا تقلید علی
را میکنم وزیر او را مهلت داد فردا جامه عربی در بر کرده تیغ مصری حمایل کرده امد تا داخل
مجلس وزیر شد واو بر تختی نشسته بود ان شخص تیغ کشیده گفت ای وزیر اقرار بکن بیگانگی
خدا و نبوت محمد مصطفی وخلافت من والا گردنت را میزنم وزیر شروع کرد بصدای

بلند

بلند کردن آن شخص گفت خنده کردن سود ندارد و بغیر از اینکه اقرار بکنی سود ندارد

و بتدریج مقلد نزدیک بتخت پادشاه شده و او را بهمین کلام دعوت می نمود و نزدیک می آمد

تا نزدیک رسید و گفت اهمال در اقرار تو بچه سبب است و او باز بهمان نوع خنده میکرد بلند

دفعه گفت اقرار نمیکنی و تیغ را بر کردن و زد و زده سر او را از بدن جدا نمود و بگریخت

و مردم متفرق شده ایلچی روانه شد و پادشاه را مطلع کرد پادشاه بعد از مراجعت امر

باحضار آن مقلد نمود هر چند او را تفحص نمودند نیافتند پادشاه فرمود که منادی

ندا کنند که او را امان دادیم بعد از آن مقلد حاضر شد پادشاه باو گفت که این چه حرکت

بود که از تو صادر شد عرض کرد که مرا تقصیری نیست وزیر مرا امر کرد که تقلید علی را

بکنم و شغل علی این بود و من نیز چنین کردم پادشاه خندید و او را مرخص کرد **مولوی**

معنوی ای لقای تو جواب هر سؤال مشکل از تو حل شود بی قیل و قال ترجمان هرچه

ما را در دلست دستگیر هر که پایش در گلست عاشقی پیداست از زاری دل

نیست بیماری چو بیماری دل علت عاشق ز علتها جداست عشق اسطرلاب اسرار

خداست هر چه گویم عشق را شرح و بیان چون بعشق آیم خجل باشم از آن هر چه تفسیر

زبان روشنگر است لیک عشق بی زبان روشن تر است چون قلم اندر نوشتن می

شتافت چون بعشق آمد قلم بر خود شکافت چون قلم در وصف اینحالت رسید هم

قلم در وصف اینحالت رسید هم قلم بشکست هم کاغذ درید عقل در شرحش چو خر

در گل بخفت شرح عشق و عاشقی هم عشق گفت چون حدیث روی شمس الدین

رسید شمس چهارم آسمان سر در کشید واجب آمد چونکه آمد نام او شرح کردن

رمزی از انعام او این نفس جان دامنم بر تافته است بوی پیراهن یوسف یافته است

گر برای حق صحبت سالها بازگویم زان خوش حالها تا زمین و آسمان خندان شود

عقل و جان و دیده صدچندان شود لا تکلّفنی فانّی فی الفنا کلّت افهامی فلا احصی (لا تخلعنی)

ثنا من چه گویم یک رگم هشیار نیست شرح آن یاری که او را یار نیست شرح این

هجران و این خون جگر این زمان بگذار تا وقت دگر قال اطعمنی فانّی جائع واعجل

فالوقت سیف قاطع صوفی ابن الوقت باشد ای رفیق نیست فردا گفتن از شرط

طریق تو مگر خود مرد صوفی نیستی هست را از نسیه خیزد نیستی گفتمش

پوشیده بهتر سرّ یار خود تو در ضمن حکایت گوش دار خوشتر آن باشد که ذکر دلبران

گفته آید در حدیث دیگران گفت مکشوف و برهنه گوی این آشکارا به که پنهان

سر دین پرده بردار و برهنه گو که من می نخسبم با صنم در پیرهن گفتم ار عریان شود

او در عیان نه تو مانی نه کنارت نه میان آرزو میخواه لیک اندازه خواه بر نتابد

کوه را یک برگ کاه آفتابی کز وی این عالم فروخت اندکی گر پیش آید جمله سوخت

فتنه و آشوب و خونریزی مجوی بیش ازین از شمس تبریزی مگوی **مطایبه** روزی

مجمعی آراسته شد و در آن جمعی نشسته یکی از آنان که بر صدر نشسته بود آغاز نصیحت و موعظه

کرد در اثنای گفتگو گفت که بجان آمدم از بسکه زحمت کشیدم و کار کردم و شکم خورد

یکی از حاضرین که در صف نعال نشسته بود گفت مخدوما خالا بعد امر را برعکس

گذشته کنید گفت چگونه گفت شکم کار بکند و شما بخورید **سانحه** سبحان الله

آدمی را در دو عالم دهند اگر سیر بخورد گویند مست است و اگر گرسنه باشد گویند

دیوانه و اگر ترک دنیا و عیال نماید گویند رهبانیة ابتدعوها و اگر بعیال و دنیا

آلوده شود گویند انما اموالکم و اولادکم فتنة و اگر خفته است مرده است و اگر بیدار است

صحیفه

متحیر در کار اگر کرد معرفت کرد گویند وما امروا الا لیعبدوا الله مخلصین واگر از هر دو
کناره گیرد گویند وما خلقت الجن والانس الا لیعبدون اگر خواهد تحصیل شناختن
پروردگار کند گویند ما للتراب ورب الارباب اگر ترک معرفت نماید گویند کنت کنزا
مخفیا فاحببت ان اعرف اگر شفیع طلبد لا یشفعون الا لمن ارتضی خطاب شنود واگر نومید
شود گویند لا تقنطوا واگر ایمن شود فرمایند افامنوا مکر الله واگر فارغ نشیند خطاب
اید که والذین جاهدوا فینا لنهدینهم سبلنا واگر جهد کند ندا رسد که یختص
برحمته من یشاء واگر فریاد کند گویند لا یسئل عما یفعل وهم یسئلون در راه او
دلی بخرند وبس **فائده** بدانکه ری نام شهریست از عراق ومنسوبان را رازی میگویند
چنانکه گویند فخر رازی و مراد نسبت بری است سر اینکه شهر را ری و منسوبان را رازی
گویند صاحب فرهنگ جهانگیری بیان کرده ومیگوید دیدم بخط فخر رازی که نوشته
بود که راز و ری نام دو برادر است که باتفاق یکدیگر شهر را بنا نمودند در تسمیه
شهر بعد از تمام شدن مابین ایشان گفتگو واقع شد که هر یک میخواستند شهر را بنام
خود بنامند آخر الامر حکما وعقلا چنان قرار دادند که شهر را بنام یکی از ایشان بنامند
ومنسوب شهر را بنام دیگری پس شهر را ری نامیدند ومنسوبان را رازی **فائده**
التفاضل بین کل مربعین بشتد حاصل ضرب مجموع جذریهما فی التفاضل بین جذری
المجذورین مثلا ۹ و ۴ مربعان والتفاضل بینهما ۵ وهو حاصل ضرب ۵ فی ۱ **فائده**
قال فی الکشکول رایت فی بعض الکتب المعتبرة اذا جمعت سطور فی الجدول وقسمت المجتمع علی
حروفها الاربعة وضربت الخارج من القسمة فی عدد الجدول التسعینی یبلغ عدد اسماء ۹۹
الحسنی لغز باسم ۲۵۳۲ ۳۶۴ ۵۶۴ دو مرغ از مرغزاری کرده پرواز بقصد هر دو

اهنك كردم يكى را پا بريدم كشت بى سر يكى را سر بريدم لنك كردم **فائدة** الحروف

النورانية هي الحروف المقطعة في اوائل السور وهي بعد حذف المكررات اربعة عشر حرفا

يجمعها صراط علي حق نمسكه **فائدة** اعلم ان الحرف الكامل هو الذي زبره وبيناته متساويان

وهو حرف واحد لا غير وهو السين المهملة فان لفظ السين ستون وهو زبره والباء

والنون اللذين هما بيناته ايضا ستون واما باقي الحروف المعجمة فاما يكون بيناته اقل

كالعين **فائدة** لكل عدد كمالان كمال شعوري وكمال ظهوري والكمال الشعوري للعدد

هو حاصل جمع الاعداد التي تحته من الواحد اليه مع حاصل جمع الاعداد التي تحت العدد

الى الواحد والكمال الظهوري هو الاول فقط اي حاصل جمع الواحد الى هذا العدد فالكمال

الشعوري للتسعة مثلا واحد وثمانون لانك اذا جمعت من الواحد الى التسعة يحصل

خمسة واربعون واذا جمعت من الثمانية الى الواحد يحصل ستة وثلثون والمجموع واحد

وثمانون والكمال الظهوري لها خمسة واربعون وقد اتفق وقوع التسعة بين كماليها

في اسم فاطمة ع وذلك من خواص هذا الاسم الشريف **فائدة** يسمى الالف هيولى الحروف

وقطبها اما تسميتها بالهيولى لان هيولى الشيء مادته وما لا يمكن وجوده بدونها

بل يتوقف وجوده بكونه مركبا منها ومن شيء اخر والالف كذلك بالنسبة الى الحروف فان

كل واحد منها ومن غيرها لا يمكن وجوده بدونها وذلك مثل الباء والتاء و

الدال ظاهر واما مثل الجيم والسين فلتوقف وجوده على الباء وتركبه منها ومن غيرها

ووجودها موقوف على الالف واما تسميتها بالقطب فلان قطب الشيء وسطه و

الالف وسط جميع الحروف ما بدون الواسطة كالقاف والكاف وامثالها واما بواسطة

غيرها كالجيم والعين فان وسطها الباء ووسط الباء الالف فوسطها الالف وقد يطلق القطب

على الالف

على الالف لتساوي عددهم وفيهما فان عدد كل منهما **قاعدة** قد سنح بخاطري الفاتر مائة واحدى عشر

في ليلة الثلثا سابع عشر سنة ١٢١٣ لاجل تحصيل الكمالين الظهوري والشعوري فهو عدد تريد ان صفر المظفر

تعلم كماله الظهوري فزد عليه واحدا وخذ نصف المجتمع واضرب النصف في هذا العدد

فالحاصل هو كماله الظهوري كالتسعة فزد عليه واحدا فيصير عشرة وخذ نصف العشرة

وهو الخمسة واضربها في التسعة يحصل خمسة واربعون فهذا الكمال الظهوري للتسعة

واما طريق تحصيل الكمال الشعوري فاضرب العدد في نفسه فالحاصل كمال الشعوري

او زد عليه واحدا واضرب الحاصل في نفس العدد وانقص منه واحدا واضرب الباقي

في نفس العدد وزد على الحاصل مثل العدد او انقص منه واحدا واجمع الكمال الظهوري

لاصل العدد فالحاصل كماله الشعوري **فائدة** اعلم ان لكل عدد الزوج والفرد فاما

اما الزوج فينقسم تارة الى اول الازواج وهو الاثنان والزوج الثاني هو الاربعة و

الزوج الثالث هو الستة وهكذا وتارة الى زوج الزوج وزوج الفرد فزوج الزوج

هو الزوج الذي لا يعد من الافراد غير الواحد وبعبارة اخرى هو الذي يقبل القسمة

الى الصحاح مرة بعد اخرى حتى ينتهي الى الواحد كالثمانية والستة عشر وامثالها و

زوج الفرد مقابل زوج الزوج كالعشرة والعشرين والثلثين وامثالها واما الفرد

فهو ايضا ينقسم تارة الى اول الافراد وهو الثلثة بناء على ان الواحد ليس من الاعداد

والفرد الثاني هو الخمسة والفرد الثالث هو السبعة وهكذا واما اذا قلنا بكون

الواحد عددا فهو اول الافراد والفرد الثاني هو الثلثة وهكذا وتارة الى الفرد الاول

وهو الذي لا يعده من الافراد غير الواحد كالخمسة والسبعة وامثالها وغيره وهو

مقابله **فائدة** اعلم ان للعدد اقساما كثيرة فمنها التام والناقص والزائد المتعادلة

مثلا از براي تعلم كمال ظهوري

مثلا العدد ... او انقص

للباقي مع الكمال الظهوري

المتحابان فالعدد التام الذي يكون اجزائه العادة له مساوية له كالستة والناقص
هو الذي يكون اجزائه العادة اكثر منه كاثني عشر والزائد هو الذي اجزائه العادة له
اقل منه كالثمانية واما العددان المتعادلان فهما العددان المتعادلان فهما العددان اللذان
يكون لاجزاء العادة لكل منهما مساوية نفس الاخر كالمائتين واربعة وثمانين والعددان
المتحابين خواص كثيرة مبينة في مقامه ويمكن ان نذكر شطرا منها في بعض مجلدات هذا الكتاب
ثم ان لتحصيل كل من هذه الاقسام طرقا مضبوطة تذكرها والدي العلامة في كتاب مشكلات
العلوم **قصة** حكي ان الرشيد هجر جارية حسناء كانت تعشقها مدة ثم لقيها في بعض الليالي
في جوانب القصر وهي سكرانة وهي تسحب اذيالها من التيه فراودها فابت فمد يده الى
ازارها وحل كرها وسقط عند ممانعتها الرداء عن منكبيها فاعتذرت بانك هجرتني
هذه المدة ولم يكن لي علم بموافاتك فانظرني هذه الليلة حتى اهيأ لملاقاتك واسلك بالغد
فنهض الرشيد ليلته وجد بها فلما اصبح امر الحاجب ان لا يدع احدا يدخل عليه وانتظرها فلم
تجئ فدخل عليها في حجرتها وسالها انجاز الوعد فقالت يا امير المؤمنين كلام الليل
يمحوه النهار فقام من عندها وخرج الى مجلسه واستدعى من بالباب من الشعراء فدخل عليه
الرقاشي ومصعب وابو نواس فقال لهم هاتوا الكلام على كلام الليل يمحوه النهار فقال كل من
الرقاشي ومصعب شعرا فقال ابو نواس   وليلة اقبلت في القصر سكرى   ولكن
زين السكر الوقار   وهز الريح اردافا ثقالا   وغصنا فيه رمان صغارا   وقد سقط
الردا من منكبيها من التجميش وانحل الازار   مددت لها يدي الى ازار   فقالت في غد منك
المزار   فقلت الوعد سيدتي فقالت   كلام الليل يمحوه النهار   فقال الرشيد قاتلك
الله كانك كنت معنا حاضرا   ثم امر له بعشرة الاف درهم **قصة** اخرى حكي ايضا

ان الرشيد

والعشرين والمائتين

ك[illegible] والثمانين و العددان المتحابان فهما العددان اللذان يكون لاجزاء العادة لكل منهما

ان الرشيد خلى في قصره وعنده جارية في تمام الحسن والجمال فلما اراد ان يتحرك جاريته
فقال لها نومي على اربع فلعله يقوم فنامت عليها فلم يقم فقال لها العبي عسى ان يقوم فلعبت
به فلم يرد الا رخاوة فتبسمت الجارية وقالت اذا كان ايرك ذا سيبة فلا خير فيه ولا منفعة
فقام وخرج من عندها وقال من بالباب من الشعراء فقيل ابو نواس فاذن له بالدخول فقال
له هات الكلام على اذا كان ايرك الخ فانشد ابو نواس لحى الله ايري ما امتعه حولي و
الله ان اقطعه فما من يلوم على سبه افق استمع ما جرى لي معه انبت بغيد في
خلوة مزينة حسن به مبدعة بطرف كحيل وخصر نحيل وردف ثقيل فيا المعه
وثماليتها النيك قالت نعم مطيعة امرك لا ممتنعة ونامت على ظهرها لم يقم فقلت تنحي
على اربعة ومسي في كفيها فانثني وخيبت ظني في المضعة فقلت لها فالعبي لي به
لعل يكون به مرجعة فمدت انامل مثل اللجين وكفا خضيبا فيا ابدعه وصارت تلاعبه
فانطوى وكادت من لعبها ان تقطعه فقالت قد سائها فعله وصاحت من لومها
اشنعه اذا كان ايرك ذا سيبة فلا خير فيه ولا منفعة **حيلة** حكي ان اثنين اختصما الى حاكم
فادعى احدهما ان الاخر عبده وهو ينكره فقال للمدعي ما اسم العبد قال ميمون وقال للمنكر
ما اسمك قال عبد الله فاجلسهما ولهي عنهما ساعة فاشتغل بغيرهما ثم نادى يا ميمون فقال المنكر
لبيك قال اطع مولاك **اخرى** حكي انه اختصم رجلان الى حاكم في قطيعة غنم وادعى كل انها له
ولم يكن لهما شاهد فلما اتى الليل قال لاحدهما قم فجئني بغنم منها فمضى فنبح عليه الكلب فقال
مكانك وامر الاخر فمضى ولم ينبح عليه الكلب فحكم له **اخرى** حكي انه اختصم شيخ وشاب في امرأة
معها صبي كل يدعي انها زوجته والصبي ولده منها ولم يكن بينة والمرأة تصدق الشاب
ففرق بينهم واعطى الصبي تمرا فاكله واخذ بيده وذهب بها الى ابيه فاعطاه الشيخ فحكم له وهذه المرأة

ان بذال بها المرأة

بذلك

والشاب فاقرا بالقضية كما كانت **حكاية** وقعت بين الاعمش وزوجته وحشة فاختصما

الى بعض القضاة فالتمس الاعمش من القاضي ان يرضيها عنه ويصلح بينهما فقال القاضي لزوجته

يا اختي ان الاعمش شيخ كبير بمنزلة جدك ومن قليل يحل عندك فلا يزهدنك فيه عمش عينيه

ونتن ابطيه وارتعاش يديه وبخر فمه وجمود كفيه ودقة ساقيه وضعف ركبتيه

وثقل صدره وخفة عجزه وكودة لونه وبياض فوده وكبر انفه وصغر هنه فقام الاعمش اليها

وقال قومي عنه قد عرفت من عنده ما لم تكن انت تعرفينه من قبائحي **لطيفة** دق رجل الباب

على الجاحظ فقال الجاحظ من انت فقال الرجل انا فقال الجاحظ انت والدق سواء

حكاية حكي انه عزل بعض العمال عن ولايته فادعى عليه خصما فما من يوم الا ويخاصمه معه

واحد ويرفع الامر الى القاضي فلما اشتد عليه الامر ولم يبق عنده شيء قال له بعض اصدقائه

ان لك في الانكار لسعة فصر منكرا تتخلص فقد علم فلما كان من غد الخصم معه احضره الى

القاضي واراه خطه الذي كتبه وخاتمه الذي ختمه فقال القاضي الخط خطك والختم ختمك

ام لا فقال نعم الخط خطي والختم ختمي وان له علي الذي يدعي فقال القاضي فلم لا تؤديه قال انا

منكر **مطايبة** كان ابن الجوزي يعظ على المنبر اذ قام اليه بعض الحاضرين وقال يا ايها الشيخ

ما تقول في امراة بها داء الابنة فانشد في الفور في جوابه يقولون ليلى بالعراق مريضة

فيا ليتني كنت الطبيب المداويا **حكاية** حكي بشر بن المفضل قال خرجنا حجاجا فمررنا بحي

فوصف لنا ان فيه امراة تعالج الملسوع وهي في الغاية من الجمال فاحببنا رؤيتها ولم

يمكن ذلك بدون وسيلة نتشبث بها فاتينا برفيق لنا واخذنا عودا وحككنا به رجله

حتى ادميناه لففناه وجئنا به الحي وقلنا ملسوع فخرجت المراة كانها الشمس فنظرت الى

الجرح وقالت لم تلسعه حية وانما جرحه عود بال عليه لسعة الحية فاذا اصبحت الشمس

يموت هذا الرجل وانا لا اقدر على علاج هذا قال فلما ارتفعت الشمس الا وهو ميت
فتعجبنا منها **وفي بعض الكتب** انه جاء رجلان الى امير المؤمنين ع وكان مع احدهما
خمسة ارغفة ومع الآخر ثلثة فجلسا ياكلان فجاءهما ثالث فشاركهما فلما فرغوا رمى لهما
ثمانية دراهم فطلب صاحب الاكثر خمسة فابى صاحب الاقل فتخاصما اليه ع فقال لصاحب الاقل
قد انصفك فقال يا امير المؤمنين حقي اكثر من ذلك وانا اريد من الحق فقال ع اذا كان كذلك
فخذ درهما واعط الباقي الاول والسبب في ذلك ان الارغفة كانت ثمانية والاشخاص
ثلثة فاكل كل منهما ثلثة وهو رغيفان وثلثا رغيف فاكل صاحب الثلثة رغيفين
وثلثي رغيف فبقي له رغيفان وثلث فاكله الثالث فالثالث بعض اكل رغيفين وثلثين
وهو ثمانية اثلاث ثلث واحد من صاحب الثلثة وسبعة اثلاث من صاحب الخمسة
فيكون نصيب الاول درهما ونصيب الثاني سبعة دراهم **ومن الوقايع** التي جرت
بين الحسن الصباح والوزير السعيد نظام الملك ان السلطان ملكشاه امر بنقل بعض
الرخام من حلب الى اصفهان فاكرى بعض اهل سوق العسكر لحمل خمسمائة رطل من الرخام
المذكور جمالا من رجلين من العرب كان لاحدهما ستة جمال وللآخر اربعة وكان لكل منهما
ايضا خمسمائة رطل فوضعوا ذلك على جمالهم العشرة ولما وصلوا اصفهان امر السلطان
للرجلين بالف دينار وقسمها الوزير نظام الملك بينهما فاعطى صاحب الستة ستمائة وصاحب
الاربعة اربعمائة فاعترض الحسن في حضرة السلطان وقال قد صرفت مال السلطان في غير
مستحقه ومنعت المستحق من ماله فانك قد ظلمت في هذه القسمة على صاحب الجمال
الستة لان حقه من الالف ثمانمائة دينار وحق صاحب الاربعة مائتا دينار ثم قرر ذلك بوجه
معقد ملغز فقال السلطان قل شيئا افهمه انا فقال الجمال عشرة والاحمال الف وخمسمائة

ما اكل الثالث من ارغفته ثلث رغيف واكل من صاحب الاكثر بعض رغيفين وثلثي رغيف

ثمانمائة دينارا

رطل فثلثة اخماس الاحمال حملت على الجمال الستة وهي تسعمائة رطل وخمسمائة رطل منها لصاحبها واربعمائة للسلطان وخمسا منها حملت على الاربعة وهي ستمائة رطل لصاحبها خمسمائة رطل وللسلطان مائة رطل فحمل صاحب الاربعة خمس مائة رطل فيستحق خمس الالف وحمل صاحب الستة اربعة اخماس الالف معما باسم مسعود اي تا صراز ادراك تو تقرير بيان روشن بتو نور ديدهٔ عالمها خورشيد سراز دل دل بازد هرگاه كه عشقت اورد سرهمان مراد از سرخورشيد شمس است مراد از دل كل راء وردا است مراد از سر عشق ع است تتمه واضح است معما باسم جنيد ان سركه بدلبري ببرد از من دل ازجور وخش درديد پر از من دل خواهي كه رنام ونشاني يابي جان برهر دست نه از ان بركن دل مراد از دست يد است چون جان را برسر نهي ودل جان راكه الف است بركني جنيد شود حكاية قال بعضهم رايت اعرابيا كان يعشق امراة من العرب كان مغرما بها فخرجت المراة الى الصحراء لتبول فبالت واقتفى الاعرابي اثرها وقال لو اوى انا انظر اليه فذهب الى مكان بالت فيه المراة فوضع حشفته في بولها وخالط قضيبه قال يا ميشوم ان فاتك اللحم فاشرب المرقة حكاية گويند موري حضرت سليمان را با جميع لشكر وعدهٔ مهماني خواست وگفت وعده گاه كنار فلان دريا است بعد از امدن سليمان وجمع شدن لشكر در كنار دريا مور حاضر شد وپاي ملخي با خود داشت در دريا انداخت عرض كرد بسليمان كه ان فاتك اللحم فلم يفتك المرق يعني گوشت نبود اب بين دريا اگر گوشت نيست اب گوشت هست مثل كثيرا ما يمثل بقولهم رجع بخفي حنين للخائب الخاسر واختلف في حنين فقيل حنين كان رجلا مدعيا فجاء عبد المطلب وعليه خفان فقال يا عم اني من ولد هاشم فامعن النظر فيه فقال وعظام هاشم ما ارى

البحار

في نسخة بدل عن الالف

فيه شمائل

مثل شمائل هاشم فارجع فرجع جاثيا بخفيه قال بعضهم كان رجل مغنيا فدعاه قوم

من اهل الكوفة ليطربهم في نزهة فخرجوا به الى الصحراء فضربوه وسلبوا ثيابه وتركوا

عليه خفيه لا غير فلما رجع الى زوجته وكانت منتظرة لرجوعه على عادته بما يفضل عن

اطعمة اهل النزهة ورأته على تلك الحالة فقالت لكل من سألها عنه رجع بخفي حنين وقيل

انه كان رجلا اسكافيا فساومه اعرابي بخفين وما كسه حتى اضجره فلما ارتحل الاعرابي اخذ

حنين احد الخفين ووضعه على الطريق ثم مشى والقى الآخر في موضع آخر على الطريق واكمن له فلما

مر الاعرابي بالخف قال ما اشبه هذا بخف حنين ولو كان معه الآخر لاخذته فلما انتهى الى

الآخر ندم على تركه الاول واناخ راحلته بما عليها فركبها ومضى بها فلما رجع الاعرابي الى قومه

بالخفين فسألوه عن حاله فقال جئت بخفي حنين وقيل حنين كان لصا فسرق خفين فاخذ

وصلب تجاه ثيابه وعليه خفان فانتزعهما ورجعت فقيل جعت بخفي حنين اي رضيت

منه بذلك قد تكثرت التعبير في القسم بقولهم ايم الله ولا يخفى ان ايم تختص بالقسم

واستعماله في كلام البلغاء شايع وهو مخفف ايمن اسم لا حرف جر خلافا للزجاج والرماني

وهو مفرد مشتق من اليمن وهمزته للوصل لا جمع يمين وهمزته للقطع للكوفيين واحتجوا

على ما زعموا بان هذا الوزن تختص بالجمع كافلس واكلب ورده جواز كسر همزته وفتح ميمه

ولا يجوز ذلك في الجمع من نحو افلس واكلب قول نصيب فقال فريق القوم لما انشدتهم

نعم وفريق ليمن الله ما ندري فحذف الفها في الدرج كذا قيل وللكوفيين ان يقولوا انها

لكثرة الاستعمال ويلزمه الرفع بالابتدا وحذف الخبر واضافته الى اسم الله سبحانه خلافا

لدرستويه في اجازة جره بحرف القسم واجاز ابن مالك اضافته الى الكعبة وكاف الضمير والى

الذي كما بدله سبحانه نحو ايم الذي نفس محمد صلى الله عليه وسلم بيده واجاز بعضهم اضافته الى غيره

كلمة

خلافا

وانشد

وانشدوا فيه وايم ابيهم لبئس المعتذر اعتذروا وجوّز ابن عصفور كونه خبرا والمحذوف مبتدأ
اى قسمى ايم الله والاول اولى بناء على ما تقرر عندهم ان الامر اذا دار بين كون المحذوف اولا
وثانيا فكونه ثانيا اولى وذكر شارح مغنى اللبيب فيه اثنتى عشرة لغة ايمن بفتح الهمزة
وفتح الميم وضمها او بكسر الهمزة وضم الميم وايم بفتح الهمزة وبكسرها مع ضم الميم ومن بضم
الميم وفتحها وكسرها وضم النون فى الاحوال الثلث وم بالضم والفتح والكسر وزاد ابو
حيان فى الارتشاف ثمان لغات اخر ايمن بكسر الهمزة وفتح الميم وايم بكسرهما وهم بكسر الهاء
والميم وام بكسر الهمزة والميم وام بكسر الهمزة وفتح الميم وام بعكس ذلك وام بفتحهما وام بفتح
الهمزة وضم الميم **فائدة** قد تكثر فى كلامهم فلان احرز قصب السبق ومثله سبق الغايات
فى مضمار السبق وهذا كناية عن المتقدم والكمال واصل ذلك انهم كانوا يغرزون قصبا
فيتسابقون اليه فمن اخذه اولا فقالوا احرز قصب السبق وحازه وكان له ولغيره السبق
والفضل والتقدم والمضمار الميدان **فائدة** كثيرا ما يمثل بقولهم وتفرقوا ايدى سبا
هذا مثل يضرب فى تفرق المجتمعين ويقال تفرقوا ايدى سبا وايادى سبا اى تفرقوا مثل
اولاد سبا وسبا فى الاصل بالهمزة غير ممدودة اسم رجل هو ابو عامة من قبايل اليمن و
هو سبا بن يشجب بالشين المعجمة والجيم ابن يعرب بالعين المهملة والراء ابن قحطان وليس
اسم قبيلة كما اول فى قوله تعالى لقد كان لسبا والايدى كناية عن الابناء التقوى والبطش
لانهم فى
انهم بمنزلة الايدى ضرب بهم المثل حين تفرقوا ارسل عليهم سيل العرم اى الوادى او الجراد
او المطر الشديد ولا يتعين نصبهما على الحالية بحذف المضاف بل يجوز ذلك وان يكون
نصبهما على المصدر اى تفرقوا تفرق ايادى سبا وسكن همزة سبا ثم قلبت الفا و
سكنت الياء فيهما مع انهما منصوبان لثقلهما بالتركيب والاعلال كما فى معديكرب

مثل

مثل يقال فلان ألأم من مادر وهو رجل من هلال بن عامر بن صعصعة قيل سمي
مادرا لأنه سقى إبلا له من ماء حوض فلما فرغ الإبل من شرب الماء بقي في أسفل الحوض
ماء قليل فسلح فيه ومدر الحوض به أي طين الحوض بعذرته بخلا من أن يسقي أحد من ذلك
الحوض فذهب ذلك مثلا وضرب به المثل في اللئامة **مثل** كل الصيد في جوف الفراء
الفراء الحمار الوحشي أصله أن قوما خرجوا إلى الصيد فصاد أحدهم ظبيا والآخر أرنبا والآخر
فرا فقال لأصحابه كل الصيد في جوف الفراء أي جميع ما صدتموه يسير في جنب ما صدته **شعر**
طويت لإحراز الفنون ونيلها رداء شبابي والجنون فنون فلما تعاطيت الفنون و
حظيتها تبين لي أن الفنون جنون **شعر** ينسب إلى أمير المؤمنين ع أرى حمرا ترعى و
تعلف ما تهوى وأسدا جياعا تظمأ الدهر ما تروى وأشراف قوم ما ينالون
قوتهم وقوما لئاما تأكل المن والسلوى قضاء لخلاق الخلائق سابق وليس على رد
القضا أحد يقوى ومن عرف الدهر الخؤون وصرفه تصبر للبلوى ولم يظهر الشكوى
شعر إذا قل مال المرء قل صديقه وضاقت عليه أرضه وسماؤه وأصبح لا يدري وإن كان
حازما أقدامه خير له أم وراؤه وإن مات لم يشفق عليه خليله وإن عاش لم يسرر صديقا
بقاؤه ولا الموت خير لامرئ ذي خصاصة من العيش في ذل يدوم عناؤه **شعر**
لقد طفت في تلك العوالم كلها وددت طرفي بين تلك المعالم فلم أر إلا واضعا
كف حائر على ذقن أو قارعا سن نادم تنكر لي دهري ولم يدر أنني صبور
وأحداث الزمان تهون وبات يريني الخطب كيف اعتداؤه وبت أريه الصبر كيف
يكون **شعر** ثمانية يلقى الفتى في زمانه وكل امرئ لا بد يلقى الثمانية سرور وهم و
اجتماع وفرقة وعسر ويسر ثم سقم وعافية **شعر** ما للمقل وللمعالي وإنما يسعى و

يكسبه

يكسبها الوحيد القادر فالشمس مجنادة السما فريدة وابو بنات النعش فيها اكد صبا

شعر بنعد فراقي من قلبي اليهم حنين فصيل فارقته الركائب وما كان قلبي راضيا

بفراقهم ولكن حكم الله لا شك غالب **شعر** للحكيم مؤمن الجزائري احبتنا ان البعاد

لقتال فهل حيلة للقرب منكم فنحتال اني كل آن للتنائي نوائب وفي كل حين للتهاجر

اهوال خليلي قد طال المقام على الاذى وحال على ذي الحال الحوال يمر زماني بالاماني

وينقضي على عزمها ابقى ربيع وشوال **شعر** يا راحلا نحو اوطاني وساكنها قل

للديار سقاك الرائح الغادي وقل لاطعانهم جئت من ظعن وقل لواديهم جئت

من وادي **شعر** اني سليمان يوم العيد نملة بنصف رجل جراد كان في فيها ولا

تلام عليها في هديته ان الهدايا على قدر مهديها **شعر** للحكيم مؤمن المذكور

هو الهوى بعض اذى فاردانى ومر بى ذكر اعيانى فاعيانى وفارق النوم اجفاني فارقني

وهيج الشوق احزاني فاحزانى وزارني طيف من اهوى فعارضني طلق المحيا فحياني

فاحياني فقال قل كيف حال القلب قلت له دعني وسل عنه جاري دمع اجفاني

فقال ما بك صفر الخد مندرف الدموع قلت جفاني سهرا فاجفاني وفي لقد طال ليلي ايا

ليلى بذكراك فما شانك ان تنجلي يا ليل حاشاك هل تذكرين وصالا في حدائق قد حكت

نسائمها من طيب رياك سقيا لايام عيش قد مضى واتى ليل الفراق لتعذيبي واهلاكي

اما القلب علوا الزمان فمذ هجرت عنى سرى نومي بمسراك فكم اذاب الجوى قلبي وسال

من العينين من ذكر رشف ثناياك وكم نثرت لآلي الدمع حين سنا في الطيف وجهك

اعزازا للقياك وكم رايتك في نومي فمذ فتحت عيني اغمضها شوقا لمرآك استغفر الله

هل طيف بغير كرى يتخيل الفكر شيها من محياك اخطات هل لك من شبه يكون لي

ذهنا

ذهنا تمنى على الخاطر باعفاك بل قد رأيتك يا عيني بغير كرى يا مهجتي في فؤادي
ظل متوالي استغفر الله ما قلبي لديه فمذ بعدت عنك ثوى قلبي بمغناك بل
حيث ما زلت عن عيني رأيتك يا انسانة العين فيها بعد مسراك ان لم اراك ففي قلبي
هواك وان ذهلت عني فاني لست انساك روحي فداك وان اضنيت جثماني فهل
تذيبين قلبا فيه مثواك **محاضرة** حكي ان ابا الحسين الجزائري اتى الى باب ابن الزبير فمنعه الحاجب
ان يدخل عليه فكتب هذا البيت في رقعة وارسل اليه الناس قد دخلوا كالاير كلهم وحتى
مثل الخصي ملقى على الباب فلما وصلت اليه امر بعض الخدام ان يقف وينادي عليك على الباب
بالدخول يا خصي فدخل هو ويقول هذا دليل على السعة **حكاية** حكي ان قنعتري كان
شديد البخل نزل خارج اليمن وكان يوما شديد الحر فوفد عليه سائل فقال كلمه مقوم اتق
قال خرجت من اهلي بغير زاد قال ما ضمنت قراك قال قصدتك من بعيد قال وانا ملك
من قريب قال انا ابن ابي حامد المنقري قال انصرف وكن ابن اي طائر شئت قال افتاذن لي
بالدخول قال نعم لي عيالك قال انما اردت الدخول في قبتك لواسعة قال وراءك اوسع
قال ما اسمك قال الخذ ولا تعطي قال ما احبك ان يكون لك اسمان قال انا احبه قال من
اين جئت قال من العدم الى الوجود قال من اين خرجت قال من بطن امي قال اين تريد قال
مكانا لا اراك قال على م انت قال على الارض قال ففيم انت قال في ثيابي قال ابن كم انت
قال ابن رجل واحد قال عنيت ما سنك قال عظم قال انقرض قال يقرض الفار قال انشد
قال تنشد الضالة قال فتسمع قال الشمع للفتية قال القي عليك بيتا قال القه على نفسك
قال فتسجع قال السجع للحمامة قال انا سائل عليك قال انا مقناع بجنيل قال بل انت كفيل قال
وانت كالبعوضة قال انت كريم قال انت كالذئب قال وانت كبير قال وانت كالبالوعة

قال انت الشجاع قال الشجاع الحية قال انت الغيث قال الغيث الموت قال اضرتني الشمس
قال الساعة يأتيك الفيء قال الارض احرقت قدمي قال ان شاء الله تبرد عليها قال من على
بنعلك قال من انت عليه باهلك قال اعطني خفين قال ارجع بخفي حنين قال اعطني
دينارا او درهما قال بل لتصفع لا اخرجهما قال لم قال لاجل ذلك ما اعطيتك قال اترحم
علي قال بعد الموت قال اما السائل فلا تنهر قال واما بنعمة ربك فحدث قال انت من
الكرام قال انت من اللئام قال اعطني في الدنيا قال اعطيتك في الاخرة قال ما اريد ان
اريك في الاخرة قال لا يمنعني ورب الحرم قال ما منعتك من جواب الكلام قال الذي في عينيك
حياء قال نعم الحياء في الشتاء قال اما ترحم انك قاعد وانا قائم قال القاعد املك قال اقعدني
ساعة قال لا تقمني ساعتين قال ضع على كفي شيئا قال في كفك ايش قال ضعه فيها هو
ايضا احسن قال هو صحيح اهلك ارجع وخذه قال ما رايت الام منك قال انظر في المراة
قال ما في الدنيا اشام منك قال نسيت نفسك قال خاب سعيك قال خاطبت نفسك
قال قتلك الله قال ان اعطيتك حبة قال عذبك الله قال ان اعطيتك درهما قال لعنه
قال واي مصيبة الله عليك قال ان اعطيتك دينارا قال ابتلاك الله بمصيبة ادهى منك قال لا ارى
الله مثلك قال ان شاء الله بعد عمى عينيك قال بل اعمى الله عينيك قال حتى لا ارى
وجهك قال خرب الله دارك قال ان دخلتها قال سبحان الله قال قبل كونك قال فهل لي
عندك شيء قال نعم عصا ادق بها راسك واخلص منك فعدا الى عصا كانت على باب
الخيمة فانهزم السائل وهو يتبعه بها **لطيفة** حكي ان فتى من اشراف السادات
كان يهوى فتاة اسمها صدقة فاتفق ان واعدته ليلة ولم تأت فخرج الى دارها فقيل
انها في الطبقة العلوية مع جماعة فاسرع نحوها واراد ان يدخل عليهم فمنعه الحاجب فوقف

تحتها

بحنها وانشد بصوت عال يسمعه اهل الطبقة شعر يا اهل هذي الطبقة هل عندكم من شفقة
لسائل قد جائكم يطلب منكم صدقة فاستشرف بعض الجماعة واجابه يا من يروم الشفقة
بمهجة محترقة حدك يا هذا الفتى حرم عليك الصدقة **شعر للزهير** يا من لعتب
به شمول ما الطف هذه الشمائل نشوان يهزه دلال كالغصن مع النسيم مائل لا
يمكنه السلام لكن قد ضمن طرفه رسائل ما الحب فتنا واهنى والعاذل غائب و
غافل عشق ومسرة و سكر والعقل ببعضنا لك زائل البدر يلوح في قناع و
الغصن يميل في غلائل والورد على الخدود غض والنرجس في الجفون زائل في
العيش كما احب صاف والانس بما احب كامل مولاي يحق لي بانى عن مثلك في
الهوى اقائل في حبك قد بذلت روحي ان كنت لما بذلت قابل لي عندك حاجة
فقل لي هل انت اذا سالت باذل ذا العام مضى وليت شعري هل يحصل لي
رضاك قابل ها عبدك واقف ذليل بالباب يمد كف سائل من وصلك
بالقليل يرضى والطل من الحبيب وابل **حكاية** اشتكت امراة عن زوجها الى
القاضي وطلبت الفرقة وادعت انه يبول في الفرش كل ليلة فقال للرجل ما تستحي
فقال لا تعجل ايها القاضي حتى اقص عليك قصتي انى ارى في منامى كانى في جزيرة في البحر وفيها قصر عال
وفوق القصر منارة عالية وفوق المنارة جمل وانا على ظهر ذلك الجمل والجمل عطشان
يطاطا راسه ليشرب من البحر فلما ارى ذلك ابول من شدة الخوف فلما سمع القاضي
قصته بال في ثيابه فقال يا مره انا ايضا ابول من هول حديثه فكيف من راى قاعد به
شعر للحكيم مؤمن علا الهلال على تلال فضاء منه فضاء منه وقيل نور وقيل
نور وقيل نجم فقلت منه **شعر** رايت ظبيا على كثيب كانه البدر اذ تلالا

فقلت ما اسمك فقال لولو فقلت لى فقال لا لا **حكاية** حكى ان ابن الجصاص

ركب يوما مع الوزير ابن الفرات وكان الوزير يتفكه ويستهزء بالجصاص كثيرا وكان

ح فى موكب عظيم ومع الجصاص تفاحة بيده فاراد ان يعطيها الوزير ويبصق فى الدجلة

فغلط وبصق فى وجه الوزير ورمى التفاحة فى الدجلة **حكاية** نقل است كه ميرزا

وحيد كه از جملهٔ مشاهير شعرا و وزير مقتدر پادشاه بود صاحب دولت بسيار بود

واولاد بسيار داشت با وعطا فرموده بود ونظر بقرب وبسلطان در نظر مردم مهاب ومعزز

بود وهميشه نسبت بقران بخلاف ادب گفتگو مى نمود وبر ايات بحث واعتراض ميكرد

روزى در مجمع عام كه جمعى از علماء وفضلاء وطلبه نيز حاضر بودند گفت كه خدا در قران

ميفرمايد ولا رطب ولا يابس الا فى كتاب مبين ومن يكى از رطب ويابس هستم وحال انكه

ذكر من در قران نشده وهيچ يك را مخصص در جواب ومخفى نتوانستند گفت يكى از

ظرفاى طلبه در صف نعال نشسته بود گفت ميرزا چرا ذكر شما در قران نشده وحال انكه

چند ايه در خصوص شما نازل شده هرگاه مرخص فرمائيد بخوانم گفت بخوان گفت

اعوذ بالله من الشيطان الرجيم ذرنى ومن خلقت وحيدا وجعلت له مالا ممدودا وبنين

شهودا ومهدت له تمهيدا ثم يطمع ان ازيد كلا انه كان لاياتنا عنيدا ساره هقه صعودا

انه فكر وقدر فقتل كيف قدر ثم قتل كيف قدر ثم نظر ثم عبس وبسر ثم ادبر واستكبر

فقال ان هذا الا قول البشر ساصليه سقر وما ادريك ما سقر لا تبقى ولا تذر لواحة

للبشر عليها تسعة عشر گويند بمجرد شنيدن اين ايات لرزه براندام ميرزا وحيد افتاد ورنك

او زرد شده وتب شديدى عارض شد وبعد از سه روز وفات يافت **وحشى**

شد وقت ان ديگر كه من ترك شكيبائى كنم ناموس را يكسو نهم بنياد رسوائى كنم

وقت غنیمت شمار و دنیز چیز فرصت نماند   ناله که وا داشت سود آه کی آمد بکار

لاادری ای اهل شوق وقت که پنهان دیدن است   دست مرا بسوی که پنهان کمی برد

ثنائی قطع امید من کند دم بدم از وصال خود   تا نکنم دل حزین شاد بانتظار

هم **هاتفی** ای مردگان نخاک یکی سر بدر کنید   بر حال زنده بتر از خود نظر کنید

شرف حزنی این عشق است نی افسانه چند شکوه چیست   لب ببند الکو برندم زبان

جگر نه باک نیست **حزنی** بغم شاد شوی میدانم   غم دل با تو از آن میگویم

گلخنی چون دل بشکوه لب بگشاید بگو که من   شرمنده از کدام وفای تو

سازمش **صبری** عالمی کشته شد چشم تو از آن همان   صد قیامت شد حسن

تو در آغاز همان **وله** شبها تو خفته من بدعا کز تو دور باد   آه کسان که بهر تو

خون نشسته اند **وحشی** طی زمان کن ای فلک وعدهٔ وصل یار را   یار از این میان

ببر این شب انتظار را **شفائی** آه بی تابانه زود است   که محمل تا در دروازه رفته است

حالتی دل از سینه بتنگ است خدایا برهان   هر کجا در قفسی مرغ گرفتاری هست

دانش وعدهٔ هم صحبتان رفته است و ز محشر است   دیر می‌آید قیامت کشتهٔ تنهائی

مرا **مانی** شب عیش شادکامی بگذشت روزها شد   چه شبی تو ای شب غم که ترا سحر نباشد

قدسی تو ئی و قوت یک ناله دیگر   دردی نعوذ بالله اگر در دلش

اثر نکند **وله** فریاد که طایر فرخنده که دیدم   صیاد مرغان دیگر بسته بدوش داشت

وله دعاهای سحر گویند میدارد اثر **آمری**   اثر میدارد اما کی شب عاشق سحر دارد

لاادری همه بضاعت خود عرض میکنند اینجا   قبول حضرت او تا کدام خواهد بود

نقریه یحکی انه سلم الباس لمعدل علی قوم من العامة فلم یردوا فقال لعلکم تظنون

نعم ما قال ابن الحكاك
يا رب ان كان لي في ... تسكين
... عندي

ما قيل من لا يرفض والله من ابغض واحدا من ابي بكر وعمر وعثمان وعلي فهو كافر فسروا بذلك
واعتذروا اليه **توريه** حكي انه رفع غلامان سكرانان اخذا بالليل الى بعض الولاة
فاستحسن صورتهما وسئل عن نسبهما وحسبهما فقال احدهما انا ابن من دانت الرقاب له
ما بين مخزومها وهاشمها تاتيه طوعا اليه خاضعة ياخذ من مالها ومن دمها
وقال الاخر انا ابن الذي لا ينزل الدهر قدره * وان نزلت يوما فسوف تعود * ترى الناس افواجا
الى ضوء ناره فمنهم قيام حولها وقعود فلما سمع الوالي منهما ذلك عظمهما واعتذر
اليهما وخلا سبيلهما ثم فتش عن احوالهما بعد ذهابهما فقيل هما ابنا حجام وطباخ فتعجب
الوالي من حسن كلامهما وخجل من غفلة نفسه **حكاية** اهدى قثاء الى معين الدين بن
صغر من اهل حلب كان مثا كامودا لا يذكر احد بخير ولا يتوسط لاحد بخير ونقش عليه
بالسكين هذين البيتين يا ابن صغر قد اتتك هدية فانعم فديتك محسنا بقبولها
ولاهل بيتك ثم عندي مثلها في حجمها وبعرضها وبطولها **حكاية** روي انه عاد
بعضهم نحويا كان مريضا فقال له ما الذي تشكو قال حمة جاسية نارها حامية دما سيل آمية
منها الاعضاء واهية فقال لا شفاك الله بعافية يا ليتها كانت القاضية **وايضا حكاية**
حكي انه جاء نحوي ليعود مريضا فطرق بابه فخرج ولده فقال كيف حال ابيك فقال
يا عم ورمت قدميه فقال لا تلحن وقل قدماه ثم ماذا قال وصل الورم الى ركبتاه قال
لا تلحن وقل ركبتيه ثم ماذا قال دخل الله لقد مين والركبتين على بطن عيالك وعيال
سيبويه ونفطويه وحشويه **وايضا** حكي ان نحويا قال لبعضهم ما فعل ابوك قال بحاره
يا عم قال لم قلت بحاره قال بمناجرته ابا وقال فلم باؤك بحره وبائي لم يجر **شعر فيه**

بالعين في الدهر ثبات

تعقيد سألوني عن اسم من لست انسى عهده فصلي بها وذاك مُنى* قلت يا قومي اسمها
اسم نجم تحت ما فوق تحت شمس السما* اقول اراد اسمها زهره كما لا يخفى **وايضا** واعدتني
بوصلها ذات حسن* ملكت مهجتي بوجه نفيس* قلت قولي متى الوصال فقالت* بعد ما
قبل بعد يوم الخميس* اقول اراد يوم الجمعة **وايضا** قالت الشمس صادفتني برج* وهو
في منزل لو ثبت يجوز* قلت قد حلت لغز التبرجا* قبل ما بعد بعد ما قبل ثور* اقول
اراد برج الثور **شعر مشكل** للحكيم مؤمن الجزائري ينفع المرء علمه ابدا دون ما لا يزال
يجمعه ان من لا يكون ذا سعة لا يكون الكمال ينفعه وجه الاشكال ان في البيتين
تناقضا كما لا يخفى ودفعه ان قوله لا يكون ثانيا تاكيد لفظي لقوله لا يكون اولا و
ليس يفيد معنى ثانيا **للمؤلفه** اي انكه مقيم كوي ياري اين شكر چرا نميكند ارى
چون بخت بكام تو است گاهي ياد از من وحسرت من آري اي دل كه بقيد عشق
بندي با محنت عشق در چه كاري اي غم تو در دل خدا را كز دوست همين تو
يادگاري اي دوست كه نيست حاصل من از دوستي تو غير خواري اميد منقا
از تو از است كو راز سگان خود شماري **تبصره** اعلم ان الانسان مسافر ومنازله
ستة وقد قطع منها ثلثة وبقي ثلثة فالتي قطعها اولها كتم العدم الى صلب الاب وترائب الام
كما قال تع يخرج من بين الصلب والترائب وثانيها رحم الام قال سبحانه هو الذي يصوركم في
الارحام كيف يشاء وثالثها من الرحم الى فضاء الدنيا قال عز من قائل وحمله وفصاله ثلثون
شهرا واما المنازل الثلث التي لم يقطعها فاولها القبر قال ع القبر اول منازل الاخرة واخر
منزل من منازل الدنيا وثانيها فضاء المحشر قال سبحانه وعرضوا على ربك صفا وثالثها
الجنة او النار قال تع شانه فريق في الجنة وفريق في السعير ونحن الان في قطع مرحلة الثالثة

الرابع وهو اصعب المنازل واكثرها مشقة واشدها خوفا احاطة بها الشوارع والطرق
اللصوص وقطاع الطريق ويعرف بالرفيق الشفيق ومدة قطع هذه المرحلة مدة عمرنا فايام هنا
فراسخ وساعاتنا اميال وانفاسنا خطوات فكم من شخص بقي له فراسخ واخر بقي له اميال
واخر بقي له خطوات نعوذ بالله من الموت على غير عدة **فائدة** كان تلامذة افلاطون ثلث
فرق وهم الاشراقيون والرواقيون والمشاؤن فالاشراقيون هم الذين جردوا عقولهم عن
النقوش الكونية فاشرقت عليهم انوار الحكمة من لوح النفس الافلاطونية من غير توسط
العبارات وتخلل الاشارات والرواقيون هم الذين كانوا يجلسون في رواق بيته ويقتبسون
الحكمة في تلك الحالة وكان ارسطو من هؤلاء وربما يقال ان المشائين هم الذين كانوا
يمشون في ركاب ارسطو لا في ركاب افلاطون **لغز منظوم** للحكيم مؤمن ما اسم عدد
مثلث الحروف تجده معدودا من الظروف ماض وان صحفته فامر مضارع ان ضم منه
الصدر مقلوب وليه عند من عقل حرف يكف غيره عن العمل وثلثاه حرف تعريف
على لغة حمير كذا بعض روى واولاه حرف استفهام والعكس لا يخل بالنظام و
ثلثه الاول مثل ذلك وعكس ثلثه من الهوالك وقلب اخريه ان تكررا تجده
ماكولا فكن مستحضرا وقلب وليه ما تشربه وان تاملت فلا تعزبه وطرفاه
عضو ابدا في الضحك هو لا يحس بالردى يخرج ثلثاه من المعادن وكل جزء من المحاسن
وما سوى اخره اسم لمن تعظيمه في كل مذهب حسن وعشر ثلثه كمال الشيء في العدد
فافهم ذلك يا هذا الفتى **لغز** للشيخ ابن الفارض ما اسم طير شطره بلدة في الشرق
من تصحيفها مشرق وما بقي تصحيف مقلوبه مضاعف قوما من المغرب **جواب**
للحكيم مؤمن الجزائري ذا اسم طير شطره بلدة اخرى وهي بينهما مشرق وما سوى اخره

تنبيه: الفرق الثلاث [illegible] الذين كانوا يتلقون من [illegible] على يد [illegible] الكلام 2

سايرليلا من الشرق الى المغرب وسطاه مصغره مرة نافعة من لسعة العقرب وما بقى

تصحيف مقلوبه قد اعجز الفيل عن المآرب وما سوى وله عضو لك للازم فى المآكل

والمشرب **لغز** للشيخ البهائى الا يا اخى سم بلدة لى بها من احب ومن اطلب بشد اولها

الى نحوها وفيها الكل فتى مارب اذا ما قلبت حروف اسمها وجدت اسم شئ به يضرب

ومن عجب انه مفرد وجمع لشئ به يشرب وثلثاه ربع لثلثه ويظهر هذا لمن يحسب

جوابه للحكيم مؤمن ايا ملغزى فى سمى بلدة لزائرها الذنب لا يكتب

مصحف مقلوبه واجب على من يحج وقد يندب وانت بها اذا ما ملته تراه اسم طير وذا

معجب وان فات من ثلثه سبعه وجدت اسم شئ به يطرب وثلثاه ما صدرت رسوم

به وهى ما عنك لا يعزب **لغز** للشيخ البهائى فى بلدة مهملة الاحرف وثلثها من سور

المصحف وما سوى اخره سورة من سور القرآن لا يختفى وثلثاه ان يتل الفتى

من شفة المحبوب ما يشتهى وان تشدد وسطها تلقها ماكولة فافكر بها واعرف

جوابه للحكيم مؤمن يا ايها السائل عن بلدة ترسم فى وائل المصحف الفرد فى اسم

صدره لو الحروف لابل سادس الاحرف لو فات من اخره واحد لم يبد فيه حسنه

فاعرف وفوق ثانيه لما بعده فى العدد من وجهين لا يختفى بصدره امتاز حماد

عن يحيى فافهم سره وانصف ويخبرنى عن بلدة كبشا وذا ليس بامر خفى ونصف

حرف منه او ثلث ذا الحرف عن الثالث ان تحذف ضم بالاول كانا سمى من مصحف

على المصحف وثلث ثانيه اذا ان بدى تاليه فاجمع هذه الاحرف تلق الذى قد عبروا

اهلها به تفكرها عة يعرف **لغز** للشيخ البهائى ولست ابوح باسم المحب يوما ولكن

ملغزا خوف الاعادى فتصحيف اسمه فى وجنتيه وفيه وايضا فى فؤادى **جوابه** للحكيم

مؤمن

مؤمن لقد الغزت الغازا لطيفا دقيقا دون حرزها لقفتا فبالله من لغز عريض

به الافكار مشرقة الهوادى فكم خطر الوقاد على البلاد واملقى كثيرا عن وسادى وكم امسى

لذاك جواد فكرى يجول من التلال الى الوهادى الى ان قادنى نظرى اليه ونلت

بفهمه اقصى مرادى فدونك مثل قولك ادنيتق الحديد السود بالبيض الحداد

فتصحيف بهى فيه شئ يحل بنيله ما فى الفؤاد ومنه يحل ما فى وجنتيه وفيه

هلاك ارباب الفسادى واصل الاسم جمع فى لسانى وعينى والحواجب والهوادى

باخره بميز جزء عضو به الاحساس عن بعض البلاد ترى حرفين منه اسما لشخص له صفة

المحبة والوداد مصحف بعضه جزء الاراضى وبعض منه فى السبع الشداد وتصحيف

الذى فى الصدر منها نقصنا عنه من عنز ودياد يصير جميع احرف ذاك الاسم

حرفا واحدا فافهم مرادى لغز منثور للحكيم مؤمن اخبرونى ايها الاخوان عن اسم خماسى

الاعداد ثنائى الاحاد اوله نصف وسطه وسطه ضعف اخره طرفاه فعل ماض مركب

من حرفين واجزاء ما يتحقق بين الاخوين ولاه من المعدنيات وما سواهما من النباتات

طرفا ثانيه من الاعضاء الظاهرة بعض الاحيان وطرفا اخره لبعض من الاعضاء الباطنة لكل

حيوان لولا رابعه لتبدل الاعمى بالاصم ولولا اوله لو حد العلم والحلم والكرم لولا

خمسه لتبدل راس الانسان بالشجر ولما تميز بلدة من البحر طرفا ثانيه لا يكون فى اول العمر

ولا فى اخره للانسان وبعض منه يتحقق به السهو والنسيان ثنائيه يبتدأ السؤال

وباوله يختم الكلام ويتم المقال والله اعلم بحقيقة الحال لغز للحكيم مؤمن اخبرنى

عن اسم سداسى الكلمات خماسى العشرات اخره ثلثا اوله ومنقوطه اقل من مهمله واوله

مع ثانيه فعل امر للمخاطب ومع ثالثه من عقود الاعداد ومعهما امر للمخاطبة ومع رابعه

من المهلكات الشدائد ثانيه مع ثالثه من الظروف ومع رابعه وخامسه واخره من جملة
الحروف طرفا اخره حرف عامل وثانيه مميز الفعل عن الفاعل لو سقط عجزه من صدره بقي
سدسه مع انه ثلثه وهذا من الغرائب ولو نقص منه مع انه سداسي حرف واحد بقي
حرف واحد وهذا من عجب العجائب ان نقص سدسه من سدسه بقي سدسه وان زيد ثلثه
على ثلثه حصل ثلثه اولاه ما يجب رده على جميع المسلمين واخراه ما يرتكب منهم ازمان على راي
المتكلمين باوله يبتدأ السؤال وبثانيه يتم المقال وبرابعه يحصل المرام وينتهي الكلام
والسلام **جوابه** لبعضهم هو اسم يتركب منه اسما دجلة في الارض واسم في السماء واخره
اسم سورة من سور القران وبانفصاله ولم يتم جميع اركان الايمان كله من الحروف النورانية
وثلث بعضه من الحروف الظلمانية اوله بالكمال معروف وخمس ثانيه بالتمام موصوف
سدساه من المطهرات ولولا خامسه لصار الانسان معدودا من النجاسات لو زيد
اوله على ثلث اخره حصل عدد ايام الاعوام ولو نقص سدسا من ثانيه بقي عدد
الشهر التمام وسطاه مهلك فرعون وهامان وآسيه منجي يونس ومعطيه من الامان
ثالثه ما وصف بالكمال في السور القرانية وعشر رابعه موصوف ايضا في العلوم العددية
نصف ثالثه يساوي حروف كله في العدد وبضم الباقي النصف الى رابعه يحصل عدد الكواكب
التي وقع عليها الرصد ربع بعضه يسارق حد الزاني ويثبت وله في اخر تسبع المثاني
وبضعف سدسه يتم الجواب وينتهي به الخطاب والله اعلم بحقايق الامور واوقف بما
تخفي الصدور **شعر** للحكيم مؤمن يا نسيم الصبا اذا جئت نادي جيرتي بالحمى تلاف
فؤادي قل لهم قد هجرت عني طويلا قل لهم قد نسيت عهد الودادي يا نسيم
الصبا فبلغ سلامي واخبرنهم بلوعتي وعزائي وحنيني ورقتي عن فراق ذاب

مترد

جيمى

وله

جسمی وابلی عظامی واشنبا فی الی لقاهم ووجدی فی هواهم وحرقتی من ضرام الم

بطول لیلی بالسهاد الی م یذیبنی لهب الفؤاد ویغرقنی الی م سیول دمعی الی م

یصیبنی عین العباد توانی میتا فی جسم حی وحیا یرتجی یوم التناد وصبری کل حین

فی انتقاص ووجدی کل آن فی ازدیاد اذوب صبابة واطول بعدی ومالی اه

صبروا فؤادی فکم خطرا لو فاد علی البلاد واقلقنی جسرا عن وسادی منی فرجی حتی م

اصطیادی الایاد هر دع سبل العتا الا اشکو وقد اصبحت مالی سوی بال

من البلبال بالی ولی جفن تکحل من سویدا فؤاد ذاب من لهب عتلا ل فبات

هند الهم السواد علی جفونی بکحل اه ما انا واکتحال الا اشکو زمانا قد جفانی فما نشد اه

بمثلا لحالی ومالی للدهر بالا ذراع حتی فؤادی فی غشاء من نبال فصرت

اذا اصابتنی سهام تکسرت النصال علی النصال نکف عن الاذی یا دهر انا

نبیل لا نبالی بالنبال **وله** عنی السلام علیکم یا معشر شوقی الی لقیاکم ما یکتم

عنی السلام علیکم یا ساکنی قلب الغریب المستهام المغرم لا حبتی ادعتموا قلبی اسی

وجوی له بین الجوارح مضرم لا تحسبونی ذاهلا عن ذکرکم حتی اوسد فی الترب

واکثر **شعر هزل** بمت فقام الاسیر بینهما ولم یزل منتصبا فوقهما یحسب الجاهل

ما لو یعلما شیخا علی کره سیه معما **معما** باسم مسافر تا ز نام قلب یار اکه

شدم دل ز فکر بیهده پرداختم مراد از نام عربی است که اسم باشد و قلب ان

مشا است و مراد از دل فکر کاف است و مراد از پرداختن انداختن است **معما**

باسم همام خوبان ستاره کان سپهر جمالند ماه است در میانه ایشان نکا

من مراد از ایشان عربی است که هم باشد و چون لفظ ما در میان هم در اید همام

شود

شود مطايبه فضلى بيكى از دوستان صاحب دل از خود نامه مى نوشت شخصى در پهلوى
او نشسته بود بگوشه چشم نامه او را ميديد بر وى دشوار آمد بنوشت اگر نه در پهلوى
من دزدى دون همدى نشسته بودى مرا ميخواند همه اسرار خود بنوشتمى آن شخص گفت والله
كه نامه تو را مطالعه نكردم و نخواندم گفت اى نادان پس اين را كه ميگوئى از كجا ميگوئى

فائدة اذا اردت ان تعلم مقدار سطر من العدد تبدأ باليمين وتسقط المراتب ثلثا
ثلثا الى ان يبقى ثلثا او اثنان او واحدة وتقرأ ما بقى على نهج الابتداء وتزيد على
مقروك لفظ الالف بعدد الثلاثات السابقة عليه ثم تقرأ المراتب الثلث السابقة
عليه كذلك وتزيد على مقروك لفظ الالف بعدد الثلاثات السابقة عليه وهكذا الى
ان ينتهى الى المراتب الثلث الاولى مثاله اذا اردنا ان نقرأ هذا العدد ٧٦٥٤٣٢١٠٠
٩٨ فبعد اسقاط المراتب الثلث بقى ٩٨ فزدنا على ثمانية وتسعين لفظ الالف ثلث
مرات بعدد الثلاثات السابقة عليها ٧٦٥ فزدنا على سبعمائة وخمس وستين لفظ الالف
مرتين والمراتب الثلث السابقة عليها ٤٣٢ فزدنا على اربعمائة واثنين وثلثين لفظ
الالف مرة والمراتب الثلث الاول مائة فالعدد المذكور ثمانية وتسعون الف الف
الف وسبعمائة وخمسة وستون الف الف واربعمائة واثنان وثلثون الفا ومائة

فائدة اذا اردنا وضع البيت على اساس يستخرج به كل حرف اضمره المخاطب من حروف
سورة بعينها او آية او قصيدة معينة او بيت مخصوص وحروف الهجا كلها استعنا
بالقلم وجمعنا حروف تلك السورة مثلا بعد حذف ما تكرر ونحتاج الى ذلك في غير
الاخير وسمينا ذلك حاصلا ولنعد الهمزة والالف في هذا الباب واحدا كما في باب اللغاز
والمعميات وامثالهما واللام الف حرفا برأسها كما هو الاظهر ولنعتبر الحروف بصورتها

اذا اردت ان تعرف المساحة بين تابعين فانظر فان اتفقا في الطول وتفاوتا في العرض او بالعكس فتنقص الكل من عرض ... من التفاوت ... [illegible] ... ثلثا ... اثنا وعشرين ... وعشرة ... الارض اثنان وعشرون ... وفى هذه القاعدة استغناء ... هذا الالمعيات ... [illegible]

المخفية لا الملفوظة فنقول ان ترى تاء وراء وباء ولا نقول انها الف فاحفظها ثم ركبناها
على هيئة وقوعها وترتيبها او ركبناها على اى هيئة نريدها بحيث يكون لها وزن
ومعنى كيف ما اتفق ولكن من غير ان يتكرر حرف منها فيها وهذا احسن واقرب الى الضبط
واسهل عند الرجوع اليها وسمينا ذلك محفوظا اولا وهو في الاخير هي الحروف المرتبة
المستغنية عن الجمع والترتيب ثم عمدنا الى رسم شبكة تشتمل على اربعة بيوت فصاعدا مما
يقتضيه عدة تلك الحروف المذكورة من حيث القلة والكثرة ثم رسمنا الحروف المحفوظة
الاول في تلك البيوت وقسمناها عليها لكن بحيث يخص كل منها بوضع لا يشاركه فيه غيره
مثلا وضعنا حرفا منه في البيت الاول فقط او في الثاني كذلك او فيهما او في الجميع الى غير ذلك
من الصور المناسبة بين تلك البيوت من انفرادها وتركيباتها الثنائية والثلاثية و
الرباعية ونحوها وكذا حرفا اخر منها وهكذا الى اخرها وسمينا ذلك خارجا ثم
رسمنا تلك البيوت باعداد يحصل من جميع احادها ومركباتها جميع المراتب من الواحد
الى اقصى عدد تلك الحروف وسمينا ها ميزانا ولا بد ان يكون مرتبة كل من تلك الحروف
في المحفوظ الاول من الاول لسبقه والثاني بمرتبة مثنا وبمرتبة عدة بيت واكثر هو فيهما ثم قصدنا
نظم مصاريع وابيات بعدة تلك البيوت بحيث يتركب المصراع الاول من الحروف المرسومة
في البيت الاول مثلا كيف ما اتفق بحيث لا يشذ حرف منها وكذا الثاني منهما من الثاني وهكذا
ولكن لا باس بتكرار حروف تلك البيوت في ذلك المصراع او البيت ولا نسأله عن عدته
فيهما وهكذا لا باس بادخال بقية الحروف الهجائية التي في تلك الصورة مثلا وفي اي واحد
منها شيئا مكررة او غير مكررة اذ لا نسأل الا عن وجود الحرف المضمر في واحد منهما وعدمه
لا عن وجود غيره وعدمه وسمينا ما نظمنا من المصاريع والابيات محفوظا ثانيا ثم

رسمنا

وسمنا كلا منهما بعلامة ما يتركب منه من الحروف المرسومة في البيوت لتشابه الخارج
بعينها وبذلك يتم العمل بعينها فنقول للمخاطب خذ في خاطرك اي حرف شئت من حروف
هذه السورة ثم نقرأ عليه المصراع الاول مثلا ونسأله عن وجوده او عدم وجوده
فيه فان قال نعم حفظنا العدد الذي وسمنا به والا تركناه ثم قرأنا المصراع الثاني و
الثالث الى آخر المصاريع وحفظنا الاعداد التي وسمنا بها المصاريع التي اخبرنا بوجود
ذلك الحرف فيها والا تركناها ثم جمعنا الاعداد الحاصلة وهي ميزان بها يعرف الحرف
المضمر وذلك برجوعنا الى حروف المحفوظ الاول وعدها بعده فهو الحرف الاخير هو الذي
اضمره المخاطب والسر في جميع ما قررنا وحررنا هو غير خفي على الناظر الذكي فتبصر ولا
يخفى عليك انه لا يخبر المخاطب اصلا بالمحفوظ الاول ولا بأخذ الميزان بالطريق المذكور
والا لذهب الاستغراب ولم يقل ان هذا الشيء عجاب فاحفظ **حكاية** نقل است كه
شخصي زني داشت خود نام بجهاد رفت وبعد از آن كه در جمعي شهيد شدند آن
شخص فرار كرد ديگري او را ديده گفت اي فلان از جهاد فرار ميكني وحال آنكه اگر كشته
شوي بوصال حور عين ميرسي گفت اي نادان حور را كه خودم در خانه دارم بجهت
يك عين خود را بكشتن دهم **لطيفة** قال ابو العيناء اخجلني ابن صغير لعبد الرحمن بن
خلكان قلت له وددت ان لي ابنا مثلك فقال هذا بيدك قلت كيف ذلك قال
احمل ابي على امرأتك تلد لك مثلي **مولوي المعنوي** بشنو از ني چون حكايت ميكند
وز جداييها شكايت ميكند   از نيستان تا مرا ببريده اند   از نفيرم مرد و زن ناليده
اند   سينه خواهم شرحه شرحه از فراق   تا بگويم شرح درد اشتياق   هر كسي كو
دور ماند از اصل خويش   باز جويد روزگار وصل خويش   من بهر جمعيتي نالان

شدم جفت بدحالان خوشحالان شدم هر کسی از ظن خود شد یار من وان
درون من نجست اسرار من سر من از ناله من دور نیست لیک چشم گوش را
آن نور نیست آتشست این بانگ نای نیست باد هر که این آتش ندارد نیست باد
آتش عشقست کاندر نی فتاد جوشش عشقست کاندر می فتاد نی حدیث
راه پرخون می کند قصهای عشق مجنون می کند دم بدم این نای از پنهای اوست
های هوی روح از هیهای اوست محرم این هوش جز بیهوش نیست مر زبان را
مشتری جز گوش نیست در غم ما روزها بیگاه شد روزها با سوزها همراه
شد روزها گر رفت گو رو باک نیست تو بمان ای آنکه چون تو پاک نیست
در نیابد حال پخته هیچ خام پس سخن کوتاه باید والسلام بند بگسل باش آزاد
ای پسر چند باشی بند سیم و بند زر گر بریزی بحر را در کوزهٔ چند گنجد قسمت
یک روزهٔ شاد باش ای عشق خوش سودای ما ای طبیب جمله علتهای ما
ای دوای نخوت ناموس ما ای تو افلاطون و جالینوس ما جسم خاک از عشق بر
افلاک شد کوه در رقص آمد و چالاک شد با لب دمساز خود گر جفتمی همچو
نی من گفتنیها گفتمی هر که او از همزبانی شد جدا بی نوا شد گرچه دارد صد نوا
چونکه گل رفت و گلستان درگذشت نشنوی زان پس ز بلبل سرگذشت چونکه
گل رفت و گلستان شد خراب بوی گل را از که یابیم از گلاب جمله معشوقست عاشق
پردهٔ زندهٔ معشوقست عاشق مردهٔ **حکایت** از مکتب داری پرسیدند که
تو بزرگتری یا برادرت گفت من حالی یکسال بزرگترم اما بعد از یکسال دیگر که بر
وی بگذرد با من برابر خواهد شد **حکایت** رای الجنید فی منام بعد موته فقیل

له ما فعل الله بك فقال طاحت تلك الاشارات وطاحت تلك العبارات وغابت
تلك العلوم واندرست تلك الرسوم وما نفعنا الا ركعات كنا نركعها في السحر
ومن كلامه بعض الاعلام ان العزلة بدون عين العلم زلة وبدون زاء الزهد علة **راى**
بعضهم بعض اصحاب الكمال في المنام فسأله عن حاله فقال حاسبونا فدققوا ثم منوا فاعتقوا
قال بعض الاكابر ان الشيطان قاسم اباك وامك انه لهما لمن الناصحين وقد رايت ما
فعل بهما واما انت فقد قاسم على غوايتك كما قال الله تعالى حكاية عنه فبعزتك لاغوينهم
فماذا ترى يصنع بك فشمر عن ساق الجد في الحذر منه ومن كيده ومكره وخديعته **راى**
بعضهم الشبلي في المنام فسأله ما فعل الله بك فقال ناقشني حتى ايست فلما راى
ياسي تغمدني برحمته ونعم ما قيل در نوميدي بسي اميد است پايان شب سيه سفيد است
قال بعض الفضلاء اعدت صلوة ثلثين سنة كنت صليتها في الصف الاول لاني
تخلفت يوما بالعذر فما وجدت موضعا في الصف فوقفت في الصف الاول لاني تخلفت
يوما لعذر فما وجدت موضعا في الصف الاول فوقفت في الصف الثاني فوجدت
نفسي تستشعر خجلة من نظر الناس الي وقد سبقت بالصف الاول فعلمت ان جميع صلوتي
كانت مشوبة بالرياء ممزوجة بلذة نظر الناس الي ورؤيتهم اياي من السابقين الى
الخيرات **للتهامي** تنافس في الدنيا غرورا وانما قصارى غناها ان يعود الى الفقر
وانا لفي الدنيا كركب سفينة نظن وقوفا والزمان بنا يجري **قال** بعض العرفاء
اقلل من معرفة الناس بانك فانك لا تدري حالك يوم القيمة فان تكن فضيحة كان من
يعرفك قليلا **لبعضهم** انست بوحدتي ولزمت بيتي فطاب الانس لي وصفي السرور
وادبني الزمان ولا ابالي باني لا ازار ولا ازور ولست بسائل ما عشت يوما

استاء الجندام بكتب بر لا ادری از ذوق مسکا بات ای مرن هوش وذ بهر نانی نوای ماید نوش چون منتظر ان بهره مانی صد بار جان در درچشم اید ول ذی بر کوش لبعضهم رضیت من الدنیا بقوت وشملة وشربة ماء کون ها متکسر نقل لبنی الدنیا اعز لوا من ادرتم وولوا فخلونی من البعد انظر لا ادری ای لحید بقامتش ننادی دیدار تو با قیامت فنا وایضا کفنی چه کسانند اسیر اره عشق ساتم زده وسوز شرود در بدری چند وایضا نه هوای باغ سازد نه کنار کشت ما را تو بهر کجا که باشی بود ان بهشت ما را وایضا عم بامن ومن با غمش خو کرده ایم ای مدعی لطفی بباید کردن ما را بهم بگذاشتن وایضا عمری گذشت داه سلامی بنا فتم شرمنده دل که چهار رخیال داشت قال شیخنا البهائی فی الکشکول العلوم ینقسم الی جلیة وخفیة فالجلیة العلوم المتداولة بین الطلاب التی تذاکر فی المدارس والمجالس وکتبها مشهورة واما الخفیة فهی المستورة المصون بها من غیر اهلها ولم یزل الحکماء یبالغون فی اخفائها حتی انهم وضعوا فیها رموزا واخترعوا فی کتابتها انواعا من الخطوط غیر الرسوم المعهودة وهی تنقسم اقساما الکیمیا واللیمیا والهیمیا والسیمیا والریمیا وان بعض الساطین الحکماء الف فی مجموع هذه الاقسام کتابا وضمنها سماه کله سر لیکون اسمه مشیرا الی اسماء هذه العلوم منبها علی وجوه اخفائها ثم قال رایت الکتاب المذکور فی محروستر هراة سنة خمس وسبعین وتسعمائة وهو من احسن الکتب المؤلفة فی هذه الفنون وکتاب سر المکتوم للرازی شامل لاوسط هذه الفنون خال عن الکیمیا والریمیا وهو ایضا من الکتب الجیدة فی بابه اقول الکیمیا معلوم والمراد من اللیمیا علم الطلسمات والهیمیا التسخیرات ومن السیمیا التخیلات ومن الریمیا الشعبدة فائدة یتعلم النیرنجات

لمؤلفه مهر تای دوست مرا از دل ویران نرود نرود از دل من مهر تو تا جان نرود

این چه دام است ندانم که در او افتادم کاشیان گل گلشن همه رفت از یادم

عبارة مشكلة

قال رجل لبعض العلماء ما تقول في ليلة القدر وهي في اي وقت من السنة فاني قد سألتها
عن عالم فقال هي في الربع الثالث وعن آخر فقال هي في الثلث الاخر وكل منهما يكذب الاخر
فاجاب بان كليهما كذبا بل صدقا وقال خرجت من بين ليالي كثيرة ووضع رأسي سبابتيه
على طرفي ابهاميه فقال الرجل في اي زمان من الليالي اطلبها فاجاب في غير الليالي
المفردة فقال بقي الاشتباه وان قل فاجاب اطلبها في الليالي المفردة فقال بقي بين ليالي
فاجاب بان هذا زاد ولكن لو طلبتها في الليلة التي يكون فيها ما بقي من الليالي نصف
ما مضى منه لوجدت انك ما اخطأت ان شاء الله فقال علمت جزاك الله اقول قوله
كليهما كذبا اي في تكذيب الاخر وصدقا اي فيما قالا وقوله خرجت من بين ليالي كثيرة اي من
القدر المشترك بين الربع الثالث والثلث الاخر ليس الا شهر واحد فبصدقهما يعلم
انه في الشهر المشترك بينهما وهو الشهر التاسع اي شهر رمضان ووضع رأسي السبابتين على طرفي
الابهامين للاشارة الى الليالي التي خرجت ليلة القدر من بينها فان وضع رأس السبابة
من اليمنى علامة الثلثين ومن اليسرى علامة الثلثمائة يعني خرجت من بين ثلثمائة
وثلثين ليلة وبقيت ثلثون ليلة اخرى والمراد بالليالي المفردة الليلة الاولى الى
العشرة والليلة العاشرة والعشرون والثلثون فخرجت اثنتا عشر ليلة ايضا وبالليالي
المفردة غير الزوجية ثمانية اخرى ايضا وبقيت عشرة اخرى وقوله الليلة التي يكون
فيها ما بقي الخ اشارة الى الليلة الثالثة والعشرين فان الباقي من الليالي المفردة

المفردة

المفردة ثلثة والماضي منها ستة **اشكال** قد يستشكل التوفيق بين قول الفقهاء أمكره للجنب قراءة ما زاد على السبع من القران وقولهم يستحب لو ضوء لقراءة القران حيث يستفاد من الاول عدم كراهة قراءة الاقل من السبع مع ان الجنب غير متوضي ومن الثاني كراهة القراءة على غير المتوضي مطلقا ويمكن ان يجاب بان المراد من عدم كراهة قراءة الاقل من السبع للجنب عدم كراهته المعلولة للجنابة بمعنى ان الجنابة لا تصير سببا لكراهة قراءته وان تحققت الكراهة من جهة اخرى فلا اشكال **لا ادري** ب توشب تهائي ز بن نوق كرمي ايك ناكي من سودائي برخيزم وبنشينم **فائدة** در بيان اشارة اجماليه بعلم عقود بدانكه علماي متقدمين از هيئت انكشتان از واحد تا ده هزار ضبط نموده اند باين طريق كه هيجده صورت وضع نموده اند از انكشتان دست راست بجهت ضبط يكي تا نود ونه وهيجده از دست چپ تا نه هزار و يكصورت بجهت ضبط ده هزار اما هيجده آ خوابانيدن خنصر بتنهائي علامت يكي است ٢ خوابانيدن خنصر وبنصر باهم بجهة دو ٣ خوابانيدن خنصر وبنصر ووسطى نشانه سه بايد دراينسه سرهاي انكشتان بركودال كف دست كذارده شود ٤ بلند كردن خنصر وخوابانيدن بنصر ووسطى علامت چهار ٥ بلند كردن خنصر وبنصر وخوابانيدن وسطى است بجهة پنج ٦ خوابانيدن بنصر تنها است بجهة نشانه شش ٧ خوابانيدن خنصر بتنهائي است نشانه هفت ٨ خوابانيدن خنصر وبنصر است باهم بجهة هشت ٩ خوابانيدن خنصر وبنصر ووسطى است نشانه نه ودراين سه صورت بايد سرهاي انكشتان برآمدكي كه متصل بند است كذارده شود ١٠ كذاردن سر ناخن سبابه است بند اول ابهام بنحويكه حلقه حاصل شود واين ده علامت ١١ كذاردن ناخن ابهام است بربند اخر سبابه ليكن بايد ناخن ابهام را بوطرفي از اين بند

يكذارد

نکذارد که جانب سطحی است و این علامت بیست است ۱۲ کذاشتن سر انکشت سبابه
است نه ناخن ان بر ناخن انکشت ابهام از طرفی که بجانب سبابه است و این نشانه سی است ۱۳
کذاشتن باطن سر انکشت ابهام یعنی باطن بند اول بر پشت بند تحتانی سبابه بجهت چهل
۱۴ بلند کردن سبابه با کذاشتن ابهام بر کف نشانه پنجاه است ۱۵ کوفتن ناخن ابهام
است بباطن بند دویم سبابه علامت شصت ۱۶ بلند کردن ابهام است و کذاشتن باطن
سر انکشت سبابه بر باطن سر آن علامت هفتاد ۱۷ بلند کردن ابهام است و کذاشتن
طرف انکشت سبابه بر مفصل اول بجهت هشتاد ۱۸ کذاشتن سر ناخن سبابه است
بر مفصل دویم ابهام بجهت نود و مخفی نماند که انچه مذکور شد بجهت ضبط مفردات
است و بجهت ضبط مرکبات باید صورت مفردات از بعمل آورد باهم واما هیجده صورت
ثانیه که در دست چپ است بجهت صد تا نه هزار است و انها بعینه مثل هیجده صورتی
است که در دست راست است ما صورتهائی که در دست راست است بجهت ضبط احاد بود در
اینجا علامت احاد الوف است و صورتهائیکه در انجا بجهت عشرات بود در اینجا علامت
مائات است و کیفیت ضبط مرکبات که در ما بین صد و ده هزار است بنحویستکه
اشاره بان شد یعنی باید هر مرکبی ضبط ان باجتماع اوضاع مفردات و بشود واما بیان
صورتیکه علامت ده هزار است کذاشتن طرف سر ابهام است بر طرف سبابه بنحویکه
ناخنهای انها محاذی یکدیکر شوند بهر یک از دست راست و چپ که خواهد و اکر زیاده
براین توضیح و تفصیل کسی خواهد باید رجوع کند برساله که والد ماجد جعفر طاب
ثراه در این علم نوشته اند **اصمعی** دل که طومار وفا بود من مجنون را **وله** عرضه
چند سبوکش بار د این دیر خراب زان مبا سنک ملامت بر سبوی من رسید

بود پامال رقیبان روی کرد آلود من هیچ می‌دانی چه زحمتها بروی من رسید بازمی
بینم گرفتار جنون دل را مگر آن پری رخسارهٔ زنجیر موی من رسید سحاب تا آشنائیم
اشنا نبینت ناآشنا کنا را بیگانه کردم از خویش یاران آشنا را چون من کسی کند از
سر بر خط غلامیش بیرون نهد چرا کس از حد خویش یارا با جور ان جفا جو چندانکه کرده
ام خو کار دم بخواطر افزاوند بیشتر وفا را گفتم که گویم امشب تنها باو غم دل بی
مدعی نیامد چون یافت مدعا را اکنون سحاب کار بیچاره یافتند اعتبار شادیم از
اینکه ره نیست درکوی دوست ما را وله سرکوی که هرکه ره نیابد در پادشاه آنجا
گدای بینوائی را که خواهد داد راه آنجا مگر هرکه تمنای بهشت اندیشه دوزخ
اگر مطلب رضای دوست خواه اینجا و خواه آنجا چه صید کند درحرم جوید پناه ایمن بود
اما بکوی و کشندا و را که میجوید پناه آنجا چه غم بود اگر ما را زبان عذر در محشر
که ما را بس امید رحمت و عذرخواه آنجا وله چون جرم کنم وفا است ما را هر نوع
کشد سزا است ما را دارد سر قتل ما و در سر غافل که همین هوا است ما را

عبارة مشکلة منسوبة الی السید الداماد وقیل الشریکنا الماضی الشیخ ابی نصر
الفارابی ما برهانک علی تساوی زوایا المثلث لقائمتین فقال النفی والاثبات لا
یجتمعان ولا یرتفعان فاذا اسقطنا من الست ربعا بقی اثنان یعنی اذا کان الموضوع داخلا
فی الجنس امتنع اجتماع النفی والاثبات وارتفاعهما بخلاف ما اذا کان خارجا عنه ولذا
لم یکن الکیف قابلا للمساوات وللامساوات اصلا ولو یکن خط مستدیر مساویا
لخط مستقیم اصلا وح تتبین ان زوایا الثلث للمثلث اذا لم تکن اعظم ولا اصغر من
قائمتین کانت مساویة لهما الاول قوله یعنی من کلام السید ومراده من الموضوع موضوع

المسئلة اي الزاوية فاللام فيه للعهد ومراده من الجنس جنس الزاوية اي الكم فيتحقق بذلك
الاشارة الى ان الزاوية من باب الكم ايضا وقوله امتنع اجتماع النفي والاثبات وارتفاعهما
اي نفي ما هو من خواص الجنس واثباته دون ما ليس من خواصه والحاصل ان الشيخ لما بين
ان الزوايا الثلث للمثلث هي الباقية بعد اسقاط اربعة قوائم عن الست القوائم ثبت ان
الباقية ليست باعظم من القائمتين ولا اصغر منهما اما تساويهما القائمتين وكانت
موقوفة على اثبات ان الزاوية لا يجتمع فيها المساوات واللامساوات ولا يرتفعان عنها
الا لم يثبت المساوات للقائمتين وكان اثبات ذلك موقوفا على كون الزاوية من باب
الكم لان المساوات واللامساوات من خواص الكم ولا يمتنع ارتفاعهما من الكيف فتمام
برهان الشيخ انما هو اذا كان موضوع المسئلة التي هي اذا كان موضوع المسئلة التي
هي الزاوية داخلا في الجنس الذي هو الكم والباقي واضح والعبارة لا تخ عن حزازة و
تعقيد ومن الاشكالات الواردة على بعض الفقهاء ما جعلوه ضابطا لحجب الحرمان
فقالوا ان ضابطه مراعاة القرب ففرعوا عليه حجب كل من اهل الطبقة السابقة لكل
وحجب كل من اهل الدرجة العالية للسافلة فان هذا التفريع لا يصح باي معنى اخذ القرب
كما بيناه في مواريث مستند الاحكام والفقهاء تخصيصهم حجب النقصان بمواضع
مخصوصة مع صدقه مفهوما على كل نقص يرد على وارث لاجل وجود غيره وقد بيناه فيه
ايضا ومن الاغلاط التي حصل لجمع من الفقهاء انهم قالوا في قبلة اهل المغرب انهم يجعلون
الثريا عند طلوعه على الايمن والعيوق عند طلوعه على الايسر مع ان البعد بين الايمن والايسر
بقدر نصف الدور وبين مطلعيهما اقل من الربع بكثير جامي در بزم دمزه كوكب بماه رخت
شبها تا ديك شبي دارم با اين همه كوكبها از بسكه كرفتاران مردند بكوي تو

بادش همه جان باشد خاکش همه قالبها تا دست تطاول دری از عزم بجوی بزنی بچرخ دوی
مردم از دست تو یاربها از تاب تب هجران گفتم سخن وصلت بود این همه بیان گفتن
خاصیت این بتها جای که مذهب اطراف جهان گشتی با مذهب عشق تو کشتند همه
مذهبها رحمی بده خدایا انسنگدل جوان را با طاقتی صبری این پیر ناتوان را بختم
جوان و عقلم پیر است لیک عشقش اورده در یو فرمان هم پیر و هم جوان را گر
زرد شد گیاهی در خشک سال هجران بژمرده کی مبادا ان تازه ارغوان را زاهد
بکنج محراب اورده روی طاعت عاشق گرفته محراب ان طاق ابروان را محمل مبند امروز
ای ساربان جانان کز اب چشم من شد ره بسته کاروان را جامی ز عشق خوبان گر گفت
توبه کردم این نکته بشنو از من زنهار مشنوان را **فائده** ج و ج و ز و دج ه ۷ مرتبه
۱۳۳۴۲۱۳۲۲
در یک مجلس یا در ده روز هر روز هفت مرتبه یا در هفت روز هر روز ده مرتبه
با تکرار هر یا د و ب دایر تا اخر هر روز هر مرتبه دفعه ده مرتبه **فی الخصال** عن النبی صلی
۲۲۱۳۳۱
الله علیه واله قال قال الله تبارک وتعالی یا ابن ادم اطعنی فیما امرتک ولا تعلمنی ما یصلحک
وفیه عنه ص ما من شیء جمع الی شیء افضل من علم الی حلم **للمؤلفه** شد جوان دوران
سر زد سبزه وامد بهار وقت غم بگذشت ساقی خیز ساغر را بیار توبه دین دار دی
وعقل است یاران ز بهر میکشی عشق بازی و جنون ما را شعار عاشقان کوی یار
و میکده نعم المقر زاهدان و خانقاه و مدرسه بئس القرار دست ما و دامن ساقی
الی یوم النشور پای ما و گوشه میخانه تا روز شمار وصل لیلی ایت هوس باشد
جنون را پیشه کن عاقلان را بر سر کوی محبت نیست بار شد بمحمل الفت محمل نشین داد
از فراق وعده ایام وصلم داده از انتظار جانم از تن میرود ای کاروان اهسته ران

دل ز دستم شد خدا را ساربان محمل بدار من ز بخت خویش دانم آنچه آید بر سرم

شکوهٔ ما را نزد یار است ای از دور نکار مژدهٔ وصلم چه منصوری آید ار دوری روم

پای کوبان سر بکف کف بر هم تا پای دار در تن عشاق جانانا جان گرانی میکند

پنجهٔ عاشق کشی از آستین آخر برآر کر ببالینم شبی ای بهر پرسش جان من نیم جانی دارم

ار لایق بود سازم نثار چون در این کشور متاع عشق را نبود رواج رخت خود را

بیرون بردن صفتان زین دیار **روی** فی الکافی عن بعض اصحابنا قال قال ابو عبد الله ع

اصبروا علی الدنیا فانما هی ساعة فما مضی منه لا تجد له الما ولا سرورا وما لم تجئ فلا تدری

ما هو وانما هی ساعتک التی انت فیها فاصبر فیها علی طاعة الله واصبر فیها عن معصیة الله و

فی الفقیه قال قال علی ع ما من یوم یمر علی ابن آدم الا قال له ذلک الیوم انا یوم جدید وانا علیک

شهید فقل فی خیرا واعمل فی خیرا فانک لن ترانی بعدها ابدا وفی الخصال عن الصادق ع قال

سرعة المشی یذهب بهاء المؤمن وفیه عن ابی جعفر ع قال اذا احب الله عبدا نظر الیه فاذا نظر الیه اتحفه یذهب

من ثلث بواحدة اما صداع واما حمی واما رمد **وفیه** عن الصادق ع قال ضمنت لمن

اقتصد ان لا یفتقر **وفیه** عن امیر المؤمنین ع قال ما من شیء احق بطول السجن من اللسان

وفیه عن الصادق ع قال الوضوء قبل الطعام وبعده یزید فی الرزق **وفیه** عن النبی ص

قال ثلثة ان لم تظلمهم ظلموک السفلة وزوجتک وخادمک **وفیه** عن علی ع قال قال رسول

الله ص ثلث یحسن فیهن الکذب المکیدة فی الحرب وعدتک زوجتک والاصلاح بین

الناس وقال ثلثة یقبح فیهن الصدق النمیمة واخبارک الرجل عن اهله بما یکره وتکذیبک

الرجل عن الخبر وقال ثلثة مجالستهم تمیت القلب مجالسة الارذال والحدیث مع النساء

ومجالسة الاغنیاء **وفیه** عن النبی ص انه نهی ان یسلم علی اربعة السکران فی سکره وعلی

يعمل بالتماثيل وعلى من يلعب بالنرد وعلى من يلعب به بعد عشرة قال الصادق عليه السلام
وانا أزيد كم الخامسة انها كانت تسلموا اصحاب الشطرنج **الكافي** عن الصادق عم قال لا
ينبغي للمؤمن ان يجلس مجلسا يعصى الله فيه ولا يقدر على تغييره **وفيه** عنه قال قال رسول
الله صلعم من لم يحسب كلامه من عمله كثرت خطاياه وحضر عذابه قال في الوافي انما حضر عذابه
لانه اكثر ما يكون يندم على بعض ما قاله ولا ينفعه الندم ولانه قلما يكون كلام لا
يكون موردا للاعتراض ولا سيما اذا كثر **وفيه** عنه عليه السلام قال في حكمة آل داود على العاقل
ان يكون عارفا بزمانه مقبلا على شانه حافظا للسانه **قال** بعضهم ثلثة ليس فيهن
حيلة فقر يخالطه كسل وعداوة يداخلها حسد ومرض يمازجه هرم **قال** بعض الحكماء
ينبغي ان يكون المرء دون اجله في اربعة اشياء السن والطول والمال والحسب **اوحد**
اي وصل تو برتر از تمناي اميد تا بخته بماند از تو سوداي اميد من دي كجا رسم
كه انجا كه توئي نه دست هوس رسيده نه پاي اميد ولـه بنياد دل من غم تو ويران
كرده مارا هوس عشق تو سرگردان كرده تا انجا كه توئي مكر لطفي بكني پيداست
كه زانجا كه منم چتوان كرده **ولـه** وحد بعضي رجوع التكردند چو مرغك بي پروبالت
كردند كفتي بدو كون سر فرو مي نادم هم اخر كار پايمال تكردند **لغز** دیدم تني
تن برهنه مپادو قافله ان هر سه تن برهنه و بر هر سه ابله تي قافله دوانشده بي حكم
انسه تن نه انسه تن دوانشده بي حكم قافله **لغز** كدام طائر است كه اكر از اول اين بياي
نقصان كني زياده مي شود و هر گاه از اخرش نقصان كني كم مي شود واكر از اول نقصان
كني هنر اخر مي شود واكر از اخر نقصان كني اول سبع ان مي شود. واكر از هر دو نقصان
كني اول افزون تر از اخرش شود واكر هر دو ناقص بر دو سطش افزائي اخوش **لغز** عشر

كدام

کدام مرغ است که همیشه پایش در سر است و پیوسته پاهایش تو است و بشترش
در کمر است و اولش ضعف آخر است **اوحدی** تا از مزه عشق تو در گوشم شد
عقل و خرد و هوش فراموشم شد تا یک ورق از عشق تو حاصل کردم سی صد ورق
از علم فراموشم شد **وله** عمری بسر آمد و به سامان نشدیم در درد بلب آمد و به درمان
نشدیم قاضی و خطیب و پارسا و مفتی این جمله شدیم ولی مسلمان نشدیم ای هر نفسی
صد کنار من دیده ور روی کرم پرده من ندریده ای من بتر از هر که به عالم بتر است
وی لطف تو از من بتر آمرزیده **وله** نه روز نه روز نه کار نه وقت نه حال نه کفر و نه اسلام
نه کردار نه مال نه رنج نه راحت و نه هجر و نه وصال بگرفت مرا ز عمر بیهوده ملال
وله رندی باید به شهرها تاخته بنیاد وجود برانداخته با کرم در وی سوخته ساخته
وله دل میل تو دارد آتشم افروختی در سینه تویی و گر نه بر دوختی و در آنکه نه
هر دو با تو آموخته اند آتش زدی و هر دو را سوختی **فائدة** بدانکه شیر از آواز خروس
و گربه و از چوب زدن بر طرف مسین توهم نماید و ایضا گویند اگر دم موش را ببرند
و در خانه دفن کنند دیگر موش بانجا نیاید **حکایة** نقل شیخنا البهائی فی الکشکول
انی رایت فی بعض التواریخ المعتمدة ان جماعة حزبوا الی الحجاج فذهب الی حربهم واسر منهم
وکان عابدا شجاعا فامر الحجاج فقطعت یداه من المنکب و رجلاه من المنکب و ترک
یتشحط فی دمه الی الصباح فلما اصبح کان یصیح الماده عن جلجل من الله یکسب الخ.
ویهریق علی دلوین من الماء فانی احتلمت البارحة قال الراوی وهذا من العجائب
ان شخصا قطعت یداه و رجلاه ینام لیلته یوما یقع له فیه الاحتلام **شعر** فیه
تعقید فیک خلاف لخلاف الذی فیه خلاف لخلاف الجمیل وعن من انت سوی عنه

غیره

غیر سوی عنان البخیل اقول مراده انک جمیل و سخی فائدة انما سمیت الجمعة
جمعة لان الله تعالی فرغ فیه من خلق الاشیاء فاجتمعت المخلوقات فیه وقیل سمیت بذلک
لاجتماع الناس فیه للصلوة وقیل اول من سماها جمعة الانصار وذلک قبل قدوم النبی صلعم
الی المدینة وقبل نزول سورة الجمعة فانهم اجتمعوا وقالوا ان للیهود یوما یجتمعون فیه کل
سبعة ایام هو السبت وللنصاری یوما اخر هو یوم الاحد فلنجعل لنا یوما نجتمع فیه
فنذکر الله ونشکره فجعلوه یوم الجمعة وکانوا یسمون یوم الجمعة قبل ذلک یوم
العروبة فاجتمعوا الی اسعد بن زرارة فصلی بهم یومئذ فذکرهم فسموه یوم الجمعة وقیل
اول من سماها یوم جمعة کعب بن لوی لاجتماع الناس فیه الیه وهذا الرجل اول من قال کلمة
اما بعد **اشرف** قربان نغارت کرم کو دل نه تنها می برد تاراج جان هم میکند
دین هم بیغما می برد ای طبیب عشق او دارد دوای بوالعجب اسوده را غم میدهد
صبر از شکیبا می برد بنود بکیش عاشقان اخوان یوسف کنعر اسایش یعقوب را شوق
زلیخا می برد دین و دل هر چیز بود از ترک غارتگر شد مانده است ما را نیم جان
ان نیز کو یا می برد هر چند عذرا می برد با وامق استغنا زحد این سوز وامق عاقبت
ارام عذرا می برد صدق محبت میکند در چشم مجنون تو تیا هر گه که کان باد صبا
از کوی لیلی می برد ما ابکه تیغ جوران در جسم من زد جا بجا الوده کشتر خنجر کشد
ما را بدعوی می برد شوق جمال دلکشت حاجی ره کم کرده را کاهی بیثرب می
کاهی ببطحا می برد ای شیخ این الوده را در سلک پاکان جا مده کین رند کی من غارت
ناموس تقوی می برد زحمت کشیدن خوش بود لیک از برای یار خود بی عاقبت باشد
که رنج از بهر بیناپی برد فارغ دلان را او در عشرت بزم سوی شهر دیوانه عشق

تورا عزم سوی صحرایی برد بید بر عذرم چون کنم بیطاقتیها در عشق گر کوه باشد
جا من این حسنش از جای برد ای هوشمندان بر رخش آهسته می باید نظر کاین
عشوهای جان ستان دل بی محابایی برد فرهاد بعد از بیستون زد تیشه بر سر صبرها
بین اشرف هنوز از بهر آن شرهند کیهای برد **سؤال** شخصی رفیق خود را گفت
که ثلث آنچه تو داری با تمام آنچه من دارم قیمت این اسب است وربع آنچه تو داری باز قیمت
اسب است هر یک چه قدر دارند وقیمت اسب چند است **جواب** قیمت اسب
یازده است و یکی هشت دارد و دیگری نه **کان** الرشید قد امر باحضار الکسائی
من الکوفة وهو یعتذر منه فاحتاج الی بغداد لمهم عرض له فلما دخلها وکان رجلا جسیما
علی هیئة اهل السواد وکان الخلیفة فی ذلک الوقت فی مجلس شربه مع وزیره وکان قد
انفذ من یحضر بعض اهل السواد لیهزوا به ویسخروا منه فظفر بالکسائی فاتی به فلم یشک
الرشید فی انه من اهل السخریة فقال له غن لنا یا شیخ فانشد الکسائی کفی حزنا ان
الشرایع عطلت وان ذوی الالباب فی الناس ضیع وان ملوک الارض لم یحظ عندهم
من الناس الا من یغنی ویصفع فقال الرشید من ای البلاد انت یا شیخ فقال من الکوفة
فقال کیف ترکت الکسائی فقال فی صفاء عیش عند امیر المؤمنین ع فنهض الرشید
یعتذر الیه وامر بکسر آلات الشرب والملاهی وقال ارید ان تعلم ولدی الامین والمامون
فاستعفی فلم یعفه واخلی له دار التعلیم ولم یزل مکرما **محمد بن سعید** البغدادی کان
ادیبا شاعرا فصیحا توفی فی سنة ستین وخمسمائة ومن شعره انک الذی وکلنی حبه
بطول علالی وامراضی ولست ادری بعد فی کله ساخط مولای ام راض **قلبخصر**
رسالة ما الاناء ومن الهیثم فی تعرف قدر الجواهر المختلفة اذا خلط بعضها ببعض من

تغيير شكل ذلك المختلط مقدارين من ذهب محض وفضة محضة متساويين

في العظم والشكل ايضا بان يقلبا جميعا في قالب واحد ونعرف وزن كل واحد منهما فيكون

الذهب اكثر وزنا فنحفظ الفضل بينهما فاذا رفع الينا جسم مركب من ذهب وفضة

وطلب تمييز كل واحد منهما عملنا مقدارا مساويا له في العظم ثم وزنا الجسم المركب ووزنا

مقدار المساوي له في العظم وحصلنا الفضل بينهما فيكون نسبة زيادة وزن الذهب

الخالص على وزن الفضة المساوية في العظم الى زيادة وزن الجسم المركب من ذهب و

فضة على وزن الفضة المساوية له في العظم كنسبة وزن الذهب الخالص الى وزن الذهب

في الجسم المركب من ذهب وفضة **السبب** في رؤية القمر تحت الغيم الرقيق متحركة حركة

سريعة انا اذا نظرنا اليه نفذ شعاع البصر في جزء من اجزاء ذلك الغيم واذا فرضنا حركة

الغيم من المشرق الى المغرب ثم كانت هذه الحركة لقرب الغيم منا اسرع في الرؤية من

حركة القمر لبعده عنا فيصير ذلك الجزء الذي كان قد نفذ الشعاع فيه غربيا من القمر

وينفذ الشعاع في جزء اخر قدامه حاذاه بالحركة فيقع بين الجزئين قطعة من الغيم فيتخيل ان القمر

بحركته الى المشرق قطع تلك القطعة التي هي بمنزلة المسافة **لاادري** عجم كفتم بدم لعبت

دا دردي كشت من ظالع ندادم **ايضا** اي عيش خوش دلبري رو نهاده بلت

لحظه باش تا غم او واحزكم **قيل** حكي ان الثعلب مر في السحر بشجرة فراى فوقها ديكا

يؤذن فقال له اما تنزل نصلي جماعة فقال ان الامام نائم في اصل الشجرة

فنزل جماعة فقال ان الامام نائم في اصل الشجرة فايقظه يصلي فنظر الثعلب فراى الكلب فمر

هاربا فناداه الديك اما تاتي نصلي فقال نعم اجدد وضوءا وارجع **نادرة** قيل من

لدغته عقرب وحية فجعل في دبره قطعة ملح سكن **المحض** اعرابي نعم ذكروا قيام

الليل

للبئيل فقالوا له يا ابا مرتقوم للبئيل قال نعم قالوا ما تصنع قال ابول وارجع وانا محضر اعرابي مائدة الحجاج فاكل منها لقمة فقال من اكل من هذا شيئا ضربت عنقه فامتنع الناس كلهم وبقي الاعرابي ينظر الى الحجاج مرة والى الحلوا مرة ثم قال ايها الامير وصيك باولادي خيرا وشرع ياكل سريعا فضحك الحجاج حتى استلقى وامر له بصلة سرق اعرابي صرة فيها دراهم ثم دخل المسجد يصلي وكان اسمه موسى فقرأ الامام وما تلك بيمينك يا موسى فقال والله انك لساحر ثم رمى بالصرة وخرج جاءت تعذي هي وهار بترجي جاءت اختها فقالت يا اختاه ما زال الامام يامرهم ان ينكحوا حتى خشيت انهم يقعوا علي فائدة ما يه عز كوش را هر كاه زني سر دو زبعد از ظهر پا سركه مجود ديگر ابستن نشود فائدة الامون انه اذا اكل بخل وطلي به انف الحمار دمعت عينه واخذ بالنهيق عزم الحجاج على قتل رجل فهرب واستخفى منه ثم جاء اليه بعد ايام وقال ايها الامير انا فلان فاضرب عنقي فقال له الحجاج وكيف جئت فقال ايها الامير اني اري كل ليلة انك قتلتني فاردت ان تكون قتلة واحدة فعفى عنه واجازه قيل ان رجلا زور ورقة على خط الفضل ابن الربيع تتضمن انه اطلق له الف دينار ثم جاء بها الى وكيل الفضل فلما وقف الوكيل عليها لم يشك انها خط الفضل فشرع في ان يزن له الف دينار فاذا بالفضل قد حضر لشاغل فلما جلس اخبره الوكيل بامر الرجل واوقفه على الورقة فنظر فيها ثم نظر في وجه الرجل فرآه قد كاد ان يموت من الخوف والخجل فقال الفضل للوكيل تدري لم اتيتك في هذا الوقت قال لا قال جئتك لاستنهضك في ان تعجل باعطاء هذا الرجل مبلغ هذه الورقة ولا تعوقه فاسرع الوكيل في وزن المال وقبضه الرجل ومضى حيلة قال الضحاك بن مزاحم لنصراني لو اسلمت فقال ما زلت محبا للاسلام الا انه يمنعني حبي للخمر فقال لا باس اسلم و

من خواص

[illegible]

اشربها فلما اسلم قال له قد اسلمت صح ان شربت حددناك وان تركتها قتلناك فحسن اسلامه اخرى جاء رجل الى سليمان عليه السلام وقال ان لي جيرانا يسرقون اوزي وما اعرف السارق فنادى الصلوة جامعة ثم خطبهم وقال في خطبته وان احدكم ليسرق اوز جاره ثم يدخل المسجد والريش على راسه فمسح رجل على راسه فقال سليمان خذوه فهو صاحبكم فائدة اذا اريد ثقب الخشخاش فيجعل في الحليب ثلثة ايام فيعظم فيخرج ويثقب بالة وينظم بشراو دبرم فائدة مرارة الخطاف يسود الشعر وهو الذي يقال له بالفارسية پرستوك فائدة يقال انه اذا ذبح الخفاش وطلي بدمه عانة الصبي قبل بلوغه فيمنع من انبات الشعر عليها ويطلي به ثدي البكر فيمنعان يعظم واذا دفن براس الخفاش في برج الحمام الفه ولم تذهب عنه فائدة اذا انقعت البيضة في الخل تلين فح تدخل في زجاجة راسها اصغر منها وايضا تشمع البيضة وتنقش قلعا ثم تنقع في الخل ثم تقلع بالة فتبقى البيضة مشبكة اجتمع محدث ونصراني في سفينة فصب النصراني من زق كان معه في شربة وشربه ثم صبها وعرضها على المحدث فتناولها فقال النصراني انها خمر فقال من اين علمت ذلك قال اشتراها غلامي من يهودي فشربها المحدث على عجلة وقال للنصراني ما رايت احمق منك نحن اصحاب الحديث نتامل في حديث مثل سفيان بن عيينة وسعيد بن جبير فنصدق نصرانيا من غلام عن يهودي والله ما شربتها الا لضعف الاسناد فائدة قيل من وضع تحت وسادته شيئا من بقلة الحمقاء لم يرحلما فائدة في بعض الكتب من لف عودا من الدار شيشعان في خرقة صفراء ووضعها تحتها ليلة البدر راى في منامه ما يريد وكذا المرشبشاء الذهبية فائدة قيل من ابتلع من الجلنار بقدر الحمصة سبع حبات يوم الاحد اول من نيسان الرومي قبل طلوع الشمس منع من الرمد

سنة **قيل** اذا ارضعت سوداء بيضاء ذرقاء اسودت عينها وكذا اذا طلي يافوخ

الطفل الازرق ببندق محرق ملتوت بزيت **فائدة** طلاء الثاليل بالنورة

يذهبها **فائدة** قيل اذا مسح خيط بالقطران والحلتيت وشد على الموضع فلا تقربه

نملة **فائدة** عن الامام ابي عبد الله ع قال اذا عسر عليك امر فصل عند الزوال

ركعتين تقرء في الاولى بفاتحة الكتاب وقل هو الله احد وانا فتحنا الى قوله وينصرك

الله نصرا عزيزا وفي الثانية بفاتحة الكتاب وقل هو الله احد والم نشرح قيل وقد

جرب دواء از ب ت وا داج اج اج ج ز و ت وهو اخ او هخمسة دراهم ق ج راج

اسود عشرة دراهم يطبخ ذلك في ثلثة ارطال ماء الى ان يبقى رطل ثم يطبخ فيه نصف

رطل حنطة حتى يفنى الماء فيجفف الحنطة ويسحق ويؤخذ مثقال منه از ج اج ذوب

بالكلية **قال** الجاحظ يهرب الذباب من البيت اذا بخر بورق القرع **لشيخ** جمال الدين

اعصانا بان ما ارى ام شمائل واقمارتم ما تضم الغلائل وبيض دقاق ام جفون بواتر

وسمر دقاق ام قدود عوامل وتلك بنان ام خطوط رواشق لها هدف منا الحشا

والمقاتل امير جمال والملاح جنوده يجور لنا فده وهو عادل لحاجب عن مقلتي

حجب الكرى وناظره الفتان في القلب عامل **القاضي** كمال الدين الله اكبر كل الحسن في

العرب كم تحت كمة ذا التركي من عجب صبح الجبين بليل الشعر منعقد والخد يجمع

بين الماء واللهب تنفست عن عبير الراح ريقته وافتر مبسمه الشهد عن حبب

القاضي الفاضل شرح الشباب بحبكم افنيته والعمر في كلف بكم قضيته لله داء في

الفؤاد اجنه زاد دنكما كلما داويته فالواجبات في النجم مسرف قاس على العشاق

قلت فديتك **القاضي** شمس الدين خيال سلمى عن الاجفان لم يغب وطيفها عن عياني

عن محتجب وذكرها انني وروحي هي نائية والقلب ما زال عنها غير منقلب وله

سعى طلل الاخلة سلمى معاهد وحياه من دمعي مذاب وجامد فربع بدر سلمى مصيف

ومربع وارض نأت عنها نفاد جلامد رعى الله دهراً سالمتني صروفه وظلت ليالي

سلمى تساعد وايامنا بالقرب بيض زاهر واوقاتنا بالوصل خضر مالد وادوا حنا

ممزوجة وقلوبنا ونحن كانا في الحقيقة واحد ولم يخطر التفريق مني بخاطر ولم يحتسب

الايام فينا تعاند فهل انت يا سلمى فقد حكم الهوى كما كنت الي ام ماد بالقرب عائد

وهل ودنا باق والا تغيرت على عادة الايام منك العوائد وهل محيت اثار رسم

حديثنا وانساك حفظ الود هذا التباعد وهل تذكرين العهد اذ نحن بالكلوى

وقولك لا عاش الخئون المعاند فان كنت حبل الود صرمت طرفه فودي طريف

في هواك وتالد وان قلت ان الحب غيره النوى لعمري وجدي بالحشاشة واحد

مهملات الدين يا بدر يحسن من بالصد وصالك حتى قتلني بفرط الهجر مفتنا و

باخاه بقيت القوا ام است من ذاتري بالقتل افتاك ان كنت لم تذكرها

بعد فرقتنا فالله يعلم انا ما نسيناك ما ان تعطي جوداً على قمد اضحى فؤادي

اسير لحظ عيناك في لغز ١٩١٨٤٥٥٥ ومسرعة في سيرها طول دهرها ربها

مد الايام تمشي ولا تتعب وفي سيرها ما ينقطع الاكل ساعة وتاكل في طول المدى

وى لا تشرب وما قطعت في سيرها خمس اذرع ولا ثلث عن ذراع ولا اقرب وايضاً

في ٣٧٣ الراس وفي عدكالو مل سام محله جميل على المداح لحق يجاوز

من موسى وبرهب باسر وفي قلب هرهن للمهلك والمحق وايضاً في ١٢

واكله بغير فم وبطن لها من الاشجار والحيوانات قوت اذا اطعمتها انتعشت وعاشت

وان سقيتها

وان سقيتها ماء يموت روى عن ابي عبد الله ع انه قال تخذ وا في اسنانكم السعد فانه يطيب الفم ويزيد في الجماع **قال** بعض العلماء لمن كان من الملوك كان الرها فانهم ان احبوك استخدموك ان ابغضوك قتلوك يستعظمون من الكلام رد السلام و يستحقرون من العقاب ضرب الرقاب **ستعرف** يزيل صفرة الاسنان وسوادها ويطيب رائحة الفم ونتنه وهو كزمازج وزنجبيل وزبد البحر ودار فلفل وقاقلة من كل درهمان وشعير محرق سبعة دراهم وملح مشوي عشرة يدق بهم وينخل ويستعمل **اعلم** ان العسر يعقبه اليسر والشدة يعقبها الرخاء والتعب يعقبه الراحة والضيق يعقبه السعة و الصبر يعقبه الفرج وعند تناهي الشدة تنزل الرحمة والموفق من رزق صبرا واجرا **فائدة** اذا طلي بالشوكران موضع الشعر فيمنع انباته واذا ضمد به الثدي منع عظمه **فائدة** قال الشيخ في القانون اذا اخذ من النورة جزءان ومن الزرنيخ جزءان ويطلى بهما مع قليل صبر مجعول فيهما فيحلق في الحال **روي** ان سلطان صقلية ارق ذات ليلة ومنع النوم فارسل الى قائد البحر وقال له انفذ الان مركبا الى افريقية يأتوني باخبارها فارسله لوقته فلما اصبحوا اذا بالمركب في موضعه فقال للقائد انفذت ورجع بعد ساعة فامره باحضاره فجاء ومعه رجل فقال ذهبت بالمركب فبينا انا في جوف الليل في قبة البحر اذا انا بصوت يقول يا الله يا الله يا غياث المستغيثين يكرر هاما اذ بن فناد بناه البناء لبيك وهو ينادي يا الله فقصدناه بالمركب نحو الصوت فالقينا هذا الرجل غريقا في اخر رمق الحيوة فطلعنا به المركب سالناه عن حاله فقال كنا في سفينة فغرقت سفينتنا منذ ايام فاشرفت على الموت ومازلت اصيح حتى اتاني الغوث من ناحيتكم فسبحان من اسمه سلطاننا وارقه في قصره لغريق في البحر حتى استخرجه لا اله غيره ولا معبود سواه الله

فائدة من خواص اصل اللفاح البهرمانه اذا طبخ مع العاج فيلينه **فائدة** التختم بالياقوت يوجب المهابة وتسهيل الامور **اسلم** مجوسي فثقل عليه الصوم فنزل الى سرداب وقعد ياكل فسمع ابنه حسه فقال من هذا قال ابوك الشقي ياكل خبزه بنفسه ويفزع من الناس **اختصم** رجلان في جارية فاودعاها عند مؤذن فلما اصبح وفرغ من الاذان قال لا اله الا الله ذهبت الامانة من الناس فقيل له كيف ذهبت قال ان هذه الجارية التي اودعت عندي قيل انها بكر فلما اتيتها وجدتها ثيبا **قال** بعضهم رايت مؤذنا اذن ثم ترك وجعل يمشي سريعا فقلت له الى اين فقال احب ان اسمع اذاني الى اين يبلغ **جاءت** امراة الى معلم ولدها تشكوه وقالت انه صبي لم يتنبه فقلت بامه فقالت له يا معلم هذا صبي ما ينفعه الكلام فافعل ما اردت لعله ينظر بعينه فيتوب **قال** الجاحظ مررت بمعلم وعنده عصا طويلة وعصاة قصيرة وصولجان وكرة وطبل وبوق فقلت له ما هذه لعبة فقال عندي صغار اوباش فاقول لاحدهم اقرأ لوحك فيصفر لي فاضربه بالعصا القصيرة فيتاخر عني فاضربه بالعصا الطويلة فيفر من بين يدي فاضع الكرة في الصولجان فاضربه فيشجه فيقوم الى الصغار كلهم ويضربونني ويقرؤن كلهم باعلى صوتهم حتى لا يسمع احد صوتي فاضرب في الطبل وانفخ في البوق فيسمع اهل الدرب ذلك فيجيؤن ويخلصوني منهم **انفرد** الرشيد يوما عن عسكره ومعه نديمه الفضل بن يحيى البرمكي فاذا هما بشيخ من الاعراب على حمار وهو رمد فقال له الفضل هل ادلك على دواء لعينيك فقال نعم قال خذ عود الهواء وغبار الماء وصيره في قشر بيض النمل واكتحل به فانحنى الشيخ فضرط ضرطة قوية فقال هذه اجرة دوائك وان زدتنا زدناك **فائدة** بدانكه خطوط ساعات معوجه را بر عضاده اسطرلاب كشيده اند

وطریق دانستن ساعات معوجه ماضیه بطریقیکه خواجه و غیره ذکر کرده اند انستکه غایت
ارتفاع هر روز را که خواهند پیدا کنند و شظیه ارتفاع را بران نهند و اسطرلاب
بگیرند چنانکه پهلوی با فتاب باشد تا سایه لبنه بر عضاده افتد چنانچه از
هیچ جانب منحرف نشود و نگاه کنند تا طرف سایه بر کدام خط افتاده آنست
و در اینجا ملا عبد العلی برجندی در شرح بیست باب سهوی فاحش کرده اند زیرا
که پهلو را بر پهلوی اسطرلاب تفسیر کرده و گفته چنانکه پهلوی اسطرلاب یعنی انطرف
که اجزای ارتفاع بران منقش بود و این بسیار از فاضل دور است زیرا که وقتیکه
شظیه ارتفاع را بر غایت ارتفاع نهند و پهلوی اسطرلاب را بجانب افتاب کنند محال
که سایه لبنه بر عضاده افتد بلکه البته منحرف می شود مگر در وقتیکه شمس در غایت
ارتفاع باشد و ان وقت در تعیین ساعات معوجه احتیاج باسطرلاب نیست
وسبب انحراف سایه ان استکه البته همیشه سایه در خلاف جهت ذی ظل
می باشد و خلاف جهت در اینصورت محالست که عضاده باشد چنانکه مشاهد است

فائده بدانکه غزوات حضرت پیغمبر بیست و شش غزوه بود ۱ ابوا ۲ بوا ۳ عشیره
۴ اولی ۵ بدر کبری و در ان جنگ لشکر حضرت سیصد و سیزده نفر بودند
و در این حرب ملائکه بمعاونت پیغمبر امدند ۶ غزوه بنی سلیم ۷ سویق ۸ غزوه
ذی امر ۹ غزوه احد و لشکرهای حضرت در این جنگ هفتصد نفر بودند و حمزه
سید الشهدا در اینجنگ شهید شد ۱۰ غزوه نجران ۱۱ غزوه اسد ۱۲
غزوه بنی نضیر و قریضه ۱۳ غزوه ذات الرقاع ۱۴ غزوه بدر الاخیره ۱۵ غزوه
دومة الجندل ۱۶ غزوه خندق و احزاب و عمرو بن عبدود در این جنگ بدست

امیر المؤمنین ع کشته شد ۱۷ غزوهٔ بنی قریضه و در این حرب لشکر حضرت قریب به پنج هزار کس بوده ۱۸ غزوهٔ بنی لحیان ۱۹ غزوهٔ بنی قرده ۲۰ غزوهٔ بنی المصطلق ۲۱ غزوهٔ حدیبیه ۲۲ غزوهٔ خیبر در این حرب لشکر آنحضرت هفت هزار کس بودند بودند و جعفر بن ابی طالب در این حرب از حبشه آمده ۲۳ غزوهٔ فتح مکه و لشکر حضرت دوازده هزار کس بودند ۲۴ غزوهٔ حنین ۲۵ غزوهٔ طایف ۲۶ غزوهٔ تبوک

جحوه

فائدة بدانکه ولایاتیکه در ایام حضرت پیغمبر ص فتح شد و بتصرف آن حضرت آمد همچنانکه در تذکرة الائمه ملا محمد باقر مجلسی است باین تفصیل است مکهٔ معظمه و مدینه و ولایت یمن و مخا و نجد و صحار عمان و قطیف و لحسا و حجاز

و تهامه

و بادیه و نجران و خیبر و فدک و قلاع خیبر و کل قبایل عرب و ولایت بحرین و توابع آن و بعضی از شام و بحوان و طایف و در سال ششم از ابتدای هجرت آنحضرت مامور شد که نامه بملوک و سلاطین جهان نویسد و ایشان را باسلام دعوت کند اول نامه بهرقل قیصر روم نوشت و آن مسلمان شد و اسلام خود را مخفی داشت و دیگر نامه بپادشاه شام نوشت و آن هدیه چند فرستاد و توفیق اسلام نیافت و دیگر باصحمه ملقب بنجاشی پادشاه حبشه نوشت و او مسلمان شد و دیگر نامه بخسرو نوشت پرویز پادشاه عجم نوشت و او کاغذ حضرت را درید لعنة الله علیه و در جواب آنحضرت مشت خاک بکیسه کرده و فرستاد و آنحضرت تفال زدند که ولایت او بدست ما خواهد آمد و آخر چنانشد و نامه دیگر بپادشاه یمن فرستاد و آن نیز مسلمان نشد و ولایت یمن را بعد از زمان آنحضرت واگذاشت مرو بسته کرد و قتیکه شهربانو را اسیر کردند نیز دعمر او ورد ندا آورد در مجلس که طلبید پس شهربانو بزبان خود که بحسبه پرویز را دشنام

داد که

داد که دیدم پیر و یوسه کاغذش پاره که من بند کی کفتن عمر نفهمید چنان تصور
کرد که او دشنام داد حضرت امیر ع فرمود که نه بلکه نفرین بپیر و بر کرد و بکرد و حضرت
امیر ع با شخص اصفهانی اوصاف اهل اصفهان را بیان کرد پس بعد از سکوت حضرت
آن شخص عرض کرد دیگر بگو حضرت فرمود امروت این وس یعنی امروز این تو را بس است
فائده بدانکه اولاد پیغمبر ص چنانکه در تذکرة الائمه ذکر شده پنج نفر بودند دو پسر
قاسم از خدیجه و ابرهیم از ماریه قبطیه و سه دختر فاطمه و رقیه و زینب هر سه از خدیجه
و بعضی دو پسر دیگر طیب و طاهر نیز گفته اند و بعضی طیب و طاهر را لقب ابرهیم گفته اند
و اولاد حضرت امیر المؤمنین علیه السلام پانزده پسر بودند و هجده دختر اما پسرها
حسین و حسن علیهما السلام و محمد الاکبر و عبید الله و ابو بکر و عثمان و جعفر و عبد الله
و محمد الاصغر و یحیی و عون و عباس و محمد الاوسط و محسن شفیق و این دو سقط
شدند و اما دخترها زینب الکبری و ام کلثوم الکبری و ام الحسن و رملة الکبری و ام
هانی و میمونه و زینب الصغری و رملة الصغری و ام کلثوم الصغری و رقیه و فاطمه
و امامه و خدیجه و ام الکرام و ام سلمه و ام جعفر و جمانه و نفیسه حسن و حسین ع و زینب
کبری و ام کلثوم کبری از حضرت فاطمه اند و محمد اکبر از حنفیه است و عبید الله و ابو بکر از لیلی
و عثمان
بنت مسعود تمیمیه و عباس و جعفر و عبد الله از ام البنین بنت حزام بن خالد است
و یحیی و عون از اسما بنت عمیس است که اول زن جعفر طیار بود و مادر محمد ابی بکر
نیز اوست و محمد اوسط از امامه است بنت ابی العاص که دختر زینب بنت رسول
الله ص و ام الحسن و رمله کبری مادر ایشان سعیده بنت عروه است و باقی اولاد
مادر ایشان نکاحی نبوده بلکه ام ولدند و اما حضرت امام حسن علیه السلام بد

اولاد او خلافست بعضی پانزده گفته‌اند یکدختر ام الحسن و باقی پسر حسن و عمر و حسین و
عبدالله و عبدالرحمن و اسمعیل و محمد و یعقوب و جعفر و طلحه و حمزه و ابوبکر و قاسم و
زید و بعضی شانزده گفته‌اند یکدختر و پانزده پسر و بعضی پنج دختر نیز گفته‌اند
ام سلمه و ام عبدالله و رقیه و فاطمه و ام الحسن و بعضی تمامه و ام الخیر را نیز از اولاد
آنحضرت دانسته‌اند و آنحضرت سیصد زن کرده بود و طلاق گفته بود و آنحضرت
بالتماس عمر خطاب همراه لشکر سعد وقاص بعجم تشریف آوردند و تا شهر ری رفتند
و از آنجا بقریه کهنک و اردستان تشریف بردند و از آنجا بقریه قهپایه از اعمال
نائین تشریف بردند و باصفهان نیز تشریف آورده در خارج شهر قریب بزاینده
رود در مینی است مشهور بلبنان الارض نزول فرمودند و آن زمین با آنحضرت
سخن گفت که یا بن رسول الله در اصفهان سحره بسیارند عوذه بخوانید و در مسجد
عتیق اصفهان نماز گذاردند و در مسجد لبنان نیز نماز کردند و اما حضرت امام حسین
علیه السلام چهار پسر مذکور میشود علی اکبر و علی اوسط زین العابدین و علی اصغر
عبدالله و محمد بن الحسین و بغیر از علی اوسط همه در کربلا شهید شدند و بعضی علی اکبر را
امام زین العابدین میدانند و مادر امام زین العابدین شهربانو است و همچنین
مادر علی اصغر و بعضی مادر علی اصغر را لیلی بنت ابی مره ثقفی میدانند و بعضی
اخبار دلالت میکند که شهربانو در کربلا نبوده و فوت شده بود و بعضی دیگر
میگویند بوده و بر ذو الجناح سوار شد بملک عجم آمده در ولایت طهران کوهی
است در آنجا غایب شد و اما حضرت امام زین العابدین را پانزده فرزند گفته‌اند
امام محمد باقر و زید و عبدالله و حسن و حسین و حسین اصغر و عبدالله

و عبدالرحمن و سلیمان و فاطمه و ام کلثوم و اما امام محمد باقر علیه السلام سه پسر داشت
و یک دختر سه پسر امام جعفر صادق ع و عبدالله و ابرهیم و دختر ام سلمه و بعضی پنج
پسر و دو دختر گفته اند پنج پسر امام جعفر صادق ع و عبدالله و ابرهیم و عبدالله و
علی و دو دختر ام سلمه و زینب و مادر امام محمد باقر دختر امام حسن بود و اما امام
جعفر صادق علیه السلام ده اولاد داشت و دختر ام فروه و فاطمه و هشت
پسر امام موسی و اسمعیل و عبدالله و اسحق و محمد و عباس و علی و طفلی شیرخواره
که آزاد کرده آنحضرت او را خنجری زد و کشت و امام موسی کاظم علیه السلام اولاد
آنحضرت را سی و هفت پسر و دختر شمرده اند امام رضا ع و قادر و اسمعیل و جعفر
و هارون و حسن و احمد و محمد و حمزه و عبدالله و اسحق و عبیدالله و زید و حسین و
فضل و سلیمان و عباس و عقیل و عبدالرحمن و فاطمه کبری و فاطمه صغری و رقیه ام کلثوم
ام جعفر لبابه زینب خدیجه علیه آمنه حسنه بریهه عایشه ام سلمه میمونه رقیه
صغری و بعضی عابد و مرتضی و عمر و جعفر اصغر و قاسم را نیز شمرده اند و بروایت دیگر
آنحضرت را شصت فرزند بود بیست و سه پسر و سی و هفت دختر و امام رضا علیه السلام
پنج پسر داشت امام محمد تقی حسن و حسین و جعفر و ابرهیم و یک دختر عایشه نام و نسل
آنحضرت از امام محمد تقی باقی ماند امام محمد تقی علیه السلام دو پسر داشت امام علی
نقی و جعفر و دو دختر فاطمه امامه و امام علی نقی علیه السلام یک دختر داشت عایشه نام
و چهار پسر امام حسن عسکری و حسین و محمد و جعفر الملقب بکذاب و میگویند این
جعفر صد و بیست فرزند داشت و امام حسن عسکری علیه السلام زیاده از یک پسر عالی
مقدار بنظر نرسیده **فائده** بدانکه حروف بیست و هشت کانرا ابجد بر سه قسم

و موسی

است اوّل مسرورى وان دو حرفى بود مجموع ان دوازده حرفست و دويم ملفوظى
وان سه حرفى بود كه اخرش حرف اوّل نباشد وان سيزده حرفست و سيّم ملفوظى و
ان سه حرفى بود كه اخرش حرف اوّل باشد وان سه حرفست واينها را مكتوبى نيز گويند
شعر مشكل دى بر سر كوى دلم غارت كردم   مرپاكان راجنب بارت كردم
كفارهٔ انكه روزه خوردم رمضان   درعيد نماز بى طهارت كردم   بدانكه دى عبارت
است از زمان ماضى وكو عبارتست از بدن انسانيكه روح و قواى نفسانيه در ان
مخفى هستند ومراد بدل قواى مذكوره است كه منشا خصال رذيله است وغارت
كردن عبارتست از دست برداشتن از قواى مذكوره يعنى ترك خواهشها ومقتضيات
انمودن ومى تواند شد كه مراد از غارت كردن كو دل اين باشد كه انچه مقتضاى
بدنست از اكل وشرب ولباس وساير چيزها كه كو باجمع انهابدنست غارت كردم يعنى
دست برداشتم وبربادبغما دادم   ومراد از پاكان مرشدان وكاملانند كه طالبان
راه حق بتوسط ارشاد ايشان از لوث جسمانيت پاك ميكردند ومراد از زيارت ايشان
توجه بجانب ايشان ووصول بخدمت ايشانست وجنابت كنايه از اينست كه
هنوز بالكليه از ادناس بشريه ولواث جسمانيه پاك نشده است يعنى باوجود انيكه
فى الجمله مقتضيات ومشتهيات بدن را ترك كردم باز بعضوى علايق بدنيه كه حيات
در اين عالم از انها منفك نمى شود مبتلا بودم وحكم جنب داشتم وباين حال قصد خدمت
كاملان ووصال ان كردم ومراد از رمضان ايام سلوكست كه مقرراست كه سالك
بجهة حصول مقصود ترك مشتهيات نفسانيه ماكل ومشارب لذيذه نمايد پس كوياشبنه ماه
مبارك رمضانست وروزه خوردن كنايه است از ارتكاب بعضى از انچه نبايد

بر هر

درآن اوقات مرتکب شده تقصیر در آن ایام و مراد از عبد انتهای سلوک و وقت
مشاهده و وصول است و مراد از نماز بیطهارت مشاهده ناقصه و وصول ناقص
بیکمال می تواند بود و بنا بر این معنی این می شود که بجهت تقصیری که این ایام از من در
ایام سلوک سرزده در دوری که باید بمقام وصول برسم با نجم باید برسید و با
رسیدم حکم نماز بیطهارت داشته می تواند شد که مراد از نماز بیطهارت نماز
بر نفس خود که حقیقت میت است تکبیر فنا گفتن باشد در این وقت معنی این
خواهد بود که چون در حین سلوک شرط مجاهده بود مسول نشد بکفاره آن در
مقامیکه شهود و وصول روی داد از آن خجالت یکباره بر نفس خود تکبیر فنا گفتن
بالکلیه خود را از تعلقات ما سوی و عوایق جسمانیه دور کرده خود را در معرض
فنای فی الله در آوردم والله سبحانه اعلم **کلام** للشیخ عبد المؤمن المغربی فی کتابه
المسمی بالطبان الذهب قال لا وصول الی مقامات العلی الا بمقاسات البلاء وتجرع
کاسات العنا ومن طلب اللذة شرب الاجاج المر ومن امل المناصب ترک المکاسب
ورکب التباسب ومن احب الشیء الخطیر وکره النافع الحقیر الف المکاره وقطع المهامه
وفاق الاتراب والجیران وعانق الاقتاب الکیران وودع الخلیط والضجیع وودع
التقصیر والتضجیع انظن ان الشرف امر یدرک بالتوانی او بحر یغرف بالاوانی اوقمر
یمیع بسیر الهوینا لا یستوی القاعد مع الولد والاهل والساعی فی الحزن والسهل الا
ان الرفعة فی الهبط والرحل لا فی غطیط النائم وصلوة القاعد علی النصف من صلوة
القائم اقن سکن شهوة المبانی وتعود شهوة البانیه ولم یخرج من الظلال والکن وله
یعرف سوی تعاب لسن کمن لا یفرع الا الجبال الرواسخ ولا یدع الا الامیال والفراسخ

[margin: ایچه]

وان ظمی لا یعرف الا حشیش الفلاة ولا یسمع الا نشیش الفلاة وان عطش لم یشرب الا
الثمد ولا یعرف فی البحر قعقعة المجد مسعر حرب بناطح الاتراک بالتریکه ومابس اسفا
یستظل بالاراک دون الاریکه امن یجوب البلاقع فهو فی البلاء عن قطین او من ینشو
فی الحلیة وهو فی الخصام غیر مبین **شعر** لامرء القیس اجارتنا ان الخطوب تنوب
وانی مقیم ما اقام عسیب اجارتنا انا غریبان ههنا وکل غریب للغریب نسیب
فان تصلینا فالمودة بیننا وان تهجرینا فالغریب غریب **رباعیه** ایام جوانی شد
وان نار شکست ودر شهر مرغ عمر پرواز شکست بنشین بنشین کدام رقص چه سماع
وان جلوه فزو نشست تنا شکست **سلمان ساوجی** از بسکه شکستم به بستم توبه
فریاد همی کند ز دستم توبه دیروز بتوبه شکستم ساغر امروز بساغری شکستم
توبه ما پنبه زروی ریش برداشته‌ایم فرهاد صفت کندن شنه از هستی
خویش این کوه بلا ز پیش برداشته‌ایم **مولوی معنوی** هر که او بنهاده ناخوش
سنتی سوی او نفرین رود هر ساعتی نیکوان رفتند سنتها بماند وز لئیمان
ظلم و لعنتها بماند **وله** اختر انند از ورای اختران کاحتراق و نحس نبود اندر آن
سایر اند در آسمانهای دیگر غیر این هفت آسمان مشتهر راسخان در تاب انوار خدا
نی بهم پیوسته نی از هم جدا هر که باشد طالع او زان نجوم نفس او کفار سوزد در رجوم
خشم مریخی نباشد خشم او منقلب رو غالب مغلوب خو یک زنی با طفل آورد آن جهود
پیش آن بت آتش اندر شعله بود طفل از آن بستد در آتش فکند زن بترسید دل از ایمان بکند
خواست تا سجده برد پیش بت بانگ زد آن طفل کانی لم امت اندر آ مادر که در اینجا خوشم
گرچه در صورت میان آتشم اندرآ مادر ببین برهان حق تا ببینی عشرت خاصان حق

اندر اسرار

اندر آسرا بو هیم بین کو در آتش یافت سرو و یاسمین مر ترا ای دید که ذات تو نادر
سخت خوش بود افتادن زتو چون براه دستم از زندان تنگ در جهان خوش هوای دنگ
من جهان را چون رحم دیدم کنون چون در این آتش بدیدم این سکون اندرین آتش بدیدم عالمی
ذره ذره اندر و عیسی دمی اندر آ مادر بحق مادری بین که این آتش ندارد آذری
اندر آ مادر که اقبال آمده است اندر آ مادر مده دولت ز دست من ز رحمت میکشایم پای تو
کز طرب خود نیستم پروای تو اندر آ و دیگران را هم بخوان کاندر آتش شاه بنهاده است خوان
اندر آئید ای مسلمانان همه غیر عذب این عذابست آن همه اندر آئید ای همه پروانه وار
اندرین بهره که دارد صد بهار **فائده** بدانکه بسیار می شود که در حفر قنوات و چاهها و امثال
اینها عمق بسیار می شود و کشیدن دلو و امثال آن از قعر چاه طول بهم میرساند و باین
سبب کار صعوبتی بهم می رساند لهذا ما قاعده در اینجا بیان می کنیم که باعث سهولت
این امر بشود بنوعی که از چاهی که چهل ذرع عمق او باشد دلو بقدری که از چاه ده ذرعی
بیرون می آید در آید یعنی باین سرعت و باین قدر از زمان کشیده شود و از چاهی که صد
ذرع باشد بقدر چاه بیست و پنج ذرعی و همچنین و طریقه اینست که باید در وسط
دیوار چاه یعنی جائیکه دوری آن از قعر چاه و در چاه مساوی باشد میخی یا تیری فرو
برد و ریسمانی که بقدر نصف چاه مقدار آن باشد بر آنجا بست دلو را بر آن ریسمان
بست پس نصف بالای چاه را نیز باید نصف کرد و بر وسط آن نیز میخی یا تیری فرو برد
و ریسمانی که بقدر نصف نصف چاه باشد بر آن بست و سر آن ریسمان را از حلقه یا مثل آن کرده
و ریسمان اول را داخل در آن حلقه کرد و سر ریسمان سیم هر که در سر چاه است بگیرد
و بالا کشد دلو بر وجهی که گفتیم ببالا میرسد **سؤال** دی زمانی سوی صحرا رفتم

بقدر

از بهر طواف تا شوی یکدم دلم از صحبت تنها بری   عورتی دیدم نشسته در میان مسجدی

مردمان با دیگری کردی عتاب دلبری   گفتمش بود روا از روی شرع مصطفی

با چنین نامحرمان بنشستن ای رشک پری   گفت نامحرم نیند هر هفت از یک مادرند

کرده یک مادر ایشان را مرا شفقت مادری   دو برادر دو برادر زاده یک مادر من

وان یکی شوهر دیگر هند چه نیکو بنگری   اینچنین مشکل مرا پیش آمد ای دانای عصر

گر کنی حل این تو یارب ز جوانی برخوری   **جواب** مادر ایشان کنیزی بود در اصل ای

امام بنده زاد بشد از بندگی یکسر بری   عورتی بخرید آن را داشت آن عورت را پدر

دختری و یک برادر دیگرش بد مادری   بعد از آن بهر پدر آن عورت آن زن را بخواست

دو پسر آمد از ایشان همچو گلبرگ طری   باز از بهر برادر خواست بعد از افتراق   دو

برادر زاده پیدا کرد از ان چون پری   چونکه زو هم شد جدا شخصی دگر او را بخواست

در وجود آمد از ایشان دو پسر چون مشتری   خواست آن عورت یکی را دخترش را

آن دگر این جواب آن سؤال مد چه نیکو بنگری   روی القطب الراوندی فی کتاب

القصص باسناده عن الصدوق بالاسناد عن الصادق ع قال کان فی کتاب دانیال اذا کان اول

یوم من المحرم **یوم السبت** فانه یکون الشتاء شدید البرد کثیر الریح یکثر فیه الجلید

وتغلو فیه الحنطة ویقع فیه الوباء وموت الصبیان ویکثر الحمی فی تلک السنة ویقل

العسل ویکثر الکماة ویسلم الزرع من الآفات ویصیب بعض الاشجار الآفة وبعض الکروم

وتخصب السنة ویقع بالروم الموتان ویغزوهم العرب ویکثر فیه السبی والغنائم فی ایدی

العرب ویکون الغلبة فی جمیع المواضع للسلطان بمشیة الله واذا کان **یوم الاحد** فانه

یکون الشتاء صالحا ویکثر المطر وتصیب بعض الاشجار والزرع الآفة ویکون وجع

حلق

مختلفة وموت شديد ويكثر في الهواء الوباء والموتان ويكون في اخر السنة بعض

الغلاء في الطعام ويكون الغلبة للسلطان في اخره واذا كان يوم **الاثنين** فانه يكون

الشتاء صالحا فيكون في الصيف حر شديد ويكثر في ايام المحرم ويكثر البقر والغنم ويكثر

العسل ويرخص الطعام والاسعار في بلدان الجبال ويكثر الفواكه ويكون موت النساء

ويكون في اخر السنة يخرج خارجي على السلطان بنواحي المشرق ويصيب بعض فارس

ويكثر الزكام في ارض الجبل واذا كان **يوم الثلثاء** فانه يكون الشتاء شديد البرد

ويكثر الثلج والجمد بارض الجبل وناحية المشرق ويكثر الغنم والعسل ويصيب بعض الاشجار

آفة ويكون بناحية المشرق والشام امر يحدث من حدث في السماء يموت فيه ملك ويخرج

على السلطان خارجي قوي ويكون الغلبة للسلطان ويكون في ارض فارس في بعض

غلاء آفة وتغلو الاسعار بها في اخر السنة واذا كان **يوم الاربعاء** فان يكون الشتاء

وسطا ويكون المطر في القيظ صالحا نافعا مباركا ويكثر الثمار والغلاء بالجبال كلها

ناحية جميع المشرق الا انه يقع الموت في الرجال في اخر السنة ويصيب الناس بارض بابل

بالجبل آفة ويرخص الاسعار ويسكن مملكة العرب في تلك السنة ويكون الغلبة للسلطان

واذا كان **يوم الخميس** فانه يكون الشتاء لينا ويكثر اللحم والفواكه والعسل بجميع نواحي

المشرق ويكثر الحمى في اول السنة وفي اخره وبجميع ارض بابل في اخر السنة ويكون للروم

على المسلمين غلبة ثم يظهر العرب عليهم بناحية المغرب ويقع بارض السند حروب والظفر

لولاة العرب واذا كان **يوم الجمعة** فانه يكون الشتاء بلا برد ويقل المطر والاودية

والمياه ويقل الغلاء بناحية الجبل مائة فرسخ في مائة فرسخ ويكثر الموت في جميع الناس

وتغلو الاسعار بناحية المغرب ويصيب بعض الاشجار آفة ويكون للروم على الفرس

كرة شديدة **فائدة** في علامات كسوف الشمس من الكتاب المذكور واذا انكسفت الشمس في **المحرم** فان السنة تكون خصيبة الا انه يصيب الناس وجاع في اخرها وامراض ويكون من السلطان ظفر ويكون زلزلة بعدها سلامة واذا انكسفت الشمس في **الصفر** فانه يكون فزع وجوع في ناحية المغرب ويكون قتال في المغرب كثيرا ثم يقع الصلح في ربيع والظفر للسلطان واذا انكسفت في **ربيع الاول** فانه يكون بين الناس صلح ويقل الاختلاف والظفر للسلطان في المغرب ويغر البقر والغنم ويتسع في اخر السنة ويقع الوباء في الابل والبداء واذا انكسفت في **ربيع الثاني** فانه يكون للناس اختلاف كثير ويقتل منهم خلق عظيم ويخرج خارجي على الملك فيكون فزع وقتال و يكثر الموت في الناس وفي **جمادي الاولى** يكون السعة في جميع الناس بناحية المشرق والمغرب ويكون السلطان الى الرعية نظر ويحسن السلطان الى اهل مملكته ويراعي جانبهم وفي **جمادي الاخرة** يموت رجل عظيم بالمغرب يقع ببلاد مصر قتال وحروب شديدة ويكون ببلاد المغرب غلاء في اخر السنة وفي **رجب الحرب** تعمر الارض وتكون امطار كثيرة بالجبال وبناحية المشرق ويكون جراد بناحية فارس ولا يضرهم ذلك وفي **شعبان المعظم** يكون سلامة في جميع الناس من السلطان ويكون للسلطان ظفر الى اعدائه بالمغرب ويقع وباء في الجبل في اخر السنة ويكون عاقبته الى سلامة واذا انكسفت في **شهر رمضان** كان جملة الناس يطيعون عظيم فارس ويكون للروم على العرب كرة شديدة ثم يكون للروم ويسبي منهم ويغنم وفي **شوال** يكون في ارض الهند في المشرق وفي **ذي القعدة** يكون مطر كثير متواتر ويقع خراب بناحية فارس وفي **ذي الحجة** فانه يكون فيه رياح كثيرة وينقص الاشجار ويقع بارض من المغرب سبع وخراب في كل ارض

من ناحية

من ناحية المغرب يغلو عليهم ويخرج خارجي على الملك ويصيبه منه شدة ويقل الطعا
اهل فارس ثم يخص في العام الثاني **فائدة** في علامات خسوف القمر من الكتاب
المذكور اذا انكسف القمر في **المحرم** يموت بالمغرب رجل عظيم وينقص الفاكهة
بالجبال ويقع في الناس حكة ويكثر الرمد بارض بابل ويقع الموت ويغلو اسعارهم
ويخرج خارجي على السلطان والظفر للسلطان وفي **صفر** يكون جوع ومرض ببابل
وبلاد ماهي يتخوف على الناس ثم يكون امطار كثيرة فيحسن نبات الارض وحال الناس
ويكون بالجبال فاكهة كثيرة وفي **ربيع الاول** يقع بالمغرب قتال ويصيب الناس
يرقان ويكثر الفاكهة بالبلاد بناحية ماه ويقع الدود في البقول بالجبل ويقع خراب
كثير بماه وفي **ربيع الثاني** يكثر الانداء ويكثر الخصب والمياه ويكون السنة مباركة
ويكون للسلطان ظفر بالمغرب وفي **جمادى الاولى** يهرق دماء كثيرة بالبلد بسبب
عظام شام بلية شديدة ويخرج خارجي على السلطان والظفر للسلطان وفي **جمادى
الاخرة** يقل الامطار بنينوى ويقع فيها جزع شديد وغلاء ويصيب ملك بابل
الى المغرب بلاء عظيم وفي **رجب الحرام** يكون بالمغرب موت وجوع ويكون بارض بابل
امطار كثيرة ويكثر وجع العين في الاقطار وفي **شعبان** يقتل الملك ويموت ملك
بنه ويغلو الاسعار ويكثر جوع الناس وفي **شهر رمضان** يكون بالجبل برد شديد
وثلج ومطر وكثرة المياه ويقع بارض ماه موت كثير بالصبيان والنساء وفي **شوال**
يغلب الملك على اعدائه ويكون في الناس شر وبلية وفي **ذي القعدة** يفتح الملك
لشداد ويظهر الكنوز في بعض الارضين والجبال وفي **ذي الحجة** يموت رجل
عظيم بالمغرب يدعى فاخر الملك قال الراوندي وجميع ذلك ان صح عن دانيال النبي مجرب

الملاحم والحوادث في الدنيا **احاديث** قال النبي صلى الله عليه وسلم اذا اراد الله بقوم
خيرا امطرهم بالليل وشمسهم بالنهار وقال ع اذا غضب الله على امة ولم ينزل بها العذاب
غلت اسعارها وقصرت اعمارها ولم تربح تجارها ولم تزك ثمارها ولم تغزر انهارها
وحبس عنها امطارها وسلط عليهم شرارها وقال ع اذا منعت الزكوة هلكت الماشية
واذا جار الحكام امسك القطر من السما واذا خفرت الذمة نصر المشركون على المسلمين
فائدة قال شيخنا المفيد ره في كتاب الاختصاص اعلم انه اذا قرنت الزهرة مع المريخ
في برج واحد هلك ملك الروم او يكون بالروم مصيبة عظيمة او بلايا واذا قرنت مع زحل
كان في العامة شدة وضيق واذا قرنت مع المشتري اصاب الناس رخاء من العيش واذا قرنت
عطارد يكون اهراق الدما وفتح عظيم واذا قرن بهرام زحل في برج واحد هلك ملك
حدث في ارض ذلك البرج وان اجتمع بهرام والمشتري مات ملك عظيم الشان واذا اجتمع
زحل وعطارد وقع في التجار الخوف والحزن وكذلك في اهل الادب واذا اجتمع زحل والمشتري
في برج واحد تغيرت الدنيا في ساير الاحوال وتغير امور الناس وتخرج الخوارج من النواحي
كلها وخاصة من الجيلان والديلم والاكراد ويقتلون الناس قتلا شديدا ويشتد
الامر عليهم من الخوف والحزن وترتفع السفلة شانهم وتتغير طباع الناس كلهم ويذهب
الحيا والانسانية ويزيد فيهم كثرة الفسا خاصة في النسا واسقاطها الوالدات والاولاد الحرام
واهراق الدما والقتل والجوع واذا اجتمع المشتري وعطارد اصاب الارض طاعون ويقع
فيما بين الناس العداوة والبغض واذا ركب القمر فوق زحل ذهب ملك من الملوك واذا اجتمع
بهرام وعطارد في العقرب فذلك بقتل ملك بابل واذا اجتمع الزهرة والمشتري في
العقرب فذلك فزع ومرض بارض بابل وان اجتمعت الشمس وزحل في العقرب

فذلك

فذلك ينذر باختلاف الروم وقتل ملكهم واذا اجتمع المريخ وعطارد في شولة العقرب فذلك

ينذر بخراب بيت ملك بابل واذا اجتمعت الشمس والقمر في شولة العقرب وبهرام في الشرف

فان استطعت ان تتخذ سربا لتدخل فيه فافعل واذا اجتمعت الزهرة والمشتري فان النساء

تخشين ازواجهن عداوة وكيوان اذا نزل الطرفة والدبران وقع الطاعون بالعراق ومات

كثير من الناس واذا نزل الطرفة على اجزه يكون في ارض العراق قتال وفتنة واذا نزل النثرة بدلت

اعمال العراق ولقوا بلاء وشدة واذا نزل كيوان الخضر يكون بارض العراق واذا نزل كيوان الجبهة

وقع الموت في البقر والسباع والوحش واذا نزل كيوان والمشتري الاكليل والقلب والشولة

يقع في الشرق والغرب طاعون شديد ويموت من الناس ناس كثير ويقع الفساد والبلايا في

الارض كلها ويكون بلايا عليهم كلها في الناس ويقتل الملوك والعلماء ويرتفع سفلة

من الناس واعلم ان مع الشمس كواكب لها اذناب بعضها فوق بعض فاذا بدا كوكب منها في

برج من البروج وقع في ارض ذلك البرج شر وبلاء وفتنة وخلع الملوك واذا رايت كوكبا احمر

لا تعرفه وليس على مجاري النجوم ينتقل في السماء من مكان الى مكان يشبه العمود وليس بنير فان

ذلك ينذر بالحرب والبلايا وقتل العظماء وكثرة الشرور والهموم والاشوب في الناس وفي

اخر النسخة التي انتسخت منها كان مكتوبا اقول وكان في اصل الكتاب هكذا قوبل ونسخ

من خط ابن الحسن بن شاذان رحمة الله عليه **شعر مشكل** كفر و ايمان قرين يكديكرند هر كه

را كفر نيست ايمان نيست بدانكه اكرچه هر كه اقرار بوجود واجب و صفات او و نبوت و

امامت كند حكم بايمان او مي شود واحكام مؤمنين براو جاري مي شود اكرچه باعتقاد

تقليدي باشد اما ايمان واقعي نمي باشد مكر انكه ادمي خود براهين عقليه وادله قاطعه

كسب كند و اين نمي شود مكر اينكه اول خود را از ايمان واعتقادات اباي خود بري كند و

عصبیت را دست بردارد و بعد از آن تأمل کند پس مادامیکه آدمی اول دست از تقلید آباء بر ندارد و خود را از جمیع اعتقادات خالی نکند طالب دلیل نمی شود و تا دلیل واقعی نداشته باشد مؤمن واقعی نیست پس معنی شعر این می شود ایمان تقلیدی که در زمره سابقه نفی اعتقادات نیست بلکه ایمان و کفر با هم قرین هستند و هر که کفر ندارد یعنی اول کافر نشده و نفی اعتقادات را نکرده یا تشکیک نکرده باشد لهذا اعتقادات بی دلیل ایمان نیست ایمان واقعی نمی تواند بهم رسانید و میتواند شد نظر باینکه اثبات واجب بدلیل لمّی محالست بلکه بدلیل انّی است و اکثر ادله انیه مبتنی بر خلف است که لازم آن افتاده است که اول فرض عدم واجب الوجود بشود بعد از آن اثبات شود پس در این ادله کفر و ایمان قرینند و هر که کفر نداشته باشد ایمان را هم ندارد و می تواند شد که اشاره بکلمه لا اله الا الله باشد که هر که او را نگوید مؤمن نیست والله اعلم **کتب** هرون الرشید الی عبده الذی بمصر سلطان یامره و اسمه یمن بمن بمن ثمن ثمن یمن فکتب فی جوابه ثمن بمن بمن بمن بمن ثمن **لبعض الکابر** من کان همته ما یدخل فی بطنه کان قیمته ما یخرج من بطنه **شعر** در این در که گه که که گه و کهکه که آید که مشو نومید اگر هستی ز لطف قهر او اگه **حکایت** نقل است که چون عبدالله خان ازبک خراسان را متصرف شد بر سر قبر رستم آمد و این بیت را خواند سرا و خانه بر دار و ایران ببین بکام دلیران توران زمین و زیرا و گفت رستم جواب دارد اگر مرخص باشم عرض کنم گفت بگو گفت رستم در جواب میگوید چه بیشه تهی ماند از نره شیر شغالان به بیشه در آید دلیر **قال الاصمعی** جاء رجل الی جاریة امرء القیس و سال عنها صاحبها فقالت الجاریة فاء الی الفیفاء لیفیئ الفیئ فاذا فاء

مناسب فی الجواب ایضا هذا الفرد
چه بیشه ز شیران تهی یافتند
سگان فرصت و بهی یافتند

الفیئ تفییئ معناه انرد هب الی البیئد لیرجع القافلة فاذا رجع ظل الشمس یرجع هو آتیا
قال الجوهری فی الصحاح الوسط محرکة ساکنة وساکنة محرکة اقول مراده ان الوسط
بتحرک الشین عبارة عن الوسط الحقیقی فکانه ساکن لا یتحرک واما بسکون الشین فهو
مابین الطرفین یحتمل مواضع کثیرة فکانه متحرک شعر مشکل گفتم که شو اسپید
کردند گفتم که شوم قفل کلیدم کردند گفتم که شوم پاک زالایش هر آلوده
نموده اند پلیدم کردند بدانکه مشهور است که بالاتر از سیاهی رنگی نیست و دیگر
سیاه را رنگ نمی کنند و قابل رنگ دیگر نیست و مراد قائل از است که خواستم خود را بجائی
برسانم که از زحمات و تکلیفات شاقه فارغ باشم سفیدم کردند یعنی بجائی افتادم که
جمیع تکلیفات از برای من هست با اینکه نظر با اینکه سیاه دیگر قابل رنگ نیست و
فعلیت محض است و سفید انفعال محض است میگوید خواستم بمرتبهٔ کمال و فعلیت
محض رسم مانند هیولی قابل محضم کردند هم چنانکه سفید قابل جمیع الوان است یا آنکه
مراد از سیاهی وصول بحضرت نور الانوار است و از سفیدی نهایت بعد از آن زیرا
که هر که بحضرت نور الانوار رسید بالمرة نورانیت او طی می شود هم چنانکه قمر هرگاه
با شمس مجتمع شدند قمر محترق می شود و هرگاه نهایت بعد بهم رسید نور
او در نهایت وفور می شود و می تواند شد که مراد این باشد که منبع آب حیات یعنی
که اسرار حق است شوم همچنانکه آب حیات در سیاهی است مرا سفید کردند و آب
حیات را از من دور کردند گفتم که شوم قفل کلیدم کردند یعنی گفتم که مثل
قفل شوم که اسرار بسبب من محفوظ باشد و بر در گنج اسرار مقیم باشم و بیگانه را
مانع باشم مانند کلید کردند یعنی از در دورم کردند و مرا هم چنین کردند که قابلیت

حفظ اسرار ندارم بلکه انها را افشا میکنم و می تواند شد که مراد از قفل شدن این باشد
که خواستم گرده شوم هم چنانکه میگویند در قفل شد یعنی خواستم حواس خود را از
الایش علایق دنیوی دور دارم و در حواس ظاهری و باطنی را بر بندم و بغیر از حق را
راه ندهم کلیدم کردند یعنی کلید بمن کردند هم چنانکه میگویند قفل را کلید کردند
یعنی راه حواس مرا گشودند و انواع گونه نا ملایمی داخل کردند والله اعلم **شعر**
پیش لطف طلعت تو قیمت مه شکسته شد پیش بنفشه خط تو شکل چمن نهفته شد
ایضاً شمع پیش من عسکری بجنت صبح کشته اما بلطف که هست من پیش کس بعلت غزارا **لمؤلفه**
شمع پیش من نهفته کشت تنبغم کل عیش من نهفته کشت بخار **لمؤلفه** داني كه
بی روی وی بر ما جهان بگذشته است اه از ثریا بر شد و اشک از ثری بگذشته است
دیگر طبیبا بهر ما پر زحمت خود را مده کامروز بیمار تو را کار از دوا بگذشته است
دیگر چه امید وفا دارم که از جورش مرا تیر از جگر در رفته و تیغ از قفا بگذشته است
شادی کنید ای عاشقان کامد صبا دامن کشان داد این بشارت کاین زمان یار
از جفا بگذشته است اید صفا را بکوش از حال مجنون نالیها با انکه از دوران او
بس روزها بگذشته است **لمؤلفه** اگر پیر مغان گردد در این ره رهبر ما را توان
شد رسیم انجا که باشد در نظر ما را اگر ساقی کند لطفی و ابی در قدح ریزد امید است
انکه سازد زان سر قدر ما را ندارم طاقت بیمهری کم لطفیت جانا بکش هر نوع میخواهی
مینداز از نظر ما را فرستادیم دل را بر سر کویش که گر روزی کند عاشق کشی زود
اید خبر ما را نگیرد در من عاشق نصیحتهای ای ناصح مخوان بیهوده افسانه مده پر درد
سر ما را صفای را صفا نیست در دل بی رخ دلبر خوشا روزی که زان دلبر در اید

بخبر ما را

بیجبرها را **کلام لبعضهم** بدانکه حکما گفته اند که بود دو ود وند و ندد و ود

د ورد و ندر رو و و ورد د ود ورد و د و د ورد و ند و ورد ور رو ود در ورد

ر د و ر و ر و و ر و و د ر د و ر د و ر د و د و ر و د و ر و ر د و ر د و ر و د ر ر و د و د ر ز د ر و و ر د د

شعر شب یلدای و عدهات راچرخ چه شود گر دم صبوح دهد یا

مرا در وفای وعده تو صبر ایوب و عمر نوح دهد یا تو را با چنین کرم کردن مرا نیز یا

توبه نصوح دهد **مرکتاب** معجم اهل الادبه قال اجتمع ابو یوسف القاضی و الکسائی

عند الرشید قال الکسائی یا ابو یوسف لو قتل غلامك فقال الله رجل انا قاتل غلامك

بالاضافة و قال اخر انا قاتل غلاماً بالتنوین و النصب فایهما کنت تاخذ به فقال القاضی

کنت اخذ بهما جمیعا فقال الرشید اخطات ثما یوخذ بالقتل الذی جر دون نصب الذی

الوجه فیه ان اسم الفاعل المضاف بمعنی الماضی فیکون اقرارا و غیر المضاف یحتمل الحال و

الاستقبال ایضا فلا یکون اقرارا **فائدة** رجل ابتاع من رجل قطعة ارض بالف

درهم علی ان طولها مائة ذراع و عرضها مائة ذراع ثم قال له خذ منی عوضا عنها

قطعتین کل واحدة طولها خمسون و عرضها خمسون و توهم ان ذلك حقه فتحاکما

الی قاض غیر مهندس فقضی مثل ذلك ثم تحاکما الی حاکم مهندس فحکم بان ذلك نصف

حقه **وایضا** رجل استاجر رجلا علی ان یحفر له بئرا برکه طولها اربع ذراع فی عمق

اربع بثمانیة دراهم فحفر ذراعین طولا فی ذراعین عمقا و طالبه باربعة دراهم نصف

الاجرة فتحاکما الی مفتی غیر مهندس فحکم بان ذلك حقه ثم تحاکما الی صناعة الهندسة مهمل

فحکم له بدرهم واحد و قیل لرجل یتعاطی الحساب لم یکن من اهله کم نسبة الف الف

الی الف الف الف فقال ثلثان فقال اهل الصناعة انه عشر عشر العشر **فائدة** بدانکه

باب ۳

هر چیزی که فرو میرود چیزها ئیست که هر گاه بقدر مساحت ان از اب بردارند وزن ان ثقیل تر است و هر گاه وزن ان مساوی اب باشد یا بیشتر با اب فرو میرود **فائده:**

قولهم الفذلکة حکایة قولك فذلك الحساب الجعفلة حکایة قولك جعلت فداك

الهیللة حکایة لا اله الا الله الحولقة حکایة لا حول ولا قوة الا بالله الحمدلة حکایة الحمد لله

البسملة حکایة بسم الله الحسبلة حکایة حسبنا الله السبحلة حکایة سبحان الله البأبأة

حکایة بابی انت وامی وحکایة قول الصبیان بابا الحیعلة حکایة حی علی الصلوة وحی علی

الفلاح وحی علی خیر العمل السبحقة والبرهمة حکایة یا ابا اسحق ویا ابا ابرهیم والبخبخة

حکایة بخ بخ والدمعزة حکایة ادام الله عزك والطلبقة حکایة اطال الله بقاك **فائدة:**

کثیرا ما وقع فی الاحادیث ذکر بلاد الجبال وهی ناحیة مشهورة یقال لها قهستان شرقیها

مفازة خراسان وفارس وغربیها اذربایجان وشمالها بحر الخزر وجنوبها العراق وخوزستان

لا ینبت بها النخل والاترج والنارنج ولا یعیش بها الفیل وقصبها اصفهان

وری وهمدان وقزوین **فائدة** اجتمعت حروف المعجم کلها فی ایتین من کتاب الله

ولیس فی القران ایة فیها جمیعها غیرهما **الاولی** قوله تعالی فی سورة ال عمران ثم انزل

علیکم من بعد الغم امنة **الثانیة** فی سورة الفتح محمد رسول الله صلعم والذین معه اشداء

علی الکفار **فائدة** ست ایات یحفظ قاریها من شرور الاعداء فی کل منها عشر قاف

الاولی فی البقرة الم تر الی الملأ من بنی اسرائیل الی قوله بالظالمین **الثانیة** فی ال

عمران لقد سمع الله قول الذین الی قوله عذاب الحریق **الثالثة** فی النساء الم تر الی الذین

قیل لهم کفوا الی قوله فتیلا **الرابعة** فی المائدة واتل علیهم نبأ ابنی ادم بالحق الی قوله

من المتقین **الخامسة** فی الرعد قل من رب السموات والارض الی قوله الواحد القهار

السادسة

السادسة في المزمل ان ربك يعلم انك تقوم الى قوله غفور غفور رحيم **فائدة**
قال ابن خالويه النحوي دخلت على سيف الدولة فلما قمت بين يديه قال اقعد فعلمت
اطلاعه على اسرار كلام العرب اذ يقال للقائم اقعد وللنائم والساجد اجلس قوله
ومن هذا اخذ قولهم الجلوس يرفع والقعود يضع **فائدة** من سعى من بيض النمل
وزن درهم لم يملك اسفله وان سعى بعده كمون بماكرماينا سكن عنه واذا اخذت
سبع نملات طوال وتركت في قارورة مملوة بدهن الزنبق وشد راسها ودفنت
في زبل يوما وليلة ثم اخرجت وصفي الدهن عنها ثم مسح منه الاحليل وما فوقه هيج
الباه وكثر العمل وقوى الانعاظ مجرب **في حيوة الحيوان** البيض كلها بالضاد المعجمة
الابيض النمل فانه بالظاء **حديث** فيه ايهام قال عم لسان العاقل وراء قلبه و
قلب الاحمق وراء لسانه ومعناه ان العاقل لا يتكلم الا بعد التدبر فيجعل ما يريد ان
يتكلم به اولا في قلبه ثم يجعله في لسانه بخلاف الاحمق فانه يتكلم بما لا يعني من دون تدبر
اولا وبعد التكلم يلتفت الى ما تكلم به **قالوا** الصوفي يكون ابن الوقت ومرادهم انه
لا يتاسف على الفائت ولا ينتظر الوارد بل يلازم الوقت الذي هو فيه فقط ابتدا
بقوله تعم لكيلا تاسوا على ما فاتكم **فائدة** قيل اذا نضح باب قرية النمل بماء فيه
ذريح او كبريت هجرها **فائدة** وجد في صندوق ما شاء الله المصري لوح فيه
مكتوب من عمل عملا والقمر في العقرب والسنبلة ندم ومن لبس ثوبا والقمر في العقرب
محصولا بين النحسين مات فيه ومن سافر والقمر في الطريقة المحترقة لم يرجع الا بتعب
كثير واكثرهم لا يرجعون ومن ولد بطالع الحمل والزهرة وعطارد فاسدان واشد ذلك
ان يكون ذلك الفساد بالمريخ كان المولود ممن يدعي الناس الى نفسه ان كان تحت الارض

كان سرا وان كان فوق الارض كان جهرا واجتمع المنجمون على ان من تزوج والقمر

مع سعد الذابح فى محاقه افترقا قبل ان يجتمعا وان اجتمعا مات الرجل فى سنة او افترقا

على اقبح ما يكون من الافتراق ومن تزوج والقمر مع الزبانا فى محاقه ماتت ومن ولد

وكف الخضيب فى درجة طالعه لم يتزوج قط **فائدة** اذا مسح مقناطيس بالثوم

فانه لا يجذب الحديد ح والحيلة فى ان يجذب اذا صار كذلك ان يغسل بالخل **فائدة**

عملى اذا دفعت خاتمك الى شخص وجعل فى احدى اصابعه مختفيا فمره ان ياخذ للاصبع التى فيها

الخاتم اربعة وللاصابع الفارغة التى بعدها الى الاصبع الصغرى اثنين اثنين و

للاصابع التى فوقها الى الكبرى واحدا واحدا ثم اجمع الكل فان كان اثنى عشر ففى الابهام

وان كان احد عشر ففى المسبحة وان كان عشرة ففى الوسطى وان كان تسعة ففيما يليها و

ان كان ثمانية ففى الصغرى **فائدة** اگر شخصى شش عدد را سه حصه كرده باشد

و در سه جا بگيرد بشرط اينكه چهار در يك جا نباشد وخواهى بدانى كه در هر جائى چند

است بگو تا آنچه در يكى از آن سه جا است مضاعف كند پس بگو تا آنچه در جائى

جائى ديگر است اضافه آن نموده مجموع را مضاعف كند پس آنچه در سيم است اضافه

مجموع نموده مرتبه ديگر مجموع را مضاعف كند واز همگى هفت هفت اسقاط كند

وان باقى خبر دهد پس اگر يك باشد ابج يعنى در جاى اول يكى و در دوم دو ودر سيم

سه واگر باقى دو باشد بجا واگر باقى سه باشد بترتيب اجب واگر چهار باشد جاب

واگر پنج باشد باج واگر شش باشد جبا **فائدة** اعلم انه اذا تزوج رجلان كل منهما

عم ام الاخر فولد لكل منهما ابنا فكل منهما للاخر **بيت** فى مدح مولنا امير المؤمنين

وهو هذا زكى سرى سنى وفى وفى تقى على خبير شفيع سميع سنيع مطيع رفيع

منيع

منيع رفيع وقور شهيد سديد سعيد شديد رشيد حميد فريد هصور

حبيب لبيب حسيب نسيب اديب اريب نجيب فخور عظيم عليم حكيم حليم

كريم حميم رحيم شكور جليل نبيل كميل نبيل اثيل اصيل ليل صبور خليف شريف

لطيف ظريف حصيف منيف عفيف عنود اعلم ان هذه الابيات السبعة تنفق

في كل بيت منها بحسب التقديم والتاخير اربعون الف بيت والتاخير اربعون الف

بيت وثلثمائة وعشرون بيتا وذلك لان للفظين الاولين لهما وهما في مخرج الثالث ستة

ستة وهي في الرابع اربعة وعشرون وهكذا الى الاخر وقد اوضحه الوالد العلامة قده المحقق

في مشكلات العلوم ثم لا يخفى ان بحسب التقديم والتاخير في جميع الابيات السبعة

ينتهي الى ما يتعسر حصره كما لا يخفى ومن هذا يعلم ان صور النكس في الوضوء مائة وعشرون

وان اعتبرنا الرجلين فسبعمائة وعشرون **فائدة** اذا اردت ان تعلم ان المراة الحامل معها ذكر

او انثى فخذ من لبنها في قدح وضع عليه ماء فمن علا اللبن فانها تضع ذكرا فان علا الماء

فانها تضع انثى **فائدة** الايام النحسات في الشهر نظمها بعضهم اجتناب الايام قد جاء في

النص عن الصادق الامام المبين ثالث خامس وثالث عشر سادس العشر حادي العشر

فاجتنبها مع اربع عشرين وجاد دم خامس العشرين **وجمعها** بعضهم محبك ربحي

هوال فهل تعود ليال بضد الامل الحروف المعجمة بحسن عنها **عن الايام**

النحسات في السنة اثنا عشر جمعها ابن المتوج محرم ثاني عشره اجتنب واجتنب العاشر

في شهر صفر ومن ربيع رابعا وثامن عشري اخر وجمادى في الاثر ومن جمادى وكذا من رجب

يجتنبون يوما الثاني عشر وسادس العشرين من شعبان مع رابع عشر من رمضان

الاغر وثانيا من شهر شوال ومن ذي القعدة الثامن والعشرين وثامنا من شهر

ذی الحجة لا یشکر الاعمال من شکر **فائدة** مشهور است که هر که عطارد را بر
ببیند و این اشعار را که منسوب است بحضرت امیر المؤمنین ع بخواند نیکی و توانگری
بسیار روزگار او و عاید گردد عطارد تلک والله قال ترزقنی عشاء وصبحا
کما ان لک فاغنما فها انا فامنحنی قوة ابلغ المنی ودرک العلوم الغامضات تکرما
وان تکفینی المحذور والشر کله بامر ملیک خالق الارض والسماء قیل اذا اردت
ان یکون القثاء علی صورة الحیوان من الانس وغیره فاتخذ قالبا للصورة التی اردتها
واجعلها فیه وهی صغیرة واجعل القالب بحیث لا تدخل فیه ریح ولا غبار فانه اذا
عظمت فیه کانت علی صورته **فائدة** اعلم ان من عجایب شجرة النخلة انها لا یوجد
الا فی بلاد الاسلام فان بلاد الحبشة والنوبة والهند بلاد حارة لا ینبت فیها شیء
منه البتة وهی یشبه الانسان من وجوه استقامة القد وطوله وعدم الالتواء والعقد
فی اصلها واغصانها وامتیازها الذکر من الانثی وانه لو قطع راسها هلکت واختصاصها
باللقاح من بین سایر الاشجار ولطلعها رایحة الانسان وان قطع منها غصن لا یرجع

نطفه

الی مثله کما لو قطع عضو من الانسان وعلیها لیف کشعر الانسان وقیل النخل یقبل
نفسه سنة ویقبل صاحبه سنة ای یحمل سنة حملا کثیرا ولا یحمل سنة الا قلیلا **فائدة**
فی حیوة الحیوان ان لکل حیوان مرارة سوی الابل ولذلک کثر صبره وانما یوجد علی کبده
شیء یشبه المرارة **فائدة** بدانکه یک دینار شش دانک و هر دانکی چهار طسوج و هر
طسوجی چهار شعیره و هر شعیری شش خردل و هر خردلی دوازده فلس و هر فلسی شش
فتیل و هر فتیلی شش نقیر و هر نقیری هشت قطمیر و هر قطمیری دوازده ذره و هر
ذره شش حبه **فائدة** قال الحریری فی درة الغواص من جمع الارض

علی الاراض

على الاراضي فقد وهم بل يجمع على رضا وارضون بفتح الراء لان الارض ثلاثية والثلاثية لا يجمع على فعالي واصله ارضة فالهاء مقدرة وان لم ينطق بها وقال في القاموس ان الاراضي غير قياسي **فائدة** قال الكفعمي في حاشية مصباحه خاتم النبيين بالكسر والفتح روي بهما ومعناه بالكسر آخر النبيين وبالفتح زين النبيين اخذ ذلك من كون الخاتم زينة لليد **فائدة** اختلف في معنى طلسم اقوال ثلثة **الاول** ان الطلسم على معنى الاثر والمعنى اثر الاسم **والثاني** انه لفظ يوناني معناه عقدة لا تنحل **الثالث** انه كناية عن مقلوب اسمه اعني المسلط **فائدة** الفرق بين النهش واللسع واللدغ ان ما يقبض باسنانه كالكلب يقال نهش وما يضرب بمؤخره كالزنبور والعقرب يقال لسع وما يضرب بفيه كالحية يقال لدغ **فائدة** بجمع بين حديثين وتوضيح لهما في ضوء الشهاب عن النبي صلعم الشفقة والاقتصاد والصمت جزء من ستة وعشرين جزء من النبوة الوجه في جعل النبوة في هذا الحديث ستة وعشرين جزءا ما رواه الصدوق ره ان النبي صلعم لما اتاه جبرئيل وامره ان يقول للناس اني رسول الله اليكم كان له اربعون سنة وعاش بعد ذلك ثلثة وعشرين سنة وكان يوحى اليه في قبل في خاصة نفسه ثلث سنين ومن قبل ذلك كان محدثا باحكام شرعية يحتاج اليها بنكت بالقلب ونقر بالسمع وبالالهام فيكون مدة نبوته ستة وعشرين فاشار بهذا الحديث الى عظم شان هذه الخصال وقيل مراده ان الله علمني هذه الخصال الثلث في ستة تامة ولم يوح الي في تلك السنة الا الوصية بهذه الاشياء فكانها جزء من اجزاء النبوة وقد روي عنه صلعم ان رؤيا المؤمن جزء من ستة واربعين جزءا من اجزاء النبوة والسر في ذلك انه كان الوحي اليه في ستة اشهر من سني نبوته وهي ثلثة وعشرون في طريق الرؤيا **فائدة** في استخراج ثلثة اعداد مضمرة اعط جليسك عددا

ومره باضمار بعضه في يمينه وبعضه في يساره وبعضه في حجره واشترط عليه ان يضع في اليسار

في اليسرى في التسعة اقل من يمينه ليصح الاستخراج ثم مره بان يضعف ما في اليمنى في الاثنين وما في الحجر في العشرة وساله عن المجتمع فما كان فاسقطه من مضروب العدد المعطى في العشرة فما بقي فاقسمه على

ثمانية فما خرج فصحيحه هو ما في اليمنى وعدد منكسره ما في اليسار فاسقط مجموع ما في

اليدين من العدد المعطى فما بقي فهو ما في الحجر وبهذا يمكن استخراج الاسم المضمر اذا كان ثلثة احرف **فوائد** جامه كه ابريشم يا پشم باشد هرگاه چرب شود بايد تخاله راجو

وجامه را بآب ان شست وبكوكرد واهك هرگاه برآن موضع بريزند باهمك وسنكي

روي ان بكذارند بازچربي را مي برد بي شستن وهرگاه روغن كنجد بجامه ابريشم يا پشم

ريخته شود بآب باقلا پاك مي شود وهرگاه كاغذ چرب شود استخوان سوخته را بكوبند

وبران بريزند وسنكي را بران بكذارند بكل نيشابوري ونمك واهك پاك

شود وجامه كه مداد بران ريخته باشد نخ يا بوره بران موضع بمالند زايل مي شود و

اكر جامه بروغن چراغ بيالايد بنان كرم وارد نخود بسايد بران بمالند پاك مي شود

وموم را اگر گرم كنند وبر روي كاغذي كه بمركب نوشته باشد بريزند وبعد از ان

موم را بتراشند سياهي ان زايل مي شود **فائده** قال ابن مسكويه في كتاب آداب الدين

والدنيا الفرق بين الشرف والنبل بان الشرف هو الجهل بمقادير الحقوق والنبل

هو الجهل بمواقع الحقوق **شعر** چه خرم كسي كو بهنگام دي نهد پيش خود آذر

ومرغ ومي ببيني نارپستان مبند وردي كه برنارپستان شكسته ورد سر انكه

برون آرد از كنج كاخ كه ارد شكوفه برون سرو شاخ **سؤال** لي عمه وانا عمها و

لي خالة وانا خالها واما التي انا عمها فام ابي امها اخت لابي وابنة لاخي وكذا التي

هی خالتی جواب لو بنت اخ من قبل الام یسمی زید لها جده من قبل الاب یسمی بفاطمة فتزوج زید فاطمة فولدت بنا فذلك الابن عم لو بنت لانه اخو ابیها و هی عمة له لانها اخت لابیه الابن خال لو بنت لانه اخو امها و هی عمة له لانها خالة له لانها اخت لامه

عبارة مشکلة مرموزة قال ارسطاطالیس للاسکندر التوین فی الحساب مبرم و فی الکتاب محکم و فی الاسم مجسم فان اردان یصیر الغالب مغلوبا و الحاکم محکوما و المحکوم حاکما فاطلب الطلوع و الافول من الفرد و الزوج من الحروف و الذکور و الاناث من الصرف حتی یحصل الامر بامر الله تع

فائدة حروف بر سه قسم است لفظیه و فکریه و رقمیه و رقمیه معلوم است و فکریه حروف متصوره در نفس است و انها را علویه نیز گویند

فائدة بدانکه حروف ابجد که انها را شرقیه نیز گویند بیست و هشت است ۷ اتشی است و ۷ بادی و ۷ ابی و ۷ خاکی و هر حرفی بمزاج عنصری است که منسوب بانست و ضابطه انست که حروف ابجد را چهار چهار بگیرند و اول را اتشی و دوم را بادی و سیم را ابی و چهارم را خاکی حساب کنند جمع با بن خواست **و اتشی** اهطمفشذ **هوائی** بوینصتض **مائی** جزکسقثظ **ترابی** دحلعرخغ و بدانکه چون هریک از این حروف بجهة عددی است پس هر عددی نیز بر طبیعت همان حرف است که این حرف بازای انست و مرکب را نیز بسائط خود ش کرد

فائدة بدانکه هریک از اقالیم سبعه بکوکبی منسوبست و بر طبیعت همان کوکب است ۱ بزحل ۲ بمشتری ۳ بمریخ ۴ بشمس ۵ بزهره ۶ بعطارد ۷ بقمر و زحل سرد و خشک است و مشتری گرم و تر و مریخ و شمس گرم و خشک و زهره معتدل و عطارد ممتزج و قمر سرد و تر

تتمة نزاد بها کل من الائمة سلام الله علیکم اهل بیت العصمة و مفاتیح الرحمة و الاوصیاء

والمحکوم حاکما

ومتمم

بترتیب

بالحق والهادون للخلق سلام الله عليكم معالم دين الله ومعادن حكم الله ومظاهر
لطف الله ومخازن علم الله ومهابط وحي الله وحملة كتاب الله وخلفاء رسول الله
سلام الله عليكم اعلام الهداية واقطاب الولاية وانوار الملكوت واسرار اللاهوت
وينابيع العلوم عن الحي القيوم سلام الله عليكم مصابيح الظلام وسادات الاسلام
وهداة دار السلام وائمة كل الانام ورحمة الله وبركاته **فائدة** اذا اردنا ان نعرف
ارتفاع الشمس من غير اسطرلاب ولا آلة الارتفاع نقيم شاخصا في ارض موزونة ثم
نعلم على طرف الظل الى ما لا نهاية له معينة ثم نخرج من ذلك المحل الى خط الظل في
ذلك السطح عمودا مثل طول الشاخص ثم نمد خطا مستقيما من طرف العمود الذي في
السطح الى طرف الظل فيحدث مثلث قائم الزاوية ثم نجعل طرف الظل مركزا وندير
عليه دائرة باي قدر شئنا ونقسم الدائرة باربعة اقسام متساوية على زوايا قائمة
يجمعها المركز ونقسم الربع الذي قطعه المثلث من الدائرة بتسعين جزء فما قطعه
الضلع الذي يوتر الزاوية القائمة من الدائرة بتسعين جزء مما يلي خط الظل هو
الارتفاع ولنكن محل الشاخص نقطة ا وطرف الظل ب والخط المخرج اب والعمود
في السطح اد وا   الزاوية القائمة والمستقيم الواصل بين طرف العمود وطرف
الظل دب والمثلث ابد ومركز الدائرة ب والدائرة رحه والربع المقسوم بتسعين
ره والضلع الموتر للزاوية القائمة من المثلث ضلع بد فاذا كان قاطعا للربع على
نقطة ك كانت قوس رك له مقدار الارتفاع في ذلك الوقت وبرهانه يطلب
من محله **فائدة** اعلم انه عند الانف في اعلاه منفذان وفيهما جدا ينفذان الى
داخل العينين بحذاء الموق وفيهما ينفذ الروائح الحادة الى داخل العينين ولذا

تدمع

من رحا و صدا الكين قال الزمخشري في الكشاف صح

تدمع العين عند شم البصل و نحوه و من هذا بن المنفد بن ينفذ الفضول الغليظة
التي في داخل العينين و تجد بالدموع **فائدة** الفرق بين الخوف و الحزن ان الخوف
على المتوقع و الحزن على الواقع و هذا هو المراد من قوله سبحانه فلا خوف عليهم و لا هم
يحزنون و اما قوله تعالى اني ليحزنني ان تذهبوا به فمدفوع بان المراد ليحزنني قصد ذهابكم به
في المثل السائر جاؤا على بكرة ابيهم هذا مثل يضرب للجماعة اذا جاؤا كلهم و لم يتخلف
منهم احد البكرة الفتية من الابل و اصله كان لرجل من العرب عشرة بنين فخرجوا الى
الصيد فوقعوا في ارض العدو فقتلوهم و وضعوا رؤسهم في مخلاة و علقوا المخلاة
في رقبة بكرة كانت لابي المقتولين فجائت البكرة هذه من الليل فخرج ابوهم و ظن
الرؤس بيض النعام و قال قد اصطادوا نعاما و ارسلوا البيض فلما انكشف الامر قال
الناس جاؤا بنو فلان على بكرة ابيهم **في الاحياء** ينبغي ان يكون في الفقر كراهة لما
ابتلاه الله به من الفقر اعني يريد ان لا يكون كارها من فعل الله من حيث انه فعله و ان كان
كارها للفقر كالمحجوم يكون كارها للحجامة لتالمه بها و لا كارها فعل الحجام بل ربما
يتقلد منه منة **فائدة** جعفي و كراجكي و مصري و ابن شهراشوب از علماى اماميه هستند
و اول احمد بن محمد ابو هشيم سليمان بن جعفي كوفي مصري ابو الفضل صابوني است كه
زياده بر هفتاد تصنيف دارد و در غيبت صغرى بوده و نجاشي و شيخ بدو واسطه
از او روايت ميكنند و دوم محمد بن علي بن عثمان است كه شاگرد سيد مرتضى و شيخ
طوسي بوده و قريب بيست كتاب تصنيف نموده و سيم محمود بن علي بن حسن رازي
سديد الدين است صاحب چند تصنيف و استاد شيخ منتجب الدين است و رابع
محمد بن علي بن شهراشوب مازندراني است و تصنيفات بسيار دارد و از انجمله معالم

العلماء که در رجال نوشته **فائدة** در اسم مادر موسی ع روایات چند است و مشهور است که یوخا بد است **شعر عربی** سکاری و لم یسقوا مداما و انما سقوا حب حسن جل عن وصف واصف **ایضا** ملوکا علی التحقیق لیس یعزهم من الملك الا اسمه و عقابه **وایضا** من اعتز بالمولی فذاك جليل ومن رام عزا سواه ذليل ولو ان نفسی مذ براها ملیکها مضی عمرها فی سجدة لقليل احب مناجاة الحبیب بخلوة ولكن لسان المذنبين كليل **حادثة** ذکر فی الکامل فی حوادث سنة ۲۸۵ انه حدثت فی البصرة ریح صفراء ثم خضراء ثم سوداء ثم تتابعت الامطار وسقط برد وزن كل واحدة مائة و خمسون درهما وفی هذه السنة حدثت فی الكوفة ریح صفراء وبقيت الى المغرب ثم اسودت فتضرع الناس ثم حصل مطر عظيم ومطرت قرية من نواحي الكوفة تسمی احمد اباد حجارة سوداء وبيضاء فی اواسطها ضيق وحمل منها الی بغداد فرآه الناس **و** اسماء الانبياء الذين ذكروا فی القرآن العزيز ۲۵ نبينا محمد ص آدم ادریس نوح هود صالح ابرهيم لوط اسمعیل اسحق یعقوب یوسف ایوب شعیب موسی هرون یونس داود سلیمان الیاس الیسع زکریا یحیی ذوالکفل **فائدة** لغویة الانسان یطلق علی المذکر والمؤنث وربما یقال للانثی انسانة لقد جاء فی قول الشاعر لقد کستنی فی الهوی ملابس الصب الغزل انسانة فتانة بدر الدجی منها خجل اذا زنت عینی بها فبالدموع تغتسل **فرع** شیطان باب فرعون فقال فرعون من هو فقال شیطان فقال هذا فی لحيته الله لا يعرف من فرعه بابه **شعر** ای دل نشاید سپهری آئین فقر آموختن باید کلاه فقر را از ترك دنیا دوختن **محتشم** ای کوهر نام تو تاج سر دیوانها ذکر تو بعید زینت عنوان اداپر عنوانها ای کعبه مشتاقان در باب که بر باید مقصود من گمراه از طی بیابانها

ان او کرم

ان ابرو کوم کو فیض مشتاق خطا شود است حاشا که شود در هم زلف ابتر دامانها ولـه

حوصله کو که دل دهم عشق جنون فزا را سلسله بگسلانم عقل گره‌گشای را از دل [illegible]

بوی ان می شنوم که دلبری وام دهم کند د کر جعد عنبرسا را صبر نماند وقت شد

کز همه کس بر اورد گره‌های های من ناله و وای وای دا ولـه محتشم شکسته دل

تا بتو شوخ داده دل داده بدست ظالمی مملکت خراب را ولـه دلی که جادوی عالم

بباد داده اوست دران اگرچه بود ناله و اهی را دوای صبا و بان یار پاک دامن کو

که از برای تو کشتند بیگناهی را **فائدة** محمد بن جریر بن غالب طبری اسم دو نفر است

یکی محمد بن جریر بن غالب طبری که شافعی مذهب است و دیگری محمد بن جریر بن رستم طبری

که از جمله شیعه است و صاحب کتاب معجم البلدان که از افاضل سنیان است حال این

دو طبری مشتبه شده است **فائدة** گویند شیخ محیی الدین گفت که اذا دخل السین فی

الشین ظهر قبر محیی الدین هر گاه راست باشد اشاره بانکه سلطان سلیم رومی چون

داخل شام شد در صدد تفحص قبر شیخ محیی الدین بر امد و ان را جست **فائدة** اقل مدة

حمل انسان شش ماه است و در مرغان بیست و یک روز و در سگ چهل روز و در گربه

دو ماه و در گوسفند پنج ماه و در شتر و اسب و خر یک سال است و در فیل بعضی سه

سال و بعضی هفت سال و بعضی یازده سال گفته‌اند **فائدة** بدانکه ذراع شرعی

دو شبر است و هر شبری بعرض دوازده اصبع و هر اصبعی عرض شش جو که هر یک

از انها بشکم دیگری چسبیده باشد و عرض هر جو هفت موی یال یابو و جمعی شش

مو گفته‌اند هم چنانکه بعضی شش جو نیز گفته‌اند و ذراعهای دیگر هست مثل ذراع اسود

که غلام هرون الرشید است و ان کمتر است از ذراع شرعی بد و ثلث اصبع شش جو

وجو بیش مو باشد و ذراع ابن ابی لیلی اسود که کمتر از ذراع اسود بیک اصبع و ذراع
هاشمی صغیر که واضع آن بلال بن ابی برده است و آن بیشتر است از ذراع اسود بدو
اصبع و ذراع هاشمی کبیر که از مخترعات منصور دوانقی است و زیاده از ذراع اسود به پنج
اصبع و دو ثلث صبع و ذراع عمری که واضع آن عمر خطاب است و آن زاید است بر ذراع
شرعی بعرض چهار انگشت که طول یک انگشت بهام است و ذراع میزانی که از مخترعات
مامون است و آن زاید است بر ذراع اسود بدو ثلث ذراع و دو ثلث اصبع و ذراع
کسروی که آن را مصری خوانند و نوشیروان وضع کرده است و زاید است بر ذراع شرعی
بچهار انگشت **فائده** شیخ رئیس ابو علی مجربات چند از خود بنظم اورده است که
خود آن را بتجربه رسانیده و بر شتر نظم کشیده قال ابدا بسم الله فی نظم حسن اذکر ما جربت
فی طول الزمن ما هو بالطبع و بالخواص لکل عام و لکل خاص فی شولة العقرب نجم
توام یرای عین من یراه یعلم اذا راه امرأ اصطحبا واتفقا ودا و ذا تحابا لاسیما
لاسیما ان قال ذا محبا بعض لبعض کوکبان کوکبا ومثله نجمان فی سعد بلع رؤیته
لکل ود قد جمع ومثله ایضا السعد الذابح رؤیته لکل ود صالح بخبر من شئت ممن فتحبا
ثم تقول کوکبان کوکبا نبنت الود باذن الله بینهما فلا تکن بالداهی کف الخضیب فوق الی الاله
لکائن من کان فی کل احد اذا راه اثنان او جماعة افترقوا الی قیام الساعة نجم السهی ما ضره من ساوی
ولا یشوه بسوء طارق ومن رای عشیة نجم السهی لم تدن منه عقرب تنهشها یغرغر العلیل والجنان
بمرقة الاحسان والمسهان لاسیما ان شاب کشوث فهو لعمری نفعه موروث ابلع من الصابون و زن الدرهم
تنج من القولنج غیر المحکم وهکذا الکمون والکراویا ان اکل الحصا بها اودیا وطبقک الاضراس فی الکتاب
ما نعة منه لدی الجناب تحصینک الاضراس فی الصبح یکون عرضا وزبل الملح اعنی تسوی الملح ان تفرجت
والمنضا مجها

د المنصا وتبرحت   اطل على الجمر اذ دهن لقبح مع وسنخ الاسنان عند الصبح   فانه يكن منها لعها

كاص منها ثم يورثها   وهكذا قشر الحبار والرطب   تفركه بالقشر لا بالقلب   اكورو سكل ثالو

بعودتين قدمه اخضرا   ومثله ورق ثاء الحنة   يذهب بالثالول منه لو عنه   مرارة الحنة سم قاتل

ونحن للسم بها نقاتل   اذا سقى منه السقيم حبة   يؤمن من السم بتلك الشربة   وان سقى الصحيح منه

من وقنطرونار الحيا   نشادر الدخان في الحمام   ينضج الفحام من قسام   فوزن مثقال اذا ما شرب

مع وزنه من الجميع المجتبى   يخلص المسموم من مماته   من بعد ياس الاهل من حياته   وفيه سر لست ابديه لمن

ولست اخفيه لامر قد علن   يعرف بالكبريت والغوا   وهو الحيض الخض العا   يصيب عند حب ما العلم

وهو اذا احمر الشمس العجب   سبحان من اودعه الاما   ان يسمع الانسان صوتا في   في سقف بيت فرحيل قد قرن

ودؤيه السلخ من البيت   ان سقطت مكانه بلا اذى   تؤذن بالرحيل والحمام   والموت ان كان خليعا وام

لا تغسلن الثوب الكتانا   ولا تصل فيه كذا الحيا   عند اجتماع النيربيلي   في البرار فاتخذه اصلا

وكل هذا شاع في التجا   والسر فيه اعجب العجائب   جزان طرطير او جزء بلحا   وتسع خل الخمر وزنا صحا

وليكن الخل عتيقا ابيضا   او احمر اللون فذاوذا رضا   يستقطر الجميع بالانبيق   بالمحو والنفط مع الزئبق

فناد هذا الفاطر الملتهبة   محرقة عنه الذي تشربه   من ساكن الكتان والحرير   والقطن والتمر مع الشعير

فانه يسلم من حرب اللهب   ومن حريق كله وذا عجب   وانما يعرف هذا لما   بالنقطة الجارحة الاشيا

يطلى على القروح والاورا   وكل ما يضر والجسا   كالجرب الحادث والقدم   تخلص من عذابه الاليم

وهكذا الانماش بالتنقا   فانه اقوى من الترياق   بول عين ولها حيوان   كانه في حلقة الانسان

شبان ملحومان انثى وذكر   كما وجدنا في الصفا والاثر   يخرج منها في شباطها   واكب بعض لبعض ما يجا

وقد عدا الزوجين منها زبد   كرغوة الصابون فيه وجد   فياخذ الاخذ منها الزبد   فخبه منه تقيم الابدا

فلم يزل منتعضا قواما   من غير نوم مذ اياما   حتى اذا ما اغتسل الانسان   بالماء زال عنه النصبان

وجبتان من لحوم هذا ان شربت في مرقد فهذا وقوله مرية بالشام من عمل السقيف في كذا

لاشيء للجراح كالصبون يختم جرح السيف والسكين وهو نبات كرة انوار مبر ينبت في الفلاح

بورق كورق الصفصاف وزهرة اصفر غير صاف الحا يحرم بغير الورد وعيرونج ستمانطع لدى

ينهد الجرح وقد برءا ان كان قد جف والا اخضرا وهكذا يصنع للعقور من ساير الحيوان والجرذ

ويخرج الدود من الجراح وكل مدفون من السلاح وهو ضماد للبواسير شفا وللنواصير ضماد قد كفى

واكله يذهب حمى الربع وما اذا يقتل دود النفع وكلما تغرغر الانسان بمائه تقوى به الاسنان

ودهن زهره عظيم الشان يدعى بدهن الصين في الادهان يخرج بالانبيق كالخل وكالبزور بل من الخل

اذا لطخت الجرح منه [illegible] الحم مما قد تخاف ضره وهو طلى للكل نضج اذا طلبت اخرج من ذلك

من كل ما يحدث من سوداء قد اثرت على الجسد او داء او الثبور التي تقرحت والمصاحبها وبرحت

وكل ما كان من اعلال في جسد العليل بانذال يخرجها سرع من جمع النفس او عمره طرف وشهاب مقلس

اعني بها التجارب الاولى وجربوه عند ارباب الدول قتل في باب الخيل في الاسفار دبتا مع ما وحار

اذا انقلبت فوق راس العنز او منها استربخت لخولند وذاك قبل القتل للنزويق يغشى اذا من غير تعويق

كذلك الصنا والصنفرا ان تنسلا ماتت بلا لدى لا سيما ان مضغ عقفا بالنا فانها مستغرق الصوبا

وان حللت في النبيذ النشا وبل فيه كاغد كما ترى ثم كتبت ما تشاء فيه كصورة الطلسم للتموه

فليست تبدى منه في النقش لكنها تكره منه تبطش وان مسحت جسمها في الكاغد نفخت في انسل عرق الكد

عصارة الرمان اما حبست في شعر [illegible] او نسلت اذهبت الشعر وجاء غيره ابيض مثل الثلج وهذا

تيسر في سواد كل لفار ولم تر حقبه با جار في الخيل والبغال والحمير وساير الجمال والجرذ

امسح على الاشهر اولا [illegible] مهلا [illegible] وقد حرمت الاكل من لحم الجمل مع لكر [illegible] ما منه حصل

او قد حرمت الاكل من لحم البقر [illegible] وذاك عند وثبة الهلال فنا من الاضراس من اعلال

داود على

داوم على هذا مدى الشهور تصح اسنانك في الدهور تاخذه من مرارة الحدأ ما تشتهي من بلا امراء
واسحقه في عقيد البنات وهي التي تعرف بالصفات بالورد بابج النضر الخضر وارفعه في زجاجة مقلد
حتى اذا احتيج الى العلاج احضره في ظرف من الزجاج فاكحل ملسوع بالجلاء فيخرج السم من الاذى
من حيته ولسعة الزنبور وهكذا من عقرب ذي عور هذا الذي جربته في عمري نظمته للمقتفي اثري
والحمد لله على الاتمام حمدا كثيرا عدد الايام وصلوات الله ذي الجلال على النبي المصطفى والال
فائدة بدانکه هزار پا چهل وچهار پا او دان هر ظرفی بیست دو وار کزیدن در دندان
سوزند پدید اید و نمک و سرکه مالیدن نافع بود **فائدة** هرگاه سگی کسی را بگزد و
نداند که آن سگ دیوانه بوده است یا نه قدری خمیر بر همان موضع که سگ گزیده باشد
بمالند اگر سگان دیگر آن خمیر را بخورند آن سگ دیوانه نبوده است و اگر نخورند دیوانه
بود و اگر خمیر را بخروس دهند بخورد و بمیرد دیوانه بوده **مجنون بني العامري** واذ
رمت من ليلى على البعد نظرة لاطفي جوى بين الحشا والاضالع يقلن نساء الحي ترغم
ان ترى بعينيك ليلى مت لبلاء المطالع وكيف ترى ليلى بعين ترى بها سواها وما طهرتها
بالمدامع اتلتذ منها بالحديث وقد جرى حديث سواها في خروق المسامع اجلك
يا ليلى عن العين انني اراك بقلب خاضع لك خاشع **مطايبة** راى يهودي مسلما
ياكل شوى في نهار رمضان فاخذ ياكل معه فقال له المسلم ان ذبيحتنا لا تحل لك
فقال اليهودي انا في اليهود مثلك في المسلمين تاكل في نهار رمضان **شعر** مجنون
تو با اهل خرد یار نباشد غارت زده را قافله در کار نباشد **ملا مؤمن حسین**
انروز ز دل غم جهان برخیزد زنگ غم از آیینه جان برخیزد هر دم روح بخشی ای نسیم صبح
گویا می آیی ز ملک عجم تازه کردی داغ اشتیاق گویا می آیی از ملک عراق

مرده صد ساله بابدا زتو جانان نو مکرکه بهی کند بر اصفهان **لا ادری** بکجوع ایام نداریم خوشیم که چاشت کهی شام نداریم خوشیم چون پخته بما میرسد از عالم غیب از کس طمع خام نداریم خوشیم **قیل** ای اخاف من النسا اکثر مما اخاف من الشیطان لانی سمعته یقول ان کید الشیطان کان ضعیفا وقال عز شانه فی النسا ان کیدکن عظیم **فائدة** کم یحصل من حروف المعجم کلمة ثنائیة سواء کانت مهملة او مستعملة فاضرب ثمانیة و عشرین فی سبعة وعشرین فالحاصل وهو ۷۵۶ جواب وان قیل کم یترکب ثلاثیة بشرط ان لا یجتمع الحرفان من جنس حرف فاضرب هذا المبلغ فی ستة وعشرین فالحاصل وهو ۱۹۶۵۶ جواب وان سئل عن الرباعیة فاضرب هذا الحاصل فی خمسة وعشرین والقیاس فیه مطرد فی الخماسی وما فوقه **حکایة** بزرکی بیمار شد خلیفه طبیب ترسا را بمعالجه او فرستاد طبیب از وی پرسید که خواطر تو چه میخواهد کفت انکه تو مسلمان شوی کفت اگر من مسلمان شوم تو نیک می شوی و از بستر بیماری بر میخیزی کفت اری پس ایمان بروی عرض کرد وی ایمان اورده ان بزرک از بستر بیماری برخواست و از بیماری اثری بروی نمانده هر دو همراه پیش خلیفه رفتند و قصه باز کفتند خلیفه کفت پنداشتم که طبیب پیش بیمار فرستاده ام من بیمار پیش طبیب فرستاده بودم **حدیث** فی کتاب الروضة عن الصادق ع قال ان الله لیحفظ من حفظ صدیقه **فائدة** فی محاسن النسا ینبغی ان یکون فی المراة اربع سود الشعر والحواجب والعینان والذوائب واربع بیض الاظفار والاسنان والساقان والترائب واربع حمر اللسان والشفتان والوجنتان والبنان واربع مدورة الراس والعنق والساعد والعجیزة واربع ضیقة الفرج والسرة والمنخرة والصماخ واربعة واسعة الجبهة والصدر والفخذ والعین واربع طوال القامة

والشعر

والشعر والانف والشفة والاسنان واربع طيب لرائحة الفم والانف والابط والفرج حكاية

وقع التنازع بين شيعي وسني في بغداد في ان خليفة رسول الله صلى الله عليه وسلم هل هو ابو بكر او علي ع

فتشاجرا فاجتمعا على ان الحق ما يحكم به اول من يرد علينا فاذا ورد مجنون فرافعا اليه فقال

المجنون اذا طلعت الشمس من المشرق فتحاكما اليها وقولا لها لمن رجعت بعد غروبك فان

قالت لعلي فهو الخليفة بلا فصل وان قالت لابي بكر فهو الخليفة فبهت الذي كفر حكاية

من شيخنا البهائي في اثناء السياحة بالشام او بيت المقدس كان فيه عالم مشهور من علماء

اهل السنة يحضر الشيخ مجمع تدريسه قال له سائل عنه يروي البخاري في صحيحه انه قال رسول

الله من اذى فاطمة فقد اذاني ومن اذاني فقد اذى الله ومن اذى الله فقد كفر ثم يروي بعد

خمسة اوراق ان فاطمة ارتحلت عن الدنيا غضبى على ابي بكر لما وصل اليها منه من الاذى

فكيف التوفيق فسكت الشيخ ولم يجب فاذا مضت ايام سمعوا منادياً ينادي اين السائل عن

العالم عن رواية البخاري حتى يجيبه العالم فانه قد اعد الجواب فحضر الشيخ مجلس العالم فقال

ايها الرجل كيف تفتري على البخاري انه روى بعد خمسة اوراق حديث غضب فاطمة فانه

قد رواه بعد احد عشر ورقة فقال واحد من رفقاء الشيخ ان كتاب الشيخ كان مقرمطا فبهت

الذي كفر حكاية نقل است که میر ابو القاسم فندرسکی در اثنای سیاحت خود چند

بهندوستان رسید پادشاه انجا خواهش ملاقات سید نمود و سید بجهت سنی بودن

پادشاه قرار نداد تا بعد از اصرار پادشاه سید باین شرط قرار داد که گفتگوی مذهب

نشود بعد از ملاقات پادشاه گفت هرچند قرار براین شده که گفتگوی مذهب

نشود لیکن یک سؤال میکنم در خصوص معویه که شما بچه سبب او را سب میکنید سید

گفت جواب این بعد از سؤالی است از پادشاه گفت بنمائید سید گفت چنانچه

فرض کنیم که علی و معویه در وقتیکه ارادهٔ قتال داشتند تو می بودی و هر یک ترا می
طلبیدند بجهت قتال با امر کدام یک را اطاعت می نمودی پادشاه گفت نظر باینکه علی
بالاجماع خلیفه است و مخالفت او کفر است نمیتوانم مخالفت او را بکنم البته حکم او را اطاعت
میکردم سید فرمود بعد از حضور و تهیهٔ صفوف هرگاه معاویه خود بمقاتله می آمد
و مبارز می طلبید و علی ترا بمبارزت او روی مخالفت میکردی یا مطاوعت شاه
گفت چون مخالفت او کفر است مطاوعت میکردم سید گفت بعد از مقاتله با معاویه
هرگاه او تیغ حواله تو میکرد یا تن بکشتن میدادی یا از جهاد فرار میکردی یا تو نیز تیغ
بر او میکشیدی و سعی در کشتن او میکردی شاه گفت طاعت میدانستی یا معصیت
شاه گفت نظر باینکه بامر علی بود طاعت است سید گفت شخصیکه تو سعی در کشتن او
طاعت دانی از من چه سؤال میکنی در سبب مذمت او شاه ساکت شد **شعر**
سلیمی ان نموت بحبها اهون شیٔ عندنا ما تمنت **لسید رضی** مذی نفسی یا ریح من
من جانب الحمی ولاقی بها لیلا نسیم ربی نجد ولولا یداوی القلب من الم الجوی بذکر
تلاقینا قضیت من الوجد **شعر** بختانم کو که خواب آلوده برخیزم شبی تا الم
نشناسی و کوشی بفریادم کنی **قیل** لمهلب ما الحزم فقال التجرع لغصص الی ان تنال
الفرص **حکایة** کان سایل یمشی مع ولده الصغیر فاذا بامرأة تصیح خلف جنازة و
تقول یذهبون بک الی بیت لیس فیه وطاء ولا غطاء ولا غذاء ولا عشاء فقال الصبی
یا ابت هل یذهبون به الی بیتنا **لهروی علی المنجم** سقی الله ایاما لنا ولیالیا مضین
فلا یرجی لهن رجوع اذ العیش صاف والاحبة جیرة جمیعا واذ کل الزمان ربیع وآما انا
للعواذل فی الصبی فعاصوا ما الهوی فمطیع **لطیفه** شخصی از بام افتاد و بو کردن

امر میفرمود که

ملا قطب

ملاقط خورده مهره کردن و شکست مولانا بر بستر خوابیده جمعی بعیادت او آمدند
گفتند حال مولانا چونست گفت حالی از این بدتر که دیگری از بام افتاد و کردن من
بشکست **للشیخ** شمس الدین الکوفی الیک اشارتی وانت مرادی وایاک
اعنی عند ذکر سعادی وانت مثیر الوجد بین اضالعی اذا قال حاد او ترنم شادی
وحبک لی النار بین جوانحی بقدح و داد لا بقدح زناد خلیلی کفا عنی العذل
واعلما بان غرامی حذ بقیاک طربنا بتعریض العذول بذکرکم فنحن بواد والعذول بواد
امیرهامون از کوی تو شبها ره صحرا گیرم تا بنالم برادر دل غمناک تنها **محتشم**
بر روی یار اغیار چشمی بدان الوده کی غلطان نجات احباب اشکی بدین پالوده کی
مجنون آنشان نداستین بر وصل تار و زجزا دامان لیلی پاک ماند از تهمت الوده کی
از دیدن او بیند کو یکباره منعم میکند در عمر خود نشنیده ام سنگ بای بن بیهوده کی
پای طلب کوتاه شد از بسکه در ره سوده شد کوته نمیکردد ولی پای طلب از سوده کی
ان سر که دید خاک گشت از استان سایش وان استانم یار رست از محنت فرسوده کی
خوش دی فی آخر محتشم اسوده در خواب عدم هرگز نکردی در جهان
خواب بدین اسوده کی **قال الشیخ** ابو علی سینا النسا اذا بلغن عشر فهن لعبة اللاعبین
واذا بلغن عشرین فهن لذة للشاربین واذا بلغن ثلاثین صرن ام البنات والبنین واذا
بلغن اربعین فعلیهن لعنة الله والملائکة والناس اجمعین اذا بلغن خمسین فاقتلوهن
بالسکین واذا بلغن ستین فلیس الا عجوزا فی الغابرین **حکایة** نقل است از یکی
از اما میه که با فضل حسن همراه بودیم بحوالی مکانی رسیدیم که ابو حنیفه در انجا
درس میگفت فضل گفت من از اینجا نروم تا ویرا ملزم نکنم گفت هرگز حجت کسی

فریب عزیز

[illegible]

برجعت مؤمنا غالب نشود پس نزد ابو حنیفه رفت و گفت ای خلیفه مرا برادری هست از من بسال بزرگتر و رافضی است هرچند باو میگویم که بعد از رسول فاضلتر مردم ابوبکر است و میگوید علی است بهیچ طریق اورا ملزم کنم گفت ببرادرت بگو که ابوبکر و عمر در جهای نزد رسول می نشستند و علی در دور جهای میکرد و این دلالت بر افضلیت انها میکند فضل گفت این سخن را ببرادرم گفتم او گفت پروردگار عالم میفرماید فضل الله المجاهدین علی القاعدین اجرا عظیما پس موجب این آیه علی افضل است گفت ببرادرت بگو که چون علی را ترجیح میدهی بر ایشان و حال آنکه ایشان در جنب حضرت رسول مدفونند و علی دور است فضل گفت من این سخن گفتم برادرم این آیه را خواند یا ایها الذین امنوا لا تدخلوا بیوت النبی الا ان یؤذن لکم و قبر شریف آنحضرت در خانهٔ خودش بود و آنحضرت اذن نداد که ایشان را در انجا دفن کنند ابو حنیفه گفت ببرادرت بگو که عایشه و حفصه اذن دادند که بعوض صداق انها ایشان را در انجا دفن کنند فضل گفت این سخن را نیز باو گفتم او در جواب این آیه را خواند یا ایها الذی النبی انا احللنا لک ازواجک اللاتی آتیت اجورهن پس از این آیه معلوم می شود که صداق ایشان در ذمهٔ آنحضرت نبود ابو حنیفه گفت باو بگو که ایشان بعلت میراث در ان تصرف نمودند فضل گفت این سخن را نیز گفتم برادرم گفت در مذهب شما رسول را میراث نباشد و فدک را از فاطمه باین علت انتزاع نمودند که حضرت رسول فرمود نحن معاشر الانبیا لا نورث ما ترکناه صدقة پس در حالتیکه دختر رسول میراث نبرد دختران غیر چون از ان میراث می برند و بر تقدیریکه میراث ببرند حصهٔ هر زن ثمن می شود و ان ثمن حق عایشه و حفصه و مقدار بضع از زمین نمی شود پس

چگونه

چگونه مقدار د و وتر بتصرف ایشان جائز باشد ابو حنیفه اعراض کرده گفت احزجوه

فهو رافضی و لا اخله بیرون کنید این مرد راکه خود رافضی است و هیچ برادر ندارد

حکایة وفد حاجب بن زرارة علی انوشیروان واستاذن علیه فقال لحاجبه

من هو قال رجل من العرب فلما مثل بین یدیه قال انوشیروان من انت قال سید

العرب قال الیس زعمت انک واحد منهم فقال انی کنت کک ولکن اکرمنی الملک بمکالمته

صرت سیدهم فامر له بحشو فیه لؤلؤ **حکایة** دعی رجل اخر الی منزله وقال لنا کل

معک خبزا وملحا فظن الرجل ان ذلک کنایة عن طعام لذیذة اعده صاحب المنزل فمضی

معه فلم یزد علی الخبز والملح فبینا هما یاکلان اذ وقف سائل علی الباب فنهره صاحب المنزل

وقال اذهب والا خرجت وکسرت راسک فقال المدعو یا هذا انصرف فانک لو عرفت

صدق وعده ما عرفت لما تعرضت له **فائدة** اعلم ان الجفر ثمانیة وعشرون جزء

کل جزء ثمانیة وعشرون صفحة کل صفحة ثمانیة وعشرون سطرا کل سطر ثمانیة وعشرون

بیتا فی کل بیت اربعة احرف الحرف الاول بعدد الجزء الثانی بعدد الصفحة الثالثة

بعدد السطر الرابع بعدد البیوت فاسم جعفر مثلا یطلب من البیت العشرین من السطر

السابع عشر من الصفحة السادسة عشر من الجزء الثالث وعلی ذلک فقس **فی خطبة**

طویلة لمولانا امیر المؤمنین ع تسمی بخطبة الوسیلة مذکورة فی روضة الکافی ایها

الناس لا شفیع انجح من التوبة ولا مال الذهب بالفاقة من الرضا بالقناعة ولا کنز اغنی

من القنوع ومن اقتصر علی بلغة الکفاف فقد انتظم الراحة الا و من تورط فی الامور غیر

ناظر فی العواقب فقد تعرض لمفضحات النوائب ایها الناس لا کنز انفع من العلم ولا عز

ارفع من الحلم ولا حسب ابلغ من الادب ولا نسب اوضع من الغضب ولا جمال ازین من العقل

ولا سوأة اسوء من الكذب ولا فاقة احفى من الحمق ايها الناس من نظر في عيب نفسه
اشتغل عن عيب غيره ومن هتك حجاب غيره انكشفت عورات بيته ومن اعجب برايه ضل
ومن استغنى بعقله زل ومن تكبر على الناس ذل واعلموا ايها الناس من لم يملك لسانه
يندم ومن لا يتعلم لا يحلم ومن طلب العز من غير حق يذل ومن تفقه وقر ومن تكبر
حقر ومن كثر حلمه نبل ومن اكثر من شيء عرف به ومن كثر مزاحه استخف به ومن كثر ضحكه
ذهبت هيبته كفاك ادبا لنفسك ما تكرهه لغيرك من امسك عن الفضول عدلت
رايه العقول ومن امسك لسانه امن قومه ونال حاجته من الكرم لين الكلام لا ترغب
فيمن زهد فيك سل عن الرفيق قبل الطريق وعن الجار قبل الدار اغتنم فلة صديقك ليوم
يركبك عدوك **آذر** رازی که از یاران نهان با یار گفتم بارها زین پس نتانم
گفتنم کو راست حرفی یارها من وصل یارم آرزو او را بسوی غیر رو نه کشمکش دارم
نه او کار دل است این کارها سنگدل ای صیاد من تا چند از یاد قفس سر زیر بال
خود کشم در گوشه گلزارها **خالص اصفهانی** نه خرابه نه جای نه بد ر داشتنا
چکند اگر تیز بی بد یار ما بیابد همراه خود نشد چون بگذار کم شود دل بیچه کار
خویش آید که بکار ما نیاید **عاشق** خوشا مرغی که در کنج رضا با یاد صیادش
چنان خو کرده بنشیند که پندارند آزادش همی گویم فراموشم مکن گاهی بیاد آور
اسیری را که میدانی نخواهی رفت از یادش تا بود من از کوی تو بیرون نتوان برد یکبار
دیگر راه دهند اگر اینجا تا کی ز جفا رانیم از کوی خود ای کاش جای در کوی بود که
مانم دیگر اینجا **نشاط** نیست در کنج قفس حسرت گلزار مرا الفتی هست بمرغان
گرفتارم را **مشتاق** کاش بیرون فکند از سینه دل زار مرا کشت تا لبند این مرغ

گرفتارم را

كرفتاد مرا **قال** بعض اصحاب الحال لاخوانه هذا من الشكوى وملازمة البيوت

كان يحيى بن معاذ كثيرا ما يقول لعلماء الدنيا يا علماء ان قصوركم قيصرية وبيوتكم كسروية

ومراكبكم قارونية واوانيكم فرعونية واخلاقكم نمرودية ومواثدكم جاهلية ومذاهبكم

سلطانية فاين المحمدية **من كلام** ابي المنهال الصعلوكي قد تعدى من تمنى ان يكون

كن تغني **وقفت** اعرابية على قبر ابنها وقالت اللهم نزل بك عبدك مقصرا لحاله [illegible]

عن الزاد مخشوش المهاد غنيا عما في ايدي العباد فقيرا الى ما في يديك يا جواد وانت

يا رب خير من نزل به النازلون اللهم فليكن قرى عبدك منك رحمتك ومهاده

جنتك قوله تعالى وجزاء سيئة سيئة مثلها المشهور انه من باب المشاكلة وقيل ان

غرضه تعالى ان السيئة ينبغي ان يقابل بالعفو والصفح فان عدل عن ذلك الى الجزاء كان الجزاء ايضا

سيئة مثل تلك السيئة **قيل** ونعم ما قيل من لم ينشط بحديثك فارفع عنه

مؤنة الاستماع من صفات العاقل ان لا يحدث بما لا يستطاع تكذيبه **قال** ارسطو

العاقل يوافق العاقل والجاهل لا يوافق الجاهل ولا العاقل لان الخط المستقيم ينطبق

على المستقيم والمعوج لا ينطبق على المعوج ولا على المستقيم **قيل** لسهل هل تعلم شيئا

اشد من الجهل قال الجهل بالجهل **قال** بقراط حماقة الانسان تظهر بشيئين بان يكثر

كلامه فيما لا نفع له ويخبر بما لا يسئل عنه الايام خمسة يوم مفقود وهو الامس ويوم مشهود

وهو يومك الذي انت فيه ويوم مورود وهو غدك ويوم موعود وهو آخر ايامك

ويوم ممدود وهو القيامة **في المثل** قد اعجز الكلب جفنا القديد فقال هو مالح

ما اريد واذا لم يهتدوا به فسيقولون هذا افك قديم حالت بمثل چو گربه بی زور

دستش نرسد به دنبه گوید شور است **قيل** اذا رأيت فتوة في قلبك وهنا في

سعدی بدنت وحرمانی ردتك فاعلم انك تكلمت بما لا يعنيك دید که بر کلاد
چنار کدو یکی بردست بر دوید و برابر وی نشست پرسید از چنار که تو چند
ساله گفتا که سال من افزون از دویست خندید که من ز تو به بیست
روز بکنم شتلم بگو که ترا کاهلی ز چیست با او چنار باز چنین گفت کای کدو
مرا هنوز نه ایام داوریست فردا که بر من و تو وزد باد مهرگان پیدا شود که از من و
تو هر دو مرد کیست **قیل** ونعم ما قیل استغنائك عن الشیء خیر من استغنائك
به **قیل** اذا نزل بك مکروه فانظر فان کان لك فیه حیلة فلا تعجز وان کان مما لا حیلة
له فلا تجزع قال المجوبی معاملی کالسراب وقلب فی التقوی خراب وذنوب بعدد الرمل
والتراب ثم تطمع فی الکواعب الاتراب هیهات انت سکران بغیر شراب **قیل** بکسه بکسه
محبت محب محبوبان محبوبان رسید رسیدی حران حران سد اسد اعسرت
ارعسر بدل سده نشانسار در بمن دیهیس بهر بای بهر بای ساسد در دو نسان
در دو نسان چون نسر چون نسر بوسدی بوسدی در هیچ خانه در هیچ خانه کرمی
کرمی دود دود السانست محمد صل الله محمد صل الله **وقیل** ایضا هد سوالف
امام مام نشر بسری در نسر هر در بسر بود بد مانند رون شهاب نسان
دوید سری سدس داجول در سد سد سد سد سد لورا کسیمه بو سرس
رفت سر سر حکال بر سر و رو دس ده بجالت هلاکش افکند **فائدة** بدانکه
هر حرفی از ابجد ملفوظی است حرف اول از او مسمی نامند و ما بقی را بینات مثل الف
مکتوب این یک حرف است و ملفوظ این سه حرف الف زبر است و لام و فا بینات است **نقل**
است که روزی عضد الدوله حاجب خود را گفت که اذا سمع الشیخ سمع فی دیدهٔ

سمع من

... که بالدخول یعنی هر گاه سائح و ظاهر شد شخص پیری که تسبیح

از چوب ارمنی در دست اشتر باشد و دار رخصت ده که نزد من آید و مراد از شیخ

مذکور شیخ کبیر شیرازی است **نقلست** که آقا جمال خوانساری روزی درس میداد یکی

از شاگردان خود گفت که سالبه کلیه کنفسها منعکس می شود شاگرد نقض کرد بمثل

موم و کیک و کیک اقا در جواب فرمودند که دیروز مذکور شد که عکس موجبه

کلیه موجبه جزئیه است مخفی نماند که مراد از موجبه کلیه قضیه اولی است یعنی اینکه

سالبه کلیه کنفسها منعکس می شود و تتمه مطلب واضح است **فائده** بدانکه

مسطر لاب نصفی انستکه اجزاء بروج و اجزاء ارتفاع را دو دو نقش کنند و ثلثی انستکه

سه سه و هم چنین باید عددی که بالا مرقوم شد عددی باشد که عاد ستین هم عاد نود باشد

اما ستین بجهت اجزاء بروج و اما نود بجهت اجزاء ارتفاع **کلام مجلسی** الصلوة و

السلام علی اعلم الرسل محمد محمد محمد محمد سران الاعداء و اله الاحبار الاحبار الا

المنتجبین المنتجبین المنتجبین الاوصیاء و عترته المطهرین المطهرین المطهرین مصابیح

الهدی و مصابیح الدجی خصوصا علی علی علی اعلی علی مدارج الاولیاء الارکان الائمة

الحماء التی الصلوه عالیه عالیه مادارالفلک حول الغبراء **یکتب** فی سجل السماء

السواد المخالف بین السود و الاصل کاجتماع و ربة الفعل مع العلة **لصفی الدین**

الحلی تفیط من مسک فی درید خویلک ام رشیم فی خدید و نزات اللوامع فی

الضحی جبینک ام مثیر فی سعید طفی بل صبی فی فنی مرهب السطوة کالاسد

معتبق المحرکه و المحبا مشیق السویلف القدید مغیسلا للوله تغیر

دو بقیه حمرة فی شهید دمانی من مقبلته بذبل سویقه افلاذ الکبد

بهتك وعهدك يا بني في قلب سلبت المهجة والجليد جفني من هجرك من سهيد
الطول من مطلك بالوعيد لابن الحجة طرفي من ليلات الهجر مقرح الجفن
من السهر نوري الحديد كوى قلبي نصحت من الحريق يا نوري مسبلي الشعر
على كفيل بذكرنا سويجات الهجر جو حبيبه المرسل له سهم مريض في قلب بلا دمه
لغمت حديدة تجري دمعي فما احلى الوهم على النهر دفتو خضيرة وله قلب
شديد قسوة مثل الحجر شهر وصله عندي يوم يوم هجره مثل الشهر ولولا سمح
بماء وجهي لكنت الى الغنى سهل الطريق قيل بعد الصباح الذي فارقتكم فيه
لم الق في الدهر صباحا لبابه قيل اما اللسان فطلي بعسل وفي القلوب نائرة
وحيات قاضي نظام الدين منعت لمن سقام والم كم اصبر في هواك اصبر كم ادع
الى وصالي وارحم يا بهذا لم يان الم يان الم يان الم ابو نواس يا رب ان عظمت ذنوبي
كثرة فلقد علمت بان عفوك اعظم ان كان لا يرجوك الا محسن فمن الذي يدعو
يرجو المجرم ادعوك رب كما امرت تضرعا فاذا رددت يدي فمن ذا يرحم مالي اليك
وسيلة الا الرجا وجميل عفوك ثم اني مسلم الادري سيماب شده هوا و زنكار
دشت ابدوست بيا بكذار هرچه كذشت كو مبلو فادارى ابنك لجان
ورمسل جفادارى ابنك شرولمشت الامير المؤمنين هون الامر تعش في راحة قل
ماهونته الا سيهون ليس امر المرء كله انما الامر سهول وحزون بطلب الراحة في
دار الفنا خاب من يطلب شيئا لا يكون قيل يا غائبا حاضرا في الفؤاد سلام
على الغايب الحاضر للاصير اذا ضاق الزمان عليك فاصبر ولا تياس من الفرج القريب
وطب نفسا فان الليل حبلى عسى يا تيك بالولد النجيب للباقي البغدادي نزلت

بجاد

بجار لا يجتنب ضيفه وارجو نجاتي من عذاب جهنم واني على خوف من الله واثق بانعام

الله اكرم منعم **لعلية** اخت لو شهد كتمت اسم الحبيب على العباد ورددت الصبابة

في فؤاد هواشوقا الى بلد خلي لعلي باسم من اهوى اناديه **وقيل** يارب مازال لطفه

منك يشملني وقد تجدد لي ما انت تعلمه فاصرف عني كما عودتني كرما فهل

سواك يهذا العبد يرحمه **وقيل** اعلمه الرماية كل يوم فلما استد ساعده رماني

وكم علمته نظم القوافي فلما قال قافية هجاني **وقيل** سقى الله ايام التواصل بيننا

ورد الى الاوطان كل غريب فلا خير في الدنيا بغير تواصل ولا عيش في العشق بغير

حبيب **ماسم على** عاجزا عوى ترفي وانقلب **وقيل** دع الوعيد فما وعيدك

ضائري اطنين اجنحة الذباب تضير على فيض لماء من معادنها فماذا على الم يفهم البقر

وقيل ان كان عهدي وصلكم قد درست فالروح الى سواكم ما انثنت اعضاهوام

بقلبي غرست منوا بلقاكم والا يبست **وقيل** عيري جنى وانا المعاقب فيكم فكانني

سبابة المتندم **خيرسمناني** سار الفؤاد مع الاحباب اذ ساروا ودمع عيني على خدي

مدرار والجسم مني نحيل يوم بينهم وفي فؤادي من تذكارهم نار اني وقفت على الاطلال

امثالها فقلت ما صنع الاحباب ياداد فاخبرتني ولم ينطق جوابها ان الاحبة ما

بحزنهن قد ساروا فقلت يا حزنا من بعد بعدهم يا ليتني ضمني تراب احجار **وقيل**

في العذر لترك التوديع صدني عن حلاوة التشيع حذري من مرارة التوديع لم يقم

انس ذا بوحشة ذا فرايت الصواب ترك جميع **للخير** اخر الى الوادي الذي يسكنونه

حنين الوف غاب عنه قرينه واشتاقكم شوق العليل البرئ وقد ملا سمعي وكل اثنتيه

وقيل بكيت على فراقك بعد بعد فانزعت الجفنان من انهمون ولواني بكيت بقدر

وكم من عائب قولا صحيحا
وآفته من الفهم السقيم

ودى لاجريت لعيون من العيون **وقيل** تذكرت لنا ايامٍ ولُيالينا مضت

فجرت من ذكرهن دموع الا هل لنا يوما من الدهر اوبة وهل لي الى رض الحبيب

رجوع وهل بعد تفريق الاحبة وصلة وهل لنجوم آفلن طلوع **وقيل** تغطلست

الايام تغطلست الايام واستغطلست وقد جائنا يوم عظيم غطرج غلولق غبب

العيهد وعشيشل غشان وقرغوش لغشبتر شلج اذا ضجضج الحب لضجضج ضجضجت

مجاجيج ضجضاج الهوى لمتضجضج **جار الله** اما زهد لفتى قصر الامل لا باكل

المر او لبس الشمل خذ بامر الله واترك ما نهى والبس الخز وكل الحم الحمل **وقيل** كل

المارب ما نرجوه بحضرنا سوى حضورك فانعم بالمباد **وقيل** كتبت في فوادي

نار شوق لها لهب وللدمع انسكاب فلولا النار بل لسطر دمعى ولولا الماء لاحترق

الكتاب **وقيل** شمغمر شغر الطغشرهن ببابها صديرق روغات مذاب من الجاج

عججج شحار شخراط مغمرج كناهير فلطاس بخير غلهاج مشطرف سحلاوى عصبصر

مكسبل سكاليف قولاخ دعيمر مساج تغطلست الاوراق فى ودقجرقها و

نابت الاحداق من شوق مزماج ذهبن واذهبن لذ واهب ذاهبا وجلجلت

الاجلاج من غب جلاج تعصفرن عصفور العصرها تولجن ابلاجا سيرخليهاج

ذرقن الوراقات التى قرهن دقها مغصغصن غصغاصة غضغض علج نهاية

طلاح الطالبح طملج دغاية ددلاج الدداليج ددلاج **وقيل** مكرمفتر فى غسطل

المصطلمات كدغلة فى جوهر الاسطقسات مطملة فى ددجج دحليس معصفة

فى شرح العصفريات شواصبص ناصوص قوص قصبر كهاموس كهموس كباسر

الكسبات ددوغ مروغ ذدوغ مرتير كجاموس موس موسس سامريات **وقيل**

عصرف

ايضا

ایضاً قویم القوم قامات عاجیب الجراحات وقوس القوس قواس قویس مترو ث
مشاویغ رواميغ سفاليغ مكاليغ نقاب اللبن معهود كريم المعدنيات الاباصور
اصوصنا في جوسن جوسنا سهام الهوى مسموم لدار المعزات دعاويد العقاريد
كعنقود من القود رقود القود في قود كقود القنفد بالجوج عوج ما يوج و باجوج
كعادوج مدام العهد في شاب كشابات الشباب فراق الواق وفرقنا برقراق المفادیق
وعاد الداع دعاعنا برعاع العربات وتلقلنا كقلقال القاليق الملقلاق و
شرقلنا كشرقال الشراقيل الشرقلات بهائی چه خوش بود که از بادهٔ کهنه سالی
شکی بر من خسته یکدم حلال که خالی کنم سینه را یکزمان ز غمهای بی در پی بیکران
رود محنت دهر از یاد من شود شاد این جان ناشاد من بافسون افسانه دل خوش
کنم ز دنیا و وصفش فراموش کنم و له نگشود مرا زیاری کار دست از دل ای طبیب
بردار کرد رخ من ز خاک آن کوست ناشستم ز جهان بیا رند که است سلامت
ای دل من کرده ام استخاره صد بار سجاده زهد من که آمد خالی از عیب عادی
از عار بودش همگی زنار چنگ است تارش همگی ز پود زنار خالی شده کوی دوست
از دوست از بام درش چه پرسی لختاو له عهد جوانی گذشت در غم بود و نبود
نوبت پیری رسید صد غم دیگر فزود کارکنان سپهر بهر دعوی شدند وانچه
بدادند دهر باز گرفتند زود نام جنون را بخود داد بهائی قرار نیست چو او عاقلی
زیر سپهر کبود و له حالی دارم زمان زمان درهم تر هر لحظه قدم ز بار عصیان
خم تر یارب بگناهم ار نبودی چه شود یک مشت خاکستر دوزخ کمتر و له خوانم
از عشق دلم خون نشود نمیشود یکدل و صد هزار غم چون نشود تم قلم الظاهر بسته

وادب خوابش من همی خم بیدی او خیب سعدی این دغل دوستان که می بینی
مگسانند دور شیرینی تا طعامیکه هست مینوشند همچو زنبور بر تو میجوشند تا
برون یکده خراب شود کیسه چون کاسه رباب شود ترک صحبت کنند و دلداری
بنود — دوستی خود نبندآری بار دیگر که بخت باز آید کام دل در دهنش باز آید دوغ ماهی
بهزار حیله راست در وی افتند چون مگس در ماست راست کویم سگان
بازارند کاستخوان از تو دوست تر دارند مولوی چون بخارد پشت من انگشت
من خم شود از بار منت پشت من همی کو نا نخارم پشت خویش وا رهم از منت
انگشت خویش خسرو اه که عمرم همه برباد رفت عمر نه بر قاعده داد رفت باغ
جهان بوی وفایی نداشت سبزه او مهر گیاهی نداشت چرخ ستمگر ز ستم بس نکرد
عمر چنان رفت که رو پس نکرد حسن دعای تو کر مستجاب نیست مرنج تو از نیاز کر
حدیث — دل دگر دعا چه کند ولد نان جوین خرقه پشمین آب شور با پاره کلام پیمبر
هم نسخه چهار ز علوم که نافع است در دین نه لغو بو علی و ژاژ انوری تاریک
کلبه که بی روشنی آن بیهوده منتی ننهد مهر خاوری زین مردمان که دیوان
ایشان حذر کنند در گوشه نهان شده بنشسته چون پری با یکدر آشنا
که نه زند بر سیم جو در پیش ملک همتا ملک سنجری این آن سعادتست
که بر وی حسد برد آب حیات رونق ملک سکندری کر از سپهر عقد ثریا
فرستدم از روی مهر طبق ماه مشتری در روی نخاک پای قناعت که ننگرم
تا این حدیث را تو بیازیچه نشمری ثنائی بسکه شنیدی صفت روم و چین
خیز و بیا ملک ثنائی ببین تا همه دل بینی بی حرص و بخل تا همه جان بینی و بی کبر و

کبین

کین پای تو و چرخ برین قدم دست تو و ملک برین نگین ز د تو و کان ملکی

زیر دست جو تو فلکی نیز زبر **نظامی** ای رضا بخش بیاضت کتبنا رائض

طبع رضا اندیشان قبله گاه همه آگاهان قاضی حاجت حاجت خواهان دل راضی

بقضایت طلبیم روضهٔ حسن رضایت طلبیم بی رضای تو کل باغ نعیم هست

بر سینهٔ ما داغ جحیم دل ما را برضایت خوش دار کار ما را بکف ما مگذار **سعدی**

چه می دانستی افتادن بناچار نبایستی چنین بالا نشستن بپای خویش رفتن به

نبودی کز اسب افتادن و کردن شکستن **نظامی** خوشا دور کاری که دارد کسی

که بازار حرصش نباشد بسی بقدر پسندش شماری بود کند کاری از مردم

کاری بود نه بد لیکه طوفان بار در مال نصرتی که سختی دارد بجان

چنان زی که زان زیستن سالیان تو را سود و کس را نباشد زیان **وله** خرامید

لاجوردی سپهر همان کرده بر گشتن ماه و مهر مپندار کز مهربانی گریست

سراپرده اینچنین سرسری نیست درین پرده یک رشته بیکار نیست سررشتهٔ ما

پدیدار نیست که داند که فردا چه خواهد رسید ندید که خواهد شدن ناپدید

که را مرده از خانه بیرون نهند که تاج اقبال را بر سر نهند **وله** کودکی ز جملهٔ آزادگان

رفت برون با دو سه همزادگان پای چو در راه نهاد آن پسر پویه بهر سو کرد در آمد

بسر پایش از آن پویه در آمد بدست مهرهٔ دل و مهرهٔ پایش شکست شد نفس آن

دو سه همسال او تنگ تر از حادثهٔ حال او آنکه در او دوست ترین بود گفت

در بن چاهیش بباید نهفت تا نشود راز چو روز آشکار تا نشوم از پدرش

شرمسار عاقبت اندیش ترین کودکی دشمن او بود از آنها یکی گفت همانا که

از بن همرهان صورت اینحال نماند نهان چونکه مرا زین همه دشمن نهند

تهمت بیخاد شیر من نهند نزد بد رفت خبر دار کرد تا بد رش چارهٔ این کار کرد

دشمن دانا که غم جان بود بهتر از ان دوست که نادان بود سلمان اگر بود فلک را اختیار

کرفتی بکزمان بجا قراری نه ماصد بار سر کردان تر است او نه مادر کار خود

حیران تر است او **خاقانی** روز دم بنهایت شب امد جانم بزبان از لب امد

از بسکه شنید یارب امشب از یارب من بیارب امد همسایه شنید اه من کفت

خاقانی را دکر شب امد **وله** تصحیف اد دید دادم من تا بر رخ تو باد

مادر دست **ابو تراب بیک** انچیست که از تازی و از فارسی ان حرفین نخستین

چه بترکیب دراید تا زیش بصد برك و نوا چون کل صد برك ار استان شاخ

نخیلش بدر اید حرفین اخیرش چه بترکیب نخستین ترکیب کنی فارسیش جاو

کراید **ملا فاضل** از تو ام یارب فراموشی مبا هر که میخواهد فراموشم کند

معما باسم باقر دل ما را یکی صد می توان کرد **معما** باسم ناصر من هزار صد

خود می افکنم باتش **معما** باسم مسیح رخساره کشاد و دید کرد بد **معما** باسم

مطیع در دل بجز روی بردار دیده ام **معما** باسم اقانقی صد در دو یکی نداد ازان

در میان **معما** باسم جلال بینهایت سر چون بلبل بپا افتاده است **معما**

باسم اویس غایت اوج بنا شد چه خورشید ببا **معما** باسم دلاور وصل او

هجران شد مبدل روز روشن دکر کون شد زاول **معما** باسم فانی مهر تابان خو

نما کرد بد اخر پیش یار **بهائی** با انکه در ره عشق در منزل نخستم چندان کریستم

خون کرد بدر دست شستم **وله** ان انکه شمع اروده بزم وصل افروختند از تلخی

جان کندیم

جان کند نم از عاشقی و اسوختند دی مغبچان شهر را تعلیم کردم مسئله وامروز
اهل میکده رندی ز من اموختند چون رشته ایمان من بگسسته دیدند اهل
کفر بکرشته از زنار خود بر خرقه من دوختند یارب چه فرخ طالعند انان که در
بازار عشق دردی خریدند دعوی دنیا و دین بفروختند در کوش اهل مدرسه
یارب بیکجا شب چه کفت کامروز این بیچارگان اوراق خود واسوختند شیخ علی نقی
کفته جائی شکایت کرده از جور دم نقی حاش لله کی کجا کند با فنا زیبهای علما بود
همچون بود همچون بوم زاغی زود کور جا کرفته در لب دریای شور بواز دریا
شور ابش خورش دادی انشو را بطعم شکرش از تمنای عجی واصل نام او حوصله
سرچشمه انعام او سایه دولت بفرقان و فکند نامدش شوره ادریا پسند
کفت پیش ای زشوری دو کلمه کاب شیرین بت هم از حوصله کفت ترسم کاب شیرین
چون چشم طعم اب شور کرده نا خوشم زاب شیرین مانم و کرده نفور طبع من زاب شور
خود دریای شور بر لب دریا نشسته روز و شب در میان هر دو مانم تشنه لب
بر که سازم که باب شور خویش تا بیاید دیخ با یم پیش از ان ری نو بهاران به کرده ام
عشرت بادی کنیم بکذریم از بوستان و دوستان یادی کنیم بلبلان از روی
نو روزی بفریاد امدند ما کیم از بلبلی ما نیز فریادی کنیم خیمه سلطان کل بر صحرا زدند سبزه
خیز تا ابجا رویم از دست دل دادی کنیم دهر بنیاد خرابی میکند سال ها است کو
عیش است تا ما نیز بنیادی کنیم از زری چون اب در زنجیر بودن تا بکی چون صبا یکباره
هوای سر و ازادی کنیم صایب چون کذار دشت دل بر زمین معنا کج کرده اند
بر فلک باشد همان دیوار کج حکایت مکس خان افغان بر سر تیر خواجه حافظ امد

بجهة تشنیع تشیع خواست مقبرهٔ او را خراب کند جمعی او را ممانعت کرده قرار بر تغافل

خواجه از دیوان کذارند این شعر نمودار شد ای مکس عرصهٔ سیمرغ نه جولانگه تست

عرض خود می بری و زحمت ما می داری ایضا کویند قبر شیخ سعدی در مکانی واقع

است که چون برابر روی او دروازهٔ کازران پیدا است در این اوقات شخصی از امرا

زند که در شیراز مقام داشت روزی بتفرج بر سر قبر شیخ آمد بر میان قبر شیخ بنشست

و پای بر سر پا افکنده متوجه دیدن کازران بود در این اثنا گفت کلیات شیخ را

بیاورید تا تفأل حال خود کنم چون کشودا این شعر بر آمد کر بر سر کور ما نشینی دروازهٔ

کازران ببینی بی اختیار آن شخص از روی قبر برخواسته بر آمد و بر کوشهٔ علیحده

نشست **فائدة** مجربست که هر کاه حلقهٔ از نقره را بوزن روح کذارند بجای آن زر

که مخصوص بیان حلقه هست متغیر میشود و بتلخی و تنکی شدید مایل میشود بلکه اکر

حلقه هم نباشد و پارچهٔ از نقره بر آن کذارند حوالی نقره تلخ می شود **اشکال** هر کاه

دو شیشهٔ ساعت متساوی در رفتار داشته باشیم و هر دو ساکن باشند در طلوع

آفتاب یکی از آنها را کوک کنیم در روزی که آفتاب در اول جدی باشد در ولایتی که روز

اول جدی آن مثلا هشت ساعت باشد و در غروب آفتاب همان روز یکی دیکر را کوک

کنیم شکی نیست که ساعت اول هشت ساعت پیش خواهد بود و نظر باینکه هر دو در رفتار

متساوی هستند باید بعد از این ساعت همیشه دوم عقب باشد یعنی هشت ساعت

کمتر از ساعت اول حرکت کرده باشد و حال اینکه هر کاه هر دو علی الاتصال حرکت کنند بطریق

مذکور یعنی اول در طلوع کوک شود و دوم در غروب تا روزی که آفتاب باول سرطان

بیاید که روز در آن ولایت مفروض شانزده ساعت شود در اول آن روز ساعت

اول صد و هشتاد و شش بامر دور تمام واطی کرده است یعنی سیصد و شصت دوره

ساعت در حرکت بود که سیصد و شصت و دوازده ساعت باشد و ساعت دوم صد و

هشتاد و شش بامر دور تمام واطی کرده شانزده ساعت که زیر اکران در غروب صد و هشتاد

را تمام خواهد کرد پس شانزده ساعت عقب ماند با وجود فرض تساوی حرکت هر دو

و حال آنکه اول هشت ساعت عقب بود و بتقریب دیگر هشت ساعت فاصله

مبادی و شش بود و مساوی حرکت کردند و حال شانزده ساعت فاصله است **فائده**

چون رقعه نویسد در باب حاجتی و خواهی که روا باشد بر سر رقعه بقلم بی مداد بنویسد

بسم الله الرحمن الرحيم ان الله وعد الصابرين المخرج مما يكرهون والرزق من حيث لا يحتسبون

جعلنا الله واياكم من الذين لا خوف عليهم ولا هم يحزنون **فائدة** لدفع الفقر والفاقة

يقرء سورة آل عمران ثلث مرات لا يتكلم احدا من الناس واذا وصل الى آخر قل اللهم مالك

الملك يقرء هذا الدعاء سبع مرات اللهم يا فارج الهم ويا كاشف الغم ويا صادق

الوعد ويا موفي العهد يا لا اله الا انت فرج همي وحزني واقض عني ديني واغنني

من الفقر والفاقة برحمتك يا ارحم الراحمين هكذا وجدته بخط بعض الاكابر **حكاية**

اتى شاعر الى معن بن زائدة الشيباني فلم يتهيأ الدخول عليه فقال لبعض خدامه اذا جلس

الامير في البستان فاخبرني فاخبره يوما فكتب على خشبة والقاها في الماء فلما راها

معن اخذها وقراها فاذا فيها ايا جود معن ناج معنا بحاجتي فليس الى معن سواك

شفيع فطلب الرجل وامر له بمائة الف درهم وهكذا الى خمسة ايام فخاف الرجل ان

يندم فخرج بالمال فطلب فلم يوجد فقال معن والله لقد نفسي سلطنه وقد هممت والله

ان اعطيه حتى لا يبقى في بيت مالي درهم ولا دينار **فائدة** روى الصدوق في كتاب

عيون اخبار الرضا قال حدثنا القطان عن عبد الرحمن الحسيني عن محمد العزاوي عن
عبد الله الاهوازي عن علي بن عمر عن ابن جمهور عن علي بن بلال عن علي بن موسى الرضا
عن موسى بن جعفر عن جعفر بن محمد عن محمد بن علي عن علي بن الحسين عن الحسين بن علي عن علي بن ابي طالب
عن النبي ص عن جبرئيل عن اسرافيل عن ميكائيل عن اللوح عن القلم قال يقول الله عز وجل
ولاية علي بن ابي طالب حصني فمن دخل حصني امن من عذابي قال مؤلف كتاب زهر الربيع
السيد نعمة الله الموسوي الحسيني الجزايري ثم التوستري بعد نقل هذه الروايات اقول
هذا السند ورد في الروايات انه ما قرء على مريض الا شفي وعلى مصروع الا افاق وقد جرب
مرارا وان كتب وشرب في ماء شفي من الامراض وانظروا الى ناس اذكرهم وحدثهم روي
بجدنا عن جبرئيل عن الباري ثم قال قال الامام ابو القاسم القشيري ان هذا الحديث بهذا
السند بلغ بعض امراء السامانية فكتبه بالذهب واوصى ان يدفن معه فلما مات
رآي في المنام فقيل ما فعل الله بك فقال غفر لي بان كتبت هذا الحديث بالذهب
تعظيما واحتراما **فائدة** قال بعض الصلحاء الفاضلين لوجع الضرس ادعية كثيرة وايات
من القرآن اكثر وهذه الكيفية قد جربناها نحن وغيرنا من العلماء وهي اذا اتاك السائل
فاقرأ البسملة اثنا عشر مرة وقل كم سنة تريد ابطال الضرس الموجوع واقرأ البسملة
اثنا عشر مرة ثم مره بان يضع اصبعه على الضرس الموجوع وكرر هذه العزيمة حتى يسكن
الضرس وهي هذه بسم الله الرحمن الرحيم اسكن ايها الضرس المضروس في الحنك المفروس
بقدرة الملك القدوس الله خلقك وفي اللحم انبتك ويسئلونك عن الجبال
فقل ينسفها ربي نسفا فيذرها قاعا صفصفا لا ترى فيها عوجا ولا امتا او
كالذي مر على قرية وهي خاوية على عروشها قال انى يحيي هذه الله بعد موتها فاماته

الله مائة

الله مائة عام مت عن فلان بن فلان بقدرة من لا يموت **فائدة** الحمد لله
الذی یفعل ما یشاء ولا یفعل ما یشاء غیره الفاعل فی الاولین ظاهر و ما فی الآخر
فما فی کلیهما کلمة غیره او فی اولهما کالاولین و فی الآخر غیره او بالعکس و فی الاول عام
مقدر و فی الآخر راجع الیه و هی بمنزلة الا و المستثنی مفرغ و المعنی لا یفعل احد ما
یشاء الا الله و علی التقادیر لو او انما ا لمفرد او حالیة فهذه اربعة معان بل ثمانیة
فائدة ... الخلق فلیصل ۴ رکعات یقرء فی کل رکعة الفاتحة
مرة و ۴ عسی الله ان یجعل بینکم و بین الذین عادیتم منهم مودة و رحمة والله قدیر
والله غفور رحیم و یقرء بعد الصلوة ۴ مرة یا مسخر الفیل یا مجری النیل یا فالق
البحر علی بنی اسرائیل رب سخر لی ذلک انک علی ما تشاء قدیر و بحکم ما ترید کن فیکون
قال الراوی مجرب **فائدة** ابن بابویه در کتاب کمال الدین در باب معمرین نقل کرده
است که نوح ع دو هزار و سیصد سال عمر کرد هشتصد و پنجاه سال قبل از بعثت
نهصد و پنجاه سال بعد از بعثت و قبل از طوفان و پانصد سال بعد از طوفان و ابرهیم ع
صد و هفتاد و پنج سال زندگانی کرد و اسمعیل صد و بیست سال و اسحق صد و
هشتاد سال و یعقوب صد و سی و سه سال و داود صد سال چهل سال از نبوت و پادشاهی
کرد و سلیمان هفتصد و دوازده سال و لقمان پانصد و شصت سال و عزیز مصر
که در عهد یوسف بود هفتصد سال عمر کرد و پدران هزار و هفتصد سال و جدش
که در نغ نام بود سه هزار سال عمر کرد و ایضا روایت که جابر والبیه که زنی بود بخدمت
حضرت سید الساجدین ع رسید در وقتیکه صد و سیزده سال داشت و بدعای آن
حضرت جوان شده و حایض شد و زنده بود تا بخدمت حضرت امام رضا ع رسید و

بعد از نه ماه از ان فوت شد وابن بضار وایت کرده است که عبید شریه جرهمی سیصد
پنجاه سال عمر کرد و بخدمت حضرت پیغمبر رسید و اسلام اورد و باقی ماند تا زمان
غلبۀ معویه و ربیع بن ضبع الفزاری وارد بر عبد الملک بن مروان شد عبد الملک از
از او پرسید که چه قدر عمر تو است گفت دویست سال زندگانی کرده ام در زمان
فترت میان عیسی و محمد بعد از ان صد و بیست سال هم در ایام جاهلیت بودم و حال
شصت سال هم می شود که در اسلام هستم و شوق کامن سیصد سال عمر کرد واوس
ابن کعب امیه دویست و چهارده سال عمر کرد و منذر بن حرملۀ طائی ملقب بابو
زبید نصرانی بود صد و پنجاه سال عمر کرد و نضر و همان بن سلیمان بن اسجع
غطفان صد و نود سال عمر کرد و نوب بن صداق عبدی دویست سال عمر کرد و ثعلبه
ابن کعب عبد الاشهل دویست سال عمر کرد و عمرو بن هاجر خزاعی صد و هفتاد سال
عمر کرد و عوام بن منذر بن زید مدتی در جاهلیت قبل از بعثت پیغمبر بود و در اسلام
تا زمان عمر بن عبد العزیز حیات داشت از او پرسیدند که چه چیزها در یافته
گفت نمیدانم ولیکن برخورده ام بطایفۀ در عهد ذو القرنین و سیف و هب
خدیمه طائی دویست سال عمر کرد و ارطاة بن زفر صد و بیست سال عمر کرد و زهیر
ابن عناب هبل کلبی سیصد سال عمر کرد و معقل عبد الله بن کنانه ششصد سال
عمر کرد و ابو الطمحان قیسی صد و پنجاه سال عمر کرد و مستوغر بن ربیعۀ ابن کعب سیصد
سی سال عمر کرد و بعد از بعثت پیغمبر هم حیات داشت و اسلام نیاورد و زید بن نهد
چهارصد و پنجاه سال عمر کرد و ثویر بن عبد الله جعفی سیصد سال عمر کرد و در زمان
خلافت عمر به بنا مدو صبرة بن سعد سهم قریشی صد و هشتاد سال عمر کرد و مسلمان
شد و

شد و لبید بن ربیعه صد و چهل سال عمر کرد و مسلمان شد و جریان بن حرث محرب بن ربیعه
سیصد سال عمر کرد و محضر غسان بن ربیع صد و پنجاه سال عمر کرد و عوف بن کنانه
کلبی سیصد سال عمر کرد و صیفی بن رباح تمیمی دویست و هفتاد سال عمر کرد و اکثر گفته اند
که اسلام قبول نکرد و بعضی گفته اند پسرش را بخدمت پیغمبر فرستاد و فروة بن ثعلبه
صد و سی سال در جاهلیت زندگانی کرد و بعد اسلام آورد و قیس بن ساعده
سال عمر کرد و مصاد بن جناب صد و چهل سال عمر کرد و حارث بن کعب مذحجی صد و
شصت سال عمر کرد **قیل** کان بعض الوعاظ علی المنبر فسئل عن لفظ الاشیاء ما الا
فیها و هو لا یدری فاجاب فقال اذا کان الله عز و جل یقول یا ایها الذین آمنوا لا تسئلوا
عن اشیاء ان تبد لکم فکیف تسئلونی **للطغرائی** انا نار قلبی ما الجمر کلما مزجت علیه
الماء لا یبتوخ و باحبة شطت بهم غربة النوی و لا عهدهم ینسی و لا الود ینسخ لکم
فی جنوب الارض مسری و مسبحی و للحب فی جنبی مسری و مسبحی **قیل** و اقول لیت احبتی
عاینتهم قبل الممات و لو بیوم واحد **فائدة** قال الصفدی فی شرح لامیة العجم قد سمت العرب
الساعات النهار اسماء الاولی فالذرور ثم البزوغ ثم الضحی ثم الغزالة ثم الهاجرة ثم الزوال
ثم الدلوک ثم العصر ثم الاصیل ثم الصبوب ثم الحدود ثم الغروب و یقال لها ایضا البکور ثم
الشروق ثم الاشراق ثم الراد ثم الضحی ثم المتوع ثم الهاجرة ثم الاصیل ثم العصر ثم الطفل ثم
الغروب **لا ادری** و ما رفع النفس الدنیة کالغنی و لا وضع النفس الشریفة کالفقر
ایضا اری فی منامی کل شیء یسرنی و رؤیای قبل الصبح ادهی و اقبح فان کان خیرا فهو اضغاث
احلام و ان کان شرا جاءنی قبل الصبح **للاحنف** و احلم فی المنام بکل خیر فاصبح لا اراه و لا
یرانی و لو ابصرت شرا فی منامی لقیت الشر من قبل الاذان **حکایة** قیل ان ملک الروم

انشد عنده شعر المتنبي وهو كان لعيس كانت فوق حقبي مناخا فلما ثورت

فسال عن المعنى فقال ما سمعت باكذب من هذا الشاعر ارايت ان اناخ الجمل على عينيه

يهلك كتاب المبرج يهجو امراة سوداء ذامرة ولرب ذامرة يهيج بزعرها ريح البطون فلنهم

شبهت نملوا على ضربانها وتنج بسها الشفيع الاعجز بجنا فس قصد كسفا و

تسعى اليه على حبا دالشبر **لطيفة** سال رجل عمر بن قيس عن الحصا التي يجدها الرجل

في ثوبه من حصا المسجد قال ارم بها قال زعموا انها تصيح حتى ترد الى المسجد قال دعها

تصيح حتى تنشق حلقها قال الرجل سبحان الله اولها حلق قال فمن اين تصيح **حكاية** قيل

ان بعضهم كان واقفا بعرفة فرأى انسانا يتضرع ويبالغ في الدعا ويقول اللهم اغفر

فقيل له ان الله يغفر كل ذنب في هذا اليوم فقال ذنبي عظيم فقيل له هل قتلت احدا

لا قيل له هل زنيت قال لا قيل له هل كفرت قال لا واخذ يعد عليه الذنوب

هو يقول لا قيل فما الذي تبته قال وطئت خبزه فقيل له الامر سهل ان الله يغفر

الذنوب جميعها ولكن اخبر كيف وقفت حتى ضلت بها قال كانت منبتره قيل له كيف

انتشر عضوك قال مصصت لسانها فانتشر عضوي قيل متى كان قال في شهر رمضان

قيل له اين قال مددتها الى سطح المسجد الجامع قيل ما استحييت من الناس قال كان الناس

مشتغلين بصلوة الجمعة فقيل له لا غفر الله لك يا اخس العالم **اشكال** رضي

وهو ان لو ياضيين علوا الحجر الكاذب تنسبوه الى الشمس في ضوئها ولو كان كذلك

كان ينبغي ان يكون في المغرب بعد مغيب الشفق يظهر بعد قليل بياض مستطيل

شبيه بذنب السرحان وليس كذلك **فائدة** يطلق الفلزات على الجواهر التي لا

تحرقها النار عند الملاقات ثم تذيبها فاذا فارقتها عادت الى عادتها الاولى **فائدة**

قال الصلاح

قال صلاح الدين الصفدي في شرح لامية العجم ان لفظة الواو قد تزاد في رسوم الخط
على عمرو فرقا بينه وبين عمر فاذا دخل التنوين عمرا فلا يدخله الواو لان الفرق حاصل
لكون عمر غير منصرف **فائدة** قد تزيد الواو بعد لا النافية مثل لا واطال الله بقاك
اذا سئل عن شيء للتفرقة بين الدعاء له وعليه ويحكى عن الصاحب بن عباد انه قال هذه الواو احسن
من واو الاصداغ في خدود الملاح **فائدة** قولهم وقع رمضان في الواوات يريدون
انه جاوز العشرين فلا يذكر الا بواو العطف **فائدة** قال الصفدي سمي المنصور العباسي
بالدوانيقي لانه مع خلافته كان يحاسب على الدوانق فسمي بهذا الاسم قال ايضا بغداد
فيه لغات بغداذ بالذال المعجمة اخيرة وبالمعجمتين وبالمهملتين وبنون بدل الدال الاخيرة
ويسمى بالزوراء لانحراف قبلتها وبدار السلام لانه كان يسلم فيها على الخلفاء او لان السلام
اسم الدجلة **حكي** ان رجلا ادعى ان كل احول يرى كل شيء اثنين وكان له ابن احول فقال
يا ابت ليس هذا بصحيح لانه لو كان كذلك لكنت ارى القمرين اربعة **حكي** كان لبعض
النسوان ميل الى رجل فاقترح عليها يوما ان يكون فعلها امام زوجها فقال امضي في الغد
الى البستان الفلاني وكن بين الشجر فلما اصبحا اخذت زوجها ودخلت الى ذلك البستان
فلما اطمأن بها الجلوس صعدت الى شجرة هناك على انها تلقط من ثمرها فلما صارت
باعلاها صاحت باعلا صوتها هل تفعل مثل ذلك بحضوري وتأتي بالفحشة وتجامعها
واخذت بالصراخ ثم نزلت لتمضي الى الحاكم فاخذ زوجته بالتبري من هذا الفعل وقال
لا يكون هذا لعل ذلك من خاصية الشجرة دعيني انا اطلع عليها وابصر حقيقة ذلك فلما
صعد الزوج دعت الرجل واخذ في العمل فلما راها الزوج قال لو انني قليل العقل مثلك
لكنت اقول ان رجلا قد علاك وهو كيت كيت **للارجاني** احبابنا كم تجرحون بهجركم مهجا

خ ز

وقد ابيت الدهر بالهم مكمدا اذا متم قبلي وانتم احبتي فماذا الذي اخشى اذا كنتم
عدا **فائدة** اذا اردت ان ترى قفاك فاجعل مرآة بين يديك واخرى خلفك
بحيث يكون احدهما اكبر من الاخرى ويكون احدهما مائلا الى جانب بحيث لم تكن انت حاجبا
بين المرآتين **شعر** لا تظهرن لعاذر او عاذل حاليك في السراء والضراء فلرحمة المتوجع
حرارة في القلب مثل شماتة الاعداء **ابن الفارض** شربنا على ذكر الحبيب مدامة
سكرنا بها من قبل ان يخلق الكرم **لبعضهم** تركت هجا ابليس ثم مدحته وذاك
الامر عندي سلوكه يقرب من اهواه حينا فان بي حكاه حينا الا في الكرى فانكه **فائدة**
قيل ان السبب في تاخير تحقق المنامات الجيدة وسرعة تحقق الردية ان القوة الالهية
المظهرة لهذه المنامات تعجل البشارة بالخيرات الكائنة قبل وانها بمدة طويلة ليكون
مدة الفرح والسرور اطول وتوجب الانذار بالشرور الكائنة في زمان يقرب حصولها لتقصر
زمان الهم والغم فانه قد سبقت رحمته غضبه **فائدة** قال الشيخ الرئيس ان الصبي يضحك
بعد اربعين يوما وذلك اول ما تفعل النفس في بدنه ويرى المنامات بعد شهرين
ولا يرى منامات يعتد به الا بعد اربع سنين وقال ايضا قد يرى في النوم اشياء غير الانسان
من ذوات الاربع **ذكر** الصفدي من العلامة في شرح لامية العجم انه ولد الضحاك بن مزاحم
لستة عشر شهرا وشعبة ولد لسنتين وهرم بن حيان ولد لاربع سنين ومالك بن انس
حمل به اكثر من ثلث سنين والحجاج بن يوسف ولد لثلثين شهرا والشافعي حمل به اربع
سنين اقول لا يخفى ان الحمل لا يكون اكثر من تسعة اشهر ولكن هؤلاء ولد وابعد وقاع ابيهم
بالمدة المذكورة لا انهم حملوا في جميع هذه المدة **حكاية** مر شخص بمكتب فيه صغير
مليح فوقف وسال عن المدبر يا مولانا هذا ابن من واشار الى صغير فقال المدبر تعنيني

حال اليقظة اما في حال نوم فيضحك قبله كما نشاهد

ولا تضع

ولا تضيع الزمان هذا المليح ابن فلان بالاغاني لا تغرنك التودد من قوم

فان التودد منهم نفاق والقوا الغلاظ لا ينفع الاحقاد منها الا التشفي والوفاق

فراسة قيل ان في ايام اياس القاضي تقدم على الناس رؤية الهلال فحضر اليه

انس بن مالك فقال رايته فقال ارني مكانه فلم ير اياس شيئا ونظر شعرة بيضاء خارجة

عن حاجب انس فنحاها وقال انظر الى الهلال فنظر فلم يجد شيئا شرف احمد لما رايت

النجم ساه طرفه والقطب قد الفي عليه سباتا وبنات نعش في الحداد سوافرا يقنت

ان صباحهم قد ماتا لا ادري وما ابلنا الاسواء وانما تفاوتنا تا سهرنا ونمتم

معما باسم كيقباد كسو چه فتد بطرف ماهت انسو فكن و بيا بر ده

باسم صديق دي در ميان قصه بي انتهاي دل صق باشد چون دي در ميان در آید

صديق شود باسم محمد شاه از شرف گفتم مه من بشنوی گفتا که منه گو غم دل

گو بد از حد گذشته است بخد بث باسم ولیجان فدا کرد بر اهت شرف ای اهل

کسل چه شود کرد سر لطف هي و بر ادل سر لطف لام است چون دل ولي شود معما

باسم بایزید بازی که بود بر سر دست تو چه شاهی شاید که شرف طعمه هد اندش

ریشش با و نیم ظاهر اهت باسم مجد الدین بکدم از مسجد برون نه پای وسواس

ای خطیب نقش ان ان جو که دارند از حضور دل نصیب مراد از ان الدین است

معما باسم خضر ز اسما مثلثی که عکسش حاصلست وبن مشروح بنوی معما

باسم حمزه بخانه شرف فتاب کیوان روش مقام خویش بنا هید داد و ده برد شش

یعنی در حمل لام که علامت کیوانست فت و زهره بجای او امد و ده ان رفت

المیع او را برابر است با هم مرکز و محیط نصف محیط بیش سه سر مطلع باسم لقمان

هر که او نقش دهانش دید نیافت گرچه ذاالنون است صاحب کشف نیست

دهان هم است و نقش آن هم چون دو ند یعنی لا یافت شود و ذوالنون شود لقمان

شود باسم عمر ای یار چشم و زلف مشهور است عین مضموم لام مکسور است لام مکسور

بمعنی مر است باسم منصور مستور بود نامش و نص میکند رقیب از بهر کشف

دمن شمار جهات را شمار جهات است چون ست مستور نص شود منصور شود باسم

شمس اگر کسی درج اسمان شمار کند شوند متحد اند در میان علویین درج اسمان

شش است و علویین کل وی چون متحد شوند هم شود باسم سلیمان سی درسی

و پنج برده داد در میان با یکی یکیست بدان زانکه سی درسی لا اند لفظ سی است و پنج

در ده نون است و مراد از یک یکی چهل است که میم باشد و از دیگری الف است باسم

علی نام پرسیدم از بت رعنا کرد اشارت بچشم و گفت مرا عین از چشم بر میاید و لی

باسم از مرا نظام نگار من چه شرف شد رعیان کینه غلامش کمان نبرده که کرد نشان

دهند نامش کمان نبرده مرادف ط لطن است و چون او بکرد نظام می شود افراسیاب

افسر سرمایه نام سرمهر جز به نیکوتر زبانی که عربی است نهان کنی افراسیاب شود معما

باسم امام مادر دل خویش نام دلبر دانیم و ز بیم زبان خلق نهان خوانیم مراد از خویش ما

است و قلب ما ام است و چون مادران درایند امام شود شعر در تصحیف تا خوی

بد پدر نکرد یارب ان در یکانه گرد زود سمسم مراد از سمسم تصحیفا نست یعنی یتیم یتیم

باسم عطا ای بحر پر گهری که غواص کرده در بحر فکر خاطر در دانه پنج را در شش

در است مهر و فکرم که نام کیست پنجی گرفته از دو طرف نقش پنج را مراد از پنج او

ط است که نه است و از پنج را هزار است و نقش از یکی عین است که مصحف عین است

و یکی الف

و یکی الف است **حاجی محمد** در کعبهٔ وصالت اگر می‌خواهند بار ارکان حج تمام

کن و شکر حق گذار ارکان حج ح و جیم است و مراد از تمام کردن آن آنست که ح را حا و ج را جیم

کنی و مراد از شکر حمد است **باسم** شهاب از نیمهٔ مرلی تمامش در شب بطلب

نشان نامش نیمهٔ مره است و تمام آن ها است چون در شب در آید شهاب شود

باسم احمد صباح مرهچه بی صبر یابی ز غم یاد بنام دوست صبوحی کن و شراب بیاد

صباح مرد چه بی صبر شود احمد شود **باسم** قطب اشک خونین در گریبان خواهم

پنهان کنم قطره بی ره رفت و در دامان محبوب افتاد چون قطره بی ره بر دامان محبوب

که باء است افتد قطب حاصل شود **باسم** قاسم بطرف رمز شرف هر که آشنا باشد

ز بسم نام برادر را که بقا باشد چون با در اسم قا باشد قاسم باشد می‌شود **باسم**

کمال قصر قدرت و شرف هنگام وصف از کسل کو بد سما و بی هست عجز چون از

کسل سر نام گفته شود کمال شود **باسم** هاشم دوشینه لبم چه دید تا مت می صفت

چشم تو چها کرد لب یارم گفت چون چشم ج ها کند هاشم می‌شود **باسم** خضر خرابی

را کرت باشد ضرورت ورت نبود ز بهر نام کن یاد چون خرابی را شود و در ضرورت

ورت نبود خضر حاصل شود و هو المطر **باسم** جلال تا صیت دولت تو رونق صبا

شده بر جان خصم تیغ تو کوه بلا شده کوه یعنی جبل بای آن لا شود جلال شود **باسم**

ابو المکارم او بی دل است و مهر ز عالم بریده است کارم جسته دور ز آزاده سر خویش

چون او بی بو شود و مهر که عین است ز عالم برود ابو الم شود و کارم که ازاده سر یعنی

که الف دوم است که بغیری نبشد لرست برود کارم شود **باسم** خلیل الله صورت حالی

کند و دار دو کان دارد شرف کال باشد ابله و ابکم خرد در وصف آن صورت حالی خالی

است بخاء مفتوح چون از الف که روی اوست دور شود خلی شود و لام ثانی و الف
لام از لا حاصل شود و تتمه از ابا ملبه که از او آب جسته شود **باسم کریم** فدا کرا بد بعقل
من ز قدیم نیست این شیوه بدعت محدث چون از قدیم کرا ید کریم شود **باسم** لقمان احمد
همه تو و بود و نبود ما بی تو دانند رسم و ره عاشقی کجا می داند در خرقه اش از دغل که از خند بگذرد
دور دلق معنا نیست خدا می داند چون دق از دلق معنا بیفتد لقمان می شود **باسم**
کمال است این بر عالم افشان کو سر و پای ندارد هر که نام و ننگ خواهد این سخن
بر دل نگذارد است این که است عالم بی سر و پا آلست **باسم** بها مشو فریفته دور
چرخ دهر لابد زین سراچه نشینی که تا خبر یابی جهان بی سر و پا که خاک بر سر او تو را
بباد عدم برد هر دم نابی چون تراب بر سر جهان بی سر و پا در آید و تراب باد رود بها شود
و می تواند شد که مراد از بی سر یعنی با سر او باشد چون بی پا شود بها شود **باسم** میرزا
احمد و میر محمد از پیر مغانم سخنی هست بیاد کز همه گر چه جهان مجو بنا هی جز شکر مجو
کنار یار و انگه لب لب چون جمع شود هیچ مکو الا شکر از کنار اب یکبار فعلا الف مراد
است و یکبار میم و مراد از شکر حمد است **باسم** همام و هاشم و هشام از مهر تو تا
تا یک سر مو در دل ماهست ما را نه غم مهر تو اند پیشه ما هست از سر مو یکبار فعل
میم و یکبار فعل شین مراد است و دل ما هام است **باسم** مجد الدین و فلج الدین
دور مستی نهاده ام بجدال تا کنم ابتداء صورت حال هر زمان نکته ای نبست سر شرف
همه از دین هوس سد بکمال دوی مستی میم است چون بجدال رسد مجدال شود و
اگر نا ابتدا شود تاج دال شود و چون هر یک بدین کامل شوند مطلب حاصل شود
باسم حسین که از هر یک از مصرعین بیرون می آید نی سحر چون کشت پنهان راز

او کرد د

اوکرده نهان وقت نازت بود در وی سر هجد شد عیان نی سر نالان یعنی مفلوک

و حسین است چون را نهان شود حسین شود **باسم** غنام و همام و عمر و عماد و عمید و

شمس ما ایم بجز می میان غم تو بر چهره جان نقش نشان غم تو ما دار کرم چند درای

بشمار باشیم سر سودازده کان غم تو ماچون میان غم در اید غنام شود وچون از

غم هم اراده شود همام شود و نقش غم بر چهره روح نشیند عمر شود وچون ما میان عد

در اید عماد شود وچون می در اید عمید شود وچون سهن که سر سودازده کان است باشم

شود شمس شود **باسم** ملک کیخسرو در صورت ملیحش کلک ازل دلبری زد نقاش

صنع وا از سرو قامتش راست چون کلک دلبری در صورت ملیح در اید ملک کیخ شود

وچون از ش قد شود که سرو راست ملک کیخسرو شود و می تواند شد که کلک بیدل

در صورت ملیحش در اید ملک کیخس شود وچون از ش که سر که معنی این رو است

شود ملک کیخسرو شود **باسم** نجم چه سرو تو دامن کشان می چمید چمن از شرم

بر سر کشید چون دامن از شرم بر سر کشد نجم شود **باسم** علی تا عقیق یمنی بدل لب

لعل تو را قاف تا قاف هد متش مشتری است چون عقیق لام را بیند و دو قاف

خود دادهد علی شود **باسم** مهراهان چون دل آرام در میان اید کو بناشی تو هم دلا

شاید دلا رام که در میان اید و دلا رفت مهراهان شود **باسم** بهرام ماده بسرای

دوست بردیم بنام در پیش سرای باز گشتیم بتمام پیش سرای ماده با است چون

باز گشت بهرام شد **باسم** یحیی دانی که کشتی است در غیب ستیزه کار او را بیرم زنده

دلان زنده در میاد چون زنده که حی است در وی اورده شود یحیی شود **باسم**

شهاب ماه چون بالبر کرد همعنان هر دو را بگذار و نام یار خوان از ماه شهر بدا است

وچون رای او ودای ی ابرکذاشته شود شهاب شود **باسم نصیر** دائما فکر
شرف اندوه دلداری بود چون نصیب وسبی کوشد کمان باری بود چون ان با
یعنی بانصیب رشود نصیر شود **باسم شیخ** از جوانی چه درگذشت شرف
دلدیری بگنج خلوت بست چون در یعنی باز شباب برود شین ماند ونگا
یعنی شیب باء است وکنج خلوت خاء است **باسم نجم** نور چشم است نام دلبر من
بادراوی نافع ازنکنی راوی نافع ورش است وچون از نور چشم افتد نجم شود **باسم**
محمود صورت حال از چه ذان مخدوم پنهان داشتم راحرش اکثر بدل کفتم بجان یکا
مراد از صورت حال نقطه خاء مخدوم است اکثر احرش دوم است چون بقلب کفته شود
مود شود مطلب حاصل شود **باسم امام حسین** ثلث خمس زوج فردی را که خمس
سدس او بیشک از حد عدد بیرون بود تنصیف کن بر قرار خویش بار دیگر
بر ثلث مال ضرب کن چون ضرب کردی انکهش تضعیف کن سدس عشر ان باز
دان وهر دورا جمع کن ذین که نصف وثلث از او تحذیف کن کعب غیر جذر ظاداکر
برون اری بفکر اندرو پیوند وچهار وپنج را تالیف کن بامحاسب کفتم اندر علم او
اسمی بر مز کو امامی را بعلم خویشتن تعریف کن زوج فردی که خمس او سدس او
از حد عدد بیرون باشد یعنی یکی باشد سی است وثلث خمس او بعد از تنصیف
الف است وچون همان ثلث خمس را بر ثلث سی ضرب کنی میم حاصل شود وچون سدس
وعشر ثلث سی را یعنی شش نصف وثلث از ان بفکنی باز الف ماند وکعب غیر جذر دها
وجذر ظا شین ومجموع میم است ومراد از چهار وپنج ده است که ی باشد واز جمع مجموع
امامی حاصل شود **فائده** بدانکه اعداد زوج بر سه قسم است زوج الزوج وزوج

ثلث

پس تضعیف کنی

الف

الفرد و زوج الزوج و الفرد اول آنستکه در انقسام منتهی بواحد شود و دوم آنستکه منتهی بواحد نشود و زیاده از یکدفعه هم منقسم بمتساویین نشود فائدة بدانکه اعداد فرد را چون بنظم طبیعی جمع کنند مربعات اعداد متوالیه حاصل گردد و ازواج را چون بدین طریق جمع کنند مربعات با جذور ایشان حاصل شود فائدة هر عددی را چون از واحد تا آن عدد بنظم طبیعی جمع کنند حاصل را کمال آن عدد گویند و کمال دو دوی هر عددی مربع آن عدد است و آنچه از رساله شرف ظاهر می‌شود آن است که کمال شعر دوی با دو یکی باشد معمّا باسم امام لعل بی دل شد از آن شرف لب لعل شرف کو هر نام تو را نظم چه در ساخت گفت دو لب لعل دو لام است چون لعل بی دل یعنی لل از دو لام یعنی لام لام بر و دامام شود معمّا باسم احمد چون سادبان هی گفت حوال محمد از ماه و اله بسوخت ما نیز است احمد الله از احوال چون دال سوخته شود احمد بماند دعاء بجهة فرزند که بیمار باشد مادر بر بام رود و مقنعه از سر بردارد و موی سر باسمان گشوده و بگوید اللهم انت اعطیتنیه وانت وهبته فاجعل هبتک الیوم جدیدة انک قادر مقتدر و هرگاه زن عرب نباشد بهتر آنستکه بعد از دعا ترجمه آن را بزبانی که داند نیز بگوید که فرزندش شفا یابد ان شاء الله تعالی دعا توسل بحضرت کاظم ع بجهة جمیع دردها خصوصا درد چشم مجرب است بگوید اللهم بحق ولیک موسی بن جعفر الکاظم ع الا سلمتنی فی جمیع حوائج ما ظهر منها و ما بطن یا جواد یا کریم و صلی الله علی محمد و آله اجمعین دعا قل نسوه سه دفعه بر بیمار بخوانند این است بسم الله الرحمن الرحیم بسم الله الملک الحق المبین شهد الله انه لا اله الا هو والملائکة و اولوا العلم قائما بالقسط لا اله الا هو العزیز الحکیم

یعنی آنستکه منتهی بواحد نشود و زیاده از یکدفعه هم منقسم بمتساویین نشود

ان

ان الدين عند الله الاسلام نور وحكمة وسلطان وهيبة ورحمة وحول وقوة وبرهان وقدرة وقيوم لا يناله لا اله الا الله آدم صفوة الله لا اله الا الله نوح نجي الله لا اله الا الله ابرهيم خليل الله لا اله الا الله موسى كليم الله لا اله الا الله عيسى روح الله وكلمة الله لا اله الا الله محمد رسول الله وحبيبه لا اله الا الله علي ولي الله اسكن ايها المرض باذن الله الذي سكن له ما في السموات وما في الارض وهو العزيز الحكيم وصلى الله على محمد وآله الطاهرين **دعاى تربت مقدسه** بجهت رفع ناخوشيها وامراض چون بقصد شفا قدری تربت بخورد وبگوید بسم الله وبالله اللهم رب هذه التربة المباركة الطاهرة ورب النور الذي انزل فيه ورب الجسد الذي سكن فيه ورب الملائكة الموكلين به اجعله لي شفاء من كل داء وسقم كذا وكذا وان مرض را نام ببرد پس بقدر نخودی بخورد ودر بعضی روایات وارد شده که در وقت خوردن این دعا را بخواند بسم الله وبالله اللهم اجعله لي رزقا واسعا وعلما نافعا وشفاء من كل داء انك على كل شئ قدير اللهم رب هذه التربة المباركة ورب الوصي الذي وارته صل على محمد وآل محمد واجعل هذا الطين لي شفاء من كل داء وامانا من كل خوف پس بقدر نخودی بخورد وبگوید اگر بعد از آن بیاشامد وبگوید اللهم اجعله رزقا واسعا وعلما نافعا وشفاء من كل داء وسقم که انشاء الله شفا یابد **اگر خواهی** که هرگز تب نکنی در هر صبح وشام دعای حضرت فاطمه ع بخوان که مشهور بدعای نور است بسم الله الرحمن الرحیم بسم الله النور بسم الله نور النور بسم الله نور على نور بسم الله الذي هو مدبر الامور بسم الله الذي خلق النور من النور وانزل النور على الطور في كتاب مسطور في رق منشور بقدر مقدور على نبي محبور الحمد لله الذي هو بالعز مذكور وبالفخر مشهور وعلى السراء و

الضراء

الضرّاء مشکور وصلّی الله علی سیّدنا محمد و آله الطاهرین طریقهٔ گرفتن آب نیسان

در ماه نیسان روی میگیری آب باران را پیش از آنکه بزمین برسد هر یک از سورهٔ

حمد و آیة الکرسی و قل یا ایها الکافرون و سبّح اسم ربّک الاعلی و معوذتین و قل هو الله احد

را هفتاد مرتبه میخوانی و هر یک از لا اله الا الله و الله اکبر و اللهم صلّ علی محمد و آل محمد را

نیز هفتاد مرتبه میگوئی و هفت روز صبح و پسین از آن می آشامد هر ناخوشی که باشد

خداوند عالم شفا میدهد و هرگاه در چشم چکانند ناخوشی چشم را زایل کند و اگر

محبوس بیاشامد خلاص شود و وسوسه را ببرد و عداوت و بدگوئی مردم را نسبت

با شامنده زایل نماید و اوّل نیسان ماه رومی در این اوقات تقریبا بیست و چهارم

نوروز است و نیسان سی روز است **دعای تصدق دینار** بجهة بیمار چنانست مثقال

که یک دینار شرعی که چهار دانگ نیم مثقال صیرفی است زیر سر بیمار گذارد و این دعا را بخواند

بسم الله الرحمن الرحیم اللهم انی اسئلک باسمک الذی اذا ذکرت به سجدت له الملائکة و سبحت

و بالاسم القدوس القدیم و بالاسم المخزون المکنون و بالاسم الذی سمیت به نفسک

و بالاسم الذی سمیت به نفسک و بالاسم الذی هو مکتوب علی سرادق العرش و بالاسم

الذی هو مکتوب علی سرادق الجلال و بالاسم الاکبر الاکبر و بالاسم الاعظم الاعظم المحیط

بملکوت السموات والارض و بالاسم الذی مشی به الخضر علی الماء فلم تبتل قدماه و

بالاسم الذی کشفت به ضرّ ایوب و بالاسم الذی وهبت به لزکریا یحیی ان تشفینی من مرضی

الذی انا فیه پس آن دینار را به پنج نفر یا بیشتر از مستحقی که سیّد نباشند تصدق

کنند مگر اینکه بیمار سیّد باشد که در اینصورت بسیّد و غیر سیّد میتوان داد **دعا**

کندم بجهة بیمار بگیر یکصاع کندم و بیمار را بر پشت بخوابان و کندم را بر سینهٔ او

وبالاسم الذی هو مکتوب علی سرادق [illegible]

بریز و نثار کن و بگو تا بگوید اللهم انی اسئلک باسمک الذی اذا سألک به المضطر
کشفت ما به من ضر و مکنت له ما فی الارض و جعلته خلیفتک علی خلقک ان تصلی
علی محمد و آل محمد وان تعافینی من علتی پس بیمار را بگو تا دست ببندند گندم را
جمع کن و باز این دعا را بگو تا بخواند و گندم را چهار قسمت کن و هر قسمتی را بفقیری
بده بار بگو این دعا را بخواند و عا گوسفند بجهة بیمار بگیر گوسفندی بنیت قربانی
بجهة بیمار و سه نوبت این دعا را بخوان و بر دهان گوسفند بدم و در حین ذبح نیز
بخوان اللهم ان هذه الشاة لک و من فضلک و کرمک وصل الی و انا افدیها بعبدک
فلان بن فلان اللهم ان هذا فداؤه لحم بلحمه دم بدمه اللهم تقبل منی کما تقبلت
من خلیلک ابرهیم ع حین فدی بولده اسمعیل بحرمة محمد صلی الله علیه و آله اللهم ان
هذا فداؤه فتقبله منی و بعد از آن بگو الله اکبر الله اکبر الله اکبر بسم الله الرحمن الرحیم
و ذبح کند در محل خالی که مسقف باشد و خون او را در گودی کند در موضعی که
مردم پا ننهند و سرگین او را خاک کنند و دو دست و پای او را از پوست جدا نکنند
چنانکه پوست دو دست و پا مجموع یکپارچه باشد و سر یکپارچه و آنچه در شکم است
یکپارچه که از هم جدا نشده باشد و گوشت او را پنجاه و هفت پارچه کنند و در میان
پوست نهند هر یک پاره را بنیت فقیری بیرون آورد و بهمان کس که بنیت او بیرون
آورده بدهد تا شصت کس تمام شود شعر را پنها ملتقیة فی کسا خوفا
من الکاشح والطامع قلت لها من انت یا هذه قالت انا السادس فی السابع یرید
انها السادس من الکافات الستة فی سابعها الجمع عندی بیت ابن سکره و هو هذا
الشتاء و عندی من حوائجه سبع اذا القطر عن حاجاتنا حبسا کن و کیس و کانون و کاس

طلامع

ملا مع الكتاب و كسرنا عم وكسا **للحاج موسى الخراسانى** اقوم اتى تقى مؤمن وارى

للّلاه ربا يجازى كل من كفرا وان فيما تلاه المصطفى كذبا لم احض عد والافترا وندرا

ولا ارى لعلى بعد ما سبقوا خلافة وهو ما لا يورث وبه وانى لا ارى الخنثين قد فسطا

دهرا وقد عدلا فى كل ما امرا عليهما رحمة الله لعلى فقد كانا على الحق حتى جاء ما قدرا

واغضب الحق مع انى اقاتل من يقول الا له لو نحى كفرا واشرب الخمر فى جهر ولم ابن

يلوم شاربها الا وقد عذرا ومرة ذات بعل بعد اذن الولى ركبها واللوم قد حظرا

وجائز عندنا قتل العجوز ولا جناح فى الاكل منها قل او كثرا والاكل منها اذا ما كان قالها

اهل الكتاب من الامم حضرا والاذن من بول العجوز عن النبى صلى الله قد صدرا

وقد ارى لصبى بل اغاثته ما ستها بشر لسان فانكرا ولا صيام لمن فى صومها ضحكت

وقد نرى الضحكات منها فيه معتفرا وشاع ان لبس المعذور وقعه الافطار قطعا وخير القول ما شهرا

ومرة قتلت فيلا على جبلا تقبض منه وتصلى فى غد سفرا وقاتل الوحش قد تبتر منه

امر عجيب فضيرا من النظرا وروثه عوضت عنها بدنى حظرا فظل صاحبها بالخسر مشتهرا

هذا الذى يا الهى نحن قائله وانت تعلم ان الحق ما ذكرا اقول اللاه اسم فاعل من يلهو

والمراد بالكذب والافتراء لفظهما او ما ورد بطريق الحكاية مثل ان اكله الذئب والنفى

لا ارى متعلق بالقيد اعنى البعدية والفسطا من الاضداد والمراد العدل والكمان العدل

العدل والاعرفا عن الرحمن وعلى للضرر والرحمة سنبه البشر والحق الموت والخمر العصير العنبى

والبعل نوع من النحل والعجوز الثور والعجوز الثانية الناقة الحلوب والنسل العقب

والضحك الحيض والمعذور المجنون والفيل الرجل الخفيف العقل المتكبر والوحش الرجل

المتوحش والروثة الانف ومقدمه **للحاج موسى** يا دهر دعنى فقد بل النوى بدنى

فى الشرع صح

بادهم روعن قول الله لما ملكتني اسفا تشرع على السن من ندم حكي انه دخل رجل مجلسا فيه مولانا خليل القزويني اقاحسين الخونساري ره فقال له مولانا خليل اليوم كم قلت من الاكاذيب قال الى الان فقال ماكذبت الى الان الا عشرة فقال هذا هو الكذب الحادي عشر فقال اقاحسين بل هو الثاني عشر لان كذب قوله ماكذبت مما يكون لو زاد عليه ولا اقل من واحدة شبهة ان كان ميزان عدل معلقا فالحجة تقوم كفتاه متساويين فاذا جذبت احديهما الى تحت ثم خلى عنهما يتحرك كلتا الكفتين علوا وسفلا على التبادل مدة يقوما مستويين ومقتضى البرهان ان تقف الكفتان بعد الجذب والتخلية احديهما سفلا والاخر علوا لكونهما متساويين في الثقل وحركة العالي الى السفل موجب لان يكون زايد ثقلا على السافل وليس كذلك والجواب ان الكفتين متساويتان ومعادلتان في الميل بالطبع الى الارض وانما تحركت احديهما الى العلو والاخر الى السفل بالقسر لا بالطبع واذا زال القاسر عادتا الى ما هو مقتضى الطبع و الاصل آن ن اى سرخوش ندام من اى نخل برومند وى تلخ كن كام من اى ماه شكرخند اى دل ز تو بند چه يوسف برادر وى جان بتو خورسند چه يعقوب بفرزند وله نغمه سراى چمنم سالها است ناله كنج قفسم از رواست وله صبا ز من بحريفان بر دست ازار بكو كه كاركنان فلك نبر دستند بترس از اه شهيدان كه ساكنان سپهر كشاده تو دستها اسمان ببستند صبا انجمن كفتم اميد در كوشش باد وانچه از غير شنيده اى فراموشش باد لغز باسم جلال اى حكيمى كه ز كلك تو اكر نقطه فتد بر رخ جمله نشينان فلك خال شود چيست ان نام كه بر حرف نخستش لفظ كوز بادت كنى اى حضرت دين دال شود ور فصيحى بخرد باقى ان لفظ

نام مطلوب چهار حرفست باسم بهشت شود لال بیقین بر کذارند بر زبان بزرك

اکر بفکنی هشت بماند دو ازو که عجب چنین جاری هست کشت اهل عالم تمنای که

سیم اندام کاه چهره حبشی با وصال دارد کهی انکر دزد دل برادر باسم حوت

اکر تو قلب اول بطشت مینافام کسی پیالهٔ زرین یکجا دید و نیستی مصحف اکر

نصف قلب شش سازی بیابی و نکته از این رمز فهم کردد نام بود شکستن

شرط ستون دین ازدی لقد دلك ان کنت من ذوی الافهام مباش در طلب وصل

او که پیوسته مصاحبست بجنت محسود شاه کرام مراد از زکوم است و مراد از مصحف

یوم است و قلب شش ۲ آ و نصفش یك و ستون دین نماز است و باقی ظاهر است باسم جوارهٔ نور

خربوزه ای که بهی کر بر زمین امید هرچه هست از سخای دست تو رست لغزی

کفتم که تشبیهش هست حوال بدسکال تو چیست انکه او پارسی و تازی او چون

مرکبی کی دو حرف نخست در زمان هرکه بشنود داند یکی از نامهای دشمن است

باز چون باز پارسیش افتاد درکس مادرش چه سخت چه سست وانچه باقی

بماند تا زیش هست همچون شمائلش بدرست مرمرا در شبی که خدمت تو

روی بختم باب لطف بشست داده بودان عدو که بر کف دست پشت ابهام از رکوع

انجست بدان پخته کردن شد نز تو در بصره و نه زمن در دشت بدو هستند و

نیستی مرضا تا که موضوع هست باشد هست ایضا انوری راست ای ملك شه معظم

بمه و سال بخش ثانی ای کرده کلیم وار عدلت امان خدای را شبانی حقا که شوی

بمهر و مهر در دیما بموسم جوانی در دولت کرامت بنیان کان دولت نیست جاودانی

باری همه سال شادمان هست اب حت اصل شادمانی ایخواجه فیلسوف فاضل

که فضل یگانه جهانیان که معما بی لغز بواجب پیدا کردن نمی توانی از آخر مهرتی
که گفتم تا اول سالش اد بوانی انکه بشهور و سنا ایام معنیش هر این بدانی
مراد از سپهر و دو سال بخش شمس است و از آبان و مهر زیراکه ماه هشتم از تاریخ یزدجردی
است که در این تاریخ هر ماه را سی گیرند و سی و هشت و دو بیست چهل و خمسه مسترقه را
بعد از آبان آورند و مراد از مهر شهریور است زیراکه مهر ماه هفتم این تاریخ و هفت
سوم و بیست و ده می شود و مراد از ماه دهم این تاریخ است سه صد است و چون
باخر هم جمع شود شمی شود یعنی حقا که بری شمی شود و مراد از نیسان ربیع است
زیراکه ماه هفتم تاریخ رومی است و در این تاریخ از این هفت ماه چهار ماه را
تشرین الاول و دو کانون و دو را سی و یک گیرند و دو ماه را تشرین الثانی و نیسان
سی و شباط را بیست و هشت مجموع دو بیست و دو ده است و مراد از اب هم
ابست و از رخت ماه رجب که هفتم هجری است و بنا بر رای بعضی که یک ماه هجری را
سی تمام و یک ماه را بیست و نه روز گیرند رجب دو صد می شود و بقیه ظاهر است معما
باسم محسن اگرچه سیم باشد نقد دکان بگاه سکه شد محتاج سند
محی چون تاج سن دانستی محسن شود باسم قطب کانی دل از جفای تو تب و حبیب
دیوانه است یکی مباد و یک نام از فرزانه است یک مباد و یک صد باز ده می شود
باسم منصور بی روی مهی منشین بهر یک من اسمای بکذر زند در صوفی کو هست تو را
راهی مراد از در صوفی لفظی است باسم ابوالمعالی تا شرف دل بو گرفت از ابرو
در طی آن محو شد ز اغاز و انجام دو عالم نقش غم چون دل ابروی بر داشته شود
ابوی ماند و مراد از دو عالم عالم است و اول و میم ثانی که نقش غم است چون برداشته
شود

شود المعالی بماند و چون با ابو ضم شد ابو المعالی شود **باسم جمالی** چو نام بنک
را هستی طلبکار بخشد از بود دن بر مال دنیا بخشد بودیم است چون بر مال
دنیا جمال شود و چون دین با او آری جمال دین شود **باسم قیصر** بار دو وقیصر او بنام مشهور
نام بنکش گفته شد کو هر دانش بالماس تفکر سفته شد چون بار دو رقیصر دو نام
بار قیصر شود **باسم منوچهر** بی دی تو نور شید بو چهر منشد مه بطرف زری
تو در نور چه بیند مراد از طرف مه است چون نو دیده شود نوچهر شود و با میم
منوچهر شود **باسم علی** دیده را نیست سر راب بید از بخت تا خیال تو قدم
در حرم دیده نهاد دیده بسوی عین راکه سر خواب یعنی سر نوم نیاشد عی شود و چونکه
قدم خیال است در حرم او نهند علی شود **ایضا باسم علی** از نام بنکت بی دهد اهل
سعادت را خبر خورشید ماه و مشتری هر یک بقانون دیگر و طریق استخراج واضح است
باسم محمد نگار اگر نفسی با وفا در آمیزم مباش غره که تا که چه بخت بستیزد چه
ابدا ز لب شکر نثار جان بخشد چه می رود بسر نیزه خون دل ریزد **حکایت**
که شبی زد فتنش در باب کز آن اشاره پوشیده نام آن حرز اسم آن مصرع جهارم
در اینجا چون مراد از نیزه رمح است چون می رود بر سر آن مرمح شود و مراد از خون دل
دم مقلوب است که مد باشد **سؤال** ان قیل قد ورد فی الاخبار ان النبی صلعم کان
امیا وان معناه انه لا یقرء شیئا ولا یکتب فکیف یجتمع ذلک مع حدیث الدواة والقلم
فی مرض موته قلنا یمکن ان یجاب عنه بانه وان کان امیا الا انه قد یتمکن من القرائة والکتابة
بالمعجزة او المراد اتونی بدواة و قلم امر ان یکتبوا لکم والله اعلم **فائدة** سبب اینکه الف
الف را در حروف تهجی زیاده نموده اند اینست که الف حرکه داخل انی نمی شود و ابتدا در اول

هر حرف

مهروف مذکور است همزه است الف بی لا بدا است بعد ذکر الف لازم وصل ان بحرف تعریف ذکر
واحبار لام را نموده اند شده مناسبتی که میان او والف است بجهت اینکه هر یک در اول لام بکرات
واقع شده اند **فائده** بعد چرخ تاسع از مرکز موشح کوینت مرهون حمد ذات
مست جانا جا هلی وحاصل مجموع ۳۳۵۴۸۳۵۵ می شود **فائده** در بیان
اشکال رمل شانزده است اول فرح وان فرد و زوج وفرد است باین طریق
دوم لحیان وان فرد وسه زوج است باین نحو سیم عتبة داخل وان زوج وسه
فرد است باین طریق چهارم بیاض وان دو زوج وفرد و زوج است باین نحو
پنجم نقی الخد وان فرد و زوج و دو فرد است ششم عتبة الخارج وان دو فرد و دو
زوج است هفتم حمره وان زوج وفرد و دو زوج است هشتم انکیس وان سه
زوج و یک فرد است نهم نصرة الخارج وان دو فرد و دو زوج است دهم
عقله وان یک فرد و دو زوج و یک فرد است یازدهم اجتماع وان یک زوج و دو فرد
و یک زوج است دوازدهم نصرة الداخل وان دو زوج و دو فرد است
سیزدهم طریق وان چهار فرد است چهاردهم قبض الخارج وان یک فرد و یک زوج و یک
فرد و یک زوج است پانزدهم جماعت وان چهار زوج است شانزدهم قبض
الداخل وان یک زوج و یک فرد و یک زوج و یک فرد است **فائده** کثیرا ما یقع فلان
مصدر ثان و ثالث ونقل عن ابن الحاجب انه یقع المراد بالمصدر الاول ما لم یرد فیه شیء
فان زاد فیه واحد فهو المصدر الثانی وان زاد شیئان فهو مصدر ثالث وهکذا بشرط
ان یکون من مصدر المجرد دون المزید وقد یقال ان المصدر الثانی یستعمل فیما کان له مصدران
ویصح ان یقال لکل من مصدریه انه مصدر ثان ای جاعل المصدر اثنین کما یقع فی کل من الاعتبار

امر خامسهم ای جاعلها حسنه وکذا فی الثالث وعنبر **دفع رنگ غله** در روز دوشنبه

مرد و کدو
در وقت زوال بنویسد در میان کشت بیاویزد عار قلیل و موج المحل الرحمن بسم رب

موضع
و لحلا و سهلا و بسم الله الرحمن الرحیم و فیل حجار و المراث و عصی الا بسم غله فلان موضع

فلان زمین بنام فلان بن فلان **دفع شطر باغ و پالیز** بنویس بسم الله الرحمن الرحیم

اااا ب اااا ت اااا ث اااا ج اااا ح اااا خ اااا د اااا ذ اااا ر اااا ز اااا س اااا

ش اااا ص اااا ض اااا ط اااا ظ اااا ع اااا غ اااا ف اااا ق اااا ک اااا ل اااا

م اااا ن اااا و اااا ه اااا لا اااا ی اااا ه اااا ة اااا بسم شطر باغ فلان بحق

برهان
سلطان و بحق حنان و بحق منان و بحق برهان لا اله الا الله و بحق سلطان **المولفه**

تا میکده باز و می بجام است کار من خسته دل بکام است تا مغبچه کان مقیم در بند

است
در دیر مغان مرا مقام است دل از کف من ربوده ماهی کش مهر فلک کمین غلام است

گو
در دام کسی فتاده ام کش مرغ حرم اسیر دام است ای انکه منع عشق دارد ای واعظ

هرزه گو کدام است ای می که بدوست ره نماید اما بکدام نص حرام است دای که تو را

نام
عشق باشد دیدیم که ننگ نام است انجا که باد باد تا منزل دوست یکدو

کام است گفتند بسی فسانه عشق وین قصه هنوز ناتمام است گفتم که بکرد لم

مسوزنا گفتا که بسوز مشرکه خام است در میکده زان شدم صفی که این مدرسه

منزل عوام است **قلم کاشفی** بترتیب ابتث

فائده بدانکه حروف بر دو قسم است مفرده و مزوجه

مفرده عبارتست از ابجد مشهور و مزوجه عبارتست از ترتیب ابتث بتعلیم الصفا

می نمایند و این هر دو را شرقیه نامند اول مفرده شرقیه و ثانی را ممزوجه شرقیه
و حروف از جهت دیگر منقسم به سه قسم می شود ملفوظی و آن حرفی است که اخرش مثل
اول نباشد و آن سیزده حرف است و ملبوبی و آن حرفی است که اخرش مثل اول است
و آن سه حرف است و مسروری و آن دو حرفی است و آن دوازده است **فائده** ابجد
بر دو قسم است ابجد شرقی و آن طریق مشهور است و ابجد غربی و آن این است که صاد مهمله
را شصت گیرند و ضاد معجمه را نود و سین مهمله را سیصد و ظای معجمه را هشتصد و
غین معجمه را نهصد و شین معجمه را هزار و باقی با مشهور موافق است پس طریق این
است ابجد هوز حطی کلمن صعفض قرست ثخذ ظغش و ایضا ابجد بر دو قسم است ابجد
کبیر و همان مشهور است و ابجد صغیر و آن را فواصل الدور نیز خوانند و آن با این طریق
است که هر که حرف که از دوازده زیادتر است دوازده را از آن می افکنند آنچه باقی
می ماند عدد را اعتبار میکنند و هر چهار شصت نیز زیادتر است شصت را از آن می
افکنند و باقی را عدد اعتبار می کنند و آن یک تا ده بر حال خود باقی است و شصت ساقط است
پس وضع ابجد صغیر بدین نهج است ا ب ج د ه و ز ح ط ی ک ل م ن س ع
ف ص ق ر ش ت ث خ ذ ض ظ غ هر عددی که بر حروف است بعد از
وضع شصت است و آنچه تحت است از ک تا م بعد از وضع دوازده پس از هر یک
تا هزار از هر حرف تا دوازده و شصت را آنچه باشد می افکنند و باقی را می نویسند و
بدانکه دو ابجد دیگر نیز هست یکی ابجد بسیط و دیگری جامع اکبر و بسیط آن است که
که مجموع حروف را به ترتیب عدد حساب کنند که مجموع بیست و هشت عدد شود با این طریق
که تا ی ده است و ک یازده است و ل دوازده است و همچنین تا غ بیست و هشت

شود

شود وازاین زیادتر نشود وجامع اکبر آنست که هر حرفی را در هر مرتبه که هست از
مراتب الوف کیرند پس الف هزار است و ب دو هزار و ی ده هزار و ک بیست هزار
و همچنین تا غ هزار هزار **فائده** بدانکه اهل عدد بجهت نسبتهای او خواص اسمی را
یا کلامی را تکسیر کنند و تکسیر اسم یا کلام آنست که حروف آنرا بر سبیل تقطیع نویسند در
یک سطر بعد از آن در اول سطر دوم حرف آخر سطر اول نویسند پس اول حرف آن سطر را
پس حرف ماقبل آخر را پس مابعد اول را و همچنین تا سطر اول تمام شود و بعد از آن
در اول سطر سیم حرف آخر سطر دویم را و بعد از آن حرف اول را پس ماقبل آخر را پس ما
بعد اول را تا سطر سیم تمام شود و بعد از آن باین نحو سطر چهارم را تا بسطری رسد که
ببینند که اصل اسم یا کلام عود نماید همان عود را زمام کویند و مکسر همان سطور است
که قبل از زمام است و عدد مجموع سطور قبل از زمام را عدد تکسیر آن اسم کویند مثلا تکسیر کلام
قل هو الله احد چنین است و تکسیر اسم منان چنین است پس در قل هو الله احد

ق ل ه و ا ل ل ه ا ح د	م ن ا ن	یازده سطر اول تکسیر است
د ق ح ل ا ه و ل ا ل	ن م ا ن	و سطر دوازدهم زمام و در اسم منان
ل د ا ق ل ح و ل ه ا ه	ن ن ا م	سه سطر اول تکسیر و سطر چهارم زمام
ه ل ا د ه ق ل ل ه و ح	م ن ا ن	است پس تکسیر قل هو الله احد یازده عدد
ح ه ل ل و ا ق د ل ه ا		۲ ۲ ۲ و عدد تکسیر اسم منان سه است ۴۲۲۳
ا ح ه ه ل ل د ل ق و ا		و این تکسیر که مذکور شد بدون صدر و مؤخر است
ا ا و ح ق ه ل ه د ل ل		**فائده** استنطاق در عرف اهل عدد عبارتست از اینکه
ل ا ل ا د و ه ح ل ق ه		عدد را بحروف ادا کنند مثلا ۱۲۴ را کویند دبا و نوع
ه ل ق ا ل ل ح ا ه د و		

دیگر آنکه حروف را بلفظ در آورند مثل اینکه ا را گویند الف و ج را جیم و هکذا

فائده در اصطلاح عدد بین عدد هر اسمی یا اصغر است یا وسیط یا کبیر یا نصاب یا خط یا کفو یا خاتم عدد صغیر عدد حروف همان اسم است یعنی شماره حروف مثل این سر حسین چهار و همچنین و چون هر یک را ده کبیر ند وسیط گویند و چون هر یک را صد کبیرند کبیر گویند و نصاب گویند چون یکی از عدد اسم کم کنند کفو گویند و چون کفو را در اصل ضرب کنند خاتم گویند و در صغیر و کبیر و نصاب و خاتم اصطلاحات دیگر نیز هست و بتقسیم دیگر عدد اسمی هر اسمی را هر گاه در عدد حرفی ضرب کنند حاصل را عدد کبیر نیز گویند مثل اینکه در اسم حسن عدد اسمی آن که ۱۱۸ باشد در عدد حرفی آن که سه است ضرب کنند عدد ۳۵۴ حاصل شود آن را عدد کبیر گویند و چون کبیر را در عدد حرفی ضرب کنند حاصل را اکبر گویند و چون اکبر را در عدد حروف ضرب کنند حاصل را کبائر گویند و چون عدد اسمی از آنکه در این اصطلاح عدد صغیر گویند تنصیف کنند نصف آن را اصغر و نصف اصغر را اصاغر و نصف اصاغر را اصغر اصاغر گویند و هر گاه در اصغر و اصاغر و اصغر اصاغر نصف آن صحیح نباشد و حصه نمایند که یک حصه یکی زیادتر از دیگری باشد نصف کمتر را ناقص و زیادتر را کامل گویند و نصف ناقص را ترک کنند و ساقط را اعتبار نمایند

فائده بدانکه اهل عدد چون شکلی را بعدد مملو کرده اند بعد از تمام عمل آن شکل را لوح نامند و هر خانه از آن شکل را بیت گویند و سطری که از یمین کاتب به یسار رود عرضی نامند و آنکه از فوق بتحت رود سطر طولی گویند و بیوتی را که از زاویه بزاویه دیگر که مقابل او باشد رود قطر نامند

فائده چون حروف بیست و هشت است مثل منازل قمر پس هر حرفی حصه منزلی است

ووطبیعت

وبرطبیعت منازل در سعادت و نحوست تابع اند و چون بروج دوازده است هر برجی را دو منزل و ثلثی رسد

چنانچه در مثال حروف هر برجی طبیعت آن برج منسوب بان باشد تقسیم منازل و بروج بحروف ابجد ثبت شد

[illegible]	حوت	[illegible]	[illegible]	جدی	[illegible]	[illegible]	عقرب	ن	سماک	سنبله	[illegible]	[illegible]	سرطان	[illegible]	[illegible]	حمل
[illegible]		[illegible]	[illegible]		ه	[illegible]		[illegible]	[illegible]		ط	[illegible]		ا	دبران	
[illegible]		[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]		ح	[illegible]		[illegible]	[illegible]	
[illegible]	دلو	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	میزان	[illegible]	[illegible]	اسد	[illegible]	[illegible]	جوزا	[illegible]	[illegible]	
[illegible]		ا	[illegible]	قوس	[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]		ه	هقعه		[illegible]	[illegible]	
[illegible]		[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]		ـ	[illegible]	

فائده در مطاوی این کتاب گذشت که حروف بیست و هشت اند ابجد هفت ناری هستند و هفت هوائی و هفت مائی و هفت خاکی و ضابطه آن است که حروف ابجد چهار گیرند اول آتشی دوم هوائی سیم مائی چهارم خاکی بترتیب عناصر چنانچه در این جدول ثبت است و اعراب حروف ناری فتح است و هوائی جزم و مائی ضم و خاکی کسر و طبع هر حرفی موافق عنصری است که بآن منسوب است مثلا آ حار و یابس و ب حار و رطب و همچنین در بعضی از رسائل بو نصر ضاد را مضموم گفته اند و اهطمفشذ را مفتوح و جز کسر صطظ را مکسور خوانند د حلعرخغ را مجزوم و اگر در اول مرکب حرف مجزوم افتد بقاعده الساکن اذا حرک حرک بالکسر باید عمل نمود و بعضی گفته اند که هر حرفی که بعد آن الف باشد مفتوح و بعد از آن واو مضموم و یاء مکسور والله اعلم فائده اعداد نیز مانند حروف هر یک منسوب بعنصری و طبع آن هستند طبع هر عددی موافق طبع هر حرفی است که بآن عدد است مثلا یک آتشی و دو هوائی و سه آبی و چهار خاکی و همچنین تا آخر و هر عددی که مرکب است از بسائط خود شود دو با یک گردد برابر و از ده پنج آتشی است ده بادی فائده در اعداد حسابی شود بدانستن طالع شخص و کوکب مربی آن

بترتیب چهارم

ترابی		مائی		هوائی		ناری	
ح	د	ز	ج	و	ب	ه	ا
ع	ل	س	ک	ن	ی	م	ط
خ	ر	ث	ق	ت	ص	ش	ف
غ		ظ		ض		ذ	

طالع شخص مضبوط باشد اشکالی نیست و هرگاه معلوم نباشد بجهة تعیین درجهٔ
طالعش دو طریق مسلوک است یک طریقیکه در کتاب مفاتیح المغالیق مسطور است
وان این است که اسم شخص مطلوب و اسم مادرش را جمع نموده دوازده دوازده طرح نمایند
انچه بماند از حمل ابتدا کرده بروج را بشمرند و بهر برجی یکی گیرند تا بهر برجی که
منتهی شود برج طالع انشخص است پس انشخص را با اسم پدرش جمع کرده سی سی طرح
نمایند انچه بماند ابتدا از اول برجی که طالع قرار شده بشمارند بهر جا که منتهی شود
درجهٔ طالع است و طریق دویم در بعضی از حواشی کتاب مذکور بنظر رسیده وان
انستکه از اسم شخص مطلوب دوازده دوازده طرح نموده برج را بدست اورند
و سی سی طرح کرده درجه را پیدا نمایند باز هفت هفت طرح نمایند انچه بماند
ابتدا بقمر کرده بهر جا منتهی شود کوکب مربی طالع قرار دهند **فائده** در عمل اعداد
احتیاج می شود بدانستن طبیعت نام شخص و در نوشتن تعویذات تفاوت میکند
چیزی که بران می نویسند و در دانستن اینها نیز دو طریق مسلوک است یکی در مفاتیح
وان انستکه طبایع حروف اسم را جمع نموده انچه غالب باشد طبیعت اسم است و تعویذ
را باید بر چیزی نوشت که طبیعت ان موافق با طبیعت اسم باشد و یکی دیگر در جائی دیگر بنظر رسیده
که از اسم چهار چهار طرح نمایند انچه بماند ابتدا از اتش کرده طبیعت قرار دهند و
سه طرح نمایند انچه بماند تعویذ عمل را بان قرار دهند چنانچه اگر سه بماند حیوانیست
بر ورق اهو بنویسند و دو نباتی است بر کاغذ بنویسند و یک معدنی است بر
لوح آهن یا مس یا نقره یا مثل ان بنویسند و روز عمل در روز منسوب بکوکب مربی است **فائده**
اهل اعداد در عزایم میگویند باید دعوت مفاتیح اسما و ملائکهٔ موکل بان را و عون او را

نمود

نمود بفلان عدد چند روز و هر اسمی مفاتیح و ملک و عون خاصی دارد و عدد
دعوت و ایام هر اسم مختلف است گفته‌اند مفاتیح هر اسمی از اسماء الله که او اول حروف
آن اسم باشد مثلا مفاتیح اسم حسن حمید سلام و نور است و اسم موکل بآن عدد
آن اسم است بتقدیم اکثر بآن یا ئیل پس ملک حسن فتحائیل است و اسم عون عدد
آنست بتقدیم اقل بآن یا وش پس عون حسن حبقوش است و عدد دعوت عدد اسم
مطلوبست که در حسن یکصد هجده است و عدد ایام دعوت عدد اسم اسم ملفوظی
مطلوبست بطریق بسط پس در حسن هشت روز است **فائدة** بسط اسم عبارت از
آنست که حروف او اکرفته و هر حرفی را ملفوظی از اعتبار کند مثلا در حسن ح در لفظ
حا است که ح و الف باشد و سین س و ی و ن و نون ن و و و ن است پس بسط حسن
باین طریق است ح ا س ی ن ن و ن و بسط اسمعیل باین طریق است ا ل ف س ی ن م
ی م ا ل ع ی ن ی ا ل ا م **فائدة** هر حرفی از حروف ابجد بروزی از روزهای
ماه دلالت دارند باین ترتیب آ از اول است و ب دوم و ج سیم و همچنین تا غ بیست و هشتم نب
شعر چه با هم نشینید از بد صحبت بجائیکه نرد بو باشد نرد غنیمت
شمار بدای وصلتان خوش ز ما یاد بدای هجران بد کو عشق مد بر ملک دل
ز دچنبه گفتم که بست این کفتا غزنچی کشته‌ام ییلاق سلطانی است این گفتم
غزنچی کشته ای عشق اما ملک دل ییلاق سلطان کی سزد قشلاق چوپانی است
تا کر کو هر طاعتی نسفتم هرگز و کرد کنه ز رخ نرفتم هرگز نومید نیم زبارگاه کرمت
زیرا که یکی را دو نگفتم هرگز خرم زمانی کز کوی بماه تابوت مارا با ناله و آه
یاران همدم آرند و گویند الحکم لله الحکم لله حاکو تیغ بار بدید کوی بما کر بن تنها

الحکم لله این تقوی ما نیز دانیم لیکن چه چاره با بخت گمراه ما شیخ و واعظ کمتر
شناسیم یا جام باده یا قصه کوتاه المؤلفه عشق آمد شد برملک دل شاه زهد خبر رفت
الملک لله معشوقه افکند از روی چون ماه برقع بیکسو الحمد لله من ماندهٔ محروم
از کوی جانان اغیار انجا در گاه و بیگاه دی توبه کردم از عشق خوبان از توبه
دی استغفر الله از پند بیجا واعظ مرا کشت از من چه خواهی ای شیخ گمراه ای پیر
کنعان منشین که یوسف از جور اخوان افتاده در چاه سودای جانان از یاد
من برد دوش شبانگه ورد سحرگاه گر شد صفائی از راه مقصود بنمای راهی
ای مقصد راه از مرکز خاک تا نه چرخ برین فهفغ رمجخ شجح بفرسنات شمار فایده
افلاک نه می باشند فلک نهم که انرا فلک الافلاک خوانند و فلک اطلس نیز نامند شبانه خوانند
روزی یک دوره را طی کند و فلک هشتم که انرا فلک ثوابت گویند روزی نه ثانیه
طی کند که هر بیست و سه هزار و هفتصد و شصت یک دوره طی کند فلک هفتم فلک سال
زحل است که در دوری است شبانروزی دو دقیقه حرکت کند یعنی ماهی یک درجه و
دوره سی سال طی کند فلک ششم که مشتری در اوست شبانروزی پنج دقیقه
حرکت کند و دوره را در دوازده سال طی کند فلک پنجم که مریخ در اوست شبانه
روزی سی و یک دقیقه حرکت کند هر برجی پنجاه و هشت روز و دوره را یکسال
و یازده ماه طی کند فلک چهارم که خورشید در اوست شبانروزی پنجاه و نه
دقیقه حرکت کند و دورهٔ فلک را یکسال طی کند فلک سیم که زهره در اوست و
دورهٔ فلک را یکسال طی کند و فلک دویم که عطارد در اوست چون فلک چهارم حرکت
کند و فلک اول که قمر در اوست شبانروزی سیزده درجه و یازده دقیقه

حرکت کند

حرکت کند و دو ماه در بیست و هفت شبانه روز و نیم تقریبا حرکت کند **فائده**

در طبیعت ستارگان زحل سرد و خشک است بافراط مشتری گرم و تر است باعتدال

مریخ گرم و خشک است بافراط شمس گرم و خشک است باعتدال زهره سرد و تر است

باعتدال عطارد با هر کوکب که متصل شود طبیعت آن گیرد و چون بهیچ کوکبی نظری

نداشته باشد بخشکی میل کند قمر سرد و تر است و معتدل **فائده** بدانکه این منازل بیست و

هشتگانه قمر بعضی سعدند و بعضی نحس چنانچه از این شعر معلوم می شود

از منازل که بر این چرخ برین دارد جای انجم نحس است همین است که گفتم حاشاک

شوله و اخبیه صرفه طرفه دبران بلده و ذابح اکلیل و زبانا سماک **فائده** بدانکه

بسی که در تفاویم اورند ابتدای آن از اجتماع شمس و قمر است دوازده ساعت

بست باشد پس هفتاد و دو ساعت بست نباشد باز دوازده ساعت بست

است و همچنین تا باز باجتماع رسد باز بست است و اهل نجوم گویند باید در دوازده

ساعت بست از جمله مهمات احتیاط نمود که ابتدای کاری در ثلث اول آن زبان بجان

دارد و ثلث دوم بجاه و ثلث سیم بمال و بعضی در ساعت بست در هر احتیاط لازم داشته

اند **فائده** بدانکه اهل نجوم روزها هفته را بین کواکب هفتگانه قسمت کرده اند

و همچنین شبهای هفته و ساعتهای معوجه هر روز و شبی را و تقسیم ایام و لیالی بر

کواکب از این شعر معلوم می شود هفته ابجد هوز ادباب و سرخ ده بهل روز

دبهل سرخ شب سر سرخ علامت شمس است از روز یکشنبه که الف ابجد اشاره

بان است و دنشان قمر است از دوشنبه است که ب ابجد اشاره بان است و همچنین

تا آخر و ساعت اول از ساعات معوجه هر روز و شب را بکوکبی دهند که صاحب آن

روز یا شب یا شد و ساعت و تم بگو کیمی کم در محنت این است تا تمام شود **فائده**
بدانکه برج جهاد وارده کانند که طالع مردمان و طالع سال افتد هر برجی دلیل بر چیزی
کند اوّل دلیل است بر تن و جان و روح و نفس و بدن و آنچه تعلق بشخص دارد و
خانه و موضع که در وی زاده باشد و عمر و زندگانی و ابتدای کارها ثانی دلیل است
بر کسب و مال و معاش و یاران و ثالث دلیل است بر برادران و خواهران و خویشان
و سفرهای نزدیک و نقل و تحویل رابع دلیل است بر پدر و عاقبت کارها و املاک
و چیزهائی که در زمین دفن باشد خامس دلیل است بفرزند و هدیه و لباسها
و دعاها و شادی سادس دلیل است بر بیماریها و علتها و رنجها و بندگان و خدمتکاران
و چارپای خورد سابع دلیل است بر زنان و شوهران و شریکان و خصمان و معاملات
و مقصودها و دزدی و گریختن و کم شدن چیزها و ثامن دلیل است بر مرگ و نکبت
و خوف و خطر و مال از جهة میراث تاسع دلیل است بر دین و علم و عبادت و طاعت
و خواب دیدن و سفرهای دور عاشر دلیل است بعمل سلطان و پیشه و مادر و
جاه و حرمت و بزرگی حادی عشر دلیل است بر دوستان و معشوقان و امید و
سعادت و نیکوئی کار ثانی عشر دلیل است بر دشمنان و چارپایان بزرگ و غم و اندوه
و زندان **میرحسینی سادات** باز طبعم را هوای دیگر است بلبل جانرا نوای
دیگر است باز شهباز دلم پروان کرد اینچه رسم است اینکه باز آغاز کرد در تماشا
من چه گل دارد این نسیم از باغ خلد آید مگر طبع را الهام روحانیست این
یا مگر تلقین ربانیست این ای همه آب حیات از جوی تو عقل را سرگشته گردن کوی تو
کفر و ایمان عرضه صید لب تو کوی دلها در خم چوگان تو آتش شوقت جهانی سوخته

ز نو شمع

در حاشیه: [illegible]

بی تو شمع هیچکس نفروختند　خطبه بر نام تو خواندند این همه　از تو بر نامی نهادند این همه

ای پر از غوغای تو بازار دل　حیرت و سوداست با تو کار دل　ای منزه از خیالات و گمان

ای منزه از اشارات و بیان　چون کمال دانشم نادانی است　چاره کارم همه حیرانی است

مهر خود کن تا بخوانندم همه　داغ خود کن تا بدانندم همه　بر سر کوی خودم خرسند کن

آنچه من بگسستم پیوند کن　بد بسی کردم نکو پنداشتم　هیچ جای آشتی نگذاشتم

ای شب افروز سحرخیزان ز تو　هیچ شب در دم دل ناامیدها　ای امید ناامیدان کوی تو

هر دو عالم را اشارت سوی تو　پیش از آن کز تن توانایی رود　رحمتی کن ورنه رسوایی رود

خاکدان دادم بجغد خاکسار　شاه بازم کی کنم صعوه شکار　همی جستم برون زین تنگنای

زانکه دلگیر آمد این محنت سرای　چنگ زین سان مخالف میزنم　پرده از بینوا بگذاشتم

یکشبی میخانه را در می‌زدم　خیمه در بزم قلندر میزدم　من بجان از دست خود بر ستیز

بانگ بر زد هاتف دولت که خیز　هر که در خوابست بیدارش کن　وانکه مستی کرده هشیارش کن

شاهد دولت در آغوشش نهاد　دست از این معشوقه هرجایی بدار　چون تو یکدم نیستی از این بالا و پست

گلبنی بینی در آن صحرا که هست　در بهر برگی گلی خوش اختری　بیخ او بگذشته از تحت الثری

شاخ او از لامکان سر بر زده　سایه او عرش را بر سر زده　یکجهان بینی بمعنی صد هزار

نو عروس فارغ از رنگ و نگار　گل بهر رنگی نموده شاخ او　ای خوشا مرغی که شد گستاخ او

عشق شور انگیز باید مرد را　تا صلای درد در اندر دهد　ساقیا می ده که می منزل ماست

هر گدایی میر این مجلس کجاست　نغمه داود بر کش ساعتی　از زبور خود بخوان چندانی

خوش بنال ای بلبل شیرین سخن　تا بکی دل بسته در برهمن　بشکن این کو هر که مقدارش نماند

در دو عالم یکجو مقدارش نماند　مرغ زیرک باش بگسل دام را　خاک بر سر فکن ایام را

بچندان تنگ

چون پلنگ هوشیاری در نبرد   ای زبان بسته درد این صحرا مکرد   بیشه پر شیر است از آن پرهیز کن
چون پلنگان سوی بالا خیز کن   ای غریب خسته در تابی هنوز   کاروان بگذشت در خوابی هنوز
دردا گر فهم تو باشد گوش کن   صاف شد انکار این سخن بد کوثر کن   پرتو عشق آمد این افسانه نیست
اشنا دانند که این بیگانه نیست   شهسوار عشق چون لشکر کشد   خواجه را در خندق جا گر کشد
عقل گوید چه بود ستار گو   عشق گوید خانه خمار گو   عقل میگوید پریشانی مکن
عشق میگوید که نادانی مکن   عقل گوید کارسازی میکنم   عشق گوید سرفرازی میکنم
عقل گوید کدخدایی میکنم   عشق گوید پارسایی میکنم   ساقیا بگذشت باد برگ ریز
بلبلان را بلبله پر دار و خیز   ساقیا می ده که بزم آراستیم   مست گشتیم و ز جهان برخواستیم
صبر کم جو از دل شیدا که نیست   نام هشیاری منبر ما که نیست   صوفیان صاف را آواز ده
عرشیان را شربتی دمساز ده   اهل دل را جمع کن تا می خوریم   اخراند و جهان تا کی خوریم
بزمگاه ما قلندروار کن   خاک را در دیده اغیار کن   ای نسیم صبح بر اصحاب زن
خاکیان را آتشی بر آب زن   ساقیا جامی که جان نو دهد   بر دل شوریده داغ نو دهد
مست کن پروای هشیاریم نیست   این تماشا که بندیم نیست   چارسوی نیستم آباد کن
از غبار هستیم آزاد کن   خواجه در بازار پندار هنوز   مبتلای ریش و دستار هنوز
رو قفای خود نهان آشکار کن   گر قفا خوردن ببینی روی کار   مذهب مردان بود جان باختن
با بلای هر دو عالم ساختن   خوب گفت آن نکته اهل دل   عشقبازی نیست کار آب و گل
بنده آزاد شو ار آمدی بکار   تا بیابی قدر این درگاه را   ای سلیم القلب دشوار است کار
تا نپنداری که پندار است کار   نیست کشتی هیچ بیت غوی ملهند   عمر بگذشت این عنا میر خند
کنج خواهی در خرابی کام زن   آتش اندر بیخ ننگ و نام زن   ای نوآموز دبیرستان عشق

جهد کن

جهد کن تا گردی ابجد خوان عشق   ساقیا مد جام جان افزون داد   بلبل آواز خوش نوروز داد

عندلیب باغ وصل شوق دوست   اهل مجلس را برون برده ز بو(ی دوست)   کرد هستیها ز دامن رفته

پای همت بر دو عالم کوفته   حاضران جمع یکرنگ آمده   شیشه اغیار بر سنگ آمده

مجلس خاص است جای عام نیست   پخته باید که کار خام نیست   مژده ای کز مژده جانان رسید

بوی پیراهن سوی کنعان رسید   این مفرح بهر هر مخمور نیست   لایق آن جز دل پر نور نیست

عالمی آشفته سودای او   پاک از این بیگوهران دریای او   این گدایان را که بینی بیخبر

خود پرستان را از این ساغر گذر   ساقیا جام صبوحی خوردنیست   کز می دوشین مرا در سر هست

خیز تا یکدم که جیحون در کشیم   خط بگرد ربع مسکون در کشیم   عالمی بینم ز دل بیدل همه

غالب دریا و ساحل همه   ساقیا می ده که این افسانه بود   آنچه گفتم وصف و خمخانه بود

طول و عرضی خوانده ام نامردا   مصلحت نامد شکستم خامه را   **شیخ عراقی**

حبذا عشق و حبذا عشاق   حبذا ذکر دوستان با عشاق   عشق بر هر دلی که سر بزند

خیمه از علم و عقل برتر زد   انما العاشقون مذبوحون   عند باب الحبیب مطروحون

ای که عاشق نه ای حرامت باد   زندگانی که میدهی بر باد   لذت عشق عاشقان دانند

پاک بازان جان فشان دانند   ساقیا باده صبوح بده   عاشقان را غذای روح بده

ای که بر یاد لعل دلجویت   باده ها خورده مستم از بویت   نفسی یاد زیردستان را

راحتی بخش می پرستان را   سوختم سوختم در آتش شوق   بیخودم کن دمی ز باده ذوق

تا بکوی تو راه برگشتم   جز تو از هر چه بود برگشتم   ای غم تو مجاور دل من

در زمانه غم تو حاصل من   تا دلم مبتلای تو باد   نامرادی ده در قفای تو باد

مرحبا مرحبا محبت دوست   کز دو نامدی نه از ره تو   دلم از جز تو خانه خالی کرد

با تو سودای لاابالی کرده‌ام آشکارا کنم نهان تا چند دوست میدارمت به بانگ بلند

مشکن این دل چنانچه عادتست که هما بجام در حمایت تست مرحبا مرحبا نسیم صبا

خبر از دوست چیست باز نما حال ما بین با این پریشانی باز گو تا از آنچه میدانی

اینچنینم هنوز نگذارد با عزیمت بد اینظر فدارد هیچش از بیدلان بیاد آید

با خود اینسو بدوستی آید یارب او تخم مهر ما کارد با خود آن ما فراغتی دارد

خواطرش مایل وفا با ماست یا دلش را سر جفا با ماست هیچ داند که حال ما چونست

باز ما خواطرش دگرگون است جز مرادش مراد ما دگری نیست غیر ازین خواطری و یادی نیست

از تو دردم چه در نهان بود من کیم تا مرا مراد بود **لمؤلفه** بخت یار شود یار بمن یار شود

ور نه جان و دلم اندر سر اینکار شود دور اول دل مهجور بدین بند افتاد گفتم از صید بلا بر دام گرفتار شود

بخت من خفته و امید بود مرا زان که ازین ناله و فریاد تو بیدار شود میکشی و گنهم نیست بجز عشق چرا

دار و آنکس که ترا دوست کند کشته شود ساقیا زاهد بیچاره بود مغرور بدهش جرعه از باده که هشیار شود

بر رخ دل بگشا در که گرفتار عشق شود تا مگر فارغ از این عالم بیدار شود ستم اندر تو نیست علاج دلها

چاره درد دل ما بسر دار شود جان هوای سفر کرده صفائی بخدا بگذر از هستی خود بلکه یکبار

فائده طلوع برج ساعتش مفصل گفتم مجمل صیا الکـ آل بطب مجبك ربك

هو بل **فائده** بدانکه انواع خطوط و الفاظ بسیار است و هر طایفه را اصطلاحی
است بجهة اخفاء مطلب و طریقه دو قلم گذشت و بعضی طرق دیگر در مطاوی این
کتاب بیاید و بعضی دیگر نیز ایجاد کرده میشود از آنجمله این طریق است که خط عرضی کشند
معروف را بقلم هندی نویسند یعنی با عداد آنچه در بالای آن بخط عرضی نرسد آحاد
بود و آنچه برسد و تجاوز نکند عشرات بود و آنچه برسد و تجاوز کند مئات بود و از

برای او

براى الوف بخرايى در تحت خط بسمت يمين باشد پس محمد را چنين نويسند ٤٤٨٤

و على را چنين ١٣٧ و باقر را چنين ٢١١٣ و الغ را چنين ١٣١ و از انجمله قلم سرو است و طريقه آن اين است كه خط طولى بكشند از يمين به يسار از خطوط طى بطريق شاخها او ان كنند انچه بر طرف يمين است علامت كلمات ابجد است و انچه بر طرف يسار است علامت حروف ان كلمات است كه حرف مطلوب در انست و بحرف مطلوب ختم شاخها بيسار شود مثلا محمد را چنين نويسند [figure] پس شاخ اول از طرف يمين از خط اول نشان ابجد و دوم هوز و سيم حطى است و شاخ اول طرف يسار نشان كاف كلمن و دوم نشان لام او و سيم نشان ميم است كه مطلوب است و همچنين خط دوم و سيم و چهارم و على را چنين نويسند [figure] و الغ را چنين نويسند [figure] و از انجمله طريق كم صلا است و طريقه ان اين است كه صلا او حط له در سع شمار حرف منقوطش بجاى خود كذار پس حروف منقوطه تغيير ندارد و حروف غير منقوطه مبدل است كاف بميم و ميم بكاف و صاد بلام الف و بر عكس و الف بواو و بر عكس پس محمد را كطكو نويسند و على را سهى و باقر را بوقد و همچنين و از انجمله خار و خسك است و طريقه ان اين است كه چهار خط كشند يكى بعرض صفحه و ديكرى بطول ان و بعد و قطر آن و هشت زاويه حاصل شود ابتداى زوايا كه بر فوق خط عرضى كه در طرف يمين است خوانه يك است و از سمت فوق دور ميزنند تا خانه تحت خط عرضى در طرف يمين خانه هشت است و هر خانه كه مطلوب در انست نقطه ميكذارند پس اكر مطلوب عشرات باشد بر سر خط عرضى در يمين ه كردى ميكذارند و در مئات دو سر ان ده ميكذارند و الوف را غ مينويسند و بجهت نره بر سر خط طولى ان

بدانكه قاعده اخرج از اين شعر معلوم ميشود احد بخط زند ليك مهر عشرات مات مكند زد از خط الوف كج سوى راست

فرو می‌نهند و از جمله قلم عدد است و آن باین نحو است که بجهت هر حرفی دو رقم یکی
مجهول و عدد سیاقی بعدد در تحت آن نویسند حرفی رقم کلمه را بجمله عدد که رقم حروف آن
کلمه است و این نیز از مخترعات مؤلفان است و از آن جمله طریقه تزاید است و آن اینست که
بر سر هر کلمه متصل یک حرف زیاد کنند گاه باشد که متصل را نیز منفصل نمایند و حرفی
زیاد کنند دو می شود که متصل را منفصل نا کرده حرفی زیاد کنند و از آن جمله اینست
که سطر را از طول نویسند و این نوشتن اشکل از آنست و خواندن آن آسانست **فائده**
اگر از آب پیاز بر کاغذ چیزی نویسند ظاهر نباشد چون نزدیک آتش برند خطی سبز
ظاهر شود **فائده** بدانکه در تقاویم نام در صفحه دست چپ در بالای جدول ایام
ثمانیه بحران ثبت می نمایند حقیقت آن اینست که بطلمیوس در کتاب ثمره بیان نموده
که همچنانکه بیمار را بحران می باشد همچنان عالم کون و فساد را بحرانیست که در روز
بحران اگر مواصلات باشد متغیر گردد و اگر مکدر بود صاف شود و گفته که چون فلک
بهشت قسم کنیم و شصت سازیم ابتدا از اجتماع قمر با شمس و چون قمر بهر زاویه از زوایای
ثمانیه رسد تغییر در عالم کون و فساد مناسب وقت هم رسد و از حالی بحالی بگردد و مرکز
اول برج درجه اجتماع است و مرکز ثالث موضع تربیع اولی شود مرکز خامس موضع
استقبال می شود مرکز سابع موضع تربیع دویم می شود و این چهار مرکز نحسند مرکز ثانی
میان مرکز اول و ثالث است که متصل است بتسدیس قمر با شمس و مرکز چهارم میانه
سیم و پنجم است که منصرف از تثلیث است و مرکز ششم میان پنجم و هفتم است که متصل
بتثلیث دوم است و مرکز هشتم بعد از هفتم حرکت عسر و پیش از اجتماع و متصل
بتسدیس دوم و این چهار سعدند و صورتش چنین است

دوایر بحران

ولذ برای بحران تقسیم دیگر هست که بار ابتداء آن
جزو اجتماع است بدو لوزده مرکز وانرا تاسیسا
کویند مرکز اول جزو اجتماع مرکز دوم بعد از
دوازده درجه سیم بعد از ۳ ۳ او دوم
وچهارم بعد از ۵ ۶ پنجم بعد از ۴ ۵ ششم
بعد از ۳ ۳ هفتم بعد از ۲ آ نهم بعد از
۳ ۳ دهم بعد از ۴ ۵ یازدهم بعد از ۴ ۵ دوازدهم بعد از ۳ ۳

فائدة

بدانکه هریک از کواکب بجز از شمس از منطقه دوری باشد که غایت آنرا غایت عرض کویند در شمال وجنوب وهر هفت را از معدل النهار دوری که آنرا میل کویند غایت آنرا غایت میل نامند وبجهت دانستن آنها در این جدول نوشتم

[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
					٤	٤	٤	٤	[illegible]
					٤	٥	٤	٥	القمر
									ميں
									مشتری
									مریخ
									زهره
									عطارد

فائدة بدانکه دوازده برج فلک ۳ آتشی اند و۳ مائی و۳ خاکی و۳ بادی بنظر بر آنکه برج اول ابتدا از حمل آتشی است دوم خاکی وسیم هوائی وچهارم مائی پس بعد از آن آتشی بترتیب مذکور تا آخر واینها را مثلثات کویند وهر مثلثه را سه ارباب است از کواکب وارباب بشب وروز مختلف شوند چنانکه هر کوکبی خداوند اول مثلثه باشد بروز بشب خداوند دوم باشد وجدول مثلثات وارباب آنها اینست

طبایع	ناری	آبی	هوائی	خاکی
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
طبایع	ناری	آبی	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

و از باب مثلثات بشب و روز از این شعر معلوم است سنبل هرخ هلک مهر
بشب ب دو تیم مبدا بر سر ان علامت ناری است و ت ترابی و هوائی و م مائی

فائده اصل احکام نجوم در فلک چند نقطه بحث یافته اند که ترا بجرکت معکوس
مثلا بر ده درجه حمل خوشی یافته اند بعد از مدتی در بیخ درجه حمل همان خوشی
دیده اند و آن هشت نقطه است ا عطبد ۲ عریم ۳ سر موس ۴ کلاب ۵ ذو زوایه
۶ ذو لحیانی ۷ کبد ۸ ذو الفطریه و محل این نقاط در تقاویم نامه در صفحه قمری
در فوق جداول جدولی در عرض رسم کنند و حرکت بکاهی ایشان در هر ماه ثبت کنند

فائده بدانکه هر یک از کواکب هفتگانه
را در دوازده کانه طالع جایگاهی هست
که چون در آن جایگاه باشند موافق
مزاج و طبع ایشان باشد و بخوانند و از فرحان
کوکب گویند چون در مقابل این باشد

شرف	ج	ط	و	ه	ب	ا	ن
فرح	ك	ج	ب	ﻫا	و	ه	طالع
[illegible]	س	ى	ل	ى	ه ج	ه	د

از ترح گویند بعنوان لتنکی و فرح و ترح کواکب از این جدول معلوم می شود **لمولفه**
ترسم نشده عوره انکور خزان اید بامی نشده انکور ماه رمضان اید زاهد که کند
منعم از رفتن میخانه با ساده رخی هر شب بخانهان اید کر اشک دوان نیست دا
که مستر سم از دل غم او بیرون با اشک روان اید کردن که دل ما را کرده هدف تیر ش
هر تیر که انداز د یکسر بنشان اید هر شب بت عیارم گوید ببرت ایم اید بر ما اما هنگام
اذان اید انشیخ سیه نامه با جبه و عمامه از میکده صد بار شرمنده همان اید
کردم طلب زاهد در دی بی دفع غم کفتا بر شادو کاین کار از ان اید کاهی بنوا ز ایجان

چون غمزه صفها را تو سر کند بیداد دو زنی بفغان آید **و له ایضاً** ای برکشیده تیغ
جفا از پی قتل پروا مکن بگذشته‌ایم از خون خود اندیشه از فردا مکن آسوده
در مهد لحد خوابیده‌اند این مردگان بگذار تا شادی زخواب خوش آن لعل را گویا مکن
تن جان و تیر سر زن و دل ماند از برای عاشقان رحمی کن و بگو ستم دیگر بها بالا مکن
افسرده دلها ای فغان چرا ندل من بر مجمر آسوده‌ایم سینه‌ها جز سینه من جا مکن
دین نداکر در دست نقد دو کون و در عوض خواهند کالای غمش زنهار
این سودا مکن ای چشم تو مردم مرا خوانند امام کشوری از عشق من کس را خبر نبود
مرا رسوا مکن مال یتیم و رشوه را بخشیده‌ام ای قاضی تو من ماندم و یک جرعه‌ی
با من دران غوغا مکن دریای عشق است خدا دران صفها ناخدا کشتی بر آن اندیشه
از موج این دریا مکن **حدیث** روی فی الکافی عن داود الرقی عن ابی عبد الله ع قال
ان التقدیر مما یحبه الله تعالی و ان السرف مما یبغضه الله تعالی حتی طرحک النواة فانها
تصلح للشیء وحتی صبک فضل شرابک **وایضاً** روی عن امیر المؤمنین ع قال القصد
مثراة والسرف متواة **اقول** کلاهما بکسر المیم اسم آلة من الثروة والنوی بمعنی الهلاک
والتلف ایضا روی باسناده عن ابن ابی الهرهار عن ابی عبد الله ع قال سمعته یقول ضمنت
لمن اقتصد ان لا یفتقر **ایضاً** روی باسناده الی علی بن الحسین ع قال من قرأ اربع آیات من
اول البقرة وآیة الکرسی وآیتین بعدها وثلث آیات من آخرها لم یر فی نفسه وماله شیئا
یکرهه ولا یقربه الشیطان ولا ینسی القرآن **فائده** اختیار هر چه داری هفت چیز از و بجا
تا شود کار تو نیکو و بهین دان دفرض حال مسعود و باید حال بیت و صاحبش
حال طالع صاحبش بیت الغرض صاحب غرض **فائده** بدانکه نظرات کواکب هفتگانه

پنج است قبل قران و مقارنه نیز گویند و در شمس و قمر اجتماع خوانند و در شمس
و همسیر یکی احتراق خوانند و مقارنه هر یک از کواکب سبعه را با راس و ذنب مجاسده
گویند و مراد از ان است که دو کوکب در یک برج و یک درجه جمع شوند دوم تسدیس و ان
ان است که کوکبی در برجی باشد و دیگری در چهارم یا دهم و همان درجه باشد سیم تربیع
چهارم تثلیث و ان استکه کوکبی در برجی باشد و کوکبی دیگر در برج پنجم یا نهم باشد همان
درجه پنجم مقابله و ان است که ان کوکب دیگر در هفتم برج ان باشد و بدانکه چون کوکبی
متوجه شود بیکی از انظار هنوز اما نرسیده باشد گویند میان دو کوکب اتصال است
یا متصل بفلان نظر است و چون اتصال تمام شود و بگذرد گویند که منصرف شد
و اتصال و انصراف را حدی است که تا بان حد کوکب نرسد اتصال و انصراف حاصل
نشود و بنا بر ان اجرام کواکب است و هر کوکبی را جرمی است معین که این شعر بیان میکند
بدان اجرام سیارات بر ترتیب لط یط ح خ سه هنه ز رب بب و چون خواهند بدانند
کوکبی متصل است بدیگری یا نه موضع یکی از انها را که سریع الحرکت است ببینند پس موضع
دیگر را ملاحظه نمایند اگر از موضع کوکب ثانی تا موضع یکی از نظرات او با اول زیاده
از مجموع جرمین است ان دو کوکب را با هم اتصال نبود و اگر کوکب سریع بقدر جرمین داشته
باشد که بیکی از نظرات برسد اغاز اتصال ان با ان کوکب باشد و هر چه فصل کمتر شود
اتصال قوی شود تا چون مرکز بمرکز رسد حاق اتصال بود و چون از مرکز بگذرد
اول انصراف باشد و ان کوکب منصرف از کوکب قبل شود تا چون بعد بقدر جرمین
شود انصراف نیز تمام شود و دیگر میان ان دو کوکب نه اتصال بود و نه انفصال و بعضی
انصراف را فی مبدا نسد که کوکب ثانی در مقدار جرمین نیز بگذرد پس بعد از حاق

اتصال را

اتصال را نیز اتصال می‌دانند تا بعد بقدر جرمین شود و بعضی را آغاز اتصال و انفصال نصف مجموع جرمین را اعتبار نموده‌اند و بعضی یکی همان جرم کوکب متصل را اعتبار نموده‌اند و بعضی یکی نصف جرم کوکب متصل را اعتبار کرده‌اند و تمام آنست که بعد بقدر جرمین آغاز اتصال باشد ولیکن در اثر بسیار ضعیف باشد و چون بقدر نصف جرم کوکب متصل رسد بینات آثار اتصال ظاهر شود و از سبب اختلاف باشد **فائده** بدانکه از بروج دوازده گانه شش نرند و شش ماده و شش نهاری هستند و شش لیلی و هم چنین تا آخر یک برج نر است و یکی نهاری و یکی ماده و لیلی **فائده** بدانکه از کواکب هفتگانه چهار نرند زحل و مشتری و مریخ و شمس و دو ماده زهره و قمر و اما عطارد با نر نر است و با ماده ماده و هر کوکب نر نهاری است و هر ماده لیلی و بودن کواکب نهاری را بروز فوق الارض و بشب تحت الارض و لیلیه را عکس این غیر آن کوکب را خوانند و موجب قوت آن کوکب است خصوص هرگاه کوکب نهاری در برج نهاری و لیلی در برج لیلی باشد **فائده** بدانکه از خانهای دوازده گانه طالع چهار را اوتاد خوانند و آن طالع و عاشر و سابع و رابع است و چهار را مایل الوتد خوانند و آن چهار بیت که بعد از اوتاد باشد که دوم و یازدهم و هشتم و پنجم باشد و چهار را زایل الوتد خوانند و آن چهار بیت که بعد از اوتاد است و خواهی بگو بعد از مایل الوتد که سیم و دوازدهم و نهم و ششم باشد **لمؤلفه الصفائی** ای کاش ره نبودی در بوستان خزان را تا کم نسازد گلهای بوستان را با باد استم کرد در گوشه قفس هست عیشی که هم ز بوده است باد م اشیان را هم آشیان او سوم لب مرا بطرف از بسکه گاه و بیگاه بوسیده آشیان را از بوستان برون دو ای باغبان خدا را تا بلبلان بگویند با گل غم نهان را

شعر

بشناس ز بروج ماده
تا در احکام باشد ره
زحل دان ثور ماه شنا
همچنین کبریا بجوت قیاس

یارب بعندلیبان چون بگذرد که امروز افتاده طرح الفت گلچین باغبان را دارم دلی

پر از خونناب دیگری چه توان اظهار آن کنم من نفرین آسمان را با ضعف و ناتوانی خود را

کشم بپایش تا افکنم بپایش این جسم ناتوان را چشمت بتیغ ابرو خلقی فکنده بر خاک

دل میبری چه بستی این تیغ جانستان را هرکس بکف متاعی آمد تراخریدار مسکین صفائی

آمد بر کف گرفته جان را **وله** این خوانه دل خراب بهتر وین سینه ز غم کباب بهتر دیبا

و ورد او جنه من اندر کرو شراب بهتر اوراق کتاب دانش من شستن همه را بآب بهتر

وله ساقی بیاد یار بده ساغری ز می ارزان کنم چه باک که باشد بهای وی من

ژنده پوش یارم و دارم بجان او ننگ از قبای قیصر و عار از کلاه کی شرمم ز فقر باد

مقابل اگر کنم با گنج فقر ملک صفاهان و ملک ری تاکی ز لا بمدرسه طامات و ترهات

بشنو حدیث یار دو روزی ز نای نی واعظ بما مگو حدیث بهشت و قصور و حور ما

توسن هوا و هوس کرده ایم پی ما عندلیب گلشن قدسیم باغ ما ایمن بود ز باد خزان

و هوای دی زاهد برو چه طعنه مستی زنی که هست مست از خیال دوست صفائی

نه مست می **وله** این خم زلفی که دام هر دل است این دل مسکین ما را منزل است

ای پدر پندار محبت کم دهم کاین پسر فرزند بس ناقابل است جان بتنگ آمد ز تن

ای ری بسی ما را این تن واکشیدن مشکل است پاره کن این پردهٔ هستی که آن در

میان جان و جانان حایل است ای که در دریای عشقی و بجوی ساحلی بگذر که آن

خود ساحلست یار اگر ما را کشد گو کش که خون زنده میباد ار که خود قاتل است

سرکند ارای دل صحرای جنون دانکه شد دیوانه هر کس عاقل است در رهش مردن

بود آسان ولی مردن و رویش ندیدن مشکل است ای صفائی گو بگو ز جستجو

تا بکوا

تا بکی از آگهونی در دلست **وله** هیچ بلبل کر من بیدل زبانی داشتم روز وصل
از شام هجران داستانها داشتم در بر وی من چنین محکم مبند ای باغبان پیش از این من هم
اینجا آشیانها داشتم از پس عمری مرا خواندی آنهم با رقیب بلکه جانا با تو من راز نهانی داشتم
چیست این رسوائی آخر ای جوان منهم چو تو در جوانی مدتی عشق جوانی داشتم کاهی ای بلبل
شنیدی یار اگر فریاد من چون تو من هم روز و شب آه و فغانها داشتم دامنم میشد از این
آلوده کلهای ریاء پاک اگر در عشق و اشک روانی داشتم سوختی ای پروانه یارب بال
و پر داری چه غم کاش من هم چون تو یار مهربانی داشتم ای مؤذن این ثنا بتخانه هم بود
آخر از وصل نیست بیش از یکشب من داستانها داشتم در بر وی من چنین بندی ای جان کا
عزیز درگاه تو من هم آشیانها داشتم ای صفا من تو را زاهد گمان کردم مرا کن بحل من در حق تو
بدگمانی داشتم وله از زمان مرا شکوه بسیار دارم ولی کی جرأت اظهار دارم با وگفتم دلم را آن با
بپرده بگفتا من با دلبر کار دارم بجرم دوستی که میکشد دوست کند کارم من
اقرار دارم چه نازی از نماز و روزه زاهد کند بنگو من بسیار دارم مرا گر بخت
در خوابست گو باش بحمدالله دل بیدار دارم چمنها گر خزان شد گو خزان شو ز خون
دیده صد گلزار دارم شد از مسجد مرا دل تنگ اکنون هوای خانه خمار دارم کوی
از آن از انجمنها کرد دل خلوتی با یار دارم بمسجد کی روی هندوئی صفا بکف جام بر
زنار دارم **فائده** فخرالدین رازی در رساله الکواکب گفته که هر کوکبی در
احتراق منحوس است مگر در حد تصمیم و تصمیم نزد حکما عبارتست از آنکه گذشتن
کوکب بر محاذات جرم آفتاب و آن بطرفین از مرکز شمس سی دو دقیقه است و هرگاه یکی
از کواکب متحیره ماه با آفتاب مقارنه افتد و کوکب را عرض نبود و انطباق مرکزین

شود

شود یا پیش از وی از ان بعد میان آفتاب و کوکب شانزده دقیقه شود یا بعد از انطباق مرکزین

یا انگاه که بعد از شانزده دقیقه شود کوکب را صمیمی گویند مراد از ان سیر کوکب است

بر فلک خویش بر محاذات جرم آفتاب و هر کوکب که در این حالت باشد اصحاب احکام از ابغا آنست

مسعود دارند چنین گویند که در دل آفتاب که پادشاه کواکب است جا دارد و چون نقطه

درجه تصمیم بوده باشد اورا آفتاب و شمس خوانند و بدین سبب عطارد را در تصمیم

قوی تر از کواکب دیگر گرفته اند **فائده** بدانکه سهامی که اصحاب نجوم استخراج مینمایند

بسیار است و سهم هر شیء دلیل جزئی آن شیء است که از وجه مخصوص از دو دلیل آن شیء

را استخراج کنند مثلا احوال گندم را از موضع شمس و مشتری که هر دو دلیل حنطه اند

سهم الحنطه استخراج کنند و از ابعاد دلیل حنطه و احوال آن در آن سال از قلت و کثرت وجودت

و ردائت و ارزانی و گرانی معلوم کنند و سهام بسیار است و ما درین فائده کیفیت استخراج

دوازده سهم را ذکر میکنیم و شاید که در این کتاب بعد از این سهام دیگر نیز بیان کرده شود

اول سهم السعادة بجهت تعیین موضع آن اگر طالع نهاری باشد از درجه که موضع شمس

است بگیرند بر توالی بروج تا موضع قمر هر چه باشد درجه طالع بران بیفزایند یعنی از

برج طالع آن درجه که طالع است و ما قبل آن تا اول آن برج بیفزایند مثلا اگر

طالع ده درجه سنبله باشد ده درجه می افزایند پس از درجه طالع ابتدا کرده سی سی

از لغو می فگنند هر جا که منتهی شد موضع سهم السعاده است و احتیاج باین فگندن

سی سی نیز نیست بلکه موضع شمس تا ماه را با اضافه درجه طالع جمع نموده ابتدا از

درجه طالع مینمایند هر جا که منتهی شد موضع سهم السعاده است و اگر طالع لیلی باشد

مانند همین بخواست مگر از موضع ماه تا موضع آفتاب بر توالی میگیرند **دوم** سهم

الغیب وان

الغیب این نیز مثل سهم السعاده است مگر اینکه در سهم الغیب بروز از ماه تا آفتاب
گیرند و بشب از آفتاب تا ماه برعکس السعاده است **سیم** سهم الشغل بروز
از مشتری گیرند تا بزهره و بشب بخلاف این و باقی عمل چنانست که گذشت **چهارم**
سهم التحسین در روز از زحل بمریخ گیرند و بشب بخلاف آن و باقی دستور سابق **پنجم**
سهم الاب بروز از شمس تا موضع زحل گیرند و بشب بخلاف این **ششم** سهم الام
است بروز از زهره بقمر گیرند و بشب بخلاف این **هفتم** سهم الموت بروز و شب از
موضع زحل گیرند تا درجه برج هشتم **هشتم** سهم المال بروز از خداوند برج ثانی
گیرند تا بدرجه برج ثانی **نهم** سهم السفر بروز و شب از خداوند برج تاسع گیرند تا
درجه برج تاسع و تتمه در این سهام چون سابق است **دهم** سهم السلطان بروز از
آفتاب گیرند تا ماه و شب بخلاف این و در اینجا بجای درجه طالع درجه عاشر را تا فو
واز درجه عاشر بیندازند نه از طالع **یازدهم** سهم الشجاعه بروز و شب از مریخ
تا سهم السعادة تتمه عمل چون سهم السعاده است **دوازدهم** الظفر سهم بروز
و شب از مشتری گیرند تا بسهم السعاده و تتمه چنانست که مذکور شد سهم الحوادث
در یکجز و بعد از این تقریبا مذکور است **فائده** امیر عنصر کیکاوس بن اسکندر
قابوس بن وشمگیر در پندی که بجهت فرزند خود گیلانشاه مسعود نوشته نصایح بیشمار در آنجا
ذکر نموده مختصری از آن یعنی چند نصیحت که فائده آن تمام است ذکر می شود **اول**
چون گفتی بنده ام در بندگی باید بودن و چون گفتی او خداوند است در حکم خدا باید
رفتن **دوم** ای فرزند بدانکه نماز و روزه خاص خدای است در آن تقصیر
مکن که چون در خاص خدا تقصیر کنی از عام همه جهانیان بازمانی زنهار ای پسر که در

نامه

نماز سستی و استهزا مکن بر نماز و رکوع و سجود و مطایبه کردن که هلاک دین و دنیا
بود **سیم** با مادر و پدر چنان باش که از فرزندان خویش طمع داری که با تو باشند
چهارم با مداد منگر بحال کسی که حال او از حال تو بهتر باشد بنگر بحال کسی که حال
او از حال تو کمتر بود تا دایم از خدای تعالی خوشنود باشی **پنجم** سخن ناپرسیده مگو
و کسی را که پند نشنود پند مده و بر ملا کس را پند مده **ششم** تا بتوانی از کسی
نیکوئی دریغ مدار که یکروزی نیکو بر دهد ۷ اگر غم و شادیت بود غم و شادی
خویش پیش مردم اظهار مکن خصوص غم ۸ بهر نیک و بد زود شاد و زود
غمگین و دلتنگ مشو که این فعل کودکان باشد ۹ اگر کسی با تو ستیزه کند بخاموشی
آن ستیزه را بنشان و جواب احمق خاموشی دادن ۱۰ پیران قبیله خویشتن را حرمت
۱۰۱ کاهلی فساد تن بود زنهار کاهلی مکن اگر اگر تن ترا فرمان برداری نکند تن
خویش را فرمان بردار کن و بقهر از بطاعت وادار ۱۰۳ از گفتار و کردار با صلاح
شرم مدار که بسیار مردم بود که از شرمگینی از غرضهای خویش باز مانند ۱۰۳ بتیزی
و تندی عادت مکن و از حلم خالی مباش و لیکن چنان نرم مباش که بخورندت ۱۰۴ با همه
گروه موافق باش که بموافقت از دوست و دشمن مراد تو حاصل گردد ۱۰۵ چون ترا
شغلی پیش آید هرچند ترا کفایت آن باشد مستبد برای خود مباش که هر که
مستبد برای بود پشیمان شود و از مشورت کردن عیب مدار با پیران عاقل و دوستان
مشفق ۱۰۶ ای پسر سخن راستگوی باش و دروغگو مباش و خود را براستگوئی
معروف کن ۱۰۷ زنهار که آنچه بدروغ ماند نگوئی که دروغی که براست ماند بهتر است
از راستی که بدروغ ماند ۱۰۸ چنانچه عیب و ستی با عیب محتشم ترا معلوم شود شخص

زنهار

زنهار مگوئی ۱۹ چنانچه سخن دانی که موافق مذهب عامهٔ ناس نباشد مگوی
که موجب غوغای عامه بود ۲۰ در دانستن رازی که بر نیک و بد تو تعلق ندارد سعی
مکن ۱ ب۲ پیش مردمان ناکس راز مگوی که اگر سخن نیکوئی بود گمان زشتی برند ۲ ب۲
هر سر مگوئی نادانند بشنیده مگوی تا بر گفتار پشیمان نشوی ۳ ب۲ سرد سخن مباش
که سخن سرد تخمی است که از آن دشمنی روید ۴ ب۲ بسیار دان و کم گو باش نه کم دان و بسیار
گوی که بسیار گوئی اگر چه از خردمند باشد مردم از ابلهی دانند ۵ ب۲ با هر که
سخن گوئی بنگر که سخن تو را خریدار هست یا نه اگر مشتری یابی بفروش و اگر نه بگذار ۶ ب۲
زنهار دوست خود مخوان کسی که دشمن دوستان تو بود ۷ ب۲ بپرهیز از نادانی که خود را
دانا شمرد ۸ ب۲ اگر خواهی راز تو را دشمن نداند با دوست مگوئی ۹ ب۲ هر که نسبت
بتو زشتی گوید معذورتر از آن دار که این سخن بتو رساند ب۳ اگر خواهی مردم نیکو
گوی تو باشند زنهار که نیکو گوی مردم باش ۱ ب۳ اگر خواهی که بر دولت جراحتی نیفتد
که بر هم بر نشود با هیچ نادانی مناظره مکن ۲ ب۳ شب طعام خوردن سخت زیان کار
است که آدمی دایم با تخمه است ۳ ب۳ چون مهمان کنی در خوردنی و بکی خوردن زنهار از مهمان
عذر مخواه که این طبع بازاریان باشد هر ساعت مگوی فلان چیز بخور خوب است یا
چرا نمیخوری یا من نتوانستم سزای تو کنم که اینها سخن محتشمان نباشد سخن کسانی که بیکبار
مهمان کنند ۴ ب۳ چاکران مهمان را نیکو دار که نام ایشان به نیکی بیرون برند ۵ ب۳ اگر چاکران
تو خطائی کنند در پیش مهمان با ایشان جنگ مکن و مؤاخذه مکن ۶ ب۳ مهمان هر کس
مشو که حشمت را زیان دارد ۷ ب۳ با چاکران میزبان مگوی که ای فلان این طبق
فلان جای نه و بنان و کاسه دیگر کسی را تکلیف مکن خلاصه مهمان فضول مباش

۸ بم از مزاح ناخوش و فحش شرم دار و مکن ۹ بم زنهار با کمتر از خویش مزاح
مکوی و مکن تا حشمت خویش در سر آن کار نکنی و بدانکه خوار کنندهٔ همه قدرها مزاح
است آنچه گوئی شنوی ۱۰ بم با هیچکس جنگ مکن که جنگ نه کار محتشمان بلکه شغل
زنانست با کودکان ۱۱ بم طریقهٔ محتشمان است چنین که تابستان نیمروز قیلوله کنند
و اگر خواب نیاید در خلوت خانهٔ خود باشند تا گرما شکسته شود ۱۲ بم چون بر اسب
نشینی بر اسب کوچک منشین که مرد اگرچه بزرگ منظر باشد بر اسب کوچک حقیر نماید
و اگرچه حقیر بود بر اسب بزرگ بشکوه نماید ۱۳ بم از مرگ مترس و بدانکه تا تن خود را
بخود سگان ندهی خود را بنام شیران نتوان کرد هرکه بزاید در وی بمیرد ۱۴ بم مال را
نگاه دار که همه چیزی بدشمن بگذاری به از دوستان بخواهی چیزی اگرچه کم بود نگاه داشتن
آن واجبست که هرکه چیز کم نگاه نتواند داشت بسیار را هم نگاه ندارد ۱۵ بم امانت
نگاه داری مکن زنهار که سعی عبث بتو ماند هرگاه رد نکنی خاین و تبه روزگار خواهی
بود و چنانچه رد کنی کاری نکرده باشی مال مردم را داده باشی و اصلا صاحبان
ممنون هم نباشد و چنانچه تلف شود بدنام بشوی ۱۶ بم تا توانی سوگند مخور
۱۷ بم در معامله از مماکسه و سعی در قیمت کوتاهی مکن که آن نیمی از تجارتست ۱۸ بم
صبور باش که صبوری دوم عاقلی است ۱۹ بم در خانه خریدن اول همسایه را ملاحظه
کن ۲۰ بم سعی کن تا خانه در جائی خری که توانگرترین همسایگان باشی و فقیرتر بلکه مساکین
نباشی ۲۱ بم همسایگان را از همه بیشتر طعام ده تا محتشم ترین ایشان باشی ۲۲ بم طفلان
همسایگان را بنواز ۲۳ بم بام خود را از بام همسایگان بلندتر کن تا مردمان را در تو
دید نباشد ۲۴ بم زنی که محتشم تر از تو باشد مخواه ۲۵ بم هیچ بزرگی را در خانه خود در

برابر زن

برابر زن راه مده اگرچه پیر و سیاه باشد ۶ با فرزندان و برادران خود محبوب باش تا ازلئوا ندارند وار تو ترسان باشند ۷ فرزندان را پیشه بیاموز که آن عیب نیست بلکه هنر است هرچند ان محتشمان باشند ۸ هرچه داری اول خرج دختر کن و شغل وی بتا و وی را در کردن کسی بهند که از غم او برهی دوشیزه را شوی دوشیزه گزین ۹ داماد باید که از تو فروتر بود هم بنعمت و هم بحشمت تا او بتو فخر کنند نه تو باو ۱ دوستی که از تو بدون حجت بر کناره شود بدوستی ان اعتماد مکن ۱ با نیکان و بدان با نیکان بدل و با بدان بزبان ۲ بدوستی کسی که بد دشمن تو دوست باشد زنهار زنهار اعتماد مکن ۳ اگر ترا دشمن باشد لشکر مشو که هر که را دشمن نباشد بیقدر و بها باشد ۴ خویشتن را بدشمن بزرگ بنما اگر افتاده باشی جسارت را کار برو خود را افتادگان منمای ۵ بیشتر از دشمن خود نیکی و همسایگان و خویشان حذر کن ۶ با هیچ کس بیکدل مکن ولیکن دوستی مجازی کن ۷ از سفیهان و جنگجویان دور باش یعنی کسانیکه از سخن کفار مضایقه ندارند بردبار باش ولیکن با کریم نکشا نشان کردن کش باش ۸ با دوست دشمن آهستگی و چرب گوی و هرچه گوئی از مبالغه بدها لجشم داد ۹ هرچه نخواهی بشنوی مردمان را مشنوان ۷۰ هرچه پیش مردمان نتوانی گفتن از پس مردم مگوی ۷۱ تا نا کرده لاف مزن و چون کنم مگوی و چون کردم گوی ۷۲ زبان خویش را بر کسی بسته دار که اگر خواهد دهان خویش بر تو تواند کشاد ۷۳ از آنها که هفت سر هنر بس و از مردم سخن چین بترس ۷۴ هیچ کس را بیقدر ستایش مکن که اگر وقتی بباید نکو هید نداند ۷۵ هر که را بی بکار تو باید اعراض و خشم مرسان و اگر گناهی کند تو بکذران ۷۶ هر سخن را که

شنبکی انکشت در دهان مپیچ ۷۷ زود زود چهره خشمناک مشو و در وقت خشم فرو بر ۷۸
اگر جائی باید تو را لعفو و عذر خواست ننگ مدار ۷۹ ای پسر اگر واعظ شوی بر
سر منبر روی باک مدار و چنان دان که مجلسیان تو بهائمند تا سخن در بیمنا و اگر سخن حیانا
در مانی باک مدار و بصلوات و تهلیل و امثال آن بگذران و بی سخن بد بود دیکر رو و بر سر
منبر ترش رو مباش ۸۰ ای پسر اگر قاضی و مفتی شوی باید در مجلس حکم مهوب باشی
و بی خنده و ترش نیک کوی بسیار شنو ۸۱ اگر تاجر شوی معامله با گروهی کن که
زیر دست تو باشند و اگر با قوی تر از خود معامله کنی با کسی کن که صاحب مروت
و دیانت باشد ۸۲ تا توانی بنسیه معامله مکن نقد کم نفع بهتر از سود بسیار نسیه
۸۳ بهترین متاعهای تجارت آن بود که بمن سنگ خرند و بمثقال و درم فروشند
۸۴ تاجر باید چیزی که تغییر در آن هم رسد و مردنی و شکستنی باشد نخرد ۸۵
تاجر باید بهر شهر برود خبر را جیف ندهد و در خبر خوش مطلقا تقصیر نکند و خبر مرگ
احدی را بدون ضرورت نگوید ۸۶ در سفر باید مکاری را از خود خوشنود نگاه دارد
۸۷ در شهری که وارد شد با سر طایفه آشنائی کند توانگران با مروت و جوانمردان عیار
پیشه راه بازانه بوم شناسان ۸۸ اگر لابد معامله بنسیه کنی با چند طایفه مکن که جیز و تو
و نو کیسه و کودک و قاضی و مفتی و شیخ الاسلام ۸۹ هیچ نوشته را بی خود حجت مساز
بعوض چیزی منویس که روبروی تو حجت شود ۹۰ زود زود با اهل حساب خود محاسبه کن
۹۱ ای فرزند اکتفا بدوستان مکن و پیوسته دوستان نو کیر اما دوستان کهن را از
دست مده ۹۲ اگر منشا باشی هر چه کاری بگذار که او وقت بکند در و اگر ده روز
پیش از وقت کاری بهتر از آنست که ده روز پس از وقت ۹۳ چون زراعت کنی تدبیر

سال دیگر

سال دیگر اسال کن ع ۹۰ اگر کاسب باشی و مکار باش و باندک سود قناعت کن تا یکباره ده یازده کنی دو بار ده نیم تو بکر تو مردم را بلجاج و مکابره مکر بزان ۹۵ ای فرزند اگر مقرب پادشاه باشی بدون ضرورت سخن برخلاف مراد پادشاه مکوی و با او لجاج مکن او را جز بنکوئی میاموز ۹۰ در پیش پادشاه عیب کسی را مکوی که ترا بد نفس شناسند ۹۷ از ان سفره که نان خوری بد مکن ۹۸ جوانمرد باش و اصل جوانمردی سه چیز است هرچه بکنی بکوئی خلاف راست نکوئی شکیب و صبر را کار بندی ۹۹ زنهار که مال خود را ضایع نکذاری اگرچه پوست خربوزه باشد که کاه است تو را بکار اید و اگر چه از بادی بکشریت اب باشد یا برای درختان باشد ۱۰۰ قانع باش قناعت پیشه کن که اصل همه پندها انست و سایر پندها والله اعلم

فائده بدانکه نشان اسب خوب انست که بار یک دندان و پیوسته دندان باشد لبهای زیرین دراز تر بود و بینی بلند و فراخ بینی و کشیده بود و بهن پیشانی دراز کوش میان کوشها بار یک تن کاه و بن کردن سطبر باشد و خورد کاه انشطر و خورد موی و سمهای ان دراز و سیاه باشد و کرم پاشنه و بلند پشت باشد و فراخ ابرو باشد و سینه و میان دستها و پاهای ان کشاده باشد دم بار یک و کوتاه و سیاه چشم و تنو خانه باشد و معلق سرین و عریض کفل و دو ران و ان او پر کوشت بوده باشد با خبر از جو سواد و بدانکه اسب کمیت نیکو بود در سرما و کرما طاقت بیدارد و اسب ابلق بد و بدانکه اسب کلک بد است و ان اسب است که چون مادیان ببیند اگرچه نری هم بوده باشد بانک نکند و بعضی اسبی راه بسیار غلط کند و اسب شبکور بد است و علامتش انست که شب ازچیزها برمد و شب بیهرجای بد را راست برود و اسبی که چون بانک اسپان شنود

کشاده دم

جواب ندهد بد باشد و اسب چپ بد بود و علامتش آنست که چون بر هلیز کشی
دست چپ پیش نهد چنین اسبی شناوری نداند و اسب احول اگرچه بطا در معیوبست
اما عرب و عجم متفق اند که مبارک و میمون باشد شنیدم که دلدل احول بوده است
اسب سست و پا سپید بد بود اسبی که پای چپ با دست چپ آن سفید بود شوم باشد
و اسب ازرق چشم بد بود و اسب سیاه کام فراموش کار بود و اسب زاغ چشم شبکور بود
اسبی که در وقت سرگین کردن دم نک کند بد بود و بدانکه بیشتر اسبان استخوان پهلو
راست یکی زیادت باشد از پهلوی چپ اگر اسبی استخوانهای دو پهلوی او مساوی
باشد هیچ اسبی از آن در دویدن سبق نبرد **لمؤلفه** عشاق تو جز دید جمالت
یار نبارند عیار دل از درد افکار نخواهند فریاد که این درد مرا کشته است که اندر
با من نکند مهر که اغیار نخواهند ای بوالهوسان دور شوید از من مسکین مردان
ره شرد و نق بازار نخواهند ما را هوس انجمنی نیست که عشاق جز خلوت و در
دل کلبه با یار نخواهند گوئی بر زاهد چه حدیث می معشوق این طایفه جز جنبه
و دستار نخواهند منصور از آن بر سر دار است که خوبان ارباب وفا جز بسر دار نخواهند
تا باشد شان عهد جفا خیل نکویان جز عاشق بدنام گنه کار نخواهند آنها که
ز خون دلشان هست بدامان صد خرمن گل گلشن و گلزار نخواهند جان بر کف
خود کر صفت ابر عاشق در کوی بتان درهم و دینار نخواهند **فائده** بدانکه سر اول
از علوم هندسه محتجبه علومی است که اول هر یک از حروف کلمه سر است و ثانی و ثالث هر یک
اشاره بدو پای علم است و آخرین هر یک اشاره بندای طالبان است بطلب بدانکه
در علوم هندسه مذکور بسیار احتیاج بقلم و دوات و دانستن آن می شود و قلم مذکور را

دربنا

زیتا د

در جائی بیان ننموده اند و بعضی حروفان باین ترتیب بر است شمع زیتون سون

[illegible] ثانی از علوم خمسه مذکوره

سیا وغزلا و لا مذکور می شود و مراد از لا شرقیه و لا غربیه است که [illegible]

[illegible] باشد خروع بید انجیر است که او را کوچک نیز نامند و فلقطیر یعنی پاد و مذکا

وان پیش رونده کاریزات بلغت یونانی و مراد اسمائی چند است که در هر کاری معین است

و بروج الصنم لفاح است و حلبیت شنبلیله است گرفتیم [illegible]

[illegible] و بر کاغذ سفید چیزی از ان نوشتیم هیچ ظاهر نبود بعد از جفاف و

بعد از جفاف نزدیک بنار بردیم خطی در نهایت خوش رنگ واضح شد با مذکور [illegible]

[illegible] ضم ساختیم یعنی حل در ان کردیم و نوشتیم و نزدیک به [illegible]

بردیم خطی سیاه مایل بزردی خوش رنگ ظاهر شد و هر چه بیشتر حرارت در ان تاثیر

کرد سیاه تر شد چون اب بران مالیدیم سیاه خوب شد چون حبر شد و گرفتیم اب

[illegible] و نوشتیم چیزی ظاهر نبود و بعد از ان که باتش داشتیم بعد از جفاف

خطی زرد مایل بسرخی در نهایت وضوح و خوش رنگی ظاهر شد و قبل از جفاف نیز رد قلیلی

بسیاه مایل ظاهر شد **فائده** بدانکه اوج ستاره مکانی است از فلک ان که دور تر موضع

است از فلک از زمین و حضیض نزدیکترین مواضع است و حضیض همیشه مقابل او

است کوکب چون از حضیض گذشت صاعد می شود و چون نشیب برج طی نمود باوج میرسد

چون از اوج گذشت هابط می شود چون نشیب برج طی نمود بحضیض میرسد و اوجات

ثابت نیستند بلکه متحرکند بحرکت ثوابت مگر اوج قمر که ان حرکتی سریع کند چون در

حال تحریر بجز رساله که در سنه یکصد و شصت و هفت جلالی بود هم نوشته بود حاضر :

نبود تا اختلافیکه بسبب رصدها هم رسیده ملاحظه شود اوجات و حرکت انها را بنوع
که در اینجا ثابت بود نوشته شد که هر کس هر وقت خواهد بحساب موضع اوجات را تعیین
میتواند نمود در اینجا گفته که اوج غیر قمر هر سال پنجاه و چهار ثانیه و هر ده سال نه دقیقه
و هر شصت و شش سال هشت ماه یکدرجه طی کند و مواضع اوجات در سال اصد و شصت
هفت جلالی اینست اوج زحل اوج مشتری اوج مریخ اوج شمس و زهره اوج عطارد
و مخفی نماناد که بحساب مذکور چون حرکت اوج هر یک صد سال یکدرجه و نیم می شود در سال
تحریر این کتاب که سنه هفتصد و بیست و نه جلالی است پانصد و شصت و دو سال
از تحریر و سال مذکوره گذشته اوجات هشت درجه و بیست و پنج دقیقه و چهل و هشت
ثانیه حرکت کرده خواهند بود و چون فرض توانی نمائی چون از نصف متجاوز است هشت
درجه و بیست و شش دقیقه حرکت اوجات خواهد بود پس مواضع اوجات باین نحو خواهد بود
زحل مشتری مریخ شمس و زهره و عطارد **فائده** بدانکه جوزهر ستارگان
نقطه ایست که مدار انکوکب که در ان نقطه با مدار افتاب تقاطع کند و ان در دو نقطه
متقابل باشد ان نقطه که چون کوکب از ان گذرد شمالی افتاب شود راس خوانند و ان
دیگر را ذنب و موضع جوزهر قمر از تقاویم معلوم می شود زیرا که راس قمر را نویسند و اما
کواکب خمسه متحیره حرکت جوزهر ایشان چون حرکت ثوابت باشد و حرکت اوجات در سال
مذکوره مواضع جوزهرات در سال یکصد و شصت و هفت جلالی باین وضع تعیین بود
جوزهر راس زحل مشتری مریخ زهره عطارد و ذنب هر کوکبی مقابل راس است
و بنا بر انچه در اوجات مذکور شد مواضع جوزهرات در حال تحریر این کتاب چنین
می شود زحل مشتری مریخ زهره عطارد **فائده** در معرفت اقبال کوکب و ادبار

ان کوکب

ان دو کوکب خالی السیر و وحشی السیر اما خالی کوکب آن بود که در صورت طالع در وتد یا مایل
الوتد باشد و ادبار آن بود که ستاره از اتصال ستاره بگردد یا زایل الوتد باشد
خالی السیر چنان باشد که ستاره از اتصال ستاره برگردد و تا در آن برج بود هیچ ستاره
اتصال نکند و وحشی السیر چنان باشد که ستاره در برجی باشد که تا در آن برج بود هیچ کوکب
ستاره بان نظر نکند و این حال بیشتر بقمر رسد **فائدة** در معرفت نقل نور و
جمع نور و رد نور و منع نور اما نقل نور آن بود که ستاره سریع السیر از ستاره بطی منصرف
شود و بستاره دیگر اتصال کند پس ستاره اول نقل نور از دوم کند و بسیم دهد مثال
آن قمر در دوازده درجه سنبله و مشتری در ده درجه جدی و زحل در پانزده درجه
جوزا پس قمر در حالیکه در ده درجه سنبله بود در حال تثلیث او بود با مشتری و از او
بیرون شده بود با انصراف تمام و با اتصال بزحل دارد بتربیع چون بپانزده درجه سنبله
رسد منصرف است از مشتری و متصل است با زحل پس نقل نور از مشتری بزحل نموده
و جمع نور آن بود که ستاره سریع السیر متصل شود بستارگان ابطا بود و آن ابطا نیز
متصل شود در آن حال بستاره ابطا از خود پس ستاره دوم نور اول را بسیم دهد
با نور خود مثال آن قمر در حمل بهفت درجه و زهره در چهارده درجه و مریخ در سنبله بسیزده
درجه پس قمر متصل است بزهره بر تسدیس و زهره بمریخ بتربیع و این را نقل نور نیز
گویند و نقل را دو قسم میگیرند و در جمع و نقل میان ستاره اول و سیم اگرچه نظر و
اتصالی نیست اما گویند مزاج اتصال میان ایشان حاصل می شود و رد نور آن بود که ستاره
در یک برج باشند و ستاره ابطا در جهان بیشتر باشد بعد از آن کوکب میانه رود پس کوکب
سریع و کوکب بطی خواهد متصل شود بهر دو بقران کوکب میانه رود نیز با ایشان

کند پس گویند بحکم امر بیت مانند و و دفع اتصال سریع را بطی کرد تا اول بجو دان

متصل شود بعد از ان ببطی مثال ان مشتری در چهار ده درجه قوس و مریخ در دوازده

درجه ان و قمر در ده درجه ان و منع آن بود که دو کوکب سریع و بطی در برجی باشند

متصل بقران و کوکب دیگر از برجی دیگر ناظر باشد و پس کوکب سریع متصل بقران مانع

شود که کوکب ناظر نظر کند ببطی بفضیلت قران با انکه دو کوکب در یک برج باشند

کوکبی سریع تر با کوکب بطی تر باشد از ان دو متصل شود بنظر و اتصال اول را مانع

منع کند و منع دلیل قوت مانع و ضعف ممنوع است **فائده** بدانکه کتب مشهوره که

قدماء در علوم خمسه محتجبه نوشته اند بسیار است از انجمله ابجد در علم اول نوشته شده

سبع و سبعین و بحر جاری و شد و ذرات الذهب و مکتسب و رسایل جلدکی و مجریطی و

میزان و اشعار خالد بن ولید و طغرائی و مولوی و سلطان ولد و ابن عمونیه و غیر ذلک و در

علم ثانی ذخیره اسکندری و مصحف هرمس الهرامسه و طلسمات طمطم الهندی و الیس

اسکندرانی و هیاکل و تماثیل ابو بکر بن علی و مانند اینها و در علم سیم شاملین شامل

و مکاشفی و قضائی و سر مکتوم و رسایل هلالیه غیر آن و در علم چهارم نوامیس افلاطون

و مختصر جالینوس و عشر مقالات و خلاصه کتب بلیناس و غیر ذلک و در علم پنجم رسایل

خسروشاه سماوی و جبل و دکوکب ذابن عراقی و غیر اینها است و کتاب سحر العیون ابی عبد

الله المغربی که بلباب ابن الحلاج مشهور شده مشتمل است بر رابع و خامس و رسالهٔ عیون

الحقایق و ایضاح الطریق از مؤلفات حکیم ابو القاسم احمد السماوی جامع اینها است با

زواید و کتاب اسرار قاسمی از مؤلفات ملا حسین کاشفی که بنام شاه قاسم انوار جمع نموده

مشتمل است بر بسیار از فواید و علم و امروز انکتاب در نزد عامه بکذب و عدم اعتبار مشهور

است

است و سبب آن تصریح بسببهای ازعرابست که در نظر ما بعید می نماید علاوه بر

اینکه نسبتهای رصد امتحان و تجربه بر می آید بدون وقوف کامل در مباحث

دوائر با تشخیص او و بر بلکه بمجرد اینکه دوائر را از عطار کرفتند در رصد امتحان

بر می آید حال اینکه شناختن ادویه و مقدار آنها و تمیز خوب و بد و خالص و ممزوج

آنها کار هر کسی نیست و علاوه بر این نسبتهای ازان محتاج بعراییم و اسما و دعوات

و امثال اینها است که نوشتن آنها بقلم خاص و وقت مخصوص مهیا باید باشد

علاوه بر اینکه بتفاوت یک نقطه یا امثال آن یا باب حرکت در خواندن مختلف می شود و

نسبتهای ازعراییم موقوف باجازه استاد کامل و اکثری بستارست بنظرات

کواکب و اوقات آنها و تشخیص اینها بمجرد تقاویم متداوله که صحت و سقم آنها معلوم

نیست صورت ندارد و امثال ذلك **حديث** روی فی الكافی قال انشد الكميت ابا

عبدالله عم شعرا فقال اخلص الله لی هوای فما اغرق نزعا ولا تطيش سهامی فقال

ابو عبدالله عم لا تقل هكذا فما اغرق نزعا ولكن قل فقد اغرق نزعا فلا تطيش سهامی

توضيح ان النزع مد القوس و اغراق النازع استيفاؤه فی المد وطيش السهم عدم اصابته

الهدف و عدوله عنه و اغرق فعل ماض من الاغراق والمستتر فيه راجع الی الله و الی الهوی

او فعل مضارع منه علی صيغة المتكلم و مراد الكميت شكر الله سبحانه فيقول انه سبحانه

جعل لی هوای خالصا بحيث يكون كل امر علی هوای بدون سعی منی حتی ان الله سبحانه

او هوای ما استوفی فی مد القوس نحو الهدف او انی ما استوفی فيه و مع ذلك يصيب سهمی

الی الهدف فنهی ابو عبدالله عم لاجل ان الله سبحانه اجری الامور علی وفق الاسباب و اصابة

السهم الهدف بدون استيفاء مده نحوه مخالف له و قال اشكر الله سبحانه علی تهيئة الاسباب

لك وقل قد استوى في سجانه في مد القوس نحو الهدف لي و وفقني لاستيفائه فبعد
ذلك لا نطيش سهامي حديث روي عن النبي ص انه قال لا عدوى ولا طيرة ولا
هامة ولا شامة ولا صفر ولا رضاع بعد فصال ولا تعرب بعد الهجرة ولا صمت يوم
الى الليل ولا طلاق قبل النكاح ولا عتق قبل ملك ولا يتم بعد ادراك اقول المراد
بالعدوى سراية المرض من انسان وحيوان الى غيره والهامة بتخفيف الميم الجسد اللطيف
يطير بالليل وكانت العرب تزعم ان روح القتيل الذي لا يدرك بثاره تصير هامة
فيطير على قبره فيقول اسقوني اسقوني فاذا ادرك بثاره طارت والصفر بفتح الاولين
حية كانت العرب تزعم انها في بطن الانسان يصيب الانسان اذا جاع وتؤذيه وقيل
اراد به النسيء الذي كانوا يفعلونه في الجاهلية وهو تاخير المحرم الى شهر صفر هو
الشهر الحرام حديث روي في التهذيب باسناده عن ابي خديجة عن ابي عبد الله ع
قال سأله رجل وانا اسمع فقال اني اصلي الفجر ثم اذكر الله لكل ما اريد ان اذكره مما يجب
علي فاريد ان اضع جنبي فانام قبل طلوع الشمس فاكره ذلك قال ولم قال اكره ان
تطلع الشمس من غير مطلعها قال ليس بذلك خفاء انظر من حيث يطلع الفجر فمن ثمة
تطلع الشمس توضيح ان السائل لما كان قد بلغه انه اذا جاء وقت ظهور القائم عليه السلام
هنالك تطلع الشمس من مغربها فكان ينتظر ذلك الزمان فخاف ان هو نام قبل
طلوعها من حين ظهوره ع وطلعت الشمس من غير مطلعها وكان هو حينئذ نائما غافلا
ويفوت عنه هذه العلامة فاجابه ع بان هذا الامر بين لا خفاء فيه لان الشمس في كل
يوم انما تطلع من حيث يطلع الفجر في ذلك اليوم مشرقا كان او مغربا ومن ينام بعد
الفجر فهو يرى مطلع الفجر في ذلك اليوم فيحصل له العلم بمطلع الشمس فيه حديث

روي في

روی فی الکافی عن ابی عبد الله ع انه قال فی یوم الثلثاء ساعة من وافقها لم یرقأ
دمه حتی یموت و ما شاء الله لم یرقأ دمه ای لم یسکن دمه حتی یموت والمراد ان
فیه ساعة من اتفق فیه دم بحجامة او فصد لم یسکن دمه حتی یموت و فی حدیث اخر
فی الکافی بعد منه انه قال اقرأ آیة الکرسی واحتجم ای یوم شئت **احادیث فی العلاجات**
المرویة فی الکافی روی باسناده عن حمزة الطیار قال کنت عند ابی الحسن الاول ع فرآنی اتأوه
فقال ما لک قلت ضرسی فقال لو احتجمت فسکن فاعلمته و روی ایضا باسناده
عن الجعفری قال سمعت ابا الحسن موسی ع یقول دواء الضرس تأخذ حنظلة
فتقشرها ثم یستخرج دهنها فان کان الضرس ماکولا منحفرا تقطر فیه قطرات و یجعل
منه فی قطنة شیئا و یجعل فی جوف الضرس و ینام صاحبه مستلقیا یاخذه ثلث
لیال فان کان الضرس لا اکل فیه و کانت بخار قطر فی الاذن التی یلی ذلک الضرس لیالی
کل لیلة قطرتین او ثلث قطرات یبرئ باذن الله و روی باسناده عن ابی ولاد قال
رایت ابا الحسن ع فی الحجر و هو قاعد و معه عدة من اهل بیته فسمعته یقول ضربت
علی اسنانی فاخذت السعد فدلکت به اسنانی فنفعنی ذلک و سکنت عنی و روی عن
ابی عبد الله ع یقول تخذوا فی اسنانکم السعد فانه یطیب الفم و یزید فی الجماع و
روی عن ابی الحسن الاول قال من استنجی بالسعد بعد الغائط و غسل به فمه بعد
الطعام لم یصبه علة فی فمه و لم یخف شیئا من ارباح البواسیر و روی عن ابی عبد الله ع
قال کان رسول الله ص لا یتداوی من الزکام و یقول لیس ما من احد الا و به عرق من
الجذام فاذا اصابه الزکام قمعه و روی باسناده عن مهبل بن صالح قال قلت لابی عبد الله ع
ان لنا فتاة کانت تری الکواکب مثل المجرة قال نعم و تراه مثل الحب قلت ان بصرها

ضعيف فقال اكحلها بالصبر والمر والكافور اجزاء سواء فكحلناه به فنفعها وروى عن
سليم مولى علي بن يقطين انه كان يلقى من رمد عينيه اذى فقال فكتب اليه ابو الحسن ع
ابتداء من عنده ما يمنعك من كحل ابي جعفر ع جزء كافور رباحي وجزء صبر سقوطري يدقان
جميعا وينخلان بحريرة يكتحل منه مثل ما يكتحل من الاثمد كحلة في الشهر تحدر كل داء في
الراس وتخرجه من البدن فقال فكان يكتحل به فما اشتكى عينيه حتى مات وروى عن
ابرهيم الجعفي قال دخلت على ابي عبد الله ع فقال لي ما لي اراك ساهم الوجه فقال ان بي
حمى الربع فقال ما يمنعك من المبارك الطيب اسحق السكر ثم تخضه بالماء واشربه على
الريق وعند المساء فقال ففعلت فما عادت الي وروى عن ابي الحسن الاول ع ليس
من دواء الا وهو يهيج داء وليس شيء في البدن انفع من امساك اليد الا عما يحتاج اليه

لمؤلفه صفائی از راه وفا گاه زما یاد توانکرد گاهی بنگاهی دل ما شاد توانکرد
صید دل من لایق تیغ تو اگر نیست در راه خدا آخرش آزاد توانکرد نالم اگر از ناله
بجم اوزم اندل اما که چه با خوی خدا داد توانکرد مستم زمی عشق چنان کز پس
مرگم صد میکده از خاک من آباد توانکرد انصاف کجا رفت ببین مدد گر کردند
جائی که دوان میکده بنیاد توان کرد منمای بزهاده کوی خرابات این ره نه
بهر بوالهوس دشاد توانکرد با غیر صفائی مه من عهد وفا بست دل را بچه امید
دگر شاد توانکرد **وله ایضا** طرح نبستند از غمش مسکین دل بیچاره کان
دو دواز ستم این در تعب شب الم دران رغمان ناکشته ام دو ولند درش بیرون آن
هر دم رود اشک از دو چشمم بر زمین آه از لبم بر آسمان گفتم بود در خصت که
من ایم بکویت ساعتی گفتا ادیما نیم شب رنجه بیاوان نهان گفتم کرا بلجوا منت

دو کعبه

در کعبه باید خانقه کفتا مرا هی بیا در پیر مغان دیر مغان از بسکه در شام
وسحر نالیدم از سوز درون در کوی او از ناله‌ام در ناله آمد پاسبان در
آستانش روز و شب سودم جبین از بسکه سر هم شده‌ام از سر خاک و هم تو
شد آن آستان در عشق آن زیبا صنم دنیا و عقبی کرده‌ای من بصفا کام
منی اکر بکجو دیان **فائدة** فی ربیع الابرار ان من منافع الذباب انها یحرق ویخلط
بالکحل فاذا اکتحلت المرأة کانت عینها احسن **فائدة** فی حیوة الحیوان ان ضجعة
العقرب تسمن البقر وطلی به موضع لسعها سکنها من وقته **فائدة** فی حیوة الحیوان
اذا طرح فی النورة زرنیخ ورماد الکرم وطلی بها الجسد ثم غسل بعدها بدقیق
الشعیر والباقلی وبذر البطیخ مرارا یضعف الشعر حتی لا یکاد ان یعود **من افادات**
السید الداماد باید دانست که تسبیح فاطمه زهرا علیها السلام در لسان
اهل بیت واطلاقات اصحاب واطلاق دارد یکی از آن اطلاق شایع است که عبارت
است از سی و چهار تکبیر و سی و سه تحمید و سی و سه تسبیح و دیگر تسبیحی که در
اوراد از سیدة النساء است و در اصول معتبره وارد شده است و آن این
است سبحان ذی الجلال الباذخ العظیم سبحان ذی العز الشامخ المنیف سبحان
ذی الملک الفاخر القدیم سبحان ذی البهجة والجمال سبحان من تردی بالنور والوقار
سبحان من یری اثر النمل فی الصفا ووقع الطیر فی الهوا **شعر مشکل** ولدت
امی اباها ان ذا من عجبا وانا طفل صغیر فی حجور الرضعا من کرر هذه الابیات
الاربعة حصل له الفرج بما هو فیه من الشدة وهو من المجربات وکم لله من لطف
فی وجوه الاوراق مم

خفي يدق خفاه عن فهم الذكي وكم يسر اتى من بعد عسر ففرج كربة القلب

الشجي وكم امر تساء به صباحا وتأتيك المسرة بالعشي اذا ضاقت بك

الاحوال يوما فثق بالواحد الفرد العلي يوق في المثل يرى الناس دهنا في

القوارير وصافيا ولم يدر ما يجري على راس سمسم ومنها وكنت عدلت للنا

ومنها ئبها انا اطلب منك لا مانا ومنها انا الغريق فما خوفي من البلل اذا كالورد

فيه راحة قوم ثم للآخرين فيه زكام ومنها ترى الرجل النحيف فتزدريه وفي

اثوابه اسد هزبر ومنها اذا كنت لم تزرع وابصرت حاصدا ندمت على التقصير

في زمن البذر ومنها مثل هر شب جز او بجواب كه بالان كراز ابر ده است

اب في الحديث احتجب بغير حجاب محجوب هذا اما من باب حجابا مستورا

اي حجابا على حجاب بناء على ان اقصى مراتب شدة الاحتجاب لو كان من تلقاء

حجاب كان لا محالة بحجاب ومن باب النعت بوصف الجار والوصف بحال المتعلق

او من باب التوصيف بالغاية المترتبة في الكشكول وجد بخط الشهيد ره رفعه

الى دانيال النبي قال اذا اراد احدكم ان حاجته يقضي ام لا فليقبض على شيء من الحبوب

ويضمر حاجته وياخذ ثمانا ثمانا من الحبوب المقبوضة فان بقي في يده واحد فهي

للزهرة فالحاجة مقضية وان بقي اثنان فهي للمريخ فانها لا تقضي وان بقي ثلث

فهي للذنب يكون نحسا لا يقضي وان بقي اربع فهي لزحل فانها لا يقضي وان بقي خمس

فهي للمشتري فانها تقضي سريعا وان بقي ست فهو للقمر فانها تقضي وان بقي سبع

فهي لعطارد فانها تقضي حسنا وان بقي ثمان فلا تعرض لها بوجه من الوجوه فانها

وقعت في التوقف سئل عالم فقيل له ان الله تعالى انزل هل اتى في اهل البيت

عليهم السلام

عليهم السلام وليس شيء من نعيم الجنة الا وذكر فيه الا الحور العين فقال ذلك انما
هو اجلال لفاطمة **شعر** لامير المؤمنين عليه السلام الا ايها الموت الذي
هو قاصدي ارحني فقد افنيت كل خليل اراك بصيرا بالذين احبهم كأنك تنحو
نحوهم بدليل **لا ادري** يا اهل ودي كيف عهدكم لديكم فهل شوقكم نحوي
كشوقي اليكم وهل صرتم بعدي كما صرت بعدكم وهل عندكم وجدي كوجدي لديكم
فان قر عيني مرة بلقائكم سلمنا والا فالسلام عليكم **ايضا** فاين الفضل منك
فدعك نفسي على اذا اساءت كما اساءت **ايضا** وكنت ارى ان التجارب عدة
فخانت ثقات الناس حتى التجارب **ايضا** اذا امسى وسادي من تراب وبت مجاور
الرب الرحيم فهنوني اصحابي وقولوا لك البشرى قدمت على الكريم **فائدة** قد اتفق
مع الوالد الماجد العلامة طود العلم والتحقيق رحمة الله عليه زيارة العتبات
العاليات في سنة خمس وثمانين بعد الالف من الهجرة النبوية واذ رجعنا من المشهدين
المشرفين النجف وكربلا الى مقابر قريش ومكثنا فيها اياما فارسل قاضي بغداد الذي
تولى قضائها هذه السنة وجاء من قسطنطنية الى والدي بلغزين من نتائج طبعه
احدهما كان لغزا للسنة التي تولى قضاء بغداد فيها والاخر باسم الدستور الاعظم
سليمان باشا والي بغداد فطلب منه حلهما الاول هذا قد ولى الفقير الحاج اسمعيل
نائب قضاء بغداد في العشر السادس من الثلث الثالث من السدس الثالث من
النصف الاول من تاريخ لو زيد عليه سطح مربع الزوج الاول في الفرد الثالث على
ان يكونا عدد الواحد وضرب جذر المجتمع في الكعب ومع العدد الذي لا يتغير في
التربيع والتكعيبات لكان الحاصل معادلا للعدد الذي يعد الجهات مع ثنائيات الفرد

الثاني من هجرة من نزل عليه السبع المثاني صلى الله تعالى وسلم ما ترنم العندليب و
بنغم فاجاب عنه الذي طاب ثراه بان هذا تاريخ لثلث مراتب بحيث لو ضرب اولها
في اوسطها حصل ثالثها ولو قسم ثالثها على اوسطها حصل اولها ويحصل الواحد من زيادة
عشر اضعافه على نفسه وهذا عجيب بل من خصائصها عنه ايضا وهذا ايضا عزيز اخرها
تصحيف قطر الدائرة واولها عدد اءي في السماء سائرة نصفا ووسطها جبل معروف
ونصف نصفه حيوان مشهور لو تخلل بينهما مربع الاول حصلت اربعة متناسبة
والاولى والصلوة على جامع الشتات المتباينة والثاني هذا يقول الفقير الى الله ربه ذي المواهب
اسمعيل الشهير بهانزاده بتائب يا اصحاب الذهن الوقاد وارباب الطبع النقاد
اخبروني عن حضرة اصفية ذي نفس قدسية قد اشتمل على بعض الحروف النورانية
واقله من حروف الزيادة ثاني مقدمه اشتهر في الاقطار والافاق واشتاق اليه الكل
على الاطلاق فتارة يكون من الجواهر والاجزاء الفردة واخرى من الاوصاف والاعراض السيالة
بل بينهما وله عين محض الامن والامان واخره خير الجنس والاديان بل هو نهاية الايقان و
العرفان نصفه الثالث كمال شعوري ونسبها الحمل متلوه كمال ظهوري وقد احيط به كر
الكمالين حرف من بعض سما اولاد خير النبيين والكامل لو طرح منه مربع الخامس
عادل الباقي تعداد الاعراض وجذره اركان القضية وانواع العلوم المفاضة من المبدأ
الفياض على انه لو قسم بقسمين يكمل به الرجل بلا مين مكعب احدهما يزيد على الاخر
كعب م بنصف والزوج وكعبه عدد خانات الشطرنج مع ان المتلو به ولابنه الحروف مشتم
وفيما بينهما بالمصطبة مذكور يتشارك في التربيع والكعاب عند مال عن النزاع في الحساب و
كله منطق ولصم سداسي عند المصرفين وان زاد على التسعين عند الادب ما ضعفه

ولو جمع

ولو جمع جذر الاول والثاني مثل البينات كان اشارة الى العددين المتحابين وجذر الرابع
ساوى عدد عظام بدن الانسان عند المشرحين ولو طرح عن المنتهى عدد الجواهر
بقي اقسام الحكمة عند المشائين ومضعف الخامس عن القوى المدركة ولو طرح عن المنتهى
يتحقق الصفات الذاتية عند المتكلمين واقسام الخفي والجلي عند الاصوليين ومرجع
مسائل كل العلوم عند المتفننين ومسطح مجاري الفكر في الكليات يتحقق المقول
الكلية والاجناس العالية والتعريفات وشرائط الانتاجات ولو طرح منه طرفا المطلوب
علم شرائط التناقض فيما بين القضايا او زيد عليه ضروب معيار العلوم يحصل مواد
وابواب المنطق عند البرايا ونصفه يعادل اقسام القرآن والاحكام الشرعية و
مخصصات الموصولات وربعه يعادل علاقات المجاز وبسطح اجزاء العلوم في نفوذ الامر
الشرعي يتحقق كلمة المجازات ولو انزلت من هذا المربع عقيم ضروب الشكل الثالث
بقي القضايا الموجهات ولو طرح منه اجناس وطبقة المتخاصمين عاد الى باقي الفنون
العربية واحوال المسند اليه والاستعارات بل قرينة من ترك جدا وامادر وبات
وبضعفه يحصل عدد سبع الافلاك المحوية بجملة الجهات ولو طرحته عن تالي المقدم
بقي لون العوالم كما اشتهر على السنة العامة ومسطح قائمتين فيما يساويهما يعادل
بعض العدد الثانية بل اركان المتحابين والمسائل الجبرية كما ان ربعهما الخبر الصادق
والراجح والادلة الشرعية ومسطح نصف البروج في ربع دائرتهما يعادل عدد ايام السنة
الشمسية ولو طرحت عن الروابع احوال النيرين والكواكب السيارة بقي المنازل القمرية
وشكل المثلث الرابع يسر الى البرهان السلمي على تناهي الابعاد ان جعلته او بسطته
دل على ما فوق المراد ولو اقمت على طرفي تالي الخامس عمودا ووصلت بينهما اشار الى

طريق

طريق وبان الارض بمنزلة الدوين ولو اخرجت ذيله الى غير النهاية لى برهان التنا[illegible]
اللاتناهى فى جهة او جهتين وثانى الاول فى صناعة ازاغة الذهب كثير الاستعمال ه
ان كان المقدم موصوفا بالكمال وبنفس الاولين يحصل قوس الارتفاع وباربعة
امثاله يظهر دائرة البروج فى الكرة او الاسطرلاب بلا نزاع بل يتحقق بعشر الثانى الافق فى
جميع البقاع وثلث خمس الاول معرب عن الاوضاع وانواع الاعراب واصناف الاسم و
الفعل من حيث اللباب بل هو نص فيما يوقف به على المعنى واقسام اللفظ الاصولى
بلا عناء وثلاثة اثنى عشر باعه يساوى عدد من يحجر عليه فى الشرع بل ما يجب فيه الزكوة و
بنصفه يحصل ما به الزكوة ولو اضيفت الى خمس الاول ثلثه عادل عدد اجناس الشعر
ولو طرح الفرد الثانى عن الرابع بقى انواعها وهى الاعاريض وجمعت الاول والثالث
مع الخامس حصل عدد اصنافها وهى الضروب وجمعت الثانين مع الرابع حصل
عدد عوارضها وهى الزحافات ولو طرح الزوج الاول عن الرابع بقى عدد انواع الحبك و
بنصف الثالث يتحقق الدوائر بلا شك مع ان خمس الاول يعادل اجزاء القافية لها
وقد اجاب عنه نوالد الماجد العلامة طاب ثراه الغاز ايضا فقال هذا اسم حضرة
بخدام مخصوصة بملك لا ينبغى لاحد من الانام اوله بالكمال موصوف وثانيه عظم فى
الانسان معروف وثالثه كوكب فى السما مع انه نصف سدس الفلك الاقصى و
رابعه اعظم العروض وغاية الارتفاع مع ان ثلثا كل منهما بلا نزاع واخره اول سورة
من القرآن مع انه حيوان له فى السماء دوران وفى الماء جريان ثلثه فعل وثلثه اسم تام
وثلثه الاخر حرف بلا كلام ونصفه الاول سورة من القرآن ونصفه الاخر عضو من
الانسان واول النصفين مجذور الثالثة مع انه ينقسم الى مجذورين زوج وزوج

ونصفه

ونصف الجزء مجذور ولنصف ثالثه مع انه ينقسم الى مجذور وزوج وفرد ولو زيد على ثانيه
ثالثه لحصل رابعه ولو زيد على رابعه لوجد سادسه ولو زيد على سادسه صار اوله
ولو زيد على اوله صار قطر الدائرة ولو نصف صار عذراء في السماء سائرة نصفه
ثالثه كما لشعوره ونصف الجزء له كمال اسمى قبلة الجزء وقلب قلبه الجزء نصف الاخير
الاسم لو نقص ضعف خامسه عشرة امثال الجزء حصل عددا ما لو وجد بطل الشكل الحمار
وصار اعظم الابعاد اقصرها وكان طوالع بعض المطالع مساويا له واعظم منه و
يحصل نصف ثالثه من زيادة عشر مثاله على نفسه من نقصانها عنه بعض ثالثه
يساوي الانوار القوام بلسان الاشراف وثلث ثانيه يعادل عوالي الاجناس
بالاتفاق ربع رابعه يساوي الحروف المهموسة وخمس سادسه يعادل المنازل النحوية
نصف زوج ونصفه فرد مع انه مساو بان هذا عجيب بل كل منهما ان يدا نقص من
الاخر هذا عزيز والله الموفق للوصول اليه وفيه ضبب لمجنون العامري
ابتال رضا سادر فيها جمالها فكيف بدا رحل فيها جمالها وقد كنت لا ارضى
بوصل مقطع وها انا راض لو اتاني خيالها لغز باسم النسر وما شيء لم يعرف
وفي تصحيفه بعض الشهور اذا اسقطت خمسه تجده مسمى في السما وفي الطيور
واوله واخره سواء وباقيه يسمى في الصفر قال الجاحظ يقال للاشياء كلها
جيد ووسط ورديء والوسط من كل شيء اجود من رديه عند الناس الا الشعر
فان رديه خير من وسطه ومن قيل شعر وسط فهو عبارة من الرديء قال نابغة
لاما في تحب عائشة قال الامام لو رضي ان احب مرآتك قال لا قال فلم ترى ذلك
لا ابقا بحرمة رسول الله صلى الله عليه وآله ولا ترضى بحرمتك كان اسحق بن فروة

ان يقول
فكيف بدا رحل فيها جمالها
١٢

منها فقال لاعرابي يوما وهو يمازحه اتشهد بما لم تره عينك فقال نعم اشهد ان

اباك فعل بامك ولم ارد ذلك فحلف ان لا يمازح احدا ضميري گر نه فرهيب وعده

روز جزا بود زنو سوی بدن که اورد جان کو نپاید ای بکجهان خواهم وچندان اما ن [وحشی]

اندرون کار کاین جهان جان را بان جان وجهان سازم نثار وحشی گوید

ننشینند بطرف دامن آزادگان گویا اندازد فلک بنیاد این ویرانه را می زرطل

عشق خوردن کار هر بیظرف نیست وحشی باید که گیرد بر لب پیمانه را امیر

حیدر کاشی زاهد نکند نکته که طهارتی تو ما عرق گناهیم که غفاری تو

او طهارت خواند ما غفارت اما بکدام نام خوش داری تو طیفور ابجدی

بی نمک بین که ساقی از لب فرا هم ریزد خون در پیاله ما تا ذر ایاغ مردم راعی ابجدی

از دل عاشق بیچاره چرا او را جز نی که روزگارش زده است وابجدان قریة

قریة من قصبة زلق بینهما ثمانیة فراسخ تقریبا ملک قمی بر آشیانه بلبل نسیم

باد دو کفت که خانمان سیر از خراب می باید والهی قمی در بیضه بسوخت

بیکوم دل نگذاشت که بال و پر برآرم بگذار که دست دل بگیرم زین وادی پرخطر

برآرم لا ادری ای تواند رجهان بیچا پیچ هیچ بن هیچ بن هزاران هیچ این

همه باد بر بروت که چه و بن تکبر زمن بهوت زچه ایضا انجهان بر مثال قرزلت

کور کشاد و دران قطار قطار این یان مهزنند همی مخلب وان یان مهزنند همی

منقار اخر کار برپرند همه وز همه یان ماند این مردار قال شیخنا البهائی

فی کتاب مفتاح الفلاح فی تفسیر سورة الحمد عند بیان النکتة فی تقدیم قوله تعالی

نعبد علی نستعین ان الوجه فیه ان یتوافق متلو الحروف الاخیر فی جمیع الای ثم قال و

هذه النكتة انما يصح على ما هو الاصح من كون البسملة جزء من السورة اقول سبب ذلك
انه اذا لم يكن البسملة جزء من السورة فيكون قوله نعم عليهم واحدا من الايات للاجماع
على ان الحمد سبع ايات بل صرح به في القرآن حيث سماه بالسبع المثاني واذا كان عليهم
ايه فلا يكون متلو الحرف الاخر في الجميع حرف اليا وحتى يلزم ذلك في نسخه عطار
بود عين عفو تو عاصي طلب عرصه عصيان اكر فشرد زين سبب چون بتا [illegible]
ديدم پرده ساز هم بدست خود دريدم پرده باز رحمت واتشنه ديده ام اب
خواه ابروي خويش بردم از كناه سعدي ندانی که شود بده حالا رمست چرا
بر وفا نبند در رقص دست کشاید دری بر دل از واردات فشاند سر دست
بر کائنات حلالش بود رقص بر یاد دوست که هر استینش جانی دراوست
ایهام مراللجامی معنی ذر ترک امد مقبلی کو بود بو را متثال ترک [illegible]
بوزراست قال بعض الاکابر اذا صادف المعاملة الی القلب استراحت الجوارح اقول يريد
ان الجوارح تصير مستريحة بالاعمال والوظايف البدنية راغبة فيها غير مستقلة لها
بل مستلذة بها غزالی مشهدی خاك دل از [illegible] که می بنجنند شب عشق بر
او ريخنند دل بان رشته غم اندود شد بود کبابی که نمك سود شد ديده عاشق
كه دهد خون ناب هست همان خون که چکد از کباب بی اثر مهر چه اب و چه گل
بی نمك عشق چه سنك و چه دل نالهٔ بیداد نباشد پسند چند دل و دل نه
چه درد مند هرکه نه مشغول باین دل شود کش نه دکر هیچ عاقل شود شیخ
احمد غزالی تا یافت جان من خبر ذوق نیم شب صد ملك نیم روز بیکجو نمی خرم
پردهٔ ناموس نبکم مانع دیوانکی بکنظر سوی من کن وانتنك عقل وارهان شعر

مثل بهرام هلال یکشبه را که قرین مه سازی شفق فرو نشد صبح دم طلوع کند
کو با مراد ان هلال زلف باشد و از مه عارض و از شفق سرخی عارض و از صبح دم
بیاض بناگوش و گردن فائدة بدانکه هر کوکبی از سبعه کواکب را شرف در برجی باشد
و مقابل شرف هبوط باشد و تفصیل شرفها ازین بیت معلوم می شود نظم که
بحب خطی سصط هیاکن دهیراج سبیح و شرف ذنب رسم در درجه قوس ست
فائدة هر یک را از نیرین را یکخانه و از خمسه را دو خانه و مقابل هر خانه و بال و ست
چنانچه از این بیت معلوم می شود صفر زخ اوه جرح س جبای هبد طیل آن ای خانها
هر و بالی ای عدیل و این شعر هم دلالت میکند حمل و عقرب است با بهرام قوس
و حوت مشتری را رام تیر جوزا خوشه مه سرطان خانه آفتاب شیر هدام ثور و
میزان چه خانه زهره است مر زحل را است جدی دلو مقام و فی الحدیث العیسی
یا مطلقا وصالنا راجع و یا محلفا علی هجرنا کفرا انما ابعدنا ابلیس لانه لم یسجد لک
فوا عجبا کیف صالحته و هجرتنا قیل لشخص ما الفرق بین الماتح و المائح قال الفرق
بینهما کالفرق بین نقطتیهما فقول الماتح من یستقی من البئر فی الاسفل و یدخل البئر
و یستقی والمائح من یستقی من اعلاها بالدلو و الحبل ابن عباس گفته است نعم
میگفتند مقام بلی کافر می شدند و جهان اینست که بلی موضوع است از برای ابطال
نفی و اثبات منفی و نعم از برای تصدیق مخبر شعر مشکل شخصی بغلام خویش گفتا
زن خواه زن خواست غلام شاط مدنا کاه کر خواجه رضا ندادعقد بست صحیح
و ر خواجه رضا داد نکاحی است تباه حدیث مشکل ان الله خلق الدنیا فی ستة
ایام ثم اخر لها من ایام السنة فالسنة ثلثمائة و اربعة و خمسون یوما و اخر منزلها

من دار

من دار ابي عبد الله ع حديث روي في الكافي باسناده عن عجلان قال دخل رجل
على ابي عبد الله ع فقال جعلت فداك هذه قبر آدم عليه السلام قال نعم والله قباب
كثيرة الا ان خلف مغربكم هذه تسعة وتسعون مغربا ارضا بيضا مملوة خلقا
ينورون الله لم يعصوا الله طرفة عين ما يدرون خلق آدم ام لم يخلق يبرؤن من فلان
وفلان حديث روي في الكافي باسناده عن ابي عبد الله ع عن النبي ص انه قال ان هذه
الارض بمن عليها عند التي تحتها كحلقة ملقاة في فلاة وهاتان بمن فيها ومن عليها
عند التي تحتها كحلقة ملقاة في فلاة والثالثة حتى انتهى الى السابعة وتلا
هذه الاية خلق سبع سموات ومن الارض مثلهن والسبع الارضين ومن فيهن و
من عليهن على ظهر الديك كحلقة ملقاة في فلاة والديك له جناحان جناح في المشرق
وجناح في المغرب ورجلاه في التخوم والسبع والديك بمن ومن عليه على الصخرة كحلقة ملقاة
في فلاة والسبع والديك والصخرة والحوت بمن فيه ومن عليه على البحر المظلم كحلقة
ملقاة في فلاة والسبع والديك والصخرة والحوت والبحر المظلم على الهواء الذاهب
كحلقة ملقاة في فلاة والسبع والديك والصخرة والحوت والبحر المظلم والهواء على
الثرى كحلقة ملقاة في فلاة ثم تلا هذه الاية له ما في السموات وما في الارض
وما بينهما وما تحت الثرى ثم انقطع الخبر عند الثرى والسبع والديك والصخرة و
الحوت والبحر المظلم والهواء والثرى بمن فيه ومن عليه عند السماء الاولى كحلقة في فلاة
وهذا كله والسماء الدنيا بمن عليها ومن فيها عند التي فوقها كحلقة في فلاة
وهاتان السماءان ومن فيهما ومن عليهما عند التي فوقهما كحلقة في فلاة وهذه الثلث بمن
فيهن ومن عليهن عند الرابعة كحلقة في فلاة حتى انتهى الى السابعة وهن ومن فيهن

ومن

وعليهن عند البحر المكفوف عند اهل الارض كحلقة في فلاة في هذه السبع البحر المكفوف
عند جبال البرد كحلقة في فلاة وتلا هذه الاية وينزل من السماء من جبال فيها من برد
وهذه السبع والبحر المكفوف وجبال البرد عند الذي تحار فيه القلوب كحلقة في
فلاة في وهذه السبع والبحر المكفوف وجبال البرد والهواء عند حجب النور عند
الكرسي كحلقة في فلاة ثم تلا هذه الاية وسع كرسيه السموات والارض ولا يؤده
حفظهما وهو العلي العظيم وهذه السبع والبحر المكفوف وجبال البرد والهواء وحجب
النور والكرسي عند العرش كحلقة في فلاة في وتلا هذه الاية الرحمن على العرش استوى

مثنوی کرچه شمعم میکدازی تن انطار کرچه چنکم می نوازی در کنار
هرچه میخواهی بکن بر جان من من غلام تو و تو سلطان من **فائده** بدانکه کتبی که در
علم اعداد نوشته شده و تالیف شده بسیار است مثل شجرهٔ
ومحبوب ودایره سبلیه وکشف المعاذ في تفسير ابجاد وكتاب اليقين وعنوانها وان
جمله شمس المعارف کبری و صغری و تعلیقه کبری و صغری ولمعه نورانیه و دیباچه
سور قرانی و الواح الذهب تالیف شیخ شرف الدین ابو العباس احمد علی القرشی
البونی است و تیسیر المطالب تالیف ابو عبدالله محمد بن محمد بن یعقوب التونسی المغربی
وکتاب المدخل تصنیف محی الدین محمد علی العربی است و اللمعة تالیف تقی الدین
عبدالله بن علی بن الحسن مجتبی است و سر الفنون والجوهر المکنون تالیف ابو حامد
محمد الغزالی است و در النظیم فی منافع القران العظیم تالیف ابو السعادات عفیف
الدین عبدالله اسعد التمیمی الیافعی است و خواص اسماء الله تصنیف مولانا
یعقوب چرخی و سر الایات تالیف یکی از تلامذهٔ ابن عباس است و کتاب هیاکل و

تمائیل

ابجاد

قطبی

تما ثیل تا لیف ابو بکر بن علی بن وحشیه و غیر ذلک و از کبار اهل این فن است نجیب الدین
حسین سکاکی و سید حسین اخلاطی و صاین الدین الترکه و مولانا حسین کاشفی و ولد
او صفی الدین و غیرهم **فائده** بدانکه طریق استعاده از حروف و اسما و آیات سه طریق
است طریق اول توجه بارواح و حقایق انها و توصل جستن بصورت مثالی ایشان که در
عالم برزخ دارند و این را طریق تخیلی خوانند و این مخصوص اهل کشف است و شیخ
ابو عبد الله مغربی در کتاب تیسیر المطالب این مبحث را ذکر نموده و از برای هر حرفی
خلوتی معین ساخته دوم طریق تلاوت که این را طریق کلامی خوانند سیم طریق کتابت که
این را طریق کتابی خوانند **فائده** بدانکه هر طالبی که میخواهد از حروف و اسما الله و آیات
تحصیل مطالب نماید بهر یک از طرق ثلثه باید چند چیز مراعات کند ۱ حلیت طعام
تقلیل آن ۲ ترک حیوانی ۳ اجتناب از بقولات کریهة الروایح چون سیر و پیاز و کندنا
و امثال آن ۴ طهارت بدن و لباس و منزل و وضو یا غسل قبل از عمل ۵ حلیت
جامه حتی گفته اند اگر یک رشته از وجه حلال نباشد اثر نبخشد ۶ تعطیر ۷ آنکه
منزل از آلات دنیویه و مصالح معاش بالمره خالی باشد و از حشو و خاشاک در فرش پاک باشند
۸ ملاحظه زمان از منه شرعیه مثل ایام و لیالی شریفه و از منه حکمیه مثل ملاحظه
طالع وقت و ساعات مسعوده و ملاحظه شرف و هبوط و بیت و وبال کواکب ۹ ملاحظه
مکان شریف ۱۰ خلوت خصوصا از عوام و نسا و اطفال ۱۱ استقبال ۱۲ اخفاء عمل
کتمان آن از آشنا و بیگانه و این واجب شروط است ۱۳ بخور سوختن در جائیکه لازم
باشد و بعضی در جمیع اعمال خیر سوختن بخور خوشبو و در جمیع اعمال شر سوختن بخور بد
کریهه لازم دانسته اند ۱۴ صبر بر تاخیر و عدم تعجیل و ملول نشدن از تاخیر ۱۵ افتتاح

واختتام عمل بذکر و تسبیح و صلوات **فائده** بدانکه طریق کلامی بر دو قسم است حصری
و اتلافی حصری عبارت است از اینکه از برای قرائت نصابی معین باشد بعددی
خاص و در این قسم تا قرائت بآن عدد نرسد نتیجه بر آن مترتب نگردد و اگر از آن نصاب
در گذرد فائده مترتب نگردد و رعایت عدد از اعظم شرایط است و اگر در بین
حرف زند عمل باطل شود و باید از سر بگیرد و اگر چه بی اختیار تکلم کرده باشد و اگر
حاجتی اتفاق افتد و عمل طول داشته باشد و یکشبانه روز باشد و وفا نکند وقتی
معین قرار دهد در بین اوقات از کلام فضول و شر اجتناب کند و اتلافی آنست
که قرائت بعددی خاص اختصاص نداشته باشد و در این قسم با خود عددی
مقرر سازد که در وقتی از اوقات شب و روز بقرائت اشتغال نماید و در اثنا
سخنی عند الضروره اگر گوید ضرر نداشته باشد **فائده** بدانکه خلوت در اکثر اعمال
بزرگ کلامیه و اوفاق و انزوای از ناس از شرایط کلیه است باید تا عمل باتمام نرسد از خلوت
بدون ضرورت بیرون نیاید و باید وسعت خلوتخانه بقدری باشد که تواند
ایستاد و نماز گذارد و زیاده بر آن نشاید و باید پاکیزه داشته باشد و روزنه
و فرجه دیگر نبود و از مردم و مواضع ازدحام دور باشد **فائده** بدانکه اقلامی که
ارباب علوم غریبه وضع کرده اند بجهة اخفای علوم با فوائد دیگر سی قلم است
باین تفصیل ۱ داودی ۲ قلم عبری ۳ و ۴ و ۵ سریانی و آن سه نوع است ۶
یونانی ۷ فلقراطومات که یونانیان وضع کرده اند ۸ قلم جابرهلن ۹ عبرانی ۱۰ اصنامی
۱۱ سبتی که دایره سبتی را بآن قلم نوشته اند ۱۲ و ۱۳ و ۱۴ هندی و آن سه نوع است
۱۵ عبارع ۱۶ و ۱۷ و ۱۸ و ۱۹ و ۲۰ قلم ریحان و آن پنج نوع است ۲۱ قلم سنبل ۲۲ و

[illegible]

۲۳ و ۲۴

۲۳ و ۲۴ و ۲۵ و ۲۶ قلم طلسمات وان نیز پنج نوع است ۲۷ قلم حمیری ۲۸ قلم طبیعی ۲۹ قلم رمام ۳۰ قلم کاشفی **فائدة** عامل باید که چون بیکی از اعمال کتابتی عمل نماید قلم نو اختیار کند که هنوز از تراشیده باشند و بان حرفی نوشته باشند و غیر از این مضرت بخشد و هم چنین قلم نولادی باید از وجه حلال باشد والا در لطیفات اثر نکند و در قهریات رجعت کند **فائدة** باید عامل لون مداد را مراعات کند و در اعمال لطفیه کتابت بالوانی کند که منسوب بکواکب سعد است چو سفید و سبز و زرد و اعمال عداوتی که تعلق بکواکب نحس دارد چون سیاه و کبود و سرخ و ملاحظه طبیعت مداد نیز از لوازم است **فائدة** بدانکه هر سه حرف از حروف بیست و هشت کانه متعلق بفلکی از افلاک تسعه و فلک الافلاک را چهار حرفست و باین ترتیب احاد و عشرات و مات والوف که ای ق غ باشد از فلک الافلاکست و دوم که ب ک ر باشد از فلک ثوابت و همچنین تا نهم که ط ص ذ باشد از فلک قمر است **فائدة** بدانکه از حروف بیست و هشتگانه هر چهار حرف تعلق بکوکبی دارد باین نحو که از ابجد مشتری چهار حرف اول از زحل است و چهار حرف بعد از ان از مشتری و چهار حرف بعد از ان مریخ تا چهار حرف اخر از قمر است و این قول مشهور است و قول دیگر که بعضی از اهل وثوق دانسته اند که نون و خاء معجمه و دال مهمله و غین معجمه بزحل منسوبست و ظاء معجمه و قاف و کاف و ضاد معجمه بمشتری و الف تا و مثناة فوقانیه و میم و راء مهمله بمریخ و حاء مهمله و هاء و عین مهمله و یاء مثناة تحتانیه بشمس و شین معجمه و واو و طاء مهمله و ظاء معجمه بزهره و باء موحده و صاد مهمله و ثاء مثلثه و ذال معجمه بعطارد و جیم و لام و سین مهمله و فاء بقمر **فائدة** بدانکه اهل عدد

کد سند

گویند که هر برجی را عونی است یعنی ملکی که موکل آن برج است و عامل حروف باید به
بیند هر حرفی بکدام برج منسوبست پس بملک آن برج توسل جوید و نام وی
بتعظیم برد و از وی استعانت جوید و با این نخواست ملک حمل شراحیل و ملک
ثور دعزرائیل جوزا اسرافیل سرطان نهفائیل اسد سراطیل سنبله شهکیل میزان
سهرائیل عقرب صرصائیل قوس سرهطائیل جدی شمکائیل دلو مهکائیل حوت
فهبائیل و هفت ملک مقربند معاون ارواح کواکب سبعه سیاره عامل حروف
باید نظر کند که حرف معمول تعلق بکدام کوکب دارد ملک آن کوکب نیز استعانت
بخضوع جوید ملک زحل قربیائیل ملک مشتری سمحائیل مریخ کاکائیل شمس صیائیل
زهره سیدیائیل عطارد شیخائیل قمر اسماعیل **فائده** بدانکه هر یک از حروف نیز
عونی دارند و استمداد از ایشان نیز شرطست آ اسرافیل ب جبرائیل ج کلکائیل د
بعضی عنائیل گفته‌اند د اطرائیل ه رهوزیائیل و رقیمائیل ز سرفیائیل و
بقولی شمائیل ح بکائیل ط اسماعیل ی نشراکیطائیل ک حذوائیل ل
لطاطائیل م رویائیل ن حولائیل س همراکیل ع لوفیائیل ف سرهماکیل و
بقولی حصیفائیل ص اهجمکائیل ق عطرائیل ر اهواکیل ش همراطیل و بقولی
جبرائیل ت عزرائیل ث میکائیل و بقولی مرقیائیل خ مهمکائیل و بقولی نوقیائیل
ذ ازدائیل ض عطکائیل ظ لوطائیل و بقولی میکائیل غ لوخائیل **فائده** بدانکه
هر یک از ایام هفته نیز دو عون دارند یکی علوی و دیگری سفلی و عامل را لازمست
که در هر روزی نام آن دو عون آن روز را برده استمداد طلبد الاحد علوی روفیائیل
بقاء و بعضی بقاف گفته‌اند و سفلی ابو عبد الله المذهب الاثنین جبرائیل و ابو

عبدالله

لمعائیل

امراطیل

حقیقائیل

روفیائیل

عبد الله الحارث وجبرئیل را خادمی ست اسم او شمکائیل او را نیز باید کرد الثلثا سلسائیل بسین مهمله و بعضی نسخ بصاد است و بعضی شمسائیل گویند سفلی الاحمر الاربعا میکائیل سفلی دو نام دارد بدبعه و برقان و میکائیل را خادمی است نام وی نوائیل الخمیس علوی صرفیائیل بغا گویند بقان سفلی السبت الشهور الجمعه علوی عنیائیل و سفلی سید عبد الرحمن لقب وی ابیض السبت علوی جضفا بغاء و گویند بقان و سفلی ابو نوح میمون السحاب **فائده** در فوائد متقدمه نوشته استخراج بعضی از سهام کردن شد از جمله سهام که استخراج بعضی از احکام از ان می شود سهم الحوادث است و آن از فوائدیکه در تنبیهات ملا مظفر است بر ان نهج است که تقویم افتاب را از تقویم قمر نقصان کنند و ما بقی را بر تقویم زحل فزایند حاصل موضع سهم الحوادث باشد ولاصحه در وقت اجتماع این سهم مقارن زحل باشد و در استقبال مقابل ان و از بعضی علوم معلوم می شود که در سهم الحوادث باید تقویم افتاب را از تقویم زحل نقصان نموده ما بقی را بر تقویم قمر افزود **اسکندر نامه جامی** بیا ای جگر گوشه فرزند من بنه گوش بر گوهر پند من صدف وار بنشین دمی لب خموش چو گوهر فشانم بمن دار گوش شنو پند و دانش بان یاد کن چو نشیم انکه بر او کار کن **وله** ای پهلوی تو دل در پرده سر از این پرده برون ناورده بکدم از پردهٔ غفلت بدر ای باشد این راز شود پرده کشای **وله** بیدل دیده ها چه مرد ار چه تو دل بند بهر جز نتوان یافت اینکه در پهلوی چپ می بینی بر اکر پهلوان و در چپی راستی جوی که در پهلویش دل و جان زنده شود ان بویش دل شود زنده ز بی خویشتنی نیز علی و بیانی ده به بیخویشتنی زنده

بهتر از دو بچراغت خوردن کر تو از خود بنشینی بفراغ روشنائی ندهد دود

چراغ وله ای زاندوه تو پر خون دل ما دمبدم از تو دو کر کون دل ما وای

ما کو تو زا هوش ندهی بهر خود میل بکارش ندهی ای جهان از صفت ذات تو پر

عالم از حجت اثبات تو پر هیچ جا نیست که غوغای تو نیست پرتو نور دل آرای تو

نیست ای بتوحید تو هر ذره کواه نیست یکذره بتوحید تو راه در رهت

ذره نا چیز شدیم کمتر از ذره بسی نیز شدیم ما و بیحاصلی و نومیدی کو نه فضل

تو کند خورشیدی ما نه صورت معنی همه تو همه تو ای همه تو وله ای

دل اینکار که هوش ربای روز و شب چشم نه کوش کشای نه بچشم تو ز دیدن

اثری نه بکوشت ز شنیدن خبری نرکس این چمن کو لب جوی کوش بنهاده است

نظر سوی تبوی نه ز رخسار کلش دیداری نه ز برو چمنش زاری چو بکل

با غنچه کز سر شاخ صبحدم کوش کشاده است فراخ نه ز بلبل شنوی آوازی

نه ز لب غنچه نهان رازی نکنی کوش نبینی تا چند کور کر چند نشینی تا چند

چند کاهی ره اکاه کبر ترک همراهی بیراهان کبر پرده از چشم نهان بین کن باز

بنکر پیش و پس شیب و فراز وله لحم خم چند بر او اره نهی نا بداوار هجر

از زخم نهی چون دهد کوس برون بانک ز پوست بانک از شاهد معنی او

است وله عارفانیست که از خود دفتر است ار نکو جسته و از بد رسته است

بند هستی ز هستی ساده زاده کون ز کون آزاده نه ز ادوار دوران تاثری نه

ز اطوار دوران تغییری وله ای دراین دامکه وهم خیال مانده در ربقهٔ عادت

مه و سال چند سر در ره عادت باشی تارک تاج سعادت باشی کر ز معادت

خود بره

خود برده خویش باز کن خوی ز خود کردهٔ خویش هست ارادت بر هر اراده ترک

ماکان علیه العاده ای خوش آن وقت که بی فکر و نظر برد ز ندخواستی زجان تو سر

گو اگر بر تو کشد تیغ بجنگ با مرصع کمر از دم پلنگ است خود بر کمر اری یا کوه

دو دولت ناید از هیچ شکوه هیچ خورشید که بنود تیغش خویش را عود زنی

بر تیغش خون لعل از جگرش بگشائی نقد کان از کمرش بربائی در دست

باد بهر ذوق بهر پیش بنمت ان ز دل عارف بیش از فضایش که زدی هیچ سحاب

از مژه بر تفان درویِ آب و ربکبر ده تو دو پائی لجهٔ موج بکردون سائی

زانکه نی هیچ صبا زود گذار نکنی لب تو از آن کشتی وار هر چه القصه شود بند

رهت روی بر تابت از آن قبله گهت پایت پیک راز میان بر داری قدم

صدق بجان برداری پا نهی نرم بخلوتگه راز چند وحدت بنوائی تو بساز

و له ای دل اهل ارادت بتو شاد بتو نازم که مریدی و مراد ای ز هر سو همه را

روی بتو روی هر ذره ز هر سوی بتو ای در رحمت تو بر همه باز عرفه نعمت

تو شب فراز ای غمت دولت جاوید همه غم تو غایت امید همه نعمت خو

خود مبدان خوش و در رحمت جنت جاویدان خوش مبتلای من و مایم هنوز

مانده در خوف رجائیم هنوز ای رضا بخش رضایت کیشان دائم و طبع رضا

اندیشان قبلهٔ نعمت کار اکان قاضی حاجت حاجتخواهان دل راضی

بقضایت طلبیم روضهٔ حسن رضایت طلبیم ای سراسیمهٔ شوق تو فلک

سر نه پیچیده ز طوق تو ملک داغ بر جان و دل از شوق توایم بندهٔ داغ و سلک

طوق توایم و له ای خوش آنجا که بر کنار که رسد. زخم آن بر دل کاه رسد

ایکه

آنکه بهر شکست کردن آمد سوی کاسه چه صراحیست راز چه بر کامت ذوق
نیست مزه لقمه را از مزه پرسی خربزه هرچه بر سفره و خوان تو نهند هرچه
درکام و دهان تو نهند بخوری خواه کدو خواه صفی کاو و خر نیست باین خوش
علفی مرغ باید که مسمن باشد صحن ابخته روغن باشد هیچ غم نیست گر ترش
غصب کنان شحنه ده کشد از بیوه زنان میوه باید که بود تازه و تر چاشنی
وانچه جلاب و شکر هیچ غم نیست اگر ز دل یتیم افکند رخنه بیستان یتیم نان
خود با تره و دوغ زنی بر که ارخان شار دوغ زنی دلق و دراعه بهر رائی
عطر و زر و بریان فزائی میکشی خرقه پشمینه بدوش میکشی گوشه فش در بن
گوش باشد اینها همه دعوی یعنی عالم وقتم و صاحب معنی تا فتد ساده
دلی در دامت طعمه چاشت دهد با شاست چون بدل افتد از شهر کرن
باکروهی وی از شهر بده که فلان هست نیکو کیشان مخلص و معتقد درو
ز پر صد بار وی از ناداری تو مراد را بارکنی سر بارکی کند از مفلسی این بیمایه
رخت خوان کرو مسایه بهر تو سفره خوان آراید شربت و میوه و نان فزاید
هم تو از دین و خرد هر دو بری بنشینی و به سنت بخوری تف بر این صورت و
سیرت که تو راست تف بر این عقل و بصیرت که تو راست نفس را حلقه حلقوم
بری بهر که این لقمه ز قوم خوری دزدی و راه زنی بهتر از این کفن مرده کنی
بهتر از این وله ای دولت را سر بجنبی نه جنبش عاقبت اندیشی نه که بگاه
هیچ گاه بباغ مسند ایمنی و مهد فراغ کرده عالم کل منزل دل و ز تو تا عالم
دل صد منزل وله بو که از غیب نویدی برسد زین چمن بوی امیدی برسد

هست

هست بر ساحت این بر شده کاخ عرصه روضه امید فراخ کار بر خویش چنین
تنگ مگیر وز دم ناخوش آهنگ مگیر چون شود موج زنان قلزم جود ز
کف موج خیز احسان و جود روز و شب بر در امید نشین طالب دولت جاوید نشین
تا بنام تو زنند فال فرج فرجة من قرع الباب ولج بهوس کوی طلب نتوان زد
خیمه در کوی طرب نتوان زد هوس این هوسناک بود جان عاشق ز هوس
پاک بود وله ای ملک زاده اقلیم وجود پدر رتبه ملک مسجود سایبان
حرمت چرخ برین تختگاه قدمت روی زمین کوه در خدمت تو بسته کمر
کان پی زینت تو داده گهر ای ز پی مطبخ تو جانوران گله گله بدر و دشت چرم
همه بهر تو و تو بهر خدای یکدم از ربقه غفلت بدرای تا بکی بسته هر خس باشی
بنده هر کس و ناکس باشی کیست خس هر که نه شاه ازلست کش بهستی نه عوض
نه بدلست از همه بگسل و با او پیوند بند از بند کسش بر خود بند میر صیدی
اصفهانی کسی از تو شب شکایت بدل فکار من کرد غمی از تو داشتی دل چه
برون کار من کرد تو با این کمال بنودی که بمن چنین توان زیست بجفا چنین
دلبرت دل برد بار من کرد سعدی خوبرویان جفا پیشه وفا نیز کنند بکسان
درد فرستند و دوا نیز کنند پادشاهان ملاحت چو بنخجیر روند صید را
پای ببندند رها نیز کنند گر کنند میل بخوبان دل من منع مکن کین گناهی
است که در شهر شما نیز کنند جامی نازنین طبع تو را از گله چون برنجانم هر چه
کردی تو گذشت نچه کنی هم گذرد فایده یکی از اقلام متقدمه ذکر آنها اینست بطریق
ابجد [illegible]

صع صع ایضاً قلم دیگر بتربتب بتث ابن است

فائدة در جمع اعدادیکه تفاوت میان ایشان برابر و بترتیب باشد خواه مبدأ آن از واحد باشد یا نه آنستکه مبدأ را با آخر جمع کرده در نصف عدد آن اعداد ضرب کنند بلکه از هر عدد با هر عددی که خواهند جمع کنند طریقه آن چنین است و اگر عدد اخیر معلوم نباشد چنانچه خواهند از چهار بتفاضل پنج پنج تا شش عدد جمع کنند از عدد یکی نقصان میکنند و حاصل را در تفاضل ضرب میکنند حاصل ضرب عدد اخیر است پس آنرا با اول جمع نموده در نصف عدد ضرب نمایند تا مطلوب حاصل شود فائدة عدد عدل بعرف اهل اعداد عبارتست از عددیکه مساوی حصه دو خانه باشد بر تقدیر اینکه وفق را بالسویه بخش کنند بر بیوت یکسطر در مربعات طبیعی و الوفق البته مساوی شمار خانهای مربع باشد یا یکی فائده وفق طبیعی بود یا غیر طبیعی طبیعی آنستکه اعداد از واحد بنظم طبیعی تا عدد مجموع خانهای مربع نهاده باشند و غیر طبیعی آنستکه نه همچنین باشد و طریق استعلام وفق طبیعی هر مربع آنستکه عدد عدل آن مربع را در نصف عدد خانهای یکسطر ضرب کنند که حاصل مقصود باشد مثلاً در مربع چهار در چهار چون ۱۷ را در ۲ ضرب کنند حاصل ۳۴ بود که وفق طبیعی مربع است فائدة اهل اعداد چهار صف متصل باضلاع را که اول و آخر سطر طولی و اول و آخر سطر عرضی باشد یک دور گیرند و چهار صف متصل با نها را دوری دیگر و علی هذا بیوت این ادوار مختلف باشد در شمار بتفاضل مضروب در چهار و از برای استعلام کمیت خانهای هر دور عدد بیوت یکسطر از آن دور را در چهار باید زد و از حاصل ضرب چهار نقصان کرد و دور را بمعنی بکر نیز استعمال کنند و هر مربع صحیح الوفق که متضمن مربعی دیگر باشد اگر هر دور را از ادوار او اسقاط نمایند مربعی

که ماند

که مانند صحیح الوموق باشد انرا الملوق خوانند والاملوق **فایده** بعضی از سهام که گذشت
و بعضی دیگر نیز هست از انجمله سهم الاخوة بروز و شب از خداوند خانه سیم بگیرند تا
بخانه سیم و از طالع کنند سهم الاباء بروز و شب از خداوند خانه پنجم تا خانه پنجم و
از طالع افکنند سهم التزویج بروز و شب از افتاب گیرند تا زهره و در طالع زنان بر
عکس و از طالع طرح کنند سهم العبید والاماء بروز و شب از عطارد تا بقمر گیرند و از طالع
طرح کنند سهم الخوف بروز و شب از عطارد و بقمر گیرند و از طالع طرح کنند سهم الخوف
بروز و شب از خداوند خانه ششم تا بخانه ششم و از طالع افکنند سهم السفر بروز و شب از خداوند
خانه نهم گیرند تا بخانه نهم و از طالع افکنند سهم العمل بروز و شب از خداوند خانه دهم
گیرند و از طالع طرح کنند سهم الاصدقاء بروز و شب از خداوند خانه یازدهم گیرند تا خانه
یازدهم گیرند تا خانه یازدهم و در سهم الاعداء از خداوند خانه دوازدهم تا دوازدهم
و از طالع افکنند **فایده** بدانکه در لغت ترکی علامت مصدر ان بود که در اخر لفظش
ماق باشد مانند کلماق بمعنی امدن و کیتماق بمعنی رفتن و در ماق بضم واو بمعنی
زدن و بکسر واو بمعنی دادن و تریماق بمعنی جنبیدن و همچنانکه در لغت عرب
از مصدر نه وجه باز میگردد بعینه در لغت ترکی نیز از مصدر نیز نه وجه باز
گردد و همچنانکه اقرب صیغ عربی بمصدر ماضی است در لغت ترکی امر حاضر
مفرد است زیرا که امر حاضر مفرد از هر مصدری بحذف لفظ ماق حاصل می‌شود
بدون زیادتی چیزی چون کل و کت و ور و تری و امثال ان پس اصل امر مصدر
است و اصل سایر صیغ امر است همچنانکه در عربی اصل ماضی مصدر است و
اصل سایر صیغها ماضی است پس نه وجه که از مصدر باز میگردد باین ترتیب

ذکر می شود امر ماضی مستقبل نهی و نفی جحد استفهام اسم فاعل اسم مفعول و در

ترکیه در این صیغ فرق میان تثنیه و جمع و مذکر و مؤنث نیست پس هر یک از امر و

ماضی و مستقبل و نفی و نهی و جحد و استفهام شش صیغه است مفرد غایب و غیر مفرد غایب

و مفرد حاضر و غیر مفرد و متکلم وحده و متکلم مع الغیر و هر یک از اسم فاعل و مفعول دو صیغه

مفرد است و غیر مفرد و کلیه لم بفتح لام و سکون ها علامت تثنیه و جمع غایب است

و علامت تثنیه و جمع حاضر رای ماقبل مضموم است با اشباع ضمه یا مکسور است

بدون اظهار واو بلکه اکتفا بجز اشباع و علامت متکلم وحده میم ماقبل مضموم با اشباع

ضمه و متکلم مع الغیر خای منقوطه ماقبل مضموم با اشباع یا الف و فتحها است چون

دانستی که اصل امر حاضر مفرد است پس میگوییم امر را شش صیغه است اول حاضر

مفرد و آن مصدر است بحذف ماق مثل کل و کث یعنی بیا و برو و دوم

حاضر غیر مفرد و آن امر حاضر است بزیادتی واو و نون با واو و ر با شباع واو بلا اظهار

آن مثل کلور و کثور ما از ا در صورت تعظیم مفرد در می اید سیم غایب مفرد آن بزیادتی

یاء و نون با واو و ر با شباع واو بلا اظهار آن مثل کلون و کثور ما از ا در صورت

تعظیم مفرد در می اید سیم غایب مفرد و آن بزیادتی سون است بواو اشباع چون

کلسون یعنی چهارم غیر مفرد و آن بزیادتی لفظ لر بر مفرد بعد از حذف نون

چون کلسولر یعنی بیایند و واو در هر اشباعی است پنجم متکلم وحده و آن بزیادتی

میم ماقبل مضموم است بر امر مفرد حاضر با اشباع ضمه چون کلوم یعنی بیایم

ششم متکلم مع الغیر و آن بزیادتی خاء ماقبل مضموم است با اشباع چون کلوخ

با الف و خاء چون کلاخ یعنی باید بیاییم و اما ماضی علامت کلیه آن که در شش

بیاید

صیغه است

صیغه است دال است که بر امر حاضر زیاده می شود و در غایب مفرد بعد از دال
باء زیاده می شود مثل کلدی و کتدی و در غایب غیر مفرد بعد از دال و با الف
له مثل کلد بله و کتد بله و در حاضر مفرد بعد از دال واو و نون مثل کلدون
و در حاضر غیر مفرد واو و زاء مثل کلدوز زیاده می شود و در متکلم وحده بعد از
دال و میم مثل کلدوم و در مع الغیر خا مثل کلدوخ زیاده می شود و اما مستقبل
علامت کلیه ان یا و راء مهمله است بعد از امر حاضر پس در غایب مفرد کوئی کلیه یعنی
می اید و در غیر مفرد له بران زیاده می شود و میکوید کلیه له و در حاضر مفرد سن بران
افزائی و کلیه سن و در غیر مفرد سون و کوئی کلیه سون و در متکلم میم افزائی و میکوئی کلیم
بفتح راء و در مع الغیر خاء افزائی و کوئی کلیه خ بضم راء و اما نهی علامت کلیه ان
میم مفتوح است که زیاده می شود بر فعل امر پس در مفرد حاضر کوئی کلد و در غیر
مفرد بران واو و نون افزایند و کویند کلدون یعنی بنایند و در مفرد غایب بران
سون افزایند و کویند کلمو کلمسون و در غیر مفرد له بر کلمسون افزایند و کویند
کلمسون له و در متکلم وحده یا و میم افزایند و کویند کلیم و در مع الغیر یا و الف
و خا افزایند و کویند کلماخ و اما نفی پس علامت کلیه ان افزودن میم نفی است
بر مستقبل قبل از یاء و را پس در مفرد غایب کوئی کلیه و در غیر غایب کلیه له و در غیر
مفرد کلیه له و در مفرد حاضر کلیه سن و در غیر مفرد کلیه سون و در متکلم وحده
کلیه م و در مع الغیر کلیه خ و اما جحد بزیادتی میم نفی بر ماضی قبل از دال و اما
استفهام پس مثل ماضی و مستقبل و نفی است و استفهام از قرائن مقام مفهوم می شود
غالبا و اما اسم فاعل **شعر** بود هیچو بوم زاغی بود کور جا کرفته بر لب دریا شور

بود زاند دریای شور ابش خورش واد لهی ان شور ابه طعم شکرش از قضا مرغی چه

اصل نام او حوصله بد حوصله انعام او کفت پیش ای زشور دکله کاب

شیرینت دهم از حوصله کفت تو سم زاب شیرین چو چشم طعم اب شور ابد ناخوشم

زاب شیرین مانم کورد نفور طبع من زابش خورد دریای شور در لب دریا نشستم

روز و شب در میان هر دو مانم تشنه لب هر که سازم هم باب شور خویش تا نیاید رنج

ابیم پیش شعر بکجها جان خواهم و چند امان ندو نکا کا بجها جان رابد جان جهان سازم نثار

شعر اکر دلبر بما جور از ما یست همان نشود دل و درد بد جای است

کر از ما دور بود بر امد بیادش حقوق خدمت ما باد یادش دلش را مهربان کو مبادا

دل ما بغمش خرم مبادا بکام دوستان باد کارش دعای دلفکاران باد یارش

قطعه عزیمت کرد روزی عنکبوتی که بهر خود کند تحصیل قوتی بجائی

دید شهبازی نشسته دو دید دست شاهان باز رسته بکرد ان تنیدن

کرد اغاز که تا بندد پر و بالش بیک دوراز زمانی کار دید کار او کرد لعاب

خود همه در کار او کرد چه انشهباز کرد از وی کناره بماندش عنکبوت زاری چند پاره

رباعی ای دل لب زلف پریشانت چه کار کاری که نه حد تواست با انت چه کار

در کنه الا چو خویش نشین با کرده سراپرده سلطانت چه کار رباعی در زمان

طالقان برسید تعالی کفتم ابتربیت از جهل پاک کن کفتا برو همه خاک تحمل

کن ای فقیر یا انچه خوانده همه را در زیر خاک کن فائده بدانکه از برای خط انواع

از انجمله نسبتها است محقق و ثلث و نسخ و رقاع و عهود و توقیع و تعلیق و ریحان و منشور

و مد و وطومار و مسلسل و متنی و غبار و هبا فائده بدانکه تاء مثلث حمت

وایت و

وایت و شکایت و امثال اینها را در عربی بها باید نوشت و در فارسی بتای
کشیده و سر دران انست که همچنانکه خط بان تصریح کرده‌اند و صاحب نفایس الفنون نیز
کفته که اصل در نوشتن حروف انستکه بطریقیکه وقف بان میکنند با ابتداء بان
میکنند نوشته شود همچنانکه انا ضمیر متکلم است انا نویسند با بنجهة و در عربی
وقف بر رحمت و امثال ان بهاء می‌شود و در فارسی بتاء فائده بدانکه لفظ
ما حرف می باشد و اسم نیز می باشد و ما حرفی را متصل بما قبل ان نویسند چون
انما الحکم لله و اینما تکونوا کلما انتهی و اسمی را جدا نویسند چون کل ما عندی لک
و این ما وعدتنی جنتک و سر ان انست که حروف بجهة عدم استقلال تتمه غیر کرفته
اند بخلاف اسم فائده در نفایس الفنون مذکور است که الف ابن در وقتیکه بین
العلمین واقع شود و در غیر مثنی و صفت باشد نه خبر در کتابت حذف می‌شود مثل
هذا زید بن عمرو و در غیر این حذف نمی‌شود مثل زید ابن عمرو که ابن خبر زید باشد
فائده بدانکه حروفی را که در حرف ادغام کنند اکر هر دو در یک کلمه باشند یک حرف
بیش نه نویسند چون مدّ و دقّ و اکر از دو کلمه باشد هر دو را نویسند چون اللحم
والرجل که الف و لام کلمه ایست غیر از رجل و لحم پس لام او را نیز نویسند مکر در الذی
والتی والذین که بجهة عدم انفکاک اینها از الف و لام حکم یک کلمه داده‌اند بلی در تثنیه
اللذین را دو لام نویسند تا فرق میان تثنیه و جمع باشد جمع و تثنیه التی را نیز بران
حمل کنند فائده در نفایس الفنون و غیره مذکور است که در الفاظ عربیت
هر الفی که در چهارم یا زیاده واقع شود بیا نویسند چون موسی و عیسی مکر ما قبل
او یا باشد و علم نباشد که در اینصورت بالف نویسند و با وجود علمیت باز بیا

نویسند چون یحیی و چون در اسم افتد که واو و ی باشد چون عصا و دعا بالف نویسند
واگر یائی باشد چون حمی و رحی شعر یا الذی بصروف الدهر عیّرنا هل عاند الدهر الا من له خطر اما تری البحر یعلو فوقه جیف ویستقر باقصی قعره الدرر
ایضا متنبی فی حسن الطلب وفی النفس حاجات وفیک فطانة سکوتی بیان عندها وخطاب امثال العرب لبطنته تذهب الفطنة یعنی پرخوری بزرگی رای ببرد
بین جبهته وبین الارض جنایة این مثل را برای کسی گویند که تارک نماز باشد لکلی یحب الشکلی ولا اری طحنا یعنی آواز آسیای شنوم وارد نمی بینم جزاء مقبل الاست
الضراط حبلک الشی یعنی رسن خط حبل بن عسل فی ضبغم ولو بقرطی ماریة این مثل در ترغیب چیزی گویند وقرطی ماریه دو گوشواره ماریه دختر ارقم بن تغلب
بود که در آنها دو مروارید بود بقدر بیضه کبوتر و در عالم مثل آن ندیده بودند رب ثمنع اکلات ربا خ لم تلده امک رب مبتة جلبت منیة شفیع لمن نبت قرارة
فلو بتر اعتاده الشعیر بوکل ویذم وعدالکریم الزم من دین لغریم هذه دارمن احببت قدما بالحمی ام ریاض القدس ام جنات عدن قد اری ههنا اوطان
احبابی فدا هم مهجتی قف بها بشراک یا قلبی فقد نلت المنی شعر یا دا یا مرا از مودم بر از کنج عزلت سراینده ندیدم ببیمار خویش خورسند گشتم چه درد
هیچ شربت شفائی ندیدم وایضا بفرحی نیارم زدان شکر دوست که شکری ندارم که در خور داوست ایضا چون پیش مردمان نیابا کردی اگرچه بس عزیزی خوار کردی ایضا خود کرفتم که پس از سعی و تکاپوی دراز کار از آن
سان که دلت خواست بسامان کرده بچه کار ای همه از این عالم نا پاینده جا که سپکدم زندت

کادرکر

کار دکر سان کردد فائدة چند چیز مراعات آن در نامه نوشتن ضرورست اول انکه ابتدا بنام حق کند ۲ سعی کند که هرچند سطر نامه می رسد میل آن ببالا باشد یا مساوی چه خط بهود و ترسا میل بنشیب دارد ۳ انکه دعا را بسیار مکرر نکند ۴ انکه از تکرار الفاظ احتراز کند ۵ انکه لفظ مشترک میان مدح و ذم بنا ورد ۶ انکه خط کسیرا نقطه ننهند چه آن تنبیه بود بر جهل مکتوب الیه ۷ انکه بر ظهر مکتوب بزرگ تر از خود هیچ ننویسد ۸ انکه نامه را بکسان بعینه که میفرستد بتاریخ مقید کند ۹ انکه بعد از فراغ بتانی مطالعه کند تا اگر سهوی باشد معلوم شود ۱۰ انکه در وقت اصلاح قلم را بدهان نکرد چه آن نزد اهل تمیز مستقبح باشد ۱۱ اگر در مکتوب نام صاحب شوکتی در سطر ننویسد بلکه اندک بیاض گذارد ونام او بر بالای صفحه در سمت دست راست نویسد ۱۲ انکه هیچ وجه در مکتوب دشنام ننویسد وهم چنین احتراز کند از نوشتن چیزی که امکان داشته باشد که انکار او ضرور باشد ۱۳ انکه چون نامه تمام کند اندکی خاک بر ان افشاند چه حدیث است که اذا کتب احدکم کتابا فلیتربه فانه انجح للحاجة ۱۴ انکه نامه را بر زمین ندارد تا قاصد بردارد و بدست او ندهد چه نقل ست که رسول نامه که بنجاشی نوشته بود بر زمین انداخت تا قاصد برداشت لاجرم نجاشی نامه را بانواع اعزاز تلقی نمود و نامه بدست قاصد داد ۱۵ انکه نامه را مربع نکذارد چه تربیع نظر عداوت ست فائدة بدانکه قران بنا بر روایت اصح ۶۲۳۶ آیت ست و بنا بر اقوال دیگر از این ست ما تفاوت بزیاده از سی و دو آیت نمیرسد مجموع آیات ۷۶۰۴۱ کلمه است و بقولی ۷۷۴۳۹ کلمه و بقولی مجموع کلمات ۳۲۱۲۵۲

نقطه ... [illegible]

نویسند چون یحیی و چون در اسم افتد که واو ی باشد چون عصا و دعا بالف نویسند
واگر یائی باشد چون رحی و رمی **شعر** یا ذا الذی بصروف الدهر عیرنا هل عاند
الدهر الا من له خطر اما تری البحر یعلو فوقه جیف ویستقر باقصی قعره الدرر
ایضا متنبی فی حسن الطلب وفی النفس حاجات وفیک فطانة سکوتی بیان
عندها وخطاب **امثال العرب** لیطمئن بذهب العظه یعنی بخورد بزرگی رامی
بین جبهته وبین الارض جنایته این مثل را برای کسی گویند که تارک نماز باشد الکلی
یحب الکلی و لا اری طحنا یعنی آواز سپاسی شنوم و آرد نمی بینم جزاء مقبل الاست
الضراط حبک الشی یعمی و یصم خط جبیل بین صلی ضیغم و لو بقرطی ماریه این مثل
در تو غیب چیزی گویند و قرطی ماریه دو گوشواره ماریه دختر ارقم بن تغلب
بود که در انها دو مروارید بود بقدر بیضه کبوتر و در عالم مثل ان نبوده اند
رب ممتع اکلات رباخ لم تلده امک رب امنیه جلبت منیه شفیع المذنب اقراره
فتوبته اعتذاره الشعر یوکل و یذم و علی الکریم ان لزوم من بین الغرم هذه دار من
احببت قدما بالحمی ام ریاض القدس ام جنات عدن قد اری هیهنا اوطان
احبابی فقدام مخیم قف بها بشرای یا قلبی فقد نلت المنی **شعر** عمر باد ابام را
ار مودم بر از کنج عزلت سرای ندیدم بیمار خویش خورسند گشتم چه درد
هیچ شربت شفائی ندیدم **وایضا** بفرعی نیارم زدن شکر دوست که
شکری ندارم که درخور دوست **ایضا** چون پیش مردمان نسپا کردی اگرچه
بس عزیزی خوار کردی **ایضا** خود گرفتم که پس از سعی و تکاپوی دراز کار از آن
سان که دلت خواست بسامان کرد بجهٔ ایمن از این عالم ناپایدار که بیکدم زدنت

کار دگر

کار دکر سان کرد **فائدة** چند چیز مراعات ان در نامه نوشتن ضرورست اول

انکه ابتدا بنام حق کند ۲ سعی کند که هرچند سطر بآخر می رسد میل ان ببالا

باشد یا مساوی چه خط بهود و ترسا میل بنشیب دارد ۳ انکه دعا را بسیار مکرر

نکند ۴ انکه از تکرار الفاظ احتراز کند ۵ انکه لفظ مشترک میان مدح و ذم بیاورد

۶ انکه خط کتابت را نقطه ننهند چه ان تنبیه بود بر جهل مکتوب الیه ۷ انکه بر ظهر

مکتوب بزرک تر از خود هیچ ننویسد ۸ انکه نامه را بمکان بعید که میفرستد بتاریخ

مقید کند ۹ انکه بعد از فراغ بثانی مطالعه کند تا اکر سهوی باشد معلوم

شود ۱۰ انکه در وقت اصلاح قلم را بدهان نکیرد چه ان نزد اهل تمیز مستقبح باشد

۱۱ اکر در مکتوب نام صاحب شوکتی باشد در سطر ننویسد بلکه اندک بیاض کذارد

و نام او بر بالای صفحه در سمت دست راست نویسد ۱۲ انکه بهیچ وجه در مکتوب

دشنام ننویسد و همچنین احتراز کند از نوشتن چیزی که امکان داشته باشد که

انکار او ضرور باشد ۱۳ انکه چون نامه تمام کند اندکی خاک بر ان افشاند چه حدیث

است که اذا کتب احدکم کتابا فلیتربه فانه انجح للحاجة ۱۴ انکه نامه را بر زمین نداز

تا قاصد بردارد و بدست او ندهد چه نقل است که رسول صلعم نامه که بنجاشی

نوشته بود بر زمین انداخت تا قاصد برداشت لاجرم نجاشی نامه را با نواع اعزاز

تلقی نمود و نامه بر و بدست قاصد داد ۱۵ انکه نامه را مربع نکذارد چه تربیع

نظر عداوتست **فائدة** بدانکه قرآن بنا بر روایت اصح ۴۳۳۶ ایت است و بر بعض

اقوال کمتر از این است ما تفاوت بزیاده از سی و دو ایت نمیرسد مجموع ایات

۷۶۵۴۱ کلمه است و بقولی ۹۳۴۷۷ کلمه و بقولی مجموع کلمات ۲۵۲۱۲ ۳

حرف وبتقولی است ۲۱۱۸ ۳ و بتقولی ۵۹۵ ۲ ۳ ۲ ۳ از انجمله الف ۸۸۰۰ م و با ۲ ۱۱۲ و تا
۹ ۱۹ ۱۰ و ثاء ۲۷ ۹ وجیم ۳ ۲ ۷ ۲ ۳ و حا ۹ ۳ ۹ و خا ۱۸ اع ۲ و دال ۲ ع ۳ ۵ و ذال
۹ ۹ ۳ ع و راء ۳ ۱۱۷۹ و زای ۹ ۵ ۱ و سین ۸۹ ۵ و شین ۳ ۲ ۵ ۲ و صاد ۸ ۲
و ضاد ۷ ۲ ۲ و طاء ۲۷ ۲ و ظاء ۲ ۸ و عین ۲ ۹ و غین ۸ ۲ ۲ و فا ۷ ع ۸ و قاف
۳ ۸ ۱ و کاف ع ۵ ۳ ۱۰ و لام ۲ ۲ ۵ ۳ ۳ و میم ۵ ۳ ۲ ۲ و نون ۵ ۵ ۲ و واو
۵ ۳ ۲ ۵ و هاء ۷ ۹ و یا ۱۹ ۹ ۵ ۲ **فائدة** بدانکه صحاح سته که در میان امت اهل سنه
اعتبار دارد و واجب می دانند عمل بآحادیث آنها را باین تفصیل صحیح محمد بن اسمعیل
جعفی بخاری و صحیح ابو الحسین محمد بن مسلم الحجاج النیسابوری و کتاب ابو داود سلیمان
ابن اشعث سجستانی و کتاب ابو عیسی محمد بن عیسی ترمذی و کتاب نسائی و موطاء مالک
و گویند که اول کتابی که در حدیث ساخته اند موطاء مالک بود و شافعی گفته
ما اعلم شیئا بعد کتاب الله اصح من موطاء مالک و بعد از ان صحیح بخاری پس صحیح
مسلم و اصح از این هر دو پیش اهل سنه صحیح بخاری است **فائدة** بدانکه از برای سالک
شروط بسیار است از انجمله چند شرط ذکر می شود انکه ملتفت بشبهات سر و علانیه
نشود و در امور کاینات و احکام شرعیات و تقدیرات قضا و قدر بلم و لا و لعل
و عسی مشغول نگردد بلکه بر جادهٔ شرع مستقیم باشد ۲ اینکه پیوسته با طهارت
باشد قال عز و جل ان الله یحب المتطهرین ۳ اینکه خلوت اختیار کند و از جمیع شواغل
عزلت جسته در خانهٔ تاریک نشیند ۴ انکه پیوسته ساکت باشد الا از ذکر
۵ انکه از مطعوم و ملبوس شبهه ناک احتراز کند ۶ انکه از اکل و شرب بحد اعتدال نماید
بلکه تقلیل کند ۷ اشتها بود ۷ انکه خواب بسیار کم کند و تا بحد ضرورت نرسد نخوابد
قال

قال الله تعالی کانوا قلیلا من اللیل ما یهجعون ۸ دوام ذکر با حضور قلب بحیثیتی که جمله بدن و اعضاء بان مستغرق باشد و افضل لا اله الا الله ۹ نفی خواطر و این دشوارترین عقبها است بر سالک ۱۰ تخلق باخلاق حمیده و انخلاع از صفات ذمیمه ۱۱ ربط قلب بشیخ همچنانکه بعضی گفته‌اند فائده از برای سالک رابچند است آ آنکه تا تواند در سؤال از حقتعالی خطاب با مر و نهی نکند بلکه طریق ادب ملاحظه کند چنانچه گوید خداوندا اگر من گناه کارم تو آمرزنده و بفلان چیز محتاجم و تو لجه رحمتی یا آن فلان چیز خائفم و تو ملجاء و مامنی و امثال این ۲ آنکه رسول را بر ظاهر و باطن خود مطلع داند و از مخالفت وی حذر کند ۳ آنکه در متابعتش نهایت و غایت جهد مبذول دارد ۴ هر که با و نسبت دارد بصورت و معنی همچو سادات یا چون علماء همه را از برای محبت او دوست دارد و تعظیم و احترام ایشان واجب داند ۵ آنکه تا تواند رو بقبله بنشیند خصوص در خلوت و آنکه پیوسته بهیئت تائب بنشیند و با خود چنان تصور کند که بر بساط رب العزة در حضور او نشسته است و رسول نیز حاضر است تا بقید وقار و احترام مقید بود فائده اداب محاوره از جملهٔ لوازم است مر کسانی را که با مردم معاشرت می نمایند و آن بسیار است از آن جمله آنکه چون بمجلس بزرگی حاضر شود بدو زانوی ادب نشیند و از زانو بر زانو نکرد چه آن دلالت بر عدم ثبات و قلت مبالات میکند و اگر بزرگی با او سخن گوید بغیر او ملتفت نشود و اگر بزرگی او را تفضیلی تحسین کند بر فقدان بر خود تاسف نماید بان نازش و افتخار نکند بلکه بوجهی عذر ان خواهد که بر خواطر شوق آن آسان نشود و در محاورات بالفاظی که سامع با نها تطیر نماید احتراز نماید و

از نقل چیزی که صدق آن معلوم نباشد در نزد بزرگان و هم چنین از اراجیف
احتراز نماید و از کذب و لاف و گزاف خصوص نزد بزرگان و از راستی که دروغ
نماید و از کثرت مزاح و هزل دوری کند و از غیبت و معایب کسان احتراز نماید و
پیوسته نیکو گو باشد تا پیش همه کس محبوب باشد و اگر کسی حکایتی یا سخنی گوید
بگذارد تا او حدیث را تمام کند و اگر او مطلع باشد و وقوف بر آن سخن پیشتر داشته باشد
آن را اظهار نکند تا گوینده منفعل نشود و با جهال و سفله مجادله و مناظره
نکند و تا سامع را راغب در استماع حدیث و سخن نه بیند شروع در سخن نکند
و از کثرت مکالمه مجانبت لازم شمرد و آنچه از غیر او پرسند او جواب نگوید و اگر
کسی بجواب مشغول شود و او بهتر از آن داند باید صبر کند تا سخن او تمام شود پس
خود بر وجهی که جواب اول مطعون نشود تقریر کند و اگر سخنی از او پوشیده دارند
استراق سمع نکند و در مجالس اکابر با کسی سر نگوید و در نوشته کسان نظر نکند
مگر باذن ایشان و باطراف خانه و دیوار مگر در نظر نه بیند از در و از چیزی که شان
او نیست سؤال نکند و اگر دو نفر با هم سخنی گویند بجهت آن استفسار نکند
و در نزد اکابر در دعا و تملق مبالغه و افراط نکند که آن علامت ضعف نفس
است و آنچه خواهد بگوید اول در خواطر مقرر گرداند و باطراف آن برخورد و در
اثنای سخن بدست و چشم و ابرو اشارت نکند و حرکات و افعال و اقوال کسی را
محاکات یعنی تقلید نکند و تا تواند سخن چنان گوید که از میزان شرع و عقل
خارج نیفتد و اندیشه نکند که اگر من بخلاف خواهش مستمع سخن گویم او را خوش
نیاید چه مستمع اگر دانا و خردمند بود از سخن پسندیده نرنجد و در حضرت

سلاطین

سلاطین و حکام بسیار دعوای فضل و دانش نکنند و در الزام ایشان نکوشند و از
کثرت مجالست و محاورت با ایشان گستاخ نگردد و بر معاشرت مبادرت ننماید
ننماید چه مؤاخذهٔ ایشان سخت و تمهید معذرت دشوار باشد و تا ممکن باشد
سخنی که بر خواطر بعضی از مستمعان گران باشد نگوید **شعر** با همه خلق جهان
گرچه از آن بیشتری ده و کمتر بهند آنچنان زی که بمیری برهی نه چنان زی که
بمیری برهند **قال** علی علیه السلام کفی بالقناعة ملکا و بحسن الخلق نعیما **قال**
الشاعر ما کل ما فوق البسیطة کافیا و اذا قنعت فکل شیء کاف **شعر** خوشم
که عیش خوش بود کار بر قرار با هستی بساز و کم کار و بار گیر **فی** کتم السر صدور
الاحرار قبور الاسرار **شعر** سخن کان گذشت از میان دو تن پراکنده شد بر سر
انجمن سخن هیچ منمای با راز دار که او را بود نیز همراز یار اگرچه تو دانی که عزم
تو چیست بران رای و دانش بباید گریست **شعر** منه در میان راز با هر کسی
که جاسوس همکاسه دیدم بسی **فی** الرفق والمدارا درشتی و زشتی نباید
بکار نرمی برآید ز سوراخ مار فی ترک الهذیان الفتی من یقول ها انا ذا لیس
الفتی من یقول کان ابی **شعر** هر کجا داغ بایدت فرمود چون تو مرهم نهی ندانم سود
شعر ملامت گوی را از من بگو ای خواجه سر در کش که ابله از سر کشتی از آنکه
می ترسانی از باران **شعر** عروس ملک کسی در کنار گیرد تنگ که بوسه بر دم
شمشیر آبدار زند **للمولوی** دل در تک پوشد نکوشد که نشد جز در پی
او نشد نکوشد که نشد کفوی که بحجم او نکوشد کارت کارم چه نکو نشد
نکوشد که نشد **بابا افضل** فضل کله کو نشد نکوشد که نشد لب

بیهوده کو نشد نکو شد که نشد منت کش چرخ می شدی آخر کار کار تو نکو نشد

نکو شد که نشد **لبعضهم** اذا شئت ان تستقرض المال منفقا علی شهوات

النفس فی زمن العسر فسل نفسك الاقراض من کنز صبرها علیك والانظار الی زمن

الیسر **شیخ ابو سعید** دل جز ره عشق تو نپوید هرگز جز محنت و درد تو نجوید

هرگز صحرای دل عشق تو شورستان کرد تا مهر کسی نروید هرگز **شعر** دین

فروشی کنی تا سازی مادهٔ کی نقره خنگ و زر کنند کو نیاد بهر علم حرمت است این

همه طمطراق و خنگ و سمند علم از این ترهات بیزار است تو برو بر برو نجو

مخند **فضیحة** لا تطلب من الکریم یسیرا فتکون عنده حقیرا **البیضاوی** صاحب

التفسیر اسمه عبد الله ولقبه ناصر الدین وکنیته ابو الخیر بن محمد بن علی البیضاوی

وبیضا قریة من اعمال شیراز توفی فی سنة خمس وثمانین وستمائة فی تبریز وقبره

هناك ودخل قبل القضاء تبریز فصادف دخوله مجلس اجلاس بعض الفضلاء

فجلس فی صف النعال فاورد المدرس اعتراضات وزعم ان احدا من الحاضرین لا

یلی جوابها فلما فرغ من التقریر شرع البیضاوی فی الجواب فقال له المدرس لا اسمع

کلامك حتی اعلم انك فهمت ما قررته فقال البیضاوی اعید کلامك بلفظه ام بمعناه

فبهت المدرس فقال اعدها بلفظها فاعادها وبین ان فی ترکیب الفاظها الخنا

ثم انه اجاب عن تلك الاعتراضات باجوبة شافیة ثم اورد لنفسه اعتراضات وطلب

الجواب فلم یدر المدرس فقام الوزیر من المجلس واجلس البیضاوی مکانه وسئل

عنه وطلب البیضاوی القضاء فاعطاه واکرمه **احمد بغمرن** الکی کره سره ونفی

نهفت کشتك چو بیش خشك بید وچه کفتای همای نو و همای کهن **خسرو**

کجا بودی

کجا بودی ای مرغ فرخنده پی و چه داری خبر از حریفان می   بشارت کجا است که نازند یا
سفر هشان چه جای است و منزل کدام نغان زان حریفان پیمان گسل که یکره زما
بندارند دل شعر ای دل نفس مطیع فرمان نشدی و دکرده خویشتن پشیمان
نشدی صوفی و فقیه و زاهد و دانشمند   اینجمله شدی ولی مسلمان نشدی

قال ارسطاطالیس اذا دخلتم الى الکرام فعلیکم بتخفیف الکلام وتقلیل الطعام
وتعجیل القیام فائدة فی کتاب الجامع لمهذب الدین حمی الربع یفیدها اکل لحم الجراد
فی یوم الاحتراق وبعد داود وکذا تعلیق شعرات من لحیة التیس وقرن حیة او البخور
بحب الاترج او بجلد القنفذ والغب ینفعها تعلیق عین السرطان النهری والسموم ینفعها
شرب نصف من الفادزهر المعدنی والحیوانی والطین المختوم والزمرد ومثقال من
انفحة الارنب وبول الانسان وثلث دراهم من لب حب الاترج وقال ایضا من علق علیه
ثلث بند فات لم تلسعه عقرب وفی اذا سقط المصروع بلؤلؤ محلول ابرء من یومه مرة
واحدة وایضا اذا وضع خمس ورقات خس تحت وسادة المریض بغیر علمه ورأسها الی
جهة راسه نام نوما حسنا وکذا قرن غزال بیضا اذا لف فی مندیل ووضع تحت الوسادة
فانه یجلب النوم وکذا رماده وکذا اکل ثلث حبات وخمس حب من حب الکنجد نام نوما
لذیذا واذا وضع الشب الیمانی تحت الوسادة دفع الفزع فی النوم واذا اضیف الیه برادة
الحدید نفع الغطیط ومن وضع تحت وسادته شیئا من الرجلة لم یر حلما ومن لف عودا
من الدارشیشعان فی خرقة صفراء ووضعه تحتها فی لیلة البدر رأی فی منامه ما یرید
وکذا المرقشیثا الذهبیة واذا خضب المرعوف یدیه الی نصف معصمیه بعشرین
درهما حناء وعشرة دراهم خطمیا نادرة انقطع رعافه واذا خلط رماد شعر الانسان بدهن

وقطر في الاذن نفع وجع الاسنان واذا مضغ الباذروج يوم نزول الشمس في الحمل منع
وجع الاسنان سنة واذا قال الله على ان لا كل عنابا ولا لحم فرس وفعل ذلك لم يوجع اسنانه
عامة تلك وعلى النحاس الخالص نقش شبه يسكن الفواق وبتلع ثلث سمكات صغار حيه
على الريق يشفى البرص واذا اتى عشاء الى شجرة كبيرة وقال لها انت بواسير فلان بن فلانة ثم
جاء سحرا وقال لها ذلك قلعها بغير حديد قلعت البواسير من ذلك الشخص واذا علق
على الفخذ عشرة دراهم زعفرانا خالصا سهل الولادة واذا طلى الثواليل بالنورة يدفعها
واذا طلى القوباء والبرص والبهق بالمني زال مع التكرار ووضع شعر الانسان المبلول
بالخل ينفع عضة الكلب من ساعته واذا انجر البيت باصل الرمان وقضبانه او اصل
البنجنكشت السوس والحلتيت وحب الغار او السكبينج او الاظلاف والحوافر او السوس هربت
الهوام والحيات يطردها الكبريت والنوشادر بالخل ويوضع الخردل الاحمر على
مساكنها فتهرب منها ويطردها ايضا التبخر بالاظلاف المعز وقرون الايل وشعر الانسان
والسكبينج والزفت والمقل والعاقرقرحا والوشق ومما النوشادر والعقارب يطردها
الفجل المشدوخ وورقه وعصارته وتوضع قطعة من الفجل على ثقبتها فلم تتجاسر
على الخروج ويقتلها ويطردها ايضا التبخر بالعقرب نفسه وبالزرنيخ الاصفر والكبريت
والفنتر وحافر الحمار وشحم الماعز ويعجن هذه الاشياء بالشحم المذكور وتبخر به عند
ثقبها فتخرج من جحرها وقيل من لدغته عقرب وجه فجعل في دبره قطعة ملح سكن
الم والبراغيث يطردها الوشق التبت بطبيخ الحنظل ونقوعه وطبيخ الحسك والخرنوب
والشونيز والفوتنج وماء السذاب في دم التيس يجعل في حفيرة فتاوي اليها البراغيث
والقمل يطردها الفراش الحلوة البعوض يطرده التدخين بنشارة خشب الصنوبر
بقتله

في الاصل القتل ٢

او بالشونيز

او بالشونيز او الكبريت والتبن والسرجين البقري او الزاج او السحق لسرو وجوزه

والنوش لطبخ هذه والذباب يطرده التدخين بطبيخ الخربق الاسود والكندش وورق

القرع اليابس والفار يطرده ويقتله المرتك والخربق والسك والبنج واصل الكبر

وخبث الحديد وبصل الفار وسم الفار ويوضع المقناطيس او القطران على ثقبها

فيهرب وتسلخ الذكر منه ويقطع ذنبه ويخيط صوف فيهرب الباقي والنمل يطرده

التدخين بالنمل نفسه او الكبريت والقطران او الحلتيت الذكر او الزفت ومرارة

الثور والمقناطيس اذا صب في جحرها او وضع عليه مسح خيطه بالقطران او الحلتيت

ويدار على الموضع فلا تقربه نملة والزنبور يطرده رائحة الكبريت والنورة او الثوم

ولا يقرب الملطخ مطبخ الخطمي او عصارة الخبازي او الزيت والارضة يطردها الهدهد

اذا جعل في البيت والتدخين باغصانه ودبشه والفوتنج وقشور الاترج وماء

الحنظل والسام ابرص يطرده وجود الزعفران في البيت وقيل ان السنور يهرب من

دهن الورد والتمضمض بالسعد يستحكم الاسنان المتحركة واذا سحق الطرثوث ونفخ

في الانف سقط الجنين عن علي عليه السلام البطنة تذهب الفطنة وعن بعضهم

اقلل طعامك تحمد منامك فائدة يا معرضا عني بوجه مدبر ووجوه دنياه

عليه مقبلة هل بعد حالك هذه من حالة او غاية الا انحطاط المنزلة فائدة

لا شك انه قد يحكم بالاكتاف باحكام كثيرة منها امور مستقبلة ولكن الحكم بها

موقوف على امور كما ذكره العلامة الشيرازي في الفصل الخامس من شرح القانون

منها ان يذبح راس غنم على نية المسئول له والمسئول عنه ومنها ان يكون من مال

المسئول له ومنها ان يكون القمر في زيادة نوره ومنها ان يكون المسئول له والذابح

[illegible]

طاهر ان تطبخ فی الملبوس و منها ان یکون الذبح فی روضة بقرب منها جاریة و منها ان یستوی الغنم و منها ان یؤخذ الکتف الایمن و منها ان ینظف من اللحم تنظیفا او بالقفا
منها ان لا یوصل الی الکتف سکین ولا حدید بالکلیة و منها ان یوجه الی الشمس بحیث یکون ظهره الی وجه الشمس و وجه الکتف الذی فی وسط الدائرة یحاذی وجه الناظر
بعد ذلک یبالغ فی التفتیش و اخذ الامارات والعلامات من الوقوم والاشکال الدائرة والنقطة ثم الحکم بها یحتاج الی کثرة المباشرة والملابسة لهذا الفن و
شدة القوة الحافظة او حکی دست حاجت کشیده سر درپیش آمدم بر درت
من درویش مکرم رحمت تو کیر دست ور ننراسپ نامرادی هست قال
القرشی فی شرح القانون فی بحث تشریح الصدر کان لنا جار توفت زوجته و
لها طفل صغیر ولم یکن للزوج جدة تتخذ له مرضعة و دبما مصه ثدی نفسه فتولد
اللبن فی ثدی الرجل و کان اذا عصر ثدیه یخرج منه لبن کثیر فائدة قال البهائی فی المجلد
الخامس من الکشکول ان المذاهب فی حقیقة النفس اعنی ما یشیر الیه کل احد بقوله
انا کثیرة والدائر منها علی الالسنة والمذکور فی الکتب المشهورة اربعة عشر مذهبا
احدها انها هذا الهیکل المعبر عنه بالبدن وثانیها انها القلب الصنوبری الذی فی اللحم
المخصوص وثالثها انها الدماغ ورابعها انها اجزاء لا یتجزی فی القلب و هو مذهب
النظام و متابعیه خامسها انها الاعضاء الاصلیة المتولدة من المنی و سادسها
انها المزاج وسابعها انها الروح الحیوانی و یقرب منه ما قیل انها جسم لطیف سار
فی البدن کسریان الماء فی الورد والدهن فی السمسم وثامنها انها الماء و تاسعها
انها النار و الحرارة الغریزیة وعاشرها انها النفس بفتح الفاء وحادی عشرها

انها

انها الواجب تعالی عن ذلك علواً کبیراً وثانی عشرها انها الارکان الاربعة وثالث عشرها

انها صورة نوعیة قائمة بمادة البدن وهو مذهب الطبیعیین ورابع عشرها انها

جوهر مجرد عن المادة الجسمانیة وعوارضها الجسمانیات لها تعلق بالبدن تعلق التدبیر

والتصرف والموت هو قطع هذا التعلق وهو مذهب الحکماء الالهیین واکابر

الصوفیة والاشراقیین وعلیه استقر رای المحققین من المتکلمین وهو الذی الیه اشارت

الکتب السماویة وانطوت علیه الانباء النبویة ودلت علیه الاخبار المعصومیة واتفقت

له الامارات الحدسیة والمکاشفات الذوقیة حکایة ثقة نقل کرد از شیخ محمد

کلیددار روضهٔ مقدسهٔ کاظمین علیهما السلام و شیخ مذکور خود مرد متدینی

بود و من خود او را ملاقات کرده بودم که شیخ مذکور گفت در هنگامی که حسن

پاشا بعد از زمان سلطنت نادر شاه افشار در ایران او پادشاه عراق عرب بود

در بغداد متمکن بود روزی در ایام ماه جمادی الثانیة در وقتی که جمعی از امرا

و افندیان و اعیان آل عثمان در مجمع او حاضر بودند پرسید که سبب چیست

که اول ماه رجب را شب نور باران گویند یکی از ایشان مذکور ساخت که در

این شب بر قبور ائمهٔ دین نور فرو میریزد پاشا گفت در این مملکت محل قبور

ائمه بسیار است والبته مجاورین این قبور ائمه مشاهده خواهند نمود پس کلیددار

ابوحنیفه که امام اعظم ایشان است و کلیددار شیخ عبدالقادر را طلبید و مطلب

را از ایشان استفسار نمود و ایشان گفتند ما چنین چیزی مشاهده نکرده ایم

حسن پاشا گفت که موسی بن جعفر و حضرت جواد علیهما السلام نیز از اکابر دینند

بلکه جماعت و افضل نها واجب الاطاعة می دانند سزاوار است که از کلیددار

روضه ایشان نیز ترسیم و همان ساعت ملازمی که بعرت اهل بغداد چوخادار گویند

بطلب کلید دادکاظمین ع آمد شیخ محمد گوید که کلید داد آنوقت پدر من بود

و من تقریبا در سن بیست سال بودم و با پدرم در کاظمین بودیم که ناگاه

چوخادار با حضار پدرم و اولاد او مبادرت نمود دانست که با او چه شغل داشت روانه بغداد

و من نیز باتفاق او رفتم و من در خانه پاشا ماندم و پدرم را بحضور بردند

بعد از حضور پاشا از پدرم سؤال کرد که گویند شب اول رجب را شب نور

باران گویند بجهت نزول نور از آسمان بر قبور ائمه دین یا تو هیچ از آن در قبر کاظمین

مشاهده کرده پدرم خالی از ذهن و بی تامل گفت بلی چنین است و من هم کرد

دیده ام پاشای مذکور گفت بنا بر این امر عجیب است و اول رجب نزدیک است

مهیا باش که من در شب اول رجب در روضه مقدسه کاظمین بسر خواهم برد

پدرم از استماع این سخن بفکر افتاد که اینچه جرأتی بود که من کردم و چه سخن بود

از من سر زد و با خود گفت که محتمل مراد نور ظاهری مشاهده نباشد و

من نور محسوس ندیده ام و متحیر و غمناک بیرون آمد و من چون او را دیدم آثار تغیر

و ملال در بشره او یافتم و سبب استفسار کردم گفت بفرزند من خود را بکشتن

دادم و با حال تباه روانه کاظمین شدیم و در بقیه آن ماه پدرم وداع وامور

خود را انجام می داد و خورد و خواب و تمام وقت و نیز بگریه و زاری مشغول بود

و شبها در روضه مقدسه تضرع میکرد تا روز آخر ماه جمادی الاخره چون روز

بحوالی غروب رسید کوکبه پاشا ظاهر شد و خود او نیز وارد شد و پدرم را طلبید

و گفت بعد از غروب روضه را خلوت نماید و زوار را بیرون کنند پدرم حسب

الامر

الامر چنانکرده هنگام نماز شام پاشا بروضه داخل شد امر کرده که شمعهای روضه که
روشن بود خاموش کردند و روضهٔ مقدسه تاریک ماند چنانکه طرز
شبستان است فاتحه خوانده رفت بعقب سر ضریح مقدس و مشغول نماز
وادعیه شد و پدرم در سمت پیش روی ضریح مقدس را گرفته بود و محاسن
خود را بر زمین می مالید و روی خود را در اینجا می سایید و تضرع و زاری می
کرد مانند ابر بهار اشک از دیدهٔ او جاری بود و من نیز از عجز و زاری پدرم
بگریه افتاده بودم و بر اینحال تقریبا دو ساعت گذشته و نزدیک بود که
پدرم قالب تهی کند که ناگاه سقف محاذی بالای ضریح مقدس شق شد
و ملاحظه شد که گویا یکبار صد هزار خورشید و ماه و شمع و مشعل
بر ضریح مقدس و روضهٔ مقدسه ریخت که مجموع روضه هزار مرتبه از روز
روشن تر و نورانی تر شد و صدای حسن پاشا بلند شد که باواز بلند مکرر می
گفت صلی الله علی النبی محمد و آله پس پاشا برخواست و ضریح مقدس را بوسید
پس پدرم را طلبیده و محاسن او را گرفت و بخود کشید و میان دو چشم پدرم را
بوسید و گفت بزرگ مخدومی داری خادم چنین مولائی باید بود و انعام
بسیار بر پدرم و سایر خدام روضهٔ متبرکه کرده در همانشب ببغداد مراجعت
نموده **نقل است** که چند نفر از زنان اجتماع کردند که با او زنا کنند و هر یک
بخلوت وی رفتند و زنا میکردند یکی از آنها با آن زن گفت من از خدا شرم می
کنم این پنج درهم را بگیر و برفقای من بگو او نیز زنا کرده گفت معاذ الله که من
از برای پنج درهم دروغ گویم **و ایضا** مردی شخصی را دید که میان مسجدی

بود که در مسجد با بیری لوا الحمد میکرد آن شخص این سخن را او افکندا و کفت ای
ملعون نشنیدهٔ که این سخن در مسجد افکندن مکروه است وایضا کویند
شخصی با زنی زنا میکرد که دیکری رسید کفت آنچه عمل است میکنی بلکه نطفه
منعقد شود و ولد الزنا هم رسد کفت اکر چنان بود که عزل مکروه است نمی
کذاشتم انزال بشود حکی ان بعض القضاة مر بطریق مع بعض العدول فسمع صوتا
حسنا فامسك القاضی علی اذنه فاسرع فی السیر فقال العادل لم فعلت ذلك قال ان
حلاوة الصوت خفت الفتنة فقال العدل ما انا فما وجدت حلاوته ثم اتفق انه
شهد شهادة فرده القاضی و قال ان کنت صادقا لا تستطیب الصوت الحسن فانت
لست بسلیم العقل و الحاسة و کنت کاذبا فانت من الکذابین شعر از عراقی
خوشا راهی که پایانش تو باشی خوشا چشمی که رخسار تو بیند خوشا جانی که
جانانش تو باشی چه خوش باشد دل امیدواری که امید دل جانانش تو باشی
خوشی و خرمی و کامرانی کسی دارد که خواهانش تو باشی چه باك آید زکس آنکس
که او را نکهدار و نکهبانش تو باشی مشو پنهان از آن بیچاره کاو را همه درد
و پنهانش تو باشی میر ای دل ز کفر و ایمان عراقی که هم کفر و هم ایمانش تو باشی
برای آن بترك خود نکوید دل بیچاره تا جانش تو باشی عراقی طالب درد است زانم
بوی آنکه درمانش تو باشی ابن یمین واعظی بود بر سر منبر لفظ چون
در بو عظ بکشاده کفت مرد را بود در بهشت چند حور لطیف آماده
از میان زنی بپا برخواست دلش اندر تفکر افتاد کفت بهر خدای مولانا
سخنی کفتی بود ساده کفت در خلد حور زن باشد یا بود جمله همچو من داده
کفتند

گفت خواتون فرو نشین مترس که بمانی تو نیز تا کاده **قیل** افلت لمعویة من بر[illegible]
باز فصاح اغلقوا ابواب المدینة لئلا یخرج **قیل** رایت رجلا محموما به صداع
یاکل التمر بکراهة شدیدة فقلت له ویحك تاکله فی حالك فقال عندنا شاة تسع
ولیس لها نوی فانا اکل التمر مع کراهتی له لاطعمها النوی قلت فاطعمها التمر بنواه
قال ویمکن هذا قلت نعم قال فرجت عنی ما احسن العلم **کانت** علیة اخت هرون
الرشید تهوی خادما اسمه طل وکانت تکنی فی شعرها عنه فحلف الرشید انها
لا تکلم طلا ولا تذکره فی شعرها فاطلع علیها وهی تقرء فی اخر سورة البقرة فان لم
یصبها وابل فطل فالذی نهی عنه امیر المؤمنین فدخل علیها الرشید وقبل راسها
وقال قد وهبتك طلا ولا امنعك بعد هذا من شیء تریده منه **من حکایات**
الکذابین قال بعضهم رمیت یوما ظبیة فلما جاوز سهمی عن القوس ذکرت شبه
الظبیة بحبیبتی فعدوت خلف السهم حتی قبضته قبل ان یصل الی الظبیة **خطب**
بعض الامراء علی المنبر فقال والله ان اکرمتمونی لاکرمتکم وان اهنتمونی لاهنتکم ولتکونن
علی اهون من ضرطتی هذه وضرط ونزل **قیل** لبعض الغلمان ما حالك قال
حال لا تسئل من یشتکی مولای منذ ستین سنة قیل له کیف ذلك قال انه یشتکی کل یوم
فاذا قلت لا تشتکی من شیبتی انی کبرت قال یا بارد کیف کبرت من امس الی الیوم
رای معلم علی غلام یاوطه فقیل له ما تفعل قال اردت ان اعلمه باب الفاعل
والمفعول **حکایة** شخصی از ولایات عرب حکایت میکند که از خانه خود بی حاجتی
بیرون رفتم شب سر یکی خیمه بعضی از اعراب رسیدم و مهمان شدم و مرا مهمان
کردند و مهربانی نمودند چون وقت خواب رسید یکی از زنان اهل خیمه را از

فائدة الرطل اثنی عشر اوقیة و نیة لا وقیة فی الحدیث اربعون درهما و کل فیما کان فیما مضی و اما الیوم عند الاطباء و الناس فی زن عشرة دراهم و سبعة مثاقیل و ثلثا الاستار و زن اربعة مثاقیل و نصف و ثلثاه و هو عشرة دراهم و ستة اسباع درهم **حکایة** در سنه هزار و دویست و نه که حقیر بعزم زیارة بیت الله الحرام وارد بغداد شدم چند یوم در بقعه متبرکه کاظمین علیهما السلام بجهة اجتماع توقف اتفاق افتاد در شب جمعه در روضه متبرکه اما مین همامین بودم با جمعی از احبّا و هم سفران و بعد از انکه از تعقیبات عشا فارغ شدم و از ازدحام مردم کم شد برخواستم ببالای سر مبارک امدم که دعای کمیل را در ان موضع کامل تلاوت نمایم با حضور قلب و از جمعی از زنان و مردان عرب بود در روضه مقدسه شنیدم بنحویکه مانع از حضور قلب شد و صدا بسیار بلند شد بیکی از رفقا گفتم سوء ادب اعراب را ببینید که در چنین موضعی در چنین وقتی صدا بلند می کنند چون صدای ایشان طول کشید من با بعضی از رفقا برخواستم بپائین پای مقدس ملاحظه کنیم سبب غوغا چیست دیدم شیخ محمد کلیدداری که در روضه مقدسه ایستاده و چند زن از اعراب داخل روضه شده اند یکی از انها گریبان زن دیگر را دارد و میگوید کیسه پول مرا یکی از شماها دزدیده اید و ایشان منکر بودند گفت در همین موضع متبرک قفل ضریح را گرفته قسم باین دو بزرگوار یاد کنید تا من از شما مطمئن شوم و گریبان شما را رها کنم من و رفقا ایستاده که ببینیم مقدمه بکجا میرسد پس یکی از زنان در نهایت اطمینان قدم پیش نهاده و قفل را گرفته و گفت یا ابا الجواد ان نت تعلم انی بریئة ای یدرد و جواد تروی

که من از این

کرسی زا این تهمت بری هستم ان زن صاحب پول کفت کیو و کسی اینعم مطمئن شد
پس در یکی هیز قدم پیش کذارده بنحو اول تکلم نموده و بوقت سیم امد قفل را
کرفته همین که کفت یا ابا الجواد انی انت تعلم انی بریء دیدیم که از زمین بنحوی بلند
شد که کویا که از سر ضریح مقدس کذشته و بر زمین خورد و دفعته رنک
او مانند خون بسته و چشمهای او نیز چنین شد و زبان او بند شد پس شیخ محمد
صدا را بتکبیر بلند کرده سایر اهل روضه نیز تکبیر کفتند پس شیخ امر کرد که تا پای
او را کشیده در یکی از صفههای رواق مقدس کذاردند و ما نیز ماندیم که ببینیم
امر بکجا منتهی می شود از زن چنین بیهوش بود تا حوالی سحر انفقد بهوش امد که
باشاره فهمانید که کیسه پول ان زن اینجا کذارده ام بیاورید بدهید و کسان
او چند کوسفند بجهت کفاره عمل او ذبح کرده تصدق کردند که از ان مستخلص
شود و چنان بود تا صبح و در همان روز وفات یافت لغز فی قلم واهیف
مذبوح علی صدر عنزه یترجم عن ذی منطق وهو ابکم تراه قصیب اکلما طال عمره
ونضحی یلبغا وهو لا یتکلم لغز فی حلب بلدة فی الشام قلب اسمها تصحیفه
اخری بارض العجم وثلثان زال من قلبه وجد تر طیر اشد بد النقم قال ابو نس مسرة
لا یأتی علینا زمان الا بکینا منه ولا تولی علینا الا بکینا علیه منه لا ادری فما الناس
بالناس الذین عهدتهم ولا الدار بالدار التی کنت اعهد قال هیثم بن خالد
دخلت علی صالح مولی منارة فی یوم شاتٍ فی قبة مغشاة بالسمور وجمیع فرشها سمور
وبین یدیه کانون فضة یسجر فیها بالعود ثم رایته بعد ذلک فی راس الجسر وهو یسئل
الناس نقل ان عبد الرحمن بن زیاد ولی خراسان فخاذ من الاموال ما حسب لنفسه انه

اذا عاش مائة سنة ينفق في كل يوم الفي درهم على نفسه انه يكفيه فراى بعد مدة انه يحتاج الى حلية في مصحفه **وايضا** ابن حبيب ثم الناس لها بك من زمن لم ارمن خلقه عليهم الا مكيث عليه حين ينصرم **قيل** بتقلب الاحوال تعرف جواهر الرجال **قال** بعضهم نحن في زمان اذا ذكرت الاموات حييت القلوب واذا ذكرت الاحياء ماتت **قال** ابو ذرجمهر يهون المصائب اربعة الاول ان يعلم ان القضا والقدر لا بد من جريانهما والثاني ان لم يصبر فمن ذا الذي يصنع الثالث انه قد يجوز ان يكون اشد من هذا الرابع لعل الفرج قريب **قيل** ان هبيرة الراشد كان كثير الاكل قيل له يوما ما اكلت اليوم قال اكلت مائة رغيف قدم هبيرة المدن كور يوما بقوم وهو راكب حمار فدعوه للضيافة فذبحوا له حماره وطبخوه وقدموا اليه فاكل كله فلما اصبح طلب حماره ليركبه قالوا اليه هو في بطنك قال سود الله وجهكم **وكان** هلال المازني من الاكلين قال جعت مرة ومعي بعير لي فنحرته وشويته فاكلته ولم ابق منه الا شيئا اسيرا على ظهري **وكان** سليمان بن عبد الملك اكولا قال شهودل قدم سليمان الطائف فورد مع عمر بن عبد العزيز على فقال يا شهودل ما عندك من الطعام فقلت جدي سمين فقال عجل به فاتيته فجعل ياكل ولا يدع عمر حتى اكل بما امر فقال يا شهودل اما عندك غيره قلت ست دجاجات سمان فاتيتهن فاكلهن ثم اكل ملء قدح سويق ثم قال الغلام اما هيأت غداءنا قال نعم قال ما هو قال ثلثون قدرا قال ايتني بقدر قدر فاتاه بها ومعها الرقاق فاكل من كل قدر ثلثه ثم مسح يده واستلقى على فراشه واذن للناس ووضع الخوان واكل مع الناس **وكان** من الاكولين الحجاج قال مسلم قتيبة قال عددت له اربعا وثمانين رغيفا مع كل رغيف سمكة فاكل الجميع

وايضا

وايضا كان عبيد الله بن زياد اكولا قال رجل من شيبان دخلت على عبيد الله فقد بعث له عشرين دجاجة فاكلها ثم قدم الطعام فاكل ثم اتى بطبقين احدهما بيض والاخر تين فاكل الجميع وكان جائعا وكان ميسرة ياكل الكبش العظيم مع مائة رغيف وكان معوية ياكل كل يوم مائة رطل دمشقي ولا يشبع **حكي** ان عبيدا اشترى يوما سمكا وقال لاهله اصلحوه ونام فاكل عياله السمك ولطخوا يده فلما انتبه قال قدموا السمك قالوا قد اكلت قال لا قالوا فشم يدك فشمها فقال صدقتم ولكن كاني ما شبعت **فائدة** في كتاب بعض الادباء ان الضيف على العشاء المشمع وهو الذي معه خريطة شمعة يقلب فيها الحلو او الطعام وياخذه معه والمطفل وهو الذي يستصحب لده الصغير والمتشارف وهو الذي لا يزال ملتفتا على ناحية الباب لينظر متى يدخل الطعام وكلما دخل يظن انه طعام والعداد وهو الذي يشتغل بعد الالوان المختلفة الاطعمة والظروف والصوات وهو الذي يسمع صوت مضغه واكله والوشاف وهو الذي يحسن بلعه ويسمع منه صوت والنقاض وهو الذي يجعل اللقمة في فيه ينفض صابعه في المائدة والقراض وهو الذي يقرض اللقمة باسنانه ثم يضع في الطعام واللتات وهو الذي يلت اللقم باصابعه قبل وضعها في الطعام والغوام وهو الذي يميل ذراعه يمينه ويسره لاخذ الظروف والقساوهو الذي ياكل نصف اللقمة ويعيد باقيها في الطعام والمخلل وهو الذي يخلل اسنانه في اثناء الطعام والمزبخ وهو الذي يزبخ اللقم في المرق فما يبلع الاولى الا انت الثانية والمرشش وهو الذي يفسخ الدجاجة ونحوها فيرش على مواكليه والمفتش وهو الذي يفتش عن اللحم ونحوه باصبعه والصباغ وهو الذي ينقل الطعام من طرف الى طرف ليبرده والنفاخ وهو الذي ينفخ في الطعام

الطعام فيأكله والحاني وهو الذي يجعل اللحم بين يديه فيحجبه عن مواكليه والجنح وهو الذي

يزاحم مواكليه بجناحيه والشطرنجي وهو الذي يضع ظرفا ويرفع اخرى والمهندس وهو

هو الذي يقول ضع هذا الظرف هنا وهذا هنا حتى ياتي قدامه ما يحبه والفضولي

وهو الذي يقول لصاحب الطعام اكان عندك شيء من الطعام فلعطف فلانا او

فلانا والمعطل وهو الذي يحدث عند غسل اليد فيبقى الغلام واقفا والابريق

بيده معطل والناس منتظرون والمسلسل وهو الذي يدخل الدار فيبكي بالترتيب

ويقول كان ينبغي ان يكون باب المجلس من هنا والايوان هنا وترتيب الفرش كذا

وهكذا والمفضح وهو الذي يخرج فيخبر من يعرف صاحب البيت بضيافته فتتغير

عليه والمداخل وهو الذي يرى صاحب المنزل يناجي شخصا فيقال ما الذي قال مولانا

لصاحبه والمستعجل وهو الذي يستعجل بالاكل ويشكو الجوع والمنام وهو الذي

ينام على غلمان صاحب الدار ويهين اولاده ويعد ذلك من الاخلاص فائدة

مختصر من خلق رسول الله صلى الله عليه وسلم وخلقه عن الحسن الزكي بن علي عليه السلام ذكره لخاله هند بن

ابي هالة التميمي كان صلى الله عليه وسلم فخما مفخما يتلألأ وجهه اطول من المربوع واقصر من المشذب

عظيم الهامة رجل الشعر ازهر اللون واسع الجبين ازج الحواجب سوابغ في غير قرن

بينهما عرق يدره الغضب اقنى العرنين كث اللحية سهل الخدين ازج ضليع الفم

اشنب مفلج الاسنان دقيق المسربة عنقه جيد دمية مصفا الفضة معتدل الخلق

بادنا متماسكا سواء البطن والصدر عريض الصدر بعيد ما بين المنكبين فخم الكراديس

انور المتجرد ما بين اللبة والسرة بشعر يجري كالخط عاري الثديين والبطن مما سوى

ذلك اشعر الذراعين والمنكبين واعالي الصدر طويل الزندين رحب الراحة شثن الكفين

الكفين والقدمين سايل الاطراف خمصان الاخمصين مسيح القدمين ينبو عنهما
الماء اذا زال زال قلعا يخطو تكفيا ويمشي هونا سريع المشية اذا مشى كانما ينحط من صبب
واذا التفت التفت جميعا خافض الطرف نظره الى الارض اطول من نظره الى السماء جل نظره
الملاحظة يسوق اصحابه ويبدر من لقي بالسلام وكان ص متواصل الاحزان دائم الفكرة
ليست له راحة لا يتكلم في غير حاجة طويل السكوت يفتتح الكلام ويختتم باشداقه يتكلم
بجوامع الكلم لا فضول ولا تقصير لم يكن جافيا ولا مهينا يعظم النعمة وان دقت لا يذم
منها شيئا ولا يذم ذواقا ولا يمدحه ولا يغضبه الدنيا واذا تعوطي الحق لم يعرفه احد
ولم تقم لغضبه شيء حتى ينتصر له ولا يغضب لنفسه ولا ينتصر لها اذا اشار اشار بكفه كلها
واذا تعجب قلبها واذا تحدث اشار بها فضرب براحة اليمنى باطن ابهامه اليسرى واذا
غضب اعرض واشاح واذا فرح غض من طرفه جل ضحكه التبسم يفتر عن مثل حب
الغمام وكان اذا يقول مرفها اصلاحهم فليبلغ الشاهد الغائب ويقول ابلغوني حاجة
من لا يستطيع ابلاغ حاجته كان الناس يدخلون روادا ويخرجون ادلة فقهاء وكان ص
يخزن لسانه الا فيما يعنيه ويؤلف الناس ولا يفرقهم يكرم كريم كل قوم ويوليه عليهم و
يحذر الناس ويحترس منهم من غير ان يطوي من احد بشره ولا خلقه ويتفقد اصحابه ويسئل
الناس عما في الناس فيحسن الحسن ويقويه ويقبح القبيح ويوهنه معتدل الامر غير
مختلف لا يغفل مخافة ان يغفلوا او يميلوا لكل حال عنده عتاد لا يقصر عن الحق و
لا يجوزه الذين يلونه من الناس خيارهم افضلهم عنده اعمهم نصيحة واعظمهم عنده
منزلة احسنهم مواساة وموازرة وكان ص لا يجلس ولا يقوم الا على ذكر الله عز وجل
ولا يوطن الاماكن وينهى عن ايطانها واذا انتهى الى قوم جلس حيث ينتهي به المجلس

ويأمر بذلك يعطي كل جلسائه نصيبه لا يحسب جليسه ان احدا اكرم عليه منه من جالسه
او قاومه في حاجة صابره حتى يكون هو المنصرف عنه ومن ساله حاجة لم يرده الا
بها او بميسور من القول قد وسع الناس منه بسطه وخلقه فكان لهم ابا وصاروا
عنده في الحق سواء مجلسه مجلس حلم وحياء وصبر وامانة لا ترفع فيه الاصوات ولا تؤبن
فيه الحرم ولا تنثى فلتاته متعادلون متفاضلون فيه بالتقوى يتواضعون فيه
الكبير ويرحمون فيه الصغير ويؤثرون ذا الحاجة ويحفظون الغريب وكان دائم البشر
وسهل الخلق ولين الجانب ليس بفظ ولا غليظ ولا سخاب ولا فحاش ولا عياب ولا
مداح يتغافل عما يشتهي ولا يؤيس منه ولا يخيب فيه مؤمليه قد ترك نفسه من ثلثه
المراء والاكثار ومما لا يعنيه وترك الناس من ثلث كان لا يذم احدا ولا يعيره ولا
يطلب عورته ولا يتكلم الا فيما يرجو ثوابه اذا تكلم اطرق جلساؤه كانما على رؤسهم
الطير فاذا سكت تكلموا ولا يتنازعون عنده الحديث اذا تكلم انصتوا له حتى يفرغ
حديثهم عنده حديث اولهم يضحك مما يضحكون ويتعجب مما يتعجبون منه ويصبر للغريب
على الجفوة في منطقه ومسألته حتى ان كان اصحابه ليستجلبونهم ولا يقبل الثناء الا
عن مكافئ ولا يقطع على احد حديثه حتى يجوز فيقطعه بنهي او قيام وكان سكوته
على اربعة الحلم والحذر والتقدير والتفكر واما تقديره ففي تسوية النظر والاستماع
بين الناس واما تفكره ففيما يبقى ويفنى وجمع له الحلم والصبر فكان لا يغضبه شيء ولا
يستفزه وجمع له الحذر في اربعة اخذه بالحسن ليقتدى به وتركه القبيح ليتناهى عنه
واجتهاده الراي فيما اصلح امته والقيام فيما جمع لهم خير الدنيا والاخرة تم حديث
مولانا الحسن ع وفي احاديث اخر كان ع يعود المريض ويتبع الجنازة ويجيب دعوة

المملوك

الملوك ويركب الحمار وكان اصحابه لم يقوموا اليه لما يعرفون من كراهته وكان يجلس

على الارض ويعتقل الشاة ويسلم على النسوان وكان يجلس بين ظهرانى اصحابه فيجئ

الغريب فلا يدرى ايهم هو حتى يسئل وكان يخيط ثوبه ويخصف نعله واذا صافحه

احد لم ينزع يده عنه حتى ينزع هو وما اخرج ركبتيه بين جليس قط وما قعد رجل قط

اليه فقام حتى يقوم وكان صلعم اشد حياء من العذراء فى خدرها وكان اذا كره شيئا

عرفناه فى وجهه وكان يقول لا يبلغنى احد منكم من اصحابى شيئا فانى احب ان اخرج اليكم

وانا سليم الصدر وكان صلعم اجود الناس كفا واجرء صدرا واصدق الناس لهجة و

اوفاهم ذمة والينهم عريكة واكرمهم عشيرة وكان اذا فقد الرجل من اخوانه ثلثة ايام

سئل عنه فان كان غائبا دعى له وان كان شاهدا زاره وان كان مريضا عاده وكان

يمزح ولا يقول الا حقا وكان يداعب الرجل يريد ان يسره وكان اكثر ما يجلس يحاذاة

القبلة وكان اذا يجلس القرفصا وهى ان يقيم ساقيه ويستقبلهما بيديه ويشد

فى ذراعيه وكان يجثو على ركبتيه وكان يثنى رجلا واحدة ويبسط عليها الاخرى

ولم ير متربعا قط وكان يجثو على ركبتيه ولا يتكى وكان ياكل كل الاصناف من الطعام

وكان ياكل مع اهله وخدمه اذا اكلوا ومع من يدعوه من المسلمين على الارض وعلى ما

اكلوا عليه مما اكلوا وكان لا ياكل الحار وياكل بثلثة اصابع وربما اكل باربعة و

قد ياكل بكفه كلها ومما يليه لا يتناول من بين يدى غيره وكان ياكل الشعير غير

منخول خبزا وعصيدة وما اكل خبز بر قط وما شبع من خبز شعير يومين حتى مات

وكان يجيب دعوة المملوك ويرد فم خلفه وكان ياكل اللحم بيتية اكثر ما يوكل وكان احب

الطعام اليه اللحم قال لو سئلت ربى ان يطعمنيه كل يوم لفعل وكان يحب القرع

ويأكل على الارض

يقول انها شجرة اخي يونس و ياكل الثريد بالقرع واللحم وكان لا ياكل الثوم ولا البصل
ولا الكراث وما ذم طعاما قط وكان اذا اعجبه اكله واذا كرهه تركه وكان يلحس
الصحفة واذا فرغ من طعامه لعق اصابعه فلا يمسح يده بالمنديل حتى يلعقها واحدة
واحدة وكان ياكل البرد ويتفقد ذلك اصحابه فيلتقطونه له فياكله و يقول انه يذهب
باكلة الاسنان وكان لا يغسل يديه من الطعام حتى ينقيهما فلا يوجد لما اكل ريح وكان لا ياكل
وحده مما يمكنه وكان يمص الماء مصا ولا يعبه عبا وكان يشرب ثلث نفس سوا وكان لا
يتنفس في الاناء اذا شرب فان اراد ان يتنفس ابعد الاناء عن فيه وكان يشرب من اقداح
القوارير واقداح الخشب وفي الجلود وفي الخزف و بكفيه و يصب عليها الماء و يشرب
من افواه القرب وكان يتمشط ويسرح لحيته وربما يسرح في اليوم مرتين وكان يتطيب
بالمسك وبالعنبر وبالغالية تطيبه بها نساؤه بايديهن وكان يستجمر بالعود القماري
وكان ينفق على الطيب اكثر مما ينفق على الطعام ولا يعرض عليه طيب الا تطيب به و
كان يكتحل في عينه اليمنى ثلثا وفي اليسرى ثنتين وكانت له مكحلة يكتحل بها بالليل وكانت
كحلة الاثمد وكان ينظر في المراة ويرجل جمته ويتمشط وكان يتجمل لاصحابه فضلا على تجمله
لاهله وكان يطلي فيطليه من يطليه حتى اذا بلغ محل الازار تولاه بنفسه وكان لا يفارقه
في الاسفار قارورة الدهن والمكحلة والمقراض والمراة والسواك والمشط وفي رواية
والخيوط والابرة والمخصف والسعود فيخيط ثيابه ويخصف نعليه وكان يلبس القلانس
تحت العمائم و يلبس القلانس بغير العمائم والعمائم بغير القلانس وكان يلبس عمامة الخز و
الصوف وجبة الصوف وكان له ثوبان للجمعة خاصة سوى ثيابه في غير الجمعة وكان
يلبس خاتما من فضة في يده اليمنى وكان له خاتم فضة فصه فضة وكان ربما اخرج

وفي خاتمه

وفي خاتمه خيط مربوط ليتذكر به الشيء روى ذلك ولكن لا يجوز ذلك عليه وكان

اذا لبس النعل بدء باليمنى فاذا خلع بدء باليسرى وكان فراشه من اسمال وبوى القوى

محشوا وبروى عن امير المؤمنين ع ان فراش النبي كان عباء وكان مرفقته ادم وحشوها ليف

وكان له بساط من شعر يجلس عليه وكان قد ينام على الحصير ليس تحته شيء غيره وكان

يستاك اذا اراد ان ينام وكان اذا اوى الى فراشه اضطجع على شقه الايمن ووضع يده اليمنى

تحت خده الايمن وكان يقرء اية الكرسي عند منامه وما استيقظ رسول الله ص الا خر

لله ساجدا وكان لا ينام الا والسواك عند راسه فاذا نهض بدء بالسواك وكان يستاك

كل ليلة ثلث مرات قبل النوم وبعده قبل الورد وقبل الخروج لصلوة الصبح **فائده**

في الجامعة المفردة من علق عليه بل الارنب لم يحبل ابدا وكذا اذا شربت نفحته بعد

الطهر عند ثلثة ايام منعت من الحمل **امثال عربية** اذا اتاك احد الخصمين وقد فقئت

عينه فلا تقض له حتى ياتيك خصمه فلعله قد فقئت عيناه ايضا ربك الشاهد

حين اللقاء ربك في الغيب بره القلم ايضا اكثر مصارع الرجال تحت بروق المطامع

ايض عند الناس لم تعرف اخاك ايضا رب ملوم لا ذنب له ايضا لكل صارم نبوة ولكل

جواد كبوة ايضا لكل دهر رجال ايضا لعل له عذرا وانت ملوم ايضا لا يلدغ المؤمن

من جحر مرتين ايضا لا يضر نبح الكلاب ايض يكسو الناس وانسه عار ايضا يداك

واوكتا وفوك نفخ ايض ما حك جلدك مثل ظفرك ايض الشاة المذبوحة لا يولمها السلخ

ايضا النصح بين الملاء تقريع ايضا العمل الزرنيخ والاسم للنورة ايضا تعاشروا كالاخوان

وتعاملوا كالاجانب ايض سلطان غشوم خير من فتنة تدوم ايضا عنايه القاضي خير

من شاهد عدل ايض من سعادة المرء ان يكون خصمه عاقلا ايضا اذا جاء الموسى والعصى

السحاب ع

العصا فقد بطل السحر والساحر ايضا اذا كان رب البيت بالطبل ضاربا فلم
تلم الصبيان فيه على الرقص ايضا ما اراد الله اهلاك نملة صنعت بجناحيها الى
الجو يصعد وايضا واذا اتتك مذمتي من ناقص فهو الشهادة لي باني كامل **فائدة** في
الجامعة المفردة اذا خفت امرا فاقرا مائة اية من القران ثم قل اللهم اكشف عني البلاء
ثلث مرات وفي رواية اخرى قل سبع مرات يا الله **فائدة** فيه ايضا من قرا سورة
النحل في كل شهر كفي المغرم في الدنيا وسبعين نوعا من البلاء **شعر** في الماء
وانت العذب في كل مورد والظلم في الدنيا وانت نصيري **وايضا** وعار على حامي
الحمى وهو في الحمى اذا ضل في البيداء عقال بعير **ايضا** خليلي قطاع الفيافي الى الحمى
كثير وارباب الوصول قلايل **شعر** اي طالب كمال دل در مدرسه چند تحصيل علوم
وحكمت وهندسه چند هر فكر كه جز فكر خدا وسوسه است شرمي ز خدا بدار اين
وسوسه چند **لا ادري** بدوم الحبيب يباع وصالهم فاسمح بنفسك ان اردت
وصالا **شعر** شد خزان و بلبل از قول پريشان باز ماند تو همان مرد از مرغ بيجل
كوئي هنوز **ايضا** چنانك در كفتنه بودان و بهمر دعون بس كانچه قران وخبر
نيست فسانه است وهوس **ايضا** لا والله نه ناس و نه نسناسي نسناسي خود
بجهل نشناسي **ايضا** قلم بشكن ورق سوز و سياهي بودم در كش حمد اين
قصه دراست در دفتري كنجد **ايضا** جد توادم بهشتش جاي بود قدسيان
كرند بهر او سجود يك كنه چون كرد كفتندش تمام مذنبي مذنب برو بيرون
خرام توطمع داري كه با چندين كناه داخل جنت شوي اي روسيا **ايضا** براي نعمت
دنيا كه خاك بر سر ان منت منه هر سفله بابر كردن ببايد و روزي روز نعمتش

ندو...

زدستانی بماندت بدالدهر تركودن عار حديث فيه ابهام في مختصر بصائر
سعد للشيخ حسن بن سليمان الحلي عن جابر عن ابي جعفر ع في قوله تعالى ولئن قتلتم في
سبيل الله او متم الاية فقال يا جابر اتدري ما سبيل الله قلت لا والله الا اذا سمعت
منك فقال القتل في سبيل علي ع وذريته فمن قتل في ولايته قتل في سبيل الله
وليس احد يؤمن بهذه الاية الا وله قتلة وميتة انه من قتل ينشر حتى يموت ومن موت
ينشر حتى يقتل انتهى يعني انه من قتل في الدنيا من المؤمنين بهذه الاية بعث مع الصاحب ع وكان
معه حتى يموت ومن مات في الدنيا بعث معه حتى يقتل بين يديه وانما جرى عليه
الامران لانه يدرك مرتبة الشهادة بالقتل ومرتبة قطع العلاقة الاختيارية للنفس
عن البدن بالموت شعر ومستخبر عن سر ليلى اجبته بعميا من ليلى بلا تعيين
يقولون خبرنا فانت امينها وما انا ان خبرتهم بامين فائدة قد اشرنا سابقا الى
طريق استخراج ملائكة الاسماء وما هو الملك الاول وهو ان تاخذ عدد الاسم
واستنطقه والحق عليه لفظ ايل مسبوقا بالف فنقول في ملك وهاب نرد بائيل
وهو الملك الاول ثم تضرب العدد في نفسه فيكون في وهاب مائة وستة وتسعين
وتلحقه بالملحق فيكون وصقائيل وهو الملك الثاني ثم تضرب عدد الملك الثاني
في عدد ملك الاول فيكون الفين وسبعمائة واربعا واربعين واستنطقه وتلحقه
بالملحق فيكون دمذغعائيل وهو الملك الثالث فاذا اردت الخليفة على الثلثة
فتجمع المراتب الثلث واستنطقه وتلحقه بالملحق فيكون دتطغغائيل وهو الملك الخليفة
على الثلثة واذا اردت الرئيس الحاكم عليهم فكعب عدد الخليفة والمستنطق من التكعيب
هو الملك الاعظم والجميع تحت طاعته وهو الملك الذي كتمه هرمس ورمزه ولم يصرح

نسخه ثم تضرب عدد الملك [illegible] في عدد الثاني [illegible] الاول [illegible] بالملحق [illegible]

هو صعقائيل نسخه [illegible]

١٢٠

بهروا ناصرحت به فافهم ولا يخفى ان وردا لملك ثمكة مذكور في محله يختص بكل بود دو
هنا ورد خاص وهو ذكر الاسم بعدها لملك فنذكر الوهاب مثلا اربع عشرة مرة للاول
مائة وستة وتسعين للثاني والفين وسبعمائة واربعا وخمسين للخليفة وللاشر
بعدده وتذكر عند كل مرتبة من عدده اسمه واسم صاحب تلك المرتبة ملاحظا معنى
البديع والرحمن والباعث والباطن غائبا فانيا بجاجتك في ظهور الذات الحق بهذه
الاركان الاربعة فيتحقق الاثر عند تمام تلك الجمعية بلا مهلة فائدة البسط له اقسام
حرفي وعددي والتضارب والترفع وهو ثلثة اقسام ترفع حرفي وترفع عددي
وترفع طبيعي وبسط طبيعي وبسط غريزي وغير ذلك فالبسط الحرفي في محمد مثلا ام ي م
ح ا م ي م د ال والعددي من الزبر والبينات مثل بعض ذلك اربعون ثمانية اربعون
اربعة فقد يراد من الاول م ح م د اول آ واحد عشر او ستة ومن الثاني آ و سبع
و ن ث م ن ي ه او ثلثة وعشرون او احد عشر واعداد حروف الاعداد واثنان
وتسعون من زبر او من البينات مائة واثنان وثلثون ويتصرف في كل بما يقتضيه .
الداعي والتضارب كان يضرب عدد الحرف في نفسه او في غيره في مرتبة يستنطق حتى
يتولد من الاسم اسم اخرى يتصرف كالاول ويضرب حرف من حروف الطالب في حرف
من حروف المط واستحصال الحروف الاخر المستنطقة من حاصل الضرب والترفع رفع
كل حرف من حروف المطلوب مثلا من مرتبة الى ما فوقها واخذ سميه من تلك المرتبة
العليا كرفع ميم محمد الى المئات فناخذ التاء والحاء الى العشرات فناخذ الفاء والميم
الاخرى كذلك تاء والدال الميم فيحصل تفتم والترفع الحرفي اخذ الحروف الذي يلي
المط من الابجدية فمثل محمد يوخذ للميم نون وللحاء ط وللميم نون وللدال هاء فيكون

در بعض نسخ الغا الفيض در شعلها طلسما

او اسمائه
العددي

نظم

نضده والتزفيعي الطبيعي ان ياخذ الحرف الترابي مائيا والمائي ريحيا والريحي ناريا و
الناري بحاله فالميم ناري والحاء ترابي وكذا الدال فيبدل الحاء بالراء والدال
بالجيم فيتم مزهج والبسط الطبيعي عبارة عن كون كل حرف من الحروف النارية طالبا
للرياحية التي في درجته والرياحية تطلب المائية والمائية الترابية وهذا بدون
ملاحظة الحروف بدرجاتها هو الطبيعي واذا لوحظت فهو الغريزي وغير ذلك كبسط
التوافق والتجامع والتقوي والتكسير **فائدة** الحروف الروحانية هو النوراني
التي يجمعها صراط علي حق نمسكه والجسمانية هي الظلمانية والنهارية هي التي للكواكب
النهارية زحل والمشتري والشمس وعطارد ان كان مشرقا والليلية هي التي للكواكب
الليلية الزهرة والمريخ والقمر وعطارد اذا كان مغربا فلزحل ص ث ض ق ت و للمشتري د خ
وخ غ ف ش ذ وللشمس ظ م ف ولعطارد د ي ص ج ز ك وللمريخ ل ع ا ه ط
وللزهرة ب و ي ك س ق وللقمر زحل والحروف الصامتة المهملة والناطقة المنقوطة
والشرقية النارية والغربية الهوائية والشمالية المائية الجنوبية الترابية **فائدة**
التكسير له مراتب الصغير وهو الذي ذكرناه سابقا والمتوسط وهو ان تضع المربع
بعدد حروف الاسم وتبسط حروفه في السطر الاول مفرقة وتضع الحرف الاول من
السطر الاول في بيت فرسه من السطر الثاني ثم تتمم السطر الثاني على الترتيب وتبتدئ
في الثالث باول السطر الثاني فضعه في بيت فرسه من الثالث وهكذا حتى ينتهي العمل
ان كان الاسم فرديا وان كان زوجيا كان مرة واحدة في اخر السطر بين القرنان والكبير
وهو ان تضع حروف الاسم منفصلة في السطر الاول فان كان ثلاثيا تنقل الحرف
الاول من السطر الاول الى اول السطر الثاني والثالث من الاول الى الثاني من الثاني

والثاني منه الى الثالث | مثال الاول | مثال الثاني

وهكذا ان شئت وضعت
الثاني من الاول في اول الثاني
والثالث في الثاني من الثالث
والاول من الاول في الثالث
وهكذا فيكون من الاسم

مثال الاول

ك	ه	ى	ع	ص
ع	ص	ه	ك	ى
ه	ى	ع	ص	ك
ص	ك	ه	ى	ع
ى	ع	ص	ك	ه

مثال الثاني

ع	ل	ى	م
ى	م	ع	ل
م	ى	ل	ع
ل	ع	م	ى

الثلاثي ستة اسماء وان كان رباعيا كان منه اربعة وعشرون اسما وان كان خماسيا
كان منه مائة وعشرون اسما وهكذا والضابط ان تضرب عدد حروف الاسم في عدد
الصور الحاصلة من الاسم الذي اقل منه بحرف فيحصل من الثاني صورتان وهكذا
واما اسرار ذلك فمذكور في كتب القوم **فائدة** قيل في صنعة المكتوم ان اصله
صفوة قوى الانسان وهو يفارق من الانسان من الكيلوس ويصعد على ذروة
طور سيناء وينبت تلك القوى

مثال الاول

ن	و	ى
ن	ى	و
و	ى	ن
ى	ن	و
و	ن	ى
ى	و	ن

مثال الثاني

ن	و	ى
و	ى	ن
ى	ن	و
ن	ى	و
و	ن	ى
و	ن	ى

شجرة ليس في الاشجار احسن منها
فخذها عبيطة في فصل الربيع و
اعصر مائها وصفه مرة واحدة بخرقة
ضعيفة ثم رد عاليه على سافله وافتحه
به حتى يكون سافله عاليا واغله وهكذا واعقده ثم اغسله حتى يبيض ثم زوجه
في مدة اربعين يوما بابنته ويكون كفوا له ثم زوجه ثلثا وح كان حجرا واغله واخذه
بست جاديات متواليات وح يكون حجرا وطف به في البيت الحرام اسبوعا وخذ له ماء

من ارض

من مصر و نار من ارض فارس و قبضة من تراب من بيت المقدس و انفخ عليه من الهوا

يعني ريح الجنوب اجعل ذلك ثلثا و ستا فعالجه بالفلاحة المصلحة بالثلث و لا

فاذا تمت الثلث ظهر القمر في ثالث برج الثور ثم عالج هذا بالست فاذا تمت الست

ظهرت الشمس في التاسع عشر من برج الحمل فاذا رايت ذلك فاسجد لله شكرا و عفر

خديك لجلال وجهه الكريم و اعلم انك قد ملكت الدنيا و كنوزها فاملك بها

الاخرة **فائدة** اعلم ان لمعرفة استخراج روحانية الاسماء طرقا كثيرة باعتبار اختلاف

تكسير الاسم و بسط المركب و البسيط و حذف المتكرر بعد العمل و اسقاط الزمام

العائد من الوفق الحرفي و عدم حذف المتكرر و باستنطاق الزوايا و المركز و الضلع

و المساحة و غير ذلك و لنتمثل بمثال استخراج الارواح من المثلث العددي فنقول

اذا اردت استخراج الملائكة من الاسم الموضوع اعداده في المثلث مثلا فاعرف اولا المفتاح

و هو اي المفتاح ا و هو في البيت الثاني من السطر الثالث و المغلاق و هو التسعة

و هو مجموع المغلاق اعني ا والوفق و هو عدد ضلعه ١٥ و مساحته

٢	٩	٤
٧	٥	٣
٦	١	٨

و هو ٤٥ و الضابط و هو مجموع عدد الضلع و المساحة و هو ٦٠

و الاصل و هو حاصل ضرب غايته في مغلاقه و هو في هذا المثال ١٨٠ فهو اصل

المثلث و هو الاصل الكلي الذي يحمل عليه بقية المراتب السبعة فيطرح منه عدد الملحق

العلوي و السفلي و يستنطق و يضاف اليه ذلك الملحق فيكون منه الملك و الشيطان

فاذا وعيت هذه المراتب الثمانية و اردت ان تستخرج الملائكة و الاعوان الشيطانية

فتحمل المفتاح و هو واحد على اصله الكلي و هو الف و ثمانون يكون المجتمع ١٠٨١ فاطرح

منه الملحق العلوي و هو الاكثر اعلى خمسون و قيل احد اربعون و قيل احد ثلثون

و الملحق السفلي ... و هو ضعف الضلع ... [illegible]

وصورته على اربع اوجه فبل ائيل وقبل بال وقبل ال وقبل ابيل وهو الذي تمثل

به الملحق السفلي وقبل طيش وهو الذي تمثل به وقبل طش وقبل طاش فاذا اسقطت

من ١٠٨ احد او خمسة يبقى الف وثلثون فاذا استنطقته كان غل فاذا اضيف اليه الملحق

العلوي كان اسم الملك الاول وهو غلائيل واذا طرحت من ١٠٨١ عدد الملحق السفلي

وهو ٣١٩ يبقى ٧٦٢ فاذا استنطقته ذسب فاذا اضفت اليه الملحق السفلي كان   كآن

اسم الشيطان الاول وهو ذسبطيش وهو خادم ذلك الملك على السفليات وان حمل

معدلته على اصله الكلي كان ١٠٨٩ او عملت به ما ذكر صار غلحائيل وهو الملك الثاني

وخادمه على ما ذكر نغطيش وان حمل عدله على اصله وعمل به كما ذكر حصل الملك الثالث

غلطائيل وخادمه ذعاطيش كما ذكر واذا حمل وفقه على اصله وعمل به حصل الملك الرابع

عمدائيل وخادمه دعوطيش واذا حملت مساحته على اصله وعمل به حصل غعدائيل

صنوطيش   الملك الخامس وخادمه صنوطيش واذا حمل ضابطه حصل الملك السادس غفطائيل و

خادمه ضكاطيش وان حمل غايته على اصله وعمل حصل اسم الملك السابع الحاكم على الستة

السابقة غفطائيل وخادمه هو العون الشيطاني ضفاطيش وهو الحاكم على الاعوان

الستة السابقة وبهذه تقسم على السابقة وتزجرهم فافهم الرموز وكن بها ضنينا

فانها من الاسرار الغامضة واعلم انها الكبريت الاحمر لسرعة تاثيرها وبهذه الطريقة

تستخرج جميع الاوفاق العددية فائدة في استزادة البنا في صنعة المكتوم خذ النورة

الطودية في برج الحمل فانه احسن واوقاتها من هو ما بين الخمسة عشر الى الثلثين والاسود

احسن من الاشقر واغسله من الاوساخ وافرضه ناعما في القرع الى نصفه واربط عليه انبيق

كثيرا   وقطره واجمع من ذلك الماء ثم صفه كالهيئة الاولى بنار لينة كحرارة الشمس مرة واحدة

وادم الرماد

وادم الرماد وخذ الثفل وضع عليه من ذلك الماء ثلثة امثاله في القرع والالة العمياء
وضعه في نار الزبل وعلى نار لينة كحرارة الشمس في الشتاء سبعة ايام ثم اخرجه وقطره وزد
على الثفل كلك من الماء وهكذا حتى تنحل نصف اليبوسة التي هي الثفل ثم ضع على الثفل
الباقي مثله من الماء والمجمد في نار الزبل سبعة ايام ثم قطره واعزل القاطر وضع على
الثفل ما جد بدا مثله وافعل كالاول حتى ينحل نصف اليبوسة فادم ما لا ينحل وخذ
الماء الثاني المعزول واعقده حتى يكون كالعسل ثم خذ من الماء وزنه اربع مرات ضع
عليه اول مرة مثله بعد تبيضه بارسال الماء واستنباطه وعفنه في نار الزبل اربعين
يوما عدد ميقات موسى فيسود كالقار ثم اعمل الى الثلثة الامثال الباقية فاقسمها
نصفين واسق المركب بنصفه ثلث مرات كل مرة تعفن عشرين يوما فيزرق في الاولى
عميقا وفي الثانية سماويا وفي الثالثة ينحل كالروب هذا الان هو الحجر الذي يشيرون
اليه ثم اقسم النصف الاخر من الماء ستة اقسام وقطر الحجر سبع مرات في كل مرة تضيف
اليه سدسا من ذلك الماء ويشتد بياضه في الرابعة ويظهر النوشادر في القرع اما
هنا او في الاول فضعه مع الثفل وضعه في النار سبعة ايام اول يوم نار ضعيفة ثم
لا تزال كل يوم تشد النار وفي السابع كنار السبك ثم اخرجه فانه هو الخميرة والانفحة
ثم قطر الماء بنار لطيفة جدا كنار الجناح يقطر ماء رقيق ظاهر ابيض وبالمنا احمر يصلح
لعمل الخميرة ثم تزيد في النار قليلا فيقطر ماء غليظ ثقيل شبه الاشيا بالزيبق وهو
الغربي ثم شد النار فيقطر اصفر من الزعفران واحمر كالياقوت وهو الزيبق الشرقي
المذكور ثم اعقد الثفل والمجمد بالماء الاول واخرج الصبغ منه ثم طهر الباقي بالماء
الثاني الابيض حتى يطهر الثفل ويكون كنخالة الفضة وفي كل مرة تعمل تضع في المركب

من النوشادر الذي عندك وهو الحمرة فاذا ادركت تركيب الاكسير الابيض فخذ جزء من

الثفل المطهر وهو ارض المقدسة وجزء من الشرقي وجزئين من الغربي وهو الماء الابيض

الثقيل وحل الجميع واعقده ثم خذ من المائين كما ذكرت لك وضعه على الارض وحل الجميع

واعقده ثم خذ مرة ثالثة كما في الاول وحل الجميع واعقده وقد تم الاكسير الابيض واحده

على الف من النحاسين والرصاصين يكون قمراً خالصاً على الروباص واذا اردت تركيب

الاكسير الاحمر فخذ من اكسير البياض جزء ومن الماء الذي باطنه احمر جزء ومن الصبغ

الاحمر جزئين عكس ما قلناه في البياض وحل الجميع واعقده وافعل ذلك ست مرات

كما فعلت في الاول ثلث مرة وذلك معنى قولهم ان واحد سيغلب تسعا من بنات

البطارق هنا في التزويج وفي السادس ثم اكسير الحمرة واحده على الف من القمر يكون

ذهباً خالصاً على الروباص وان القيت الاحمر على الذهب كان اكسيراً وان القيت الابيض

على الفضة كان اكسيراً فافهم فقد شرحت لك واكثر ولولا ذلك لا ما يحتاج الى المشافهة

ما اسعد من رق ودق الدرس حصل مالا والعمر مضى ولم تنل مالا ما ينفعك

القياس والعكس ولا افعنلل يفعنلل فعنلالا زاد ربي لا انقطع بيد الانسان

عن احد مادام تقدر والايام دارات فاشكر فضيلة صنع الله اذ جعلت اليك

لا لك عند الناس حاجات نقل ان الكلب لا يؤذن عند بيتهم فذره الى يوم

لقيتهم بيع بيضا فكل بلاء في رضاهم غنيمة وكل عذاب في محبتهم عذب مضى

الامر وانقرضوا جميعا وخلقوا الزمان على الغلوج وقالوا الزمت البيت جدا

فقلت لفقد فائدة الخروج رجل يخضب لحيته فيقول تسوء اعلاها وتاتي

اصولها ولبس الى رد الشباب سبيل شعر ان زاداده كم همسفكم كرعرض لنسب

وابدادوه

احدها على الذهب كان اكسيراً

[illegible]

واپدر وی که ملا تو اخلفم ناخلف است لله الحمد که از نسبت فرزندی من جار ما
چه که هر هفت پدر دا شرفست ایضاً افسوس که نام جوانی طی شد وین فصل
بهار و شادمانی طی شد انعم که مایه سعادت بود من هیچ ندانم که کی آمد کی شد
ایضا عیش خوش ایجهان فانی بگذشت در بیخبری و ن جوانی بگذشت دردا
که چه غافلان بدان دار غرور تا چشم زدیم زندگانی بگذشت فی المثل ربط روی
خنزیرا علی اسطوانة لیسمنه بعلفه علفا حسنا وکان الی جنبه حفیرة فیه جحش وکان
یتناول ما سقط من العلف فقال لامه ما اطیب هذا العلف فقال لا تقربه فان
من ورائه الطامة الکبری فلما اراد ان یذبح الخنزیر ووضع السکین علی حلقه
و یضطرب فهرب الجحش الی امه واخرج اسنانه وقال انظری هل بقی فی خلال اسنانی شیء
من ذلک العلف فاتلعه وقیل لداود الطائی لا تتحول من الشمس قال لا استحیی من
ربی ان انقل قدمی الی ما فیه راحة بدنی نصیحة ان کنت تشرب الماء البارد المروق
وتاکل اللذیذ الطیب وتمشی فی الظل الظلیل فمتی تحب الموت والقدوم علی الله سبحانه
فی بحر الجواهر اذا اخذ سبع نملات طوال وترکت فی قارورة مملوة بدهن الزیبق
وسد راسها ودفنت فی زبل یوما ثم اخرجت وصفی الدهن عنها ثم مسح منه الاحلیل
وما فوقه تهیج الباه وکثر العمل وقوی الانعاظ مجرب وایضا عن بعض الاولیاء اذا اردت
ان تقدم علی جبار او سلطان فاذا وقع بصرک علیه فکبر ثلثا وقل لیس کمثله شیء و
هو السمیع البصیر بعد ان تستغفر الله سبعین مرة قبل ذلک وهو سر من اسرار الله
فائدة دواء الغضب الصمت م علی الطهارة یوسع علیک رزقک فائدة
عظیمة در کیفیت نوشتن جفر جامع بدانکه باید بیست و هشت جزو کاغذ وضع کرد

از عشرات دویم که باعتبار شمول احاد بر مات است طرح منتهای عشرات است از مات

سیم که باعتبار شمول احاد بر الوف است طرح منتهای مات است از الوف چهارم که باعتبار

شمول عشرات بر مات است طرح منتهای عشرات است از مات پنجم طرح منتهای مات است

از الوف ششم نیز طرح منتهای مات است از الوف هفتم که باعتبار شمول احاد و

عشرات و مات است طرح منتهای احاد است از عشرات و منتهای عشرات است از مات هشتم

باعتبار شمول احاد و عشرات و مات و الوف طرح منتهای احاد است از عشرات و منتهای

عشرات از مات و منتهای مات از الوف و قس علیه لسانی چهارم از مداخل بهر جمل

کبیر است و آن عبارت است از اخذ تمامی عدد از حروف و کلمات مفرده و کلمات مرکبه پنجم

اکبر است و آن اخذ تمامی عدد است از تکسیر حروفات مبسوطه و کلمات مرکبه ششم

اکبر اعظم است و آن اخذ تمامی عدد است باعتبار زبر و بینات هفتم اکبر اکبر است

و آن اخذ تمامی عدد است از حروف و کلمات باعتبار عدد مبسوط و از ابسط عدد

خوانند فائدة ابجد یعنی بدان هوز در باب حطی بنبک فهم کن کلمن نکته دار سعفص

فز و مکذار رمز است دانا باش ثخذ واقف باش ضظغ از پیش بدان و گویند سر این

حکیم ثنائی را بیت قیل قدنک شتر صد فرا شبه است بجای در مقرر است

که در نیسان اگر قطره برق حیوان باشد مروارید در جوف صدف فاسد بسیار نکاه می شود

پس مطلب نست که از عکس ابیت قیل که نمونه برقا است او از دنان شتر که گو با

رعد است چنان شد که صدف را شبه حاصل شد بجای مروارید قال عیسی لیحذ

من یستبطی الله فی الرزق ان یغضب علیه فیفتح علیه بواب الدنیا قیل لابن الحاجب

کم مضی من اللیل قال اذا مضی ثلث ما مضی و ربع ما بقی فقد مضی اللیل بتمامه

سؤال

سؤال اناء مملو باربعة ارطال من العسل وآخر بخمسة من الخل وآخر بتسعة من الماء صب الكل في اناء واحد فامتزجت وملئ كل اناء كما كان فكم في كل من كل استخراجه ان يجمع الجميع يكون ثمانية عشر فانسب التسعة اليها بالنصف ففي انائها من كل جنس نصفه و الاربعة بالتسعين كان **حكاية** ركب واحد من الخلفاء مع بعض ندمائه يوما في السفينة وهم يهبون فسأل من نديمه اي طعام اشهى عندك والذ فقال البيض المسلوق فصبر حتى اتفق عودهما الى هناك في العام القابل فاذا بلغا موضع السؤال السابق قال له الخليفة مع اي شيء فاجاب النديم مع الملح فتعجب من استحضاره **شعر** بيا تا دست

از ين عالم بداريم بيا تا پاى دل از گل برآريم بيا تا بو د بارى پيشه سازيم بيا تا تخم

نيكوئى بكاريم بيا تا از غم دورى آن دو چار و نو بهاران خون بباريم بيا تا

همچو مردان در ره دوست سر اندازى كنيم و سر نخاريم **لبعضهم** سنگ باشد

سخت روى چشم شوخ مى نترسد از جهان بر كلوخ كاين كلوخ از خشت زن يكلخت شد

سنگ از صنع الهى سخت شد **لبعضهم** درخوابكه جهان من شبى اى چشمى بگشو

از بى بقائى ديدم كه در آن نبود بيدار كسى من نيز بخواب رفتم از تنهائى **وايضا**

سررشتهٔ عقل پاره كرديم از خلق جهان كناره كرديم كس چارهٔ ما نكرد و ما خود

بى منت خلق چاره كرديم ننمود رهى بجز ره عشق هرچند كه استخاره كرديم **قال**

الكفعمي في مصباحه وفي مفاتيح الغيب انه من كتب لفظة بسم الله على بابه الخارج امن من الهلاك ولو كان كافرا **قال** الكفعمي ايضا لوداع الضايع والابق وفي بعض تصانيف الشيخ رجب بن محمد الحافظ من كتب الشهيد الحق على اربع زوايا ورق ويكتب ما ضاع او غاب في وسط الورق ويبرز نصف الليل الى تحت السماء وينظر اليها ويكرر هذين الآ

سبعين

و هر جزوی چهارده ورق که بیست و هشت صفحه باشد و در هر صفحه بیست و هشت
سطر باشد و در هر سطری بیست و هشت خانه باشد و در هر خانه چهار حرف رسم
شود و در اصطلاح هر جزوی را اقلیمی و هر صفحه شهری و هر شهری محله و هر محله مشتمل
بر بیست و هشت خانه است و حروفی که در خانها رسم می شود با این طریق است که هر خانه
چهار حرف حرف اول علامت جزو دوم علامت صفحه سیم علامت سطر چهارم علامت
خانه پس در خانه اول از سطر اول از صفحه اول از جزو اول چهار الف است و لیکن علامت
جزو اول و ثانی علامت صفحه اولی ثالث علامت سطر اول رابع علامت خانه اول و
در خانه دوم از سطر اول سه الف و یک ب رسم کنند و همچنین تا خانه بیست و هشتم
سه الف و یک غ که علامت بیست و هشتم است رسم کنند و در خانه اول از سطر دوم
از صفحه اول از این جزو دو الف و یک ب و یک الف رسم کنند که علامت جزو اول و سطر
دوم و در خانه دوم دو الف و دو ب نویسند و همچنین تا آخر سطر و در سطر سیم از
صفحه اول در خانه اول دو الف و یک ج و الف نویسند و در خانه دوم دو الف و ج و
ب نویسند و همچنین تا آخر سطر و در صفحه دوم در خانه اول از سطر اول یک الف بجهت
جزو یک ب بجهت صفحه و دو الف بجهت سطر و خانه نویسند و علی هذا القیاس تا در
خانه آخر از سطر آخر از جزو آخر چهار غ نویسند **فائدة** در بعضی از رسائل بنظر رسیده
که هر که این جفر جامع را بنویسد و با خود دارد همه مخلوق او را مطیع و منقاد گردند و
کسی در مدة العمر با او دشمنی نتواند کرد و هر خانه که این جفر جامع باشد از فجاة و طاعون
در امان باشد و اگر با لشکری باشد فتح ایشان را باشد و هر که بنویسد بهر مرادی که
خواهد برسد و هر او زیده که در بلای عظیم افتد این را بنویسد و با خود دارد حق تعالی

او را از این ورطه برهاند و اگر حاجتی داشته باشد و بآن نتواند رسید چهل روز
هر روز بر این اوراق نفس کند حاجتش روا شود بشرط تقوی و کتمان سر و هر روز
بعد از نماز دویست مرتبه بگوید یا رحمن کل شیء و راحمه و بعد از آن نظر بر اوراق
کند و اگر دشمنی داشته باشد که بهیچ نوع دفع او نتواند کرد هر روز بعد از نماز صبح
چهل مرتبه بگوید یا مذل کل جبار بقهر عزیز سلطانه و نظر بر اوراق کند تا چهل روز
و نام حروف اسم آن شخص را بسط کند بسط عددی مثل آنکه اسم محمد را بجای میم اربعین
و بجای ح ثمانیة و بجای میم ایضا اربعین و بجای دال اربعة ثبت نماید و بترتیب تکسیر
کند باین نحو ا ر ب ع ی ن ث م ا ن ی ه ا ر ب ع ی ن ا ر ب ع ه و بسط حرفی مثل آنکه
حروف اسم آن شخص را تکسیر کند و حروف را جداگانه و بسطی را جداگانه بر کاغذی نویسد
یکی را در گورستان بسوزاند و یکی را در خاک کند بشرط آنکه آنکس بحسب شرع دفع
آن واجب باشد پس از آن کو ناچیز گردد **فائدة** مداخل بر هفت قسم است اول صغیر
و آن عبارتست از اعداد بلا مرتبه و آن از یک تا نه باشد و محصل آنکه از جمیع
عدد نه نه طرح کند باقی مدخل صغیر است دوم وسیط کبری و آن طرح منتهای آحاد
از عشرات باشد و اخذ ما دون آن و طرح ما دون عشرات بود از مات و اخذ ما دون
و طرح منتهای عدد مات از الوف و اخذ ما دون آن و چون بالوف رسد منتهای مرضی بود
بالغا ما بلغ سیم وسیط مجموعی باعتبار شمول آحاد و عشرات و آحاد و مات و آحاد و
الوف و عشرات و مات و عشرات و الوف و مات و الوف آحاد و عشرات و الوف آحاد و عشرات
و مات و الوف آحاد و عشرات و مات و الوف و الوف بر الوف تلک عشرة کاملة اول
که وسیط مجموعی باعتبار شمول آحاد بر عشرات است عبارت از طرح منتهای آحاد بود از

از عشرات دویم که باعتبار شمول احاد بر مات است طرح منتهای عشرات است از مات

سیم که باعتبار شمول احاد بر الوف است طرح منتهای مات است از الوف چهارم که باعتبار

شمول عشرات بر مات است طرح منتهای عشرات است از مات پنجم طرح منتهای مات است

از الوف ششم نیز طرح منتهای مات است از الوف هفتم که باعتبار شمول احاد و

عشرات و مات است طرح منتهای احاد است از عشرات و منتهای عشرات است از مات هشتم

باعتبار شمول احاد و عشرات و مات و الوف طرح منتهای احاد است از عشرات و منتهای

عشرات از مات و منتهای مات از الوف و قس علیه لما فی چهارم از مداخل پنجم مدخل

کبیر است و ان عبارت است از اخذ تمامی عدد از حروف و کلمات مفرده و کلمات مرکبه پنجم

اکبر است و ان اخذ تمامی عدد است از تکسیر حروفات مبسوطه و کلمات مرکبه ششم

اکبر اعظم است و ان اخذ تمامی عدد است باعتبار زبر و بینات هفتم اکبر اکبر است

و ان اخذ تمامی عدد است از حروف و کلمات باعتبار عدد مبسوط و از ابطح عددی

خوانند **فائدة** ابجد یعنی بدان هوز در باب حطی نیک فهم کن کلمن نکته دار سعفص

فرو مگذار قرشت دانا باش ثخذ واقف باش ضظغ از پیش بدان و گویند سریانی هستند

حکیم ثنائی را پینه فیل وزن نک شتر صدف را شبه است بجای در مقرر است

که در نیسان اگر رعد و برق بسیار باشد مروارید در جوف صدف فاسد شود بسیار نیک می شود

پس مطلب انستکه از عکس پینه فیل که بموند بوقاست و از وزن نک شتر که گویا

رعد است چنان شد که صدف را شبهه حاصل شد بجای مروارید **قال** عیسیٰ لیجد

من یستبطئ الله فی الرزق ان یغضب علیه ویفتح علیه ابواب الدنیا **قیل** لابن الحاجب

کم مضی من اللیل قال اذا مضی ثلث ما مضی و ربع ما بقی فقد مضی اللیل بتمامه

سؤال

سؤال اناء مملو باربعة ارطال من العسل وآخر بخمسة من الخل وآخر بتسعة من الماء
صب الكل في اناء واحد فامتزجت ثم ملئ كل اناء كما كان فكم في كل من كل استخراجه ان
يجمع الجميع يكون ثمانية عشر فانسب التسعة اليها بالنصف ففي انائها من كل جنس كله و
الاربعة بالتسعين كان **حكاية** ركب احد من الخلفاء مع بعض ندمائه يوما في
السفينة وهم يذهبون فسال من نديمه اي طعام اشهى عندك والذي قال البيض المسلوق
فعبر حتى اتفق عودهما الى هناك في العام القابل فاذا بلغا موضع السؤال السابق قال
له الخليفة مع اي شيء فاجاب النديم مع الملح فتعجب من استحضاره **شعر** بيا تا دست
از اين عالم بداريم بيا تا پاى دل از گل برآريم بيا تا بر در بارى پيشه سازيم بيا تا تخم
نيكويى بكاريم بيا تا از غم دورى ياران در چار ابر نوبهاران خون بباريم بيا تا
همچو مردان در ره دوست سر اندازى كنيم و سر نخاريم **لبعضهم** سنگ باشد
سخت روى چشم شوخ مى نترسد از جفا بر كلوخ كاين كلوخ از خشت زن بگلخن شد
سنگ از صنع الهى سخت شد **لبعضهم** در خوابگه جهان من شبها چشمى بگشودم
از بى بكيا ديدم كه در آن نبود بيدار كسى من نيز بخواب رفتم از تنهائى **وايضا**
سررشته عقل پاره كرديم از خلق جهان كناره كرديم كس چاره ما نكرد و ما خود
بى منت خلق چاره كرديم ننمود رهى بجز ره عشق هر چند كه استخاره كرديم **قال**
الكفعمي في مصباحه وفي مفاتيح الغيب انه من كتب لفظة بسم الله على بابه الخارج امن
من الهلاك ولو كان كافرا **قال** الكفعمي ايضا لرد الضايع والآبق وفي بعض مصنفات
الشيخ رجب بن محمد الحافظ من كتب الشهيد الحق على اربع زوايا ورقة ويكتب ما ضاع
او غاب وسقط في الورق ويبرز نصف الليل الى تحت السماء وينظر اليها ويكرر هذين الاسمين.

سبعین مره فانه یاتیه خبر الضایع او الغایب ذکر ابقم من قام فی دوایا بیته نصف اللیل وقال یا معید سبعین مره ثم قال یا معید رد علی فلانا فانه فی الاسبوع یاتیه خبر الغایب وهو فائدة از جهة باز امدن کریخته مربعی سه در سه بکشند که اضلاع همه خانها متساوی باشد بنیت کریخته پس خانهارا بر نظم طبیعی پر کنند باید که در هر یک از چهار کنج در قم حروف بدوح باشد بدین صورت پس نام کریخته را بر بالای رقم بنویسند و بر زیر سنکی کران در بکذارند البته باز اید با انکه نام او بر بالای رقم نوشته میان فرو برند بطریقی که بر قم پنج برسد و در خوابکاه بر زمین بکوبند و اکر این عمل

٢	٧	٤
٩	٥	١
٤	٣	٨

جایکاه او مینی بر خانه

در زیر بالین کریخته بکنند بهتر است فائدة اکر زن را دشوار زاید این مربع را بر سه پاره سفال اب ندیده کشند و پر کنند پس دو پاره را در زیر هر دو زانوی او بکذارند و یکی دیکر را در برابر چشم او بدارند تا در او نظر کند باسانی بزاید و اکر اتفاق بیفتد این عمل در وقت طلوع افتاب کند بهتر است و اکر مربع در منزل جهة باز بانا باسعود باشد بهتر و اکر بمشک و زعفران و کلاب بکشند و باب قند بشویند و زن حامله انرا بخورد وضع حمل بر او اسان شود فائدة اکر اسطرلاب و افتاب نباشد و خواهند قامت شخصی که بمسقط الحجر ان توان رسید معلوم نمایند مقیاسی بلندتر از قامت خود در برابر ان شخص نصب کنند پس در عقب مقیاس قدری باز پس روند و بیک چشم نکاه کنند تا سر ان شخص را بر سر مقیاس بنظر اید بعد از ان قد و قامت خود را بر ان مسافت افزوده نشانی بر ان موضع کنند و از ان نشان تا قاعده ان شخص بپیمایند و همچنین مقیاس را پس اول را در ثانی که عدد اقسام باشد ضرب کنند و حاصل ضرب را بخره میان انشان

عقباس

قاعده

قاعدهٔ مقیاس واقع است قسمت مساوی قامت شخص باشد **فائدة** در استخراج

عدد مضمر عددی را که سائل در دل گرفته و احد فرض کنند سایل را بتضعیف تنصیف

وضرب قسمت عدد مضمر مامور سازند بهر عنوان که خواهند بهر چه او را مامور

سازند تو نیز با واحد همان کن تا بجائی رسد که سائل نفهمد چه شد بعد از آن ملاحظه

کن که از اعمال که با واحد کرده چه حاصل شده از هر یک از اعداد مضمر همان حاصل شده نیز

که مرة بعد اخری حاصل واحد را که تو داری از آن مجموع که سایل حاصل کرده اسقاط

کند و بهر مرتبه اسقاط تو یکی در خواطر گیر تا وقتی که بگوید دیگر چیزی نماند پس انچه

در خواطر جمع نموده عدد مضمر باشد **طریق** اخر بفرما عدد مضمر را تضعیف کند

پس هر یک را ده گیرد پس ده ده طرح کند و بهر بیست که طرح مینماید تو یکی بخواطر

گیر انچه حاصل شود مضمر باشد **ایضا** طریق اخر بفرما از تضعیف کند حاصل

را در نه ضرب کند و از حاصل ضرب شش طرح کند و بهر شش تو یکی بخاطر گیر و انچه

حاصل شود در سه قسمت کند خارج قسمت عدد مضمر باشد **قاعدة** اگر

شخصی یکی از ایام هفته یا ماه یا سال یا یکی از حروف هجی یا یکی از عددها را که در

پهلوی یکدیگر نوشته باشند بخواطر گیرد و خواهی بدانی کدام است بگو از آن اثنا

کرده با ما قبل آن ضرب در سه کند و ما بعد از تا اخر ضرب در دو کند از حاصل جمع

هر دو تو را خبر دهد پس مجموع هفته یا سال یا ماه انچه دیگر هست مرة بعد اخری

از آن حاصل کم کن انچه باقی ماند مطلوب باشد اگر هیچ نماند عدد اخرین باشد

حکایة لطیفة ابو العلاء معری نام او احمد بن عبد الله و کور بود از شدت ذکا

منقولست که در نزد او اسم شتر مذکور شد که حیوانی است که او را بار سنگین می نهند

به بیخرد گفت بنا بر این باید کردن و دراز باشد و نخنی بجهت او در مجمع خلیفه گذارده بودند که بران می نشست روزی پیش از آمدن ابو العلا خلیفه گفت در هر پایه تخت را یکدرم بگذارند چون ابو العلا آمد بران نشست گفت نمیدانم زمین بلند شده یا آسمان نزدیکتر شده و فرود آمده و نیز ازان نقل میکنند که بعد از انکه خلیفه او را مدتی ببغداد طلبید مکرر آرزوی معره را میکرد و میگفت های من مائه و هوائه معره شهر کوچکی است میان حماه و حلب در بس بسیار کرایش هوا میکرد خلیفه پنهانی او کسی را فرستاد تا سبوی آبی از معره آوردند چون آوردند روزی ابو العلا بر مائده خلیفه طعام بخورد آب طلبید خلیفه گفت تا همان آب را در کاسه کرده باو دادند چون آب نوشید فی الفور گفت هذا مائه فاین هوائه این آب معره است پس هوای او کو و نیز ازو نقل کنند که روزی دو نفر از ولایت عجم ببغداد آمدند بجهته نزاعی که با یکدیگر داشتند که بخلیفه عرض کنند و آن مدعی علیه در خلوت بحق مدعی اقرار میکرد و در حضور کسی انکار مینمود مدعی باین جهته متحیر مانده بود تا روزی ابو العلا در مسجد نماز گذارده و تنها در نزد ستونی نشسته بود و آن دو نفر نیز از نماز فارغ شده بودند و نشسته بودند و با هم مکالمه میکردند و سرگذشت محاسبات خود را مینمودند ذکر میکردند که همه متضمن اقرار مدعی بود و از انجا برخواسته و رفتند روز دیگر که باز بحضور خلیفه رفتند مدعی گفت این مرد در خلوت مقر بحق من است از انجمله دیروز هم در مسجد اقرار نمود خلیفه گفت کسی در انجا بود گفت نه بغیر یک مرد عرب کوری که در آن بین ابو العلا وارد شد گفت همین شخص بود خلیفه کیفیت را از او استفسار نمود ابو العلا گفت من کورم و کسی را نمی شناسم و این دو نفر را

معره

از هم فرق نمی کنم و با وجود این زبان فارسی نمی فهمم و نمیدانم چه گفتند لیکن این سخنها می
کنابند و گفتند لفظهائی از آنها یاد دارم میگویم به بینید چه معنی دارد و هریک از
این دو حرف زنند تا من بگویم سخنهای صاحب حق را چه بود پس مدعی و مدعی
علیه سخن گفتند ابو العلا گفت صاحب اینصد را چه گفت و چه گفت و صاحب آن صد
چنین گفت پس اول چه گفت و دوم چه گفت و هم چنین تا جمیع مکالمات ایشان را بیان
کرد چون مترجم اینها را شنید دید ندکه مدعی علیه اقرار کرده بود پس خلیفه حکم از
برای مدعی کرد **فائده** اعداد ابجد را انواع نسبتها است یکی آنکه مشهور است که الف
یکی است تا غ هزار و یکی دیگر بحسب تکرار حروف باشد و این اعداد اجزاء جفری
خوانند و جمله این اعداد از بیست و هشت در نگذرد الف یکی باشد تا غ بیست و هشت
پس لفظ ملک بنابر این سی و شش می شود و در بعضی احادیث خواندن اسماء الله
باین نحو وارد شده **فائده** عدد عکس ابجد که غ را یکی میگیرند تا الف هزار می شود و
نظیره ابجد بجهة استخراج اسما بکار آید و از آن حروف منکوره خوانند و آن این است که
تمام ابجد را بدو قسم کنند هر قسمی چهارده حرف و اول قسم اول نظیره اول قسم دوم
است و هم چنین تا آخر حروف پس س نظیره الف باشد و ع نظیره ب و هم چنین تا
غ **من حکایات الکذابین** جمعی از هم صحبتان نشسته بودند نقلهای دروغ می کردند
شخصی میگفت در راهی می رفتم آهوئی برخوردم از عقب او تاختم چون نزدیک رسیدم
قیچی که در دست داشتم بان آهو افکندم قیچی یکی بریده شده و بخت و آهو فرار کرد بعد از
دو سال بهمان راه گذارم افتاد گله آهوئی دیدم بعضی کوچک بعضی بزرگ در گردن همه
نیمه او بخته بود هر کدام کوچکتر بود ند قیچی او کوچک تر بود با قیمه همه نسل آن آهو

نظیره من

هستند که شبحی من دیگر بیرون او مانده بود دیگری گفت در ولایت ما نکرکی باشد
بسیار درشت یکی از انها بر داشتم در میان ان مهرخند بود و سجع مهر این بود بنده
الله ابجد و دیگری گفت کسیر درهی ولایت ما یخ بند شد کردم و باهی از بام خانه خود
جست ببام دیگری برود در میان هوا یخ کرد و در هما یخ کرده ماند تا وقتی
که هوا گرم شد و یخ اب شد بزمین افتاد و فرار کرد دیگری گفت من براهی
میرفتم بجائی رسیدم دیدم سباع بسیار از گرگ و پلنگ و اینها بر سر چیزی جمع
شده اند چون دیدم پای انسانی بود که خوابیده بود من از انجا اسب واندم تا
جا ان پهلوی انشخص میکذشتم بعد از سر دوور تیر او رسیدم دیدم شخصی افتاده
بود چون مرا دید گفت مکس و پشه مرا ازار میدهند من گفتم تو کیستی و چگونه افتاده
گفت روزی از اینجا میکذشتم زنی که از بزرگی و عرض و طول ان متحیر ماندم خوف
شدم ان زن گفت امروز تند بکذر مبادا پسر من بیاید و ترا اذیت رساند دیدم
گفتگو بودیم که شخصی بسیار عظیم امد حیوانات بسیار از خر و گاو و شتر و اسب
بهزار عدد دیار تر در جیب بغل خود کرده بود انهار ادیخت و گفت ای مادر چیز
از اینها شور بای جهت من سر انجام کن که من شکسته حالم مادر ان بر خواست و انها
را بر دیگی که بر سر دو کوهی گذارده بودند و عرض و طول ان معلوم من نبود ریخت
وزیر او را اتش افروخت و من از خوف ان پسر در گوشه پنهان بودم وان پسر خوابید
من رفتم به بینم ان دیگ چگونه دیگی است و از تماشا کنم لب دیگ را گرفتم و از زمین
بلند شدم که جوف دیگ را به بینم دست من رها شد و در ان دیگ افتادم بعد از ان
لحظه مادر بیامد و شوربا را در ظرفی که لایق چنین دیگی باشد ریخت و مرا زخوف

خود را

خوردن در زیر بعضی از آن حیوانها پنهان کردم و آن ظرف را آورد و بنزد آن بستر گذارد
زیر آن بستر قاشقی که سزاوار چنان ظرفی باشد باندازه چنان دهنی بود برداشته
و من از آن طرف با آن ظرف میگریختم که مبادا داخل قاشق او شوم و مرا ببلعد قاشقی
بظرف کرد و من بی اختیار بان قاشق افتادم با بسیاری از حیوانات چون قاشق را بدهن
رسید من خود را در بن دندانهای او پنهان کردم بعد از فراغ خلالی که پسندیده چنان
دندانی باشد طلبید و دندانهای خود را خلال میکرد تا بخلالی مرا از میان دندانها بیرون
آورده بزبان از دهن خود بیرون افکند و باینجا که می بینی افتادم **لاادری** ای
باد حدیث ما نهانش میگو سوز دل من بصد زبانش میگو میگو نه بانسان
که ملالش گیرد میگو سخنی در میانش میگو **رباعی** راه تو بهر قدم که پویند خوش
است وصل تو بهر صفت که جویند خوش است روی تو بهر چشم که بینند نکو است
نام تو بهر زبان که گویند خوش است **ایضا** رحم ار بر آن که جز تو یارش نبود جز
خوردن غمهای تو کارش نبود در عشق تو حالتیش باشد که در آن هم با تو و هم بی
تو قرارش نبود **فائده** اتفقت حکماء الهند والروم والفارس ان الامراض تتولد من
ستة اشیاء سهر اللیل و نوم النهار والشرب فی جوف اللیل وحبس البول وکثرة الجماع
والاکل علی الشبع **حکایت** مردی را گفتند که فلان دوا بکن که خود را …کنند تا بسیار
بزرگ شود گفت نمیخواهم بزرگ شود زیرا که نفع آن بدیگران میرسد و من باید
متحمل ثقل آن شوم **حکایت** اعرابی در موقع مجامعت نشست و چون اراده جماع
کرد بفکر معاد افتاد و برخواست زن گفت کجا رفتی گفت هر که بهشتی را که عرض آن
ما بین آسمانها و زمینها است بمقدار عرض چهار انگشت از میان پای تو بفروشد

علم مصلحت امور خواهد بود **فائدة** ينسب الى بعض اذا سئلت عن الحامل هل في بطنها
ذكر او انثى فاحسب اسمها واسم امها واليوم الذي فيه واسقط ثلثة ثلثة فان بقى واحد فذكر
واثنان فانثى و ثلثة فهو ساقط وعن الخبر هل هو صحيح او غير صحيح فاحسب اسم السائل
واسم امه واسم يوم السؤال واطرح اثنين اثنين فالواحد غير صحيح والاثنان صحيح وعن
المريض فاحسب اسم السائل و المسئول و امها واليوم واطرح ثلثة ثلثة فالواحد يموت
والاثنان يبرئ بالسهولة والثالثة بطول مرضه **حكاية** حكى السيد نعمة الله
الجزايري في كتابه المسمى بزهر الربيع قال حكى لي شيخنا العرموني ان رجلا من اكابر من
اهل الشام اتى اصفهان ليزوره ونزل اليه قال فاتيت به الى الحمام وفيه جمع كثير من
الاعاظم بعوتهم احتراما لذلك الشخص فبعد ما جلسنا ضرط هذا العربي ضرطة
قوية فخجلت فاذا ضرطة اخرى فصحت عليه وقلت لا تفعل هكذا قال لا باس يا اخي انما
اضرط بلسان العربي وهؤلاء اعجام لا يفهمون لغتنا **حكاية** مردى زنى را متعه كرده
چون بزن داخل شد بسيار قبيح منظر بود كرفت در بر مباشرت با او بنود پيش خود
كفت دراهم من بجيفه رفت وليكن ظاهر نكرد پس عمامه و كلاه از سر برداشت وزن
كفت بسم الله بخوابيم مشغول شويم زن كفت چرا كلاه از سر كرفتى كفت قاعده ولايت
ما اين است كه از سر بازن مجامعت ميكنند وزن از انجا برخواست جست وفرياد
كشيد عاقبت آن دراهم را با مثل آن رد كرد و مرد مدت را بخشيد مردى در بكر نيز
زنى كرفتار شد كرباس بسيارى با احليل خود پيچيد تا مثل ستون شد چون وقت
عمل شد زن كفت اين چيست كفت من داء الشبل دارم اطبا كفته اند جماع بسيار بكنم تا
زن زهر را بكشد زن صيحه زد و مهر را رد نموده مستخلص شد **مطايبه** روزى

حضرت شهود

هر زمان که حضرت رسول ص میخورد

حضرت رسول صلعم با حضرت امیر ع خرما میخوردند پنهان دانهاش را نزد حضرت امیر مینهادند رسول ص
فرمودند من کثر نواه فهو اکول هر که دانهاء او بیشتر خورنده است حضرت امیر فرمودند من
اکل نواه فهو اکول هر که خرما با دانه خورده است خورنده تر است چون این کلام را
حضرت امیر فرمود حضرت رسول تبسم نموده فرمان داد تا هزار درهم انعام بوی دادند
و بصحت رسیده که احیانا حضرت رسول بعضی خورد سالانرا بطایبه خطاب میفرمودند
یا ذا الاذنین ای صاحب دو گوش و بسیار با اصحاب بپای مسابقت میکردند یعنی با هم
دویدن با هم پیشی میگرفتند و کشتی میگرفتند عوف بن مالک که از بزرگان
صحابه و مردی عظیم الجثه بود روزی بخدمت حضرت رسول رفت وقتی که حضرت در خیمه نشسته
بود سلام کرد حضرت فرمود درای گفت همه اعضای خود را هم یا چیزی را بیرون
بگذارم حضرت بخندید وقتی صهیب بیک چشم درد میکرد و خرما میخورد حضرت فرمودند
ای صهیب چشم تو درد میکند و خرما میخوری گفت از طرفی میخورم که چشم درد نمی کند
ایضا مرویست که حضرت امیر ع روزی در مسجد نماز میگذاردند یکی از صحابه که لباس
بلند بالا بود در آمد بطایبه نعلین حضرت را برداشته بر طاق بلند گذاشت و پای
ستونی بنماز مشغول شد چون بتشهد نشست حضرت امیر ستون مسجد را بر داشته
دامن جبه او را بزیر ستون نهاد و دست مبارک را دراز کرده نعلین خود را بر داشت
و قصد رفتن کرد آن مرد از نماز فارغ شده اضطراب کرد و التماس نمود تا حضرت او را خلاص
کرد **ایضا** از جمله ظریفان صحابه نعمان بن عمرو انصاری است از جمله روزی مخرمة بن
نوفل که از بزرگان بود صد و پانزده سال از عمر او گذشته بود و نابینا شده
بود بتقاضای بول برخاست و نعمان آمد دست او را گرفته مخرمه گفت ای بنده خدا

وقتی در مسجد

مرا بموضعی خالی در شانا بول کنم نعمان وراندکی کرد ابشان از بمیان صحن مسجد او ردند و بزدندش

مردم کفتند اینجا بنشین و کوبختی مخرمه کشف عورت کرد در مشغول شد مردم از هر

طرف فریاد بر آوردند و شرمسار شد گفت مرا بفریفت کفتند این عمل نعمان است

کفت کمر مرا بفریفت والله اکر ظفر یابم با وی باین عصا چنان بر او بزنم که مرا که چنین

فضیحتی بخورده باشد چون چند روزی بگذشت مخرمه و نعمان در مسجد بودند که عثمان

بن عفان در آمد و در محراب بنماز ایستاد و خواسته بنزد محراب بدو کفت ای پدر

بن عفان

اینک نعمان در پیش محراب ایستاده و نماز میکند کفت بفرزند مرا با او رسان که

از و دل پرخون دارم نعمان دست او را کرفته بنزدیک محراب برده خود فرار نمود

مخرمه عصای خود را بکشید و بقوت تمام بر فرق عثمان زد چنانچه سر او بشکست

مردمان پیش آمده کای مخرمه چکاری کردی پس خویشان مخرمه بعذر خواهی برآمدند

حکایت نقل است که حجاج بر سر منبر خود رقعه یافت که در اینجا بود نوشته تمتع

قلیلا انک من اصحاب النار در زیر آن نوشت قل موتوا بغیظکم ان الله علیم بذات

الصدور **فائده** از جمله اقلام اینست که آن را قلم مراد کویند بترتیب ابتث ا ب ت ث

ج ح خ د ذ ر … ط ظ …

… **ایضا** قلم اسراف بطریق ابتث …

ج ح خ … د ه و …

… **ایضا** قلم طبعی این است ایضا بطریق ابتث …

…

… **ایضا** قلم طبعی بترتیب ابتث …

[illegible]

[illegible] ایضا قلم یونانی اینست بترتیب ابتث [illegible]

[illegible]

[illegible] ایضا قلم

دیگر یونانی بترتیب ابتث [illegible]

[illegible]

[illegible] ایضا قلم زهره ومشتری ابتث [illegible]

[illegible] ایضا قلم مریخ بترتیب ابتث [illegible]

[illegible] ایضا قلم عطارد

بترتیب ابتث [illegible]

[illegible] ایضا نوع دیگر [illegible]

[illegible]

[illegible] نوع دیگر [illegible]

[illegible] ایضا قلم اوسراس حکیم که بقلم طبیعی

مشهور است بترتیب ابتث [illegible]

[illegible] ایضا قلم فلبسطین نوش

حکیم بترتیب ابتث [illegible]

[illegible] ایضا قلم سرمانوس حکیم بترتیب

ابتث [illegible]

الف دا از قلم ترتیب [illegible]
از جهت نداشتن نسخه

مرغ سحر خوش سخن از نام تواست پرده بر انداز و بر هوای فرزم کو منم آن پرده بهم

در نوردد نسخ کن این آیات ایام را مسخ کن این صورت ایام را شعر در یغرهیب لمؤلفه

جزوا الی الخرابات یا ایها الهادم لا تسئلوا النصیحة من هذه المراهم عالج جراحة الدل

من دسنان لنکار ین فی زخم ذلک الدل لا ینفع المراهم خذ ایها الصفا نقد الروح

فی الکف سر اف عشق یارک لا یقبل الدراهم شعر یا درخش باد ما باد مباد

کو هستی ما بیخ و بنیاد مباد هر چند نشد ز عشق شادان نفسی جز عشق

نصیب جان ناشاد مباد **فائدة** در بیان طرق ذکر خفی که قلبی نیز گویند نه کلمه

توحید بدانکه از مشایخ طریقت در این خصوص چند نوع منقول است اول آنست که ذاکر

از ناف تا حلق خود را قطر دایره فرض کنند که دو پهلوی ذاکر از طرفین قوسین آن

دایره باشد و قصد کلمه طیبه لا اله الا الله کنند باین نحو که از ناف شروع کرده لا

اله الا الله دابر قوس طرفین که متعلق بنفس او دارد منطبق گردانند تا نفی این قطع تعلق

ذاکر از مشتهیات و مالوفات نفس راجع شود و الا الله را از ابتدای حلق فرود آورده

بر قوس بسار که تعلق بقلب دارد منطبق سازد و باید نفس را حبس کند بقدر وسع

و بقوت ذاکر کند چنانچه دل متاثر شود و منظور اثبات وحدانیت و اختصاص مطلوبیت

در ذات احدیت باشد و این ذکر را بعضی با حرکت سر و بدن قرب بهیات دایره محسوس

ادا می کنند و بعضی بتصور حرکت اکتفا میکنند و این طریقه مشایخ نقش بندیه است

و این ذکر را حمایلی و هیکلی گویند و نوع دیگر اینست که با رعایت قوت و حفظ نفس

در اول از ناف آورده لا را بر قطر بدن کو بالا کشند و اله را بر جانب راست بقصد مذکور

فرود آورده و باز الا را بر همان قطر بالا کشد و الله را از جانب چپ بدل فرو برد

و این نوع

و این نوع را نفی و چهار ضرب نامیده اند و نوعی دیگر که از مجمع البحرین گویند نیست
که جنبین که طرف ناف و حلق باشد بدو دایره کامله منقسم سازند یکی دایره نفی که
بر داشتن لا است بدستور مذکور و فرو آوردن الا از طرف راست که چنانچه بناف متصل
شود بر هیئت دایره که این دو کلمه قوسین آن باشد و آن را دایره امکان تصور کند چنانچه هیچ
ممکنی از آن خارج نباشد تا همه در نفی داخل باشند و دیگری دایره اثبات که آن بر داشتن
الا الله است بهمان دستور و فرود آوردن الله از طرف چپ هیئت مذکور که قوسین این
دایره باشد که در تصور دایره وجوب است شیخ نجم الدین رازی در مرصاد العباد گفته که
این ذکر را جبرئیل امین تعلیم سید المرسلین و آنحضرت بعد از فریضه صبح بآن اشتغال کرد
می نمود و از اصحاب سر خود و ولی عهد خود علی مرتضی آموخت و از آنحضرت باولاد
اطهار او منتقل شد و ارباب عرفان آیه شریفه واذکر ربک تضرعا وخیفة ودون
الجهر من القول را باین ذکر تفسیر نموده اند و عطف دون الجهر را عبارت از ذکر فی نفسک
دانسته اند و دون را بمعنی نزدیک گفته اند و از ذکر اخفائی که واسطه میان جهر و
خفا است تفسیر نموده اند **فائده** میرزا محمد الاردبیلی الاصل و کاشانی المسکن که
مشهور بمحقق است و قبر او بیدگل است از قرای کاشان از جمله عرفا بوده از شاگردان
قاضی اسد الله قهپائی که او نیز از جمله عرفا است و در کاشان در قرب دروازه فین مدفون
است و در مقبره شاه شمس و حال مشهور بمقبره قاضی اسد است و فوت قاضی اسد
در سنه یکهزار و چهل و هشت هجری واقع شده و طریقه مشایخ قاضی باین تفصیل است
ارشاد قاضی از شیخ درویش علی سدهی سبزواری و او از شیخ ملک علی جوینی و
او از شیخ حاجی محمد جوینی و او از شیخ کمال الدین جوینی و او از شیخ حاجی حسین ابرقوهی

و از سید محمد نوربخش و او از میر سید علی شهاب الدین همدانی و او از شیخ محمود مزدقانی
و او از شیخ علاء الدوله سمنانی و او از شیخ نور الدین عبد الرحمن الکسرقی الاسفراینی و او
از شیخ جمال الدین احمد جورفانی و او از ابو علی لالا و او از مجد الدین اسمعیل بغدادی
و او از شیخ نجم الدین کبری معروف بشیخ ولی تراش و او از شیخ نجیب الدین سهروردی
و او از شیخ احمد غزالی و او از شیخ ابو بکر محمد النساج و او از شیخ ابو القاسم محمد کرکانی و
او از شیخ ابو عثمان مغربی و او از شیخ ابو علی کاتب و او از شیخ ابو علی رودباری و او از شیخ
جنید بغدادی و او از سری سقطی و او از معروف کرخی و او از سلطان سریر ارتضی
علی بن موسی الرضا این سلسله را محقق مذکور در رساله خود ذکر نموده فائده
در بعضی از رسایل عرفا ذکر را هفت مرتبه ذکر کرده اند قالبی و نفسی و قلبی و سری و روحی
و خفی و غیب الغیوب و تفصیل نسبت که ذاکر در ابتدای ارادت که هنوز ذکر در باطن
او سرایت نکرده باشد و سیر او در سلوک از محسوسات جزئیه نگذشته مداومت و را
بر ذکر زبان قالبی گویند و چون او را بسبب تکرار و مواظبت تبدیل بعضی از اخلاق
ذمیمه حاصل شود و اثر ذکر را در نفس خود دراک نماید و بتعقل معنی ذکر مشغول
شود آن ذکر نفسی گویند سیر او بنهایت عالم عنصر رسد و بواسطه تبدیل بعض اخلاق
ذمیمه فی الجمله نفس را صفائی حاصل شود و کدورت صفات نفسانی و بشری فرو نشیند
حلاوت ذکر در وی اثر کند و شوق مذکور بر وی غالب شود بی تحریک زبان ذاکر
گردد و گاه باشد که آواز ذکر دل مانند صدای کبوتر و مرغی بشنود و او را ذکر قلبی گویند
و در این مرتبه سیر او در باطن تا بدایت افلاک رسد و چون صفای قلب بیشتر شود از
نورانیت ذکر قلبی وی تصرف نماید سر او از التفات بغیر فی الجمله فارغ شود او را

و او از شیخ عمار یاسر

و چون

ذکر سری

ذکر جهری گویند و گاه باشد که اثر تحریک دل در این ذکر نیز مثل صدای انداختن مهره
در طاسی بعینه مسموع شود و سیر سالک در این مرتبه با واسطه عالم افلاک رسد
و شرر اکوار نشئت بارای فاسده و عقاید مشوشه بکلی پاک شود و دل را بغیر الله کود
التفاتی باقی نماند از نهایت مراتب افلاک درگذرد و با وایل عالم جبروت رسد
و حکم روح گیرد و این ذکر خفی گویند و احیانا از آن نیز همهمه در باطن بواسطهٔ غلبهٔ توجه
ذاکر حاصل شود و صوتی شبیه بنشستن مگس بر تار ابریشم مدرک شود چون مراتب
هستی مستغنی بکلی در حجبات نور الانوار مستور و منتفی گردد و بمقام فنا از خود
و ماسوی متحقق شود سیر او بسیر عالم لاهوت مرتقی گردد ذکر و ذاکر را در حجب
تجلی مذکور وجودی نماند ذکر خود بخود میگوید و از من و مائی جز نام و از ذکر و ذاکر
جز معانی و صفات او هام باقی نماند غیب الغیوب نامند **فائدة** بهاء الدوله حسن بن قاسم بن
محمد النوربخش در اربعین خود که مسمی است بهدایة الخیر ذکر نموده که خلاصهٔ این
است که غایت سعی روندگان سبیل رشاد وصول است بمقام وحدت و مشاهدهٔ جمال
حضرت و این سعادت دست ندهد جز بعبور از منازل کشف حجب ظلمانیه و قطع منازل
کثرات امکانیه که جمیع اشیا در حقیقت و ثنویت فانی باید کرد این راه را لا اله الا الله
یافته اند که کلمهٔ لا اله قالع اساس کثرات از نواحی دل و کلمهٔ الا الله مصور نقش وحدت
است بر صفحات خاطر و تحصیل این امر بمعونت این ذکر چنان بود که مؤمن طالب بعد
از توبه و طهارت بعبادت قیام نماید و بعد از ادای طاعات بدین ذکر بلسان اشتغال نماید
با اخلاص چنانکه در حین تلفظ ملاحظهٔ معنی او نماید و بصدق ادا کند و قطع نظر از جر
نفع و دفع ضرر نفس اجتناب از غافلی و کاهلی کند و توجه بغرض بحضرت معبود و مقصود

بر سبیل اختصار بدانکه استعاره عبارتست از استعمال مشبه به در مشبه از جهت
مبالغه در تشبیه و فرق میانه استعاره و تشبیه آنست که در استعاره باید مطلقا اشعار
بتشبیه نباشد بخلاف تشبیه که باید از ان اثبات مشابهت مفهوم شود یا بر سبیل تصریح
مثل زید کالاسد یا تلویح مثل زید اسد و از تشبیه بلیغ می نامند بعضی از افراد
استعاره شمرده اند و مجاز عبارتست از استعمال لفظ در غیر موضوع له و ان
اعم از استعاره است بعلت اینکه اگر علاقه مجاز مشابهت باشد انرا استعاره
گویند و اگر سایر علاقات باشد از مجازات مرسل خوانند و این در نزد علمای بیان
است و اما اصولیین استعاره را بر هر مجازی اطلاق میکنند و کنایه عبارتست از
لفظی که از ان اراده شود لازم معنی ان با جواز اراده اصل معنی و استعاره باعتبارات
مختلفه بچند قسم منقسم می شود وفاقیه و عنادیه و تهکمیه و تملیحیه و اصلیه و تبعیه و عامیه
و خاصیه و مطلقه و مرشحه و تشریحیه نیز گویند و مجرده و مرشحه مجرده و مصرحه و مکنیه و
تمثیلیه و غیر تمثیلیه و تحقیقیه و غیر تحقیقیه **فائدة** عبارة فیها ابهام قال العلامة فی
نهایة الفروع لو ترک الاعتدال فی الرکوع والسجود فی صلوة النفل عمدا لم تبطل صلوته لانه
لیس رکنا فی الفرض فکذا فی النفل انتهی والاشکال فیه ان انتفاء الرکنیة فی النفل لا ینفی الوجوب
فیه کما فی الفرض و یمکن الحمل بان العلامة مراده نفی الوجوب فی النافلة بواسطة نفی الرکنیة اذ کلما
کان رکنا فی الصلوة یکون من الاجزاء الموجبة لانتفاء صدق الاسم فلو کان رکنا لکان شرطا
فی النافلة قطعا لئلا ینتفی کونها صلوة واما اذا لم یکن رکنا فلا یکون دلیل علی وجوبه
فی النافلة فتامل **شعر** من که بسوی رز و در چمن هوس شدم برگ گلی نچیده زخمی
خار و خس شدم مرغ بهشت بودم و قهقهه بر فرشته زن از پی صید پشه همنگ

صد مکس

صد مكس شدم **فائدة** في التوبة قال شيخنا البهائي طهر قلبك من الذنوب ووجه

وجهك الى علام الغيوب بعزم صادق ورجاء واثق وعد انك عبد ابق من مولى كريم رحيم

حليم يحب عودتك الى بابه واستجارتك به من عذابه وقد طلب العود منك مرارا عديدة و

انت تعرض عن الرجوع اليه مدة مديدة مع انه وعدك ان رجعت اليه واقلعت عما انت عليه بالعفو

عن جميع ما صدر عنك والصفح عن كل ما وقع منك فقم واغتسل احتياطا وطهر ثوبك

وصل فرائضك واتبعها بشيء من النوافل وليكن تلك الصلوة على الارض بخشوع

وخضوع واستحياء وانكسار وبكاء وفاقة وافتقار في مكان لا يراك فيه ولا يسمع صوتك

الا الله سبحانه فاذا سلمت فعقب صلوتك وانت حزين مستحي وجل راج ثم اقرء الدعاء

المأثور عن زين العابدين الذي اوله يا من برحمته يستغيث المذنبون الخ ثم ضع وجهك

على الارض واجعل التراب على راسك ومرغ وجهك الذي هو اكرم اعضائك في التراب بدمع

جار وقلب حزين وصوت عال وانت تقول عظم الذنب من عبدك فليحسن العفو من

عندك تكرر ذلك وتعد ما تذكر من ذنوبك لائما نفسك موبخا لها نادما عليها

متأسفا على ما صدر منها وابق على ذلك ساعة طويلة ثم قم وارفع يديك الى التواب الرحيم

وقل الهي عبدك الابق رجع الى بابك عبدك العاصي رجع الى الصلح عبدك المذنب اتاك

بالعذر وانت اكرم الاكرمين وارحم الراحمين ثم تدعو ودموعك تنهمل بالدعاء المأثور

عن زين العابدين في طلب التوبة الذي اوله يا من لا يصفه نعت الواصفين واجتهد في توجه

قلبك اليه واقبالك بكليتك عليه مشعرا نفسك سعة الجود والرحمة ثم اسجد سجدة تكثر فيها

البكاء والعويل والانتحاب بصوت عال لا يسمعه الا الله تعالى ثم ارفع راسك واثقا بالقبول

فرحا ببلوغ المأمول **قال** بعض العرفاء وارث النبي من اقتدى به في الافعال والاخلاق

لامن بر الیهود وجوه الاوراق قال بعض العارفين قد قطع يدك وهي اعز جوارحك
في الدنيا في ربع دينار فلا تأمن ان يكون عذابه في الآخرة على هذا النحو من الشدة قيل
من تتبع خفيات الامور حرم مودات القلوب فائدة وعظ اعرابي ابنه وقال يا بني كن سبعا
خالسا وذئبا خانسا وكلبا حارسا ولا تكن انسانا ناقصا ونعم ما قيل بالا انکری
بغایت خوب بهتر از کلاه سوزنی بد له هلوی تو چراغ بی فروغی تو سراغ زاهدی
تو سبوی شکسته دوغی تو بکار ما نیائی شعر عربی والله ما طلعت شمس ولا غربت
الا وانت منى قلبي ووسواسي ولا جلست الى قوم احدثهم الا وانت حديثي بين جلاسي
ولا تنفست محزونا ولا فرحا الا وذكرك مقرون بانفاسي شعر یار اگر ننشد بکام دین
چه کند رقیب با ما نیست نصیب کام دل عاشق بی نصیب را سؤال ورد في الاحاديث
ان ثواب الصدقة عشرة وثواب القرض ثمانية عشر وفيه سؤالان احدهما انه ما وجه زيادة
ثواب القرض وثانيهما ما السر في الثماني عشر في القرض وجواب الاول ان في الصدقة منة
وذلة ليست في القرض وايضا الغالب في الاستقراض الاحتياج بل هو كالدائم بخلاف
الصدقة فانه قد تكون بلا حاجة وايضا الصدقة اداء تكليف واجب او دفع بلاء واما
القرض فمجرد احسان وجواب الثاني من جاء بالحسنة فله عشر امثالها فلما كان ثواب الصدقة
عشرة فيكون ثواب القرض تسعة لان نفس المقروض يرد فيبقى تسعة ثوابه وثواب القرض
ضعف ثواب الصدقة وهو ثماني عشر سؤال ورد في الحديث ان الناصبي شر من
اليهود لان اليهود منع لطف النبوة وهو خاص والناصبي منع لطف الولاية وهو عام
ما بيان ذلك اقول بيانه مجملا ان انكار اليهود نبوة نبينا وعدم قبولهم اياه لا
يضر بالمسلمين بل منع اللطف عن انفسهم عن اهل الاسلام واما انكار ولاية الولي وغصب

الخلافة بضر بالمسلمين وغيرهم وتفصيله ان شغل النبي الدعوة والتبليغ وشغل
الولي والخلافة ابقاء ما بلغه النبي ص وترويجه ونشره ولذا يخلو الارض عن النبي ص
بعد تمام الدعوة والتبليغ ولا يخلو عن الحجة للحاجة الى الابقاء دائما وقد حصل الدعوة
والتبليغ من النبي ص فلا يضر انكار اليهود الا بمن لم يقبل بخلاف انكار الناصبي فانه يعم
كل الازمنة وكل الاشخاص الذين بعد النبي ص ورد في الادعية اللهم ارزقني صبر
الشاكرين وتوجيهه بوجهين احدهما ان صبر الشاكرين صبر مع الرضا والتلذذ وعد
كل بلية نعمة وصبر غيرهم ليس كذلك وثانيهما ان الشكر عبارة عن صرف جميع الجوارح
والاعضاء فيما خلق لاجله ومنعه عما نهي عنه ولازمه الاتيان بجميع العبادات والاجتناب
عن جميع المحرمات فالشاكر من كان كذلك وصبره عبارة عن ذلك فانه يصبر على العبادات
وعن المحرمات وهو اعظم انواع الصبر اشكال قال في المدارك الاذان لغة الاعلام
وفعله اذن يؤذن ثم مد للتعدية فانه لا مد فيه والتعدية حاصلة بدونه ايضا
اشكال قال المقدس الاردبيلي في مسئلة حكم المسبوق في صلوة الجماعة من شرح
الارشاد وفي المنتهى انه اذا جلس الامام للتشهد فيتبعه فيه لما مر وللاخبار مثل رواية
داود بن الحصين قال سئل عن رجل فاتته ركعة من المغرب مع الامام فادرك الثنتين
هي الاولى له والثانية للقوم يتشهد فيها قال نعم قلت والثانية ايضا قال نعم قلت كلهن
قال نعم فانها هو بركة ورواية اسحق بن يزيد قال قلت لابي عبد الله ع جعلت فداك
يسبقني الامام بركعة فيكون لي واحدة وله ثنتان انتشهد كلما قعدت قال نعم انما
التشهد بركة ومنها يعلم انه قد يوجد خمس تشهدات في الرباعية والاربعة في الثلاثية
والثلاثة في الثنائية بل اكثر من ذلك فتامل انتهى رواية معوية بن شريح اذا قال المؤذن

قد قامت الصلوة ينبغي لمن في المسجد ان يقوموا على ارجلهم ويقعد وا بعضهم ولا ينتظر الامام قلت فان كان الامام هو المؤذن قال وان كان فلا ينتظرون ويقعد وا بعضهم

روي انه جاء رجل الى امير المؤمنين ع فقال ان لي امرأة كلما جامعتها تقول قتلتني فهل علي اثم فقال ان قتلها بهذه القتلة فعلي اثمها حكى السيد نعمة الله الجزائري قال حكى لي بعض اهل كربلا انه نزل عنده عثمان بن حنيث من اعوان السلطان و بعد ان ذهب اكثر الليل و فرغ من تحكمانه في الطعام والشراب قال اريد صبيا افعل به فتحيرت وخفت من سيفه فقلت له يا عبد السلطان في محلتنا امرأة شابة جميلة اتي بها اليك لتفعلها فقال ما اريد الا الصبي افعل به فاذا فرغت لعبت بخصيتيه الى الصباح فقلت ايتك المرأة افعل بها فاذا فرغت فلي خصيته كالدنبة اضعها عندك العب بها الى الصباح فضحك وعفى قال محمد زكريا ينبغي للطبيب ان يبشر ابدا بالصحة وان كان غير واثق فان مزاج البدن تابع لاغراض النفس حكى السيد نعمة الله في زهر الربيع انه تمتع رجل من اصحابنا في شدة حر الصيف فاعطاها محمدية فاوقعت لها صيغة التمتع وذهبت سطح المدرسة للنوم فلما قرب نصف الليل سمعت المرأة تصيح باعلا صوتها عباد الله هلموا الي فقد قطع الموضع فنزلت اليها وقلت ما شانك قالت انه جامعني الى الان عشرين مرة وما اقدر على الاقامة معه الى الصباح فقال كذبت وادخلني حجرته وكان يخط المرات على الجدار فعددتها فكان ثمانية عشر فقلت يا اخي ما كان في خاطرك قال بلغ الاربعين واحاسبها بكل مرة نصف عان فلما سمعت المحمدية وخرجت عن ساعتها معما باسم بدالله بر يبك ادبي افسانه كفيم مراد از افسانه افسانه مشهور است كه كويند يكي بود يكي نبود غير از خدا هيچ چيز نبود چون دو لفظ

بیداری تا فسانه کفته شود بد الله شود زیرا کر ب بود نی بنود دال بود الف بنود جیم

بود بلبود بعد از ان عنبر از لفظ الله هیچ چیز بنود لا ادری باچون خودی در افکن پنجه

اکر پنجه میکنی ما خود شکسته ایم چه خواهی شکست ما ایضا چه انکس که دامن فراهم

کرفت چه انکو بشمشیر عالم کرفت کس از مکر و دستان حاسد نرست که بنیاد اهل

حسد باد پست ایضا ای خدا سامان چشم یمنی عشق بالا دستی و صبر کمی دامن

دشتی و مشق ناله عشق جان فرسا و زلف لا له طریق ختم یا من تحل به عقد المکاره

تبدء به یوم الاحد و تقرء کل یوم عشر مرات الی ثلثه عشر یوما و کلما تصل الی لفظه یا رب

تکرر حتی ینقطع النفس و تسجد و تطلب الحاجه و قبل الدعاء تصلی عشر مرات علی محمد

و آل محمد و تقول یا الله اربعین مرة و تقول بعد الدعاء اربعین مرة و لیکن ما بین الطلوعین

بعد صلوة الفجر و تجتنب عن الحرام و کثرة الاکل فی الایام و یراعی سایر شروط من الطهارة

و القبلة و الخضوع و حضور القلب یقضی حاجتک ان شاء الله تعالی فائدة مجربة بجهت دفع

اهم ایح ج د و هب و یکهزار و هشتاد بار در یک مجلس با طهارت رو بقبله بخضوع و خلوت

وخشوع بکوید والهکم الله اله واحد لا اله الا هو الرحمن الرحیم فائدة منقول و مجرب

که هر کاه کسی خواهد طفل پسر شود بعد از انکه چهار ماه از حمل بکذرد روی زن

را بقبله کند ایة الکرسی بخواند و دست بر پهلوی او زند و دست بر شکم او کذارد و

بکوید اللهم انی قد سمیته محمدا صلی الله علیه و آله و قصد کند که او را محمد نام کند و

بعد از انکه پسر شد او را محمد نام دهد فائدة روی الشیخ الجلیل الصدوق محمد بن

بابویه القمی بسنده عن الامام الباقر عن ابائه عن امیر المؤمنین ع قال شکوت الی رسول الله

دینا کان علی فقال یا علی قل اللهم اغننی بحلالک عن حرامک و بفضلک عمن سواک

اکر بیشه

الحديث قال شيخنا البهائي في الاربعين بعد نقل هذا الحديث كثر علي الدين

في بعض السنين حتى تجاوز الفا وخمسمائة مثقال ذهبا وكان اصحابه متشددين

في تقاضيه غاية التشدد حتى شغلني الاهتمام به عن اكثر اشغالي ولم يكن لي في وفائه حيلة

فواظبت على هذا الدعاء فكنت اكرره كل يوم بعد صلوة الصبح وربما دعوت بعد

الصلوات الاخر ايضا فيسر الله سبحانه قضائه وعجل اداءه في مدة يسيرة باسباب غريبة

فائدة نقل عن بعض الاكابر وجربته من كان له حاجة مهمة فليخرج من البلدة او القرية

التي هو فيها الى مكان خال في الصحراء وليرسم مربعين وليكن احدهما في جوف الاخر و

في وسطها خط اهر هكذا وليتصور الخط الاوسط قبر رسول الله ص وليقل الف مرة

صلى الله عليك يا رسول الله ثم يطلب حاجته **تعويذ** كرهجهة كريدن اسب نوشته مي

شود بسم الله الرحمن الرحيم الله الله ٣ ٨ ٩ ٩ ٤ ٥ ٨ اسيالله على مشية الله بحق محمد

واله اجمعين **عبارة فيها ايهام** در كتاب نصاب كويد چون مجموع ان دويست و بيست

بيت امد اورا نصاب الصبيان نام كردم **فائدة** در كتاب مثله كويد بدانكه مصدر اصل كلام

است وازوي نه وجه باز ميكردد وبراين كلام سه مؤاخذه است اول انكه كفته اصل

كلام است وحال انكه اصل افعال وبعضي اسمائست نه مطلق كلام دوم انكه تخصيص به نه

وجه داده وحال انكه صفات مشبهه واسما مبالغه وافعل التفضيل وغير اينها نيز از

مصدر مشتق اند سيم انكه كفته باز ميكردد وحال انكه بازكشتن فرع داخل شدنست

چرا بمعني رجوع كرديدن است **شعر للانوري فيه ايهام** تا است انجم بر [illegible]

نقش با مهرطين فرستد كل **جهل** در احاديث وارد شده كه موسى عرض كرد الهي اقريب

انت فاناجيك ام بعيد فاناديك شخصي از طلبه از لحنين ميخواند فأناجيك بفتح

الف انا

الف نا که متکلم وحده و تنوین کاف جبلت و هم چنین رفا ناد یک جبلت در بعضی از لغات اهل عراق عجم بمعنی حیوان کوچکی است که در حمامها باشد و صدای باریکی دارد و بعضی او را نجره گویند و بمعنی دیک بمعنی خروس است و میگفت معنی حدیث اینستکه خدا با اگر تو من دیکی پس چکم و صدای باریکم و اگر تو دو دی پس من دیکم یعنی خروس و آواز بلند کنم ایضا شخصی بعد از دعائی سر بسجده نهاده و میگفت شکر الله شکر الله تا صد دفعه او را مکرر کرد پس گفت اقلش اقلش بسکون قاف و فتح لام و او را نهایت زیاده مرتبه تکرار کرد از ان سؤال شد که اینچه معنی دارد گفت نمیدانم و لیکن در دعا وارد شده و کتاب دعائی گشود و گفت همین است در اینجا نوشته بود که فلان دعا را بخواند و بعد از ان صد مرتبه شکر الله شکر الله بگوید و اقلش ده مرتبه یعنی کمترش فائدة تقول الله الله و تنوی من اردت فانه یکسر رقبة المدعو علیه و قیل تکرره سبعین مرة بجمیع الحروف والاعداد وقیل الزم یا باب یا واحد بفتح لک الابواب واخضع لسید احد تخضع لک الرقاب شعر تمنیت نارا استضیئ بضوئها فلما اضائت احرقتنی ضیائها قلم طبیعی لاعیبوس الحکیم صورته ا ا أ ٢ ٢ ٣ ١ لا ا ٢ لا ٨ سم نم تم ٨ ٨ شم و ز قد ٢ ٢ ٢ ا ١ قلم هندی و هو لهارس الحکیم و قلم الحکماء المتقدمین ا ا أ ٢ تم ٣ تم شم ع غم ه ه ٥ ٥ ء و ٧ ٧ ٧ ٨ ٩ ٩ ٩ ٨ ٨ و ا ابجد مشهور ابقع بکر جلش دمت هنث و سخ ذ غ ذ حفص صطظ ابجد مغربی ایقش بکر جلس دمت هنث و ضخ نعذ خفظ صضغ طریق خلم ایره مبارکه ومن یتق الله یجعل له مخرجا و یرزقه من حیث لا یحتسب تا قوله لکل شیئ قدرا بجهة مطالب و فتوحات و وسعت و جمیع اسباب و سامان دنیویه مدت چهل روز شش هزار و

سیصد و هفتاد و نه مرتبه بخواند و در روز دوشنبه ابتدا کند و در جمعه تمام شود و قبل
از خواندن غسل کند و وضو بسازد و دو رکعت نماز کند و بعد از نماز صد مرتبه
سوره حمد و صد مرتبه سوره الم نشرح و صد مرتبه صلوات بفرستد پس شروع کند تا
سی و نه روز هر روز یکصد و هشت مرتبه بخواند و اگر در اثنای مدت یک روز ترک متوالی
شود باز از سر گیرد و در روز چهلم بعد از تمام ختم صد مرتبه حمد و الم نشرح بخواند
و صد مرتبه صلوات بفرستد و این دعا را بخواند اللهم اغننی بحلالک عن حرامک و
بفضلک عمن سواک انک علی کل شیء قدیر و هفتاد مرتبه بگوید اللهم اجعل لی من
امری فرجا و مخرجا و در بین ختم انشاء الله اثر اجابت ظاهر شود و اگر در چهل روز اثر ظاهر
نشود ختم را از سر گیرد که انشاء الله در اربعین دوم مطلب حاصل شود **دعاء** عظیم اذا انقطع
آمالک من کل جانب فی داهیة تقف علی باب مسجد مستقبل القبلة و تقول یا من
علمه لا یحتاج الی مثال و یا من جوده لا یحتاج الی سؤال ان العرب اذا وقف علی ابوابهم جا
وانت یا سیدی رب العرب والعجم وانا واقف علی باب بیت من بیوتک اغثنی یا مغیث
ثلثا لهذه دعوت تکرر الدعاء ثلثا **لا ادری** نفس من بگرفت سر تا پای من گر
نگیری دست من ای وای من جمله ترسند از تو من ترسم ز خود کز تو نیکی دیده‌ام
از خویش بد ای کنه آموز عذر آموز من سوختم صد ره چه خواهی سوز من مر
نغفلت صد گنه را کرده ساز تو عوض صد گونه رحمت داده باز چون ندانستم
خطا کردم ببخش بر دل و بر جان پر دردم ببخش عفو کن دون همتیهام را محو کن بیچارگی
های مرا مبتلای خویش حیران توام گر بدم ور نیک من زان توام **سعدیا** ای کسوت
زیبائی بر قامت چالاکت زیبا نتواند دید الا نظر پاکت گر منزلتی دارم بر عالی

درت

درد سرم باشد که کذارافتد بکردون براخاکت دانم که سرم روزی در پای تو خواهد شد هم بدد تو کردم من دست من فتراکت ای چشم جز دجران بو منظر مطبوعت وی چشم نظر کوتاه از دامن ادراکت سر روی بپوشاند خورشید مجل کردد کر پرتو روی افتد بر طارم افلاکت کرزانکه بنجشی افضل است بر صاحبت وزانکه بسوزانی حکم است بر افلاکت خون همه کر ریزی از کس بنبود باکت چندانکه جفا خواهی می کن که نمیکردد عزم کرد دل سعدی با یاد طربناکت فائدة از رموز بحهنا امساک نطفه را نیز همینکه سر چهار بوم درآب خیسانیده پوست وا کرفته بکجیره مغز آنرا با دو جز و قند کوبیده حبها سازند بقدر نخودی دو عدد بکار برند کوبند دفع ان را ابهو کنند لا اد ری مرنجان دل کرم درویش را بدر پای البشر بزن خویش را فائدة لدفع الضالة قال فی کتاب المستطرف انه مجرب قرء سورة والضحی ثلثا ثم قل یا جامع الناس لیوم لا ریب فیه اجمع علی ضالتی و بطریق اخر یقول یا جامع الناس لیوم لا ریب فیه ان الله لا یخلف المیعاد اجمع بینی و بین کذا فائدة لدفع الشعر الزائد فی العین منقول من کتاب القانون للشیخ لو یبس الارض بالنوشادر خصوصا مع حافر حمار مجلی تقتیفا ی عتیق وایضا مرارة التیس بالرماد او بالنوشادر او بالعصیر الکراث و خصوصا اذا جعلا علی مقلی فوق ناری حتی یمزجا وان کان رماد صدف افضل وایضا یطلی علی منبته دم قنفذ و مرارته و مرارة النسر و مرارة الماعز و ربما خلطت هذه المرارات بجند بادستر و اتخذ منها شیاف کفلوس السمک و تستعمل عند الحاجة بریق الانسان و یصبر المستعمل علیه نصف ساعة وکذا بزر البحیهاء الاسفیوش ای الا سفرزه وکذلک سحالة الحدید المصری بزغ الاغشاغایة وان وجع اقول و قد جربنا الاخیر

فوجدناها مصيبة غاية بعد قلع الشعر وكلما عاد كو موضعه عمل به بعد قلعه
والله العالم **فائدة** جليلة مروي في الروضة من قرء سورة والصافات في كل جمعة
لم يزل محفوظا من كل آفة مدفوعا عنه كل بلية في الدنيا مرزوقا باوسع ما يكون من
الرزق ولم يصبه في ماله ولا في بدنه ولا في ولده سوء من شيطان رجيم وجبار عنيد
وان مات في يومه او في ليلته بعثه الله شهيدا من قبره **ابن یمین** قرص نان گر از
گندم است یا از جو دو تای جامه گر از کهنه است یا از نو چهار گوشه دیوار خود بخود
جمع که کس نگوید از اینجا خیز و آنجا رو هزار بار نکوتر بنزد ابن یمین ز فر مملکت
کیقباد و کیخسرو **وله** اگر دو گاو بدست آوری و مزرعه یکی امیر و یکی را وزیر نام کنی
بدان قدر که کفاف معاش تو نشود دوی و نان جوی از یهود وام کنی هزار بار از آن
بهتر که از پی خدمت کمر ببندی و مردکی سلام کنی **فائدة** طریق ختم انعام صغیر چنانچه
هفت نفر بیمار در نزد بیمار نشسته در یک مجلس هفت نوبت بخوانند هر یک یکمرتبه و همه
یکدفعه شروع کنند هر یک که بلفظ دو جلاله برسند در آیه شریفه رسل الله در
ما بین دو الله این دعا را بخوانند چون تمام شود شروع بخواندن کنند تا سوره تمام
شود و دعا اینست بسیار مجربست بسم الله الرحمن الرحیم اللهم ارحم جلدی الرقیق و
عظمی الدقیق ونعوذ بك من شدة الحریق یا ام ملدم ان کنت آمنت بالله الاعظم فلا تاکلی اللحم و
لا تشربی الدم ولا تفوری من الفم وتحولی عنه الی من یزعم ان مع الله الها آخر فانی
اشهد ان لا اله الا الله وحده لا شریك له وان محمدا عبده ورسوله و هر گاه خواننده خود
بیمار باشد بجای جلده و عظمه جلدی و عظمی گوید و هم ضمیر شاید ضمایر و افعال **فائدة**
طریق ختم سوره انزلنا برای بیمار بعضی از ثقات و اخیار و صلحا این طریق را ذکر کرده اند

و گفتند

وکفتند مکرر بتجربه رسیده چهل و یک فرانیا بول سیاه یکرکو چک از سر بیمار تا ناخن پای و برد بیف چیده پس چهل و یک قل را خوانده شود و هر یکدفعه بول را بر داشتن پائین رو ببالا آید و سجده هر دفعه بکند و چون تمام شدان بولها بجهل و یکنفر فقیر داده شود جدا کانه یا با ضم چیزی دیکر و فرمودند بسیار مجربست **فائده** کرفتن عطر معطری از دو نظرفی کرده چنانچه کل سرخ و سایر کلها را میکنند و اب با کلاب در ان ریخته و پنجه کذارده و درقابله روغن بادام یا زیبق یا زیتون یا امثال ان داخل کرده او را بطریق کلاب کرفتن بسوزانند بخار ان اب داخل قابله شود کلاب نیست و ان روغن که بر روی می افتد عطر نیست و همان بی که در زیر روغن است بر داشته نکاه داشته و ثانیا اب با کلاب کرده بر همان روغن بطریق اول عمل کنند و در مرتبه سیم باز همان اب اول و همین اب تا چند مرتبه بلکه هفت و هشت همان روغن را در نظرفی کرده در افتاب ملایمی کذارند تا مائیت ان جذب شود **فائده** در بیان انکه تکسیرات هر یک در چند سطر تمام می شود بدین طریق است ۲ در ۳ در ۴ در ۵ در ۶ در ۷ در ۸ در ۹ در ۱۰ در ۱۱ در ۱۰ در ۲ ۱۰ در ۳ ۱۰ در ۴ ۱۰ در ۵ ۱۰ در ۶ ۱۰ در ۷ ۱۰ در ۸ ۱۰ در ۱۹ در ۲۰ در ۱ ۲ در ۲ ۲ در ۳ ۲ در ۴ ۲ در ۵ ۲ در ۶ ۲ در ۷ ۲ در ۸ ۲ در ۹ ۲ در ۳۰ در ۱ ۳ در ۲ ۳ در ۳ ۳ در ۴ ۳ در ۵ ۳ در ۶ ۳ در ۷ ۳ در ۸ ۳ در ۹ ۳ در ۴۰ در ۱ ۴ در ۲ ۴ در ۳ ۴ در ۴ ۴ در ۵ ۴ در ۶ ۴ در ۷ ۴ در ۸ ۴ در ۹ ۴ در ۵۰ همین کافی است در نظر بودن والله العالم **فائده** در خواص منازل قمر در هر منزلی باشد چه عملی توان کرد از اعمال مثلثات و مربعات و طلسمات بدین تفصیل شرطین عمل دشمنی بطین دوستی ثریا جدائی و هلاکت دبران نیک حال هقعه عمل نیکی

[illegible]

نسخهٔ اخری

۲ درر | ۳ درر | ۵ درر | ۶ درر | ۷ در
سطر ۲ | ۴ | ۶ | ۷ | ۵
۸ درر | ۹ درر | ۱۰ درر | ۱۱ درر | ۱۳ در
۵ | ۱۰ | ۲ | ۱۲۱ | ۱۱
۱۳ درر | ۱۴ درر | ۱۵ درر | ۱۶ درر | ۱۷ درر | ۱۸
۲ | ۱۵ | ۱۶ | ۱۷ | ۱۲
۱۹ درر | ۲۰ درر | ۲۱ درر | ۲۲ درر | ۲۳ درر
۱۲ | ۱۱ | ۸ | ۱۳ | ۱۴
۲۴ درر | ۲۵ درر | ۲۶ درر | ۲۷ درر | ۲۸ درر
۲۱ | ۹ | ۲۷ | ۲۱ | ۱
۳ درر | ۳۱ درر | ۷ | ۳۳ درر | ۳۴ درر
۲ | ۲
۳۵ درر | ۳۶ | ۳۲ درر | ۳۳ در | ۳۹ درر
۳۶ | ۹ | ۲۱ | ۳۱ | ۳
۴۰ درر | ۴۱ درر | ۴۲ در | ۴۳ در | ۴۴
۲۱ | ۴۳ | ۱۲
۴۵ درر | ۴۶ درر | ۴۷ در | ۴۸ درر | ۴۹ | ۵۰ ر
۱۳ | ۱۱ | ۱۵

و بدی و دوستی و دشمنی نزاع عمل در ندکان وکرفتن ایشان نشره بازرکانی و
کار نظر و صید مرغان جهت کرفتن سباع وموشان وجانوران نشره بستن خواب و بیمار
کردن و هلاک کردن دشمنی نصرف حیز و صلاح و دوستی عوام دوستی و صلاح سماک
طلسم دوستی و مهربانی عقرب طلسم هلاک کسیکه خواهی زبانا طلسم جدائی و عقد هلاک
اکلیل عمل سردی قلب عمل فراغت شوله طلسم محبت و زهر دادن نعائم طلسم دوستی بلده
طلسم دوستی ذابح طلسم عقد بلع محبت و پیوستن سعود الفت و همه کارها اخبیه
زبان بندی و هر عقد مقدم دوستی و مؤخر عمل حیز دوستی و کشادن و کرداین دلها
و همچنین باید دانست که انصراف قمر از سعد و اتصال بنحس از برای عمل شر است جامی
چیست می دانی صدای چنگ و عود انت حسبی انت کافی یاودود نیست در افسر دکان
ذوق و سماع و رنه عالم را کرفته است این سرود اه ازان مطرب که از یک نغمه اش
امده در رقص اجزای وجود هست این صورت جناب قدس عشق لیک در بصورتی خود را
نمود در لباس حسن لیلی جلوه کرد صبر و ارام از دل مجنون ربود بیش روی خود نقاب
عذرا پرده بست صد در غم بر رخ وامق کشود عکس ساقی دید جامی زان فتاد
چون نصرانی پیش جام اندر سجود **فائدة** دعاء قاموس القدرة من قرا تسعة وتسعين
مرة صار مطاعا وفيه فوايد كثيرة من قتل العدو وتسخير الملوك وقيل نصابه تسع
وتسعون يوما كل يوم تسعة وتسعين مرة والوسط تسعة ايام بهذا العدد و
الصغير ثلثة ايام بهذا العدد والورد واحد واربعين مرة والخاتم خمس مرات نقلته
من خط والدي ره نقله من خط مولينا محمد تقى المجلسي ره والدعاء هذا بسم الله الرحمن
الرحيم الهى قد تلاطمت امواج قاموس قدرتك فظهرت في كل مقدور اثار قدرة عجيبة

غريبة

عزیمة لا یبلغ کنهها عقول العقلاء واوهام الحکماء وفهوم العلماء وکل شیء فی قبضة قدرتک یسیر وان ذلک علیک سهل یسیر وانت علی کل شیء قدیر وبالاجابة جدیر
یا شدید یا شدید یا شدید یا شدید یا شدید یا ذا البطش الشدید اسئلک مددا من قوتک واسئلک مددا من قدرتک واسئلک مددا من حکمتک واسئلک مددا
من سلطانک واسئلک مددا من کل منک لتسخر کل متمرد وتلین کل صعب
اذلال کل منیع وقهر کل عدو ومحق کل خصم وادهاق کل منافق ذی شقاق من الجن والانس والهوام ولا یبقی شیء من المکنونات الا ولین بیک عریکته وکسرت شدة شکیمته
وفرط عتوه بعزتک یا عزیز یا عزیز یا عزیز یا معز یا مذل یا مقدم یا موخر وصلی الله علی
محمد وآله اجمعین **ذکر خلافت شجرهٔ بنی امیه** لعنهم الله واز ایشان عثمان بن عفان ومعویة
ابن ابی سفیان ویزید بن معویة ومعویة بن یزید وبنی مروان علیهم اللعنة والنیران خلافت
کردند اما عثمان بن عفان دوازده سال و یا دوازده روز کم خلافت کرد ودر سنهٔ ۳۵ به
تیغ غیرت اهل اسلام کشته شد واما معویة بن ابی سفیان بعد از محاربه صفین
نوزده سال وکسری حکومت کرد ودر سنهٔ بجهنم رفت واما یزید علیه من اللعنة
ما لا یحصی علیه المزید در ربیع الاول در سنهٔ بقعر سجین شتافت اللهم العنه وزد
علیه اللعنة فی کل ان وحین وپسر او معویة بن یزید بجای او نشسته بعد از چند روز
خود را عزل کرده بعد از ان زیاد ملعون مهم حکومت کرد مروان بن الحکم طرید رسول الله
اللعین بن اللعین علی لسان الرسول الامین قرار داد وان ملعون مطرود ده ماه حکومت
کرد شبی منکوحه اش که زن یزید پلید بود با کنیزان آن ملعون را بجهنم فرستادند وبعد
از ان پسر منحوسش عبد الملک بن مروان حاکم شد ودر زمان او مختار بن ابی عبیده

نفعی و ساير شيعيان امير المؤمنين عليه السلام بطلب خونخواهی امام حسين عليه السلام
كمر بستند قريب بصد و بيست هزار از كفار شام و كوفيان نافرجام را بجهنم فرستادند از
آن جمله ابن زياد و عمر بن سعد و پسرش و شمر ذی الجوشن و خولی اصبحی و حصين بن نمير و ذی
الكلاع و غيرهم و بعضی را زنده پوست كندند و برخی را تير باران كردند و عبد الملك
بعد از استقلال و قتل عبد الله بن زبير بر جميع ممالك اسلام فرمان روا شد و حجاج
را امارت عراقين و فارس و خراسان و اهواز داد و بعد از استقلال بيست و
يكسال و شش ماه حكومت كرد و در سنه ۸۶ بجهنم رفت و بعد از آن پسرش وليد
ابن عبد الملك بجای او نشست و در زمان او حجاج بجهنم رفت و تا امرا و سمرقند
مفتوح شد و در سنه ۹۶ بنا بر اين حكومت او قريب بده سال باشد و بعضی از
مورخين شش سال و شش ماه گفته‌اند و مسجد جامع بنی اميه در شام بنا كرده اين نافرجام
است و بعد از آن برادرش سليمان بن عبد الملك بجای او قرار گرفت و او ده سال
و هشت ماه حكومت كرد و بعد از آن عمر بن عبد العزيز بجای او نشست و آن لشكر
هندوستان فرستاده سبب ای از ملوك هند را باسلام در آورده و او امر كرد كه سب
حضرت امير مؤمنان را كه شجرهٔ ملعونه طريقهٔ خود قرار داده بودند متروك كردند
و او در سنه ۱۰۱ وفات كرد مدت خلافتش دو سال و پنج ماه بود و مدت عمر او سی و نه
سال و بعد از او يزيد بن عبد الملك كه سليمان بن عبد الملك بعد از عمر عبد العزيز
او را ولی العهد ساخته بود بر سرير خلافت نشست و در زمان او يزيد بن مهلب
خروج كرد ابن عبد الملك لشكر بحرب او فرستاد او را كشت و در سنه ۱۰۵ وفات يافت
و مدت عمرش چهل سال و كسری بود و بعد از آن هشام بن عبد الملك بولايت عهد

برادر بر

برادر بر سریر سلطنت نشست و عمر بن هبیره را بامارت خراسان فرستاد و در آن زمان
جمعی از اتراک از آذربایجان مسلط شده او لشکر فرستاد و ایشان را کشته و لشکر اسلام
با اهل دشت قبچاق محاربه بسیار نمودند و در سنه ۱۱۷ نصر سیار را بامارت فارس و
عراق و خراسان و خوارزم فرستاد و از وقایع عهد او خروج زید بن علی بود در کوفه و
شهید شدن او و در سنه ۱۲۵ هشام جان بقابض ارواح سپرد ایام سلطنتش نوزده
سال و نه ماه و نه روز و مدت حیاتش شصت و دو سال بود و بعد از آن مرشدش ولید
بن یزید بن عبد الملک بر تخت خلافت نشست و چون او بر تخت نشست در رنجانیدن
اصحاب هشام سعی بسیار کرد و منشور ایالت خراسان و عراق بنام یوسف بن عمر نوشت
و او نصر را از خراسان طلبیده نصر در آمدن تعلل میکرد تا خبر کشته شدن ولید رسید
و بالجمله نصر مشغول عیش و عشرت شد و در هنگام هدم اساس مجد کوشید که اسلام
مسلمین او را بکفر و زندقه منسوب کردند تا آنکه یزید بن ولید بن عبد الملک را بر آن داشتند
که خروج کرده در وقتیکه ولید بجهت عفونت هوای دمشق بیرون رفته بود دمشق
را متصرف شد و از آنجا متوجه ولید شد و نظر باینکه ولید بدون استعداد بیرون
رفته بود در قلعه محصور شد تا آنکه قلعه را گرفتند سر ولید را از بدن جدا کردند
زمان سلطنت او یکسال و سه ماه بود و مدت حیاتش سی و شش سال و بعد از آن
یزید بن ولید بن عبد الملک در سنه ۱۲۶ بر مسند سلطنت تکیه کرد و در زمان سلطنت
او امر مملکت مختل شده هر کسی در طرفی سرکشی آغاز کرد و امارت عراق و خراسان را
بمنصور بن جمهور داد و او عامل بخراسان فرستاد و نصر در مقام مخالفت برآمده عامل او را راه
نداد و بعد از گذشتن قریب بشش ماه از سلطنتش وفات یافت و مدت عمرش سی و

هفت سال بود و بعد از آن برادرش ابرهیم بن ولید بن عبد الملک بولایت عهد
برادر بر تخت سلطنت نشست و در آن سال مروان حمار که در ارمنیه بود لشکرها جمع
کرده بشام آمده ابرهیم را از خلافت خلع کرد و مروان حمار بر تخت سلطنت نشست
و او آخر خلفای بنی امیه لعنهم الله بود و در حرب عباسیان کشته شد **ابتدای ظهور**
دولت عباسیه تفصیل این اجمال آنکه در سنه ... که زمان دولت عمر بن عبد
العزیز بود محمد بن علی بن عبد الله بن عباس بن عبد المطلب در بعضی از اعمال شام در
گوشه اختفا نشسته بود از بعضی شنیده بود که در نزد اهل بیت محقق است که
دولت امویه قریب بانقراض رسید و دولت بر سر او و اولاد او قرار خواهد گرفت لهذا
در خفیه بعضی را به بیعت خود دعوت کرد و عکرمه را با دو شخص دیگر بخراسان و میسره
را بعراق فرستاد که در خفیه خلق را بدعوت او خوانند و هر کس بیعت میکرد بخطی از او
میگرفتند و ابو عکرمه دوازده نقیب تعیین نمود که باخذ بیعت اشتغال نمایند
از آنجمله یکی سلیمان بن کثیر و دیگری قحطبة بن شبیب بود و بعد از فوت محمد بن علی
پسر او ابرهیم که او را ابرهیم امام میگفتند باین امر مشغول شد و ابو مسلم مروزی
را بخراسان فرستاد تا بدعوت قیام نماید و در سنه ۱۲۹ ابرهیم ابو مسلم را از خراسان طلبید
او با هفتاد کس روانه شد چون بقومس رسید مکتوب ابرهیم بوی رسید که بهر جا
که رسیده باشی معاودت نمای و قحطبه را بنزد ما فرست و ابو مسلم مراجعت کرده
هفتاد نفر را در اطراف بلاد خراسان و خوارزم پراکنده کرد تا مردم را دعوت نمایند و
مقرر چنان شد که در آخر رمضان سنه مذکور ظهور کنند و در آن اوان نصر سیار بجنگ
خدیع کرمانی و شیبان خارجی اشتغال داشت بهر حال در شب بیست و پنجم رمضان

که دعوة

که وعده بو ابومسلم و سلیمان بن کثیر در یکی از قرای مرو اتش بسیار افروخته شیعه عباسیه

بر ایشان جمع شدند بعد از چند گاه نصر لشکری بحرب ابو مسلم فرستاده و لشکر او منهزم

کشتند و ابو مسلم زمانی چند در خراسان توقف نموده تا انکه مرو و نصر را از خراسان اخراج نمایند

و او در ری وفات یافت و در سنه ۱۳۱ قحطبه از نزد ابرهیم امام بخراسان امده لوا به قحطبه

ابو مسلم قحطبه را امیر جیوش ساخته بتسخیر قلاع خراسان و ان کرد را بیند و بعد از فتح قلاع

بجرجان امده انجا را نیز تسخیر کرده بری امد و بعد از تسخیر ری همدان و نهاوند را نیز تسخیر

کرده در ان وقت صد هزار مرد از جانب فارس و کرمان بامر کاشته مروان بحرب قحطبه

نامزد شده و در حوالی اصفهان تلاقی شده قحطبه غالب کردید قحطبه از عراق عجم متوجه

عراق عرب کردید و یزید هبیره که از جانب مروان در عراق عرب بود سپاهی جمع اورده

و مدد مروان نیز رسیده با سپاه بسیار متوجه قحطبه شده در خانقین تلاقی شده

مروانیان وهم نموده مراجعت کردند و قحطبه بسمت کوفه روان شده و ابن هبیره

بواسط رفت و در عرض راه قحطبه غرق شده لشکر حسن پسر او را امیر کردند حسن با لشکر

داخل کوفه شده و در ان زمان خبر کشته شدن ابرهیم امام بدست مروان بکوفه رسید

و دو برادر ابرهیم ابو العباس سفاح و ابو جعفر منصور گریخته بکوفه امدند در شب

جمعه چهاردهم ربیع الاخر در سنه ۱۳۲ اهل کوفه و خراسان با ابو العباس سفاح که اول

خلفای عباسیه بود بیعت کردند در ان وقت مروان در حران بود و ابو عون نام

با مرحسن قحطبه در موصل بود سفاح عم خود عبدالله بن علی با لشکر خراسان فرستاده تا

ابو عون را با خود ضم نموده بدفع مروان پردازند در موضع زاب حرب دست داده مروان

منهزم شد و بجانب شام گریخت ابو عون بر اثر او دوان شد و مروان بجانب مصر روان

شد و مروان بجنگ ابو عون در حوالی رود نیل باو رسید هزیمت اتفاق افتاد شبی در آمد
و مروان در کشتی بخواب رفت یکی از اصحاب ابو عون او را دید بشناخت بضرب
شمشیر از کار او را بساخت و سر او را بریده بنزد سفاح فرستادند و مدت سلطنت
مروان چهل و پنج سال و یکماه امتداد یافت و عمرش شصت و نه سال و در ذی الحجه
سنه ۱۳۲ کشته شد و بالجمله چون سفاح بر سریر خلافت نشست بعد از چندی ابو مسلم
را از خراسان طلبیده عزیمت حج نمود در کوفه بخدمت سفاح رسیده با برادر او ابو جعفر
منصور که او را دوانقی گویند روانه مکه شدند و این در سنه ۱۳۶ بود در این سال سفاح
بمرد و مدت خلافتش چهار سال و هشت ماه بود و بعد از آن برادرش منصور دوانقی
بر تخت خلافت نشست و او در راه مکه در منزل ذات عرق خبر وفات سفاح شنیده
بتعجیل آمد و وارد کوفه شد و از اطراف هر که لوای مخالفت بر افراشت او را مغلوب کردانید
و ابو مسلم مروزی صاحب الدعوه را بکشت و در سنه ۱۴۵ آغاز عمارت بغداد نموده و بیست
و دو سال بچهار ماه کم خلافت کرد و مدت عمرش شصت و سه سال بود و در سفر مکه
وفات یافت و بعد از آن پسرش مهدی بن ابو جعفر منصور دوانقی بن محمد بن علی بن عبد الله بن عباس
ابن عبد المطلب در ذی الحجه سنه ۱۵۸ بر سریر خلافت متمکن شد و در سنه ۱۶۹ وفات
یافت خلافت او ده سال و زمان حیوتش چهل و سه سال بود و بعد از آن موسی
ابن مهدی الملقب بهادی بر مسند خلافت تکیه زد و یکسال و سه ماه خلافت کرد و
مدت حیوتش بیست و شش سال و کسری بود و بعد از آن برادرش هرون بن مهدی الملقب بالرشید
در سنه ۱۷۰ خلیفه شد و در آن وقت بیست و دو سال عمر داشت و یحیی بن خالد برمکی
را وزیر خود کردانید و امین را ولی عهد خود کرده و بعد از آن مامون را و او را با یحیی بخراسان

فرستاد

فرستاد و در سنه ۱۷۸ فضل بن یحیی را بخراسان فرستاد و او از آنجا بما وراء النهر رفته بعضی
را که سر از طاعت هیچ یک از خلفا در پیچیده بودند مطیع گردانید و در سنه ۱۸۶
هرون سفر حج نمود و دو پسر خود امین و مامون را همراه برد و در مکه ممالک بحر و بر را
بر فرزندان خود قسمت کرد بشرح عقبه حلوان که کرمانشاهان است و نهاوند و همدان
و قم و کاشان و اصفهان و فارس و کرمان و سیستان و ری و قومش و طبرستان و گیلانات
و آذربایجان و خراسان و زابل و کابل و هندوستان و ماوراء النهر و ترکستان بمامون
داد و غربی آن که عبارتست از بغداد و واسط و کوفه و بصره و شامات و سواد عراق و
موصل و جزیره و حجاز و مصر تا باقی بامین از آن داشت و وصیت کرد که امین در بغداد
اقامت نماید و مامون مرو را تختگاه سازد و هر کس ولایت خود را نگاه دارد و هر
یک از ایشان که پیشتر وفات کند مملکت آن از دیگری باشد و در اوان هرون
کار برامکه بالا گرفت بجدی که از آن بالاتر متصور نیست و بعد از چندی بجهات
متعدده مزاج هرون بر ایشان متغیر شد و ایشان را بنوعی مستاصل و ناچیز گردانید که از
ایشان جز نامی باقی نماند و از ابتدای حکومت برامکه و تسلط ایشان در زمان هرون
تا بر طرف شدن ایشان هفده سال و هفت ماه و پانزده روز کشید بعد از زمانی
چند رافع سمرقندی خروج کرده والی هرون را در سمرقند بکشت و هرون هرثمة بن اعین
را بدفع او نامزد کرده و خود نیز از عقب او از بغداد روانه خراسان شد و در راه مریض
شده بطوس رسید جان بمالکان دوزخ سپرد مدت خلافتش بیست و سه سال و
کسری چهل و هفت مرحله از مراحل زندگانی طی کرده بود و وفات او در سنه ۱۹۳ اتفاق
افتاد و چون این خبر ببغداد رسید امین بن هرون در بغداد بر سریر خلافت نشست

محمد بن

خلایق تجدید بیعت او کردند و مامون نیز در خراسان بر منبر رفت و از مردم بجهت امین
بتازگی بیعت بستد و لیکن امین خیانت و غدر کرده عاقبت باو رسید آنچه رسید
مجمل قضیه آنکه امین اراده کرد که مامون را از ولایت عهدی که هرون قرار داده بود خلع
و از حکومت خراسان عزل نماید و به پسر خود بدهد هر چند جمعی از نیکخواهان چون
اسمعیل بن صبیح کاتب السر و حازم بن خزیمه مانع شدند مفید نیفتاد و بهانه معاونت
مامون را طلبید مامون بعذرهای دلپذیر متمسک شد عاقبت امین علی بن عیسی
بن هامان با لشکری آراسته که شصت هزار سوار همراه بودند روانه خراسان و باو سفارش
نمود که مکروهی باو نرساند و قبل از توجه ابن عیسی طاهر بن حسین که بذو الیمینین اشتهار
دارد و با چند هزار سوار از جانب مامون بری آمده بود و چون این خبر بعلی بن عیسی رسید
بخندید و گفت مکث طاهر همان قدر است که ما از همدان بگذریم و چون از همدان
گذشتند طاهر بازان مستعد رزم بود عاقبت مر هم مقاتله اتفاق افتاد و علی بن عیسی
در جنگ کشته شد و لشکر بغداد منهزم شد و چون این خبر بمرو رسید مردم بخلافت
بر مامون سلام کردند در وقتی این خبر بامین رسید که مشغول ماهی گرفتن بود گفتند علی بن
عیسی کشته شد گفت بس کنید که من یک ماهی گرفته ام و خادم دو ماهی و بعد از آن عبد الرحمن
ابناوی را با سی هزار بجنگ طاهر فرستاد و در همدان مقابله اتفاق افتاد عاقبت بعد
از صلح حربی واقع شد و عبد الرحمن کشته شد و هرثمة بن اعین نیز با سی هزار از پیش مامون
بمدد طاهر رسید باهواز و بصره رفت و کارگزاران امین را بیرون کرد پس بعزم تسخیر
بغداد روان شد و در سنه ۱۹۸ طاهر و هرثمه و زهیر بن مسیب بظاهر بغداد فرود آمدند
و در تضییق اهل حصار کوشیدند و جمیع اهل شهر از امین روی گردان کردیده بطاهر پیوستند

تا شبی

تا شبی از شبها اوایل محرم در سنه ۱۹۸ امین با کنیزکان و خویشان از شهر بیرون آمده که بنزد هرثمه رود و اوان مامون امان بجهة امین بکیرد طاهر مطلع شده فرستاد او را کرفتند و در همان شب سر او را از بدن جدا کرده نزد مامون فرستاد مرو و مدت خلافت او چهار سال و هشت ماه بود و زمان جونش بیست و هشت سال و بعد از آن مامون بن هرون بر سریر خلافت نشست چون در اواخر محرم سنه ۱۹۸ خبر قتل امین در مرو شایع شد خلایق دو باره تجدید بیعت مامون کردند و امارت فارس و عراق و اهواز و حجاز و یمن بحسن ابن سهل داد و فرمود لیمین را امر کرد تا بضبط ولایت شام و جزیره و مغرب زمین و دفع بعضی از خوارج پردازد و هرثمه را بجانب حجاز طلبید چون مردم امارت حسن را مکروه داشتند مفاسد بسیار ظاهر شده و در سنه ۱۹۹ محمد بن ابرهیم العلوی المعروف بابن طباطبا بسعی ابو السرایا خروج کرده و حسن با او محاربات نموده در همه حال حسن مغلوب شد آخر الامر هرثمه از کرمانشاهان مراجعت نموده و ابو السرایا را بکشت و محمد ابرهیم نیز نجات در گذشت و از آنجا هرثمه بخراسان روانه شد و در آنجا بسعی فضل سهل ذو الریاستین برادر حسن کشته شد در آن وقت ابرهیم بن موسی بن جعفر در یمن مدعی خلافت شد و حسین افطس علوی بر مکه مستولی شد و اعراب کوفه و بغداد با ابرهیم مهدی عباسی بیعت کردند و او با حسن محاربات کرده در همه غالب شد و اطراف عرب و یمن و حجاز پر آشوب شد و لیکن چون آشوب بواسطه حسن بود برادر او فضل نمی گذاشت که کسی این اخبار را بسمع مامون رساند در آن هنگام مامون حضرت امام علی ابن موسی الرضا را بمرو طلبید و او را ولی عهد خود کردانیده و اتحضرت این اخبار را بسمع مامون رسانیدند و مامون ندای کوچ در داده عزیمت بغداد نمود چون بطوس

دسید چون بطوس رسید امام را مسموم نموده بدار تخاص عالم قدس را بوجود خود

مزین فرمودند و مامون در سنه ۲۰۴ وارد بغداد گردید و ابرهیم عباسی مختفی گشت

تا در سنه ۲۰۷ او را یافتند و امان داده شد طاهر ذو الیمینین را بامارت خراسان فرستاد

و در شعبان در سنه ۲۰۹ مامون پوران دختر حسن سهل را بخواست و در اخر ایام خلافت

بمصر رفته عبد وس را از میان برداشت پس ببلاد روم امده بعضی از قلاع انجا را فتح

نموده مراجعت کرده در وقت مراجعت بسرچشمه بزندون در نواحی طرسوس فرود

امده در انجا بجهنم واصل شد و او را در طرسوس رفته محبوس کردند ایام خلافتش

بیست سال و پنجاه و سیزده روز بود و مدت عمرش چهل و هشت سال بود و بعد

از ان معتصم بن هرون بولایت عهد مامون خلیفه شد و در اوان ملک شخصی مسمی بنابک

خرم دین که در ایام اوان مامون خروج کرده بود ترقی کرده بسیاری از مردم عراق عجم

متابعت او کردند و معتصم افشین را که از ملوک ارکان ماوراء النهر بود بحرب او

فرستاده او را دستگیر کرده بنزد معتصم اورد و بابک را کشت گویند بابک قتل بسیار | فرستاده

کرده بود و عدد مقتولان او ان هزار هزار متجاوز بود معتصم بنای سر من رای گذاشته

و در اندک وقتی باتمام رسید و انجا را مسکن خود کرد و در سنه ۲۲۳ پادشاه روم

قصد ولایات کرد و عاقبت معتصم با دویست هزار نفر بعزم روم او روانه شد و | اسلام

افشین را از طرف دیگر فرستاد پادشاه روم از افشین منهزم شد و بسیاری از

بلاد روم را معتصم گرد و اراده استامبول نمود که خبر طغیان عباس بن مامون رسید | مسخر

مراجعت نمود و عباس را گرفته بکشت و در سنه ۲۲۵ افشین را محبوس کرد و در حبس وفات

یافت و در سنه ۲۲۷ معتصم بدار البوار رفت و او چهل و هشت سال و هشت ماه هشت

روز

روز عمر یافت و او را خلیفه مثمن میگفتند و بعد از ان الواثق بالله هرون بن معتصم
بر مسند خلافت نشست و بعد از چندی بمرض استسقا مرد پنج سال و نه ماه و سیزده
روز خلافت کرد و سی و هفت سال ایام حیوتش بود و بعد از ان خلایق با المتوکل علی
الله جعفر بن معتصم بیعت کردند و بر مسند خلافت متمکن شده در سنه ۲۳۵ فرمان
داد تا خلایق با سه پسر او منتصر و معتز و مؤید علی الترتیب بیعت کردند و دو پسر دیگر
خود را که معتمد و موفق باشند بحساب نیاورد و در سنه ۲۳۶ امر کرد تا قبر امام حسین علیه السلام
را خراب کردند و آب بقبر مبارک آنحضرت ببستند ولیکن آب بنماند تا آنجا و مردم را از زیارت
امیر المؤمنین ع و امام حسین ع منع کرد و آخر الامر پسرش منتصر با جمعی از ترکان باهم ساخته
شبی متوکل را از میان برداشتند زمان خلافتش چهارده سال و نه ماه و نه روز
بود و زمان حیوتش چهل و چهار سال و بعد از ان مهم خلافت بر منتصر بن متوکل قرار
گرفت و او بخواهش اتراک دو برادر خود را معتز و مؤید از خلافت مخلوع کرده ولایت
عهد را به پسر خود داد شش ماه و زمان حیوتش بیست و پنج سال بود و بعد از ان
خلایق بمعاونت امراء اتراک با عم او مستعین بالله ابن معتصم بیعت کردند و بعد از چندی
جمعی از اتراک بر او شوریده و او گریخته از سامره ببغداد رفت و اتراک با معتز بیعت
کردند و عاقبت کار رسید بجائی که مستعین خود را از خلافت خلع کرد و فائده
بران مترتب نشده کشته شد زمان خلافتش سه سال و نه ماه بود و مدت حیوتش سی و
پنج سال و بعد از ان معتز بن متوکل در امر خلافت مستقل گردید و احمد بن اسرائیل را
وزیر خود ساخت و امر کرد تا برادران مؤید و موفق خود را از خلافت خلع کردند
و با اتراک بنای بد سلوکی گذاشته و بعضی از رؤسای ایشان را بکشت عاقبت

ترکان مغاربه باتفاق نمودند دار الخلافه رفتند پای معتز را گرفتند از قصر بیرون کشیدند و با مهتدی بیعت کردند و معتز را در زندان محبوس نمودند تا از گرسنگی و تشنگی بجهنم رفت زمان خلافت او سه سال و شش ماه بود و مدت عمرش بیست چهار سال و بعد از آن المهتدی بالله بن الواثق بالله مستقلا خلیفه شد و در ماه رجب در سنه ۲۵۵ ترکان با او محاربه کرده او را بکشتند مدت خلافتش یازده ماه و یازده روز بود و زمان عمرش سی و نه سال و در اوان خلافت او در اطراف نهایت اختلال هم رسید و بعد از آن معتمد متوکل بر مسند خلافت نشست و عبدالله بن خاقان را وزارت داد و بیست سه سال خلافت کرد و چهل و هشت سال عمر کرد و بعد از آن

خلافت بر

معتضد بن موفق قرار گرفت و در سنه ۲۸۱ خواست خطبا را امر کند که بر روس منابر بر معویه ابو سفیان لعن کنند وزرا مانع شدند و در عهد او قرامطه ظهور کردند و او نه سال و نه ماه و دو روز خلافت کرد و مدت عمرش چهل و نه سال بود و بعد از فوت او پسرش المکتفی بن المعتضد بر مسند خلافت نشست و در زمان او قرامطه تسلطی تام بر ولایات شام و سایر ولایات یافتند حسین بن یحیی که او را صاحب الشامه گویند مقتدای ایشان بود در اواخر مکتفی خود بحرب ایشان رفته ایشان را منهزم کرده و صاحب الشامه را بکشت و در سنه ۲۹۵ وفات یافت مدت خلافتش شش سال و سه ماه بود و بعد از آن مقتدر بن معتضد خلیفه شد زمام الخیا ملک و مال خود را بوزیر خود ابن الفرات داد و در زمان دولت او ابتدای دولت اسمعیلیه در مصر ظاهر شد و عبدالله بن محمد عبدالله بن سمو بن محمد اسمعیل امام جعفر صادق در مصر ظهور کرد تا نهایت قدیم بماند اخت بر ممالک مصر استیلا یافت و بقریب سیصد

سال دولت

سال دولت در دودمان ایشان بماند و حسین منصور حلاج نیز در عهد مقتدر ظاهر
شد و بامر او کشته شد و مقتدر بیست و چهار سال و یازده ماه و شانزده روز خلافت
کرد و عاقبت مونس خادم از او روی گردان شده و فتنه‌ها برپا کرد تا آنکه لشکر کشیده
مقتدر را بگرفتند و بکشتند مدت عمرش سی و هشت سال و پنجماه بود و بعد از او
بامر برادر او قاهر بن معتضد بیعت کردند و او ابن مقله را وزارت داد و بر اولاد
مقتدر تحملات بسیار کرد و مردی بود سفاک و بی‌باک عاقبت امرای ترکان ساختند با هم
او را گرفتند و چشمان او را میل کشیدند یکسال و شش ماه و شش روز خلافت کرد و
بعد از کوری در مسجد جامع بغداد بگدائی اشتغال داشت و بعد از ان الراضی بن المقتدر
بخلافت نشست و باز ابن مقله را وزیر کرد و عاقبت بسبب خیانتی که از او سر زد دست
او را قطع کرد و در سنه ۳۲۹ بعلت استسقاء وفات یافت و مدت خلافتش شش سال
و دو روز و عمرش سی و دو سال و کسری و بعد از ان متقی بن مقتدر خلیفه شد و او
از خلافت بجز نامی نداشت عاقبت خلایق بر او شوریدند او را گرفتند میل کشیدند
سه سال و یازده ماه خلافت کرد و شصت سال عمر یافت و بعد از ان امر خلافت
بر مستکفی بن مقتدر قرار گرفت و در ان وقت سلاطین آل بویه در بغداد تسلطی تام
داشتند و با خلیفه مماشات می‌کردند و مداخل در تصرف ایشان بود و خلیفه را جزوی
میدادند عاقبت میان معز الدوله که یکی از سلاطین آل بویه است و خلیفه نقاری
پیدا شده خلیفه را میل کشیدند مدت خلافت مستکفی یکسال و چهار ماه
مدت عمرش سی و دو سال و بعد از ان بفرموده معز الدوله مطیع بن مقتدر خلیفه
شد و لیکن خلافت او نیز بجز نام بود و در زمان سلطنت آل بویه که ایشان را

و با لهیز گویند خلفا را عجز نامی بود و با لهم میدانستند که خلافت ایشان ناخواست
و چون بیست و نه سال و پنج ماه از خلافت او گذشت خود را عزل کرد و با پسر او
طائع بن مطیع بیعت کردند و چون هفده سال نه ماه و شش روز از خلافت او
گذشت بهاء الدوله دیلمی بفرمود تا او را بگرفتند و فرستاد تا قادر بن مقتدر
را آورده با او بیعت کردند و او شوکت تمام یافت و در زمان او اقتدار و تسلط
دیالمه نقصان پذیرفت و سلطان محمود سبکتکین را نیز اخلاص بقادر بود و او
چهل و یکسال و سه ماه و یازده روز خلافت کرد و هشتاد و شش سال عمر یافت
و در سنه ۴۲۲ وفات یافت و بعد از آن قائم بن قادر بر تخت خلافت نشست و در
زمان او دولت آل بویه انقراض یافت و ملک ایشان بطغرل بیک سلجوقی انتقال
یافت و چون طغرل بیک را در عراق عجم مشاغلی روی داد و بآنجا توجه نمود و در
زمان غیبت او یکی از امرای بغداد با مستنصر اسماعیلی که در مصر بود ساخته
و در هشتم سنه ۴۵۰ سردار اسمعیلیه ببغداد قائم را بگرفت و بر شتر نشانیده
بگرد بازار بگردانید و او را محبوس کرد و در بغداد خطبه بنام اسمعیلیه خوانده
شد تا آنکه طغرل بیک از عراق عجم مراجعت کرده سردار مستنصر را بکشت و خلیفه
را بیرون آورد و قائم در سنه ۴۶۷ وفات یافت چهل و چهار سال و هشت ماه خلافت
کرد و هفتاد و شش سال و کسری عمر یافت و بعد از آن پسرش مقتدی بن قائم
خلیفه شد و بعد از چند سال دختر سلطان ملکشاه سلجوقی را بخواست و اظهار الام
میان زن و شوهر نقاری پیدا شد دختر باصفهان رفت و در همان سال مقتدی وفات
یافت مدت خلافتش نوزده سال و پنجاه بود و زمان حیاتش سی و هشت سال

و کسری

دکسری و بعد از ان پسرش مستظهر بن مقتدی خلیفه شد در زمان او کار اسمعیلیه
بالا گرفت و حسن صباح ظهور کرد و مستظهر بیست و پنجسال و کسری خلافت کرد
و چهل و هشت سال و کسری حیات داشت و در سنه ۵۱۲ وفات یافت و بعد از ان پسرش
مسترشد بن مستظهر خلیفه شد و او از سلاطین سلجوقیه حسابی گرفت و امر کرد
تا نام سلطان محمود سلجوقی را از خطبه و سکه بیفکندند و بعزیمت محاربه سلطان
از بغداد حرکت کرد بعد از مقابله لشکر خلیفه منهزم شد و مسترشد دستگیر شد
و سلطان او را همراه برد تا در همدان و در روایتی تا در مراغه خلیفه کشته شد
هفده سال و نیم خلافت کرد و چهل و سه سال زندگانی یافت و بعد از ان مردم با پسرش
راشد که مسترشد بیعت کردند و راشد نیز با سلطان محمود بنای مخالفت گذارده
و سلطان متوجه بغداد شد و راشد که بجنه مدتی در اطراف حیران می گشت تا در اصفهان یکی
از ملازمان او او را بکشت و یکسال خلافت و بعد از ان بفرموده سلطان مقتفی بن مستظهر
متصدی امر خلافت شد و تا سلطان محمود حیات داشت امور خلافت او رواجی نگرفت ما بعد
از وفات سلطان مستقل شد و سایر سلاطین سلجوقیه را ببغداد راه ندادند و
ایشان نیز بر او تسلط نیافتند و هنگام ظهور دولت بالهرتا اوان دولت مقتفی بغیر از
او هیچ خلیفه باستقلال خلافت نکرد و در سنه ۵۵۵ وفات یافت مدت خلافتش بیست
و چهار سال و کسری و زمان حیوتش شصت و شش سال بود و بعد از ان مستنجد بن
مقتفی خلیفه شد و او از خوبان خلفای عباسیه بود و در سنه ۵۶۶ وفات یافت
مدة خلافتش یازده سال و شش ماه و پنجاه سال عمر کرد و بعد از ان مستضیئ بن
مستنجد خلیفه شد و در سنه ۵۷۵ وفات یافت نه سال و هشت ماه خلافت کرد و پنجاه

و پنج

في الصلوة فينتظم الاقتداء به قال الفاضل الهندي بعد نقل هذه العبارة ولا افهم له
معنى حافظ من بعد چه سود ار قدمی رنجه کند دوست کز جان رمقی در تن
مهجور نمانده است وله از آستان پیر مغان سر چرا کشم دولت درین سرا و گشایش درین
درست وله این درواست یکقصه بیش نیست غم عشق وین عجب کز هر کسی که می شنوم نامکرر است
وله با ما بکن معامله واین دل شکسته بخر که با شکستگی ارزد بصد هزار درست
فائدة قال الله تعالى ليلة القدر خير من الف شهر ورد في تفسير اهل البيت انه ملك بني
امية قال ابن الاثير في جامع الاصول الالف شهر ثلث وثمانون سنة واربعة اشهر وكان
اول استقلال بني امية بالامر وانفرادهم به من صلح ابي محمد الحسن ع مع معوية وذلك في
سنة اربعين من الهجرة وكان انقضاء دولتهم على يد ابي مسلم الخراساني في سنة اثنتين وثلثين
ومائة وذلك ثنتان وتسعون سنة تسقط منها مدة خلافة عبد الله بن الزبير وهي ثمان
سنين وثمانية اشهر بقيت ثلاث وثمانون سنة واربعة اشهر وهي الالف شهر انتهى
فائدة حوض رسل فيه ثلاث انابيب يملاه واحد منها في ربع يوم والآخر في سدس والآخر
في سبعه وفي اسفله بالوعة تفرغه في ثمن يوم ففي كم يمتلي طريقه ان يستعمل ما يملاه الجميع في
يوم وهو سبعة عشر حوضا وما تفرغه البالوعة وهي ثمانية حياض فانقص من الاول يبقى
تسعة ففي اليوم الواحد يمتلي تسع مرات فيمتلي مرة في تسع النهار فائدة ليس لمثبتي الجزء
حجة اقوى من حكاية وضع الكرة على السطح المستوي اذ لو انقسم موضع الملاقاة لو وصل من
طرفيه الى مركزها ليحدث مثلث متساوي الساقين ويخرج من ملاقاة القاعدة عمودا
الى المركز فالخطوط الثلثة الخارجة من المركز الى المحيط متساوية لانها كلها انصاف اقطار فيلزم اطولية
الساقين من العمود لانهما وتر القائمتين وهو وتر الحادتين فائدة كل حيوان متنفس باستنشاق

الهواء

در راه او شکسته دلی می‌خرند و بس بازار خودفروشی از آن سوی دیگر است
ما آبروی فقر و قناعت نمی‌بریم با پادشه بگوی که روزی مقدر است

الهواء فهو انما يتنفس من انفه نفط الا الانسان فانه يتنفس من فمه وانفه معا وسبب ذلك انه يحتاج الى الكلام بتقطيع الحروف وتخرج بعضها الانف فيحتاج الى نفوذ الهواء فيه وقد فتح بيطار من الفرس بالترسند منخريه فمات في المكان **فائدة** الخنس والكنس التي اقسم الله بها في كتابه العزيز هي الخمس المتحيرة من خنس اذا رجع وكنس الوحش اذا دخل كناسه وبينهما اشعار بما يعرض للخمسة المتحيرة من الرجوع والاقامة والاستقامة فالخنس اشعار بالرجوع والكنس اشعار بالرجوع بالاقامة والجواري اشعار بالاستقامة **فائدة** دعاء مجرب جليل القدر مجرب ذكره في مزار البحار عن قيس المصباح عن ابي عبد الله عم قال اذا كانت لك حاجة الى الله وضقت بها ذرعا فصل ركعتين فاذا سلمت تكبر الله ثلثا وسبح تسبيح فاطمة الزهراء عليها السلام وقل مائة مرة يا مولاتي يا فاطمة اغيثيني ثم ضع خدك الايمن على الارض وقل مثل ذلك ثم عد الى السجود وقل ذلك مائة مرة وعشر مرات واذكر حاجاتك فان الله يقضيها ورواه عن كتاب البلد الامين هكذا تصلي ركعتين فاذا سلمت فكبر الله ثلثا وسبح تسبيح الزهراء عم واسجد قل مائة مرة يا مولاتي يا فاطمة اغيثيني ثم ضع خدك الايمن وقل كذلك ثم عد الى السجود وقل كذلك ثم ضع خدك الايسر على الارض وقل كذلك ثم عد الى السجود وقل كذلك مائة مرة وعشر مرات واذكر حاجاتك تقضى مروي فيها ايضا عن البلد الامين عن الصادق عم اذا كان لك حاجة الى الله وخفت امرا فاكتب في بياض بعد البسملة اللهم اني اتوجه اليك باحب الاسماء اليك واعظمها لديك واتقرب واتوسل اليك بمن اوجبت حقه عليك بمحمد وعلي وفاطمة والحسن والحسين والائمة عليهم السلام وتسميهم باسمائهم اللهم اكفني كذا وكذا ثم تطوي الرقعة وتجعلها في بندقة وتطرحها في ماء جار او بئر فانه يفرج عنك فيه ايضا وروي عن الصادق عم انه قال من قل عليه رزقه او ضاقت

(في الهامش: ثم اسجد)

(في الهامش: معيشته)

معيشته او كانت له حاجة مهمة من امر دنياه او اخرته فليكتب في رقعة بيضاء ويطرحها
في الماء الجاري عند طلوع الشمس وتكون الاسماء الشريفة في سطر واحد بسم الله الرحمن الرحيم
الملك الحق المبين من العبد الذليل الى المولى الجليل سلام على محمد وعلي وفاطمة والحسن
والحسين وعلي ومحمد وجعفر وموسى وعلي ومحمد وعلي والحسن والقائم سيدنا ومولينا
صلوات الله عليهم اجمعين رب مسني الضر والخوف فاكشف ضري وامن خوفي بحق محمد
وال محمد واسئلك بكل نبي ووصي وصديق وشهيد ان تصلي على محمد وال محمد واسئلك
بكل نبي وصديق ان تصلي على محمد وال محمد يا ارحم الراحمين شفعوا لي يا سادتي بالشأن
الذي لكم عند الله فان لكم عند الله لشأنا من الشأن فقد مسني الضر يا سادتي و
الله ارحم الراحمين فافعل بي يا رب كذا وكذا وفيه ايضا ومنها ما يكتب على كاغذ ويرسل
في الماء بسم الله الرحمن الرحيم من العبد الذليل الى المولى الجليل رب اني مسني الضر وانت
ارحم الراحمين بحق محمد واله صل على محمد واله صل على محمد واله واكشف همي وفرج عني
غمي برحمتك يا ارحم الراحمين وفيه ايضا رواه عن كتاب العتيق الغروي دعاء يدعى به في
المهمات والشدائد بعد صلوة الليل مع رقعة يكتب فيه شرح الحال في ذلك تخلص النية
وتزيل الشك في الطوية وتعمل على ان تصلي فريضة العشاء ثم تصلي ركعتي الوتيرة وانت
جالس تقرء في الاولى الحمد وسورة الواقعة وفي الثانية الحمد قل هو الله احد وتدع الكلام
والحديث ولا تتشاغل بشيء من سوى التسبيح الذكر فاذا دخلت فراشك تسبح تسبيح
فاطمة ع ثم تضطجع على جانبك الايمن وانت تذكر الله الى ان يغشاك النوم وكلما
استيقظت ذكرت الله عز وجل بالتقديس والتعظيم وما يخطر من الذكر فاذا كان الثلث
الاخير قمت فاسبغت الوضوء وصليت ثمان ركعات الليل بلا توجه بشيء في خلالها

تقرأ في الاولى الحمد وسبح اسم ربك الاعلى وفي الثانية الحمد وقل يا ايها الكافرون فاذا فرغت

منها قمت وصليت ركعة الوتر تقرأ فيها الحمد وقل هو الله احد ثم تدعو بدعاء الوتر وتطيل

القنوت بخشوع وتضرع واستكانة فاذا سلمت قمت قياما ورفعت يدك اليمنى

برقعة كتبتها بخطك على ما اشرح لك كشفت راسك واعتمدت باليد اليسرى على ظهرك

وتقول يا رب حتى ينقطع النفس يا سيدي كذلك يا مولاي كذلك هذا مقام العائذ الضارع

الذليل الخاشع البائس الفقير المسكين الحقير المستكين المستجير الذي لا يجد لكشف

ما به غيرك ولا يرجع فيما قد احاط به الى سواك سيدي انا من قد علمت وفيما عرفت من ضعفي

عن عبادتك الا بتوفيقك وتقصيري عن شكرك الا بعونك فقد بني في ذلك اعترافي

بجرمي واسئل الصفح عني والعفو وصل على محمد وآله وابلغهم الساعة الساعة الساعة عني افضل

التحية والسلام واقبلني بهم اللهم على ما كان مني وارحم ضعف ركني واستجب دعائي

برحمتك يا ارحم الراحمين ثم تبكي وتباكى ثم تمسك عن الدعاء وانت بطرفك خاشع و

يدك بالرقعة مرفوعة نحو السماء ولتكن في ذلك خاليا وحدك بحيث لا يراك احد ان

استطعت وكن كذلك الى ان يلوح الفجر الطفت وان كللت عن ذلك واعييت وعييت وقل صبرت

فاسجد وعفر خديك وارفع سبابتك اليمنى وخدك على الارض واستجر بربك واستعن به وقل

سيدي او بقتني الذنوب وحيرتني الخطوب واحدقت بي الكروب وانقطع رجائي في كشف

ذلك الا منك وثقتي لن تنصرف عنك لهوي سيدي فانظر بعين رافتك وجد لي بجودك

واحسانك علي واجرني في ليلتي واقبل قصتي واقض حاجتي واستجب دعوتي واكشف

حيرتي وازل الفقر والفاقة عني واعذني من شماتة الاعداء ودرك الشقاء واعطني سولي

ومسئلتي بجودك وكرمك يا مولاي انك قريب مجيب وانه لا يؤدك شيء مما انت عليه

[illegible]

بنية معلقة منيب فان الله عز وجل اكرم مدعو واقرب مجيب ونسخة الرقعة هكذا بسم
الله الرحمن الرحيم من العبد الذليل الحقير الفقير المذنب الجاني على نفسه المنقطع به السائل
المستكين المقر بذنوبه الظالم لنفسه المستجير بربه الى المولى الكريم العظيم العلي الاعلى رب
السموات والارضين مالك الامور وعلام الغيوب من لا ضد له ولا ند له ولا صاحبة
ولا ولد له الاحد الصمد الذي لم يلد ولم يولد ولم يكن له كفوا احد اقول بخضوع و
خشوع رب عملت سوء وظلمت نفسي فصل على محمد وآله واعف عني واغفر خطائي
واصفح عن زللي وخذ بيدي بجودك ومجدك ثم اقول يا اكرم الاكرمين ويا غاية الطالبين و
يا مجيب دعوة المضطرين ويا منفس عن المكروبين يا ارحم الراحمين الهي وسيدي انا عبدك
وابن عبدك ابن امتك فلان بن فلان انشاتني وكنت صغيرا واغنيتني وكنت فقيرا
ورفعتني وكنت حقيرا وجبرتني وكنت كسيرا ومننت علي بما انت اهله واعلم به مني
انقذتني وعززتني وجللتني من المحنة تكرما ونعشتني بعد قلة واسبغت علي النعمة
واوجبت علي المنة وبلغتني فوق الامنية لتبلوني فتعرف شكري ومقدار سعيي وطاعتي
واقراري وانابتي اخذا بالفضل علي وتاكيدا للحجة فيما لديك فجحدت حق نعمتك ونسيت ما
ما عندي من منتك وتماديت في الجهل والعمى الى ركوب الزلل والخطاء حتى وقعت في غواية
الردى وتبدلت بالتقصير والعمى وركبت فحل بي ما كنت خفتني وبرح مني الخفاء و
صرت الى حال البؤس والضراء بعد احسانك الكامل ونعمك المترادفة وسترك الجميل
ومباناتك التامة الهي وسيدي ومولاي فقد بالغ الحال وكشف بالي وظهر اختلالي
وشاعت فاقتي وشهر فقري وانقطعت من المخلوقين مالي وانت العائد علي العالمين
بالنعم والاخذ على المسيئين بالاحسان والمنن فضلا من طولك وطولا وجودا ومجدا وولي بالتمام

[illegible]

ما ابتدات

ما ابتدأت في امري من قرضها ابتدئت من معروفك عندي فقد ظلمت نفسي وفرطت في امري وقصرت في حقك انا عائذ منك بك هارب اليك من الحرمان وسوء القضاء متوسل بك اليك في تبوئي والصفح عني وتمام ما انعمت به علي واصلاحك لي وكشف الضر والكشف الفقر والفاقة عني والاذلال والبلوى حتى يجري حالي على اجمل حالة اسبغ نعمة كانت علي في وقت من الاوقات يا رب مكانت ذنوبي اخلقت وجهي عندك وغيرت حالي فاني اسئلك واتوجه اليك واتوسل اليك واتقرب اليك واستشفع اليك يا من لا مسئول غيره ولا رب سواه بجاه سيدنا محمد رسولك وبجاه اوليائك وخيرتك واصفيائك واحبائك من خلقك علي امير المؤمنين ع وفاطمة والحسن والحسين وعلي ابن الحسين ومحمد بن علي وجعفر بن محمد وموسى بن جعفر وعلي بن موسى ومحمد بن علي وعلي بن محمد والحسن بن علي والخلف الصدق الصالح صاحب مانك والقائم بحجتك وامرك وعينك في عبادك من ولد نبيك صلواتك عليهم اجمعين وسلامك ورحمتك وبركاتك خالصا واسئلك بحقك عليهم وبالحق الذي جعلته لهم عليك وعلى جميع خلقك ان تصلي عليهم اجمعين تبلغهم سلامي الساعة وتكشف بهم حزني وتفرج بهم همي وتخرجني بهم عن حيرتي الى روحك وفرجك وخلاصك وعافيتك وان تغفر لي ذنوبي التي اصارتني الى ما انا فيه وان تاخذ بيدي وتعفو عني عفوا القائل بروا انت على ما يصح مني بدمن امري احسانا الي وتكميلا للنعمة عندك ومرات لي ما ابقيتني وتفتح ما انغلق من اسبابي فاذقني الساعة الساعة منك رزقا واسعا واسعا واسعا صبا صبا

ما ابتدأت

حلالا طيبا من غير كد ولا كدر ولا منة من احد من خلقك الا سعة من عطاياك الشاملة وخزائنك العظيمة في سمائك وارضك فمن فضلك اسال ان تصلي على محمد وال محمد وعجل

ذلك علي كان يسير هنك في عافية ونعمة وسلامة وحميد عاقبة وسهل لي قضاء حوائجي

كلها واصلح شؤني كلها عاجلاً عاجلاً غير آجل وخذ بناصيتي الى العمل بطاعتك وطاعة

محمد والصلوات عليهم فيما تهب لي واحرسني وعندك ما ابقيتني وفي غدي بصباح يكون

لي فيه كامل الفلاح والصلاح والنجاح وتعجيل السراح يا من بيده خزائن كل مفتاح

فانك على كل شئ قدير وما تشاء من امر يكون ولا حول ولا قوة الا بالله العلي العظيم

والصلوة على رسوله وآله الطاهرين الاخيار الابرار وعلى جبرئيل وميكائيل وجميع الملائكة

المقربين والانبيا المرسلين والائمة الطاهرين صلوات الله عليهم وما شاء الله كان و

هو خير الغافرين وحسبنا الله ونعم الوكيل ثم تاخذ الرقعة فترمي بها في بحر او في نهر جار

يقضي الله حوائجك يفرج عنك ان شاء الله عز وجل وفيما يضي في نسخة قد تم من مؤلفات

بعض اصحابنا رضي الله عنهم ما هذا لفظه هذا الدعاء رواه محمد بن بابويه رحمه الله عن

الائمة ع وقال ما دعوت في امر الا رايت سرعة الاجابة وهو اللهم اني اسئلك واتوجه اليك

بنبيك نبي الرحمة صلى الله عليه وآله يا ابا القاسم يا رسول الله يا امام الرحمة يا سيدنا

ومولنا انا توجهنا واستشفعنا وتوسلنا بك الى الله وقدمناك بين يدي حاجاتنا

يا وجيها عند الله اشفع لنا عند الله يا ابا الحسن يا علي بن ابي طالب يا حجة الله على

خلقه يا سيدنا ومولنا انا توجهنا واستشفعنا وتوسلنا بك الى الله وقدمناك

بين يدي حاجاتنا يا وجيها عند الله اشفع لنا عند الله يا فاطمة الزهراء يا بنت محمد رسول

الله يا قرة عين الرسول يا سيدتنا ومولاتنا انا توجهنا واستشفعنا وتوسلنا

بك الى الله وقدمناك بين يدي حاجاتنا يا وجيهة عند الله اشفعي لنا عند الله يا ابا

محمد يا حسن بن علي ايها المجتبى يا ابن رسول الله يا حجة الله على خلقه يا سيدنا ومولنا انا

توجهنا

توجهنا واستشفعنا وتوسلنا بك الى الله وقدمناك بين يدي حاجاتنا يا وجيها عند
الله اشفع لنا عند الله يا ابا عبد الله يا حسين بن علي ايها الشهيد يا ابن رسول الله يا حجة
الله على خلقه يا سيدنا ومولانا انا توجهنا واستشفعنا وتوسلنا بك الى الله وقدمناك
بين يدي حاجاتنا يا وجيها عند الله اشفع لنا عند الله يا ابا الحسن يا محمد بن علي ايها الباقر
يا ابن رسول الله يا حجة الله على خلقه يا سيدنا ومولانا انا توجهنا واستشفعنا وتوسلنا بك
الى الله وقدمناك بين يدي حاجاتنا يا وجيها عند الله اشفع لنا عند الله يا ابا عبد الله
يا جعفر بن محمد ايها الصادق يا ابن رسول الله يا حجة الله على خلقه يا سيدنا ومولانا انا
توجهنا واستشفعنا وتوسلنا بك الى الله وقدمناك بين يدي حاجاتنا يا وجيها
عند الله يا ابا الحسن يا موسى بن جعفر ايها الكاظم يا ابن رسول الله يا حجة الله على خلقه
يا سيدنا ومولانا انا توجهنا واستشفعنا وتوسلنا بك الى الله وقدمناك بين
يدي حاجاتنا يا وجيها عند الله اشفع لنا عند الله يا ابا الحسن يا علي بن موسى ايها
الرضا يا ابن رسول الله يا حجة الله على خلقه يا سيدنا ومولانا انا توجهنا واستشفعنا
وتوسلنا بك الى الله وقدمناك بين يدي حاجاتنا يا وجيها عند الله اشفع لنا عند الله
يا ابا جعفر يا محمد بن علي ايها الجواد يا ابن رسول الله يا حجة الله على خلقه يا سيدنا ومولانا
انا توجهنا واستشفعنا وتوسلنا بك الى الله وقدمناك بين يدي حاجاتنا يا وجيها
عند الله اشفع لنا عند الله يا ابا الحسن يا علي بن محمد ايها الهادي النقي يا ابن رسول الله
يا حجة الله على خلقه يا سيدنا ومولانا انا توجهنا واستشفعنا وتوسلنا بك الى الله
وقدمناك بين يدي حاجاتنا يا وجيها عند الله اشفع لنا عند الله يا ابا محمد يا حسن بن علي
ايها الزكي يا ابن رسول الله يا حجة الله على خلقه يا سيدنا ومولانا انا توجهنا واستشفعنا

اشفع لنا عند الله

العسكري

وتوسلنا بك الى الله وقدمناك بين يدي حاجاتنا يا وجيها عند الله اشفع لنا عند الله
يا وصي الحسن والخلف الصالح يا صاحب الزمان القائم المنتظر يا ابن رسول الله يا حجة الله على خلقه يا سيدنا
ومولينا انا توجهنا واستشفعنا وتوسلنا بك الى الله وقدمناك بين يدي حاجاتنا يا
وجيها عند الله اشفع لنا عند الله ثم يسال حاجته فانها تقضى ان شاء الله تعالى **فائدة**
قال في الكشاف عند تفسير قوله تعالى ربي اني مسني الضر بالفتح الضرر في كل شيء وبالضم
الضرر في النفس من مرض وهزال **فائدة** يمكن الوزن من المثقال الواحد الى اربعين مثقالا
باربعة احجار احدها مثقال والاخر ثلثة والاخر تسعة والاخر سبعة وعشرون **نكتة**
البسملة تسعة عشر حرفا وقلما كلمة في القران تخلو من واحدة منها وربما يحصل
النجاة من شرور القوى التسعة عشر التي في البدن اعني الحواس العشرة الظاهرة والباطنة
والقوى الشهوية والغضبية والطبيعية التي هي منبع الشر ولهذا جعل الله سبحانه
خزنة النار تسعة عشر بازاء تلك القوى فقال عليها تسعة عشر **فائدة** قال بعض اهل المعرفة
كليات العوالم اربعة عالم الجبروت وعالم الملكوت وعالم الغيب وعالم الشهادة اما عالم
الجبروت فهو الذي يعبر به عن الذات المقدس وما ينسب اليها واما عالم الملكوت فهو
الذي يعبر به عن صفاته سبحانه وينقسم الى الملكوت الاعلى وهو ما لا يتعلق منها بالمخلوقات كالحيوة
والقدرة والملكوت الادنى وهو ما يتعلق بها كالخالقية والرازقية واما عالم الغيب
فهو ما كان من المخلوقات غائبا عن احساسنا كعوالم الملائكة والروحانيات واما عالم
الشهادة فهو ما كان محسوسا لنا **فائدة** قال الشيخ ابو علي في الشفا كل حيوان ليس على اعلى
ذكره انثيان فان شحمه يجمد بعد ذبحه ولا يجمد شحم غيره وقال ايضا في معرفة المني المولد و
غيره ان المولد يرسب في الماء والذي لا يولد يتحلل فيه وقال ايضا الشحم يسخن ويلين فم الرحم

وفي دعاء اخرى تقول بعد ذلك يا سادتي وموالي اني توجهت بكم ائمتي وعدتي ليوم فقري وحاجتي الى الله وتوسلت بكم الى الله واستشفعت بكم الى الله فاشفعوا لي عند الله واستنقذوني من ذنوبي عند الله فانكم وسيلتي الى الله وبحبكم وبقربكم ارجو نجاة من الله فكونوا عند الله رجائي يا سادتي يا اولياء الله صلى الله عليهم اجمعين ولعن الله اعداء الله ظالميهم من الاولين والاخرين يا رب العالمين
من بعض كتب المعتبرة

حتى يمتد تحت اليد كيف شئت وتدهين قروحها بموم او دفنت الحمى او زيت رجلها عن عن الوجع فان المشي يوجعها **فائدة** قال العلامة في شرح القانون الامراض المتوارثة والمعدية يجمعها الشاعر في قوله متوارث الامراض عدة حرفها بنساجد وجرجج ج وج هي التي تعد الجستة فالباء من المتوارثة البرص والنون النقرس والسين السل والالف بليمياء وهو الصرع والجيم الجذام والميم الماليخوليا والدال الدق والجيم من المعدية الجرب والباء البخر والراء الرمد والحاء الحصبة والجيم الجدري والواو الوباء والجيم الجذام **فائدة** قال القزويني قال محمد بن زكريا اذا وضع سراج في طاس وجعل فوق الماء او في قناة فيها الضفادع سكنت اصواتها ولا يسمع لها صوت البتة وكذا اذا جعل طست على وجه الماء مقلوبا **فائدة** قال القزويني والرازي من شرب مثقالين من حب الاترج بعد دفن ناعما ابراه ذلك من لسع العقرب والحية وغيرهما من ذوات السموم **فائدة** في الدعا على الشخص لله درك قيل لما كان الرضاع يؤثر في الطباع قالت العرب لله درك حتى تخلق باخلاق رفيعة ويمكن ان يكون المراد لله احسانك ونفعك حيث ان اللبن انفع شئ عند العرب **فائدة** قال العلامة الشيرازي في شرح القانون قال هرمس اذا اتخذ المصروع خاتما من حافر حمار في يده اليمنى لم يصرع وان علق برادة الحديد على من لم يتغوط في النوم لم يتغوط وان علق راس فارة في خرقة على من يصرع برء **فائدة** حكى جالينوس عن جماعة ان الرمان اذا اخذ اول ما ينعقد وهو بقدر حب الآس وبلع منه سبعة على الريق امن من الرمد سنة اقول فيه ابهام لاحتمال ارادة نفس الرمان وارادة حبه **فائدة** ينبغي للمرأة ان تتخيل عند الجماع وخصوصا عند الانزال احسن ما يكون من الصور من النساء والرجال وكذلك الرجال فان لذلك مدخلا عظيما في صورة الولد عند الاطباء قال العلامة الشيرازي في شرح

القانون حكى لي الفاضل جمال الدين صاعد محمد الكاشغري ان بنت الامام نجم الدين الحفصي الخوارزمي ولدت ولد الراس انسان و باقي بدنه بدن حية وكان يجيء الى امه ويرتضع ثم يخلي الام ويرمي نفسه في بركة ماء هناك ويغوص ويخرج من الماء كالحية ثم يعود الى امه ثم يرمي نفسه في الماء وعلى هذا بقي الى مدة شهر ثم ان الائمة افتوا بانه واجب القتل ولما سئل عن المرأة ما كان سبب هذا قالت لا ادري الا اني خفت حية وعند الانزال تخيلت لي صورتها **فائدة** اذا اردت معرفة ان القمر في اي برج فاضعف ما مضى من الشهر وزد عليه خمسة فما اجتمع فالق لكل برج خمسة وابدأ بالعدد من برج الشمس فاذا انتهى الى برج فالقمر في ذلك البرج مثاله ان يكون الشمس في برج الدلو وقد مضى من الشهر احد عشر يوما ضعفنا ها وزدنا عليه خمسة صار سبعة وعشرين اسقط الخمسة والعشرين لخمسة بروج الدلو والحوت والحمل والثور والجوزا فما بقي من اليومين يضرب في ستة يكون اثني عشر فالقمر في اثني عشر درجة من برج السرطان وقال العلامة الطوسي هر روز ماه سيزده تعيين كن پس سيزده اش اضافه برتخمين كن هر برجي را موضع خود سي ده ميدان درجات مه را تخمين كن **قال** ابو هلال في كتاب الاوايل اول من قال جعلت فداك علي عم لما دعا عمرو بن عبدود الى البراز يوم الخندق ولم يجبه احد قال علي عم جعلت فداك يا رسول الله اتاذن لي قال انه عمرو بن عبدود قال انا علي ابن ابي طالب فخرج اليه فقتله فاخذ الناس منه واول من اخذ مال الناس بالظلم وسماها الضمان واول من خصى غلاما هماي بنت بهمن بن اسفنديار واول من سمي عبد الملك في الاسلام عبد الملك بن مروان واول من عزل حواغزلت صوف ضان فنسج ادم جبة لنفسه ودرعا وخمارا لحوا واول من وضع البقول في الخوان كيخسرو بن سياوش واول من عمل قصعة لشرب الماء

واللبن

واللبن ونحوهما قينان بن انوش بن شيث و اول من عمل الطنبور قوم لوط و اول من عمل
المقراض وقطع الاثواب به متوشلخ بن ادريس و اول من امر بنسج الفرش هوشنك و في عهد
افريدون عملوا الحصير و البوريا و اول من امر بصنعة السيف جمشيد و اول من عمل الرمح كشتاسب
الملك و اول من امر بنسج الاثواب من القطن و الظهر الكتان والابريشم جمشيد و كان قبله من
الصوف و اول من لبس الفرو كانشمور و السنجاب هوشنك و اول من وضع القلنسوة و تبت
النعل نوش بن ادريس و اول من امر بنسج زربفت بهمن بن اسفنديار و اول من امر بصبغ
الاثواب جمشيد و اعلم ان كل ما يعمل من اللبن من الجبن و الاقط و السمن و الماست و غير ذلك
من بدايع اهل يونان و ماست لفظ يوناني **نكتة** قال المطرزي في الاقناع الدلالة
بكسر الدال يستعمل في المحسوسات و بفتحها يستعمل في المعاني يقال دل على الطريق دلالة
بالكسر و دل على المسئلة و الحكم دلالة بالفتح **فائدة** بعضي از مدعيان معقولات
فرق مي كذارند ميان انسان و ساير حيوانات باينكه انسان را نفس ناطقه هست و ادراك
كليات مي كنند بخلاف باقي حيوانات و ميدانيم دليل ايشان را بر نفي نفس ناطقه و ادراك
كليات از ساير حيوانات چيست و حال اينكه ايشان را احاطه بعوالم انها نيست و در كتاب
نوادر از شيخ مقتول نقل كرده كه او ميكويد حيوانات را نفوس ناطقه مجرده هست
همچنانكه مذهب قدما است و شيخ ابو علي در كتاب سؤالات بهمنيار تصريح كرده بصعوبت
فرق ميان انسان و حيوانات ديكر را بحكم و نصير در شرح نصوص كويد ما قال المتأخرون
من ان المراد بالنطق هو ادراك الكليات لا التكلم مع كونه مخالفا لوضع اللغة لا يفيدهم
لانه موقوف على ان النفس الناطقة المجردة للانسان فقط و لا دليل لهم على ذلك و لا شعور
لهم بان الحيوانات ليس لها ادراك الكليات و الجهل بالشيء لا ينافي وجوده و امعان النظر فيها

[illegible]

بصدد عند من العجائب بوجب يكون لها ادراك الكليات واز سخن قيصر معلوم مى
شود كه مراد متقدمين از نطق معنى لغويست و شيخ ابو على در اول دانشنامه علائى باين
تصريح كرده **فائدة** في الكشكول اذا ضربت مخارج الكسور التي فيها العين بعضها
في بعض حصل مخرج الكسور التسعة وهو الفان وخمسمائة وعشرون وبقي انه سئل امير
المؤمنين ع عن مخرج الكسور التسعة فقال اضرب ايام سنتك في ايام اسبوعك **فائدة**
النصارى مجمعون على ان الله تعالى واحد بالذات اثما يريدون بالاقانيم الصفات مع الذات
ويعبرون عن الاقانيم بالاب والابن وروح القدس فيريدون بالذات مع الوجود الاب
وبالذات مع العلم الابن ويطلقون عليه اسم الكلمة ايضا وبالذات مع الحيوة روح
القدس والانجيل الذي بايديهم اليوم انما هي سيرة المسيح جمعها اربعة من اصحابه
وهم متى ولوقا ويوحنا وقيل يحناة ومارقوس ولفظ الانجيل معناه البشارة
فائدة اعلم ان التورية خمسة اسفار السفر الاول يذكر فيه بدو الخلق والتاريخ من
ادم الى يوسف ع الثاني يحكي استخدام المصريين لبني اسرائيل وظهور موسى وهلاك
فرعون وامامة هرون ونزول الكلمات العشر وسماع القوم كلام الله الثالث يذكر
فيه تعليم القرابين الرابع يذكر فيه عدد القوم وتقسيم الارض عليهم واحوال الرسل التي
بعثها موسى الى الشام واخبار المن والسلوى والغمام الخامس يذكر فيه بعض الاحكام و
وفاة هرون وموسى ويوشع ثم انهم ينقلون عن الانبياء اثنا عشر كتابا ويضيفونها الى
خمسة اسفار التورية ومجموع كتبهم على اربع مراتب المرتبة الاولى التورية وقد ذكرناها المرتبة
الثانية اربعة اسفار يسمونها الاولى اولها يوشع يذكر فيه ارتفاع المن والسلوى ومحاربة
يوشع وفتحها البلاد وقسمتها بالقرعة وثانيها يدعى فيه سفر الحكام وفيه اخبار قضاة

بني اسرائيل

بنى اسرائيل وثالثها الاشموئيل فيه نبوته وملك طالوت وقتل جالوت ورابعها سفر
الملوك وفيه اخبار ملك داود وسليمان وغيرهما والملاحم ومحن بختنصر وخراب بيت
المقدس المرتبة الثالثة اربعة اسفار يسمى بالاخرة واولها لشعيا فيه توبيخ لبني اسرائيل
وانذار بما وقع وبشارة للصابرين وثانيها لارميا وفيه خراب البيت وهبوطهم الى مصر
وثالثها لحزقيل يذكر فيه حكم طبيعة وملكية مرموزة واخبار ياجوج وماجوج ورابعها
اثنى عشر سفرا فيه انذارات بزلازل وجراد وغيرهما واشارة الى المنتظر والحشر ونبوة يونس
وابتلاع الحوت له وتوبة زكريا والبشارة بورود الخضر المرتبة الرابعة تدعى الكتب
هي احد عشر سفرا الاول تاريخ نسب الاسباط وغيرهم ومزامير داود وماية وخمسون مزمور
كلها طلبات وادعية الثاني قصة ايوب وفيه مباحث كلامية الرابع اثار حكمية عن سليمان
الخامس اخبار الحكام الساس نشايد غريبة في مخاطبة النفس والعقل السابع تسمى جامع
الحكمة لسليمان فيه البحث على طلب اللذات العقلية الباقية وتحقير اللذات الجسمية
الفانية وتعظيم الله سبحانه وتخويف منه الثامن يدعى البواع لادميا فيه خمس
علامات على حروف المعجم في على البيت التاسع فيه ملك دوشير والعاشر لدانيال
فيه تفسير منامات ومال البعث والنشور والحادي عشر لعزيز فيه صفة عود القوم
ارض البيت وبنائه فائدة في كتاب ادب الكاتب يقال لولد كل سبع جرو ولولد كل ذي
ريش فرخ ولولد كل وحشية طفل ولولد الفرس مهر ولولد الحمار جحش وعنو ولولد
البقرة عجل والانثى عجلة ولولد الضان ذكرا وانثى سخلة بهم الى اربعة اشهر فهو حروف
والانثى حروفة ولولد المعز سخلة وبهلة الى اربعة اشهر فهو جفر والانثى جفرة ثم جدى والانثى
عناق ولولد الاسد شبل ولولد الضبع فرعل ولولد الدب سهم ولولد الغزال خشف وطلا

و لولد الخنزیر خنوص و لولد الذئبة و الکلبة و الهرة جرو و دص و لولد الثعلب هجرس فایل

الی اوسنگ فی المحاریج و المجاریحان قبور الخلفاء من بنی العباس بسامرة علیها من ذرق الخفافیش

والطیور ما لا یحصی و لا یری علی راس قبر العسکریین ع و لا علی قباب المشاهد دق طیرا

فضلا عن قبورهم الشریفة **حکایة** یکی از ثقات نقل میکرد از والد خود که او نیز از ثقات

بود که در وقتی که سن در سن شانزده یا هفده سال بود در عید نوروزی بود در اصفهان

باتفاق پدر خود و جمعی از دوستان او هم صحبت بودند بعد عید بخانهای آشنایان می

رفتیم اتفاقا روز سه شنبه بود بعد از عید بدان اشتباه رفتیم در قبرستان یکی بخوانند

او بود یک کره شخصی را فرستادیم تفحص کند که او در خانه است یا نه بر سر قبری نشستیم

یکی از رفقا بعنوان مطایبه گفت ای صاحب قبر امروز ایام عید است بدیدن ما هم که رفتیم

تعارفی کرده شیرینی و میوه آورد چرا تو چنین بی تعارفی ناگاه از قبر آوازی برآمد که

پنجشنبه ندانستم شما اینجا خواهید آمد سه شنبه آینده وعده است همین جا تا من

نیز تعارف بجا آورم ما از شنیدن آواز متوحش شدیم که تا سه شنبه آینده همه خواهیم مرد

و مشغول توبه و وصیت شدیم تا روز سه شنبه آینده باهم مجتمع شده گفتیم باید

تا بر سر قبر او رویم ببینیم چه روی می دهد مجتمعا بر سر قبر او رفتیم یکی از ما گفت که ای صاحب

قبر بوعده وفا کن ناگاه دیدیم قبر شکافته شد دری پیدا شد و آوازی آمد که بسم الله

قدم رنجه فرمائید و پله چند ظاهر شد ما در نهایت حیرانی پایین رفتیم دهلیزی طولانی

سفید کرده روشن نمایان شد شخصی در آنجا ایستاده پیش افتاد و دلالت میکرد

چون دهلیز تمام شد باغی در نهایت طراوت و صفا ظاهر شد در آنجا نهرهای آب جاری

و درختهای مشتمل بر انواع میوه های جمیع فصول و بر آن درختان انواع مرغان خوش الحان

وتنقیح امور خود

و از غنا

و آنجا با اینکه مقابل دهلیز بود رفتیم در میان باغ بعمارتی که مسجد هم ساخته و پرده هم

در نهایت زینت و اطراف آن باغ کشوده پس از ملاحظه عمارت شد هم شخصی در نهایت

جمال و صفا نشسته و جمعی از ماه لقایان کرد مثل آن در میان بسته چون ما را دید

از جا برخواست و عذرخواهی نمود و ترغیب کرد و انواع میوه ها و شربتها که مثل آن ندیده بودیم آورد

و ما متحیر که در اینجا خواهیم ماند یا باز کشتی خواهیم داشت بعد از ساعتی برخواستیم تا

ببینیم چه روی خواهد داد آن شخص ما را مشایعت کرد تا در دهلیز پس پدر من از او

سؤال کرد که تو کیستی و اینجا کجا است گفت من فلان مرد قصابم که در بازارچه که نزدیک

این قبر میان است دکان قصابی داشتم و عملی بجز این نداشتم و هرگز کم نفروختم و اول وقت

نماز که داخل می شد صدای مؤذن بلند می شد اگر گوشت در ترازو بود نمی کشید

و بمسجد کوچکی که در آن نزدیک هست بنماز جماعت حاضر می شدم و بعد از مردن این

موضع را بمن دادند و در هفته گذشته که شما این سخن را گفتید مادر من براه دادن

نبودم و از آن این هفته گرفتم بعد هر یک از ما از مدت عمر خود سؤال کردیم و او جواب

میگفت از آنجمله شخص مکتب داری را گفت تو زیاده از نود سال عمر خواهی کرد و او هنوز

زنده است و مرا گفت تو فلان قدر و حال ده پانزده سال دیگر باقی است **فائده**

طریقه استخراج عزیمت مثلث مثلا این مثلث عدد خانه اول

۶۸	۷۳	۷۲
۷۵	۷۱	۶۷
۷۰	۶۹	۷۴

که ۷۲ بحروف بردیم عب شد بیل بر آن افزودیم عبا بیل شد

پس عدد خانه سیم که ۶۸ است چنین کردیم سجا بیل شد

پس خانه هفتم عدا بیل شد پس نهم عا بیل شد اینجا ملک آنچه از او برداشته میشود

پس عدد صفحه را میگیریم و عدد یکی از سطر ضلع این است ۷ ۴ و یکی ایل است ۷۵

جمع کردیم ۱۴۲ شد بحروف بردیم و ایل افزودیم قمبا ئیل شد پس با عدد وفق صفحه حسن کردیم که ۲۱۳ باشد دیجا ئیل شد پس عدد جمیع خانها و وفق را در سه ضرب کردیم ۶۳۹ بحروف بردیم خلطائیل شد آن ملک اعظم است و رئیس ملائکه است پس استخراج اعوان نمودیم از چهار خانه وسط ابتدا وسط سطر اعلا ۷۳ و یوش اضافه کردیم عجبوش شد پس وسط ضلع ایمن سزیوش پس وسط ضلع ایسر عهیوش شد پس وسط اسفل سطبوش شد پس عزیمت کردیم باین طریق بسم الله الرحمن الرحیم علیکم بالارواح الطاهرة المسخرة المطیعة بهذا اللوح الشریف یا عبائیل و یا سحائیل و یا عدائیل و یا عائیل و یا قمبائیل و یا دیجائیل بحق ربکم و الحاکم علیکم خلطائیل ان یجیبونی و اعینونی لانوام و هؤلاء الاعوان عجبوش سزیوش عهیوش سطبوش بقضاء حاجتی بحق الاسم الاعظم الم و بحق خالقکم و موجدکم و بارئکم بارك الله فیکم و علیکم اجمعین العجل سه مرتبه الساعة سه مرتبه الوحا سه مرتبه خواندن عزیمت بعد اسم اعظم که مرکز مثلث است و در اینجا ۷۱ است عدد وفق لوح نیز جایز است با بعد اسماء الله که ۹۹ است با بعد و اسم خود با بعد اسم شخص معین در عزیمت که اسم اعظم خواهد بود **فوائد** لبعض الاعمال الاتیه بدانکه شد وصل بجا کسر نچینه و بیاض البیض و نمك سوده باید بشود و بدانکه طریقه ریختن بر دیگ پارچه کرباس نست که کرباس را در پیاله یا کاسه بگذارند و بدانکه فائدة اتش کد لخته انکه عرق اتش بگیرد و بدانکه مراد از افتادن قرص نستکه دیگر چیزی در کرباس نماند و مراد از ملقمه نقیه فرار است در کرباس و در ملقمه در بوته باید باشد **فائدة** بگیرد هـ و ث هـ هـ ذ ا و ت هـ اعلی و در کفچه اهن بریزد و بر وی اتش کد لخته بگذارد در

ان ابرد

(margin:) ... العمل سه مرتبه بخواند ... نمیشود ...

ابر را بر دوی ... آب باد تبوخالی دکرده و غبار باشد بریزد در حالتیکه در زر
ان ... اکاسه باشد که در انکاسه سرکه تند باشد تا اخصاص باشد در انکاسه
یکدا بخه در کاسه چکید از ابر دارد و بر ... سابق ... خاصل را بر دوی ...
مذکور بریزد و انچه در کاسه جمع شود بردارد و تکرار عمل نماید تا هفت مرتبه پس
هر وقت هر منفی را بر داشته فرش و لحاف و ... نماید در ظرف سفالی و بر روی
اتش بگذارد تا هر وقت ... ببوزد بعد از ان ... را بردارد و سنگی بران بزند
انچه ورق ورق نشود از ابهمان طریق مکلس نماید تا تمامی مکلس شود بعد از ان
مکلس جمیع جمیع در سوختن کرده و در سر سکو ... آمنا ید حاصل را در کعب
پیاله یا کاسه بریزد فرص شود انقرص را نکه دارد و هرکاه انقرص ده مثقال باشد
پنجاه مثقال یا چهل مثقال ... در قهوه جوش سنکی که ... باشد
بریزد و انقرص را بر روی ان ببندد و در ان و اشده وصل محکم نماید و در روی
اتش بگذارد تا چهار ساعت متوجه ان باشد هرکاه ان سر قهوه جوش بخار بیرون
امد بسرعت تمام بردارد بعد از چهار ساعت از ابر داشته بگذارد تا سرد شود
بعد را از اکشتو از ابر ... بتکه کرباس بریزد و ... را محکم بکیرد و ببندد
عصر نماید انچه بماند نکه دارد و انچه بیرون رود بان ... سابق عمل نماید ان
فعل بیفتد بعد از ان ملغمه را ... آمنا ید که هر چهار یا پنج مثقال ان با شش
مثقال قمر خالص کرده دوا منفع و این عمل مترتب نشود فایده هر ده مثقال قمر
مکلس سی مثقال یا چهل مثقال ملغمه از ان حاصل کرده دیس هر سی مثقال ملغمه
شش مثقال قمر از ان عاید کرده فایده هرکاه ان قمر مکلس را در بوته اندازد و

حین ذوبان میل کرمنج را در جوف آن نمود حرکت دهند بعضی از آن احیا شود **فائده**
جلیله هرگاه ذ ا ع ا ت و غ ه ف ا آت ذ ج را که بحد کمال رسیده باشد بگیرند
و این ملغمه را در کاسه مطین با طبخ دهند از صبح تا ظهر بعضی از آن ثابت شود
و فائده بخشد **فائده** هرگاه همان مرهون نسبتا خوب را تحصیل کند و تنکلیس مینا
تصفیه نماید با طریق معهود و نگه دارد. و ۱ ۲ ع ۴ ۳۳ را بگیرد و در دیک سنگی
با من بزند و آتش در زیر آن بیفروزند تا آن آب شود و بچوبی از او بر هم زنند تا از غلیان
باز ایستد بعد از آن برداشته در فرع بریزد و انبیق را سوار کند و شد و وصل را
محکم کند و در زیر فرع آتش ملایم برافروزد و ابخار و مقطر شود با مهو زمان کود
در شیشه مطین بریزد در حالتیکه مقطر و مصفی مساوی باشد بر روی آتش
بگذارند تا آب شوند ممزوج کردند پس قمر را صفحه نمایند و آن صفحه را بتابد و در آن
مرکب منغمر کند در حالتیکه مرکب را در پیاله کرده بر روی آتش گذارده باشند بعد
از انغمار در آتش منغمر کند و بیرون آورده مکلس شده باشد بعد از آن مثلثه
کند و در فرع مطین بریزد و مساوی چهار وزن آن قمر را بر روی آن ریزد و از بکار غلن
و تنپال محکم کند و آتش ملایم بدهد تا قمر از منجمد کرد بعد بیرون آورده ذوبان
دهد **فائده** طریق تکلیس زهره بگیر سحق کسائی مطین زاید را ۲ ام و بکوب
از کوبیدن هموار که باد خورد نشود و نگه دار. و ببار ۸ م ث ق و ق ج و از قطعه
قطعه کن که هر قطعه آن بحسب عرض دو انگشت کمتر باشد آن قطعات را بوضعی بچین
که شکل جناری پیدا شود که در آن کشوده باشد اسنخیفی بیده را دو حصه کن یک
حصه از زیر بتوی آن شکل مذکور و یک حصه بول سبا که بوزن چهار مثقال است

با سر مثقال

با سه مثقال بورهٔ انتخب بگذارد و انحته دیگر را بر روی آن بریزد و سرهای آن انقطاع

ذ ق ق ح هم بکبره بهم منضم و ملحق کن که هرچه بکره بودن نزدیک تر باشد بعد از آن

یک چهار یک کهنه یا بیشتر بپیچ و در جائی بگذارد که باد را انجا تصرف نکند و دو سه روز

آتش بر اطراف آن بگذارد و ببرو و بعد از انقضای یکشب چون داخل شام شده باشد

بیا هر بیا هرگاه کهنه خاکستر شده باشد بردار و بملایمت خاکستر را دور کن و آن

خرمهرهٔ مکلس را بردار و هرگاه مجموع مکلس شده باشد فهو المراد و الا همین نهج هرچه

خواهی تکلیس کن و بدانکه در بسیاری از اوقات خرمهرهٔ مکلس با ذ ق ق ح مشتبه

می شوند بجهة مخلوط شدن هرگاه بملایمت هرچه تمام تر خاکستر را حرکت دهی آن

مکلسین که بهم مخلوط می شوند نهایت دقت کن آنچه بزردی اقرب باشد مکلس خر

مهره است و آنچه بسفیدی اقرب باشد مکلس ذ ق ق ح و بدانکه باید سمت کیسه آن

چندان کهنه نباشد هرگاه چنین باشد تکلیس نمیکند و باید باب نیفتاده باشد

و ثمرهٔ این عمل در بعضی از ناخوشیهای چشم ظاهر می شود و هم چنین در ضعف قوی

و عدم اقتدار بر وقاع و در علم صنعت نیز مثمر ثمرهٔ تامه است **فائده** در ساختن

عطر گل یکمن مسی چهار یک گل را پاک کند در دیک سفید بریزد و یک من نیم

آب با گلاب بر روی آن بریزد و در آن ابد دیک سفال محکم کند بنوعیکه بخار بیرون

نیاید و نیچه را در آن استوار کند شد و وصل را محکم نماید و هرچه نیچه بلند تر باشد

بهتر است و هشتاد مثقال روغن بادام یا روغن دیگر که بقدر یکمثقال کافور چهار دانه

در آن حل کرده باشند در آفتاب و آن روغن را بیا ... گرفته باشند و در یارچ سفید

گذارده و در آن را محکم کند و از آن در آب سرد بگذارد و هر وقت که آب گرم شود آبرا

عوض کند و آتش نرم زیر دیگ بیفروزد و باید بشکل تا بجوش بیاید بعد از آن آتش را
ملایم کند مثل چراغ تا اینکه آب در دیگ تمام شود بعد از آن پارچه را برداشته در
ظرفی بریزد و آن روغن را از آب جدا کند بنوعیکه در آب چیزی از روغن باقی نماند
و باز روغن را در پارچه بریزد و آب با کلاب عوض کند آب کلاب در دیگ را ضمیمه یعنی کل تلاوه
بریزد و بنهج سابق کما و کیفا عمل سابق را بریزد و آب لا حول را انکه دارد و هکذا یکرر
العمل حتی یبلغ الی حد الکمال و یتصل الی مقصوده غایة الاتصال و لا حاجة الی بیان
باقی الامور لظهوره غایة الظهور **فائدة** طریقه منقوله از مرحوم مبرور در بدة العارفین
آقا محمد بیدآبادی در تصفیه قلب سلوک سالک مدتی قبل از شروع در اربعین
در ایام بیکاری مداومت نماید بر ذکر الله خاطرجمع و ناظر و نوافل را با خشوع بجا
آورد تا میل کاملی بهم رسد بعد از آن شروع در اربعین نماید و از جمیع احتراز نماید
و نوافل را با خشوع تمام بجا آورد و در بین نافله شب شفع سیصد و شش
مرتبه یا حی یا قیوم را متصلا تکرار نماید تا نفس قطع نشده چون نفس قطع شود نفس
کشیده بگوید برحمتک استغیث اللهم احی قلبی و چون نفس را تازه کرد باز شروع کند
بتکرار بنهج سابق تا تمام شود بعد از آن با تمام باقی نوافل بپردازد و اربعین را باید
فجر تمام کند بعد از اتمام شروع باین نور نماید که بامداد و دهر نوری از انوار پنجگانه
متوسل شود سر هر یکی از اصحاب کسا و اول عبا در نور اول بنور اول و در ثانی بثانی
و هکذا این عمل باعث حیات قلب که عبارتست از علم بمطالب کلیه می شود و مکرر بتجربه
رسیده است **فائدة** یا علی یا ایلیا یا ابا الحسن یا ابا تراب حل مشکل سر و در بن شفیعنا
یوم الحساب مداومت باین کلمات بعد از صلوة در اثناء اللیل قلا یا نصد مرتبه

منشا حصول رؤیای صادقه و وصول سی بفاتح شاه فرست و متخصص است که وجود
شرایط در همه جا ضرور است **فائده** در سه چهار روز بنجف اشرف متوسل بروح مقدس
امیر المؤمنین ع شده هفت نوبت با بشارت این بخواند ای باد صبح مشکبو سوی نجف
او ر تو رو با شاه دین حیدر بگو با حیدر صفدر بگو با نفس پیغمبر بگو با سید
سرور بگو فلان سلامت میکند جان را غلامت می کند مستی نجاتت میکند
فلان سلامت میکند **فائده** اگر همان ملغمه متقدمه را در پیاله کرده و پیاله دیگر
در بالای آن شده وصل نموده بر آتش بسیار نرم یا خاکستر گرم بگذارند فرار آن پیاله
بالا متصاعد می شود و دست آید ملغمه چهار مثقال یک مثقال قمر می شود باید غبار
وکرد ملغمه ننشیند در وقت فرار آن **فائده** ماء الراس صابونی تیزاب صابونی
یکبار قلیاب و آهک را ممزوج نموده و قدری معین آب بر روی آن کرده آنچه بعد
از یکشبانه روز بر روی می نشیند تیزاب است و همان آب را قدری که کسر کرده است
بر آن افزوده تا نباید قلیاب و آهک دیگر چنان کنند و همچنین تا پانزده بار در
ظرف چینی محکم **فائده** تنکیس مینا در موم سرکه در ظرفی کرده کرباسی بر دهان
انداخته موم زرد را بر آن کرباس کرده مثل مجموعه بر روی آن گذارده و آتش گداخته بر آن
مجموعه کرده تا موم مذاب شود **فائده** اگر در را بتراشند و شش روز در میان بول
خر بنهند همچنین یاقوت شود و اگر یاقوت سفید را ببول شتر بجوشانند سرخ شود
فائده در اتمام عمل متفکر در گرفتن عطر گل بعد از آنکه تکرار عمل کرده و مرتبه عشار
بالا تر رسد سعی بلیغی لازم است بجدا کردن آب از روغن بقدر امکان بعد از
جدا شدن معمول را داخل شیشه کند که جوف آن حباب باشد و از در کاسه گذارده در

از آب

افتاب بهاری بگذارند و در انرا محکم کنند از موم یا الات که هوا در ان تصرف
نکند که منجر بفساد می شود و بعد از تربیت افتاب بدقت تمام ملاحظه کنید
هرگاه اب در ان باقی مانده باشد بتدریج ان را روی اتشی بگذارد که محجوب بو ماد باشد در
منتهای درجه ملایمت مثل حرارت افتاب تابستان در بلاد عجم تا انکه بتدریج
از رطوبت بر طرف شود و بدانکه باید انچه صاف شد بگیرد و انچه درد ان باشد
بتنکیس جدا کند بعد از ان مشغول تربیت شود بنحویکه گذشت **فائدة**
شیخ جلیل شیخ محمد جعفر نجفی قدس سره الزکی که از مشایخ اجازه این حقیر است
در سفریکه بجهة زیارت عسکریین و سرداب مقدس بسر من رای مشرف شده بودیم
با جناب ایشان هم سفر بودیم روزی حکایت کرد که مرا در سرداب من رای اشنائی
بود از اهل انجا که هرگاه بزیارت امدمی بخانه او رفتمی وقتی امدم انشخص را بنحو
نحیف و زار و مریض دیدم که مشرف بموت بود از سبب ناخوشی استفسار کردم
گفت چندی قبل از این قافله از تبریز بجهة زیارت باینجا مشرف شدند و من
چنانچه عادت خدام این قباب و اهل سر من رای هست بملاحظه قافله رفتم که
مشتری بجهة خود بگیرم و استادی از ادرن زیارت کرده از او منتفع شوم در میان
قافله جوانی را دیدم در زی ارباب صلاح و نیکان در نهایت صفا و طراوت
با جامهای نیکو برخواست علی براو ورود و جامهای تازه پوشید در نهایت خشوع و
خضوع روانه روضه متبرکه شد با خود گفتم از این میتوان بسیار منتفع شد پس
دنباله او را گرفته رفتم و دیدم داخل صحن مقدس عسکریین شد و در درب رواق
ایستاده کتابی در دست دارد مشغول خواندن دعای اذن شد و در غایت انچه

[illegible]

ازخضوع

از خضوع که متصوّر می شود و اشک از دو چشم او بر من جاری است نیز دل او است
گوشهٔ ردای او را گرفته گفتم میخواهم بجهة تو زیارت نامه بخوانم او دست بکیسه کرده و
یکدانه اشرفی بکف من گذارده اشاره کرد که برو و تو را با من رجوعی نباشد من که چند
روز لسانادی میکردم بدهٔ یک بن شاکر بودم از گرفته قدری راه رفتم و طمع مرا بر آن
داشت که باز از آن اخذ کنم برگشتم دیدم در غایت خضوع و گریه مشغول دعای اذن
دخول است باز مزاحم او شده گفتم باید تو بتعلیم من زیارت هم بخوانی این دفعه نیز اشرفی بمن داده و اشاره
کرد که بمن رجوع نداشته باش و برو من رفتم و با خود گفتم بنکو شکاری بدست آمده
باز مراجعت کردم در عین خضوع او را گفتم کتاب را بگذار و البته من باید بجهة تو زیارت
نامه بخوانم و ردای او را کشیدم این دفعه نیز یکعدد ریال بمن داده و مشغول دعا شد
من گفته باز طمع مرا بر معاودت داشته مراجعت کردم و همان مطلب را تکرار نمودم
این دفعه کتاب را در بغل گذارده و حضور قلبش تمام شده بیرون آمد من از کردهٔ خود
پشیمان شدم و نزد او آمدم گفتم برگرد و زیارت کن بهر نوع که میخواهی و مرا با تو کاری
نیست گریه کنان گفت مرا حال زیارت نماند و رفت من بیتابی خود را ملامت کرده
مراجعت نمودم از در خانه داخل فضا شدم سه نفر بر لب بام خانه من محاذی در خانه
رو بمن ایستاده اند آنکه در میان بود جوان تر بود و کمانی در دست داشت تیر در کمان
نهاده و بمن گفت چرا زایر ما را از ما باز داشتی و کمان را کشیده ناگاه سینه من سوخت
و آنسه نفر غایب شدند و سوزش سینه من شدت داد پائیم کرده بعد از دو
روز مجروح شد و بتدریج جراحتش پهن شده اکنون تمام سینه مرا فرو گرفته و سینهٔ
خود را گشوده دیدم مجموع سینه او پوسیده بود و دو سه روز نگذشت که آن شخص

نهم حکایت حاجی الحرمین الشریفین حاجی جواد صباغ که از معتبرین تجار و ثقه و
معتمد بود و در سر من رای سرکار تعمیر روضه متبرکه عسکریین بود و سرداب مقدس
بود از جانب جعفر قلی خان خوئی در سنه یکهزار و دویست و ده ۱۲۱۰ که حقیر بعزم زیارت
بیت الله الحرام با نجف مشرف شده بزیارت سر من رای رفتم در آنجا بود حکایت کرد که
سید علی نامی بود که سابق بر این از جانب وزیر بغداد حاکم سر من رای بود حقیر او را
در سنه یکهزار و دویست و پنج ۱۲۰۵ که مشرف شده بودم دیده بودم گفت او از زوار عجم
وجهی که هر سری یک ریال بود میگرفت و ایشان را رخصت زیارت و دخول در روضه
میداد و بجهت امتیاز وجه دادگان و ندادگان مهری بر پای ساق هر که وجه داده بود میزد که
بجهت دفعات دیگر که داخل روضه می شوند نشان باشند روزی بر در صحن مقدس
نشسته بود و سه نفر ملازم او هم ایستاده و چوبی بلند در پیش خود نهاده و قافله
زواری از عجم وارد شده بود پای هر یک را مهر میکرد و وجه را میگرفت و رخصت
دخول میداد و جوانی از نجبای عجم آمد و زنی نیز همراه او بود و از جمله اهل شرف و ناموس
و حیا و جمال بود و وجه را داد سید علی ساق پای آنجوان را مهر کرد و گفت زن
نیز باید تا ساق پای او را مهر کنم آنجوان گفت هر دفعه این زن می آید یک ریال میدهد
و این فضیحت ضرور نیست سید علی گفت ای رافضی بید بن عصبیت و غیرت
میکنی که ساق پای زن تو را ببینم گفت اگر در میان این جمعیت مردم غیرت کنم غلطی نکرده
خواهم بود سید علی گفت ممکن نیست تا ساق پای او را مهر نکنم اذن دخول بدهم
آنجوان دست زن را گرفته گفت اگر زیارت نشد همین قدر هم کافی است و خواست مراجعت
کند سید علی شقی گفت ای رافضی گفته من بر تو شاق و گران آمد هم چنانکه زن او

و زن

رفت بکند سر چوبی بر شکم او نیکه افتاده و جامه او پس رفته بدن او مکشوف
و نمایان شد امر بدست این زوار کرفته راست کرده و دو بروضه مقدسه سر کرده و حضرت
کرده معرض کردم که اگر شما نپسندید بر من نیز گوارا است و بمنزل خود معاودت نمود
حاجی جواد گفت من در خانه بودم بعد از سه چهار ساعت که از شب گذشت بتعجیل در میزدند
من آمده که مادر سید علی تو را میخواهد تا من بیرون نمی‌شدم دو سه نفر دیگر آمدند من
بتعجیل رفتم مرا باندرون خانه [بردند] سید علی مانند مار زخم خورده بر زمین می
غلطید و امان از درد دل میکند و عیال او در دور او جمع شده چون مرا دیدند مادر
و زن و دختران و خواهرانش بر پای من افتاده عجز و زاری کردند که برو و ایشان را راضی
کن و سید علی فریاد میکند که بار الها غلط کردم و بد کردم من آمدم تا منزل بخوانم
جستم از آن خواهش خوشنودی و دعا بجهت سید علی کردم گفت من از او گذشتم اما کو
آن دل شکسته من و از آن حالت تا وقت مراجعت کرده وقت مغرب بود آمدم بروضه
عسکریین ع بجهت نماز مغرب و عشا دیدم مادر و زن و دختران و خواهران سید علی
سرهای خود را برهنه کرده و گیسوهای خود را بر ضریح مقدس بسته و دخیل آن بزرگوار
شده اند و فریاد سید علی را میخوانند و بروضه سید من مشغول نماز شدم دیدم
نماز صدای شیون از خانه سید علی بلند شد و متعلقان او بخانه رفتند انشقی
مرده بود از اعمال دادند چون کلیدهای روضه و رواق در آن وقت در دست
من بود بجهت مصالح تعمیر و آلات خواهش کردند که تابوت او را در رواق گذارده تا
صبح شود و در آنجا من نماز جنازه را آنجا گذاردند و من اطراف و اطراف آنجا که متعلق
است ملاحظه کردم که مبادا کسی پنهان شده باشد و چیزی از روضه مفقود شود و

و در را قفل کرده کلیدها را برداشتند رفتم و چون سحر شد آمدم و خدمه را گفتم
شمعها را افروختند در رواق را گشودم دیدم یک سگ سیاهی از رواق بیرون دوید
رفت من خشمناک شده بخدامی که بودند گفتم چرا اول شب درست در را فرا [?] نمودید
گفتند ما غایت تفحص را نمودیم و هیچ چیز در رواق نبود پس چون روز شد آمدند
و جنازهٔ سید علی را برداشتند تا او را دفن کنند دیدند کفن خالی است و تابوت هیچ
چیز در او نیست **فائده** عروس کربلا است مریخ آهن است **فائده** قال رسول الله صلی الله علیه و آله
طلب العلم فریضة علی کل مسلم الا ان الله یحب بغاة العلم فقها گویند مراد علم فروع است
از عبادات و معاملات متکلمین گویند علم کلام است اهل تفسیر و حدیث گویند
علم کتاب و احادیث است متصوفه گویند علم سلوک است کل حزب بما لدیهم فرحون من
میگویم اولی تعمیم است مر واجبات عینیه و کفائیه را و تعمیم طلب را باستدلال و تقلید و
کشف است و همین است مراد از لفظ فقه نه همین تحصیل احکام فرعیه از ادله تفصیلیه
چنانکه شیخ بهاء الدین عاملی بآن تصریح فرموده و از اینجهت است که جناب مقدس
نبوی صلی الله علیه و آله فرموده لا یتفقه العبد کل التفقه حتی یمقت الناس فی ذات الله و یری للقرآن
وجوها کثیرة ثم یقبل علی نفسه فیکون لها اشد مقتا الها [?] و مؤید این است و لینذروا
قومهم چه انذار مجرد تعلیم فروع نیست **شاعر** غزل بر مزیب [?] لیلی وشم زین
پیش عمری برگذشت در راه او مجنون صفت ایستاده ام حیران هنوز کشتن از
نسیم زلف او روزی پریشان دیده بود بر خاک ره دلها بسی از زلف او ویران هنوز
ورزانست جام مدعی پر از می وصل و مرا پیوسته خون دل روان از دیده
بر دامان هنوز از گلشن کویش صبا روزی بدستی چین گذشت آهوی چین بر

عالی

بر عالمی کرده بد مشک افشان منون **لمؤلفه الصفائی** از لاله بر سر مهر او ردم

انجوانرا مرکی کنون خدایا این پیر پاسبان را ظلمات و آب حیوان کر خواهی ای

سکندر با ما بیا و بنکر از زلف و آن دهان را یارب بسی به پیری ای نوجوان

از آن لب کر بوسه بخشی این پیر ناتوان را ای مدعی حذر کن زین قامت خمیده

ورنه کشم بنامت این سخت بی کمان را **وله** در کوی او اکر لب بر آستان رسانم کلبانک

شادمانی بر آسمان رسانم کیرم کشود صبا در آن قفس ولی کو بال و پری که

خود را تا آشیان رسانم ای عندلیب با من یکدم در این قفس باش تا صد نشانت

اینجا از کلستان رسانم از سینه راه کویش عمریست میکنم طی باشد که سر دریا

اینجا بر آستان رسانم **وله** نوح را پی شد زمان زندکانی طی در آب کشتی اند

بحر اشکم کر فکندی وی در آب در نزاقم من ولی از اشک چشم و سوز دل فارس را

آتش فکندم غرق کردم وی در آب هم زدم آتش بعالم زآه هم طوفان با اشک نی بد

آتش چهره مفصوتی دیدم در آب هم زدم آتش بعالم زآه هم طوفان با اشک نی دم آتش

من نه ماهی نی سمندر زاب چشم و سوز دل چند در آتش نشینم ای خدا تا کی در آب

پارهای دل در آب دیده غمازی کنم پس چه سود از کوهری دل تا کنی کم ری در آب

دست بر لب نه صفائی استین بر چشم تو آتش افکندی بجد و غرق کردی نی در آب

وله ما شه ملک فنائیم و صفا کشور ما است لامکان تخت که و سایه حق افسر ما

اشک خونین زده و سینه سپر دل ترکش تیر آه سحر و سوز جکر خنجر ما است

کوس فریاد شب و آه دم صبح علم یارب و یارب هنکام سحر لشکر ما است صلح

باکل طرف اشتی و با همه جنک رشته مهر کمند و سر کج چنبر ما است پاسبان و فقر

رضا کنج قناعت گنج ما لعل خون جگر چهره کاهی زر ما است مصلحت دیده بدرگاه و خرد عزل و جنون والی عشق خود دان اصف انش و ر ما است خط ازادگی از کون و مکان مستوفی ورق ساده ز نقش دو جهان دفتر ما است دوستر ندیده با بود و جهان اهل حشم با که توده خاکی و فلک منظر ما است خاک راهی که بر او کرد می دانست صولجان چنبر گیسوی وی کوشر ما است بزم ما گوشه تنهائی و ساقی غم او باده خون دل ما دیده ماساغر ما است داغ تن لاله و گل دود دروغ شمع چراغ یاد او عود دم عنبر فلک دل ما مجمر ما است درد و اندوه قرین محنت غم یار و ندیم ناله و زاری شب مطرب و رامشگر ما است سفره دامان بود و مایده ما لخت جگر دل کباب نمکین و مژه ابریق خود ما است هستی از این کشور و این تاج نکین که سلاطین جهان راهمه و بر در ما است ما سلیمان جهانیم صفا داری حسبنا الله خط روشن انگشتر ما است و له عمریست که اند طلبت دوست دویدیم هم مدرسه هم صومعه هم میکده دیدیم با هیچ کس از دوست ندیدیم نشانی از هیچ کسی هم خبر او نشنیدیم در کنج خرابی پس از اینجای گرفتیم تنهاو دل افسرده و نومید خزیدیم سر بر سر زانو بنهادیم و نشستیم هم بر سر خود حرفه صد پاره کشیدیم هر تیر که امد همه بر سینه شکستیم هر تیغ که امد همه بر فرق خریدیم جام ار چه همه زهر بلا بود گرفتیم می ار چه همه خون جگر بود کشیدیم چشم از رخ هر کس همه کردوست ببستیم پا از در هر کس همه کرخویش کشیدیم از انچه جز افسانه او گوش گرفتیم از انچه جز قصه او لب بگزیدیم هر لوح که در مکتب ما جمله نشستیم هر صفحه که در مدرس ما جمله ددیدیم هر نقش بجز نقش وی از سینه ستردیم هر

این سکر

هر چه بجز روی او در دل بر بدیم جز عکس رخش ز آینه دل نزدودیم جز یاد وی از زمره
خواطر در ربودیم گر تشنه شدیم آب جوی مژه خوردیم ور گرسنه لخت جگر خویش
مکیدیم یکچند چنین چون ره مقصود سپردیم المنة لله که بمطلوب رسیدیم خرم
سحری بود که با یاد خوش او بنشستیم که از شش جهت این نغمه شنیدیم کایام وصال است
و شب هجر سرآمد بر خیز صفائی چه نشستی که رسیدیم جستیم ز جا جان بکف از بهر
نثارش پس پرده کشودیم بهر سو نگریدیم دیدیم نه پیدا اثر از کون و مکان بود جز نور
بکمه دیگر چیز ندیدیم دیدیم جهان وادی ایمن شده هر چیز تجلی و ز هر نخل
انا الله شنیدیم نکتة روی الکلینی باسناده عن ابی عبد الله ع فی قوله تعالی انما یخشی
الله من عباده العلماء قال یعنی بالعلماء من صدق فعله قوله و من لم یصدق
فعله قوله فلیس بعالم و توضیح آنکه علم چه متعلق باعتقاد باشد و چه باعمال تأثیر
عظیم در نفس دارد چراغ نوری است که باعث مشاهده می شود و جناح عروج
بمرتبه روحانیین است و چون باین مرتبه رسید مشاهده می کند عظمت الهی را
و صفات جمال و کمال و قدرت او و ابهام مهر هدی را و آتش خوف و خشیت می سوزاند
صفات ذمیمه را که از لوازم بشریت است و شعاع او منعکس بظاهر می شود بجهة مناسبت
باطن و ظاهر پس روشن می شود هر عضوی از اعضای ظاهر از آن پس در عمل می آید و همچنین کلینی
از حضرت امام رضا ع روایت کرده است من علامات الفقه الحلم و الصمت و مراد از حلم
اجتناب از حرکت اعضا با آنچه سزاوار نیست چون ضرب و فحش و جدال و نزاع و از
صمت سکوت از غیر لایق است از سخنان لاهیه و لاعنیه گرچه مباح باشد و سر آن است
که بعد از اشتعال شعله آتش علم همی نماند مگر عروج بعالم قدس و تهیه سفر آخرت

و ترك موانع اند و از اینجهت حضرت رسول فرموده لا یستقیم ایمان عبد حتی یستقیم قلبه
ولا یستقیم قلبه حتی یستقیم لسانه تنبیه بدانکه علم بر دو نوع است مقصود فی
نفسه و آن نوریست که در قلب ظاهر می شود چنانچه فرموده لیس العلم بکثرة التعلم
بل نور یقذفه الله فی قلب من یشاء و بواسطهٔ این علم مشاهده می شود امور غایبه
و حاصل می شود ملکه تحمل بلاها و علامت این اعراض حقیقی است از دنیا و ما فیها
و توجه بعالم عقبی و مستعد مرگ شدن پیش از فوت فرصت و این علم اشرف علوم و
مقصد اصلی است و قسم دویم آنکه مقصود از آن عمل است ظاهرا یا باطنا متوسل بقسم
اول شوند و آن علم بامور یست که باعث قرب و بعد بجناب حق می شود و از این قسمت
علم بفروع شرعیه هرگاه اخذ شود از معادن آنها و اما مجادلهٔ کلام و تعمق در استنباط
فتاوی و فروع پس داخل در علم نیستند بلکه بسا باشد که منشا دوری از خدا شود
و رخصت در تکلم بجهت دفع شبههٔ معاندان است و وارد شده که اثمه اکثر من نفعه و
قسم اول را علم باطن و علم حقیقت گویند ثانی را علم ظاهر و علم شریعت و جمع میان هر دو را
علم حکمت و من یؤت الحکمة فقد اوتی خیرا کثیرا و علم نمی باشد مگر بمرتبهٔ یقین و از برای
یقین سه مرتبه است علم الیقین و این تعقل و تصور مطلب است چنانچه در واقع
و نفس الامر است و عین الیقین و آن مشاهده کردن مطلب است چنانکه هست
و حق الیقین و آن فناء در حق بقاء باوست علما و شهودا و حالا و بنابر آنچه مذکور
شد علماء بر سه قسم اند علمای ظاهر فقط و ایشان مانند شمع و چراغ اند و این جماعت
کم می شود که از محبت دنیا خالی باشند چه ایشان نزد دنیا را شناخته اند و ترک آن را نگفته
اند و علمای باطن فقط و ایشان چون ستاره کانند و نور ایشان از خود ایشان تجاوز نمی

کند

کند و ایشان اند که مسمی با بدالند و قسم سیم حکما هستند و مثال ایشان مثال آفتاب
است و ایشان قطب وقت خویشند **نکته** چون تسویه قالب آدم بسر حد کمال رسید
جناب مقدس باری جل و عز چنانچه در تخمیر طینت او دیگران را مجال تصرف ندا د
خمرت طینة آدم بیدی در تعلق روح بقالب نیز هیچ چیز را واسطه نساخت و نفخت فیه
من روحی چون روح مجرد بقالب خاکی در آمد خانه دید ظلمانی پر وحشت مبنی بر چهار
اصل متضاد و متنافی بقا دل در آن ننهاد پس نفس اماره دید چون ثعبان هفت سر حرص
و شهوت و حسد و غضب و بخل و حقد و کبر دهان گشوده تا او را فرو برد روح نازنین
که چندین هزار قرن در جوار رب العالمین بصد هزار ناز و پرورش یافته بود و قدر
از آن ناشناخته متوحش گشته قدر انس را فهمید ذوق نعمت وصال را در یافت آتش
مفارقت در جانش مشتعل شد خواست بر گردد مجالش ندادند دخل طمع او کرد
دل شکسته شد گفتند ما از تو دل شکسته‌ای میخواهیم قبض بر او مستولی شد
آهی کشید گفتند برای همین فرستادیم دود او بدماغ آن راه یافت عطسه بر آدم
افتاد حرکت در او پیدا شد دیده بگشود که فضای عالم و روشنائی آفتاب بدید گفت
الحمد لله خطاب آمد یرحمک ربک سبب از ذوق سماع آن فی الجمله سکونی در روح پیدا
شد ولیکن هر وقت متذکر ایام قرب و انس و سعت عالم ارواح شدی خواستی
قالب بشکند او را مانند طفلان که مشغول میکنند او را بمعلمی ملائکه و سجود
ایشان و اسمان گردانیدن و بهشت در بدن مشغول کردند تا وحشت او کم شود فائده نبخشید
از جنس او حوا را خلق کردند لیسکن الیها از مظهر جمال دید بمشاهد بازی مشغول
شد ثعبان شهوت بحرکت آمد و بسبب آن سایر قوای حیوانیه حرکت کردند و محجب

میه

عالم

تا روح را سر پیدا شد و انس نقصان پذیرفت و ابلیس بطمع فریفتن او افتاد و او را
بفریفت چون فریفته شد بعد از آن دریافت کرد و از سر عجز و زاری در آمد که خدا
ما بنده عاجزیم و قادر توئی ما همه فانیم مسکینیم کس همه توئی از آنکه تو بر داشتی
میفکن و از آنکه تو عزیز کردی خوار مکن بشاید بود دیده خود را غم خوار مکن چون
تو ما را بر گرفتی میفکن از این تخم تو کشته این گل سرشته چون زاری آدم از حد بگذشت
خطاب عفی عما مضی و استانف لو تبینا رسید پس از آن ندای بعثت فراز فتاد
علیه بر غلغله در ملک و ملکوت انداخت **ایقاظ** روی عن النبی صلعم انه قال ان الله
سبعین الف حجاب من نور و ظلمة چون روح انسانی را از عالم قرب جوار رب العالمین
بوحشت سرای قالب عنصری می آوردند از آن سیصد و شصت هزار عالم ملک
و ملکوت گذرانیدند و از هر عالمی زبده و خلاصه او را همراه او کردند پس از عبور
بر چندین هزار عالم مختلف او را هفتاد هزار حجاب نورانی و ظلمانی حاصل شد
اگر چه او از هر یک واسطهٔ تحصیل کمالی هستند لیکن در ابتداء هر یک حجابی هستند
از مطالعهٔ ملکوت و مشاهدهٔ جمال حق و ذوق مخاطبه و شرف تنزل اعلی علیین
قرب باسفل السافلین چاه طبیعت آمد و در این زندان سرای قرب چندین هزار سال
و محرمیت خلوتخانهٔ خاص را فراموش کرد و امروز هر چه بر اند بشد از آن عالم هیچ
یادش نیاید اول نسی عالم انس بود و بدین جهت او را انسان نامیدند هل اتی علی
الانسان حین من الدهر لم یکن شیئا مذکورا از فراموش کار شد او را ناس خوانده‌اند
یا ایها الناس شاید از فراموشی باز گردد و ایام انس را یاد کند و ذکرهم بایام الله لعلهم
یتذکرون لعلهم یرجعون حب الوطن من الایمان این وطن مصر و عراق و شام نیست

از وطن

این وطن شهری است کورا نام نیست هرکه باز نکشت در درکات کفر بماند ولکنه اخلد
الی الارض واتبع هویه فمثله کمثل الکلب قصد مراجعت بقا است و وصول بوطن
مقام احسان وتجاوز ازان عرفان واکر پیش کاه وصول رسد عیان است و چون ازان در گذرد
نه حد و صفت نه عالم بیان است نفس ادم پیش از تعلق ببدن چون تخم بود که انتقال
ازان همان بتخم بوده بزمین طبیعت کاشته شد تا بایمان وعمل صالح خود وصول تا
هفتصد نفع دهد و اکر نه بپرورش او فساد در زمین پوشیده شود والعصر ان الانسان
لفی خسر خالدین فیها ابتدا که طفل بوجود اید و هنوز حجب مستحکم نشده است
نو عهد است و هنوز ازان انس با نیست در حال که از مادر جدا شد میکرید و چون
شوق غالب شد فریاد و زاری بر می اورد و مادر او را مشغول میکند تا فراموش
کند و چون لحظه او را بان کذارند [illegible] او تا هند شتا کند باز بر سر کریه و زاری
شود و در شب بیشتر باشد چون در روز نظر او بمحسوسات می افتد و بانها
مشغول می شود مادر او را به پستان و شیر مشغول کند و تا بحد بلوغ رسیدن
کار او انس کرفتن است باین عالم و فراموش کردن ان عالم و ازینجهت است که بچه
حیوانی باندک روزکاری پرورش یابد و بمصالح خویش تمام قیام تواند نمود
بخلاف ادمی بچه که چون مانوس بعالمی دیکر است و بان فراز ان عالم در جان و [illegible]
و دور زنک عالم غیب و شهادتست پس بکمال جسمیت نرسد الا بروزکاران و
بالجمله بعد از انکه انس باین عالم کرفت بعضی چنان ان عالم را فراموش میکنند که اکر
مخبر صادق القول خبر دهد که وقتی در ان عالم بوده قبول نمی کنند و بعضی را هنوز
اثر انس باقی است اکرچه بعقل خود نیز ندانند که وقتی در ان عالم بوده اند اما چون

مخبر صادق في القول خبر دهد و اثر آن بس بیکد کر پیوندند و نظم مهام و ولایت کری در دست در کر دن بیکدکر کرده قلب یا فرا اد دند و بعضی چنان پرده از پیش برداند که همه راهها و منازلی که عبور کرده مشاهده کند **نکته** در بیان فایده تعلق روح بقالب قوله تعالی و ما خلقت الجن والانس الا لیعبدون ای لا لیعرفون همچنانکه در حدیث قدسی است فخلقت الخلق لکی اعرف تعبیر از لازم بملزوم شده بجهت تنبیه باینکه معرفت بعبادت حاصل می شود نه ببحث و جدال و نظر و مراد کمال معرفت است چه فی الجمله معرفت هم قبل از تعلق بقالب داشت پس مصداق لذ بنا مزدعة الاخرة در زن بادی است بدون زیادتی همان است که بود و لیکن زمین دنیا قابلیت تنمیه دارد و لیکن بقدر تربیت می دهد من جاء بالحسنة فله عشر امثالها بعضی را هفتصد کمثل حبة انبتت سبع سنابل فی کل سنبلة مائة حبة بعضی را مضاعف والله یضاعف لمن یشاء بعضی را زحساب بیرون انما یوفی الصابرون اجرهم بغیر حساب و بعضی را زاین افزون تر اعددت لعبادی الصالحین ما لا عین رات و لا اذن سمعت و لا خطر علی قلب بشر و بعضی بیشتر و لا تعلم نفس ما اخفی لهم من قرة اعین تخم روح چون دانه زردآلو چون کاشتند اگر چه همان دانه می دهد اما یک دانه هزار دانه می شود و شکوفه می دهد نافع ببوی خود است و سبزه که نافع چشم است و شاخ و ساق که عصا و تعلیق و هیزم می شود و میوه زردآلو که جزو بدن می شود و هسته آن و خشک آن و برگ آن هم نفع می بخشد و بدانکه معرفت بر سه قسم است عقلی و نظری و شهودی عقلی چنانکه عقل هر کس حکم می کند بصانع حق کفار لیقولن الله و لیقربونا الی الله زلفی و باسته لال پی می برند و غرض از تعلق روح این معرفت نیست چه این در اول

هم بود

بعضی را دو برابر

هم بود الست بربكم قالوا بلى و این معرفتها ستکه نظری است کافر و مسلم را حاصل
است بلکه بهتر از این میخواهند لیس الخبر کالمعاینة و بسا باشد که این پند قدرو
کفر می کشانند چه عقول مختلفه و ادله عقلیه بسبب عقول متفاوت می شود و
نظری است که از عقل حسن یا قبح می برد با این نحو که از در و اتوا البیوت من ابوابها در آید
و تخم روح را پرورش دهد بر قانون شریعت نظر بر آیات آفاق و انفس نماید و بطریقی
که از شرع رسید حکم بصانع و صفات و کمالات او کند و از هر مظهری مظهری بفهمد
و بسر فی کل شیء آیة برسد و بمرتبه علم الیقین نهد و کذلک نری ابرهیم ملکوت
السموات و الارض را بداند و بمعنی ما رایت شیئا الا و رایت الله معه را درک کند و این
مرتبه اگرچه بسیار بلند است و مقام خواص است اما هنوز تخم انسانیت در شکوفه
است و میوه که مقصود اصلی است بار نیاورده و بدرجه حقیقی که بمرتبه شهود
است نرسیده و این مرتبه ایست که بعد از دو مرتبه اول قدم بر قدم شریف نهد و
بطریقتیکه از موصله اند راه شریعت بارشاد صاحب شریعت سلوک کند تا نفحه
ربانیه برسد الا و لله فی ایام دهرکم نفحات فتعرضوا لها من تقرب الی شبرا تقربت الیه ذراعا
گر بدیده عاشق قدم بازنهی معشوق را اول پیش آید **نکته** بدانکه نفس
آدمی دو وصفت نفسی ذاتیست و باقی صفات همه از این دو اصل تولد میکنند
آن هوا و غضب است و این خاصیت عناصر است که در نفس است هوا میل بسفل است
و این از خاصیت آب و خاک است و غضب را میل بعلو و ترفع است و آن از هوا و آتش است
و منبع همه بد و نیک این دو صفت است و باید و صفت بالضروره در نفس باشد
تا بهوا جذب منافع کند و بغضب دفع مضار اما باید بند و را بحد اعتدال نگاه داشت

و هر یک را بغیر بیان شرع باید استعمال کرد و باید نگذاشت غالب شوند زیرا که آن

صفت بهایم و سباع است اگر هوا از حد اعتدال تجاوز کند شره و حرص و امل و شهوت

و خست و دنائت و بخل و خیانت بدید آید و حد اعتدال هوا اینست که چندان منافع بقدر

حاجت کند در وقت احتیاج میل بر آید از قدر حاجت کند حرص پیدا شود و اگر پس اگر

پیش نهاد عمر کند امل ظاهر شود و اگر میل بچیز رکیک کند دنائت و خست هم رسد

اگر میل بچیز لذید کند شهوت بدید آید و اگر بنگاه داشتن راه دو بخل بهم میرسد

و هکذا و اگر صفت هوا مغلوب گردد غضب شود و دنائت حاصل شود و اگر غضب

از حد اعتدال تجاوز کند بدخوئی و تکبر و عداوت و حدت و تندی و بی ثباتی و عجب

غرور و امثال اینها حاصل شود و بعضی صفات بهیمی از ترکیب این آید و صفت حاصل شود

و اگر غضب مغلوب هوا بشود بی حمیتی و بیغیرتی و کسالت و عجز و ذلت و خواری بدید

آید و چون این صفات بر نفس غالب شوند طبع نفس مایل بفسق و فجور و قتل و نهب

فساد و غارت شود و چون ملائکه بنظر ملکی در قالب آدم نگریستند و ماده اصل ایشان

را دیدند گفتند اتجعل فیها من یفسد فیها و یسفک الدماء و ندانستند که چون

اکسیر شریعت بر این صفات طرح کنند همه صفات حمیده بدید آید لهذا فرمود انی اعلم ما

لا تعلمون کیمیاگری شرع ندانست که این صفات را بکلی محو کند چنان نقصانست بر طرح

از فلاسفه اینجا بغلط افتادند خواستند محو کنند نشد نقصان این و هوای آن باعث

نقص مرتبه انسانیت شد خاصیت کیمیاگری شرع اینست که چون آید و صفت چون

اسب رام کند که هر جا خواهد براند و چون بتصرف اکسیر شرع آید به اعتدال صفت

رسیدند که در خود این صفات تصرف نمایند الا بشرع در نفس صفات حمیده بدید آید

واز مقام

و از مقام اماره که بمقام مطمئنه رسد روح شریف قطع منازل علوی و سفلی نموده
بمعارج علی علیین قدم نهد و مستحق خطاب ارجعی الی ربک گردد و بالجمله نفس را بدین پروانه
بعالم علوی بدین شهپر هوا و غضب احتیاج است و لیکن باید نفس مطمئنه شود و روی این دو
صفت را بعلو کند تا مطلوب حاصل شود چون هوا روی بعالم علو نهد همه عشق و
محبت گردد و چون غضب قصد علو کند همه عزت و عزم و همت شود بعشق و
محبت روی بحضرت کند و بغضب در هیچ مقام توقف نکند و بهیچ چیز فرو ننگرد و
پیش از این در عالم ارواح این دو آلت نداشت چون ملائکه بمقام خویش راضی بود
و بمشاهده شمع جمال قانع و ما منا الا له مقام معلوم و جبرئیل میگفت لو دنوت
انملة لاحترقت و چون پدر روح بمادر عناصر جفت شد دو فرزند هوا و غضب
که اول جهول و دویم ظلوم است پدید آمدند تا بل تجاوز از مقام خود و همای این
دو سرکش ظلوم جهول صاحب عزت و محبت خود را پروانه صفت بر شمع احدیت
زدند و بال از احتراق نکردند نکته بعضی از اهل عرفان گفته اند در بیان تصفیه دل
بر قانون شریعت که در جنب این است جنبه روحانیت و جسمانیت بجز او ارواح میکند بجمیع
اعضا قسمت میکند چه از عرق دل بهر عضوی پیوسته است پس اگر میان هر عضوی
پیوسته است پس اگر میان دل و عضوی سده حاصل شد مفلوج می شود و اگر
سده میان روح و دل حاصل شد حیات دل منقطع می شود و چون فیض روح بدل
رسد ممکن است که دل را صفات روح حاصل شود از سمع و بصر و ذوق و شم و هکذا
و از حصول اینها کمالی دیگر حاصل می شود تا دل متخلق باخلاق الهی شود و دل را
شکلی است صنوبری و از اجنبه است و روحانیت که از او عقل گویند و دل سایر حیوانات

ای لا جنبه

این جنبه راندارد و صلاح آن در صفات و فساد آن در کدورات است و از اینجا سر است که
اگر گشوده شود عالم غیب را ببیند چنانچه حواس غالب عالم شهادت را و دل را هفت
طور است بجای هفت طبقه ظاهر اول آنها را صدر گویند و جای اسلام و محل وسوسه است
من شرح الله صدره للاسلام و من شرح بالکفر صدرا و یوسوس فی صدور الناس
و دوم را قلب گویند و آن جای ایمان است کتب فی قلوبهم الایمان سیم شغاف و آن معدن
مطلق محبت است قد شغفها حبا چهارم فؤاد و آن معدن مشاهده و رؤیت ما
کذب الفؤاد ما رای پنجم حبة القلب است که محل خاصه محبت ربّ العزة است ششم
سویدا است که معدن مکاشفات و معدن علوم لدنیه است و گنجینه خانه اسرار الهی است
نه ملک را است مسلم نه فلک را حاصل آنچه در سر سویدای بنی آدم ادا و دست هفتم
مهجة القلب است و آن معدن ظهور تجلیات انوار الهیه است چنانچه تن باید هفت
عضو سجده کند دل نیز باید باین هفت طور سجده نماید بعضو همه را از غیر خدا بر تابد
و در وجدا او رد و در بد وطفولیت دل مریض است و معالجه آن لازم است و در
تربیت معالجه آن خلاف کرده اند بعضی بتبدیل الاخلاق و معالجه از راه عقل و این
خوب است ولیکن عمرها باید تا تبدیل خلقی شود و حال اینکه عقل در ابتدا علیل است
و رای العلیل علیل عقل را کجا از همه مفاسد اگاه و بهمه مکاید شیطان دانا است
و بعضی تبدیل آنها از راه مجاهدات شرعیه و آن نیز بسیار خوب است اما عمرها خواهد و هنوز
یکزمان از محافظت غافل شود نفس توسنی آغاز کند و عمری در صفتی باید صرف کرده
و چون نیک و بد بکری رود و از صفتی غافل شود بصورت اول باز گردد و اهل سلوک از
مشایخ ابتدا بتصفیه دل کوشند و بر مراقبات آن مداومت نمایند تا محل فیض حق

شود

شود و بعضی از ان در لحظهٔ چند صفت اخلاق متبدل شود و البته این تبدیل هم بحد اعتدال
باشد اما طریق تصفیهٔ دل که اول بتجرید صورت قالب دارند بترک فضول دنیا و عزلت
و قطع تعلق از خلق و اصحبت کامل و ترک مألوفات طبع و باختن جاه و مال و ترک خان
و مان و عیال و مداومت باین تا بمقام تفرید رسد و چون از عهدهٔ این بیرون آید در
تصفیهٔ دل اقدام نموده بذکر دوام و فکر مدام تا همه وساوس شیطانی که بدل در رسیده
بیرون رود و فساد وثاران برخیزد و لین و رقت پدید آید پس سلطان ذکر بر ولایت دل
مستولی شود و غیر یاد حق بیرون رود و سر دل با مراقبه در دل بنشاند پس دل را طمأنینه
حاصل شود آنگاه دل بمقام دلی رسد الا بذکر الله تطمئن القلوب فکر دنیا و آخرت نماند
و آن وقت سلطان عشق رایت سلطنت بشهر دل فرستد و شحنهٔ شوق نفس قلاش مکار
صفت را برسن در بند و بسیاستگاه در آورد و تیغ ذکر را براورده از اکردن زند
از این سیاست دزدان شیاطین فرار کنند و همهٔ صفات ذمیمه سر تسلیم و بندگی بنهند
و بارگاه جلال احدیت را ببند شوق و عشق بشحنگی فرود آید و عقل بدربانی نشیند
و الی صفات حسنه دل را زینت دهد و در این وقت هیچ عضوی و صفتی نماند که خود تصرف
کند و الله غالب علی امره پس دل بین اصبعین لطف و قهر حق در آید گاهی بر ان تصرف
لطفانه کند و گاهی قهرانه مخفی نماند که آنچه این عارف گفته که تبدیل صفت بمجاهده
شرعیه عمری باید آنچه را خود گفته از راه تصفیهٔ دل نیز همان خیال دارد و چه وصول بمرتبه
ترک فضول و عزلت و قطع حتی از مال و عیال خود عمری میخواهد و همین مقدمات و مراقبت
دل نمی شود مگر بعد از تبدیل اخلاق بسیار و با وجود این بعد از غفلت از مراقبت
مجال اول عود میکند ساغر زر ابی امیدت بدوست سر پرستی بیمار هست باید فکر

دوای آن نگاری هست بود نکاری بسر کوی تو منزل کردم با میکده مرا نوبت
دیداری هست سر عشق تو نهان چو نکنم از خلق که اشک فاش گوید که مرا با تو سر کاری
هست سر خوش از صومعه مغ بخرابات روم در سرم چو هوس بستن زناری هست
آمد آن طرهٔ طرار نگنجد موئی در خم هر شکنش بسکه گرفتاری هست طایران
چمن قدس چه دانا نظری که مرا هم نگران دل سوی گلزاری هست ساغر دل شد
زاهد بهر آن یوم شریف آنهمه چیز جهان دیده خریداری هست لا ادری
کسی کش نیست طاقت دست خود در دامنت بیند کجا تاب آورد دست دیگر
در گردنت بیند بو عم مدعی خواهم شبی را بجمن کردن بدست جام و در دست
دیگر هست منت نبیند لا ادری در مصر خوبی یوسفی از نو ببازار آمده کثر
صد هزاران یوسف از هر سو خریدار آمده مانند از شک پری اگر نظر زد دلبری
آن دلربا مان دگری کی خود بدیدار آمده **نکته** بعضی از عرفا در بیان تخلیه روح
بر قانون شریعت گفته روح انسانی از عالم امر است و بخصوص عزت اختصاص دارد که
هیچ موجود ندارد قل الروح من امر ربی و عالم امر عالمی است که مقدار و کمیت و مساحت
نپذیرد و باشاره کن ظاهر شد یا بجهت عالم امر گویند بی توقف زمانی و واسطه
ماده و عالم خلق اگرچه باین اشاره کن ظاهر شد اما بواسطه مواد و امتداد ایام خلق
السموات والارض فی ستة ایام پس قل الروح من امر ربی یعنی بی ماده و هیولی از اشا
کن جوهری از صفت هو الحی یافته قائم بصفت قیومیت گشته و عالم ارواح منشأ عالم
ملکوت و آن مصدر عالم ملک پس ملکوت قائم و آن ارواح و آن بروح انسانی و آن بصفت
قیومی فسبحان الذی بیده ملکوت کل شیء جزء روح انسانی بماده مخلوق نیست و آن

بصفت

بصفت فتوحیت حضرت آدم بیدا شد نفخت فیه من روحی پس کمال روح در تجلیه بصفات ربوبیت است و طریق وانست که اول نفس را بقید شرع محکم کرد الله تا الطاف خداوند باستقبال آید من تقرب الی شبرا تقربت الیه ذراعا چون طفل را کم بمهد قند افر بندند پس روح بتصفیه دل و روح اور درپس و راز پستان مادر نبوت و دایه ولایت شیر داد که غذای این عالم است تا معده او قوت گیرد و از غذاهای این عالم از معاملات و مجالسات هلاک نشود و الا رتبه خلافت و احکم بین الناس و جعلناکم خلائف نخواهد برداشت پس باید اول بیرون آمدن طفل انسانی بعالم شهود از ابد ست باید نبوت سپرد و از پستان شریعت شیر داد و بدبستان طریقت فرستاد و او را فطم ما لوفات آموخت تا از بند تعلقات جسمانی برآید و آفت تصرف وهم و خیال از و منقطع شود و ملک و ملکوت بر او عرضه دارند در این وقت اگر از دریچه حواس نظر کند هیچ نبیند مگر آثار آیات حق در آن مشاهده کند ما رایت فی شیء الا و رایت الله معه در این وقت روح را آتش شوق باشتعال آید و روح را بر بساط انبساط راه دهند و گویند

شمع است رخ خوب تو پروانه منم دل خویش غم تو است که بیگانه منم زنجیر سر زلف
که بر کردن تو است بر گردن بنده نه که دیوانه منم در این وقت مکالمات عاشقانه

آغاز کند و انواع کرامات بر ظاهر و باطن او پدید آید اگر در این مقام با این نعمتها نگران منعم باز ماند این آن عقبه ایست که خون صد هزار صدیق بر خاک ریخته اصحاب اصحاب الکرامات کلهم محجوبون زنهار در این مقام مغرور نشوید در این مقام روح را شراب بهشتی میدهند و طبیعت روح آنکه در این مقام بمضمون و لئن شکرتم لازیدنکم عمل نموده از جمله اغیار دامن در کشد و سر طلب بر گوشه چادر دنیا و آخرت نهد و

ماد

اکر مقامات صد بیست هزار نقطه نبوت برا و عرض کنند سر فرو نیاورد و اکر هزار
بار خطاب رسد که ای بنده چه میخواهی کوید بنده را خواست می باشد اینجا مقام نا معروف
است و بیان عاشق چون کل باید سرافکنده بود چون چنار دست عبودیت برداشتم
عشق در این وقت چندان غلبات شوق و غلق روح را پدید آید که بی اختیار بانگ زند ان فی قتلی
حیوتی نکته بعضی از عرفا در بیان احتیاج بشیخ کفته که بده وجه احتیاج بان است
اول انکه راه شاهراه کعبه صورت بی دلیل راه شناس نمی تواند رفت با انکه هم دیده
راه بین دارد و هم قوة قدم و هم راه معین دوم انکه همچنانکه در راه صورت قطاع
الطریق بسیار است همچنین در راه حقیقت زین للناس حب الشهوات من النساء والبنین
والقناطیر المقنطرة الایة چکونه بی بدرقه می توان رفت سیم انکه در این راه زلات و
شبهات بسیار است چنانکه فلاسفه بتنها روی بو رطه چندین شبها افتادند و دین و
ایمان بباد دادند و همچنین دهری و طبیعی و مشبهه و معطله و غیرهم مکر انکه در حمایت
ولایت مشایخ کمل سلوک کردند و بتوسط ایشان از ان زلات عبور کردند چهارم انکه
رونده کان از ابتلا و امتحان که در سرتاسر راه است و فترات و فترات بسیار افتد صاحب
تصرفی باید که بلطایف الحیل قبض و فترات را از طبع او دفع کند و بعبارات و اشارات
لطیفه داعیه شوق و کرمی طلب را در وی پدید آورد و ذکر فان الذکری تنفع المؤمنین
پنجم رونده را در این راه علل و امراض نفسانی پدید آید و مواد فاسده غالب کردد و
بطبیب حاذق احتیاج افتد که باد و یه صالحه معالجه نماید ششم انکه سالک را در راه
ببعض مقامات دو حالت رسد که در اتحاد روح از لباس بشریت بیرون آید و پرتوی از
ظهور انوار و صفات حق در او پدید آید و چون آیینه دل صفا یافته است بد برای نور

بتجلی

تجلی کرده و در این وقت اگر تصرف ولایت شیخ کامل نباشد بیم زوال ایمان و افتادن بورطهٔ حلول و اتحاد باشد و شیخ مرتبه بالاتر بیان می نماید تا از اینجا خلاص شود و از این عقبه‌ها بیله میکند ده هفتم آنکه سالک را در اثنای اینها از غیب پدید آید که هر یک اشارتی بود از غیب بنقصان و زیادهٔ مرتبهٔ سالک و نشان صفا و کدورت دل و احوال شیطانی و نفسانی و رحمانی و دیگر معانی معالجه که در حصر نیاید و مبتدی را بر آن اشارات وقوف ندارد و زبان غیب را اهل غیب داند پس شیخ باید تا معانی و تاویلات را بیان نماید تا از آن معانی محروم نماند هشتم آنکه هر گاه سالک بسیر قوة قدم خویش رود سالها مسافت یک مقام را طی نتواند کرد چه سیر آن در روش مور ضعیف تر است و بعضی مقام است که بطیران توان عبور نمود و مبتدی بمثابهٔ بیضه است باید او را مرغی از طیران دهد نهم آنکه سلوک را بذکر شود و ذکری تلقین شیخ موثر نباشد دهم آنکه بتحصیل مناصب ظاهر بی ارشاد و شاهان صورت بحمایت مقربی میسر نگردد پس همچنین رسیدن بمناصب حقیقی از پادشاه حقیقی و مخفی نماند که اینهمه صحیح است ولیکن شیخ و مرشدی اکمل و اتم از نبی و ولی و ائمهٔ طاهرین نتواند بود و آنچه شاید و باید در کلمات ایشان حاصل است و استخراج آنها از کلمات و اشارات ایشان اصعب نیست از شناختن شیخ و فرق میان شیخ و استادی بسا ابلیس آدم روی هست مبتدی بیچاره قوة شناختن شیخ و تمییز کاذب و صادق ندارد پس صادق یقینی در دست هست و توسل بروحانیت آن و استفادهٔ از کلمات او کافی است شعر ما ابرکهربائیم هی هی جبلی قم قم ما قلزم زخاریم هی هی جبلی قم قم کر نور خدا جوئی بیهوده چه می پوئی ما مشرق انواریم هی هی جبلی

قم قم یا اسرار نهان را کر فاش و عیان خواهی ما مخزن اسرارهم هی هی جبلی قم قم با
قافلهٔ وحدت کر زانکه سری خواهی ما قافله سالارهم هی هی جبلی قم قم ما رند قدح نوشیم
از نام و نشان رسته در میکده خمارهم هی هی جبلی قم قم با جنت با دوزخ ما را
نبود کاری ما طالب دیدارهم هی هی جبلی قم قم ما باقی باللهیم فانی ز خودی خود
منصور سر دارهم هی هی جبلی قم قم در طور لقای حق دیدار نی گویان مستغرق
دیدارهم هی هی جبلی قم قم ای زاهد افسرده در طعنه مزن بر ما ما اه شرربارهم
هی هی جبلی قم قم **نکته** بعضی عرفا در مقامات شیخ کفته قال الله سبحانه فوجدا

وصف او هم

عبدا من عبادنا اتیناه رحمة من عندنا و علمناه من لدنا علما از اینجا پنج مقام رکن شیخیت
دست می آید اول عبدیت حق که در بند هیچ چیز بجز خدا نباشد تا در هوی نفس
ماند عبد است او هر چه در بند ان بند ان دوم استحقاق قبول حقایق از حضرت
بواسطهٔ اتیناه رحمة من عندنا وان میسر نشود تا بکلی از حجاب بشری و روحانی خلاصی
نیابد سیم انکه خصوصیت دریافت رحمت خاص از مقام عبدیت چهارم تعلم
علم از حضرت بواسطه پنجم تعلم علم لدنی بواسطه و مراد از علم لدنی علم بذات و صفات از
حضرت است بی واسطهٔ و سایط و علاوه بر این پنج ارکان بیست صفت دیکر باید در
او موجود باشد ۱ انکه بقدر حاجت از علم شریعت باخبر باشد ۲ انکه اعتقاد
اهل بدعت را نداشته باشد ۳ عقل معاش ۴ سخاوت تا مرید را تواند از
ما یحتاج فارغ دارد ۵ شجاعت تا از ملامت خلق و زبان ایشان نهندیشد
۶ عفت تا محل تهمت نشود ۷ علو همت که بدنیا و اهل دنیا التفات نکند الا
بقدر ضرورت هر چه التفات مردم بیشتر اکر چه او را مضر نباشد و اکر با اختیار

دنبال در

دنیا و با او در ایثار کند ۵ در جمع مال و ضیاع و عقار نکوشد ۶ طمع در مال مرید نکند ۷ شفقت بر مرید و سایر ناس ۸ باید از احوال دینوی مرید غافل نباشد ۹ حلم بهر حرکت رو دو خشم نرود بر مرید را نرنجاند مگر بقدر ضرورت ۱۰ عفو اگر از مرید حرکتی ناپسند ببیند عفو را کار فرماید و بنصیحت مشفقانه معالجه نماید ۱۱ حسن خلق و خوشخوئی ۱۲ ایثار ۱۳ کرم ۱۴ توکل ۱۵ تسلیم ۱۶ رضا بقضا ۱۷ وقار ۱۸ طمانینه در امور ۱۹ ثبات قدم و عزیمت ۲۰ هیبت مخفی نماند که بجز معصوم را کسی جمیع نتواند را نیست که هیچ رکن اولان برای او حاصل است خصوص مبتدی و منتهی خود چه احتیاج بشیخ و مرشد دارد پس شیخ و مرشد را از ائمه معصومین گرفت **نکته** مرید را نیز بیست شرطست اول توبهٔ نصوح از جملگی امور مخالف شرع ۲ زهد از دنیا بکلی ۳ تجرید قطع جملهٔ تعلقات سببی و نسبی با حسن الوجوه ۴ اعتقاد پاک ۵ تقوی و احتیاط در لقمه و لباس نه آنقدر که بوسواس افتد ۶ صبر در تحت تصرفات او امر و نواهی و بجرع کاسات نامرادی ۷ مجاهده و با نفس رفق و مدارا نکند الا بقدر ضرورت ۸ شجاعت مردانه بودن ۹ بذل و باید کامل از سر و جان برخیزد ۱۰ فتوت و جوانمردی و حق هر کسی را در جای خود بقدر وسع بعمل آورد ۱۱ صدق ۱۲ علم فرایض و سنن بقدر ضرورت ۱۳ نیاز ۱۴ اعیاد ۱۵ ... بیشکی چه در این راه کارهای خطرناک پیش بیاید لا ابالی وار خود را در آن اندازد و عاقبت اندیشی نکند ۱۶ ملامت قلندر که صفت نه آنکه خلاف شرع کند و پندار در ملامت است حاشا این راه شیطانست بلکه باین معنی که در وقت مدح و ذم و رد و قبول و نام و ننگ نباشد و همه نزد او یکسان باشد بد و سی ۲۰ دشمنی خلاف ... عمر بهر ... لا ...

نشود ۱۶ عقل ۱۷ ادب ستماد رحضور شیخ وراه انبساط و مزاح بر خود بسته دارد
وانچه گوید باطمینان و وقار گوید و سخن را باطریق احسن جوید ۱۸ احسن خلق
پیوسته گشاده طبع و خوش خوئی وان تکبر و تفاخر و عجب و دعوی و طلب جاه دور باشد
و بار خود را بر یاران ننهد بلکه بارکش باشد وار نصیحت گوی نصیحت شنو باشد
وراه منازعات و معارضات و مجادلات و خصومات بسته دارد و بنظر حرمت بیاران
نگرد ۱۹ تسلیم بظاهر و باطن تصرفات شیخ ۲۰ تفویض اگر هزار بار خطاب شد که
مطلب بیابی دست بر ندارد قیل ما محو تجلی الهیم اسوده ز حب مال و جاهیم
عریان ز لباس خود پرستی وارسته ز جبه و کلاهیم همواره بمسند قناعت در
کشور فقر پادشاهیم داریم امید عفو هر چند مستغرق لجه گناهیم قیل وقت
انست که دیگر سر حق اظهار کنم خرقه و سبحه بدل با بت و زنار کنم راز عشقی که
پس پرده دل هست نهان با دف و چنگ عیان بر سر بازار کنم صوفیان را ز می صاف
چشانم قدحی بیخبرشان بدمی از سر و دستار کنم تا کنم تازه دیگر شیوه منصوری را
فاش انا الحق زنم و جا بسر دار کنم زاهد چه میکنی برو کنج صومعه دم مزن ورنه سراسر
پردها از روی کارت واکنم قیل از شراب وصل مستم بللی از خمار هجر رستم بللی
رشته زلف بتی بدم بدیر در حرم زنار بستم بللی افتادم در کمند عشق یار
خویش ز بند قید جستم بللی پای کوبان روز و شب در بزم عشق جام می باشد
بدستم بللی شعر فیه ایهام خواجه حافظ گفته ساقی حدیث سرو و گل و لاله
می رود این بحث با ثلثه غساله می رود بدانکه اهل طرب و باده کشان پیاله سه
می در صباح بناشتای نوشند تا معده را از مواد فاسده غسل دهد و نشاء

مخالفت ورد

سماع

شراب

شرابی که هنگام بزم خوب ظاهر شود و باصطلاح ایشان این سه پیاله را ثلثهٔ غساله
میگویند و باصطلاح اهل عرفان این سه پیاله عبارت از فنای آثاری و صفاتی و ذاتی
است که اول آثار خود را می شوید دویم صفات و سیم ذات تا که عارف بجز آثار او نه بیند
و همه صفات و ذوات را در جنب صفات و ذات وجود حقیقی محو و مضمحل بیند نیز
بدانکه او باب ذکر و عرفان میگویند که بعد از انکه کسی آیینهٔ دل را صفا داد و اغیار
را از خانهٔ دل بیرون کرد و متوجه یار مطلوب شد خواه آن مطلوب معشوق باشد
یا ولی و صاحب الامر باشد یا شیخ و مرشد ابتدا سر مطلوب در باطن جلوه می کند
و بوئی از آن بمشام میرسد و بعد از انکه تصیقل زیاده شد آن سر روشن تر می شود
و ظاهر تر میگردد و چون زیاده شد سرتاپای مطلوب جلوه می اندازد و باصطلاح
این طایفه اول را گل میگویند و دویم را لاله و سیم را سرو چنانکه شیخ محمد دارابی در
رسالهٔ خود تصریح نموده و چون این اصطلاحات دانسته شد معنی شعر واضح می شود
و مراد اینستکه در بزم ما سخن از سرو و گل و لاله میرود و سر طور مطلوب جلوه گر
شده و این از اثر ثلثهٔ غساله که فنای آثاری و صفاتی و ذاتی باشد چه بواسطهٔ هر یک
یکی از اطوار ظاهر می شود یا انکه یاران در مقام طلب سرو و گل و لاله اند که تمام جلوه
مطلوب باشد و این موقوف و منوط بثلثهٔ غساله است و بدون انها نمی شود و نمی تواند
شد که مراد از سرو و گل و لاله معانی ظاهر انها باشد و با ساقی شکوه از خود و یاران
کند و طالب سه پیالهٔ غساله باشد و معنی این باشد که ای ساقی هنوز ما و یاران
حدیث سرو و گل و لاله و باغ و بستان میگوئیم و طالب سیر و گشت انها می باشیم و
بحث این بر ثلثهٔ غساله است که بما نرسیده که همهٔ اینها از نظر ما محو شود و یکلی

عز شأنه و صفات ذات مطلوب شویم و از این امور فراموش کنیم و اگر بر ظاهر شرع حمل
شود مراد این خواهد بود که ما را هوس سیر باغ و بوستان و تماشای گل و لاله و سبزه
بر سر افتاده و این از اثر پیاله صبوحی است که نشاط و نشائه شراب را در ظاهر ما
ساخته **نکته** گفته‌اند اعظم شرایط سلوک راه حق و تبدیل اخلاق اشتغال بذکر
است و ذکر جهر و تلفظ مثمر ثمری معتد به نیست بلکه باید قلب متذکر معنی آن باشد
خاتمه
تا ملکه شود و ذکر زبان بسبب تنبیه قلب است و بعد از آن چندان بذکر زبانی نیست
اخبار و آیات بر مدح ذکر قلبی بیشمار و بسیار است و بعضی از عرفاء بعد از نقل بعضی
از این اخبار شروع بطعن بر علمای شریعت که تلقین ذکر خفی را تشریع گفته‌اند کرده و گفته
است که این یا از عدم اطلاع بر این شواهد است یا از لجاج و بسیار نامعقول گفته است
بجهت آنکه ذکر قلبی که در آیات و احادیث رسیده قلب را متوجه یاد خدا و عجائب صنع و قدرت
او و صفات کمالیه او کردن است و این احتیاج بتلقین ندارد و خود علما نیز ترغیب باین
میکنند و حضور قلب در نماز و ادعیه را ذکر میکنند سخن در تلقین ذکر بنحو خاص است
از صورت ذکر خاص و نشستن بهیئت مخصوص و حرکتهای مخصوصه و از کدام طرف سینه
برداشتن و بکجا فرود آوردن و اگر کسی اینها را تشریع گوید بسیار صحیح گفته است باز
مسئله
گفته که تسامح در ادله سنن جایز است و مشایخ صوفیه این طریقه را تا بائمه نقل می
کنند پس از اهل ادله تسامح سنن خواهد بود علمای شریعت می‌گویند تسامح
کنند
در صورت عدم ظن کذب است و مظنون کذب ناقلین است و شواهد بر این ذکر هم
بلکه می‌گویند تسامح در صورتیست که ناقل از اهل سنت نباشد و بسیاری از
مشایخ را سنی بلکه کافر میدانند و بالجمله عجب رندگان راه تسنن است نعوذ الله

فتنبه

نفسهم و علاج آن بضد است یعنی ذکر الله ذکرا کثیرا چنانکه در شفا خوانم قرآن رسیده

و بهترین اذکار کلمهٔ لا اله الا الله است که مرکب از سرکهٔ نفی و انگبین اثبات است تا

سکنجبین منفع صفرای نفسانی شود و بمضمون وعدهٔ اذکرونی اذکرکم البته شفا حاصل

میگردد تکمله از برای شرایط و آداب ذکر امور کفته اند اول صدق ارادت دوم

طلب و داعیهٔ سلوک سوم انس بذکر و استیحاش از خلق قل الله ثم ذرهم فی خوضهم

یلعبون چهارم توبهٔ نصوح از محرمات پنجم اهتمام تمام در عدم غفلت از ذکر یک نفس یعنی

دوام ذکر و فکر ششم دوام وضو هفتم طهارت جامه از نجاسات و مظالم و محرمات شرعیه

از ابریشم و بخوان و از رعونت هشتم آنکه مربع نشیند دست راست بر بالای ران چپ و دست خالص

چپ ساق دست راست را بدارد و دل حاضر دارد و چشم بر هم نهد بتعظیم تمام

شروع در ذکر کند و اگر ابتدا بذکر لا اله الا الله کند بهتر است و کیفیت آن چنین

کفته اند لا اله الا الله از ناف بر آورده و بر پستان راست برد و از آنجا الا الله

را بر پستان چپ برده بر کرداند بر پستان راست بشرطیکه زبان حرکت ننماید و هر وقت

که در دل نظر کند و چیزی که ببیند که بآن پیوند دارد او را در نظر آورده و دل را

مبدء داده بولایت ولی متوسل شده استمداد کند و بنفی لا اله آن پیوند باطل کند

که هیچ چیز نمیخواهم و هیچ مطلوب ندارم پس بتدریج محبت آنچیز باطل میشود الا الله محبت و بمضمون

قایم مقام محبت او میکردد و مداومت نمودن بر این ترتیب بتدریج دل را از همهٔ

مألوفات فارغ میکرداند نهم مراقبهٔ دل خویش و پیوسته دل خویش را با دل شیخ دارد و

از آن مدد طلبد چه اول سالک بواسطهٔ حجب متوجه حضرت نتواند شد که او از عالم

غیب است و چون صورت شیخ از عالم شهود است و توجه آن بدل شیخ آسان است مدد

وپیوسته همت شیخ را دلیل و بدرقهٔ خویش شناسد چون خوفی یا افتی پدید اید
در حال پناه بشیخ اورد و در راه اندرون از دل شیخ مدد طلبد ۱۰ دوام سکوت
زیاده بر قدر ضرورت سخن نگوید ۱۱ ترک اعتراض بر خدای در جمیع واردات وهمچنین
ترک اعتراضات بر شیخ تا مرید و شیخی نشود که دیگر مقبول هیچ شیخی نگردد ۱۲
تقلیل طعام نه بقدری که ضعف اورد بلکه بقدری که همیشه سبک باشد
وطعام را با ذکر و حضور دل خورد ولقمه را کوچک بردارد وخورد بخاید واز قدر
حاجت زیادتر نخورد وچون از منزل بیرون رود نگاه باطراف وجوانب نکند ومخفی
نماند که در همه انچه مذکور شد اگر مراد از شیخ یکی از ائمه باشد خوبست و الا فلا
حافظ بیت این سقف بلند سادهٔ بسیار نقش زین معما هیچ عاقل در جهان
اگاه نیست همانا مراد از این سقف نفس ناطقهٔ انسانیست بلندی ان چون از عالم
امر است سادگی بجهت بساطت ان پرنقشی بجهت انموذج عالم افاقست یا مظهر جمیع
اسما وصفات الهیتست وایضا دوش دیدم که ملایک در میخانه زدند گل ادم
بسرشتند و بپیمانه زدند بدانکه باصطلاح اهل عرفان میخانه را بر سه چیز اطلاق کنند
اول عالم فیض و نور مطلق وجامعیت اسما وصفات که معرفات از انجا فایض میشود
دوم مقام عشق و محبت که بادهٔ والهی و شوق از انجا میرسد سیم نفس عارف که مجمع
انوار معرفت و مملو از بادهٔ محبتست و معنی انستکه دیدم ملایک در عالم فیض
و انوار کشودند باده مقام عشق وگل ادم را سرشته پیمانه ساختند واز ان میکده
پر کردند و پیمانه ان خم خوانه ساختند غرض بیان شرافت انسانیست که قابل فیض و
محبتست یا معنی انستکه دیدم ملایک در میخانه که متوسل بادم شدند وشراب

محبت پیمانه نفس انسانی نوشیدند یا معنی آنکه در بدن آدم ملایک متوسل بیمانه که
نفس ناطقه انسانی است شدند و پیمانه از گل آدم ساختند یا معنی آنکه در بدن آدم بتعظیم
و تکریم بعالم نفس انسانی آمده و طینت آدم را ساختند و بدن او را پرداختند نفس ناطقه
را بان مرتبط نمودند و ایضا برد بمیخانه عشق ای ملک تسبیح گوی کاندر آنجا طینت
آدم مخمر می کنند یعنی چون بدر میخانه عشق که عالم جمع و نور و فیض است یا عالم محبت الهی
و عشق رسیدی داخل مشو و تسبیح و تنزیه خدای کن و بگو سبحانک لا علم لنا الا ما علمتنا
چه اینجا مقام انسانست و طینت انسان را در اینجا مخمر می کنند و ملک را در اینجا راه
نیست یا مراد از تسبیح سجده است یعنی چون باینجا آمدی سجده کن که اینجا جای تخمیر طینت
آدم است و تو ماموری که بجهت آدم سجده کنی **فائده** بگیرد قهوه ا او امثال آن را
و با قدری پزه کنند و مسای آن رماد کرم را بگیرد با مرهون مخلوط داخل فرج کند یعنی [illegible]
رماد را بریزد و قدری مرهون را بعد از آن بریزد تا تمام شود و باید نصف
فرج نکند رد و انبیق را شد و صل را محکم کنند و قابله را بگذارد در داب کش شد وصل
لوله انبیق را باد هن قابله محکم و آتش مرا فروزند و بملایمت آتش کنند تا نه ساعت یا زیاده
بیشتر ثلثان مقطر می شود و بعد از آن مقطر را در روی انگشت کداخته باشد بتقطیر
کنند از این ظاهر است که قابله فرج است این مقطر را اثبات عروس خلی تمام دارد بیشتر
که تفصیل آن در نظیران مذکور شد **فائده** آیه مبارکه نور شصت و شش مرتبه
در وقت خواب منشأ حصول سیر در عالم رؤیا می شود مجربا و الله اعلم **قطعه** یگانه
که دو کون و سه روح و چهار طبایع چه پنج حس شش دکان متابعند مرا ورا اگر
هفت زمین سوی هشت جنت آید دو نه سپهر آید نوع می رسد خبر او را **ایضا**

ده یار زنه سپهر و از هشت بهشت هفت اختر و از شش جهت این نامه نوشت

کز پنج حواس و چهار ارکان و سه روح ایزد بدو عالم چو تو یک کل نسرشت **عراقی**

مدید رب امید واری کو را بجز از تو نیست کاری محنت زده نیازمندی

مجلس زده گناه کاری **درویش** شاها ملکا قد ملک را جز بهر سجود خم نکردی

بر من که پرستشت نکردم هر بد که رسم ستم نکردی **لقابوس** تفوس بعد طول

العمر ظهری وداستنی اللیالی ای دوس فامشی والعصا بمشی امامی کان قوامها

وتر لقوسی **لصاحب عباد** قالت تحب معویة قلت اسکتی یا زانیة قالت

اشائت اخواننا فاعدت قولی ثانیة یا زانیة یا زانیة یا بنت الف زانیة واجب

من شتم الوصی علانیة فعلی یزید لعنة وعلی ابیه ثمانیة **وله** انا وجمیع من فوق الثرا

فداء نعل تراب ابی تراب **وله** بحب علی تولد الشکوك وتزکوا النفوس وتصفو

الثمار ومهما رایت عدواله ففی اصله نسب مستعار فلا تعذلوه علی فعله

بحیطان دار ابیه قصار **محیی الدین** مرضی من مرضیة الاجفان علل فی بذکرها علل

یا خلیلی عرجا بفنائی لا ترسم دار بعبانی **حلاج** یا صغیر السن یا رطب البدن یا

قریب العهد من شرب اللبن هاشمی الوجه ترکی القفا دیلمی الشعر رومی البدن

دو صد روحی وروحی و صد من دای و صبن عاشاقی البدن صح عند الناس انی

عاشق غیر ان لم یعرفوا عشقی لمن **قیل** وما احد من السن الناس سالما ولو انه ذلك

النبی المطهر فلو کان مقداما یقولون اهوج وان کان مفضالا یقولون مبذر

وان کان سکیتا یقولون ابکم وان کان منطیقا یقولون مهذر وان کان صواما وبالليل

قائما یقولون زراد یرائی ویمکر ولا تحفل بالناس فی الذم والثناء ولا تخش

اشاعت اخواننا

عبدالله

عنه الله فالله اكبر **وينسب** الى الخضر ع ويحسن قراءته حين المسافرة للسلامة وحيث اتجهتم

ساعدتكم سلامة ودعاكم الرحمن من كل جانب مفيضا عليكم ما قصدتم من المنى

بنهج سلكتم في فنون الاساليب **وقيل** تعالوا بنا نطوي الحديث الذي جرى فلا يسمع

الواشي بذاك ولا درى تعالوا بنا حتى نعود الى الرضا وحتى كان الود لم يتغير من

اليوم تاريخ المودة بيننا عفى الله عن ذاك العتاب الذي جرى **وقيل** وقد طال شرح

القيل والقال بيننا وما طال ذاك الشرح الا ليقصرا متى يجمع الايام بيني وبينكم ويصفو

لنا من عيشنا ما تكدرا **وقيل** دنياك ميدان وانت بظهرها كرة واسباب القضاء صوالج

ابو اسحق الصابي وليلة لم ادر من حرها وسنا كان في حرها النيران تشتعل

احاط بي العسكران البق والبرغوث مالهما في قتال المرء من كسل طل من كان لحم الحوم طاعنهم شاملة

لا يمنع الحجب بسرها ولا الكلل طافوا علينا وحر الصيف يطبخنا حتى اذا نضجت اجسادنا سرابها اكلوا

المتنبي شكوت وما الشكوى لمثلي بعادة ولكن يفيض الكاس عند امتلائها

وله ماذا لقيت من الدنيا واعجبها اني بما انا باك منه محسود **وينسب** الى امير المؤمنين ع

لو عشت الف عام في سجدة لربي شكرا لفضل يوم لم يقض بالتمام والعام الف شهر

والشهر الف يوم واليوم الف حين والحين الف عام وجدت مكتوبا في خرابة هذا

منازل اقوام عهدتهم في خفض عيش وعز ما له خطر صاحت بهم نائبات الدهر

فانقلبوا الى القبور فلا عين لهم ولا اثر **وقيل** على الحاجات قفال نقال مفاتيحها الهدايا

في الكلام **السيد الرضي** شكوت الى الدنيا وقلت الى متى اكابد ضرا فيه ليس يخلي

اكل شريف من علي جدوده حرام عليه الرزق غير محلل فقال نعم يا ابن الحسين رميتكم

لسهم عنادي حين طلقني علي شعر منسوب لامير المؤمنين ع كانك وجه جماعة في ابكة

متمتعين بصحة وشباب خل الزمان بنا وفرق بيننا ان الزمان مفرق الاحباب

وقيل الحق في رجال لا بادي الذين قد قنعوا ولا ارى هم رضوا بالعيش بالدون فاستغن بالله

عن دنيا الملوك كما استغنى الملوك بدنياهم عن الدين ابو تمام اذا اشتملت على

الياس القلوب وضاق بما به الصدر الرحيب واوطنت المكاره واطمانت وارست

في اماكنها الخطوب ولم تر لانكشاف الضر وجها ولا اغنى بحيلته الاريب اتاك

على قنوط منه غوث يمن به اللطيف المستجيب فكل الحادثات وان تناهت فموصول

بها فرج قريب لغيره ذاكم قد بدت منكم امور ما عهدناها وطرقتم الى العهد

طرقا ما سلكناها نبشتم بيننا اشياء قد طرحناها وعرضتم باقوال وما نجهل معناها

وتبجحتم بافعال وحسنتم شناها وكم جاءت لنا عنكم حكايات رددناها واشياء رددناها

واشياء ابيناها وقلنا ما رايناها دعوا تلك المقالات واياكم واياها فلا والله

يحسن بين الناس ذكراها قراناها سورة السلوان منكم ودرسناها وما زلتم بنا

حتى جسرنا وفعلناها فرجل تطلب السعي اليكم قد قطعناها وعين تمنع ان تراكم

قد غضضناها ونفس كلما اشتاقت للقياكم زجرناها وكانت بيننا طرق وها

نحن سددناها فلو قلتم انكم جنات عدن ما دخلناها تا واج نوائے هر که کسل ندد

وی اشتباه ندارد چون من طره سیاه ندارد یک تن بس صد هزار کشور جانا

دلبر من حاجت سپاه ندارد بگسلم از یکدگر که پای جنونم سلسله زین بیشتر نگاه

ندارد ماه کجا و خیال بزم وصالت زانکه گدا نسبتی بشاه ندارد بیسر و پایی نگر

که خوشتر و رو من در نظرش قدر پرکاه ندارد نازک سلطان چادر بالشر عزیت نیست

قصوری اگر کلاه ندارد ذوق حضور تو تن درست ندارد در حرم منع شکسته

راه ندارد

[illegible] ندارد [illegible] بر هوسی [illegible] بند بجز ره تهمت پناه ندارد کردن تاراج تیغ

جور نکویان محکمهٔ عشق داد خواه ندارد و له بیت کاندر خم طره دلی نارد ندارد

با چه من در غم خواطر انکار ندارد دست کوته نکنم از تو باز ار دامان پای کلچین خزان

سر زنش خار ندارد باقدت فاخته شیفته از سرو نکویان بارخت بلبل شیدا سر

گلزار ندارد چاه هاروت چه چاه زنخت سحر آمیز دوش ضحاک چه زلفت سیهت

مار ندارد بیملی نیست چه سن گرچه نداری بکسر موی که صد صید گرفتار ندارد

بسته کردم اندر غم فراق ارادت با سمندت چه کند پای که رفتار ندارد خودن تاج

بپای مغافل برساند با صبا نیز بجلوتکه او بار ندارد **حکایت** درسنه ۱۲۲۹ بکهار

و دو بیت و بیست و نه در یکاشان محصلی از تحصیلداران از مرد سید فقیری مطالبه دیوان هم

وجه دیوانی می نمود و تشدد می کرد وان بیچاره عجز و الحاح می نمود که ندارم چند روزی

مرا مهلت ده تا خدا چاره بسازد و از جد حق شرم کن آن ملعون گفت اگر جدت کار ساز

او می شود با شر مرا از سر خود دفع کند یا کار سازی تو را بکند و از آن سید ضامنی گرفته

گفت هرگاه فردا اول طلوع افتاب جد را اندر نجاست بحلق تو خواهم ریخت بگو

بجدت هر کاری می تواند بکند چون شب شد آن مرد ظالم بر بام خانه رفت که بخواهد بجهة

بول کردن بر لب بام رفت و بر ناودان پای بر ناودان گذاشته ناودان بشکست با ناودان نیز

بیفتاد و در زیر ناودان چاه بیت الخلائی بود سرنگون بان چاه افتاد و در آن نیمه شب

کسی از احوال او مطلع نشد چون روز شد او را یافتند که سرش تا حوالی ناف در نجاست

فرو رفته و اینقدر نجاست بحلق او فرو رفته که شکم او چون گوده کرده است و شر او

از آن سید بیچاره مندفع شد **حکایت** یکی از ثقات نقل کرد که چند گاه در یکاشان

ندانند هر

در اخلقه

دیوان هم

رسول الله

مردی بود ملا محمد علی نام مباشر صنف عطار و متوجه امور دیوانی ایشان و قدغن

کرده که دیگری بهیچ وجه اجناس عطاری خرید و فروش نکند شخص سید فقیری بقدر

یکمن سرشیم تحصیل کرده بود و این را بشخصی فروخت آن مرد ظالم مطلع شد در بازار با

برخورد و دشنام بسیاری باو داد و چند سیلی بر روی او زد آن بیچاره روانه

شد گفت جدم سزای ترا بدهد آن ظالم که این را شنید اعراض شده ملازم خود را

گفت این سید را بر گردانید و چند پشت گردنی بشکل باو زده و گفت حال برو و جدت

را بگو کتف مرا بیرون آورد روزی چند بگذشت آن ظالم تب کرده و در شب کتفهای او درد

آمد و روز دویم ورم شد بد کرده ماده بکتفهای او ریخت و روز چهارم جراحان

مجموع گوشتهای او را تراشیدند بنحویکه سرهای کتف و بیرون آمد و در روز نهم

بمرد بالجمله هر که درافتاد برافتاد **تاراج نواقی** معاشران بکناری از این میانه

برهیدم مباد محتسب که شود که مست نبیدم خبر دهید بزاهد که ترک توبه کردم فهم

بدین وقت باده گلرنگ جیب خرقه دریدم چه خوش بحلقه زلف تو دربکند فتادم

من آنچه دشنه دام هزار بدانه بریدم ببدل بکلبن حسنت چه خارها که خلیدم بتن

ز درد فراقت چه رنجها که کشیدم طمع بنکهت بستان باغ خلد ندارم شکنج دام تو

بلاوج کاه سدره گزیدم یکی بکام دلم درج پاسخی نگشودی شنیدگی ارزو تیبان

هزار طعنه شنیدم بجز هوای گرفتار بت پری نفشاندم بدام شد بقفس منزلم هزار بنجد

پریدم تو کز ندیدن منم بنفسه لب بگزیدی منت بدیدم و زیر لبان نیکاد رسیدم

اگر بکشتن تاراج هست کام تو حاصل منش فدای تو کردم که کشته تیغ امیدم شعر

کرپیر شادی نبرد راه بسر منزل ما شکر لله که ندارد گله از غم دل ما دل بطوفان

بسیرهم

بسپریم دل این دجله که هست   تا ابد پیدا نبخت نبون ساحل ما ده زنان بره
ده بی اثر و منصل دور   توسم ای ناقه بمنزل نبری محمل ما   دا زسر بستر بدشمن نکشاید
که باز نکشاید بجز از دوست کسی مشکل ما   هیچ تخمی نفشاندیم و نخوردیم ثمر خورید
جز ندامت چه توان بود دیگر حاصل ما   همرهان بیخبران ما بکند شنند چرا بکوبه
بست ره ناله دل غافل ما   خود بتاراج ملامت بپسندی که ز رشک الست بیخودی افشاندن
جان در قدم قاتل ما **حدیث** فیه ابهام سئل عن الذکر عن علی ع فقال الذکر بین ذکرین
والاسلام بین سیفین والذنب بین فرضین قیل ان معناه ان ذکر العبد لله یکون
له بین ذکرین له من الله الاول ذکره له بالتوفیق للذکر قبل الذکر والثانی ذکره له بالمغفرة
له بعد الذکر والاسلام یکون مسبوقا بالسیف المخوف للکفار حتی یسلموا ثم بالسیف
المخوف للمرتدین حتی لم یرتد والذنب بین فرض ترک الذنب وبین فرض التوبة بعد
الذنب **اشتباه** قال فی المدارک فی مسئلة ذبح الهدی فی یوم النحر اما وجوب ذبحه یوم
النحر فهو قول علمائنا اجمع واکثر العامة ثم نقل بعد اسطر قلیلة قول المحقق ره وکذا
لو ذبحه فی بقیة ذی الحجة جاز وقال مقتضی هذه العبارة جواز ذبحه فی بقیة ذی الحجة
اختیارا وبه صرح الشیخ فی المصباح فقال ان الهدی الواجب یجوز ذبحه ونحره طول ذی
الحجة ویوم النحر افضل اقول وبنحو ذلک صرح ابن ادریس فی السرائر وحکی هذا القول
عن مختصر المصباح ونهایة الشیخ والغنیة لابن زهرة وظاهر المهذب وحکی عن الغنیة انه ادعی
الاجماع علیه هذا مما یقتضی منه العجب من صاحب المدارک حیث یقول وهو قول
علمائنا اجمع وهذا اعجب من ادعائه اجماع القدماء علی امر فیه خلاف کثیر لان للاجماع
معانی یجتمع بعضها مع الخلاف ومع ذلک لا یعلم اصطلاح کثیر منهم فی الاجماع صوراً

مراسلهٔ که جناب قاضی احمد متوسلی از فضلاء حویزه و عم ملوک جاسب که از جمله ملوک
قم است نوشته بسم الله الرحمن الرحیم من غائبانه مایل نزدیکی بهوشم مبتنی نظر بخیالی
از آن خوشم هر چند دیده مدتی که نظارهٔ جمال باکمال آن نهال ملوک فضل و افضال
نموده اما اوصاف پسندیده و اخلاق حمیدهٔ ایشان را از شجاع زمان و لیث غضنفر
اوان یعنی مجموع جهانیان استماع نموده و مشتاق و معتقد ایشان گشته همیشه بخیال
مجنبال و آرزوی وصال و شرف اتصال اشتغال دارد ما چون بنی رسیم بدان آرزوی
دل یارب تو آرزوی دل ما بما رسان از قریب مجیب والد مرحوم ایشان و تلک حجتنا
آتیناها ابرهیم القواعد من البیت همواره بزیارت این بیچاره کاهی که بدان صوب
باصواب توقف داشت آمدی و مراسم خیرها و آشنائی و روابط همسایگی را منظور می
داشت بمقتضای الولد الرشید یقتدی بابائه الحال اگر عمل فرمایند ثمرهٔ دنیا و آخرت خواهد
یافت و خیرها خواهد ساخت هر چند که در مصطبه مسکن دارد بوئی ز من
سوخته خرمن دارد هر جا که سبزه کلیم و آشفته دلی است شاگرد من است و خرقه از من دارد
بر ضمیر منیر فیض ماثر مستور نماند که موضع شریف جاسب بطریق دار المؤمنین قم
حماها الله عن العاهات والآفات والتلاطم از اراضی طیبه و اماکن مشرفه است و مردم آنجا
از زمان بعثت الی یومنا هذا شیعهٔ اثنی عشریه و صاحب نما انند و فضایل آن بقعه
فاخره نسبتا است و احادیث و روایات بشما وارد است از انجمله آنست که فردا که قائم
آل محمد عجل الله فرجه ظهور میکنند دوازده کس از آن سرزمین فاخره در خدمت صاحب
خواهند بود دیگر قطب العلما الشیخ جعفر که از آن ولایت پاکیزه بودند وقتی به بالای
کره به امد روزی بمشرف گردیده احرام زیارت امام هشتم و قبلهٔ هفتم امام ضامن مفترض

الطاعة واجب الا طاعة سلام الله علیه بسته فریاد بر آورده که السلام علیکم و حضرت
جواب سلام داده و فرموده که علیک السلام خدام و سادات عتبه تاریخ آن را ضبط
کردند و بعد از آنکه حضرت شیخ جعد بدان آستانه رسید نشان رسیده معلوم گشته که ابجو
از برای شیخ بوده و شیخ در زمان سلطان سنجر ماضی که از سلاطین سلجوقیه بوده
و بجهة زیارة بدان حرم محترم کاشی که بهتر از چینی بهتر ترتیب داده اند و تمامی احادیث
نبوی و مرتضوی و قرآن مجید که بران کتابت شده ترتیب دهنده آن کاشی جاسبی
بوده و نویسنده قرآن و احادیث عبد العزیز بن ابی نصر قمی بوده در تاریخ خمسمائة
بوده و آنها را بر شتران لوک سوار کرده از معجزات این است که آنها بطی الارض بحوالی مشهد
مقدس آمده بودند در کوه فرود آمده تا صباحی جمعی بر سر آن کوه رسیده کسی همراه نبوده
آنها را برداشته پیش سید النقبا سید محمد موسوی برده اند و او بکار نشانده و اولاد
شیخ جعد از آن تاریخ خادم و مجاور و صاحب اختیار آن آستانه بوده اند و در زمان میرزا
سلطان حسین بایقرا و شاه جم جاه رضوان بارگاه سلطان شاه انار الله برهانهما
درویش شمس الدین محمد و درویش یحیی شصت سال در آن آستانه متمکن شب و روز
مشغول بوده و شبها سر بر آن آستان نهاده خدمت میکردند و خانه زن و فرزند
سید و تکیه درویش یحیی در بالای سر آنحضرت در خانه ایست موجود و از ایشان
نسل نمانده و دو برادر دیگر در طرف تاشهریک دو فرسخ است مقبره و تکیه و گنبد بجهة
مدفن خود ساخته اند و در آن مکان مدفون اند و بقعه کاروانسرای و اسباب و عمارات عالی
زیب و زینت از ایشان مانده و بجهة رعایت ادب گستاخی در آستانه اختیار قبر خود
انجا نموده اند دیگر صلحا و اتقیا از موضع جاسب بسیار برخاسته خصوصا شیخ علی

جاسوی که در موضع جمع کتاب قلم مدنوشت و از جمله املای شیخ وصلی بوده و دیگر مبهمات الله

طریقت

مسالک شیخ نظامی است که سید بوده و اسمش سید الیاس بن الیاس مشهور است
چنانچه خود گفته در خط نظامی   از نه کام بینی عدد هزار و یک نام الیاس کالف
بی‌ین نامش هم بود نیز است کامش دیگر بیفرماید چند ترکو چه در بحر گنجه گم
ولکن قهستان شهر قم حضرت شیخ از اقطاب و اوتاد بوده سلاطین زمان را بجد حتش
سر بفاخر بر آسمان رسید چنانچه خود میفرماید بگفتم بو سمش همچون رخش پا کم
چند بدم آسمان بر خواست زجای در عنبر فقر و درویشی سلاطین زمان و ارباب
حکم و فرمان پیوسته عبادتش میشتافتند چنانچه خود در مناجات و توحید میگوید
چون بعهد جوانی از بر تو بد رکس نرفتم از بر تو هر در برد دم فرشتهای من خواستم
توام داری چو بکه بود که تو کشتم پس زانچه تو سید نیست ستم کس و دیگر حالات
شیخ ببیانست در عصر سلطان طغرل بن ارسلان بویه و در شهور سنه ۵۵۶ مرقدش

ظاهر

در بلده گنجه مطاف اهل عالم است و کلمات شیخ از اعجاز است ان شاء الله تعالی بعضی دیگر
نوشته خواهد شد بتعاقب نهاده می‌شود و دیگر آنکه جانب تعلق بحضرت
امام ضامن امام رضا علیه التحیة و الثناء اورد تمام شد مکتوب حضرت افادت و افاضت
پناه حقایق و معارف آگاه اعلم علما قاضی احمد متقی ره فائدة للاسماء الحسنی خواص
مختلفة ينفعل بها اشياء اذا استعملت كلك على الوجه المقرر فيكون لها ابداعات منها
ان تاخذ لكل حرف من اسمك اسما اوله ذلك الحرف الماخوذ له وتذكرها بعدد اعدادها.
او بعدد حروف هجائها او بعدد حروف اعدادها بعد حذف المتكرر ثم تدعو بلفظ
النداء و تسال حاجتك مثل محمد تاخذ المجيب والحليم والمعطي والدليل و تذكرها بعدد

اعدادها

اعدادها مثلا المجيد سبع وخمسون والحليم ثمانية وثمانون والمعطى مائة وتسعة

وعشرون والدليل اربعة وسبعون ثلثمائة وثمانية واربعون وان كان بعدد حروف الجمع

بسط هجائها م ى م ج م ى د ا ل ج ا ل ا م ى ا م ى م م ى م ع ى ن ط ا ى ا د ا ل ا ل ا م

ى ا ل ا م فيكون اثنين واربعين وان شئت بحذف المتكرر فيكون تسعة او

باعدادها الجفرية وخمسة مائة وتسعين وباعدادها الاسماء الجفرية ستون وان كان بعدد

حروف اعدادها س ب ع خ م س و ن ث م ا ن ى ه ث م ا ن و ن م ا ه ت س ع ه ع ش

رون ا ر ب ع ه س ب ع و ن فتكون اثنين واربعين فى هذا المثال وان كان بحذف

المتكرر فخمسة عشر وان كان بحروف اعدادها الجفرية ا ر ب ع ه ث ل ث ه ا ح د ا ر ب ع

ث ل ث ه ا ح د ث ل ا ث ه ست ستون او بحذف المتكرر فثلثة عشر وكذلك تفعل

بمجد حتى يتطابقا وتذكرها بالعدد المطابق بينهما ومنها ان تطلب من الاسماء ما يوافق

حاجتك ما فى العدد او فى طبيعة الحروف ومنها ان تنظر ما بين حاجتك وبينك من

عدم التوافق كان يكون اسم احد كمالى حروف فى كان يكون اسم احد كامر وفرفيها النوع

والاخر فيها التناكر او النوادية والاخر الطمانية او السعيدة والاخر النحسية او الحارة

والاخر البارده وهكذا فيختار من الاسماء الحسنى ما يحصل به التعديل بينكما فانه كما

كامر ويجمع بينه وبين اسمك واسم حاجتك فى شكل وتركبها كلمات وتدعو بها عجمية كانت

او عربية يتوجه بال ملاحظا المدلول الاسم وحاجتك حتى يتم الامر ومنها ان تاخذ عدد ما يوافق

اسمك من عدد اسماء الحسنى اما بالجمل الكبير اسما او اسمين او اكثر حتى يحصل العدد

مثل محمد اثنان وتسعون فتاخذ حى وهاب على جواد اثنان وتسعون فتقرا الفاتحة

٩٢ وسورة الم نشرح ٩٢ وتذكر الاسما التى لو فقنا الولى الجواد ٩٢ ثم تقول يا حى

الذكر

یا وهاب یا ولی یا جواد صل علی محمد وال محمد وافعل بی کذا وکذا ولا تحظ بالحال حال
یا الحی الحیوة فی کل شئ وفی الوهاب الجواد العطیة لکل شئ وفی الولی القیام بکل شئ
ولتکن حاجتک امام بالک حالة الذکر وقدم امام دعائک ذکرک ثم دعائک لک
فاستجب لی وعدک قصد تو نصیحت بد انکه یکی از اسما عظیمه الهی غفار و غافر
است ومقتضای ظهور ان وجود مذنب است پس نباید مذنب عاصی مایوس
دونهم ونا امید باشد چه پدر و مادر ما کسی بودند که بعد از وسوسه شیطان عصیان
کردند وین صفت از ایشان بما میراث رسیده واین دو نفر اول عصیان بودند و
لیکن پدر ما نادم وپشیمان فطرت ادم بر تو غالب است الا سجیت شیطان در تو
هست وان نمره وشارکهم فی الاموال والاولاد خواهی بود فی الاحیا قال ابرهیم خلال
المطاف لیلة وکانت مطیرة ووقعت فی الملتزم وقلت یا رب اعصمنی حتی لا اعصیک
فهتف بی من البیت یا ابرهیم انک تسالنی العصمة وکل عبادی المؤمنین یطلبون ذلک
فاذا عصمتهم فعلی من اتفضل ولمن اغفر قیل ومنها قد الخیام ابادخرابات نمی خورد
ما است خون دو منزل تو بیدر کردن ما است کو من نکنم گناه رحمت که کند ارا
رحمت از کند کردن ما است قال بعض الحکماء احق الناس بالهوان المحدث لمن لا یصغی
الی حدیثه من کلامهم صدیقک من صدقک لا من صدقک واخوک من عذلک
من کلام بعض العلماء ترک المداراة طرف من الجنون لا تقبل قوله فلا تصدق بیمینه لا
تصدق الحلاف وان اجتهد فی الیمین من عادی من دونه ذهبت هیبته ومن عادی
مثله ندم صدیق الوالد عم الولد صفا قر الوجه ردف حاضر علامة الکذاب جودة الیمین
لغیر مستحلف خیر مالک ما وقاک وشره ما وقیته فوت الحاجة خیر من طلبها من غیر

لا من عذرک

اهلها

اصلها غضب الجاهل في قوله وغضب العاقل في فعله ادع هو من عظمك من عن حاجته

اليك في تاريخ ابن العساكر ان شخصا من اصحاب بعض الصلحاء قال رأيته في النوم

بعد موته فقلت ما فعل بك الله قال اوقفني الله بين يديه قال يا فلان بما ذا غفرت لك

قلت بصالح عملي قال لا قلت باخلاصي في عبوديتي قال لا قلت بكذا وكذا قال لا كل هذا

لم اغفر لك بها فقلت الهي فبماذا قال اتذكر حين تمشي في دروب بغداد فوجدت هرة

صغيرة قد اضعفها البرد وهي تنزوي الى اصول الجدار من شدة الثلج والبرد فاخذتها

رحمة لها فادخلتها في فرو كان عليك لتقيها من البرد فقلت نعم قال برحمتك لتلك

الهرة رحمتك وقريب بابينست انچه را بعضی از علمای موثقین از احقاف فاضل ملا محمد

باقر المجلسی ره بجهت حقیر حکایت کرد که فاضل مذکور با ملا محمد صالح مازندرانی

معاهده نمودند که هریک را سابق بود بدیگری وفات رسد در عالم منام اند بکری

را از انچه براو کذشته اعلام نماید ملا محمد باقر بر ملا صالح وفات نمود بعد از یکسال

شبی او را در واقعه دید اول سؤال نمود که باوجود معاهده چرا تا بحال خود را در

منام ننمودی کفت چندان وحشت و کرفتاری مرا بود که میسر نبود و حال فی الجمله انس و

فراغی حاصل شد بعد از ان سؤال نمود از انچه براو کذشته بود کفت مرا در مقام

خطاب الهی باز داشتند خطاب شد چه اورده عرض کردم الهی تو دانا تری پس باز از

من تعداد حسنات خواستند عرض کردم عمر خود را در تصنیف و تالیف کتب احادیث و اخبار

صرف کردم و در جمع احادیث و تفسیر انها کتابها نوشتم خطاب شد از است ست

لیکن انها را مصدر باسماء سلاطین نمودی و از توصیف انها و تعریف مردم انها را

مبتهج و مسرور میشدی و از مذمت انها دلگیر میشدی همان تعریف و توصیف خوشنودی

سلطان سنجر خواست عرض کردم اوقات خمسه را با امامت جمع مردم و باقامت صلوات
صرف کردم خطاب رسید بلی از کثرت و اجتماع ماموبین مسرور شدی و از قلت آنها دلگیر
و هم چنین عملی ما را نشاید همچنین ابجد گفتم بمقصود آن مردود شد تا همه اعمال حسنه
من از درجه قبول ساقط و از خود مایوس شدم خطاب رسید که یک عمل مقبول نزد ما
داری روزی تنها یکی از کوچهای اصفهان میگذشتی و ابتدای وقت بهار بود و انار
به اصفهانی در دست داشتی زنی از آن کوچه و طفل کوچکی دنبال او میدوید بهر آن در دست
تو دید گفت ای مادر من به میخواهم تو بجهت رضای ما به را بآن طفل دادی و از آن خوشنود
کردی ما تو را بهمان عمل بخشیدیم و امرزیدیم منقولست که سخره فرعون که در جمیع
احوال خود را بصورت موسی نمودی و مردم را خندان نمودی چون فرعون با قوم خود غرق شد
و او بسلامت در رفت موسی او را آورد که خدایا همه را زار من او بود ندا آمد که ای
موسی خود را چون شبیه بتو می‌نمود عیب بود که مشابه تو را که دوستی چون دشمنان
دارم **لبعضهم** فمن یحمی العلیل من البلایا اذا کان البلاء من الطبیب **قیل**
الاستیناس بالناس علامة الافلاس ای عن معرفة الله اذ من کان قلبه غنیا بذکر الله استوحش
عن الخلایق فضلا عن موانستهم **قیل** لا ینبغی للعاقل ان یطلب طاعة غیره و طاعة نفسه
علیه ممتنعة **قیل** التعزیة بعد ثلث تجدید للمصیبة والتهنیة بعد ثلثة استخفاف
بالمودة **وصیة حسنة** اوصت اعرابیة ابنتها حین زوجتها فقالت لها یا بنیة انک قد
فارقت العش الذی فیه درجت والموضع الذی منه خرجت الی وکر لم تعرفیه
وقرین لم تالفیه کونی له امة یکن لک عبدا واحفظی عنی خصالا عشرا یکون
لک شرفا و ذکرا الاولی والثانیة حسن الصحبة بالقناعة وجمیل المعاشرة بالسمع و

مهرفت

من

الطاعة الثالثة والرابعة المتفقد لموضع عينه وانفه فلا يقع عينه منك على قبيح او تستكره
ولا يشم انفه منك بما حبيتنا واعلم ان احسن الكحل المودة وان اطيب الطيب الماء
والخامسة والسادسة الحفظ لماله والرعاية لحشمه وعياله واعلم ان اصل الاحتفاظ
بالمال حسن التقدير والرعاية للحشم والعيال حسن التدبير والسابعة والثامنة التعاهد
لوقت طعامه والهدو عند منامه فحرارة الجوع ملهبة وتنغيص النوم مغضبة والتاسعة
والعاشرة لا تفشي له سرا ولا تعصي له امرا فانك ان افشيت سره لم تامني غدره وان
عصيت امره اوغرت صدره وزاد فيها بعضهم الحادية عشرة والثانية عشرة طلاقة الوجه
وحسن الكلام **قال** دو رو نبهان دو خصلت نپسندید اهل لست سخن دلپذیر و
عیب مردم را نمودن عیب خود را بمردم نمودنست **قال** وهب بلغنا ان ابليس عليه اللعنة
تمثل ليحيى ع فقال له انصحك فقال لا اريد ذلك ولكن اخبرني عن بني ادم قال هم ثلثة
اصناف عندنا صنف منهم معصومون مثلك نحن في راحة منهم ايسنا عنهم وصنف
اخر الذين هم في ايدينا بمنزلة الكرة في ايدي صبيانكم نتلقفهم كيف شئنا قد كفونا
انفسهم ونحن في راحة منهم ايضا وصنف ثالث وهم اشد الاصناف عندنا نقبل الى
احدهم فنبذل جهدنا في فتنته ونتمكن منه ونفتنه في دينه ثم يفزع الى الاستغفار
والتوبة فيفسد علينا كل شئ فعلناه ثم نعود اليه فيعود فلا نحن نياس منه ولا نبلغ منه
حاجتنا فنحن منه في عناء **فائدة** اعلم ان جميع خيرات الدنيا والاخرة جمعت في كلمة واحدة
هي التقوى انظر الى القران ما علق عليها من خير وثواب اضاف اليها من سعادة وكرامة
دنيوية واخروية الاول الثناء عليها قال الله سبحانه وان تصبروا وتتقوا فان ذلك
من عزم الامور الثاني الحفظ والحراسة من الاعداء والماكرين قال الله تعالى وان تصبروا

وتتقوا

وتتقوا لا يضركم كيدهم شيئا ٣ التأييد النصر قال الله تعالى ان الله مع الذين اتقوا
٤ النجاة من النار قال الله سبحانه ثم ننجي الذين اتقوا ٥ الخلود في الجنة قال الله تعالى
اعدت للمتقين ٤ النجاة من الشدايد والرزق الحلال قال الله تعالى ومن يتق الله يجعل له
مخرجا ويرزقه من حيث لا يحتسب ٧ اصلاح العمل قال عز شانه يا ايها الذين امنوا اتقوا
الله وقولوا قولا سديدا يصلح لكم اعمالكم ٨ غفران الذنب قال الله تعالى ويغفر لكم ذنوبكم
٩ محبة الله تعالى قال الله تعالى ان الله يحب المتقين ١٠ قبول الاعمال قال الله تعالى انما يتقبل
الله من المتقين ١١ الاكرام والاعزاز قال الله تعالى ان اكرمكم عند الله اتقيكم ١٢ البشارة
عند الموت قال الله تعالى الذين امنوا وكانوا يتقون لهم البشرى في الحيوة الدنيا والاخرة
ولاجل اجتماعها لتلك الخصال قال الله سبحانه ولقد وصينا الذين اوتوا الكتاب من
قبلكم واياكم ان اتقوا الله منقولست كه پادشاهي عادلي وزيري بود كه مدتي متمادي در خدمت او
تقصيري نكرده بود روزي در طلب او كفت دو شوكه مرا عيبي ودر بري جاهلي نادانم
هيچ نيست چه انسان لا محالة محل نسيان وخطا است اكر دراين عرض مدت بخطائي
از من برخورده نا دان واحمق وجاهلي واكر برخورده ونكفتي خيانت كار ودشمن
بس اوراازين بخود راند قال بعض العارفين ثمرة التجريد سرعة العود الى الوطن الاصلي
وتعجيل الاتصال بالعالم القدسي وهو الذي عناه سيد المرسلين بقوله حب الوطن
من الايمان وقد وقع في التنزيل الالهي الاشارة بقوله يا ايتها النفس المطمئنة ارجعي الى
ربك راضية مرضية فادخلي في عبادي وادخلي جنتي فاياك ايها السالك ان تفهم من
الوطن دمشق وبغداد وغيرهما من البلاد فان ذلك من الدنيا وقد قال النبي صلعم
جمود العين من قساوة القلب وقساوة القلب من حب الدنيا وحب الدنيا راس

خطيئة

خطيئة وسهد فائله اين وطن مصر وعراق وشام نيست اين وطن شهري است

كانرا نام نيست وقال الله عز من قائل ربنا اخرجنا من هذه القرية الظالم اهلها يعني

بالقرية المالوفات الهيولانية والرسومات العادية الظلمانية فان وصلت الى مطلوبك

فطوبى لك ثم طوبى لك وان ادركك الاجل في اثناء الطريق فقد وقع اجرك على الله

كما قال عز شانه ومن يخرج من بيته مهاجرا الى الله ورسوله ثم يدركه الموت فقد وقع

اجره على الله واعلم ايها السالك كما ان الحاسة الجليدية اذا صادفت موقية برمد مثلا

فهي محرومة من اجتلاء الاشعة الفائضة من الشمس كذلك البصيرة اذا كانت موفية

بالهوى واتباع الشهوات والاختلاط باهل الدنيا والانغماس معهم في كدوراتهم فهي

محرومة من ادراك الانوار القدسية محجوبة عن ذوق اللذات الانسية وما احسن ما قيل

اسير لذة تن ماندة وكرنه تورا چه عيشها است كه در ملك جان مهيا نيست ثم

ان الحواس الباطنة الروحانية اقوى ادراكا من الحواس الظاهرة الجسمانية فان تلك

ناظرة بلا حجاب وهذه منطبقة من وراء النقاب عن ان ادراك هذه مشروطة بتعمير البدن

وانمائه وادراك تلك مشروطة بتخريب البدن وافنائه كما قال المولوي صحت اين

حس ز معموري تن صحت آن حس تخريب بدن **فائدة** قال نصير الدين المحقق الطوسي

من اقوى الاسباب الجالبة للرزق اقامة الصلوات بالخضوع والخشوع وقراءة سورة

الواقعة خصوصا بالليل ووقت العشاء وقراءة سورة تبارك الملك وقت الصبح ومما

يزيد في الرزق ان تقول كل يوم بعد انشقاق الفجر الى وقت الصلوة مائة مرة سبحان

الله العظيم استغفر الله واتوب اليه وان تقول لا اله الا الله الملك الحق المبين كل

يوم صباحا ومساء مائة مرة وان تقول بعد صلوة الفجر كل يوم الحمد لله وسبحان

الله ولا اله الا الله والله اكبر ثلثا وثلثين والله اكبر اربعا وثلثين وبعد صلوة المغرب
ايضا وتستغفر الله سبعين مرة بعد صلوة الفجر وتكثر من قول لا حول ولا قوة الا
بالله العلي العظيم فائدة قال الغزالي الفرق بين الرجاء والامنية ان الرجاء يكون على اصل
بخلاف التمني فمن زرع واجتهد وجمع بيدرا ثم يقول ارجو ان يحصل منه مائة قفيز
فذلك منه رجاء والاخر لا يزرع زرعا ولا يعمل يوما فذهب ونام فاذا جاء وقت الحصاد
يقول ارجو ان يحصل لي مائة قفيز فيقول له هذه الامنية التي لا اصل لها قيل ونعم ما قيل
الادب في الاخ فخر والعم عز والخال وبال والولد كمد والاقارب عقارب وانما المرء بصديقه
سئل بعض الوعاظ في المنبر كيف شعر علي ع بالسائل مع كونه مستغرقا في الاقبال
بكليته على الله فانشد يسقي ويشرب لا تلهيه سكرته من النديم ولا يلهو عن الكاس
اطاعه سكره حتى تحكم من فعل الصحاة فهذا افضل الناس اقول قد شعر علي ع
بالسائل ولم يشعر بالسهم الذي اخرج من رجله المباركة في الصلوة مع ما فيه من الوجع
والالم الشديد ذلك لاجل ان الاول كان من متعلقات العضو ومن طاعة من توجه
اليه في الصلوة فاقباله اليه لا ينافي اقباله بكل ما يتعلق به بخلاف الثاني فانه من
متعلقات بدنه الشريف وقد غفل عنه بالمرة ويمكن ان يكون ذلك لاجل اختلاف
الحالات فائدة لا تمازح الشريف فيحقد عليك ولا الدني فيجتري عليك بدانكه
حكما گفته اند كه علامت حسن خلق ده چيز است اول با مردمان در كار نيكو مخالفت
ناكردن ۲ در نفس خود انصاف دادن ۳ عيب كسان ناجستن ۴ چون از كسي زلتي در
وجود ايد او را تاويل نيكو كردن ۵ عذر گناه را پذيرفتن ۶ حاجت محتاجان را
براوردن ۷ رنج مردمان كشيدن ۸ عيب نفس خود ديدن ۹ با خلق روي

تازه داشتن

ناده داشتن آبا مردمان سخن گفتن خوش **قيل** معايب السفر سبعة مفارقة الاوطان
من مألفه ومقارنة من لا يشاكله والمخاطرة بما يملكه ومخالفة عادته في مأكله و
منامه ومجاهدة الحر والبرد بنفسه واحتمال لال المكاري و الملاح والسعي كل يوم في تحصيل
منزل جديد **قال** بعض الحكماء لا تقعد حتى تقعد فاذا قعدت كنت عز مقاما ولا تنطق حتى
تستنطق فان استنطقت كنت عالي مكانا **قيل** الجاهل من لا جاهل له يتدبر امره من
لا سفينة له يدفع عنه قال الشاعر ولا يلبث الجهال ان يتهضموا اخا الجهل ما لم يستعن
بجهول **حكاية** كان بالبادية رجل له عيال وخيمة وكان له حمار ينقلون عليه الماء
ويحمل عليه تجارتهم وديك يوقظ للصلوة وكلب يحرسهم فجاء في ليلة ثعلب فاخذ
ديكهم فحزنوا للديك وكان الرجل صالحا فقال عسى ان يكون خيرا ثم جاء ذئب فخرق
بطن الحمار فقتله فقال الرجل عسى ان يكون خيرا ثم اصبحوا ذات يوم فنظروا فاذا سبي كل من كان
حولهم وقتل بعضهم وبقوا سالمين وانما اخذوا اولئك بما كان عندهم من اصوات
الكلاب والحمير والديكة **فائدة** قيل في وجه تسمية البرامكة بذلك الاسم ان جدهم خالد كان له
خاتم تحت فصه من السم يمص الفص عند الشدائد و الغصص فيسكن فورد على هشام
ابن عبد الملك في ايام امارته وكان عند عبد الملك حجر اذا حضر السم يصيح ويحرك جناحيه
ففعل ذلك واساء هشام الظن بخالد فقال هل معك سم فاجاب وكان لغته فارسية
بلي انگشتري دارم در زير نگين زهري است كه در شدايد برمكم و باين جهة برمك بضم
ميم مسمى شد ونسل او برمكية و در تاريخ قديمي كه در سنه پانصد و كسري تاليف
شده بود كه در شهر بلخ نوچهر هيكلي بنا كرده بودند بنام قمر بجهة معارضه كعبه و او را
نيز بكه مي ناميدند چون فرس دين آتش پرستي شيوه كردند او را آتشخانه كردند و رئيس خدمه

لو را برمکه گفتندی یعنی والی مکه و نوبت در پاست ایشان بخالد و سید جد برامکه

و باین جهة او را برمك بفتح میم می گفتند **حکایت** گویند بعضی از ملوک مصر و

فراعنه ایجاد و قبه بنا نهاده بودند از اعراب آن گفتندی و مقرر کرده بودند هر که از

آنجا عبور کند در آنجا نماز کند بجهت آن موضع و هر که نگزاردی داشته باشند او را

کشتی و لیکن دو حاجت او را برآوردی بشرطیکه اند و حاجت خواهش سلطنت

و نجات از قتل نباشد روزی مردی کافر از اهل فرنقیه با کرهی کافران از آنجا

گذشته و چون نشنیده بود نماز نکرده او را اگرفته نزد ملك بردند ملك

او را عتاب کرده جواب داد که جاهل بودم و اگر میدانستم هزار رکعت نماز میکردم

و امدم اینجا که در ظل حمایت تو باشم ملك گفت فائده ندارد دو حاجت بخواه غیر

نجات و مملکت که کشتنی هستی پس کافر بعجب راست نظر کرده و امرا را شفیع

کرده و تضرع کرده سود نبخشید چون مایوس شد گفت سه هزار دینار بمن دهی با امینی

که بجهت اولادم بفرستم هم الحظه سه هزار دینار و امین حاضر کرده و وجه تسلیم او

شده دوباره فرنقیه رفت گفت و هم آنکه سه بار از سلطان و حضار سر این کرزرا

بزنم یکی هموار و ملایم و یکی متوسط و دیگری شدید ابتدا از ملك که سلطنت

طولانی تفکر کرده بحضار گفت چه میگوئید همگی گفتند باید طریقه و سنت آبا

را از دست نداد و حکم مقرر جاری کرد پس ملك از سریر بزیر آمد گفت ای کافر مشغول

زدن باش کافر یك دبوس بر قفای ملك زد که سر او زده برو در افتاد

و بیهوش شد چون بهوش آمد گفت این زدن خفیف بود یا متوسط یا

شدید کافر گفت هر چه ملك بعد از این ملاحظه نماید خواهد دید گفت

والله

والله که اگر این سبب بوده من از متوسط خواهم مرد پس وکرد بجراحی عریان که او را

افکنده بودند گفت ای اولاد زنا و حرامزادگان چگونه دیدید که این مرد نماز نکرد

والله که من دیدم نماز کرد بهیئتی که هیچکس با این نیکوئی نماز نکرده بود پس او را

دعا کرد و امر نمود که عریان را اخراج کردند **فائدة** در تاریخ بلدان مذکور است

که زرافه حیوانی است که در حبشه می‌باشد از ناقه حبشیه و گاو وحشی و ضبع

هم میرسد یعنی ناقه و ضبع و گاو جمع شدندان متولد می‌شود سر او مثل شتر

و شاخان شاخ گاو و دندانهای چون دندانهای گاو و پوست آن مثل پوست

پلنگ و قوائم او مثل قوائم شتر و سم او چون سم گاو و دم او چون دم آهو و گردن او

بسیار بلند و دستهای او بسیار بلند و پاهای آن بسیار کوتاه است و از ابقار

شتر گاو پلنگ گویند **قال** جالینوس الزنجیون خصوا بامور عشرة سواد اللون

و فلفلة الشعر و فطس الانف و غلظة الشفة و تشقق الید و الکعب و نتن الرائحة و کثرة

الطرب و قلة العقل و کل بعضهم فی حروبهم یاکلون لحم العدو اذا ظفروا به و لا یری زنجی

بعضهم انهم

مغموما و الغم لا یدور حولهم **فائدة** سبا مقر بلقیس کانت مدینة بینها و بین

صنعاء الیمن مسیرة ثلثة ایام بناها سبا بن یشجب بن یعرب بن قحطان کانت مدینة

حصینة کثیرة الاهل طیبة الهواء عذبة الماء کثیرة الاشجار لذیذة الثمار ما کان یوجد

بها ذباب و لا بعوض و لا شیء من الهوام کالحیة و العقرب و نحوهما اخربها السیل و هو الذی

اخبر عنه سبحانه فارسلنا علیهم سیل العرم و تفرق اهلها حتی ضرب بهم المثل المشهور

فیقال تفرقوا ایدی سبا و کان اهلها المتفرقون عشرة طوایف عظیمة ستة منهم تیامنوا

ای اخذوا جانب الیمن و حوالیه و هم کنده و الاشعریون و الازد و مذحج و انمار و حمیر

وارتفعت شاموا اي اخذوا صوب الشامات وهم عامرة وجزام ولخم وغسان وكانت هذه

الواقعة قبل بعث عيسى ع فائدة سرانديب جزيرة في بحر هركند باقصى بلاد الصين

قال محمد بن زكريا هي ثمانون فرسخا فيها انواع العطر والعود والنارجيل ودابة المسك

وانواع اليواقيت ومعدن الذهب والفضة ومغاص اللؤلؤ واكثر اهلها المجوس و

بها المسلمون ايضا ويقولون بها في غاية الحسن ويوجد فيها نوع كبش لها عشرة قرون فائدة

في كتاب التاريخ ان الكلب السلوقي الذي ورد في الاخبار منسوب الى السلوقية وهي

كانت مدينة عظيمة بارض اليمن وقال صاحب التاريخ وهو صنف في سنة خمسمائة

فذكر ان اثارها باقية الى الان كالاب صو مري يسقدها الدباب فبان نوع كلب

هو اخبث انواع الكلاب ويقال له الكلب السلوقي اقول الظاهر ان الذي يقال له بالفارسية

سگ كرك فائدة صنعا بلدة باليمن احسن مدنها بناء واصحها هواء واعذبها ماء

واطيبها تربة واقلها امراضا بناها صنعا بن ازال بن عابر بن شالخ قال عمران بن ابي

الحسن ليس بارض اليمن بلد اكبر من صنعا وهو بلد بخط الاستواء تتقارب ساعات

ليلها ساعات نهارها ولاهلها شتاءان وصيفان وفيها جبل الشب وهو جبل على

راسه ماء يجري من كل جانب ينعقد حجرا قبل ان يصل الى الارض وهو الشب اليماني

الذي يحمل الى ساير البلاد وبها الجنة التي اقسم اصحابها ليصرمنها مصبحين وهي

على اربع فراسخ من صنعاء فائدة مهرة ارض اليمن ينسب اليها النجائب المهرية

وهي كريمة جدا من كرايم انواع الفرس واليمن بلاد واسعة من عمان الى نجران وبها الاحقاف

والاحقاف الان تلال من الرمل بين عدن وحضرموت وكانت مساكن عاد وفيها

العلس وهو نوع من الحنطة حبتان منه في كمام لا يوجد الا باليمن وهو طعام اهل صنعا

ونجران

ونجران من مخاليف اليمن من ناحية مكة بناها نجران بن زيدان بن سبا بن يشحب وكان
واقعة اصحاب الاخدود مع اهل نجران فائدة الصبر السقوطري ينسب الى سقطرى وهي
جزيرة عظيمة فيها مدن وقرى اهل نصارى من ارض الهند وطول هذه الجزيرة نحو
ثمانين فرسخا وسرانديب داخل فيها فائدة الحجاز حاجز بين اليمن والشامات وهي
مسيرة شهر قاعدتها مكة حرسها الله تعالى وبها مقام العرب فائدة الرمح الخطي ينسب الى
الخط بكسر الخاء المعجمة قرية باليمامة يقال لها الخط هجر وهي احسن انواع الرماح خفة وصلابة
واليمامة ناحية بين الحجاز واليمن فائدة السند والهند كانا اخوين من ولد توبر بن يقطن
بن حام بن نوح كل منهما سكن ناحية فسميت باسمه فائدة عدن مدينة مشهورة
على ساحل بحر الهند من ناحية اليمن ينسب الى عدن بن سنان بن ابرهيم الخليل وبها
البئر المعطلة التي ذكرها الله تعالى في القران فائدة فنصور بلاد بارض الهند يجلب
منها الكافور القنصوري وهو احسن انواعه العود القماري ينسب الى قمار وهي
مدينة مشهورة بارض الهند وهي احسن انواع العود فائدة في تاريخ البلدان
ابرقوه وهي بلدة مشهورة بارض فارس ومن عجائبها ان المطر لا يقع داخلها الا قليلا
وانما يقع خارجها دون السور ويزعمون ان ذلك انما هو بدعاء ابرهيم الخليل و
زعموا ان الخليل منعهم من استعمال الشعر وهم لا يستعملونها مع كثرتها فيها وفي
اخبار فرس ان مقدمة نار سياوش بن كيكاوس التي دخلها للتبرئة عن تهامة بما
اتهمتها بدرن وجنابته كانت فيها وابرقوه معرب دكوه يعني قرب الجبل فائدة
كلمات في الحكمة من احب المكارم اجتناب المحارم من دام كسله دام امله عند الشدائد
الفرج يتبدد ومطالع الفرج افضل العدة الصبر عند الشدة سعد من لسانه صموت

السرانديب جبل بالصين ... وهي جزيرة عظيمة من الصين ... ايضا

وكلام مرفوض لا بد من العيوب ما ستره علام الغيوب ليس من عادة الكرام سرعة الانتقام
العفو يفسد من اللئيم بقدر اصلاحه من الكريم اذا سكت عن الجاهل فقد اوسعته
جوابا واوجعته عقابا اعراضك صون عرضك ليس من الثياب ما لا يزدريك
فيه العظماء ولا يعيبه عليك العلماء قال بعض العرفاء دع الراغبين في صحبتك و
السارعين الى منادمتك والتعلم من افادتك فليس لك منهم مال ولا يحصل
لك حال ولا جمال ولا يندفع بمجالستهم منك ملال ولا كلال واعلم ان اخوان الجهر فهل نفر منك
اعداء السر اذا لقوك تملقوك واذا غبت عنهم سلقوك من اتاك منهم كان عليك
رقيبا واذا خرج منك كان عليك خطيبا اهل نفاق وتهمة واصحاب غل وحقد لك
لا تغتر باجتماعهم عليك فما غرضهم العلم والكمال والحال بل الجاه والمال وان يتخذوك
سلما لاوطارهم وحمارا في اثقالهم واوزارهم ان تعديت في غرض من اغراضهم كانوا
اشد اعوان عليك ويرون ترددهم اليك حقا واجبا لديك ويتوقعون منك ان
تبذل عرضك ودينك لهم فتعادي عدوهم وتنصر قريبهم وخليلهم وتنتهض
لهم سفيها وتكون لهم تابعا خسيسا بعد ان كنت متبوعا ورئيسا ولذلك قيل
اعتزال العامة مروة تامة وهو كلام حق لانا نرى المدرسين في زماننا كانهم في رق
دائم وتحت حق لازم ومنة ثقيلة ممن يتردد اليه فكانه يهدي تحفته الى المدرس ويراه
يختلف عليه في الادوار حتى يتكلف برزق له على الاوزار ثم المدرس المسكين والموفي
الضعيف لدينه لعجزه عن القيام بذلك من ماله لا يزال يتردد الى ابواب المتسلطين
ويقاسي الشدائد في الذل مقاساة الذليل المهين حتى يكتب له بعد الابرام التام على
بعض وجوه السحت مال حرام ثم يبقى في مخمصة لقسمته على الاصحاب والتوزيع على الكلاب

اذ نوى

ان سوى بينهم مقته المبرؤن وينسبوه الى الحمق والجهالة والقصور عن درك المصالح
والفتور عن القيام فى مقادير الحقوق بالعدل وان تفاوت بينهم سلقه السنتها
بالسنة حداد وثار واعليه ثورة الاسد الا انه فلا يزال فى مقاساتهم فى الدنيا
ومظالم مما ياخذه فى العقبى والعجب منه انه مع ذلك كله والشدة اجله يزعم انه فيما
يفعله مريد لوجه الله ومذيع شرع رسول الله وناشر علم دين الله والقائم بكفاية طلاب
العلم ولو لم يكن ضحكة للشيطان وسخرة لاخوان الزمان يعلم ان فساد الزمان لاسبب
الاكثرة امثال اولئك الاشخاص فى هذا الاوان **فائدة** مما وصى الشهيد لبعض اخوانه قوله
عليك بتقوى الله فى السر والعلانية واختيار الحق لكل مخلوق ولو اساء اليك واحتمال الاذى
ممن كان من خلق الله ولو شتمت واهنت فلا تقابل الشاتم بكلمة واحدة واذا غضبت
فاياك والكلام ولكن تحول من مكانك وتشاغل بغيره حتى يزول غضبك وغيظك وعليك
بالفكر لاخرتك ودنياك واياك والخلو من التوكل على الله فى جميع امورك وكن واثقا
به فى مهماتك وعليك بالشكر لمن انعم عليك واياك والضحك فانه مميت القلوب واياك
وتاخير الصلوات عن اول اوقاتها ولو كان شغل ما ولا تترك القضاء صلوة
عليك ولو يوما واحدا واذا فرغت من الصلوة فصل النوافل وعليك بالملازمة
فى طلب العلم مهما كان واياك ومنازعة من تقرء عليه الدرس بل خذ ما يعطى بالقبول واياك
اياك ان تطرد النظر فى الذى تقرء ليلة واحدة واجعل لك وردا من القرآن وان تمكنت
من حفظه فاحفظ بل احفظه ما استطعت واجتهد ان يكون كل يوم خيرا من ما مضى
ولو بقليل واياك ان تمنع نعمة احد من خلق الله فانها نعمة لا تحصى ولا تنقطع عن
الوالدين واياك ان تحادث احدا فى غير العلم واياك وكثرة الكلام ونقل كلام احد

المدونة

كلها

شغل كان

عليك

علیک بالمواظبة فی کل یوم بخمسة و عشرین مرة اللهم اغفر للمؤمنین و المؤمنات و المسلمین
و المسلمات فان فیها ثوابا جزیلا و لا تترک الاستغفار عقیب العصر سبعا و سبعین مرة و
اکثر من قرائة انا انزلناه و قل هو الله احد قال بعض الحکماء اذا اردت ان تطیب
عیشک فارض من الناس ان یقولوا انک مجنون بدل قولهم انک عاقل و قیل
ان لم یکن ما ترید فارد ما یکون **حکایة** منقولست از کسائی که در ایام تحصیل
علم روزگاری بفقر و فاقه میگذرانیدم و هر بامداد که صبح صادق میدمید من دواعی
طلب کرده پوشیده بمدرسه میشتافتم و در رهگذر من مرد بقالی فضولی بوده
روزی از من سوال می نمود که ای هرزه گرد بکجا میروی ترک این شغل بیحاصل کن
و بکسبی برو که قوت لا یموت از آن پیدا شود در این اثناء روزی با من خطاب کرد
که هنوز وقت آن نشده که این کاغذ پاره ها را در حفره ریزی و آب دان بندی تا سبز
شود و من از سرزنش او متقاعد می شدم و بمحنت صبر می نمودم تا در فنون علم
بدرجه قصوی رسیدم اما از پریشانی بمرتبه بودم که قدرت بجامه نداشتم و مرا
نیز همسایه بود که گاه گاه مرا بخانه بیگی روزی آن خانه را هدم دیدم بر سر کوچه کوشکی
بنا نهاده که راه تنگ نموده و سواره عبور از آن میسر نبود گفتم مرا نیز در این راه
حوالی مدرسه شد هست چرا این کوشک را ساختی گفت هر گاه هودج تو خواهد از اینجا
بگذرد بفرما این کوشک را خراب کنند و من با این طعنها صبر می نمودم روزی
بر در خانه خود ایستاده بودم ناگاه ملازم امیر بصره آمد که امیر ترا اجابت کن گفتم
او را با من چه رجوع است و من با این جامه بمجلس نتوانم آمد ملازم رفت بعد از ساعتی
بطلبت باز گشته جامه قیمتی و هزار مثقال طلا پیش من گذاشت و گفت این جامه را بپوش و

نزد امیر

نزد امیر حاضر شو من بموجب فرموده عمل نموده چون نظر امیر بر من افتاد گفت خلیفه
فرموده که بجهت تعلیم فرزندان امین و مامون ترا ببغداد ببرم باید رفت دهان
دو روز استعداد راه دیدم روانه شدم چون بخدمت خلیفه رسیدم گفت تا امین
و مامون را نزد من آوردند و در وقت شروع در تعلیم آنها طبقهای زر نثار
کردند و در آن روز چندان زر نثار جمع کردم که هرگز تصور آن نکرده بودم و هر ماهی
ده هزار دینار بجهت وظیفه من مقرر کردند چون مدتی گذشت روزی هرون گفت
اراده دارم که امین و مامون بمنبر رفته خطبه نیکو انشا نموده و در آن روز چندان
زر نثار کردند و مرا اموال غیر محصور حاصل شد هرون نیز انعامی تمام در حق من
نمود گفت هر آرزوئی داری بخواه گفتم از دولت امیر مرا آرزوئی نمانده میخواهم
رخصت فرمائی ببصره رفته باشم و کسان و خویشان خویش را دیده و انعام خلیفه
در حق من مشاهده نمایند و مراجعت نمایم هرون بعد از رخصت حکمی بوالی بصره
نوشت که او با جمیع اعیان مرا استقبال نمایند محفه در نوبت با اعیان شهر بدیدن والی
و سلام من آیند چون ببصره رسیدم و اهل بصره در رکاب من بسوی خانه خود رفتم
و در هنوز درخت نگار و فراز داشتم چون با انگوشت همسایه رسیدم همه درخت گذشت
امر کردم تا کوشک را خراب کردند و بعد از فراغ آن بقال با تحفه بدیدن من با جمع
آمد چون نظر من بر او افتاد گفتم ایها الشیخ دیدی که از آن کاغذ پارها چه درختی سبز
شد و چه ثمر بار داد مرد بقال زبان باعتذار گشوده بجهل خود معترف گردید
حکایت رای رجل رجلا یبکی علی قبر فقال له من صاحب القبر فالخ لو وجه خللی
بیان در حد بشی باشد که هرگاه سه نفر سوار مرکبی شوند اول ایشان ملعون است

واختصاص باول محل اشکالست **قال** بعض المحققین یجوز بین التخییر الواجب والندب کالانظار والتصدق ولا یخفی ما فیه فان الانظار لیس بواجب بل الواجب احد الامرین والصدقة افضل من الفردین **سؤال** نذر جمال ان یصرف اجرة حمله النحاس فی یوم الفلانی فی الفقراء واجرة حمله الحدید فی المسجد مثلا فاستنا واحد منهما وهو حمل الجمیع فالاجرة تصرف فی ایهما واعطاه المستاجر اجرة الواحد **فغانی** وقت کلم تمام باه وفغان کذشت چون بکذرد خزان که بهارم چنان کذشت **وله** جز عهد الازاری عشاق که بستی یک عهد نبستی که همان دم نشکستی **فائدة** بدانکه از علوم معتبرهٔ هندیان وجوکیان علم وهم است که از علم انفاس نیز کویند در میان علماء اسلام وایرانیان متداول نیست وصاحب نفائس الفنون در انکتاب اشارهٔ مجملی بیان کرده و یکی از علمای اسلام که بعنوان سیاحت بهند رفته شمهٔ از آن را ذکر کرده واهل هند از جوکیان در اعتناء تمام باین علم است بنای بسی احکام بر آنها می نهند و یکی از برهمنان کتاب مختصری در بیان این علم ساخته و پرداخته و بعضی از آنها را بفارسی نقل نموده اند چون اطلاع بر آن فواید بسیار است مختصری از آن را در اینجا نقل میکنیم بدانکه چون بعضی چنین میکویند که شهری است در اقصای هند که آنرا کامروخوانند ودر آن شهر ساحران وهمینان باشند وایشان را بزبان هند جوکی خوانند ودر آن مسکن زنی جادو است که آنرا کامات دیو وبعضی کام دیو خوانند ومردم اهل آن شهر را علم سحر وهم آموزد وکویند ساحران وهمینانهٔ هند او را می بینند و خدمت میکنند پس از استادان شهر شصت وچهار تن کرد آمدند که ایشان

ساحران

مکرر انکه اول از عقب آخر شود

علم را

ساحران جهانند و همه جهان بکرند و خود را بصورت دیگر بکر دانند و چنان دانند

که ایشان در هوا روند همچنانکه روحانیان و ایشان این کتاب را وضع کرده اند

بزبان هندی و جمله علم وهم و تاثیرات دل و علم دم و سحرهای روحانی که بوهم تعلق

دارد در این کتاب یاد کردند و این کتاب را کامروپجاسنکا مایبحن سنکا نام کردند

و در میان ایشان کتابی شریفتر از ان نیست و هرکه اینکتاب یاد کیرد او را بزرگ

دارند و بغایت عالم شمرند و او را خدمت کنند پس از زبان هندی بپارسی

کرداینده اند و رنج بسیار برده و ملخص این کتاب اینست بدان اسعدک الله که هرگاه دم

از سوراخ بینی راست براید چنین کویند که این دم از افتاب می اید و هرگاه آن دم از سوراخ

بینی چپ براید کویند این دم از ماه می اید و این دو سوراخ بینی با فتاب و ماه منسوبست

وقت باشد که دم از راست و دو وقت باشد که دم از چپ و دو وقت باشد که از

هر دو بیرون اید برابر و وقت باشد که دم بیرون نیاید و این بحجر بهر باید نکاه داشت

تا دم در توان یافت و معلوم کرد و باید که پیوسته دم خود را مینکرد که از کدام

جانب می اید و از هر سوراخی چند دم میرود و باید دانست که این دم بر ساعات شبانه

روزی میرود چنانکه هر دو ساعت از سوئی میرود چنانکه هر ساعت نهصد دم می اید

شبانه روزی بیست و یکهزار و ششصد دم براید و باشد که زیاده باشد و

باشد کمکتر و نیز کویند که دم پنج است چهار خاکی و بادی و ابی و اتشی و دیگر دم ...

اسمانی زیاده می اید اول دم خاکی است و این دم سوی زمین رود دوازده انکشت

برود و رنکش زرد است و دوم دم ابی است و ان نیز سوی زمین رود تا دوازده انکشت

برسد سیوم دم هوائی است و ان برابر رود و رنکش سپید است چهارم اتشی است ا

سوی بالا رود تا چهل گشت برسد و کژ رود و رنگش سبز است پنجم دم اسمانی است

و او بسوی درون رود و رنگش بسپیدی میل دارد و هر یکی را جدا گانه حکمی است

که بجایگاه خود گفته اند و اینجا دست راست و تعلق براست دارد و هر چه

از جانب چپ باشد و برابر روی ان تعلق بچپ باشد دارد و چون معرفت دم معلوم

گشت بعد از ان بگوئیم که هر شغلی را کدام وقت دم نکو باشد و کدام بد بود و از بر

پنج فصل ترتیب داده اند فصل اول در عزیمت کارها فصل دوم در انچه

کسی سؤال کند فصل سیم در ضمیر گفتن فصل چهارم در شناختن مرض فصل پنجم

در معرفت دم فصل اول در عزیمت کارها اگر عزم سفر داری بنگر اگر از جانب چپ اید

در حال روان شو هیچ توقف مکن که خیر و خوبی یابی و پای چپ را پیش باید نهاد که نیکو

باشد اگر پیش پادشاهی یا نزدیک بزرگی خواهی شد نام ان بزرگ شمار کن اگر حروف نام

طاق اید از بینی راست باید و اگر بخدمت بزرگی و برای حاجت یا مصلحتی دم از جانب

راست باید و اگر دم از جانب چپ باشد هیچ نباید گفت و اگر در مصاف برامده باشد

و با دو کس خصومت خواهند کرد اگر دم راست اید هیچ توقف نباید کرد و پیش از انکه

خصم بر او حمله کند حمله باید کرد به همه حال ان شکسته شود و اگر دم چپ می اید توقف

باید کرد و پیش از انکه خصم بر او حمله باید کرد به همه حال ان شکسته شود و اگر دم چپ

اید توقف باید کرد تا خصم حمله کند تا بر او غالب گردد و اگر اسب و استر و برده خواهد

خرید دم از جانب راست باید اگر چپ باشد دیان کند و اگر تشریف و جامه خواهد

پوشید و زرینه خواهد بست دم چپ باید داغ کردن ستور و نعل بستن و ناخن

چیدن و رفتن پیش پادشاهان و معالجه کردن و گم شده طلب کردن و زرینه

ساختن و حجامت و کشاورزی کردن دم راست باید در عقد و عروسی دم چپ باید اگر
صحبت خواهد دم راست باید اگر عمارت زمین و باغ خواهد دم چپ باید و اگر بر والی
و امیر در رود دم راست باید اگر بازرگانی خواهد دم چپ خواهد باید اگر از کسی
بترسد از خصم یا از سلطان یا از ظالم دم راست باید بر این وقت نزدیک او رود
و هیچ نتواند کرد بامداد از جامهٔ خواب برخیزد و اگر دم راست رود پای راست نخستین
بر زمین باید نهاد والله اعلم اگر کار و شغلی خواهد کرد اگر روز شنبه یا سه شنبه
بود یا آدینه بدم راست باید کرد اگر یکشنبه و دوشنبه و پنجشنبه باشد بدم دو سوار
ببینی باید تا آن کار بر آید و اگر دم شوریده باشد هیچ کار نباید کرد اگر بر کسی در هوی
یا پیش بزرگی رود از جانب سوی او باید کرد که هیچ دم نرود و اگر هر دو دم یکشبانه
روز برود دیوانگی آورد و اگر بداند که کدام می رود یکشبانه روز فرزند قوی
حال باید و اگر چپ و نوبت رود یعنی چهار ساعت در عقب یکدیگر در آمده
باشد و اگر چهار نوبت رود شادی و تشریف باید و اگر هفت نوبت رود شادی
باید و اگر یکشبانه روز میان خویشان خود مهتر شود اگر دم راست دو نوبت رود
رنج دوستی باشد و اگر چهار نوبت رود دشمنی پیدا شود و او را بهانه رسد و
اگر هفت نوبت رود از زن او را رنجی رسد اگر یکشبانه روز رود اجلش نزدیک
آمده باشد و اگر بجانب شمال و مشرق خواهد رفت دم راست باید و اگر بجانب جنوب
و مغرب خواهد رفت دم چپ باید تا مرادها حاصل شود انشاء الله تعالی فصل دویم
در سؤال بباید و گوید که بجنگ می روم یا بسفر می روم اگر دم چپ باشد گو روانه شود
که نیکو است اگر حصاری بپیچیده باشند و گویند که بگیریم یا نه اگر دم چپ رود بلی که فتح

شود و اگر دم راست رود فتح نباشد اگر خصمی یا حصاری که باید بجنگ بیرون رود
باید اگر دم راست باید بیرون روند و جنگ کنند و دشمن زده شود و اگر دم چپ
رود بگو بیرون نباید رفت و اگر بگوید بکاری یا مهمی بیرون میروم برآید یا نه اگر از آنجانب
آمد که دم از آن کمتر میرود بگو برنیاید اگر پرسد که برده که گریخته است یا کالائی دزدیده
برده است باز یابیم یا نه اگر سائل از آنجا آمد که دم از آن برابر میرود باز یابد و اگر از
آنجانب آمد که کمتر میرود باز نیابد اگر پرسد که بیمار یا مجروح بهتر شود یا نه اگر سائل
از آنجا آمد که کمتر میرود باز برآنجانب ننشست که برابر رود بهتر شود و مقصود یابد
اگر پرسد که غایبی رفته است زنده است یا مرده اگر سائل از آنجانب آمد که دم برابر
میرود غایب زنده است بسلامت و اگر از آنجانب آمد که دم کمتر میرود و بدانجانب نشسته
باایستاد که دم برابر میرود هم زنده است و اگر از آنجانب آمد که دم پرتر میرود و باز
بدانجا نشست که کمتر رود مرده باشد اگر پرسند که کسی را زهر دادند و یا دکر بدیشان
از آنجانب آمد که دم پرتر میرود هر نام پیش گوید و غالب باید و اگر از آنجانب که
کمتر رود آنکه باز پس گوید غالب باید تفصیل در ضمیر گفتن گفته شد که دم پنج است
و شرح هر یک داده شد اکنون بدانکه چون دم خاکی آبی دلیل کند بر نعمت و فراخی
شادی و ارزانی نرخ و چون دم آتشی رود یا بادی دلیل بود بر دلتنگی و بیماری و رنج
و غم و اگر دم آسمانی رود دلیل بود بر فرو بستگی کارها و هیچ مقصود حاصل نشود
و اگر به پیش تو آید و گوید که چیزی اندیشیده ام بگو دم خود را ببینگر اگر خاکی رود
بگو چیزی اندیشیده از درخت و نبات و گیاه و آنچه از زمین روید و اگر آبی یا بادی
رود بگو از حیوان درنده و پرنده چیزی اندیشه کرده اگر دم آتشی رود بگو از معدن

اندیشه

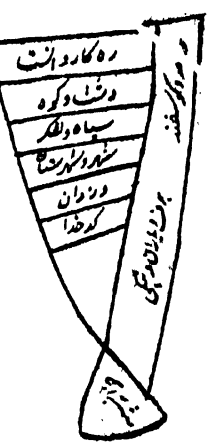
اندیشه کرده چون زر و نقره و مس و سرب آنچه بدان ماند و اگر دم آسمانی رود بگو
هیچ نااندیشیده اگر کسی پرسد که کاری خواهم کرد یا حاجتی خواهم خواست حرف نام او بنگرد
اگر طاق آید و دم آفتابی رود بگو که کاری که خواهی کرد برآید و اگر جفت آید دم ماه رود بگو که
این کار بر نیاید اگر پرسد بیمار بر خیزد یا نه اگر حرف نام بیمار طاق آید و دم آفتاب رود برخیزد
و اگر نام بیمار جفت و دم ماه رود و سائل در جانب ماه آید نویسد فصل چهارم در شناختن
مرگ بدانکه علامت مرگ چهار نوع است و از اینها بتوان دانست و بتجربه کرده اند و شناخته
اند و همه علمای هند متقدمین و متاخرین بر این متفقند نوع اول اگر دم یکشبانه
روز از آفتاب و از ماه هیچ نرود علامت بد بود و اگر پنج شبانروز نرود زندگانی دو ید
او دو سال مانده است و اگر پانزده شبانروز پیوسته نرود زندگانی یکسال مانده
است و اگر بیست شبانروز نرود از زندگانی او شش ماه مانده است و اگر بیست
و پنج شبانروز نرود پیوسته از زندگانی او سه ماه مانده است و اگر بیست و
شش شبانروز نرود و اگر بیست و هفت شبانروز نرود یکماه مانده است و
اگر بیست و هشت شبانروز نرود یازده روز مانده است و اگر بیست و نه شبانه
روز نرود ده روز مانده است و اگر سی شبانروز نرود از زندگانی او پنج روز
مانده است و اگر سی و یک شبانروز نرود از زندگانی او دو روز مانده است و
و اگر سی و دو شبانروز نرود از زندگانی او یکروز مانده است و اگر سی و سه
شبانروز نرود از زندگانی او یکروز او را خطر باشد عمرش بآخر رسد این حکم
دم است که از جانب آفتاب اگر از جانب ماه رود بسیار شاد بهم بینند و عمر دراز معد
بینند نوع دویم اگر کسی خواهد تا بداند که عمر مانده است یا بآخر رسیده بر خیزد

از زندگانی او دو ماه مانده است

وبصحرایی رود بوقت آنکه آفتاب بر آمده باشد و بلند شده باشد بر زمین هموار
رو سوی مغرب کند چنانکه سایه برابر او باشد و راست بایستد چنانچه هیچ
نیاورد انگاه هر دو دست بر زانو نهد و هم برابر او کارد و هیچ ذره خم و سر بر اورد با هستگی
چنانکه در او هیچ تفاوت نکند و نظر خود بر بالا برد و سایه خود ببیند در میان
هوا بغایت بزرگ و سپید بنماید اگر سایه تمام اندام بنماید که در او هیچ نقصان
نیست دلیل است که سالها بسیار بزید و عمر دراز یابد در راحت و اگر سایه بی سر
ببیند در یکسال بمیرد و اگر سایه بی دست ببیند در دو سال بمیرد نوع سیم اگر
کسی را بول و غایط هر دو برابر بی مراد او بیرون آید در آن هفته بمیرد والله اعلم نوع
چهارم هر که در آینه نگرد و سر و روی خود ببیند و دیگر اندامها نبیند بعد از پانزده
روز بمیرد والله اعلم پس کاماک گوید اگر ترا از این علامات بدید آمده باشد و هم
خطر باشد و بیم خواهی که این دفع شود اکنون چاره آن کنم و شرح آن گویم بدانکه چاره
آن آنست که ماه در میان سر مجاندیشید و چنان وهم کند که ماه سپید و روشن
در میان سر بدل میگردد و هم درست و اندیشه صاف انکه سکنی که یاد کردیم که جای
نافست او را بر هم بکشی و ببالا بری و با نیمار بو سانی چنانکه با ماه بهم شود انگاه وهم
کن که از ایشان اب حیات می بارد چنانکه از مردون در حال صحت را ایشان اب منی
بیرون می ریزد این وهم شب و روز باید پیوسته کرد تا انگاه که آن علامتها که پیدا
امده باشد زایل شود و ناپیدا شود و پیشتر پیدا نشود انگاه بدانی که ضرر و بیم
عظیم رفع شود و هیچ بیمی نمانده است اینست شرح علامتهای مرگ بر اینجها نوع
که گفته شد و شرح دفع وی اینست که گفته آمد فصل پنجم در معرفت دم اکنون

علم دم را بگوییم که از بینی بیرون آید منخر بینی راست و دیگر را نیز آفتاب گویند و منخر بینی چپ
را ماه وقت باشد که دم از آفتاب رود و وقت باشد که از ماه رود و وقت باشد
که از هر دو برابر رود و وقت باشد که هر دو بسته شود و هیچ بیرون نرود و این علمی
بزرگ است باید که پیوسته دم خود را نگاه کنی تا معرفت آن بدانی اگر کسی پرسد از معنی
مهمی یا کاری اگر آن کس از سوی آفتاب آید و دم از او پرتر رود و اگر از جانب ماه آمد و
دم از آن پرتر رود کارش برآید و اگر کمتر رود بعکس این باشد و جمله عملها با دین
آفتاب و ماه دوازده حرکت است شش حرکت در روز شش حرکت در شب هر حرکتی
دو ساعت چنانچه شبانه روز بیست و چهار ساعت است هر دو دم آفتاب دوازده ساعت بود
و ساعات ماه هم چنین شبانه روزی دوازده حرکت است و این پنج چیز را سمع و
بصر و شم و ذوق و لمس خوانند و بدین ماه و آفتاب بسته است بتقدیر خدای
عز و جل اگر پرسند از بهر کاری اگر از آن سوی آمد که دم از آن پرتر رود کار برآید و
اگر دم کمتر رود کار برنیاید میان ماه و آفتاب اجتماع و استقبال است استقبال بر دست
راست و اجتماع بر دست چپ ما میباید که اجتماع و استقبال بدانی که جمله و همان
استادان این علم بگفتند و بدین طریق رفتند اگر پرسند که بنده بگریخت یا نه
یا بیم یا نه از جهت مار گزیده یا زهر خورده یا کسی غایب است یا کسی زخمها دارد یا نه
یا بیمار عافیت یابد یا نه اگر از آن جانب آمد که پرتر رود مقصود حاصل شود و اگر
از آنجا آمد که کمتر رود و هم بدانجا نشست کار برنیاید اگر پرسند از هر جانب که
آمد دم تو در آن ساعت بیرون نرود کارش نیکو شود و دم درون رفتن علامت
جان کندن است و بکار و مراد از دست رفتن و هر چهار جانب دست راست و پیش و پس پشت از آن

انشا بسته‌اند هر چهار جانب چپ و برابر دست و دیگر از آن ماه است اگر بر هند که جنگ خواهیم
کرد یا مصاف خواهیم یا علم خواهیم و خندق یا بازرگانی خواهیم کرد یا کشاد دوکان یا عروسی
خواهیم کرد اگر بر سندان جانب آمد که از آن دم پر تر رود کار بر آید و به مقصود رسد
و اگر کمتر بود بنباید **فایده** بدانکه علم اکتاف و شانه از علوم معتبر است و در اینجا شمهٔ
قلیلی از آن ذکر می‌شود بدانکه مرا شناختن شانهٔ گوسفند است و حکما گفته‌اند که
علم شانه با علم نجوم برابر است هر که خواهد که نیکی و بدی امر کدخدائی و آمدن دزد و
آمدن لشکر و آمدن برف و باران و سرما و رمهٔ گوسفندان و ستوران را بداند باید
که ماه در افزونی باشد تا نیک خوب است و بعضی بر آنند که هم وقتی شانهٔ گوسفند
خوب است و حکم میتوان کرد مجملا آنکه از شانهٔ چپ حکم کنند راه کاروان بجای که فراخ است بر
سر شانه اگر لختی سیاه بود دلیل است بر سلامتی کاروان و اگر همانجا سفید باشد
دلیل نیامدن کاروان بود و اگر همانجا سرخ بود دلیل است که در کاروان جنگ
افتاده به شهر دشت و کوه اگر بجای دشت و کوه سیاهی ببیند دلیل است بر بسیاری
علف و اگر سفیدی ببیند دلیل بی علفی و خشکی دشت است سیاه و لشکر اگر هیچ سیاه و لشکر
سیاهی بکنارها یعنی کرانها دارد آمده بود و شانه در زیر اکنند جنبش لشکر است در آن شهر
و اگر هیچ باشد و مقدار دو انگشت پیش نباشد دلیل خلاصی و ایمنی از لشکر و
اگر هم در جای سیاه سرخی باشد دلیل خون ریختن بود در آن شهر و لشکر شهر و شهرستان
اگر در جای شهر و شهرستان سرخی ببیند دلیل خون ریختن است در آن شهر و لشکر و اگر
سفیدی باشد دلیل مرگ و تنگی باشد **فی مکاتیب** قطب بن یحیی ارباب
اموال را عادت است که تخمین خود حاصل کنند و خرج را بر آن اندازند اگر چه دانند که

احتمال

احتمال تطرق آفات در مال و احتمال خطا در تخمین بر بیش و کم هست اما بر ظاهر حال بنا
نهند چنانکه از آن بر دارند بر همین قیاس باید مردمان تخمین عمر خود کنند و صرف
اوقات خود را برانداز آن نند و ما تخمین عدل که هیچ مبالغه در آن نباشد بهم و
گوییم که در حدیث است که اکثر اعمار امتی ما بین الستین الی السبعین و تجربه نیز براین
گواهی داده پس اگر کسی بر تقدیر آنکه عمرش بغایت برسد شصت و پنجسال عمر رسید
گوییم ای آنکس که ترا چهل و پنجسال عمر است بیست و پنجسال الذ عمر باقی مانده است اندیشه
کن که بیست سال بی... تا دیده بر هم زده گذشته و اگر صدق این گواهی معلوم کنی
واقعات و احوال وقایع خود که بیست که بیست و پنج سال پیش از این واقع شده یاد
بنگر که گویا دیروز بوده و چون تورا از عمر همین مانده تو را یک کار باید کرد
و یک کار نباید کرد اما آنچه باید کرد شتابی در تحصیل زاد معاد که هرچند امام خروج
... نزدیکتر شود جد در تهیه و استعداد زاد باید کرد که وقت تنگ میشود و کار
فراوان مزدحم میگردد و یک یک میباید از پیش برداشت که چون نفیر رحیل زنند
امان نیست و اما آنچه باید نکرد اندیشه دنیا در امر معاش بیرون است که برای آنکه
بیست و پنجسال زمان دنیا نیست تا دیده سر آمده و حاجت بزیادت نفعی ندارد
و همین قدر کار دنیا مانده افتاده برای این مدت کافی است و حاجت سعی دیگر نیست
و نیز بفقر و سختی باید بسر برد تا بگذری توان برد چه زمانی اندک است و اگر اندیشه
برای زن و فرزندان است معلوم است که او را اندیشه خود و فارغ کردن برای کسب زاد
معاد دنیا بهتر است از اندیشه فرزندان برای آنکه فرزندان هر یک بخش خود هستند
چه حاجت است که آنکس خود را فدای ایشان کند خدای عز و جل هر کس را چنانکه باید

که بحسن خود هست با وجود انکه علاقهٔ فرزندی امر هست اعتباری در زمان فراغت
ادمی را پروای اعتباران هست چون کار بر او تنگ شد کجا پروای او بماند در دنیا
که ادمی را بجان رسد غیر علاقهٔ با نفس خود که علاقهٔ حقیقی است باقی نماند بود
یفر المرء من اخیه و امه و ابیه و صاحبته و بنیه و فصیلته التی تؤویه و من فی الارض
جمیعا ثم ینجیه و چون چنین کند بالضرورة ایثار خود بر ایشان کند مردمان دنیای
خود را فدای فرزندان می کنند با اخرة اهون و ادنی از دنیا است نه نه مگر به بنا
مؤمنی و باخرت نه وای انکس که ترا پنجاه سال است تو را پانزده سال مانده نکوی
پانزده سال مدتی است تا هی رده گذشته انکس را که بیست و پنجسال مانده بود
حالان بود که شنبک تا بتوجه رسد بیدار شو بحال خود افت دل از همه چیز و همه کس
بر کن و روی بخدا کن و بعبادت و مشغول شو تا کلیم خود را از اب بیرون بری تو
فکر یکن تنهائی خود باید کرد فکر دیگران بخود شان واگذار مثل ما بنی ادم مثل کشتی
شکسته کانست که غرق در باشد اهم هر کس دست و پای زد که خود را بساحل اندازد
و کسی خود را بکسی مشغول نباید داشت که از کار خود باز می ماند و ان دیگر نیز با این مشغول
و مطمئن می شود و هر دو غرق می شوند مگر ملاح شیر مردی که بشناوری خود را
و چند کس بیرون تواند اورد و ان رجال حقند که در این دریا دستگیری بان مانده کار از
حق و ان قائمند مدد دینی باشد نه از راه فکر دنیوی و وای انکس که تا شصت سال عمر است
تو را پنجسال مانده است پنج سال بیچ حسنا است ساعت بساعت قرع نعلین مرگ را
در دارد و اند بشه کفن و کافور کن اندیشه ملک و مال بگذار که کار تو تنگ شده
و دل حاضر دار اگر چه ذکر مرگ تلخ است اما چه کنم که این تلخ واقع است و بتغافل و تجاهل

او نیز باز

ان میرانی

نمی شود ابکه پنجاه دینار در خوابی مکر این پنج روده در بابی اگر حزم داری که فردا
خواهی مرادم و نمیخواهی که رامرون همان کار کن که شاید فردا باشد فی کتاب ریاض

ابن فرداها

الصالحین ان شخصا من الاخیار استودعه بعض الملوک جوهرة نفیسة ووضعها الامیر
فی موضع من بیته فظفر بها ابن له صغیر فضربها بالحجر فانکسرت اربع قطع فدخل علی الامیر
من الغم والخوف ما لا یطیق فعزم علی الهرب فلقیه شخص فقال له ان محزونا فذکر
قصته فعلمه هذه الابیات الاربعة وکم لله من لطف خفی یدق خفاه عن فهم الذکی
وکم یسر اتی من بعد عسر وفرج کربة القلب الشجی وکم امر تساء به صباحا وتاتیک
المسرة فی العشی اذا ضاقت بک الاحوال یوما فثق بالواحد الفرد العلی وقال له کررها
فالفرج یاتیک من الله ففعل ما امره فبینما کذلک اذا برسول الملک قد جاء به وقال
ان سریة الملک حدث بها وجع وقال الاطباء تکسر جوهرة اربع قطع لا تزید ولا تنقص
فقال السمع والطاعة وحصل له من الفرج ما لا یوصف وخلص من الغم حکایة کان
لاعرابی ولد اسمه حمزة فبینما هو یمشی اذا برجل ینادی شابا یا عبد الله فلم یجبه الشاب

مع ابنه

فقال له الا تسمع فقال یا عم کلنا عبد الله فای عبد الله تعنی فالتفت الاعرابی الی ابنه
الا تنظر الی بلاغة هذا الشاب فاذا فی یوم برجل ینادی شابا یا حمزة فقال له ابن الاعرابی
یا عم کلنا حامد الله فای حمزة تعنی فقال له ابوه اسکت یا من احمق الله ذکر ابیه حکایة

احمق خر

حکی عن المنصور الدوانقی اراد قتل عمه عبد الله وکان لا یمکنه ظاهرا لخوفه عنده ثم
بلغه عن ابن عمه الامیر عیسی وکان والیا بالکوفة ما اشتد عقیدته فیه فتامر بذلک
فطال فکره وکتمه عن جمیع حاشیته فاستحضر عیسی واکرمه غایة الاکرام فاختلی به یوما
وقال له یا ابن عم انت منی وموضع سری وانت مطلع علی امری فهل انت فی موضع ظنی

بك فقال عيسى انا عبدك ونفسي طوع امرك ونهيك فقال ان عمي وعمك عبد الله قد فسد
بجانبه وفي قتله صلاح ملكنا فخذه اليك واقتله سرا ثم سلمه اليه وعزم المنصور على الحج
مضمرا ان عيسى اذا قتل عبد الله الزمه القصاص وسلمه الى اخوة عبد الله ليقتلوه فيستريح
منهما ان عيسى فلما اخذت عمي فكرت في قتله ورأيت ان اشاور يونس بن فروة وكان
حسن الرأي فقلت له القصة فقال احفظ نفسك بحفظ عمك وعم الامير فاني ارى ان (صوته)
تدخله مكانا في بيتك وتكتم امره من كل احد وتتولى بنفسك طعامه وشرابه و
تجعل دونه مغاليق وابوابا وتظهر للمنصور انك قتلته امرته باحضاره على رؤس الاشهاد
فانا عرفت بقتله انكره امره لك واخذك بقتله فقبلت مشورته وعملت بها واظهرت
للمنصور اني قتلته ثم حج المنصور فلما قدم من حجه واستقر في نفسه اني قتلت عمه واشار
الى اعمامه اخوة عبد الله وحثهم على ان يسألوه عن عبد الله فلما علموا بذلك جاؤا بعيسى
الى المنصور بمحضر من الناس فسألوه عن عبد الله فقال المنصور يا عيسى دفعت اليك
عبد الله ليكون في منزلك حتى ارجع من الحج فاتنا به الساعة فقال عيسى امرتني بقتله
فقتلته قال كذبت ما اردت ذلك ثم اظهر الغضب فقال لعمومته قد اقر عيسى بقتل
اخيكم مدعيا اني امرته بقتله وكذب فقالوا ادفعه الينا لنقتله فقال شأنكم قال عيسى
فاخذوني الى الرحبة واجتمع الناس علي فقام واحد من عمومتي وسل سيفه ليضربني
فقلت يا عم لا تعجل وردني الى الامير فردوه اليه فقلت ايها الامير انما اردت قتلي بقتله
وقد عصمني الله منك وهذا عمك باق وان امرتني بدفعه اليهم دفعته فاطرق المنصور
وعلم ان وجه فكره صادفت عصا ثم رفع راسه وقال ايتنا به فمضى عيسى فاحضر عبد الله
فلما رآه المنصور قال لعمومته اتركوه عندي وانصرفوا حتى ارى فيه رايا وسلم عيسى ببركة

الاستشارة .

الاستشاد **حکایت** شخصی نقل میکند که من مبلغ پنجهزار تومان عراقی بخزانهء شاه
سلیمان صفوی قرضدار شدم و حجت معتبر بوعد معینی بمشرف خزانه سپردم و بعد
از مدتی به نوعی بود وجه را سرانجام نموده و بمشرف داده چون حجت حاضر نبود قبض رسید
از و گرفتم اندکی بر نیامد که آن مشرف بمرد و دیگری مشرف شد بعد از چند روز حجت
مرا بیرون آورده بعرض سلطان رسانیده وجه از طلبیدند و من گفتم وجه را دادم
و قبض مشرف را دارم گفتند بیاور قبض را یا وجه را اداکن من بخانه رفتم هرچند آن قبض
را جستم نیافتم تمام خانه و اسباب را بیرون برکردم و اثری از آن ظاهر نشد و در عرض
تمام یکهفته نیز مهلت طلبیده خانهء همسایگان و هرجا احتمال میشد میرفتم
اثری نیافتم در هفتهء سیم محصلین غلاظ شداد تعیین نموده که بانواع تعذیب و شکنجه
تا یکهفته وصول شود والا مرا بقتل رسانند و بهیچ وجه مرا اداء آن وجه ممکن نبود
در آخر هفته محصلین مرا برداشته بصوب چارسوق روانه که در آنجا مشغول تعذیب
من شده یا وجه وصول شود یا هلاک شوم و من در عرض راه متوسل بحضرات آل
پنج آل عبا گردیدم و میرفتم و چون معتاد بمعجون افیون بودم و بجهت میسر نشدن در
آن روز بیحال شده بودم بدکان عطاری رسیده قدری معجون افیون خواستم قلیلی
بکاغذپارهای دکان عطاری خود پیچیده بمن داد محصلین مرا برداشته روانه شدند
در عرض راه معجون را خوردم و کاغذ را افکندم بجهت اثر معجون که در کاغذ بود بجامهء
من چسبیده دو سه دفعه جامه را حرکت دادم نیفتاد عاقبت کاغذ را از جامه جدا کردم
خواستم بیفکنم دیدم مهرها در آن زده بودند نیک ملاحظه کردم براءت مشرف سابق
خزانه بود که بمن داده بود از شادی از پا در آمدم و در آنجا شکر معبود را کرده براءت را

بخزانه

بخزانه رسانيده مستخلص شده م **حكاية** حكي ان تاجرا دخل حمص فسمع مؤذنا في
مسجد يقول اشهد ان لا اله الا الله واهل حمص يشهدون ان محمدا رسول الله صلعم فغضب
من ذلك وذهب الى امام المسجد ليسأله فرآه قد اقام الصلوة وهو يصلي على رجل واحدة
ورجله الاخرى ملوثة بالعذرة ورفعها الى عقبه فقال سبحان الله امضي الى القاضي
فاخبره فاذا هو يعقب جنازة يمشون بها ليدفنوه ومن في الجنازة يصيح ويقول يا المسلمين
انا حي فكيف تدفنوني والقاضي يقول لا تقبلوا قوله وادفنوه وتعجب من ذلك فقلت
لامضين الى المحتسب فقيل هو بالمسجد الجامع يبيع الخمر فاذا هو بفناء المسجد وبين يديه
دنان خمر يبيعها وفي حجره مصحف وهو يحلف للناس ان الخمر خالصة ليس فيها ماء والناس
قد اجتمعوا عليه ويشترون الخمر فزاد تعجبي وقلت اذهب الى شيخ الاسلام فذهبت اليه
ففتحت باب بيته فاذا هو نائم على وجهه وعلى ظهره غلام يفعل به فتحيرت وقلت الى من
اشكو هذه الامور فقالوا فيها قاض متدين اخر فذهبت اليه فاذا هو قاعد في صدر
مجلسه متحنكا وحوله عدول قاعدون وبين يديهم امرأة نائمة على ظهرها وبين رجليها
رجل يفعل بها والقاضي يدقق النظر الى ذكره وفرجها وكذلك العدول وهذا
يقول دخل وذاك لم يدخل فزاد تحيري فقلت اذهب الى صاحب الشرط فاذا هو جالس
مع جماعة وعنده رجل مربوط يقطع ذكره وهو يصيح ما ذنبي ولم تقطعون ذكري وصاحب
الشرط يقول هو لك خصم فعجلت الى الوالي لاخبره بهذه الامور فرأيت عنده رجلا تقلع
احدى عينيه وهو يستغيث ويقول باي ذنب تقلع عيني وهو يقول اسكت لا ذنب
لك فقلت قلب الله لحمص واهلك اهلها فسمع الوالي فقال لم تقول ذلك يا لكع
فاخبرته بجميع ما شاهدته فقال ايها الجاهل باحكام الشريعة واداب السياسة اسمع

منى امة

مولى اما هذا الرجل فهو رجل نقال يكفيه عين واحدة وقد جنى جناية يستحق
قلع احد عينيه ولكنه يلزم له العينان فراينا ان اقلع احدى عيني هذا النقال وامرنا به
فهل ترى في ذلك ظلما يا جاهل قلت لا ادام الله عدلك واما صاحب الشرطة فكانت
دار مشتركة بين امراتين باعت احدهما نصيبها ذلك الرجل وشكت المراة عن اجتماعها
في دار واحدة وعدم امنها من بضعها عليه وكان زوجها غايبا فراينا ان نقطع ذكره
ليسلم داره وامنت المراة فهل في ذلك ظلم قلت لا اصلح الله الامير وكثر امثاله و
اما القاضي الاخر فشكت اليه زوجة رجل عنين زوجها وانكره الزوج وقال قد
دخلت بها وكان القاضي مثبتا محققا فاراد ان يكشف الحال عنده وعند العدول
فامر بالمواقعة بحضورهم فهل فعل منكرا قلت معاذ الله اطال الله بقاءك وبقاءه
واما شيخ الاسلام فان هذا الغلام مات ابوه وخلف مالا كثيرا وهو طفل فحفظ
الشيخ ماله وجاء الان وادعى بلوغه واراد ان يكشف امره فهل ذلك معصية قلت
لا واما المحتسب فان ذلك الجامع ليس له وقف الا كرم وعنب فيجعله خمرا ويصرفه في
مصالح المسجد واما القاضي فكان هذا الرجل الذي في الجنازة في سفر فشهد شهود
عدول بموته والقاضي قسم تركته وزوج زوجته وهو الان جاء هذا الرجل الذي هو
زوج المراة وصاحب المال ويدعي حيوته وهل يقبل قول رجل واحد لا يعرف عدالته
مع شهادة العدول بخلافه فهل يجوز بقاء من ثبت موته بلا دفن قلت لا ايها الامير واما الامام
فاجتمع الناس للصلوة وهو خرج مسرعا فتلوث رجله بالعذرة وضاق الوقت
فاخرجها من الصلوة واعتمد على رجله الاخرى واما المؤذن فمؤذننا مرض فاستاجرنا
يهوديا يؤذن فيقول ما سمعت **حكاية** كان الرجل ابن نحوي متصنع في الكلام قد ضر

بره مرضا

ابو مرضا شديدا فاجتمع عنده اولاده وقرابته فقالوا ندعو لك ابنك لعله فقال لا

انه يقتلني بكلامه فقالوا توصينا ان لا يتكلم فدعوه فدخل فقال يا ابة قل لا اله الا الله

تدخل الجنة فانها كلمة لا بد منها عند حضور الموت ولم يكن ابطائي عنك الا لاجل ان

فلانا دعاني لدعوة فاهرس واعدس واسبلج وسكبج وامرق وطبج وافرخ ودجج و

ابصل وامضر ولوزج واملوزج واسكبيب فصاح والده وقال غمضوني

حكاية قيل قد كان لبهلول يجمع ما يحصل له في موضع خرابة الى

ان جمع فيها قريبا من ثلثمائة درهم وجاء يوما بعشرة دراهم كانت معه الى الخرابة فدفنها

وضمها الى ما كان فرآه رجل كان له دكان في سوق قريب من الخرابة فلما خرج بهلول

ذهب الرجل واخذ الدراهم فلما عاد اليها بهلول غدا فلم يجد الدراهم وكان قد رأى

الرجل يوم دفنها انه مر من باب الخرابة فعلم انه اخذها فجاء الى دكانه وجلس وقال يا اخي اني

دراهم مدفونة في مواضع كثيرة متفرقة واريد ان اجمعها في موضع واحد فدفنت فيها

منذ الايام عشرة دراهم مع ثلثمائة فانا احزر من كل موضع فاحسب كي تبلغ جملتها قال هات

ثمانمائة درهم في موضع كذا وتسعمائة في موضع كذا حتى طرح ثلث الاف درهم فقال له

بهلول ومر من بين يديه فقال الرجل في نفسه الصواب ان ارد الثلثمائة والعشرة الى

موضعها حتى يجمع اليها هذه الجملة ثم اخذ كلها فردها ثم جاء بهلول ووجد الخرابة و

اخذ الدراهم وخرب مكانها وغطاه بالتراب ومر وكان الرجل مترصدا لبهلول وقت

دخوله وخروجه فلما خرج مر بالعجلة فكشف عن الموضع بيده فتلوث يده بالعذرة

ولم يجد شيئا فعلم بحيلة بهلول عليه ثم ان بهلول عاد اليه بعد يوم او يومين و

جلس في دكانه عنده وقال يا سيدي احسب علي خمسون درهما وثمانون درهما فحسب

الايام صح

ونحو تسعمائة في موضع كذا وثمانمائة في موضع كذا

متفرقات عن الرجل الالف درهم صح

الرجل

الرجل فقال فما تريد منهم فغضب وقال اشتم بدلنا اي يا ابن الخبيثة تشتم عنها فوثب الرجل ليضربه فعدا ومر

حكاية كان يعقوب عليه السلام اشترى جارية نظيرا ليوسف وكان لها ولد يسمى بشير فدخل عليها يوما ورأى ابنها جالسا على حجرها واجلست يوسف على الارض فغضب لذلك فباع ولدها فوقع ذلك الولد في مصر ثم جرى ما جرى الى ان وقع يوسف في مصر وتم امره الى ان صار ملك مصر فجاء اخوته فلما عرفوه قال اذهبوا بقميصي الاية وكان البشير من خواص خدمه ولا يعرف احد هذا الامر فقال بشير انا اذهب بالقميص فدفعه اليه وارتحل الى ارض يعقوب وكانت تلك الجارية خرجت من البلد واتخذت عريشة تعبد الله فيها وتبكي شوقا الى ابنها كما كان يفعل يعقوب ليوسف وكان عريشها مقدما نحو المصر عن عريش يعقوب فلما وصل اليها طلب الماء واستخبرها خبرها فقالت كان لي ابن كذا وكذا قال ما كان اسمه قالت بشير قال يا اماه انا البشير واعتنقها ولم ير يعقوب قرة عينه يوسف حتى رأت ام البشير البشير

قال الجاحظ الفت كتابا في نوادر المعلمين وحمقهم ثم ندمت وعزمت على تقطيع الكتاب فدخلت يوما مدينة فوجدت فيها معلما في هيئة حسنة فسلمت عليه فرد علي احسن رد فجلست عنده وباحثته في انواع العلوم فوجدته كاملا فقوي عزمي على تقطيع ذلك الكتاب فكنت اختلف اليه فجئت يوما لزيارته فوجدت باب المكتب مغلقا فسألت عنه فقيل مات له ميت فهو جالس في عزائه فقلت اعزيه فجئت الى بيته فطرقت الباب فخرجت جارية وسألت عني ثم استأذنت لي فدخلت عليه فاذا هو جالس حزينا كئيبا فقلت احسن الله عزاءك واعظم الله اجرك فجرت الدموع من عينيه وتأوه فقلت من ذا الذي منك توفي فهل كان ولدك قال لا قلت والدك قال لا قلت اخوك قال لا بل هو حبيبتي قلت سبحان الله النساء كثيرة تجد غيرها فقال لا يوجد مثلها قلت كم مدة

كانت معك قال ما كنت رأيتها بعد ولا اعرف منزلها ولا نسبها فقلت كيف ذلك قال
اعلم اني كنت جالسا في باب داري واذا رأيت رجلا يقول يا ام عمرو جزاك الله مكرمة ردي
على فؤادي اينما كانا فقلت في نفسي لو كان في الدنيا احسن من ام عمرو ما قيل فيها ذلك
فعشقتها غاية العشق فلما كان بعد ايام مر على ذلك الرجل وهو يغني ويقول لقد ذهب
الحمار بام عمرو فلا رجعت ولا رجع الحمار فقلت انها ماتت فحزنت عليها وجلست في العزاء
قلت قد كنت عزمت على تقطيع كتابي فالان قويت عزيمتي على ابقائه واجعلك في اول
الكتاب **فائدة** قال ابو نواس صعب حالة مرت على ان في ايام شبابي خطبني والدي بنتا
من الاشراف في بغداد وكنا نحن في الكوفة وكنا في حالة عسرة وكانت قرابة البنت واهلها
يطلبون لقائي وكنت ايضا اطلب لقاءهم ولكني كنت بطيئا عن ذلك لخلقان ثيابي
وعدم تيسر تبديلها وابتذالها وزعمي ان رؤيتهم لي بهذه الثياب هتك لعرضنا
وموجب لندامتهم وكنت انتظر الفرج فاذا حصل مراد القوم انفاذ شخص الى الخليفة
واظهار خدمتهم وخلوصهم فقال لي الآن زمان دولتك الى بغداد تروح اليها وتدخل
الى الخليفة ويخلع عليك الخليفة لا محالة فاذا لقيت تنزل بيت المخطوبة واهلها حين يرونك
بهذا الزي يحصل لك ولنا عندها وعندهم منزلة رفيعة فرحلت الى بغداد ودخلتها
اخر النهار لئلا يطلع اهل المخطوبة على ورودي حتى البس خلعة الخليفة فدخلت دار الامارة
وعرضت حالي على الخليفة فطلبني وعرضت عليه حال الكوفة وانفذت ما عندي من المكاتيب
فسره ذلك واستحسن وامر لي بخلعة جيدة فاخرة فلبستها وامرني بالتعشي في دار الامارة
فبقيت وتعشيت وانصرفت اخر الليل واخذت دابتي ودليلا وقصدت دار المخطوبة
فلما وصلت اليها كانت القوم نائمين والابواب مغلقة فقرعت الباب فجاءت جارية

الخليفة

على

وقالت

وقالت من هو قلت انا فلان بن فلان فرجعت ثم جاءت وفتحت باب الدار ثم فتحت
باب بيت مفروش باحسن الفروش وقالت بت فيه الى الصباح فان القوم نيام وما
انتبهوا قلت احسنت فدخلت البيت وفيها مخدة وملحفة حسنة فنمت فيها فاذا ذهب
اكثر الليل حركني بطني اشد حركة لكثرة ما اكلت في دار الخليفة وما ادري اين المستراح
فصرت ادور في البيت والليل مظلم فاذا انا بفناء صغير عند البيت وفيه مهد وعنده
ظئر فقامت الظئر لحاجة ودخلت الدار فاغتنمت الفرصة فعمدت الى الصبي ودفعته من المهد
بالرفق لئلا ينتبه واخرجته من المهد فجعلته في حجري وجعلت عليه ملبوسي وهو خلعة
الخليفة وحولت دبري الى المهد وقضيت حاجتي بحيث ملأت المهد قلت ان اهل الصبي
يزعمون انه منه واردت رد الصبي الى المهد فاذا هو غائط في حجري ضعف ما غطت في
مهده وتلوث من صدري الى ركبتي وبقيت متحيرا ورددته الى المهد وانتبه وبكى
فعدت داخل البيت ملوثا من راسي الى رجلي وسكنت زاوية متحيرا في امري فلما سمعت
الظئر بكاء الطفل عادت وارادت ان تاخذه لارضاعه فغرقت يدها الى العضد في
الغائط فقالت يا سبحان الله كانه من عمل الضيف والطفل لا يتغوط هكذا فزاد تحيري
وبقيت متفكرا الى قريب من السحر فحصل لي التقاضا مرة اخرى اشد من الاول ولم
اقدر على الصبر عليه فاذا رايت لبنا من ثقبة في الجدار عند السقف وكانت معي قلنسوة
خلعة فاخذتها وغطت فيها وملأتها غائطا وشددت راسها بحيث كان معي ولفيتها
الى جانب الثقبة فصادفت القلنسوة الجدار ووقعت عليها بالشدة فرجعت وانفتح
راسه وصب الغائط على الفروش والجدران وتلوث البيت ما فيه ووجهي وراسي فصبرت الى
ان قرب الصبح وامكن دخول زقاق بغداد فقمت وفتحت باب الدار وتركت دابتي وخرجت

من درب بغداد و فرهت الی الکوفه **حکایة** یکی را کابر گوید منبتج ببازار بغداد
شدم جوانی زیبا صورت دیدم قصب معلم بر سر و حله کتان در بر و کفشی زرفشان
در پا بوسم نازکان هرچه تمامتر مجمرا هیلی سیبی در دست داشت و می بوئید گوئی
که میچکید بگل برلب عارضش برخاست قطرهای کلاب عقیق فام روز دیگر قافله
روانشد من نیز رفتم در منزل دیگر جوانرا دیدم نعلینی در پا کرده و دستار مصری
در سر کلاب خود میفشاند بر مثال کسیکه گلاب ریزد و مجمراهید اندیشه کردم که
در طور این جوان سری است با معشوقی است که براه عشق (عشقش) می برند یا عاشقی است که
از منزلگاه پنهان بخلوت نازش میرهانند از وی سؤال کردم که ای جوان کجا میروی
گفت بخانه گفتم کدام خانه گفت خانه پر بهانه که خلقی را آواره کرده است من نیز میروم
که ببینم سرگشتگان بکجا میروند و بیکار میروند و کرا خواهند دید و از بهر من
چه خواهند دید گفتم این چه استعداد راه است که تو داری مگر از صعوبت
بادیه خبر نداری گفت دوستان واره کی ما خواهد رفتن چه بهانه افتاده است
گفتم ای جوان بر کرده نه باختیار خود (گفت) میروم از قفای آن دو کمند عنبرین میبرندم کشان
کشان که ای فلان معذور دار که چنین آورده اند گفتم این سیب را چرا میبوئی گفت (بوانه)
تا مرا از حرمت سموم بادیه بلا نگه دارد که با شمیم برلب گل خو کرده ام و در حرم عمر
دلبران خفته ام و از نسیم اقبال محبوبان شکفته ام گفتم بیا تا با هم رفیق شویم گفت
لا والله تو توقع میداری که من جرعه نوش تو شوم مناجاتی و من می پرستم خرابات دوش
در خمار بودم و اکنون در خمار دوشینم این جوانرا همانجا گذاشتم دیگر او را
ندیدم تا آنکه روزی بوقت فراغ که ما جوانرا دیدم در تحت میزاب خفته و زار و (مکنه)

نزار بود و رنجور و ضعیف نه در سر قصب معلم و نه در پا کفش زیر دستان همان سبب داشت

و می بوئید خواستم از او بپرسم گفت ای فلان مرا می شناسی گفتم آری از تست بل حالت

بگوی گفت داد و فریاد درین راه بعشق می آورند و بعاشقی مبتلا می سازند گفتم

این همان سبب است گفت آه آه ازین سبب پر اسباب ای فلان دیدی که با ما چه کردند

و چون ما را لگد کوب قهر انداختند اول گفت معشوق غم مخور چون ببادیه امتحان مدد

آوردند گفتند تو عاشقی و چون بعرفات رسیدم گفتند تو طفلی چون بخانه رسیدم

گفتند تو دور اینجا محرم نیستی هر چند در زدم فریاد بر آوردم که ایها المطلوب جواب شنیدم

که ارجع یا خائب سوختم سوختم و شناختم که درین تالنعیز (?) او نه ای فلان امروز زار و نزارم

و آن نار کی بیرون آمد انم طالبم یا مطلوب محبتم محتاجم و ازین تفکر وا نده و سوختم نه

بیمارم اما بیمار این تفکر یاد دم آن شخص گفت لم نزهدی بجو انسوخت گفتم بیا تا تو پیش اصحاب

برم وانا بنجیب (?) برهانم گفت مرا رها کن که در این حیرت سری دارم در این تفکر دو ح

و از وی در گذشتم شب در حوالی مسجد الحرام بوظائف عبادت مشغول شدم صباح

که نوبت وداع شد نه گردیدم از کنار حطیم بجوان سقیم مرده بر دوش میبرند از آن حالت

از یکی از محرمان سؤال کردم گفت عاشقان کشتگان معشوق اند بر نیاید ز کشتگان آواز

حکایة عن کمال الدین بن عنان (?) القشمی ره قال دخلت علی روضة مولینا امیر المؤمنین ع

فزرته و تحولت الی القبلة ثم قمت فتعلق مسمار من الضریح المقدس بعبائی فمزقته فقلت

مخاطبا لامیر المؤمنین ع ما اطلب عوض هذا الا منک یا مولای و کان الی جنبی رجل نخ

فقال لی مستهزئا ما یعطیک عوضها الا قباء و ردة یا فخرجنا من الزیارة وجئنا الحلة

وکان کمال الدین بن حشیم (?) من الحلة یرید ان یذهب الی بغداد فخرج خادم فقال علی

با عزیز محتاج (?)

لنا ابن قسیم انه امران یطلب کمال الدین فتوده و یخلعه قباء وردیا لینفذه الی بغداد سلم
لامر اراده فجئت فاخذ بیدی وادخلنی الخزانة والبسنی قباء وردیا فادخلنی علی ابن قسیم لا
علیه واقبل کفیه فنظر الی مغضبا فعرفت منه الکراهة ثم التفت الی خادمه مغضبا
وقال له طلبت فلانا فاین هو ومن هذا فقال الخادم انما طلبت کمال الدین القمی ره
وشهد الجماعة الذین کانوا فی مجلسه انه امر باحضار کمال الدین واعطائه الخلعة الوردیة ثم
فقلت ایها الامیر ما خلعت انت علی انما هذه الخلعة خلعنی امیر المؤمنین فالتمس
منی الحکایة فحکیتها له فخر ساجدا وقال الحمد لله الذی جعل هذه الخلعة سببی

حکایة

شخصی بود که مدتی در اعمال الخلفاء دخیل بود و بکفایت مشهور و نام او مجد الدین
و مشهور بهبیری بود بعد از انکه مدتی بران گذشت و تبدیل دولت خلیفه بخلیفه
دیگر شد او مهمل ماند و مدتی گذشت و از یادها رفت و معطل و بیکار ماند
و انچه اندوخته داشت صرف کرد و تهی دست شد و بسن کهولت نیز رسیده بود
و از دلها دور شده و از نظرها باز مانده و در امر خود متحیر ماند ناچار کهنه جامه
باقی مانده از زمان عمل با یابوی لاغری داشت کهنه زینی گذاشته بران سوار شد
ببغداد آمد و بمنزلی فرود آمد و روز دیگر بدر خانه وزیر رفت که شاید عملی که
سزاوار او باشد باو تفویض کرده و در در خانه ماند و وزیر بیرون آمده بصوب
دار الخلافه شد و او نیز روانه شد با همان یابو و جامه در عقب وزیر روانه شد و بدار الخلافه
رفت و در در خانه تامل کرد تا وزیر بیرون آمده باز دنبال او واگرفته تا در خانه خود وزیر
و وزیر گفت تو کیستی و چه مطلب داری شرح حال خود را داد و وزیر روترش کرده باو
اعتنائی نکرده باندرون رفت و هبیری بمنزل خود آمد و روز دیگر اول روز نیز بهمان

وضع

وضع سوار شده بدرخانه وزیر رفت مزاحم او شد تا مراجعت وزیر چون باندرو

رفته بمنزل عود کرده تا نزدیک دو ماه هر روز بیگاه رفتی و در برابر وزیر در مجلس

او نشستی و با او سوار شدی و در فوق مراجعت کردی چنان وزیر از او متنفر شده

بود که از رؤیت او غضبناک گشتی و رؤیت او را دهر دور تا شد بلای خود

دیدی روزی بعد از عود همبری بمنزل خود شخصی را که با او معرفتی داشت طلبیده

گفت برو با همبری بگو زیاده از این مرا بهلاکت خود رنجه مدار اگر یکسال بمانی عملی

نیست که بتو داده شود و انعامی هم بجهة تو در نزد من نیست برو شغلی دیگر بجهة

خود پیدا کن آن شخص میگوید نظر بمعرفت سابقه من با او خجالت کشیده چنین با او

پیغام ده هزار درهم با یکدست رخت از خود برداشته نزد او رفتم و گفتم وزیر میگوید

حال از تو خجالت میکشم این قلیل انعامی است بجهة گذران عیال تو حال بخانه خود مراجعت

کن اگر عملی پیدا شود ترا طلب میکنم همبری چون این را شنیده متغیر شد گفت بوزیر

بگو اگر ده سال بمانم تا عملی که سزاوار باشم نگیرم نخواهم رفت و هزار درهم را بجهة خود

نگاه دار و هر روز خواهم آمد و ترا بجا خواهم کرد چون این جواب را شنید غضبناک شده

گفتم چه میگوئی وزیر چنین و چنان گفت و هزار درهم و رخت از خود من است گفت

هر چه هست جواب همان است من دراهم و رخت را برداشته نزد وزیر آمدم و کیفیت

را معروض داشتم وزیر بغایت رنجیده و غضبناک شد گفت اگر خود را بحلق کشد

نمیگذارم درهمی باو برسد و در عصر او چون وزیر بیرون آمد شخصی بود مجد

الدین زبیری از دوستان قدیم وزیر بود و همیشه وزیر در اندیشه آن بود که او حاضر

شود و عملی شایسته باو محول نماید و او را احضار کرده بود در همان عصر وارد شد

[illegible]

وزیر بشتاب تمام او را ملاقات کرد گفت فردا صبح حاضر باش که تو را بخدمت خلیفه برد
بعملی بزرگ نصب نمایم روز دیگر هبیری با همان جامه و پا بوز و دستار بهر بود و آمد
بر در خانه خلوت وزیر ایستاده و وزیر نیز در خانه حاضر بود چون وزیر بیرون آمد ابتدا
ملاقات هبیری شد بغایت غضبناک گشته روی درهم کشید سوار شد بصوب
دار الخلافه و وزیر بعد در خانه ملاقات کرده او را بهمراه آمدن بدار الخلافه کرد بعقب
نگریست دید هبیری نیز می آید بر تغیر او افزود گفت لعن الله الهبیری و در عرض راه هر
چند قدم از زیر چشم نگاه می کرد و در زیر لب میگفت هبیری لعنة الله علیک تا با این تغیر — بغضب
در دار الخلافه از اسب فرود آمده بحضور خلیفه شتافت و مکرر می گفت لعن الله
الهبیری چون خلیفه او را دید گفت دیشب رسولی از مصر آمده و مکاتیب سیده عمال
مصر غیر منضبط و ناچاریم از نصب میری کافی بر عمل مصر همین دم یکی بگیر که صاحب
کفایت و تدبیر باشد تعیین کن که تدارک او دیده شود وزیر خواست بگوید مجد الدین — وروانه
زبیری حاضر است از غایت تکرار ذکر هبیری از زبانش جست که مجد الدین هبیری
حاضر است در دار الخلافه خلیفه گفت مجد الدین هبیری زنده است گفت بلی گفت
کفایت و مشهور و سزاوار تر از او باین عمل کسی نیست من طالب او بودم وزیر گفت
او حاضر است ولیکن مطلب من مجد الدین زبیری بود خلیفه گفت این هبیری بگو گفت
او را مؤنه سفر نمانده و تهیه که لازم است او را میسر نیست گفت صد هزار دینار
از خزانه به هبیری برسانند بجهة تهیه سفر وزیر گفت دیون بسیار و خرج عیال او را
از کار افکنده و دماغ او افسرده شده است خلیفه گفت صد هزار دیگر بجهة
ادای دیون و مؤنه عیال با و بدهند و خادمی را گفت هبیری را حاضر کن تا ببینم همانا

هبیری را

میبری را بحضور خلیفه مسرور و بخلع فاخره مخلع در همان ساعت منشور ایالت مصر
بجهت او صادر و دویست هزار دینار بجهت تهیه سفر و سایر ضروریات باو عنایت
شد بیرون آمده و دنبیری در عقب وی مراجعت کرده بصورت مهر و نهبیری بمنزل
خود رفت قال السید العالم علی بن عبد الحمید النجفی فی شرح مصباح الشیخ الطوسی
عند بیان ما روی ان من قرأ فی لیلة ثلث و عشرین من شهر رمضان سورة القدر
الف مرة لاصبح فهو شدید الیقین بالاعتراف بما یختص بنا قال کنا جماعة فی لیلة
یسفر صبحها عن یوم الخمیس ثالث و عشرین من شهر رمضان سنة ثمان و ثمانین و سبعمائة
فی الجامع الشریف بالکوفة معتکفین علی دکة فلما فرغنا من الصلوة اخذنا فی قرائة
سورة انا انزلناه الف مرة فنام بعضنا فنبهناه وازعجناه ولم ینزعج فنام فلما فرغنا من
القرائة اخذ کل واحد منا مضجعه فرأیت فی النوم ولقد کان نوم غیر غالب بل هو قریب
من السنة کان بوابا قد فتحت لم ادر هی فی السماء او فی الارض خرج منها جماعة علی هیئات
حسنة فاقبلوا علی یقولون الزم بما تمسک المعصومین فهم الاعلام الهداة الاکارم الثقات
السادات البررة والاتقیاء السفرة الانجم الزهر والاوابون الغر الی عین زلال من المکارم
فلما اصبحنا قصصت المنام علی اصحابی فقال الرجل الذی نام عن القرائة وانا رأیت
فی منامی شیئا من الاعراب یعیرنی بذلک فقلنا له الغنا بالدنیا والشبل بالتواء والحمد لله
قال ابن الجوزی فی تاریخه ان الرباب بنت امرء القیس تزوجها الحسین بن علی علیهما السلام
فولدت له سکینة وکان یحبها حبا شدیدا وکانت الرباب معه یوم الطف فرجعت
الی المدینة مع من رجع فخطبها الاشراف من قریش فقالت لا والله لا یکون لی حمو اخر بعد
ابن رسول الله صلعم وعاشت بعده سنة لم یظلها سقف الی ان ماتت فی اعلام الاعلام

في قيس بن عاصم الذي قال رسول الله في حقه انه سيد اهل الوبر كان عاقلا حليما ومن حلمه ما
حكاه الاحنف بن قيس قال رايته يوما قاعدا بفناء داره محتبيا بحمائل سيفه يحدث قومه
اذ اتي برجلين رجل مكتوف ورجل مقتول فقيل له هذا المكتوف ابن اخيك والمقتول
ابنك قتله ابن اخيك قال الاحنف فوالله ما استقام من اتكائه ولا قطع كلامه فلما اتم
كلامه التفت الى ابن اخيه فقال بئس ما فعلت اثمت بربك وقطعت رحمك وقتلت
ابن عمك ثم قال لابنه الآخر قم يا بني وحل كتاف ابن عمك وادفن اخاك وسق الى امك مائة
من الابل دية ابنها **في كتاب** المستطرف ان ام عمرو بن العاص كانت بغية عند عبد
الله بن جدعان فوطئها في طهر واحد ابو لهب وامية بن خلف وابو سفيان بن حرب والعاص بن
وائل فولدت عمرا فادعاه كلهم فحكمت فيه امه فقالت هو للعاص لانه كان ينفق
عليها وكان عمرو اشبه بابي سفيان وقال هشام بن محمد السائب الكلبي ان معاوية
كان لاربعة وكانت امه من البغايا المعلمات وان ام يزيد بن معاوية مكنت عبد
ابيها من نفسها فحملت بيزيد وقال ايضا ان الطلحة والزبير كانا من غير ابيهما فائدة
ان القرشي كل من ولده النضر بن كنانة وبين النبي ص وبين النضر اثنا عشر ابا قال الكفعمي
جمهور الشيعة يزعمون ان قتل عمر بن الخطاب في تاسع ربيع الاول وليس بصحيح قال
محمد بن ادريس في سرائره من زعم ان قتل عمر بن الخطاب فيه فقد اخطا باجماع اهل التواريخ
والسير وكذلك قال المفيد في كتاب التاريخ وانما قتل عمر في يوم الاثنين لاربع ليال بقين
من ذي الحجة سنة ثلث وعشرين من الهجرة نص على ذلك صاحب الغرة وصاحب المعجم و
صاحب الطبقات وصاحب كتاب مسار الشيعة وقال ابن طاوس بل الاجماع حاصل من
الشيعة والعامة على ذلك **في الكشكول** كوشيار در زيج جامع ورده كه از تاريخ طوفان تا

تاريخ

تاریخ شنبه غرهٔ محرم سال الهجریه ۱۲۷۵ سال و ۸ عدد و ذاسب فائدة الصحاح الست لاهل السنة هی موطا مالک بن انس مفتی امام المدینة وصحیح مسلم بن حجاج النیسابوری وصحیح ابی عبد الله محمد بن اسمعیل البخاری وصحیح ابو داود السجستانی وصحیح الترمذی وصحیح النسائی والجامع بین الصحیحین ابو عبد الله محمد بن نصر الحمیدی والجامع بین الصحاح الستة هو ابو الحسن رزین بن معویة بن عمار العبدری الاندلسی وابن المغازلی هو ابو الحسن علی بن محمد الخطیب الشافعی الجلابی الواسطی اعلم ان ابن مرجانة هو عبید الله بن زیاد و زیاد ابوه فان مرجانة احدی جدات زیاد کما ذکره شیخنا الطبرسی فی امالیه اعلم ان ابا جهل اسمه عمرو وکنیته ابو الحکم سماه المسلمون ابو جهل وابو لهب اسمه عبد العزی وکناه ابوه بذلک لحسنه وحمرة وجهه اعلم ان مقداد بن الاسود هو مقداد بن عمرو بن ثعلبة البهرانی واخذ الاسود ابن عبد یغوث ابنا فنسب المقداد الیه ذکر جمیع ذلک فی کتاب اعلام الصحابة من الامالی الوظائف ... لا یخرج عن اجمال ما رواه ثقة الاسلام فی الکافی والشیخ فی تهذیب بسندیهما المتصل عن عبد الرحمن بن الحجاج البجلی ونقله فی الوافی فی کتاب الشهادات فی باب الشاهد الواحد والیمین المدعی علیه عن ابی جعفر قال بعد کلام ان علیا ع کان قاعدا فی مسجد الکوفة فمر به عبد الله بن قفل التمیمی ومعه درع طلحة فقال له ع هذا درع طلحة اخذت غلولا یوم البصرة فقال له عبد الله بن قفل فاجعل بینی وبینک قاضیک الذی رضیته للمسلمین فجعل بینه وبینه شریحا فقال علی ع هذا درع طلحة اخذت غلولا یوم البصرة فقال شریح هات علی ما تقول بینة فاتیه بالحسن ع فشهد انها درع طلحة اخذت غلولا یوم البصرة فقال هذا شاهد ولا اقضی بشهادة شاهد حتی یکون معه آخر قال فدعا قنبرا فشهد انها درع طلحة اخذت غلولا یوم البصرة فقال شریح هذا مملوک ولا اقضی بشهادة مملوک فغضب

علي عليه السلام وقال خذوها هذا اقضى بجور ثلث مرات قال فتحول شريح عن مجلسه ثم قال لا

اقضى بين اثنين حتى تخبرني من اين قضيت بجور ثلث مرات فقال له ويلك انى لما اخبرتك انها

درع طلحة اخذ غلولا فقلت هات على ما تقول بينة وقد قال رسول الله صلى الله عليه وآله حيثما وجد غلول اخذ

بغير بينة فقلت رجل لم يسمع الحديث فهذه واحدة الى اخر الحديث وفي اخره ويحك امام المسلمين

يؤتمن من امورهم على ما هو اعظم من هذا اقول الغلول الخيانة وربما يخص بالخيانة في الغنيمة

وموضع الاشكال تخطئته عليه السلام شريحا في طلب البينة معللا بقول رسول الله صلى الله عليه وآله مع انه انما يتم على

فرض علم شريح بكونه غلولا واذا لم يعلم ذلك فكيف ينفع سماعه الحديث ومن الاحاديث التى

لا يخلو عن اشكال ما رواه في الكتابين المذكورين ايضا بسندهما عن سماعة قال سالت ابا

عبد الله عليه السلام عن شهادة اهل الملة قال فقال لا يجوز الا على اهل ملتهم فان لم يوجد غيرهم

جازت شهادتهم على الوصية لانه لا يصلح ذهاب حق احد وقريب منها صحيحتا ضريس الكناسي

والحلبي وموضع الاشكال هو قوله لانه لا يصلح آه ووجه الاشكال من ثلثة اوجه احدها

ان اصل هذا التعليل لا يختص بالوصية بل يجري في غيرها ايضا ثانيها ان المفروض

عدم العلم بالحق الا من هذه الجهة وهذه الجهة ايضا لا يفيد العلم فمن اين يعلم ان ما يشهد

به حق ثالثها ان للوارث ايضا حقا فلعله يذهب بقبول هذه الشهادة **حديث**

مشكل رواه شيخ الطائفة في التهذيب بسنده المتصل عن هرون بن خارجة ونقله في الوافي

في باب النوادر من ابواب وجوه المكاسب قال قلت لابي عبد الله عليه السلام ادخل المال البيت انا

على ان اخذ من كل الف سنة قال حساب لا اخر للاخر **ايضا** حديث مشكل رواه شيخ الطائفة

في التهذيب بسنده المتصل عن عبد الرحمن بن ابي نجران التميمي عن رجل قال سالت ابا

الحسن عليه السلام عن ثلثة نفر كانوا في سفر احدها جنب وثانيها ميت وثالثها على غير وضوء وحضرت

قال صاحب الوافي بينا يعني ان نزيلها بينا المغسول دون الغسل كما اشرنا اليه في تفسير الآية انتهى وموضع
الاشكال ذلك البيان كما لا يخفى من الاغلاط التي وقعت لصاحب مجمع البحرين انه في مادة شهد بعد ما بين
معانيها ومعنى ما يشتق منها من الشهود والشهادة قال وشهدانج حب معروف فزعم ايضا انه من مادة
شهد مع انه معرب شاهدانه اي حب الملك ومن الاغلاط الفاحشة التي صدرت عن مؤلف اختيارات البديعي
في بيان معاني الادوية والمعاجين وخواصها وكيفية تركيب المعاجين ان بعض مترجمي المفردات من الادوية
في بيان اسفرم قال وفي قوله شاسفرم وحبسفرم وهو سليمان يعني سفرم شاهسفرم كويند يعني
اسفرم شاه وحبسفرم نيز كويند يعني اسفرم حبم عبادت از سليمان پيغمبر يعني اسفرم سليمان
وصاحب اختيارات وارد حم هو سليمان را از عطف تصور نموده وحم هو سليمان را اين يكي
از الفاظ گرفته ودر بيان ريحان ميكويد ريحان داود واشاه سفرم وحم سفرم وهو سليمان نيز
كويند ومن الاغلاط الواقعة لصاحب مجمع البحرين انه قال في مادة خفت بعد بيانه قوله تعالى ولا تخافت
بها وقوله يتخافتون وانه من التخافت الى قوله يستخفون من الناس ولا يستخفون من الله وهو معهم
هو من الاستخفاء يعني الاستتار اي يستترون من الناس ولا يستترون من الله انتهى فخلط بين
مادة الخفت والخفاء **فائدة** دعاء جليل القدر مجرب ذكره في مزار البحار منقولا عن الكافي
باسناده عن عبد الرحيم القصير قال دخلت على ابي عبد الله ع فقلت جعلت فداك اني اخترعت دعاء
قال دعني من اختراعك اذا نزل بك امر فافزع الى رسول الله ص وصل ركعتين تهديهما الى رسول الله ص
قلت كيف اصنع قال تغتسل وتصلي ركعتين تستفتح فيهما استفتاح الفريضة وتشهد فيهما
تشهد الفريضة فاذا فرغت من التشهد وسلمت قلت اللهم انت السلام ومنك السلام واليك
يرجع السلام اللهم صل على محمد وآل محمد وبلغ روح محمد مني السلام وارواح الائمة الصادقين
مني السلام واردد علي منهم السلام والسلام عليهم ورحمة الله وبركاته اللهم ان هاتين

الركعتين هدية مني الى رسول الله ص فاثبني عليهما ما املت ورجوت فيك وفي رسولك يا ولي المؤمنين ثم تخر ساجدا وتقول يا حي يا قيوم يا حي لا يموت يا حي لا اله الا انت يا ذا الجلال والاكرام يا ارحم الراحمين اربعين مرة ثم تضع خدك الايمن فتقولها اربعين مرة ثم تضع خدك الايسر فتقولها اربعين مرة ثم ترفع راسك وتمد يدك وتقول اربعين مرة ثم ترد يدك الى رقبتك وتلوذ بسبابتك وتقول ذلك اربعين مرة ثم خذ لحيتك بيدك اليسرى وابك او تباك وقل يا محمد يا رسول الله اشكو الى الله واليك حاجتي والى اهل بيتك الراشدين حاجتي وبكم اتوجه الى الله في حاجتي ثم تسجد وتقول يا الله يا الله حتى ينقطع نفسك صل على محمد وآل محمد وافعل بي كذا وكذا قال ابو عبد الله ع فانا الضامن على الله ان لا يبرح حتى تقضى حاجته

هو

الله تعالى

اعلم ان هذا المجموع الكثير
الفوائد والمؤلف الخطير الفرائد المتضمن
لانواع البدائع المسمّى بخزائن قد
اشتمل على ما تستلذ به الاسماع ويميل اليه الطباع
ويقع عند الخاطر موقع الماء الزلال وينجذب الذهن لديه
عند رفع الكلال من حكايات انيقة معجبة وعلوم
كثيرة غريبة غالية واشعار انيقة مطربة وغرائب
حكم جواهرها الاثمان وامثال عقود لآليها مزينة بقلائد
العقيان واخبار تشتهيها الخواطر وتقر برؤيتها النواظر لقد
اقر الله عيونكم ايها الطالبون لفنون اللطائف الدقيقة والطرائف
الشريفة بطبع هذا الكتاب المستطاب الذي لم تبلغ الى ذيله ايدي اولي الالباب
الاوثق الانفس وهذا الكتاب من مؤلفات العالم الفاضل و
النحرير الكامل المشتهر في الآفاق المتفق على فضله
الاتقى المحقق الرباني والمدقق الصمداني الوحيد
السني والفريد البهي الفاضل النراقي
طاب الله ثراه وجعل حظيرة القدس مأواه بسعي
واهتمام اقل الخليقة ابن المرحوم المغفور المبرور ملا
زين العابدين ميرزا محمد الخوانساري الاصل
والاصفهاني المسكن

١٢٩٥

في سنة